

علی کمال بك

پاریس مصاحبه‌لری

برنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

اقدام غزته‌سنك پارس مخابر مخصوصی (علی کمال) بك افندینك
مذکور غزته‌ده مندرج اولان مقالات نفیسهٔ متنوعه‌سی کتاب
صورتنده دخی باصلمق قارئین عثمانیه‌جه مطلوب وملتزم اولدیغی
کرك اوخصوصه دائر آلنان مکاتیبك مطالعه‌سندن، کرك شفاهاً
وقوع بولان افاداتدن اکلاشلدیغندن بونلری غزته صحیفه‌لرنده قالمق
کبی برضیاعدن محافظهً — اولجه طبع اولنان (ادبیات حقیقیه)
ایله (قادین مکتوبلری) مستثنا اولمق اوزره — جلد جلد اوله‌رق
آیریجه‌ده تمثیل ایلدك

درسعادت ـ اقدام مطبعه‌سی

١٣١٥

LIBRARY
SEP 1 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

فی ۸ ایلول سنه ۱۳۱۱

جریدهٔ فریدهلرینه مخابرلك ایتمك لازم كلدی. اویله یا! علی العموم اوروپا غزته لرینك هرطرفده بالای باشلی مخابرلری وار ایكن (اقدام) كبی آز زمان ایچنده عالم مطبوعاتجه بیوك برموقع اشغال ایتمش برصحیفهٔ كزینك پارسده بر مخابری اولماسی روا كوریلهمز. ارباب مطبوعات مخابرلكی محررلكدن دها كوچ بر وظیفه عد ایتدكلری ایچون مشاغل آره سنده شو خدمتك تحقق عهده سندن كلهلك برپارچه كوزیمی ییلدیریور، خیلی زماندر بو نیتمی موقع اجرایه قویدیرمیوردی. فقط اقدامك كوندن كونه كسب ایتدیكی رواج وترقی ازدیاد شوقمه بادی اولدی. حالده بوكا یاردم ایتدی. آرتق تردد وسكوته محل قالمادی. بیوك بر خواهشله قلمی اله آلدم. شو برنجی مكتوبمه باشلادم.

هر وظیفه‌نك اجراسندن اول بر خط حرکت تعیین ایتمك ، بر پلان یاپمق کرکدر . بن ده بو خدمته قبل الشروع اوجهتی عرض وایضاح ایدیم . پارسدن بر درسعادت جریده‌سنه مخابرلك درلو درلو اوله بیلور . معرفت بونلرك مفید اولانی انتخاب ایتمکدر . مثلا مخبر صباحاین قالقار قالقماز تان ، فیغارو ، دهبا ، ژورنال . الخ غزته‌لرینی کوزدن کچیرر . بر مقاله ، برمکتوب ترتیب ایدر . درسعادته کوندریر . فقط بوکا مخبرلك دینمز . بوعادتا محررلکدرکه پارسه حاجت قالمقسزین استانبولدن ده ایفا ایدیلیر . چونکه او غزته‌لر عینیله ، حتی مخابرك مکتوبندن اول درسعادته کیدییور . مخبر مطالعاتی دکل مشاهداتی تصویر ایتملی ، قلمه الملیدر . مطالعه اوزاقدن اولور اما مشاهده اوله‌ماز . بونك اویاندیردیغی حسیاتی ، القا ایلدیکی تأثیراتی او بری حصوله کتیره‌مز . اوحالده مخابرك وظیفه‌سی اویله غزته‌لری اوقویه‌رق دکل ، فقط مملکتی ، وقایعی کوره‌رك ، تدقیق ایدرك یازی یازمقدر . بوبله اولورسه مخابرلکدن مطلوب اولان استفاده حصول بولور .

ادبیاته عائد مخبرلکه کلنجه : بونکچوزده برایکی ادبای محلیه ایله مناسباتده بولنمق ، بیوك ادیبلرك اثرلرینی .

حاللرینی کورمك ، تعقیب وتدقیق ایتمك اقتضا ایدرکه نسبةً قولایدر .

ادبیات وسیاسیاته کیرمین شئونات عادیه ایسه علی العموم مخابرلر ایچون حقیقی بر جولانگاهدر . مخابر بویولده ایستدیکی کبی کورور ، کورونور ، یازار ، هر طرفه قولی یتشیر . هر جهتی آچیق بولور . بالفرض کیل قنالك رسم کشادی اجرا اولنور : مخبر صنعتی حسبیله اوجمعیتده بر موقع ممتاز اشغال ایلر . دوتماللری ، اشخاصی ، آثاری یکان یکان مشاهده ایدر .

مشاهداتنی تأثراتنه کوره قلمه آلهرق همان غزته‌سنه یازار . بویله‌جه حصوله کلن مقاله ، مکتوب او مشاهدات ، او تأثرات اولمایه‌جقدی قابل دکل ، یازیله مازدی . ایشته مخابرلکك فوائد ومحسناتی بودر .

طبیعی هر زمان بویله بیوك وقایع ، مراسم اولماز . ضرری یوق . اونلره انتظاراً مخابر مملکته عائد مشاهدات سائره‌سنی شویله‌جه آز چوق فائده‌لی بر صورتده نقل ایده‌بیلیر :

تیاترویی سونلردنم . اودبدبه ، او تزیینات ، اوفانوسلر ، او وسعتما صالونلر خوشمه کیدر . ثانیاً بیکارجه آدملرك ساعتلرجه اویله سا کنانه وسا کتانه طورلری ذوق سکوتپرستیمی اوقشار . بونلردن ماعدا

اویونلرده‌کی حکمت ادبیه ، یاخود نکتهٔ حکمیه فکر وادراکمه لطیف برغدا اولور . چونکه بجه ادبیات ایله حکمیاتك اك پارلاق ، یوق اك آسوده جلوه‌گاه وصالی تیاترو صحنه‌لریدر . ممکن اولسه هر اقشام تیاترویه کیتمك ایسترم . بونکچون هر اقشـام بتون پارس تیاترولرینك اعلانی کوزدن کچیریرم . مع مافیه هفته‌ده ، حتی آیده‌بر بو نعمته نائل اولامام .. اکثریا کوچك تیاترولری ، طبیعی دها اوجوز اولدقلری ایچون ، تفتیش ایدرم . بونلرده بعضاً پك کوزل اثرلر صحنهٔ تماشایه ینه پك کوزل صورتده وضع اولنور . مثلا دون اقشام اعلانه باقدم . بویله نسبةً کوچك تیاترولردن (آمبیکو) ده (شـانوده غرانتیر) دیه بردرام اوینـانیورمش . اثره مؤثردن استدلال ایتمك عادتم اولدیغندن مؤلفه کوز کزدیردم : « اوکوست ماکه » آلکساندر دوما کبی واودوورده کلمش بر رومانجی . مطلوبه اولدقجه موافق . بر قولتق بیاتی آلدم . او اقشام پارسده‌کی لایعد ولایحصی تماشاکاهلردن برینك ایلك صفنی اشـغال ایدنلردن بری ده بن ایدم . استفاده‌دن خالی اولمادیغی ایچون اویونی شـوراجقده خلاصه ایده‌یم .

« وقعه ۱۷۹۸ ده جریان ایدیـور . مادام لاباون

(غرانتیر)ك (ترز) و (بانزامین) نامنده کی ایکی قیزی ایله برابر اقامت ایتدیکی شاتو بونانه‌نك فقره دوشمسنه مبنی صاتیلیور . بیکباشی (موراندال) اسمنده مرد بر ضابط بوشاتونی صاتون آلیور . بر ایکی ساعت صوکره محاربه‌یه کیتمه‌دن اول موراندال صاتون آلدیغی یری کورمکه کلیور .

صاحبهٔ خانه‌نك تأثری مشتریك اضطرابنه بادی اولیور . فداکارلق عادتی اولدیغی ایچون بوحاله مردانه بر چاره بولیور . عودتنده اولنك اوزره (ترز) ك یدِ ازدواجنی طلب ایدیور . (ترز) والده‌سنه محبت وحرمتندن ناچار بو تکلیفه موافقت ایدییور . چونکه کندی میرالای (دومه‌نیل) نامنده برینی سوییور . اوکا نشانلی کبی طورییور . میرالای ایتالیاده محاربه‌ده‌در . یکرمی آیدر برخبری آلنمیور .

(ترز) بوبله زوز زورینه ، محضا حسب الوظیفه بو ازدواجه رضا کوستره‌رك عقد اجرا اولندقدن صوکره قوجه‌سنه وداع ایله اوه کایرکن میرالای (دومه‌نیل) میدانه چیقیویرییور . ملاقی بهت ایچنده آکلایور . نفسنه قیمق ایستیور . (ترز) عقلنی غائب ایدییور . میرالایه تسلیم نفس ایلیور ، والده اولیور . بوسری

همشیره‌سندن بشقه هرکسدن صاقلایه بیلیور . فقط برکون همشیره‌سی احتیاطسزلقله چوجغی (ترز) ه کوسترمك ایچون کیزلیجه شاتویه کیریور .

تصادفات مدهشه‌دن اوله‌رق (موراندال) اوصره‌ده محاربه‌دن عودت ایلیور ، کلیور . ایکی قارداشی بشکك اطرافنده بولیوربنژامین قارداشنی قورتارمق ایچون نفسنی فدا ایلیور. چوجق کندینك اولدیغنی سویلیور . بووجهله نشانلیسی (ریمون) ك حقارتنه هدف اولمق تهلکه‌سنه دوشیور .

(موروندال) ، (دومه‌نیل) محاربه میدانندە بربرلرینی بولیورلر . (موروندال) (بنژامین) ك سویلدیکنی صحیح عد ایلیور . قیزك ناموسنی تمیزلمسنی (دومه‌نیل) ه تکلیف ایلیور . (دومه‌نیل) نه‌یاپه‌جغنی شاشیرییور ، سری فاش ایده‌میور . میدان حربده فدای حیاته قرار ویرییور . محقق بر تهلکه‌یه القای نفس ایلیور . بر دشمن طابیه‌سنه هجوم ایدرك جبخانه ایله برابر هوایه صیچرایور .

(موروندال) شاتویه عودتنده قاریسنی پك زیاده مکدر بولیور . بوکا بر معنا ویره‌میور . (ترز) همشیره‌سنك فلاکتنه بادی اولدیغی ایچون محجوبیت

وندامتدن کندینی زهرلمك ایستیور . (بنژامین) بونی اکلایور ، مانع اولیور . اوزمان (ترز) ارتق تحمل ایدەمیور . حقیقتی تمامیله (موراندال) ە اعتراف ایدییور . (موراندال) برچوق ملاحظاتدن صوکره — ولوکه بر حس عالیجنابانه ایله اولسون — بو ازدواجه قیزك حسیاتی اکلامقسزین سلمه السلام کیریشدیکی ایچون نفسنی معاتب ایلیورسەده فکرینك عصمت ونجابتنه مبنی زوجەسنه عفو ایله مقابله ایلیور ، وحتی مادامکه (دومەنیل) اولدی ، چوجغەده بابالق ایدەجکنی بیان ایدییور . فقط شو وارکه (دومەنیل) اولمەمش واو تهلکەدن خارق العادەاولەرق قورتولمشدر . ایشته او وقت (موراندال) بیوك برعلو جناب ایله همان طلاقه موافقت ایدرك اورتەدن چکیلیور ، اوسعادتی رقیبنه ترك ایلیور . »

بودرامك خلاصهٔ مألی بو ایدی . (موراندال) رولنی اجرا ایدن مشهور بر آقتور ایدیسەده دیکرلری هنوز مبتدی ایدی . ذاتاً کوچك تیاترولرده هپ بویله اولور . کوچك عد اولنان بوتیاترو الکتریق فانوسلریله مزین ، ایکی ، اوچ بیك کشی استیعابنه کافی ، مطنطن ، مشعشع بر تماشاکاه در . اویون اثناسنده یانمدەکی یاشلی باشلی بر آدم دقتله یوزیمه باقیوردی . ایکنجی پردەدن

صوكره صبر ايده‌مدم . حريصله كورشمكه باشلادم . بر آز صوكره النده‌كى (ره‌وو آنسيقلوپه‌ديق) نسخه‌سنى بكا اوزاتدى .

— باقكز ايچنده ترك ادبياتنه دائر مقاله واديبلرك رسملرى وار .

ديدى . شويله‌جه بركوز كزديردم . احمد مدحت افندى حضرتلرينك ، اكرم بك افندى حضرتلرينك ، ناجى مرحومك ، شيخ وصفى افنديك رسملرى نظريمه ايلشدى . بوذات ايله بر پارچه فرانسه ادبياتندن وادبياتمزدن قونوشدق . پرده آچلدى . صوكره اويون بيتدى . دها زياده مباحثه‌يه وقت قالمدى . بوصباح اونسخه‌دن بر دانه ايديندم . مقاله‌يى كوزدن كچيردم . اولدقچه مفيد بولدم . خير خواهانه يازلمش . مع مافيه اطلاع وتعميق جهتيله قصوردن خالى دكل .

كنجلرمزدن احمد راسم ، نابى زاده مرحوم ناظم ، سزايى واقدام مؤسس ومحررى احمد جودت بكلر ايچون محققانه مطالعه‌لر بسط اولنمش . خالد ضيا ، صفا ، وفا ، حسين رحمى ، مصطفى رفيق ، نجيب عاصم ، سلانيكلى توفيق ، على فرخ بكلرك ده ذكر جميللرى سرد ايدلمش . خاتمه‌ده دخى بعض مطالعات انتقاديه‌دن صوكره

ادبیات بحثی ، بونك اخیراً بیوك بر فیض وترقی‌یه مظهر اولدیغنی گوزل بر صورتده گوسترمش . هر حالده بزه قارشی بر سعی مشکور ابراز ایدلمش .

بو مقاله‌یه دائر دها زیاده تفصیلات الق ، مطالعه بورومك ایسته‌ینلره اوغزته‌یی گوزدن گچیرمگی توصیه ایدرك مکتوبمه خاتمه ویریرم .

گچن مکتوبمده تیاترولردن بحث ایتمه‌مشدم . پاریسده تیاترو تلذذات ادبیه‌نك الك بیوك قسمنی تشکیل ایدر . ادیبلر ، ادبیات مراقلیلری ، نوهوسلر الك گوزل ، الك مفید صحائف مطالعه‌یی بو تماشاگاهلرده بولورلر . فی الحقیقه بر حکایه‌نك ماهیت حقیقیه‌سی تیاترویه تحویل اولنوبده نکتهٔ علم وادبه آز چوق آشنا بر عامه‌یه عرض ایدیلنجه میدانه چیقار . خلقك بومیلنه ، بو حسنه بناءً درکه الك بیوك حکایه نویسلر ، الك ایلری گلن ادیبلر دائما تیاترولرده شوق موفقیت آرارلر . بر مؤلف بر حکایه نشر ایدر . بو حکایه‌نك موفقیتی ویا عدم موفقیتی آنی اولماز . آره‌دن آیلر ، هفته‌لر گچملی ، غزته‌لر اوزون اوزادی‌یه بیان رأی ایتملی ، خلاصه بر چوق کشمکش اولملی‌ده صوکره نتیجه آکلاشلملی . تیاتروده بو نتیجه آنیدر . اوامتحان بر

سرعت برقانه ایله اجرا اولنور . بونك ایچون مؤلفلرك حیات ادبیه‌لرنده الك هیجانله کچیردکلری برقاچ دقیقه ایلك دفعه اوله‌رق موقع تماشایه قویدیردقلری اثرلرینك نتیجه‌سنه انتظار ایتدکلری مدت جزئیه ایچنده در.

۱۸۸۱ سنه‌سنده کانون ثانینك ۲۹ نجی جمعه ایرتسی کونی مشهور برحکایه نویسك الك مشهور براثری ایلك دفعه اوله‌رق موقع تماشایه قونیلیورمش. بوتماشاده حاضر بولنان برادیب اوکونکی خاطراتی شویله قید ایتمش :

« بوکون (نانا) ایلك دفعه اوله‌رق موقع تماشایه قونلدی. حاضرون اویونی دقتله دیکلیوردی. تلذذ واستفاده ایتمك ایستیوردی . اوچنجی فصلدن صوکره مادام (زولا) نك لوجه‌سنه کیتدم. ایلك اوکجه قاراالتیدن فرقنه وارەمدی . بالاخره کوردم. قادینجغزك کوزلری یاشار-مشدی. کندیسنه اثرك عامه‌جه حسن قبول کورمکده اولدیغنی سویلدم . « حسن قبول دیدیککز بومیدر؟ اویله ایسه ، سزده هیچ مشکلپسندلك یوق » دیه جواب ویردی. بویله دقیقه‌لرده برمؤلفك اقرباسنده ، زوجه-سنده ، اولادنده حصوله کان تهیجات عصبیه‌یی تشریح ایتملی که نه مؤثر برمحصول اولور کورملی . صوك فصلده نتیجه غایت تأثیر انکیز اولدی: (غرانداوتل) ده اولوم

دوشکنه اوزانمش اولدیغی حالده (نانا) نك صو ! صو !
دیه انزوا ایچنده جان چکشمسی ، حال بوکه اطرافده
بالولرك ، موزیقه‌لرك اوهای وهوی غلیان آره‌سنده اعلان
شطارت ایتمسی قلبلری المله طولدیردی . پرده اینرکن
هرجهتدن آلقیشلر یاغ‌وردی . مدیرك اوطه‌سنه گیردك ،
هرکس (زولا) یی تبریك ایدییوردی . مادام (زولا) ایسه
« نیچون قهوه آلتی یی اولدن اصمارلامدك » دیه قوجه‌سنی
مؤاخذه ایلیور ، اوده « طوغریسنی سویله‌یه‌یمی ، بنم بویله
شیلرده وهمم واردر . اگر اوگجه‌دن اصمارلاییدم ، اثر بو
موفقیتی قازانمازدی . دییوردی »

*
* *

بومطالعاته بناءً درکه بوهفته پارسك اك مشهور ، شو
صرده اك پارلاق حکایه نویسلرندن برینك ، اسمنی ذکر
ایده‌یم ، (پول هرویيو) نك (قیصقاج) نامنده بر
تیاتروسی (قومدی فرانسه‌ز) ده ایلك دفعه اوله‌رق
اویناندی . برقاچ زماندن بری بو ذات موفقیات ادبیه‌سیله
پارس صالونلرینی ، غزته‌لرینی اشغال ایتدیکی ایچون هرکسك
نظری بو اویونه معطوف اولدی . (قیصقاج !) اسمده
شایان دقت ! دییورلرکه مؤلف بو اثرده ازدواجدن بر
فلسفه یاپمش ، گوزلی چیرکینی گوسترمش ، برعائله‌نك حیاتی .

نه آجی شرح ایتمش ! اویون باشـدن باشه انسانك اعصابنی کریبور ، عادتا قیزمق درجه‌سنه کتیریبور. برنجی ،ایکنجی تماشا بر موفقیت عظما اولدی. بوایلك تماشارده یر بولمق قابل اولمادی . نهـایت دون کیجه المه بر بیلت کچدی ، طوغری کیتدم ، موافق بر یره اوطوردم . (قیصقاج) ه باشلامه‌دن اول کوچك بر قومدی اویناندی. بونی اهمیتسز بولدم، بالاستفاده باشـدن اشاغی تفتیشـه قویولدم . سراپا خلق ، هرجهت خنجـا خنج طولو ، قادینلر ارککلردن چوق . پرده ایندی . صـالونه چیقدق: قپودن کیررکن صـاغ طرفده (وولتر) ك بیوك براستاتوسی ، اطرافنده فیر طولانی برچوق ادبا استاتولری ، الك زیاده نظر دقتمی (ژورژسان) ك تا دیبده‌کی بیوك بر هیکلی جلب ایتدی. اوقادین سیماسنه ، اوقادین طورینه آیاق آیاق اوسته آتمش بر وضعیت مردانه تحف بررنك ویریبوردی. خلق ایسـه فوج فوج بریاندن بریانه کزیبورلردی . غریبدر. اوانناده « قیصقاج » هیچ خاطرمدن چیقمایوردی.

اویونك بنده حاصـل ایلدیکی تأثیری بیـان ایتمه‌دن اول وقعه‌یی خلاصةً عرض ایده‌یم .

کنج ، کوزل، فقط صوك درجه عصـبی ومتحسس بر قیز ینه کنج ، اولدقجه یاقیشـقلی ، باخصوص زنکین

لکن عصبیتدن تحسساتدن بی خبر بر آدمله مقتضای حال ازدواج ایدر. قیز او آدمی‌ازدواجدن اول سومامشدی. صوکره‌ده سومز، پك بیگانجی بولور. حریف بویولده حسیاتی هیچ اکلاماز. ازدواجی برمقاوله، برحق، برشرطنامه صانیر. بو ضدیت طبایع موسیو ومادام (فرغان) لك آره‌لرنده بیوك بر اختلاف قپوسی آچار. مادامك کندندن بیوك برهمشیره‌سی بوحالی حس ایدر. فلاکتك اوکنی الق ایستر. قرداشنه نصیحتلر ویرر. فقط قابل دکل. اوعصبی‌قادین بونصایحه مقابل: « نه‌یاپه‌یم؟ نه اولورسه اولسون. هیچ برقصوری‌اولمسون، بن انی سومیورم، سومیورم، سومیورم، ایشته بوقدر » جوابنی ویریر.

مادام (فرغان) لك کوچك ایکن (میشل تاورنیه) اسمنده برمکتب آرقداشی واردی. بونکله کیده کیده آره‌لرنده بر عشق، برعلاقه پیدا اولدیدی. فقط بو چوجق زنکین اولمدیغی ایچون قیزی اکا ویرمدیلر. موسیو (فرغان) ه تزویج ایتدیلر. (میشل) ده عشقنی، یاره‌سنی تداوی ایتمك ایچون اختیار غربت ایلدی. قالقدی آتنه‌یه کیتدی، اوچ سنه اوراده قالدی. شمدی کلیر مادام (فرغان) ی بوحالده، بوحسده بولور. طبیعی

اواسکی علاقه ، معارفه آره‌لرنده دها شدتله اشتعال ایدر. اوغلان یالاندن آتنه‌یه عودت ایده‌جکنی سویلر. مادام رجا ایلر، «کیتمیکز ، کیتمیکز » دیر. میشلك عرفانته ، فلسفه‌سنه ، طبعنه عاشق اولور ، حیران اولور. فقط نفسنی سقوطدن محافظه ایلمکه ، عصمتدن آیرلامغه عزم ایدر . بو عزمنی‌ده اوکنجه بیلدیریر . مع‌مافیه مادام که عاشقنه رام اولیور قوجه‌سندن مجتنب یاشامغه قرار ویریر. بوقراردن بر مدتجك صوکره موسیو (فرغان) ایچری کیرر . قاریسنه رفق ونوازش کوستریر . لکن مادام زوجنی رد ایدر. تحقیر ایلر: «اصلا، اصلا» دیه قپویی یوزینه چارپه‌رق اوطه‌سنه قاپانیر. حریف قیزار، یومروقله قپویه اوریر، «کوریرسك سن » دیه باغریر ، بومنافرت صوك درجه یی بولور. کیتدکجه دیرلکسزلك بیور . قادینده تحمل قالماز ، رجا ایدر ، همشیره‌سنی قاندیرر . قوجه‌سندن تطلیقنی طلب ایتمکه کوندریر . بواثناده (میشل) اوعاشق ، اوفاضل ، اولطیف ، کنج ایچری کیرر . مادام (فرغان) بوکنجه قارشی اشتیاقنك آرتدیغنی کورور، سقوطندن، ذلتندن قورقار ، (آتنه) یه عودتنی نیاز ایلر. بوسفر اوغلان راضی اولماز . شدت عشقندن بحث ایدر، طیانه میه‌جغنی سویلر . مادام کیفیت

طلاقی بیلدیره‌رك: «صبر ایدیکز. برسنه‌یه‌قدر بالکز برینزك اولورز» دیر. وجد ونشئه‌یه کلیر. «بن سزك نشانلیکزم» دیه باغیریر. لکن موسیو (فرغان) طلاقه قطعیاً راضی اولماز. ایلك اوتچه بالدیزینه، صوکره یوز یوزه قاریسنه سویلر: «زوجه‌مسك، بکا اطاعت ایده‌جکسك. ازدواج دیناً، قانوناً مصدق برمقاوله‌نامه‌در. بونی کیفی صورتده فسخ ایده‌مزسك.» یولنده برقاچ سوز سویلر. قادین فریاد ایدر، قلبندن، حیاتندن، عذابندن بحث ایلر. بوحیاته تحمل ایده‌میه‌جکنی بیلدیرر. قابل دکل حریف راضی اولماز، قیزار باغیریر، حقوق زوجیته جبراً رعایت ایتدیره‌جکنی، وقایهٔ عفت ایچون پارسدن انفکاك ایدرك ساکن برمحله نقل خانه ایده‌جکنی، زوجه‌سنی دائما محافظه التنده بولندیره‌جغنی‌ده آچیقجه سویلر. (ئیرن) یعنی مادام (فرغان) بو تهدیدك، بو ضربه‌نك تأثیریله کندینی غائب ایدر. فنالاشیر. قوجه‌سی کیدر کیتمز، استمداد ایچون قپویه طوغری قوشار. قارشیسنه عاشق (میشل تاورنیه) چیقار، آرتق بوقدر صدمه اوزرینه طیانه‌ماز. «بن سنکم» دیر.

اوچنجی پرده دها سوزشلیدر. آره‌دن اون سنه

کچمش (میشل) ورمدن وفات ایتمش . موسیو (فرغان) قاریسنی ولایتده برکوشه‌یه قپامش ، محافظه آلتنه آلمش ، اویله‌جه عمر کچیرمش . فقط اوده اودیرلکسزلك حالا باقی . شوقدرکه مادامك کوچك برچوجغی دنیایه کلمش ، بوتکله فکری ، املی ، قلبی برپارچه متسلی اولمش . (رونه) اسمنی طاشییان بو چوجق قادینجغزك روحی ، حیاتی ، جانیدر . بو سفرده قاریله قوجه آره‌سنده بوچوجغك تربیه‌سنه دائر منازعه ظهور ایدر .

قادین : « چوجق نحیفدر ، وجودجه مضطربدر ، مکتبه کیده‌مز ، اوده تحصیل ایتسون » دیر . حریف : « نه ایچون مضطرب اولسون ؟ سن صاغلامسك ، بن صاغلامم . ایکی صاغلامدن خسته‌نقلی چوجق طوغماز » دیر . عصبی قادین قیزار . اعصابنه مغلوب اولور : « اوت خسته‌در . اولادیمدر ، بنم حیاتمدر . مکتبه کیتمیه‌جك ، کیتمیه‌جك » دیه باغیرر . موسیو (فرغان) : « کیده‌جك ، همده برساعته قدر کیده‌جك . یالکز سنك دکل ، بنم‌ده اولادمدر » دیه حایقیرەرق چوجغی حاضرلامق ایچون قپودن طیشاری فیرلارکن (ئیرن) : « پدری دکلسکز » دیر . حریف طوکه قالیر . قاری‌ده جرمنی میدانه قویار . او چوجغك متورماً وفات ایدن (میشل تاورنیه) دن

اولدیغنی سویلر . دوام ایدرك اولدیغی اخیرن (رونه) نك
محکمه‌دن بوشانمق ایچون قورقدیغنی آکلار . موسیو (فرغان)
بیهوش اولور ، آغلار ، صیزلار . (آجافی) ده اریسنك
یوزینه قارشی باغیریر . نه یاپاجغنی شاشیریر . طلاق تکلیف
ایدر قادین رد ایلر . « شمدی بنده هیچ بر امل ، هیچ
بر امید قالمدی . چوجقلرمك محافظهٔ ناموس واقبالی ایچون
بنی طلاقی قبولدن منع ایلر » جوابنی ویریر ، حریف :
« نه یاپالی . بوندن صوکره سنکله نصل یاشار . بوزه یاشاملی
بو عذابه تحمل اولنورمی » دیه تظلم ایدر .

قادین : « بن نصل شمدی یه قدر تحمل ایتدمسه
سزده ایتمه‌لیسکز . بز ایکی فلاکتزده‌یز » دیر یرده قپانیر .

*

* *

ولو بك چوق یرلری مبهم اولسون ، ولو نهایتنا بر
نتیجه ویرمسون ، بو اویون بکا پك چوق تأثیر ایتدی .
هله بو صوك سوزلرله بو قاریده کچن (سز آنك پدری
دکلسکز) اعترافی ، برده (بن سزك نشانلیکزیم) فریادی
باخصوص اویله حیرت آرا اویونجیلرك آغزندن چیقنجه
انسانی هیجان ایچنده براقیوردی . بیلمم بو حسیاتی نه
یولده تصویر ایتملی .

صنایع نفیسه وتطبیقاتی

ادبامزدن بری: « بر تیمور یوانی برشعره، بر تابلویی یعنی بر لوحه‌یی، بر تصویری بر باقه تحویلنه ترجیح ایامه‌کی فکرم اصلا روا کورمز » دییور. پك طوغریدر. فی الحقیقه بوکا جواب ویرنلر: « بر چولده حیرت آرا بر شعر سویلرسك، شعرك نه قدر پارلاق اولورسه اولسون اوراده حفر اولنه‌جق، اوقوراق ارضی حضارته، میاهه، حیاته غرق ایده‌جك بر جدوله، بر قناله بدل اوله بیلیرمی؟ » دینلر اولمش. فقط بر صانع هر هانکی مسلکه سالك اولورسه اولسون نقطهٔ کماله ایرمك ایچون بر تحصیله، بر تربیه‌یه محتاجدر. بو تحصیل وتربیه‌نك الك پارلاق جهتی ده صنایع نفیسه یعنی شعرلر، تابلولر، هیکللر وسائره تشکیل ایلیور. بو نوع تحصیل وتربیه فرانسه‌ده پك مکمل صورتده جریان ایدییور. بوکا مخصوص مکتبلره الك کوچك اشخاصدن الك بیوك ذواته وارنجه‌یه قدر هر کس ایستدیکی زمان، ایستدیکی ساعتده، ایستدیکی صورتده کیدییور. اجنبی، فرانسز، چوجق، اختیار هپ متساویاً قبول کورییور. بو مکتبلر صنایع نفیسه، آثار عتیقه تشهیرکاهی دیدیکمز موزه‌لردرکه

صباحدن اقشامه قدر طولار ، بوشالير ، دنيانك درت
كوشه‌سندن قوشوب كلن بيكلرجه طالبه فيض ويرر .
بو تفصيلات صورت سريانى كورمك ايچون پاريسك اك
مشهور موزه‌لرندن ايكيسنك ، يعنى (لوكسه‌مبورغ)
و (لوور) موزه‌لرينك رسم صالونلرينى و تأثيرات و تطبيقاتى
كوزدن كچيره‌لم . (لوكسه‌مبورغ) بونام التنده‌كى باغچه‌نك
بر طرفنده كائن كوچوك بر موزه‌در . بر جهتنده هيكللر ،
بر يانده‌ده تابلولر واردر . رسامانى قديمدن برى متعدد
مسلكلره ، مكتبلره منقسم اولديغندن (لوكسه‌مبورغ)
موزه‌سى فرانسه مكتب حاضرىله بعض اجنبى مكتب
حاضره‌سنك رسملرينى شاملدر . فن رسمه كسب وقوف
ايدن بر شخص بر تابلويه باقار باقمز آنك هانكى مكتبه
منسوب اولديغنى او ساعت اكلار . مكاتب حاضره‌نك
محصوللرى خيالدن زياده حقيقته ميل ايدر . روحانيتدن
زياده جسمانيتى كوسترر . وقايع عادتا انسانك كوزى
اوكنده تجسم ايتديرر . فرانسه‌نك حالاً اك مشهور
رساملرندن (ده‌تاى) ك (لوكسه‌مبورغ) موزه‌سنده
(خيال) نامنده بيوك بر تابلوسى وار . عرض ايتديكى
قوت حقايق ، مشابهت حيات ايله انظارى مستغرق حيرت
ايليور . بو تابلو : سلاحلرينى چاتمش ، يره سريلمش

اوینیور . بر بولك فرانسز عسكرینی كوستریور . فقط
سلاحلرك ، موقعك الڭ كوچك نكته‌لریله ارائه اولنمسندن
صرف نظر ، عسكرلرڭ سیمالری ، لسان حاللری ، امل
وخیاللری او قدر پارلاق تصویر ایدلمش كه انسان تابلویه
اوزون اوزادی‌یه دقتله نگاه ایدنجه نهایتده بهته دوشیور ،
طوریور ، دیكلیور ، قولاغنه اوچه‌دن بر سس كلدیكنی
ظن ایدییور . ایشته هر كنج كرك اكمال تحصیل ایدركن
وكرك بعد التحصیل منتظماً بوموزه‌یه دوام ایدر . بوبابی
تعلیم ایدر ، اكلار . حتی مكاتب لیلیه طلبه‌سنی هفته‌ده بر
ایكی كره بوموزه‌یه كتیررلر . اولوحه‌لری سیر ایتدیررلر .
بوتماشادن هر مسلك صاحبی مستفید اولور . چونكه
او نفاستك تطبیقاتی هردرلو صنایعی ، علومی ، معارفی
شاملدر . (لوور) موزه‌سی هرجهتجه اولدیغی كبی رسم
خصوصنده دخی دنیانك الڭ زنكین تشهیرگاه نفائسندندر .
هرسنه پاریسده ایكی بیوك صالون كشاد اولنور . الڭ
مشهور رسساملر بر سنه ظرفنده‌كی محصول ایدیٔ
مهارتلرینی بوراده عرض ایدرلر ، مسابقه‌یه چیقاریرلر .
صنایع نفیسه اربابندن متشكل بر هیئت ممیزه بومسابقه‌یی
اجرا ایدر . الڭ معروضه‌دن بر قاچنی منظور تقدیر
ایدر . بونلری اقبالنه كوره حكومت صاتون آلهرق اولا

(لوكسامبورغ) موزه‌سنه كوندرر . اوراده بر مدت تشهير ايله صانعنك وفاتندن اون سنه صوكره يا ولايت موزه‌لرندن برينه ، ياخود (لوور) موزه‌سنه ارسال ايدرلر . بناءً عليه (لوور) ده بر حيات رساملرك تابلولری يوقدر .

فقط جهانه نه قدر مشهور رسام كلمش ايسه جمله‌سنك اشهر آثاری بو موزه‌دن كچمشدر . بر چوغی ده اوراده قالمشدر . (لوور) موزه‌سنده يالكز بر مكتب . بر صنف كورمزسكز . اسكی ويكی بتون مكتبلرك ، بتون صنفلرك محصولی بو معرض كزيننده‌در . يالكز رسم صالونلری بر كيلومترو طول تشكيل ايده بيلير . ايكی بيكی متجاوز تابلو بو صالونلری تزيين ايدر . بونلرك ايچنده ايتاليانك (رافائل) ، (لئوناردو دوينچی) (تيتيئن) كبی الك مشهور رساملرينك اشهر آثارينی كوريرسكز . ايتاليا مكتبی‌نك مشهور ، پك معتبردر . (فلورانسه) تابلولری صنايع نفيسه مفتونلرينك معشوقهٔ افكاريدر . بو تابلولر رنكجه ، منظره‌جه مكاتب سائره محصوللرندن تفريق اولنديغی كبی معناجه ، روحجه‌ده تميز ايديلير . ايتاليا آثارنده بر روحانيت ميلی ، هوسی واردر . بونلر زميندن زياده سمايه طوغری يوكسلمك ايسترلر . اورابجه خزينه‌لر دكن بو نفاستی بشقه موزه‌لرده بوله‌مزسكز . ايتاليادن بشقه

آلمانیا مکتب قدیمنك ایکی محصولیده بوموزه‌نك زبدهٔ تزییناتندندر. فقط برنجی وایکنجی (فلامان) مکتبلرینه کچیرسه‌کز او ثروت خیاله، او قدرت تصویره مبهوت اولورسکز. آلتیشر مترو طولنده ولااقل دردر مترو عرضنده الواح نفیسه کوریرسکز. هولاندا مکتبی (لوور)ك الك پارلاق محفوظاتندندر. بومکتبده کندینه مخصوص بر غرابت، برفوق العاده‌لك وار. بوکا بر طرفدن تابلولرك قویو سیمارنکی، کوی عالمی منظره‌لری دیکر جهتدن تصویر اولنان جاده‌لرك، شخصلرك تجیللکی سبب اولسه کرکدر. بوایکی خاصه آره‌سندکی آهنکدار اتحاد، اثرده‌کی درجهٔ طبیعیت ایسه بیوك بر مهارت، بر فطرتدن نشانه‌در.

فرانسه مکاتبی (لوکسمبورغ) و (ورسای) موزه‌لرنده دها کوزل، دها مکمل عرض اولنمشدر. مع مافیه (لوور) ده دخی بومکتبلرك نفائس آثاری یوق دکلدر. (فرانسوا میله)لك (اکین طوپلایجی قادینلر) عنوانلی تابلوسی حقیقةً بر بدیعه‌در. اوکویلی قادینلرك حالی، وضعی اکینی یردن طوپلامه‌لری، بربرلرینه باقشلری نه‌قدر نکته‌لی، رقتی، دقتی‌شاملدر. میله‌نك (انژه‌لوس) عنوانلی دیکر بر تابلوسی ٨٠٠ بیك فرانقه کچنلرده

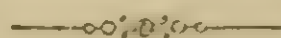
آمریقالیلره صاتلمش ، صوکره ینه دها پهالی اوله‌رق
اشترا ایدلمش . چونکه بو تابلویی آمریقایه ادخال ایچون
(٥٠ق کیتلی) قانونی موجبنجه (٨٠٠) بیك فرانق
کمرك رسمی ویرمك اقتضا ایدیکندن قبل الادخال
آمریقالیلر صاتمغه مجبور اولمش . فرانسه مکتبنك سائر
بك چوق مصنعلری ینه بو موزه‌ده نظر بیرادر . بو تفصیلاتدن
مقصدم صنایع نفیسه معرضلرینه دائر بر فکر ویرمکدر .
بوقسه (لوور) موزه‌سنی ، درونندکی نقاشی آثاری
تعریف وتشریح ایلمك دکلدر . بو ایکنجی وظیفه ایچون
اول امرده بر رسام قلمی ایستر . بن ایسه رسمی دنیالر
قدر سویه‌رده طوغریجه بر چیزکی چیزمکه مقتدر دکلم .
بر تابلویی تماشا ایله متلذذ اولورم . چونکه شعری سورم ،
حتی ازه صره شاعرلك بیله ایدرم . بنم بیلری بو موزه‌لره
کیدرلر ، فکراً ، معناً تلذذ ایدرلر ، بعضاً بر شعری بر
تابلو ایله قاریشدیررلر . مثلا کچن کون (اطالا) نك
مزاره نقلنی کوسترن بر لوحه‌یی تماشا ایدرکن فکرم
طالدی . بو لطیف حکایه‌یه ، بر قلم کزیده ایله لسانمزه
نقل اولنان او لطیف ترجمه‌سنه انتقال ایتدی . (شاقتاس)ك
نغانلری ، معشوقه‌سنانك نوحه‌لری بنمده طولاشدی
طوردی . تابلویی سیر ایدییورم ، حکایه‌یی اوقویورم

آکلایەمدم . فقط هر ایکیسی دە بی مست حظوظ ایتدی .
بو طبیعتدە کیلر بو یولدە استفادەلر ایدردی . رسام قطرندە
اولانلر بشقە درلو مستفید اولورلر ، صنعتلرینی اکمال
ایدرلر . سهپالرینی ، فورچەلرینی ، کاغدلرینی آلەرق
اورایە کلیرلر . او آثار مشهورەیی مشق تقلید اتخاذ
ایدرك چالیشیرلر . هر صالوندە بو صورتلە موقوف ساعی
بر قاچ صنعتکار کوریرسکز . کچن کون بونلرك آرەسندە
بر اختیار ، التمشی بولمش بر اختیار واردی . بر رسمی
نمونە اتخاذ ایتمش ، چالیشیوردی . قارشو طرفدە ایسە
هنوز شبابنی بتیرمش بر رسام تیز مشهور بر رسامك
اختیارلقدەکی تصویرینی تقلید ایلە اوغراشیوردی .

صنایع نفیسە مراقلیلرندن بر ذات بکا دیدی کە : « بن
کدرم ، بر حزنم اولسە همان کندیمی (لوور) ە آتەرم ،
(میلو) نك (وەنوس) هیکلنی کیم بیلیر قاچ یوزنجی اولەرق
اوزرە بر دها کوزدن کچیریرم . کوزلریمە بر جلا ، قلبمە
بر فرح کلیر . » ایشتە « جهاندە بر کدرە تصادف ایتدم کە
بر ساعتلك مطالعە آنی ازالە ایتمسون » دیین ادیب حکیمك
حقی وارمش . فقط مطالعە یالکز کتاب اوقومقدن
عبارتدە دکل ایمش . (میلو) نك (وەنوس) هیکلی
(لوور) ك نخبۀ نفائسیدر . کوزللکك تمثال مشخصیدر .

او سیما ، اووجود ، او تناسب ، او اندام لطافتك ، تصورك ، خیالك زبدهٔ کمالی ، نخبهٔ آمالیدر . هیچ بر شاعر ، هیچ بر رسام ، هیچ بر هیکلتراش حال هیچ بر فرد آنك فرقنده بر وجود ، بر اندام ، بر سیما تصور ایدهمز . بوهیکل ، حقیقتدن پارلاق بر خیال ، خیالدن پارلاق بر حقیقتکه بر جوهر کرانقیمتدر . امریقادن وسائرهدن بالخاصه تماشاسنه کلنلر نادر دکلدر .

موزهلردن بر پارچه بحث ایدوك صنایع نفیسهنك او قسمنه دائر بعض معلومات ابتدائیه ویردکدن صوکره بر نوع تطبیقاتنه یعنی مشهور (غوبلن) و (سور) فابریقهلرینه کچمك وصنایع نفیسهنك بوفابریقهلره درجهٔ تأثیراتی کوسترمك ایستهدمدی بحث براز اوزادی . وقت قالمدی . بوفابریقهلری کلهجك مکتوبمده بر تفصیل عرض ایلرم .

کچن مکتوبمده صنایع نفیسهنك تطبیقاتندن بحث ایتدیکم صرهده (غوبلن) و (سور) فابریقهلرینه نقل مقال ایتمشدم . بوایکی فابریقه حقیقةً جمع نفائسدر . (غوبلن) خالی فابریقهلری بر صانعك ید مهارتی تربیه

وتحصيل سايه‌سنده نه عالی درجهٔ نفاسته ارتقا ایده‌بیله‌
جکنی کوستریبور . بوفابریقه‌لرك موزه‌سنه کیردیکی
زمان انسان حیرته دوشر . مثلا صاغ طرفده دیواری
بیوك برلوحه احاطه ایتمش . بولوحه برصوك بهار عرض
ایدییور . فقط اودرجه کوزل ، اومرتبه لطیف برمنظره‌که
وهلهٔ اولاده نظر بونی برنقش ، فوق‌العاده برتصویر ،
تابلو صانیور . اوت ، لکن خالیدن برتابلودر . فورچه
ایله بویا ایله کاغد ایله یاپلمامش ، ایپك ایله طوقنمش ،
برنساجك دستکاه معرفتندن چیقمشدر . (لوور)
موزه‌سنده طبق بویله برتابلو وار . بوخالی اوتابلونك
ایکنجی برنسخه‌سی اما یوکدن ایپکدن اولدیغی ایچون
دها ماهرانه یاپلمش برنسخه‌سیدر . بعضیلری بوخالیلره
تابلولرك برر ترجمهٔ منسوجه‌سی دییورلر . فقط برادیب
حکیمك دیدیکی کبی « برقاناوه‌چه ایشنك یوزی براثرك
اصلنه بکزرسه ترسی‌ده ترجمه‌سنه تشبیه اولنه‌بیله‌جکی »
ایچون بوخالیلره ترجمه دیمکه فکر نفاست قائل اولماز .
چونکه بونلر برجهتجه فائق‌الامثال برلوحهٔ نفاستدر که
نظر اختصاص ودقت بونی تماشادن آلدیغی استفاده‌ولذتی
بشقه هیچ بریرده بولهمز . (غوبلان) خالی فابریقه‌لری
١٤٥٠ سنهٔ میلادیه‌سنده (غوبلان) اسمنده برذات

طرفدن تأسیس اولنمشدر . فقط کیده کیده اوددرجه شهرت واهمیت کسب ایتمش که ١٦٦٢ ده مشهور (قولبر) بوفابریقه‌لری حکومت نامنه اشترا ایلمش ، منسوجات ومحصولاتی ابنیۀ امیریه‌نك تفریشاتیله دول اجنبیه حکمدار عائله‌لرینه هدایا مقامنده ویرلمکه تخصیص ایتمشدر . بوجهت (غوبلن) خالیلرینك قیمتی دوبالا ایدرك بونلرك هر بری ، که رفائلدن وسائره‌دن مشهور برتابلونك نسخۀ منسوجه‌سی دیمکدر ، ٥٠ بیك فرانقدن ١٥٠ بیکه قدر فیئات کتیرمکده‌در . بوفیئاتی استکثار ایتاملیدر . چونکه بویله بیوجکه برخالی بش ، حتی اون سنه‌ده نسج اولنه‌بیلور . سیرجیلر ایام مخصوصه‌سنده فابریقه‌نك موزه‌لرینی تماشا ایدرك الك عالی رساملرك محصولات قلمیه‌لرندن برر صورت منسوجه کوردکدن صوکره ایچری اعمالکاهه کیرییورلر . بوراده لوحه‌لوحه عمودی کرکفلر مشاهده ایدییورلر . بونلره ایپلکلر کرلمش ، آرقه طرفنده نسج اولنه‌جق تابلونك صورتی قورشون قلمله بوایپلکلرك اوزرینه چیزلمش . صانع ماهر کرکفك بو آرقه طرفنه اوطورییور . آرقه‌سنده‌ده بیوك برمودل طورییور . حیرت آرا برصبر ومتانتله نسجه باشلایور . الك اوزون کونلرده انجق ١٥,٣٠ سانتیمترو خالی طوقویه بیلور . سنه‌لرجه

بویله برسعیه وقف بدن ایتمك دكه‌متینك كاری دكلدر. عجبا بو صانعه او فكر نفاستی، او مهارتی ویرن ندر؟ جدی بر تحصیل نفائسدر كه بونكده مبدأ و منتهاسی موزه‌لردر. عجبا او نفائس آثاری، اوكزیده الواحی ساعتلرجه كوزدن كچیرمینك فكر و قلبنده بو خصلت نفاستپرستی اویانه‌بیلیرمی؟ بزده بو مسلككك رواج بولمسی صنایع نفیسه مراقلیلریمزی نه مرتبه انشراحه دوشوریيور كوسترمك ایچون كوچك بر مثال عرض ایده‌یم. بر كون (لوكسمبورغ) موزه‌سنی كزركن برای تحصیل پارسده بولنان طلبهٔ عثمانیه‌دن غالب بك نامنده بر ذاته راست كلدك. سه‌پاسنی قورمش، لوحه‌سنی اوكنه قویمش، النده بویا طاقمی، فرچه، پارلاق بر تابلونك عینی یاپیوردی. كلن كچن ایسه رسامی‌ده، محصول یدینی‌ده بر معتاد كوزدن كچیریورلر، آلتدن آلته بر حكم ویریورلردی فی الحقیقه بو حكملرك اهمیتی یوقدر. حتی ادبادن بری: «اك زیاده صاحبه صاپان سوزلره موزه‌ده تشهیر اولنان بر تابلو هدف اولور.» دیمش، طوغریدر. لكن بو سیرجیلرك ایچنده حال و قالندن واقف صنعت اولدیغی اكلاشیلان بر ذات اوزاقلاشیركن: «ایشته بو افندیده اوفطرت وار. تدقیقنی ایی تعقیب ایدرسه

واصل مرام اولور . » دیدی . بوسوزی مستغرق فخر
ایتدی . دیمك بو تشهیر کاه بدایعده برقاچ سنه صوکره
بر ترکك اثری ده بولنه جق ، عجب مملکتمزده یتیشه جك
بویله بر مکتبك محصولاتی نه دلو خصائص علویه ایله متجلی
اوله جق ؟ بزده کی سکوت وغرابت ، باشلی باشنه بر اسلوب
تصویر ابداع ایده مزمی ؟ علم فیاض قدرتك مملکتمزه
بخش ایلدیکی لطافت کزین بو بدایعه بشقه بر رنك تمیز
ویره مزمی ؟ بو امیدلرك عن قریب حقیقت اوله جغنه قناعت
ایتمك کرکدر . حاضر بحث بو جهته انتقال ایتمش ایکن
اکمال معلومات ایده یم . صنایع نفیسه مراقی بنی بر کره ده
صنایع نفیسه مکتبنه سوق ایتدی . بو مکتبك مکملیتندن ،
فوائدندن بشقه بر مقاله ده اوزون اوزادی یه بحث ایلرم .
یالکز کوچك بر نقطه یی عرض ایتمه دن کچه میه جکم . اصول
معماری خواجه لرندن بری شرقدن اولدیغمزی اکلادی .
شرقك ازمنهٔ قدیمه ده صنایع نفیسه یه ایتدیکی خدماتدن
ستایشله بحث آچدی . عربلرك اصول معماریده کی مهارت
عالی العالی سویلدی . « امان نذکا ، نه قدرت ، عراقده ،
سوریه ده کشف ایدیله کلن بعض آثار قدیمهٔ معماریه
فنون حاضره یی هیجانه دوشوریور . بصرده کائن بر کمر
الك بیوك علمای معمارانمزی دوشوندیردی . تدمر

بعلبك خرابه‌لرنده‌كی بدایع معماریه ایسه بر عمان فیض وتدقیقدر . بونلری كورمه‌دن ، تفتیش ایتمه‌دن اصول معماریننك تاریخی بحق تحصیل ایدلمش عد اولنه‌میور . بوننكچون فوج فوج سیاحلریمز هرسنه او اقلیمی طولا‌شیور . » معلم بو یولده دها برچوق مقالات كزیده سرد ایتدكدن صوكره طلبه آره‌سنده بر شرقلی یه راست كلمك دائما ممنونیتی موجب اولدیغنی سویلدی . بز تحقیق ایتدك . بو مكتب عالی یه طلبهٔ عثمانیه‌دن ایلك اوله‌رق دخول ایدن سری پاشا زاده وداد بك ایمش . وداد بك پك كوزل امتحانلرله مكتبه دخول ایتدكدن بشقه شمدی الك پارلاق طلبهٔ معماریه‌دن عد اولنیورمش . دها غربی . میرمومی الیه بو مسلكه بو مكتبه ، كیمسه‌نك سوقی ، دلالتی ، اجباری اولمقسزین حتی ابوینی بیله زور بالا اقناع ایله سوق طبیعیسنه اتباعاً سلوك ودخول ایتمشدر . صنایع نفیسه‌یه مالكمزك نه بیوك احتیاجی اولدیغی ، رساملرك ، معمارلرك استكمال رفاهیتمزه ، اعلای شرفمزه ، تزیین بلادیمزه نه بیوك خدمتلر ایده‌جكی دوشونیلیرسه شبان عثمانیه‌نك بو واديده‌كی تفیضلری برنظر فخر وانبساط ایله كوریلیر .

(غوبلن) فابریقه‌لریننك همشیرهٔ نفاستی عداولنه‌جق

براعمالگاه وارسه اوده (سور) ده‌کی پورسلان وصنایع بلوریه وزجاجیه فابریقه‌لریدر . (سور) فابریقه‌لری‌ده ١٧٥٦ دنبری (غوبلان) کبی حکومتک ید تصرفنه کچمشدر . بونلرده نفاست ولطافتلریله انسانی مبهوت ایدرلر . اولا فابریقه‌نك موزه‌سنه کیردیکی زمان صاغده صولده برچوق مشهور تابلولر کوریلیر . بولوحه‌لر عادی تصویرمیدر ، یعنی قلمله فورچه ایله‌می یاپلمشدر ، یوقسه بشقه برشیدنمی معمولدر ؟ اوزاقدن کشف اولنه‌مز . فقط یانه کیدیلیرده رنکده اوخارق‌العاده جلا ، تصویرده‌کی اوشکل مطبوع ، لونك اومنظر موجا موجی تدقیق اولنورسه زجاجدن ، پورسلندن اعمال اولنمش ، چرچیوه‌یه قونلمش برتابلونك ، برمحصول بدیعك قارشیسنده بولنلدیغی اکلاشیلیر . بوتابلولرك هربری ٢٠ بیك ٣٠ بیك فرانق قیمتنده‌در . چونکه لطافت ونفاست جهتیله کاغداوزرینه مرسم امثالندن اشاغی دکلدر . اورته یرده برمترو ، ایکی مترو ، حتی درت مترو طولنده ینه پورسلندن معمول دوز ومنقش کوپلر ، دستیلر ، هیکللر واردرکه بونلرده قیمتجه اودرجه‌یی بولورلر . دها غریبی بعضا برجفت کوچك فنجان فیأنجه هپسنه غلبه چالیور . سابق رئیس

جمهور قارنونك فابريقه‌يه بالخاصه توجهی اولدیغندن کوچك بر هیکلی بومصنوعات میاننده معروضدر . رفقادن بری برخاطره اولمق اوزره بوفابریقه‌دن برفنجان آلمق ایستدی . اللی فرانق فیئاتی کوریر کورمز فکرندن جایدی .

(سور) فابریقه‌لرینك کندیسنه مخصوص مصنوعاتدن ماعدا یرلی واجنبی مصنوعات قدیمه سندن مرکب برموزه‌سی واردر . بوراده چیندن، ژاپونیادن، انکلتره‌دن یعنی اقصای شرقدن اقصای غربه وارنجه‌یه قدر بالجمله ممالك پورسلن معمولاتی معروضدر . بونلرك ایچنده عربلرك پك کوزل یادکارلری اولدیغی کبی ترکلرك‌ده نفیس نفیس محصول مهارتلری واردر . هله کوتاهیه‌دن جلب اولنان بونوع بعض معمولات قدیمه اربابنك بالخاصه نظر دقت وتقدیرلرینی جلب ایتمکده‌در. شرق بویولده‌کی صنایع نفیسه‌ده وقتیله غربدن اشاغی قالمدیغی ایچون مهرهٔ صنعت دیبورلرکه شرقیون بوخصوصده غربی تقلید ایده‌جکلری یرده وقتیله اللرنده‌کی مهارتی ایلریلتمکه صرف مساعی ایتسه ایدیلر شمدی هیچ اولمازسه غربیونه یاقلاشیرلردی .

بوحکم قوری بر سوزدن عبارت دکل، فقط تتبعات

عميقه نتيجه‌سیدر . (سور) فابریقه‌لرنده بو آثار نفیسه‌نك نه‌صورتله اعمال اولندیغنی کورمك مراقی جالب ایسه‌ده اصل اعمالگاه سیرجیلره مسدوددر . یالکز فابریقه‌نك بر کوشه‌سنده کوچك براوطه وار . اوراده عمله‌دن بری بعض عملیات اجراسیله اساس صنعته دائر برفکر ویریور . مثلا بش دقیقه ایچنده بر کوچك طوپراقدن برچوق ماکنه‌لر واسطه‌سیله بیاض کاسه‌لر ، لامبه‌لر ، صراحیلر یاپیلیور . غریبی اویله ماکنه‌لر واردرکه متصل دونه‌دونه صانعك ضربات ایدئ مهارتیله کاه دوز ، کاه معوج ، کاه سوسلی خلاصه هرشکلده مصنوعات میدانه چیقاریور .

بو صنایعه دائر معلومات عمیقه ویرمك ارباب اختصاصه عائددر . تفصیلات مبسوطه‌دن مقصد عاجزی صنایع نفیسه‌نك علی العموم صنعتلر اوزرینه نه خوش تأثیری اولدیغنی ، خلقده‌نه کوزل برفکر وذوق سلیم صانعانه پیدا و پرورده ایلدیککنی کوسترمکدر .

اولمپك ازدواجی

بوندن اولکی مکتوبلرمك برنده اخیراً فرانسز تیاتروسنده صحنهٔ تماشایه قونیلان (قیصقاج) اسمنده‌کی اثردن اوزون اوزادی‌یه بحث ایتدمدی . (اقدام) ك اونسخه‌سی محبانمدن برینك معاونتیله صاحب اثر موسیو (پول هرویيو) یه تقدیم وترجمه اولندی . محصول فکری ایچون برترك جریده‌سنده نشر اولنان اوصاف ومطالعات اودرجه محظوظیتنی موجب اولدی‌که بکا یازدیغی مختصر، فقط لطیف برجوابنامه‌ده مؤلف عن‌صمیم‌القلب بیان شکران ایلیوردی . بوکوزل مکتوب حالا یانمده یادکار اوله‌رق محفوظدر. اوکوچوجك ظرف ، اوانجو کبی یازی، اورقیق امضا بیوك بررقت فکردن نشانه ایدی. هله اسلوبده‌کی محویت ونزاکت براديب عالی قدرك قلمنه یاقیشه‌جق قدر خوش ادا کورونیوردی . بوظرافتی تمامیله اکلامق ایچون شو مؤلفك حالاً نه درجه حائز اهمیت وتقدیر اولدیغنی بیلملیدر . اثری اوتوزنجی بالکه قرقنجی دفعه اوله‌رق موقع تماشایه

قونیلیور . منقدین هفته‌لرجه بونکله اوغراشدیلر .
« محرر فکر وظیفه‌سنی ایجه تشریح وتعیین ایده‌مامش .
موضوع نقصان قالمش، ازدواجی خفیفجه محاکمه ایتمش »
دیدیلر . کارگر تأثیر اولمدی . خلق اویونی بکندی .
انتقاد ایکنجی درجه‌ده قالدی . براویونی خلقه بکندیر-
دکدن صوکره محرر آرتق هیچ برشی دوشونمز . تیاترو
مؤلفلکنده اکتساب اولنان شهرت بشقه برشهرته
بکزه‌مز . چونکه پك عمومی ، پك واسعدر . الك بیوك
طبقه‌یه وارنجه‌یه قدر هرجهته عکس ایلر . مثلا زمانك
علماسندن ، فلاسفه‌سندن برینی پاریس اهالیسنك انجق
نصفی — اوده بلکه — بیلدیکی حالده برتیاترو مؤلفنی
بالفرض مشهور (ویقتورین ساردو) یی ینه او خلقك
لا اقل اوچ ربعی بهمه حال طانیر . چونکه التی آی
قیش (ساردو) نك نامی تیاترولری، اعلانلرله سوقاقلری
طولدیریور . عالمك ، فیلسوفك اسمی ایسه بیوك بیوك
مجلدات آره‌سنده مخفی طوریور . تیاترویه کیدنلرك
یوزده انجق اونی اومجلداتی کوزدن کچیرمشدر . حال
بوکه بونلری اوقویانلرك هپسی دفعات ایله تیاترولره
کیتمشدر . هم تیاترو مؤلفلکی ایچون علم ، فلسفه ،
معرفتدن بشقه مستثنا براستعداد ، برفطرت کرك .

طانیدقلرمدن بر اختیار قادین نقل ایتدی : تیاترو مؤلفلرکی سایه‌سنده شهرت واقبالك نقطهٔ منتهاسنه واران، فرانسه‌ده بو نوع مؤلفلردن بحث اولندقجه نامی همان جمله‌سنه غلبه چالان ، اویونلری الی نهایه مظهر تقدیر اولدقدن ماعدا (مادام سان ژن) نامنده‌کی صوك اثری بر سنه ظرفنده بیلمم قاچ یوزنجی دفعه اوله‌رق حالا موقع تماشایه وضع اولنه‌کلن بو مشهور، معروف داهی (ویقتوریین ساردو) اون درت یاشنه کلنجه‌یه قدر او مرتبه احمق ، حیلاز ، غبی بر چوجق ایمش که باباسی یأسندن نه یاپه‌جغنی بیلمیورمش ، برکون تظلم ایتمك ، چاره آرامق ایچون (ویقتور) ی آلمش دوستلرندن برینه کوتورمش ، ناقل حکایه قادین‌ده اوراده ایمش . بوذات چوجغه کوچك کوچك مسئله‌لر صورمش . هیچ برینه جواب آله‌مامش . مربع نه‌یه‌دیرلر دیمش ، سکوت . بر طوپ نه شکلده‌در دیمش، سکوت . ایکی کره ایکی نه ایدر دیمش ، سکوت ! نهایت قیزمش باشندن شاپقه‌سنی چیقارمش ، ایچنه مندیلنی آتمش ، آغزینی قاپایه‌رق بو شاپقه‌نك ایچنده نه وار دیه صورمش ، ینه جواب یوق! ایشته صباوتنده بو مرتبه غباوت کوسترن (ویقتوریین ساردو) بوکون فرانسه‌نك اك بیوك آدملرندن ، اك

بیوك تیاترو مؤلفلرندندر . (لادام اوقاملیا) او یونی
معلومدر. لسانمزه‌ده پك كوزك ترجمه اولنمشدر . بو اثری
ترکجه وفرانسزجه اوله‌رق بر ایکی دفعه موقع تماشاده
کوردیکم ایچون بر سفیله‌ده ، پك عالی بر قاب اوله‌بیله -
جکنه لزومندن زیاده ذاهب اولور طورور ، حتی بو علو
قلبی او بیچاره‌لرك همان کافه‌سنه تعمیم ایدردم. فقط برایکی
هفته اولی (اولمپك ازدواجی) نامیله (اوده ئون)
تیاتروسنده بر اویونده حاضر بولندم . بونك نتیجه‌سی
اوله‌رق ایچه تفکراتدن صوکره بوبابده‌کی فکریمی خیلیدن
خیلی‌یه تعدیل ایتدم . (اوده ئون) پارسك رسمی
تیاترولرندن بریدرکه (تیاترفرانسه) دن صوکره کلیر .
اعاظم ادبا هپ اورادن کچمشدر. اك کوزل اثرلر اوراده
تجربه اولنمشدر. بناجه‌ده عالیقدر ، لطیفدر . اورته‌ده‌کی
بیوك قپودن کیرر کیرمز تیاترو مؤلفلرینك پیری عد
اولنان (مولیه‌ر) ك صورت وفاتی کوستریر. حزین اما
مهیب ومؤثر بر هیکلنه تصادف ایدرسکز . صاغده ویا
صولده‌کی چفته مردیونلردن چیقکز. هرتیاترووده‌اولدیغی
کبی ایکی فصل آره‌سنده تنزه واستراحته حصر اولنان
منتظم ، مزین ودائره ، دائره بر بیوك صالونه راست
کلیرسکز . اطرافده زمین زمین هیکللر ، تصویرلر !

باقیکز صاغده تادیده (آلکساندر دوما) نك ، مونته قریستو مؤلفنك، اوخارق العاده حکایه‌نویسك برهیکلی، قفانك اوشکل غریبی، جبهه‌نك اوطرز مهیبی ، مع‌مافیه سیمانك او ابتسامی عیاناً کوستریورکه انسان عمری اولدقجه اوقوسه ینه بیتمك بیلمین اوجلدلرله حکایه‌لر بویله برداهینك قلمندن چیقمشدر .

آره‌ده‌کی محررلر ، مؤلفلر برطرفه طورسون تا دیبده‌کی هیکل کزینه عطف نظر ایدیکز . هیچ بر طرفنده صاحب هیکلك اسمی یوقدر . لکن اولا قید سیمادن (قاموس فلسفه) مؤلفنی، (وولته) ری طانیماق ممکنمیدر ؟ بزده‌کی (رند) تعبیری بو وجهه نه قدر یاقیشیر !

بوقدر تیزه یتیشیر. (اوده ئون) ه کیرمکدن مقصد (اولمپك ازدواجی) اویونی خلاصةً عرض‌ایدرك بحثی تفصیل وتشریح ایتمکدر .

« (اولمپ تاورنیه) عالم‌سفاهتك الك پارلاق فانوسلرندن بر قیزدر . او نامتناهی افتاده‌لرندن بر (قونت) ایله ازدواج ایدییور . کندینی غزته‌لرده اولدی دیه اعلان ایدییور . قالقیور . قوجه‌سیله برابر ویانه‌یه کیدییور . قونت ویانه‌ده عمجه‌سی (مارکی ....) یه راست کلیور .

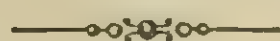
مارکی بو اثنـاده یکننك اصیل برعائله‌دن منـاسب بریله ازدواجنی دوشـونمکده ... فقط قونت (هـاری) اولندیکنی بیلدیره‌رك حتی زوجه‌سـنی ده کوسـترنجه او دوشونجه‌یه محل قالمیور. (مارکی) عادی برعائله‌دن قیز آلدیغی ایچون یکننی معـاتبه ایتمك ، بوازدواجی قبول ایلمامك ایسته یورسه‌ده (مارکیز) لك شفقتی ، با خصوص (اولمپ) لك خدعه ومهارتی سایه‌سـنده ایش اولمش، بیتمشه دونیور ، فاحشه‌نك منشأی پك مخفی طوتیلیور، پدری متقاعدیندن براختیار عسکرمش کبی کوستریلیور، بویله‌جه بر سـفیله اوعائلهٔ نجیبه افرادی میـانه دخول ایلیور. فقط اوصـاف ، او ناموسکارانه حیـات ، اوعز ورفاهیت جانی صیقیور. حسرت مذلت، فقدان سفاهت، هجران سفالت فکر راحتنی پریشان ایلیور . بیلدکلردن برعادی حریفله مناسبته باشلایه‌رق قوجه‌سنی آلداتیور . بوراده برمنظره وار . جداً شایان دقت ! اوعائلهٔ عفیفه افرادی میـاننده بوقیز حسـ ، فکراً ، املاً او درجه یابانجی قالیورکه بردرلو بونلرك طرز معیشتنه ایصنه‌میور. اویله کیجه‌لری اوطورمق، کتاب اوقومق، صاف صاف قونوشمق، کوندوزلری کمال آداب ایله ساکتانه کزمك جکرینی دلیور . فکری ، ذهنی بالو لرده ، قوجه قوجه

اجتماعلرده ، ایچکیلرده ، حورالرده طولاشیور .
(مارکی) نك صاف ، کوزل ، بری سیرت برقیزی وارکه
قونت هانری یی ، یعنی عمجه‌زاده‌سنی سوییور ، بو (اولمپ)
میدانه چیقمایدی اکا وارەجقدی . فقط اولمدی . طابعی
یوقش نه یاپسون . سودیکنك سعادتیله متسلی اولیور ،
بو یولده‌کی خاطراتی ده کوچك بر جزؤدانه قید ایدرك
بونك آلتون آناختارینی بوینده طاشیور . (اولمپ)
شوجان صیقندیسی اثناده هیچ اولمازسه بوحوری یی
افساد ایدرك اکلنمك ایچون بوقیزجغزه عشقدن ، عاشقدن ،
شوندن ، بوندن غایت مهارتله بحث ایدرك اوجزءدانه ،
او آلتون آناختاره ، او اسراره هپ واقف اولیور .
برتقریب ایله جزدانی بیله الده ایدییور . بواثناده اوتەدن
بری قاریسنك برودت وخشونتندن نه بیوك بر خطاده
بولندیغنی اکلایان قونت (هانری) اغفال وناموسنك پایمال
ایدلدیکنی‌ده خبر آلیور . (مارکی) نك و (مارکیز) ك
حضورنده سفیل ، آلچاق ، قحبه دیه اولمپی تحقیرایدییور .
قیزك اصلنی ، منشأنی سویلیەرك عمجه‌سندن استعفای
قصور ، استدعای مرحمت‌ایلیور ونائل‌ده‌اولیور . بوتحقیرلر
(اولمپ) ك هیچ وظیفه‌سنده دکل ، مقصدی او مناسبت
نارواده بولندیغی آدمله (نیس) شهرینه قاچمق ، اوراده

بر قونتس نامیله ایستەدیکی کبی ذوق وصفا سورمك ... قوجەسنی ، مارکی بی الندەکی نام ایله ، اوراق ایله تهدید ایدرك مرامی وجهله برافتراق الده ایتمك . حتی بو امید ایله بالجمله اثوابنی ، اشیاسنی ، الماسلرینی بیله کیزلیجه او حریفه ویرەرك (نیس) ەکوندرییور . بوحاله کسب اطلاع ایدن قونت ، قاریسندن صوك درجه نفرتیله برابر محافظهٔ ناموس ایچون (مارکی) نك تکلیف ودعوتی اوزرینه (نیس) ەاوآدمله دوئللو ایتمکه کیدییور . (مارکی) ده (اولمپ) ایله کاکی بر افتراق حصوله کتیرمك ایچون بازارلغه کیریشیور . بیکارجه فرانق ویرییور . او قونتس نامنی ترك وجزدانی تسلیم ایتمسنی قیزه تکلیف ایلیور . سفیله هیچ بر زمان او نامی براقەمیەجغنی سویلەیور . (مارکی) ایله ، او اصالت ، او حسیات ، اونجابت ایله سفیهانه اکلەنیور . مارکی میدانه بر دوزینه روولور چیقارییور . « بوتکلیفی قبول ایتمزسەك شوقپودن چیقامازسك » دیه قیزی تهدید ایلیور . اوسفیهه ایسه ، بلا پروا قپویه طوغری یورییور . مارکی « اشیکی کچمه ، اولدیریرم » دیه باغیرییور . شویله معنیدار برتبسمله اختیاری سوزدکدن صوکره غایت مستهزیانه برسفاهت شرقیسی سویلەیه سویلەیه قپودن طیشاری چیقارکن طبانجه پاطلایور ، قیز یرلره

سریلیور. مارکی‌ده قوللرینی سمایه طوغری قالدیرییور.

بلکه شو خلاصه‌ده انی بسط ایده‌مدم: بوفاجعه تماماً (لادام اوقاملیا) نك ضدیدر. دها آجی برحقیقتی شامل اولدیغی ایچون دهاده مؤثردر. انسان، صفوت ونجابته میل فطریسی حسبیله هرطرفده (لادام اوقاملیا) لر کورور اویله کزیده کوکللر توهم ایدر. فقط هیهات بونك عکسی دها وفیر، دها زیاده واقعدر. ایشته بونلر هپ بردرس ادب، نمونهٔ حکمتدر.

کیجه درسلری

گچن مکتوبلریمك برنده برمقالهٔ آتیهمده پارسك کیجه درسلرندن بحث ایدهجکمی سویلهدمدی. هر نه قدر فرانسه اصول تحصیل وتعلیمنی تام مکاتب ابتدائیه دن باشلایهرق اك عالی مکتبلره قدر یی دریی برر برر تفصیل وتعریف ایتمك فکرنده ایسهمده مناسبت واقعهیه بناءً بو مکتوبمی، اومباحثدن آیری اولهرق شو کیجه درسلرینه حصر ایدییورم. بو درسلر نهدر؟ پارسك هر جهتندهکی محله مکتبلری یاتسودن صوکره کزیلهجك اولسه درسخانهلرك هر برنده برر معلم، متعدد طلبه کوریلیر. بو طالبلر اکثریتله یکرمی واوتوز یاشلری آره سندهدر. ایچلرندن کیمی فرانسز، کیمی اجنبیدر. کیمی قادین، کیمی ده ارککدر. بر درسخانه ده عصر حاضر تاریخی تدریس اولنیورسه او برنده فرانسه ادبیاتندن بحث ایدیلیر. بر طرفده آلمانجه، انکلیزجه، ایتالیانجه درسلری ویریلیر. دیکر جهتده اصول دفتری، رسم، حکمت، کیمیا کوستریلیر. بوتدریسات باشدن

باشه مجاناً در ، عمومیدر ، بلا استثنا هر کسه کشاده‌در .
سنه نهایتده برامتحان اولور . بر توزیع مکافات اولور ،
یرلی ، اجنبی اڭ کوزل موفقیت قازانانلر تقدیر ایدیلیر .
کچن هفته ، بازار ایرتسی آقشامی محله‌مزڭ مکتبنده
اصول نطق درسی واردی . مراق ایتدم ، کیتدم .
فرانسزلر قرائته ، نطقه ، پك اهمیت ویررلر . بر اثری ،
بر شعری اوقورکن اوضاع وحرکاتی باخصوص صوتی
معنانك ، فکرڭ روشنه تطبیق ایدییورلر . اودرجه‌که
بوجهتی عادتا بردرس ، بردرس ، براصول صورتنه افراغ
ایتمشلردر . او آقشام معلم مقتدر مستعد برکنج ایدی .
شاعر مشهور (موسه) نك « کیجه‌لر » عنوانلی
منظومه‌سندن بر پارچه اوقودی . او پارچه‌یه دائر بعض
مطالعات ادبیه سرد ایتدی . شاعرڭ هویت فکریه‌سنی
کوستردی . بوفکره ، بو معنایه کوره اوشعرڭ لزوم
قرائتنی سویله‌دی . « (ویقتور هوغو) نك برچوق
اشعاری تیاترو صحنه‌لرنده اوقونمق ایچون انشا ایدلمشدر .
بونلری انسان ، اوطه‌یه قاپانسه‌ده یالکز باشنه اوقوسه‌ینه
ذوقیاب ادب اولور . آنجق برجهت نقصان قالیر . اوده
شوکه اوشعر برکوشهٔ تنهائیدن زیاده بر تماشاگاهده
اوقونمغه یاقیشیر . حال بوکه (موسه) نك سانحاتی بویله

دکلدر . بونلر صاف بر قلبه انعکاس ایدرلرسه نره ده
اوقونورسه اوقونسون تأثیر ایدرلر . هله ساکن زمینلر
تفکرات وتحسسات قلبیه یه دها مساعد اولدقلری ایچون
بو یولده مطالعاته پك الو یریشلیدر . بو ایکی شاعرك
اثرلرنده کی فرق ، فطرتلرنده دخی کوریلیر . بری محب
های وهو ومتیندر . دیکری عاشق سکوت ونحیفدر .
اویله نحافتکه غریب بر ملال ، آکلاشلماز بر کلال ایله
ممتزجدر . کیده کیده شاعرك بهار کالنده سبب خرابی
اولدی . حاصلی بوملاحظاتی درپیش ایتملی ده او سوزشناك
منظومه لری او یله اوقوملی » دیدی . یکرمی قدر حضار
ایچنده ایکی فرانسز قیزی خواجه نك تقدیرینی بر از
جاب ایده بیله جك صورتده درسی اوقو یه بیلدیلر .
انلرده بر ر قصور بولندی . بری مهارت قلبیه دن دها
زیاده مهارت لسانیه یه مالکدی . وجه قرائتندن عدم
تأثیر سزیلیوردی . دیکری بونك عکسی ایدی ، ایکیسنده کی
مهارت مختلفه بر فردده جمع ایدیلیرسه میدانه اعلا بر
نطوق چیقار دنیلدی .

ایشته هر درس بویله مطالعات وتنقیدات ایله مقید
ومنتظم بر صورتده و یریلیر . خواجه نك طورنده کی ،
قالنده کی آشنالق ، مونسلك طلبه یی چابوق ایصندیرر ،

محجوبیتی دفع ایلر . شمدی بو درسلرك مؤسسلری کیمدر ؟ بونلرك باشلیجه‌لری « محب معارف » نامنده بر هیئت خصوصیه‌در . اعضای هیئت حسبی اوله‌رق تدریساتی درعهده ایدییورلر . حتی انسانیت نامنه نقداً ده معاونت ایلیورلر . خیر ووظیفهٔ نظیفه فکرینی نخبهٔ حرکات اتخاذ ایده‌رك بو جهتده ، بومسلکده اجرای خیراته مساعد بر وادی بولدقلری ایچون کمال آرزو ایله او طرفه طوغری شتابان اولیورلر . کچن پازار کونی بتون افراد هیئت (صوربون) دارالفنونده معارف ناظرینك ریاستی آلتنده طوپلاندیلر ، اوکون بیکلرجه سامعیندن ماعدا برباندوده عسکر موزیقه‌سی واردی . اجتماع تمام اولنجه ، وقت کلنجه ناظر مشارالیه سوزه باشلادی . پك آهسته سویله‌یوردی . قالده زینت خطابت آزدی . لکن قوت معنادار دکلدی : « رئیس وکلا بدناً ناموجود ایسه قلباً موجوددر . بنده باشلیجه املم نطقمده آندن برنشانه کوستره بیلمکدر . ماهیتی اعتباریله هیئتکز اصول تربیه وتحصیلمزده بیوك بر نقصانی اکمال ایدییور ، مکاتبه متعلق قوانینمز اطفالك اهمیتنی تعیین وتحصیل ابتدائیسنی مکملاً تأمین ایدییورلر . فقط برکره مکتب مدتی کچدکدن صوکره اوته‌سنه اهمیت ویرمیورلر ،

باقیورلر . بوندن تولد ایدن نتیجه ، معارف ابتدائیه‌مزك تماماً ثمره ویره‌مامسیدر . مکتبی بیتردکدن صوکره چوجغك مکتسبات علمیه‌سی توسع شویله طورسون . عدنا تدنی ایدییور ، غائب اولیور . بناءً علیه بو ضررك دفعی شمدی‌یه قدر معارف ملیه‌مزه خدمات جدیه ابراز ایدن هیئت علیه‌کز کبی تأسیسات خصوصیه‌نك همتنه متوقفدر » دیدی . صوکره فرانسه معارف پروغراملرنده علم اخلاق درسنك بو زمانه دکین درجهٔ کفایه‌ده توسیع وتعلیم ایدلدیکندن بحث ایلدی . بو جهتله او تأسیسات خصوصیه‌ده دخی ناقص قالدیغنی سویله‌یه‌رك اکمالنی توصیه ایتدی . نهایت هیئته علناً عرض تشکرله بو یولده آثار خیر ومعاونت اك لطیف وظائف انسانیه ومایه‌دن اولدیغنی بیلدیردی .

بوندن صوکره هیئتك کاتب عمومیسی بر راپور اوقودی بوکا نظراً التی سنه‌دن بری هیئت بو صورتله نشر معارفه وقف مساعی ایتمشدر . پاریسده محال مختلفه‌ده یوز قدر دارالتدریس ترتیب ایدرك بونلردن هر سنه بیکلرجه طلبهٔ عمومیه یتشدیردکدن ماعدا ولایتلرده ده بو منافعی تعمیمه باشلامشدر . مجالس بلدیه بو نوع

تدریسانك صورت تأسیس وترتیبنی کوسترمشدر . مؤسس ومرتبلری میاننده شمدیکی رئیس وکلا کبی بك چوق اصحاب همت وقدرت موجود اولدیغی ایچون کوندن کونه تکمل وترقیسی قویاً مأمولدر .

بو نطقلر بیتدکجه موزیقه اك لطیف ، اك دلفریب هواردن برر پارچه چالیوردی . پارسك عسکر موزیقه‌سی زمانك اك کوزل موسیقیلرندندر . چونکه اوموزیقه‌جیلرك هر بری مکتب مخصوصنده تحصیل کورمش بوصنعتدن مکملاً شهادتنامه آلمش موسیقیشناسلردندر . اوچنجی اوله‌رق آیاغه قالقان خطیب مکتب حقوق علم ثروت ملل معلمی (بورغار) ایدی . بوذات پك نطوقدر . سویله‌دیکنی طاتلی دیکله‌تیر . لاقیردی آره‌سنده دائما لطیف نکته‌لر صرف ایدر . فکری تنشیط ایلر . بوندن صوکره هرکس آهسته آهسته داغلدی .

مکتب ، ولوکه اك عالی درجه‌دن اولسون انسانی عالم ایتمز ، فقط فکره لذت علمی ویریر . هدف آمال معارفی کوستریر . بوکا وصول طریقنی ده اوکره‌تیر ، تسهیل ایدر . مع مافیه تعلیمك بو مرتبه‌سی ده مکاتب عالیه‌ده اوله‌بیلیر . مکاتب ابتدائیه واعدادیه‌یی ، اکمالدن صوکره ترك تحصیله مجبور اولانلر نه یاپسون اوهدفی

اوطریقی تعقیل اوکرانسون: هرکس عالم اولەمز ایسەده هرکسه بر غایهٔ حیات آرامق لازمدر. بونك ایچون برتأسیسات خصوصیه برمکتب ابتدائی یاخود بر مکتب اعدادی شاکردیکی آلیور. درجه درجه کوتوریور. اك عالی مرتبهٔ تحصیله آز چوق ایصال ایلیور. بوکا بناءً درکه فرانسەده اك بیوك مراتب بشریەده بو برنجی وایکنجی درجه مکتبلردن ماعدا هیچ برمکتب کورمامش افاضل بولنور. بو یولده تعلم وترقی فی الحقیقه برپارچه مشکل وساده ایسەده طالبده شوق فطری، میل وجدانی، غیرت، همت دها زیاده اولدیغی ایچون ثمره هرحالده دها پارلاق اولیور. اون بش اون آلتی یاشنده برکتابجی چراغی تصور اولنسون مکتب اعدادی‌یی کوزلجه اکمال ایتمش، یاخود اکماله یاقلاشمش. لکن وقتیکه، حالنك عدم مساعده‌سنه مبنی تأمین معیشت ایچون تحصیلی بیترمەدن برخدمته کیرمش. کوندوز فرصت بولدقجه النه کچن کتابی اوقور. حتی بوصورتله یتیشن (سقوط اوراق) ناظمی شاعر مشهور (میلووا) ده اولدیغی کبی اوستەسی آره صره بو حاله دقت ایدرك «چوجق سن بورایه ایش کورمکه دکل، کتاب اوقومغه کلمشسك» دیه دار یلیور. کیجه اولنجه اوهوسکار کنج همان کندینی

بو بحث ایتدیکمز درسلره آتیور . مراقی هانکی جهته ایسه او جهتی تعقیب ایلیور . بالفرض بر کیجه ادبیات وتاریخ درسلرینی آلیور . دیکر کیجه صنایع نفیسه تاریخیله علم اخلاق وفلسفه درسنه کیدییور . اوه کلنجه یاتمادن اول اوکونکی مکتسباتنك خلاصه‌لرینی فکراً قباً کوزدن کچیرییور . بونلری ترتیب ایلیور . او یقوسندن صره سنه کوره دائما بر ایکی ساعتده چاله‌رق اولدن حاضرلدیغی بعض کتابلری مطالعه ایدییور . ایرتسی صباح ایرکندن کتابخانه‌یه کایر کلز درسلرینه تعلق ایتدیکی ایچون کیجه فکراً طاسارلادیغی برایکی اثره کوزدیکیور . فرصت بولنجه انلری اوراده عادتا یوتار کبی اوقویور . بو صورتله ایکی اوچ سنه کچدکدن صوکره کتابجی باقیورکه چراغنده کیتدکجه بویور بر قوهٔ قلمیه بر قوهٔ فکریه وار . بویله بر خدمتکاری الدن قاچیرمامق ایچون معاشنی آرتیرییور . مطالعاتنه مساعده ایدییور . کوز یومیور . فقط هیهات ! اوکنج شمدی یولنی بولدی . نام مستعار ایله غزته‌لره کوندردیکی مقاله‌لر ممنونیتله درج ایدلمکه باشلادی . حتی (اوقات ضایعه‌م) دیه یازدیغی کوچك کوچك حکایه‌لره بیوك برجریده حق تحریر بیله ویرییور . کتابجیلغه حاجت قالمیور . کونك برنده محجوبانه ، منتدارانه اوسته‌سنه وداع ایلیور . او آنده کوزی آچیق

ایسه بو سفرهٔ نفائسدن استفاده ایتمك، طبیعتی درجه‌ده
ایله‌مك ایچون ینه آنك یشنی براقیور. محررین حاضره‌نك
حیاتی تدقیق اولنسه پك چوغنك بو صورتله یتشمش
اولدیغی کوروله‌بیلیر. مادامکه « الده استعداد اولنجه کار
کندین کوستریر » دینیور، بر محرر مقتدرك اکتساب
شهرت و ثروت ایلامسنده تعجبی داعی بر حال یوقدر. فقط
اصل نقطهٔ حیرت کتابچی چراقلغندن او مرتبهٔ عالیه‌یه
ارتقاده‌در. بو خارق العاده روشه ایسه بر طرفدن بازار
معرفتده‌کی کالای عرفانك فوق الغایه رواجیله برابر
وفرتی. دیگر جهتدن اوحدوحسابه کلمز مکتبلر او تعریفه
صیغماز عمومی درسلر کبی علم یاخود عالم فابریقه‌لرینك
انتظام و مکملیتیدر. عصریمزك تاریخ ترقیاتی یازیلیرسه
بو اصول تعلیمك، بو منابع فیوضاتك خدمت و فوائدی
بحق کوستریلیر صانیرم. ذاتاً قوانین طبیعیه‌دندر بر عالمك
باشلیجه آمالندن بری ده علمنی نشر ایتمك، ابنای نوعنه
تعمیم ایله‌مکدر. بر ساحه‌که علما و فضلا ایله لبالب اولور،
اوراده فضل و عرفان فیض و رواج ایچنده‌در، حدودینه
کیرنلری مستنیر و مستفیض ایلر. متعلم ده عالم کبی
حیاتندن مستفید و ممنوندر. « الناس قسمان العالم والمتعلم
والباقی همج » قول جیدی بو دعوایی کوزلجه فصل ایلر.

علم ، فن ، اصول

بر قاچ سنه‌دنبری مطالعات حقیرانه‌م لسانمزجه ، معلوماتمزجه اوته‌دن بری تقرر ایتمش بعض نقاطی مخطی ، هیچ اولمازسه مشکوك کوسترمکه باشلادی . بو شکك ازاله‌سی ، حقیقتك تعیینی دائما الك قوی آرزولرمدن بری ایدی . چونکه نه زمان یازی یازمق ایسته‌سه‌م مطلق او نقطه‌لرك بری قلممك اوجنه کلیور . مزایای علمیه‌نك مفتونلرندنم . کیتدکجه مطبوعاتمزده بر موقع کزین اشغال ایدن جریدهٔ کزیده‌کزك ستونلرنده بو مسائله دائر یازه‌جغم مکتوبلره بر یر تخصیص ایدرسه‌کز بلکه بو صورتله حقیقت تظاهر ایدرده ، هم لسانمزه ، معلوماتمزه خدمت ایتمش ، هم ده بنی وبنم کبی نیجه هوسکاران حقایقی مستفیض ایله‌مش اولورسکز . آوروپا مستشرقینك آثار وتتبعاتندن اصحاب مطالعه‌مزی خبیر ایدن جریده‌کز اولدی . شؤنات اسلامیه‌دن وقتی وقتنه معلومات ویرن ینه جریده‌کزدر . بر چوق خدمات ادبیه وسیاسیه‌یه انضمام ایدن شو مستثنا خدمتلرهله بورا مستشرقلرنجه بیله منت وممنونیت عظیمه‌یی جاب ایدن (موضوعات العلوم) کبی بر اثر عال العالك

طبعی خصوصی (اقدام) ك قیمتنی دوبالا قیلدی . فعلیات ایله مؤید بودرلو لوائح صمیمیه دن احتراز ایتمه یکز . چونکه اوحسبی فداکارلقلرك مکافاتی بوبولده کی تقدیرات عامه در . بناءً علیه اقدامکزی تشمیل ایدرك شو مکتوبی حرفی حرفنه درجه همت بیوریکز .

اساتذه ده علم ، فن ، اصول کلمه لرینك موقع استعمالی هیچ تعیین اولنمامش ، کاه علم طب ، کاه فن طب بعضاً فن کیمیا ، بعضاً ده علم کیمیا ، علوم اجتماعیه ، فنون اجتماعیه ، اصول مناظره ، فن مناظره ، اصول تنقید ، فن تنقید دینیور ، کیدییور . حال بوکه عالمك ، فنك ، اصولك تعریف اساسلرینه نظراً بر عامه فن ، بر فنه علم ، بر اصوله نه علم نه فن ونه ده بونلرك عکسی دینمامك لازمدر . کافهٔ تتبعات اوچ نتیجهٔ مختلفه یه منجردر .

اولا : بو نتیجه لرك برنجیسی بر علمك تأسیسی ، تشکلیدر . بونك ایچون تدقیق اولنان حادثاتك تعمیم ایتمسی ، سببیله نتیجه آره سنده کی مناسباتی ارائه ایلمسی ، دها واضحی وضع قوانین قیلمسی لازمدر . بناءً علیه بوصورتله اجرا قلنان تدقیقات نتیجه سنده یاخود مقنع محاکمات فکریه یه استناداً فلان فلان شرائط آلتنده فلان حادثه نك حصولی مطلقدر دیه حکم اولنور . ایشته بوقاعده یه مبنی علم هیئت

دیمه‌لی‌یز فن هیئت دیمه‌ملی‌یز . هیئت بر علمدر ، چونکه قوانینه موضوعدر مستنددر .

کذا حقوق بر علمدر . زیرا قواعد عدالتی میدانه قویه‌یور .

ثانیاً : یاخود اوتتبعات بر فن تولید ایلر . فن ایله علم آره‌سنده فرق عظیم واردر . علم کشف قوانین ایلر ، فن بر نتیجه استحصالی ایچون او قوانینی تطبیق ایله اوغراشیر . مثلا طب برفن (حکمت، کیمیا ، طبیعیات) کبی علوم مختلفه‌دن آلدیغی قوانینی ، صحتمزی محافظه وادامه ایلمك وسائط مخصوصه‌سنی دوشونمك ایچون ، تطبیقه قویولور . بوحالده علم طب دیمه‌ملی‌یز . فن طب دیمه‌لی‌یز . چونکه طب علم دکلدر ، کشف قوانین ایتمز .

ثالثاً : بعضاً ده تتبعات واقعه‌دن نه بر علم ، نه ده بر فن چیقار . بویولده تتبعله اشتغال ایدنلرك محصولی بر چوق فوائد ومعلومات جمعندن عبارت قالیرکه بونلر یا بر علمك تأسس ، یاخود بر فنك اکمالی ایچون دیکرلرینك ایشنه یارار . مثلا تاریخ بوتعریفانه نظراً بر فن دکلدر . بر علم ده دکلدر . چونکه نه بر قانون کشف ایلر ، نه ده بر نتیجه استحصالی ایچون بر علمدن بر قانون آله‌رق آنی تطبیق ایله اوغراشیر . بوجهته کچدیکی کبی تاریخ اولمقدن

چیقار . علوم اجتماعیه‌دن اولور . بناءً علیه علوم اجتماعیه‌یی تاریخ ایله قاریشدیرمامالیدر . تاریخ بر منبع معلوماندرکه هم حقوقیه، هم اخلاقیه، هم سیاسیه، هم فلسفه‌یه قیمتدار بر مأخذدر، بر اصولدر .

ایمدی پك چوق اساتذهٔ عرفان بو قاعده‌لره رعایت ایتمامش، لسان عرب بو تعبیراتی بسبتون بشقه‌درلو استعمال ایلمش ایکن شو بیاناتی سرده قالقیشمق بنم ایچون براز کستاخلق عد اولنمسون . علمامز، فضلامز شمدی‌یه قدر علم طب دیمشلر، حالاده اویله دییورلر، فن هیئت تعبیرینی قوللانیورلر . الڭ بیوك بر ادیبمز تاریخچه عالی بر فن، وصفنی ویریبور . بو مشکلاتك ایچندن بنم كبی بر فكر ضعیف نصل چیقار، هایدی غربك بو قواعدی قبول ایدلمسون . اسکیدن نه‌دینیورسه ینه اویله دینسون، اویله یازلسون . فقط یازیق دکلی، باق، علم، فن، اصول نه كوزل تصنیف ایدلمش، آره‌لرنده نه عالمانه، نه متفننانه، نه اصول شناسانه فرقلر بولنمش بونلری چیکنه‌یوب کچمکه انسان قائل اولمیور . بو ترددك ایچندن چیقمق، بزی شو ایکی یولدن الڭ موافقنه سوق ایتمك افاضلمزك جملهٔ وظائفندن ایسه‌ده مسئله‌نك واضح اولدیغمه كووه‌نه‌رك بر قاعده دكل، آچیقدن بر فكر

بیان ایده بیلیرم . شو تعبیرات آره‌سنده‌کی فرق اولدن آثار غربیه‌ده دخی نظر دقته آلنمامش . حالاده قسماً آنلامق ایسته‌نیور . مثلا پك چوقلری علوم تاریخیه ، فن تاریخ دینلمامسنی قبول ایتمك ایسته‌میورلر . علوم اجتماعیه‌دن آلدقلری اقسامی تاریخدن عد ایدرك یعنی او علوم ایله تاریخی بر برینه قاریشدیره‌رق تاریخك علملکنی ، فنلکنی ادعا ایدییورلر . لکن مناقشات علمیه حقیقتی تمامیله میدانه قوییور . بو تصنیفك اصابتی هرکسه تسلیم ایتدیرییور . گیده گیده هرجهتجه بوکا رعایت اولنمغه باشلایور . بزده‌ده بویله اولسه‌ده شمدیدن صوکره لسانمزده بو قاعده‌یه حرمت ایدلسه فنا اولماز . بو آنه قدر علم طب دینمش ، بر مدتده فن طب دینسون ، فن حفظ صحت دینسون ، اصول تاریخ یاخود سادەجه تاریخ دینلسون تاریخ نه فن ، نه علم عد اولونماسون . بو تعبیرات معنایی تغییر ایتمز ، اهمیتی تقلیل ایله‌مز . تاریخده ریاضیات قدر مهمدر . هپسی کمال بشره خادمدر .

برده شووار که اکثریا بر تتبع هم بر فنه ، هم بر علمه نتیجه ویریر ، یعنی او نتیجه‌ده علم ایله فن مشترك اولور . بوده طبیعیدر . چونکه فن ، نتائج علمیه‌نك تطبیقیدر دیدك . علم حقوق بو بابده گوزل بر مثالدر . زیرا قواعد

عداتی تحری وکشف ایدن علم قوانینك متممی ، ابنای بشرك یکدیگریله مناسباتنده بوقاعدهلره حرمت ایدلمسنی تأمین ایله اوغراشان فن قوانیندر . علم ثروت مللده بویلهدر . تتبعات اقتصادیهنك بر فن تولیدایلمسی وارستهٔ ایضاحدر . چونکه حیات اقتصادیهیی محافظه وحین حاجتده تداوی ایچون علم ثروت ملل طبق طب کبی اوغراشیر . مثلا مسکوکات ایجادی ، بانقهلر تأسیسی ، امتعهٔ اجنبیهیه کمرك رسمی وضعی وامثالی صیرهسنهکوره آز چوق ایی وفنا معاملات فنیهدندر . فقط علم ثروت مللده یالکز فن دکل علمده واردر . بوجهت اوللری انکار اولنیوردی . شمدی عصر حاضرك ترقیات علمیهسیله بسبتون تأید ایتدی . قابل جرح اولهمیور . علم ثروتك هدف تدقیقاتی ، طبیعتی ایفای حوائجنه مستعد ومخصص قیلمق ایچون جهد ایدن انساندر . طبیعت وانسان ، ایشته علم ثروت عالمنك اساس تتبعاتی بوایکی قوتدر . بوقوتلر قوانین دائمهیه تابعدرلر . طبیعتك نه درلو قوانین عمومیهیه تابع اولدیغنی علوم طبیعیه بزه کوستریور . انسانه کلنجه حسیات بشریهیی ولدنیاتی فلسفه ارائه ایلهیور . بونکچون بر شخصی نظر دقته آلهمالی . بوندن بر قانون چیقاریلهماز . فقط علی العموم ابنای آدمی نظر

تدقیقدن کچیرسه‌ك جمله‌سنده محافظهٔ نفسه ، حفظ منفعته بر میل طبیعی اولدیغنی کورر و بویله‌جه عمومی بر قانون وضع ایدرز . بناءً علیه مادام که بویله وضع قوانین ایله‌یور علم ثروت ملل بر علم ده اولمش اولور . عربلر (الشیٔ بالشیٔ یذکر) دیورلر . بزده کیمیادن ، طبدن باشلادق ثروته قدر کلدك . (علم ثروت ملل) تعبیری :

L'économie politique est la science de la richesse.

تعریف ناقص ابتدائیسندن آلنمش ایسه‌ده مقصده غیر کافی لکن تقرر وتعمم ایتمش ، بوسفر برنجی مسئله‌یی حل ایده‌بیلیرسه‌ك نه موطلی !

دومافيس

(آلكساندر دومافيس) دون وفات ايتدی . بو صباح
بتون غزته‌لر متوفانك تذكار دها و نخاسنيله مالا مالدر .
فی الحقيقه زمانمزده تياترونك الك عالی مجددی ، الك بيوك
مؤلفی بوذات ايدی . (لادام اوقامليا) ايله باشلاديغی
تجدد وتبدلده مظفرانه دوام ايلدی . اثرلری دائما پارلاق
بر موفقيتـه مظهر اولدی . بوعصرك تاريخ ادبياتنده
او آثار كزين پارلاق بر نقطه تشكيل ايدييور . بر اديبی
طانيمق ايچون محصولات فكريه‌سنی مطالعه وتدقيق ايتملی .
بو يولده معـارفه غايت خوش بر صـميميت پيدا ايلركه
بو حس شائبهٔ تصنع وتزلزلدن عاريدر . (لادام اوقامليا) يی
اوقويانلردن ، سـاحهٔ تماشـاده كورنلردن كيم واردركه
او حزين ، او لطيف اثرك مؤلف عالی قدرينـه قارشی
قلبنده بر حرمت طويماسـون ؟ قارئك الك زياده ذوق
تقديرينی اوقشايان ظرافت ورقت فكريه‌در . (دومافيس) .
ايسـه هردرلو محاسن خلقيه‌سـندن ماعدا بوواديده بر
استعداد عال العاله مظهردر . سوزلرنده بر چوق مزايای
ادبيـه ايله برابر ظريف نقطه‌لر ، رقيق فكرلر الك زياده

كوزه چارپار . بو مؤلف ایچون بر احترام مخصوصم
واردی . چونکه ذکای خارق العاده سندن ماعدا ، اصلی ،
منشأی بالخاصه دقتمی جالب ایدی . بو یقینلرده (محب
نسوان) نامیله فرانسز تیاتروسنده موقع تماشایه قونان
بر اویونی کوردکدن صوکره او احترام دها بیودی .
کوزللك ایچون اقلیم اولماز . بو موهبه هر زمینده صره سنه
کوره تاباندر . فکر بشرك نه بدیع منظره لر پیدا ایلدیکنی
بیلمك ایچون (محب نسوان) کبی محصولات نفیسه یی
اوقوملی ، اکلاملی دها ایسی معرض تماشاده کورملی .
بو حس تقدیر بنده او کزیده محرری کورمك امانی تولید
ایتمشدی . مشاهیر مؤلفیندن بری ایچون اخیراً رکز
اولنان هیکلك رسم کشادنده بوامله نائل اولدم . یتمشی
تجاوز ایتمش بر اختیار ، جبهه نك ، اوکنیش ، او مهیب
جبهه نك قرارمسی موتك نقربنه دلالت ایدییوردی .
یازیق اوقدر بدیعه لر حصوله کتیرن بو پرتو دها ده
سونه جك ، اویله می ؟ شو پارماقلر ، نه قدر اوزانمش ،
او دلارا صحیفه لر هپ بو مجرادن آقدی . فقط بو مجرا
بویله قورومغه باشلامامليدی . رنك شبابی الی الابد
محافظه ایتملی ایدی . ایتملی ایدی ده او بدایع آثار لاینقطع
بزی ، فکرمزی تنویر و تنشیط ایله ملیدی .

بو تفکرات دوام ایدییوردی . یانمده‌کی قابا بر ذات :
« (دومافیس) چوق بوزولمش » غالبا قیشی چیقاره‌میه‌جق .
ایشته بر جنازه آلایی دها ، (ره‌نان) ، (پاستور) ،
(دوما) ، دیه صوغوق صوغوق آرقاداشیله مکالمه‌یه
باشلایُنجه ایلکلرم طوکدی شوقلبسزلکه نفرت ایتدم .
ولوکه بر حکم طبیعت اولسون ، بویله بر تو ذکانك دها
سونمه‌دن اول سوندیکنی بکله‌ملك الك ساده تعبیریله
فطرتسزلق ، نصیبسزلکدر . او اثناده بنده‌کی حسیات
او حریفلرده‌کی طویغو مقایسه ایدلسه ایدی اوکوزللك
ایچون اقلیم اولمدیغی کبی کوزللکی آکلامق ، تقدیر ایتمك
ایچونده قومیت وجنسیتك هیچ تأثیر کوسترمدیکنه
حکم اولنوردی .

ایشته آره‌دن اون بش کون کچمدی . اورسم مخصوصده
صولوق ، یورغون برچهره ابراز ایدن داهئ پیر جهانه
وداع ایلدی . فقط او آثاری ، اونامك خاطره وحافظه‌لرده
ابدی اولدیغی دوشونلسه بوودانك سوزشی آزالمازمی ؟
نجه دها هرهانکی وادیده تجلی ایدرسه ایتسون فیاض
قدرتك بر بدیعهٔ سبحانیسی اولدیغی ایچون شایان تقدیسدر .
فکر بشر قوهٔ فطریه وفعالیه‌سنی زمین زمین کوستردکجه
جهانی لجهٔ انعامه مستغرق ایلر ، ترقیات وتکملات عالمك

بر ساحهٔ وسیعهٔ رفاهیته طوغری شو روش بلندی اولجه‌نك اثر فیضیدر . (دومافیس) ك صورت نشأتنده بر فوق‌العاده ، بر استثنا واردر . بابا ، اوغل ایکیسی ده بر وادیٔ کالده پویان اولدیلر . بویولده بر مقایسه‌نك حدمدن افزون کوریله‌جکندن قورقماسیدم اوغلی بابایی چوق کریده براقدی دیمك ایستردم . اویله اما بشقه بر نقطه‌دن آلینیرسه بابانك‌ده بیوك بر حق رجحان وتقدمی واردر . اولادینك ذروهٔ اقبال‌ادبه وصولنده (دوماپر) برحیات ایدی . جوهر فطرتندن‌انشعاب ایدن بوجز ئك کله غلبه چالدیغنی بر درجه‌یه قدر کوردی . بوحالدن نامتناهی فخر وانبساط حس ایله‌دی .

(دومافیس) ك الك کزیده اثرلری نشر اولنه‌رق شهرت ادبیه‌سی اطرافه یاییلنجه بعضیلری پدرینه :

— بزدن صاقلامایکز . سزك‌ده بومحصوللر ده پارمغکز وار . دکلی ؟

دیدیلر . (مونته قیرستو) مؤلفی :

— های های !

دیه جواب ویردی .

— دیمك اعتراف ایدییورسکز .

— اوت‌اواثرلرده بنم ده پارمغم وار ؛ چونکه‌مؤلف بنم محصولمدر .

پدرله اولاد آره‌سنده بو آهنك ارتباط دوام ایتدی. طوردی. (دومافیس) ك آثارندن (ولد طبیعی) نك مقدمهٔ بلیغه‌سندن آلنان شو پارچه بومودت ومحبتك درجهٔ صفوت وشدتی كوستریر:

«بعض دفعه‌لر بلكه شو عباره‌یی ایشیتدك: — حقیقت! اوغلی كندیسندن زیاده استعداده مالك — كیم بیلیر بوكا نه قدر كولدك! یوق، اویله دكل غیرمعروف بر پدر مشسك كبی سویندك، بلكه ده بو سویله‌نن سوزی حقیقت صاندك. ای بیوك ذات! نه درجه صاف، نه قدر لطفكارسك! بن كنج ایكن، تنبل ایكن بكا پاره ویریوردك. شمدی ده شان وشرف ویریورسڭ. نه بختیارم! شو فرصتی الده ایتدم. پیش فضیلتكده ابرو دوكیورم، علویتكی آچیقدن آچیغه تقدیس ایلیورم. اللریكی استقباله قارشی تقبیل ایدییورم.»

محبت فرزندانه‌نك بوندن رنكین بر كسوهٔ تجلیسی اولاماز.

(لادام اوقاملیا) مؤلفنك حیاتنی تشریحه لزوم یوقسه‌ده بحثمزه عائد بو نقطه سكوت ایله كچشدیریله‌مز.

(دو افیس) ١٨٢٤ سنهٔ میلادیه‌سنده تولد ایلدی.

فقط بر ولد طبیعی یعنی بر ولد غیر مشروع اولدیغندن بیویوب اثبات ذکا واستعداد ایلدکدن صوکره پدرینك نامنی آله بیلدی . چوجقلغنده برکون اولاد غیرمشروعه ایچون بیوك برمدافعه‌نامه‌حکمنده بولنان مشهور (امیل) یاخود (تربیه) نامنده‌کی اثر قیمتداری اوقویورمش ، پدری اوستنه کلمش ، اوغل ایله بابا آره‌سنده شو محاوره جریان ایتمش :

— وای ، بوکتاب خوشکه کیدییورمی ؟

— پك زیاده !

— یکی ، بوبابده فکرك نه‌در ؟

— (امیل) ایی حرکت ایتمش ، بر پدر سزه اسمنی ویرمکدن چکینیرسه او اسمی زورله آلملی .

(دوماپر) او کوچیچك چوجقده بو درجه پارلاق بر ذکا کورنجه پرنشئه اولدی .

— اعلا ، عزیزم . اکر باباك نامنی طاشیمق ایسته‌یورسه‌ك آل ، او نام سنك اولسون .

دیه‌باغیردی . عجبا او نامه ابدی برشرف ویره‌بیلمك ایچون بوندن کوزل بر واسطه اولورمیدی ؟

(دومافیس) اون یدی یاشنده اثر نشر ایتمکه باشلادی . (معاصئ شبابم) او زمانك محصولیدر . مکتبدن ،

دارالفنوندن زیاده پدرینك دائره‌سی ازدیاد فیضنه باعث اولدی . صباوتی شبابی بوسایه‌ده بر چوق ادبا ، فضلا ، علما آره‌سنده چیردی . ذكای خارق العاده‌سی بووجهله او درجه مستثنا بر فیض بولدی‌كه بونعمت عصرك بشقه بر داهیسنه میسر اولمادی . ذكادن ذكایه مشاهیردن مشاهیره فرق واردر . بونلرك كیمی زمان ایله قیّدر ، محدوددر . كیمی بر مدت معینه ایچون دائمدر . محدوددر . بومحرر مقتدر شو ایكی قسمك هیچ برندن دكلدر ، نامتناهیدر . اثرلری ایچون محدود بر زمان ، معین بر مدت یوقدر . بوكون اوقونان (لادام اوقاملیا) برعصر صوكره ینه اوقونور . چونكه اوجوهرده اوقدر قوی بر قوت واردر . بر مؤلفه دائر حقیله بسط مطالعه ایتمك ادباً ، علماً بیوك بر اقتداره متوقفدر . (دوما) دون كیجه وفات ایتدی . شومكتوبی بوصباح یازییورم . ینه بوصباح پوسته‌یه ویرمكه مجبورم . تاكه تلغرافك ویردیكی خبرله بوخبر آره‌سنده بیوك بر فاصله اولمسون . بنا برین (بورژه) (قوپه) كبی اوفكر عال العالك كافه‌غوامضنه كسب وقوف ایتمش ادبای زمانك بوموت مؤسفه دائر یازدقلری ویازه‌جقلری صحیفه‌لری كوزدن چیرمكه وقتم یوق . بونلری كله‌جك هفته‌كی (خاطرات ادبیه) یه

صاقلایه‌رق شمدیلك شو سطرلرله اکتفا ایدییورم .
ادبیاتمز ، تیاترومز آثار غربیه‌دن استفاضه‌یه محتاج
اولدیغی ایچون غربك بو افاضلی بزده تمامی‌تمامنه بیلنمایدر
فکرندیم .

خاطرات ادبیه

آلکساندر دومافیس

هر ذکانك کندیسنه مخصوص بر وادیٔ تجلیسی وار .
یتمش سنه‌یی متجاوز بر فعالیتدن صوکره قسماً اقبـال
ایچنده سونن شو ادیب ابن ادیبك زمین مخصوصنده‌کی
تعالیسی حقیقةً خارق العاده ایمش ، موت ، او مهلك فقط
خادم حقیقت نتیجه بو ماهیتی یارواغیاره قارشی میدانه
قویدی . دون ، وصیتی موجبنجه الایشدن عاری وساده
بر صورتده دفن اولنان شوموتایه دائر لسان عمومیدن
صدور ایدن مطالعات تدقیق اولنسه باشدن باشه صاف
بر آهنك تقدیر کوریلور . بر حکایه نویسه ، بر تیاترو
مؤلفنه بو درجه اهمیت ویرلدیکی غریب کورلمسون .
او حکایه‌لر ، او تیاترولر صوك اصولده بر ر اخلاق کتابی

ایدی . عمری ایسه هر درلو فضل وکماله متأخرین
اخلاقیوننك اك ممتازلرندن عد اولنیوردی . فی الحقیقه
بو اثرلرك هر بری بر مدافعه نامه در . کیمنده بدبخت بر
سفیله نك ایجابات اجتماعیه ایله آیاق التنه آلینان حسی ،
حقوقی سوزشناك بر صورتده کوسترلمش ، کیمنده ایسه
اولاد غیر مشروعه نك احوال و آمال اسفناکی ینه
او وجهله میدانه قونمش ، خلاصه جمله سنده غربه کوره
ظالمانه بر صنف بشرك حیاتی تشریح ایدلمشدر . شمدی
بر طرز نوین ایله بو درجه تکملات فکریه وقلبیه یه خدمت
ایدن بر ادیب ساده بر حکایه نویس عد اولنمز . البته
اخلاقیوننك ده اك ایلری کلنلرندن صاییلیر . (دومافیس)ك
یازدقلرینی نه بیوك دوشونجه لرله میدانه کتیردیکی شوندن
آکلاشیلیرکه وصیتنامه سنده بس بتون اکمال ایدلمامش
اثرلرینك وفاتندن صوکره هیچ بر سطری نشر اولنمامسنی
یازییور . بونلرك ایچنده (تب یولی) دیه بر تیاترو
واردی . ختامه غایت تقرب ایتمشدی ، خلق خواهشله
بکله یوردی . مؤلف ده «اسکیسی کبی چالیشه بیلسه م درت
کونده شو اثری بتیریرم» دییوردی . فقط اویله بولمش ،
او تزلزل صحته اوغرامش ایکن اسکیسی کبی نصل چالیشه.
بیلیردی. اخیراً نشر ایلدیکی بر کوچك رساله ده یازییورکه

اولدن هر صباح الافرانغه ساعت بشده قالقارمش . کیجه ساعت اون بره بعضاً کیجه یاریسنه قدر چالیشیرمش . اومعالی‌یی بویله اکتساب ایتمش : « تریدین لسقیان المعالی رخیصةً - ولابد دون الشهد من ابر النحل » سوزی بیوك بر حقیقتی شاملدرکه نظر عبرته آلنملیدر . (تب یولی) نی صوزان بر دوستنه مؤلفك ویردیکی شو جواب دوشوبجه‌لرینك بر قسمنی جامعدر : « بیتمك اوزره‌در . فقط انظار عامه‌یه قویمقده تردد ایدییورم . چونکه بر درجه‌یه قدر تهلکه‌لی بر ادعانامه‌یی محتویدر . فی الحقیقه فکریمی مدافعه‌یه مقتدرم اما نیچون ؟ تکراراً عمومه عرض وجود ایتمکده نه منفعت وار ! شهرت دیدکلری شی بندن یوز مرتبه حریص اولانلری طویوره‌جق قدر بنده وار . پاره ایچون صرف ایده‌جك بر آرابورم . آلقیش ، تقبیح ، تقدیر ، تنقید ایله‌ده او درجه قفام طولدی که آرتق بویله‌شیلرده هیچ هوسم قالمادی . بناء علیه نه‌ایچون کیدوب‌ده بر دها خلقه عرض وجود ایده‌یم . او بنی طانیور ، بن آنی طانیورم . بونقطه‌ده قالسه‌ق هرایکیمز ایچون خیرلیدر »

مع مافیه شوسوزلرده حب نفسه بیوك بر انهماك قصوری واردر . عصرك آمال ادبیه‌سی هپ بوجهته میله

ایدییور . « نفسی نفسی » حقیقیونك مسلکی بودر .
(دوما) ده فکرینجه نه‌درلو رنك ویررسه ویرسون
اومسلکك الك پیشوالرندندر . فقط اخلاقده علم وکمال
ایله حصوله کلمش بر جسادت بولنور . مثلا ینه بر محبنه
یازدیغی مکتوبده : « بنم ایکی مزیتم واردر . بری بکا هجوم
ایدنلره بغضم یوقدر . دیکری‌ده بنی مدافعه ایلینلره الی الابد
ممتدارم . صاقین بوسوزمی طویسونلر مهاجملرمدن باش
آلمماز . سزده نه یاپه‌جغکزی شاشیررسکز » دییور .
(دوما) نك شومتانت اخلاقی محبانی بر نمونهٔ امتثال
اوله‌رق کوستریورلر . فرانسه شعرا وادباسنك همان
ذروهٔ ریاستنه یاقلاشان (قوپه) بوکا دائر شوحکایه‌یی نقل
ایدییور : « (لادام اوقامایا) مؤلفنك (پرنسس) عنوانلی
اثری اوینادیغی زمان برغزته‌ده تفرقهٔ انتقادیه یازییوردم .
سائقهٔ غفلتله مؤلفه قارشو متجاوزانه طاوراندم . حالا
متأسفم . (دوما) بونك ایچون بکا اودرجه کین باغلادی که
آره‌دن سنه‌لر کچدیکی حالده ینه بینمزده بر برودت
واردی . بن انجمن دانشه اعضا اولدم ، شرف رفاقتنی
قازاندم . ینه او برودت زائل اولمدی . بوحال بکا اضطراب
ویرییوردی . اومردار تفرقه‌یه نفرت ایدییوردم . بومحرر
جهانقدری بویله اوزون اوزادی‌یه متأثر ایتدیکمدن طولایی

مکدر اولیوردم . او بروودتی آره‌دن قالدیره‌رق کندیسنه درجهٔ حرمت و پرستشمی یانه یاقیله سویلملك ایستیوردم . فقط (دوما) نك بکا قارشی طوری او قدر بارد ایدی‌که عزت نفسمی آیاق آلتنه آلمقسزین بوتقرب قابل دکلدی. بن‌ده هر فداکارلغه حاضردم ، لکن بوکا دکل . دوما بوحسیاتمی آکلادی . فطرةً برقادین کبی سهل التأثر ومتحسس ایدی . مع‌مافیه علو جنابنه ، صفوت روحنه‌ده پایان یوقدی . بر کون باشمه بر فلاکت کلدی . (پارز) عنوانلی اویونم بیوك براضمحلاله اوغرادی . صوك‌درجه متأثر ایدم . ایرتسی کون (آلکساندر دوما) دن ، دادرانه ، صمیمی بر تسلی نامه آلدم . اوح ، بولطف بم ایچون نه قدر قیمتدار ایدی . همان جواب ویردم . منتهی ، قلبمی شرح ایلدم . او فلاکت برسعادت یرینه کچدی . بویله برنعمته برقاچ اثر فدا ایتمکه حاضرایدم . اوزماندن بری آره‌مزده بر محبت حقیقیه حاصل اولدی . او استاد وکمالاتك اك ایلری کلیر محبانندن ، اك صمیمی تقدیر خوانلرندن ایدم . »

تصورات وتفکرات ایله بر مرتبهٔ علیایه ارتقا ایدن اصحاب عرفانك حقایق وقوعاته دائر فکر وحسلرینی آکلامق مشتاقان معالی ایچون بیوك بر فائده‌یی حائزدر.

او افکار وحسیاتده اوبله کوزل نقطه‌لر بولنورکه برر دستور ادب وحکمت مثابه‌سنه کچر . بو دستورلرله حیات ادبیه وحکمیه‌نك نه رنکین معادله‌لری حل اولنور . فرانسه ادباسی تدقیقات حیاتیه وادیسنده فوق‌العاده ایلری کیتدیلر . هر بری عین نتیجه‌یی هدف ایدرك بشقه بشقه بر طریق تعقیب ایدییورلر . فقط بعضاً بالتصادف بربرلرینه راست کلدکلری زمان مناقشات متقابله‌یه قویولیورلر ، یکدیکرلرینی آکلایورلر ، ال اله ویرییورلر ، صوکره بری مدت عمرینی اکمال ایلدیکی زمان او برلری ماهیتی سعیینی اورته‌یه قویارق مکتسباتندن هیچ بر شی ضایع ایتمیورلر . (آلکساندر دوما) بو زمرهٔ کزیده‌نك اك ممتازلرندن اولدیغی ایچون وفاتی خبرینی آلیر آلماز رفقای عرفانندن بعضلرینك بسط ایلدکلری مطالعاتی بر وجه آتی نقل ایدییورم :

(زولا) بو بابده شو خاطراتی درمیان ایلیور :

« بیلیورسکزکه کنجلکمده معاصرلرینك محررات ومؤلفاتنه فنا حالده هجوم ایتدم . (دوما) ده بونلردن ایدی . انجمن دانشه نامزد اولدیغم وقت ایلك زیارتنه کیدیشمده بر درجه‌یه قدر مراق ایدییور ، بنی نه صورتله قبول ایده‌جکنی آکلامق ایسته‌یوردم . حتی عرض

معذرت يوللى براينكى سوز بيله سويلمكه حاضر ايدم . فقط اودرجه لطيف بر صورتده سوزيمى كسدىكه بنى كالنه مفتون ايتدى : « اوزمان دوشونديككزى سويلمكده حقلى ايديكز . بوحال بنى دوستكز اولمقدن منع ايتمز » ديدى . بناء عليه (دوما) بكا بوخصوصده كندى رأينى ويردكدن ماعدا احباسنىده ايهمه سوق ايتمكدن بر دقيقه خالى قالمدى . بوذات حقيقةً علوفكره مالك ايدى . اثرلرى تيانرومزك اك پارلاق برفصلنى تشكيل ايدر . » (روغون ماقار) مؤلفى انجمن دانشه صوك نامزدلكنده بر رأى قازانمشدى . اوده (دوما) نكدى . شمدى (دوما) وفات ايتدى او رأىده قالمدى . مع مافيه بونامزدلك ينه تكرر ايديور . فرانسه محررلرى غريبدر . بوغرابت انجمن دانش مسئله سنده پك زياده ظاهره چيقيور . شمدى بووفات ايله انجمن دانشده بربر منحل اولديغى ايچون دها جنازه قالقمه‌دن بوجهت موقع مباحثه يه قونيور . نامزدلر كيمدر ؟ ديه صوريليور . بالفرض برقاچ دفعه نامزد اولديغى حالده قبول ايدلمديكى ايچون انكسارندن انجمن دانش عليهنده بولنان براديب بوسفر ينه نامزد اوله‌جغنى اعلان ايديور . بونصل اولور ، ديورلر . « نه‌يه تعجب ايديورسكز ، ايشته (دوما) نك پدرينه

بر مکتوبی ! » دیه جواب ویرییور . بربرهان میدانه قویبیور . بونده فی الحقیقه (لادام ارقامليا) مؤلفی براملا یا کلشیله سوزه باشلایور . « باری انجمن دانش اعضای کرامی لطفاً شویاکایشی کورسونلرده ، بنی آره‌لرینه قبول ایتسونلر . نه دیرسك پدر ! » دییور . مع مافیه برمدت صوکره بوتزییفنه رغماً مقصدینه نائل اولیور .

لسانمزه ترجمه اولنان (سافو) و (ژان) حکایه‌لرینك محرر شهیری (آلفونس دوده) بوبابده دائر شوسوزلری سویلیور : « (دوما) فی حقیقتده پك آز طانیدم . اکثریا بعض ضیافتلرده بربریمزه راست کلیوردق . آره‌مزده بر خصوصیتك حصولی ایچون بزی سفره‌ده دائما یان یانه قوییورلردی . فقط قابل اولمیوردی . شمدی آرایه‌موت کیردی . او کوچکلکره محل قالمدی . بنجه (دوما) و (اوژبیه) ایله برابر عصریمزده تیاترونك ایکی نیر تابداری سوندی . بوتأثر بنده دیکر برداهینك وفاتیله‌ده واقع اولدی . عادتا برکسوف مادی‌یه بکزییور . اودرجه تأثیری کوستریبور . آرتق اوقوجه تماشا کاهلریمزده یاریم بر انجلا قالدی‌که ایکی پرده آره‌سنده‌کی سونوك ضیایی آندیرییور » بوندن صوکره (دوده) کندینی ضبط ایده‌میور ینه خصوصیته کیریشیور : « (دوما) نك

بنده پیدا ایتدیکی حال بر آرزوی مناقشه ومنازعه ایدی. بوفکر تابداری کورر کورمز فکریمه طبانه ضد بولیور وهمان مهاجمه‌یه قویولمق ایسته‌یوردم . بنی الك زیاده قیزدیران — آلمان شاعر شهیری — (کوته) حقنده‌کی عداوتی ایدی . نصل بوادیب اعظمك فضائلی انکار ایدییوردی ، آکلامیوردم . یا او عائله حقنده‌کی فکر مخصوصی ! بن طشره‌لی‌یم . عائله حیاتنه میلم ، ارتباطم واردر . (دوما) ده بو حس یوقدی . اوپارسلی اولدیغی ایچون بوجهته هیچ اهمیت ویرمیوردی . » فی الحقیقه شو ایکی ادیبك حیاتنده بوفرق عیاناً کوزه چارپار . (دوما) نك بوجهتجه فلسفه‌سی بسبتون بشقه‌در . سببده وقایع حیاتیدر . یکرمی درت یاشنه قدر سربست بر عمر کچیرمش ، مستثنا بر ذوق ، بر عالم ایچنده یاشامش . بواثنالرده (لادام اوقاملیا) سر کذشتی باشندن کچمش ، بو حکایه حقیقةً وقوعه‌کلمش بر سر کذشتدر . بویله اولمسه اومرتبه‌مؤثر اولمازدی ، اویله کوز یاشلری دوکدیرمزدی .

بواویونی ایلك اوکجه اوینایان دختر صنعتکار (مار غریت غوتیه) حالا برحیاتدر . یتمش اوچ یاشنده مادام (دورسی) اسمنده اختیار بر قادیندر . مؤلف کزینك وفاتی دویونجه شویولده بیان تأثرات ایدییور : « آه

نه سوزشلی خبر ! اوت برنجی دفعه اوله‌رق (لادام اوقاملیا) یی بن اوینادم . مسلکمك ابداعلرنده ثانی بولنه بر اثر نفیسه الحاق ایده بیلدیکم ایچون بختیارم . بوخاطره بجه پك قیمتداردر . حیاتمك یکانه مسرت و مفخرتیدر . او زمان (دوما) ده ، بن ده هنوز یکرمی یاشنده ایدك . شان وشهرت بوسایه‌ده ایکیمزه‌ده بردن کلدی ، اوخلفده بیوك برمؤلف اولیویردی . بن ده بردنبره الڭ عالی صنعتکارلر صره‌سنه کچدم . بووقعه ۱۸۵۲ ده جریان ایدیوردی . وقت نصل کچیور ، کیدییور . نه حزین خاطرات ! » یکرمی ایله یتمش آره‌سنده‌کی فرق دوشونیلورسه بوحزنك درجهٔ کثافتی آکلاشیلور . او زمان صحنهٔ تماشاده برنمونهٔ جمال کبی تجلی ایدن دختر نازنینه مقابل شمدی طاقتسز ، طوزسز بر عجوز حالنه کیرملك آز سوزشمیدر . رفیق شبابده شبابت کبی سوندی ، خاتمه‌یه یاقلاشدی . براز دها ، بوخاطره‌دن نشان قالمیه‌جق ! اسف ! باقالم بوخاطراتك عمقنده دها نه‌لر وار : « مع مافیه آره‌مزده تماما بر مخادنت حاصل اولامادی . بربریمزه برپارچه صوغوقجه باقیوردق . بواديبه قارشی دائما مجبور شکرانم . اوده ایللك موفقیتندن طولایی بکا تشکره بورجلی ایدی . شمدی تیاترولرده کوریلان الڭ بیوك موفقیتلر ممکنمی

او موفقیت عظمانك كمینه وارسون ، بكا ، فلان اویون شویله مظهر موفقیت اولدی ، بویله آلقیشلاندی دییورلر . هیهات نره ده او ، نره ده بونلر ؟ هر سنه درجهٔ شكرانمی (دوما) یه كوچك بر هدیه ایله ارائه ایدییوردم . اوده بكا مقابله ده بولونیوردی . دوشونكز كه پارسده وولایتلرده بو اویونی آلتی یوز اون یدی كره اوینادم . آزمی ! حاصلی مؤلفك عمومیتندن ایسته نلدیكی قدر بحث ایدرم . خصوصیتنی بیلمم . او جهت بكا مجهولدر . فطرةً عالیجنابمی ایدی ، دیكر آدملردن فرقلیمیدی ؟ آكلایه مادم . یالكز بر سوزینی ایشیتدم . بكا بر پارچه محض فقط ناخوش كلدی . ١٨٥٢ ده بن غایت نحیف ایدم . (ژول ژانن) « بو قیزجغز اویونك یوزنجی تكرارینه قدر دایانامیه جق ، اوله جك » دیمش ، (دوما) — « اوح ، اثرك ازدیاد شهرتی ایچون نه اعلا بر وسیله ! » دییه جواب ویرمش . بوسوز بر پارچه ظالمانه در . خفیفجه اولمقدن زیاده بنجه معنیداردر » (لادام اوقاملیا) یی اك كوزل واك چوق اوینایانلرك بری ده (سارا برنار) در . سكز سنه اولی شبابك اك رقیق بر فصلنده ایكن بو حیرت آرا قادینی ، او وجدان ربا اویونده كوردم . فكریمك ، قلبمك ، حسیاتمك ضعفندن اولسه كرك ، او منظره نك

تأثیری بنی کونلرجه دلخون ایتدی . نه م واردی نه
اولیوردم آکلامدم . فقط هرلحظه (سارا برنارك) ك
او کندینه مخصوص یادن کوروشی ، (مارغریت) ك
او حال حزین بی تابی کوزوملك اوکنه کلیوردی . برسنه
صوکره بو صنعتکار شهیر استانبوله کلدی . بك اوغلنده
فرانسز تیاتروسنده اوینایوردی . بر کیجه (دمیر خانه
مدیری) اوینانیور ظنیله کیتدمدی . اعلانده (لادام
اوقاملیا) کلمه‌لرینی کورنجه ینه او هیجانه طوتلدم . بردرلو
ایچری کیره‌مدم . کری دوندمدی . آرقداشلر او زمان
بنی آکلامدیلر . خوپپالق ، کوستریش ذهابنه دوشدیلر .
حالبوکه او خوپپالق حقیقی بر فرط تأثرك ، بر وفرت
احتساسك تأثیر طبیعیسی ایدی . شمدی تزاید سن ایله
او ضعف کیتدی ، یاخود او آتش سوندی . بو محسسات
شدیده واقع اولمیور . نعمت! (سارا برنار) آمریقاده‌در .
وفاتی خبر آلیر آلماز (دوما) نك قزینه شو تلغرافی
چکیور : « مادام ، پدریکزك وفاتی بنی غایت دلخون ایتدی .
فلاکتکزه اسفخوانم ، آه ، تأثریکزه قابلمك وار قوتیله
اشتراك ایدرم » شو اوچ ، درت کلمه صنعتکارك مؤلفه
درجهٔ تقدیر و محبتنی کوستریور . (آلکساندر دوما)
ارکاك اولاد براقیور . ایکی قیز براقیور . حتی کچن سنه

قيزلرينك كوچكنى ده اونديره رك بكار قالنجه كندى سنده بر اختيار قادينله ازدواج ايتدى . او زمان شوايكى يمشلك مخلوقك ازدواجى غريب كورلديدى . (دوما)نك مسلكى حياتى ممكن مرتبه رفاهيت ايچنده كچيرمكدى . عمرك نه قدر حقيقى لذائذى وارسه آنلردن عاقلانه استفاده ايتمكدى . صوكره ده آهسته آهسته موته حاضرلانمقدى . كچنلرده موتالرك يوم مخصوصنده اولومه دائر فكرينى صوران بر محرره شو جوابى ويرمشدى : « اكر شئونات حياتك بر معيار حقيقيسنه دائما مالك اولمق ايستيورسه ، انسان اكثريا موتى كوزينك اوكنه كتيرمليدر صانيرم » شو مختصر فلسفه يى بنم فكر ضعيفم مؤلفك كافهٔ آثارنده كشف ايتدى . بو اثرلرى تدقيقه كيرشمك ايستهم . يالكز شو خاطراتده بر نقطه يى توضيح ايده جكم . اوته دن برى بو يولده كى ملاحظات ادبيه ايله باشنى آغرتدقلرمدن بر ذات بر كون « ادبيات غربيه يه بوقدر ميلمز جائزميدر » ديدى . بن « پك آز ميل ايديورز . كاشكى دها زياده ايتسه ك » ديدم ، حالاده بو فكرده يم . ترجمه مزده بر طرز جيد ادب حصوله كتيرمك ايستيورسه ق آوروپا ادبياتنى ايجه تدقيق ايتمليز . بونك ايچون ده اديبلرينى اك خصوصى حالارينه وارنجه يه قدر بيلمه مز لازمدر .

(لادام اوقاملیا) یی بالیغ بر قلمله لسانمزه نقل ایتدك .
بتون خلقمزه اوقوتدق . بو خدمتدن تام بر ثمره حاصل
اولمق ایچون او اثرك محرری کیمدر ، نصلدر ، روحی ،
فلسفه‌سی نه‌در ، بو خلقه طانیتملی یز . تا که ثمرهٔ مطلوبه
حاصل اولسون . محاسن لفظیه‌ده ترقیمز فوق العاده‌در .
لکن ادبیاتمز فکراً او ثروته مالك دکلدر ، فرانسزجه بر
مقاله‌یی ، بر حکایه ، بر مکتوبی لسانمزه نقل ایدنجه ینه
طاتلی طاتلی اوقونور بر حالده بولیورز . بونك عکسنی
نه‌درجه قدرت ولیاقتله تجربه ایتسه‌ك موفق اولامیورز ،
سوزده مزایای فکریه اك بیوك بر موقع اشغال ایدر .
ادبیات ایچون اقلیم یوقدر ، ادبیات عمومیدر ، قولی
صحیحدر . خلاصه ترجمه جهتنه شمدیلك چوق اهمیت
ویرملی یز . مزیت ادبیه‌یی حائز اثرلری ترکجه‌مزه فوج
فوج نقل ایتملی یز ، بونلره دائر مطالعات حقیقیه بسط
ایتملی یز . شو (آلکساندر دوما) شهرتیله جهان ادبیاتی
طولدیرمش ، اثرلری هر لسانه ترجمه اولنمش هر یرده صحنهٔ
تماشایه قونمش ، بزده ایسه بر ایکی پارچه کتابندن بشقه
مؤلفاتی معلوم دکلدر . حالبوکه « محب نسوان ، ولد طبیعی ،
مسرف پدر وسائره » کبی آثار نفیسه‌یی ترکجه‌ده بولمامز

لازم کلیردی . حاصلی ، شرقدن ، غربدن ، عربدن ، افرنجدن استفاده‌یه باقلی ، « الحکمة . . . » امر منیفیله عامل اوللی یز . مسلك حقیقی بودر .

منقدلر

عالم مطبوعاتده تنقید پك بیوك برموقع اشغال ایلیور . هرصاحب مطالعه‌نك برمنقد منتخبی وار . بر کتاب نشر اولنسه ، بر تیاترو موقع تماشایه قونسه او ذات درحال منقدینك افکارینه مراجعت ایدییور ، بیاناتنی تدقیق ایلیور ، فکرینی ، مطالعه‌سنی اکا کوره یوریدییور . تنقیدك بواهمیتی تیاترولرده دها جلی بر صورتده کندینی کوستردیکی ایچون چوقدن بری قارئین کرامه بو یولده بر مثال عرض ایتمك ایستردم . شمدی کوزل بر مناسبت دوشدی ، فرصتدن استفاده ایدییورم .

اخیراً پارسك اك بیوك تیاترولرندن برنده « برعائله‌نك بحرانی (نفقی ، دردی ، کدری) عنوانی آلتنده براویون اوینساندی . ادباً قیمتی وموضوعنك ده اهمیتی جهتیله بو اویون عموماً نظر دقتی جالب اولدی ، پك زیاده قیل وقاله سببیت ویردی . منقدلر بوخصوصده نه یاپدیلر ؟ او جهتی بیلدیرمه‌دن اول فرانسه‌ده‌کی ارباب تنقیدك انواعنی سویلیه‌یم . بونلرك برقسمی قدما طرفداریدر ، طرز عتیقه میل ایدرلر ، بونلرك پیشداری (سارسه‌ی)

نامنده بر پیردرکه مؤلفلرك الڭ قورقونج معترضیدر. هرپازار آقشامی (تان) غزته‌سنده یازدیغی بر قاچ ستون تفرقه‌یی بیکلرجه خلق اوقور . تیاترولری مرامنه کوره طولدیرر ، بوشالدیر . سنا آلتمش ایله یتمش آره‌سنده بولنان بوذات بر قونفرانس یاپارکن ، بر درس ویررکن کوزل کوزل نکته‌لرله ، لطیفه‌لرله سامعینك نشاطنه باعث اولور . مثلا کچن کون بر تیاتروده ینه اوکون صحنهٔ تماشایه وضع اولنه‌جق بر اویونه دائر بیان مطالعه ایدییوردی :

« افندیلر ، شمدی کوره‌جککز اویون اوقدر جان صیقارکه بونی نهایتنه قدر دیکله‌مکه نصل تحمل ایده‌جکسکز بیله‌میورم . حتی مدیرلر بوجهتی اکلادیلرده سزی صوك پرده‌نك ختامنه قدر بوراده آلیقویه بیلمك ایچون بر چاره بولمامی بندن رجا ایتدیلر . بن ده :

— پکی ، بن المدن کانی یاپارم . سز ده ایکی پرده آره‌سنده‌کی فصلی اوقدر قیصالتك که پرده‌لرك بری اینر اینمز او بری قالقسون . بو صورتله هیچ بر سیرجی صاوشمغه وقت بوله‌مز . »

دیدم . انلر اویله یاپه‌جقلر . سزدن ده بوبابده رفق ومسامحه تمنی ایدرم . تیاترومزك تاریخنه متعلق اولدیغی ایچون شو اویونی صوکنه قدر دیکله‌یکز . صبر وتحمل

کوستریکز » یولنده ادارهٔ کلام ایتدی .

ایکنجی قسم منقدین بو برنجیلرك طبان طبانه ضدیدر. بو طاقمك ده سرفرازی (قانول مندس) نامنده‌در. بونلرك تنقیدلرنده بشقه بر قوت ، بشقه بر حلاوت واردر . مثلا (قانول مندس) کچن کون بر اویونه دائر بسط مطالعه ایدرکن « بو اثری حیرت آرا بولیورم . فقط صوك درجه تقبیح ایدرم » دییوردی . دیمك قبائحده دخی شایان حیرت نقطه‌لر اولیور . (ژول له متر) بو درجه مفرط دکلسه‌ده منقدلرك جمله‌سنه فائقدر . (مرام ، دمیرخانه مدیری) کبی بر قاچ اثری لسانمزه نقل اولنان (ژورژ اونه) یی رغبت عامه‌دن دوشورن بو منقد معروف اولدی . او حکایه نویسك یرینی شمدی (قادین مکتوبلری) عنوانلی مقالات احتساسیه‌سنی پیدر پی اقدامزه نقل ایتدیکمز (بر معاشقك اعترافاتی) مؤلفی (مارسل پره‌وو) طوتیور . (ژول له‌متر) هر هفته (ده‌با) جریده‌سنده بر صحیفهٔ تنقید نشر ایلر . بو ایکی قسم منقد میاننده برده فرقهٔ معتدلین واردر . بالآخره بو فرق ثلثه رؤساسندن هر برینك بو خصوصده‌کی تنقیداتنی کوسترمك اوزره اولا موضوع بحثمز اولان اویونی خلاصه ایده‌یم :

(هانری) ایله زوجه‌سی (ماری) آره‌سنده فنا بر

برودت بر نفـاق حكمفرمادر . بر سـنه اول هنـوز ازدواجلرينك ايكنجى آينده ايكن بوهوبـا كنج رفيقهٔ معصومه‌سنه‌اهانت ايدر . اوزماندن برى‌قادين‌قوجه‌سندن اوزاقلاشير صـوغور . خانم اوطه‌سـنده آيرى يشـار ، افندى بيت الحزننده يالكز قالير . قارى قوجه يكديكرينى آنجق مسـافر اوطه‌سـنده كوررلر . بوافتراق كيتدكجـه ابديلشـير . زوجه بوحيـاتدن كندنجه ممنوندر ، بوحالده دوامه عازمدر . زوج قاريسنى چلديره‌سى‌يه سـويـيور ، بوفرقته تحمل ايده‌ميور .

بو اثنـاده (هـانرى) نك بر آرقاداشى كليـور . حكمتشناس ، سرائر روحه واقف بر شى . اك مسـدود قلبلرك ضمائرينى كشف ايدييور ، اك كوچ مسـئله‌لرى ، اك بيوك‌مشكلاتى حل ايليور . اودرجه سهولتله‌كه مؤلف اثرنده دائما بو ذاتى حقلى كوسـتره جك صـورتده قلم يورويور . بو آرقاداشك آدى (غوتيه) در . (هانرى) ، رفيقنه‌حالنى ، فلاكتنى آكلاتير آكلاتماز بو آدم همان‌حكمنى ويرييور : « بو يك ساده بر شى ، زوجه‌ك سنى سويـيور . فقط برلكده انجق برقاچ هفتـه كچيره بيلديككز ايچون ازدواجك لطـافتنى بحقٍ تقدير ايده‌مامش . شـمدى بولطـافتى اكا اكلاتمق كرك ، سن بونى ياپامازسـك .

چونکه آره‌کزده بر برودت پیدا اولمش . قاریك سندن مخصوص چکینیور . بشقه برینی ایلری سور ، دها ایسی وقوعاته انتظار ایت . (مورنان) اسمنده بر کنجك زوجه‌که یالتاقلاندیغنی سویلیورسك . براق ، حریف مرامنه چالشسون ، چبالاسون . بوسعیك ثمره‌سنی سن طوپلارسك . » حقیقةً بویله اولیور . کنج قادین یالکز المندن ، خلجانندن بی تاب قالیور . جسارتی غائب ایدییور ، مقاومت ایده‌میور ، (مورنان) ك دعوت ملاقاتنه جواب اجابت ویرییور . بوصره‌ده (هانری) قارشیسنه چیقیور . شدید برمناقشه‌دن صوکره نهایت « اویله ایسه ، حرکتکده مختارسك ، هایدی کیت . » دییور . بوحالی کوره‌رك (ماری) رقت وهیجانه کلیور ، زوجنك قوجاغنه دوشیور . قاری ایله قوجه آره‌سندن اونفاق بویله‌جه مندفع اولیور . تکراراً برابر اقامت ایتمکه باشلایورلر . (هانری) ده بونتیجه‌دن ممنون اولیور . »

ایشته اویونك خلاصهٔ مختصره‌سی بوندن عبارتدر . صنف معتدلدن بر منقد معروف الك مشهور بر رسالهٔ موقوته‌ده بوکا دائر تنقیداتنی شویله یوروتیور :

« بوبابده بنی دلگیر ایدن و بلکه‌ده بومحصول نفیسك محاسننی حقیله تقدیردن منع ایدن شودرکه نه (هانری)

نه‌ده دوستی (غوتیه) یاپدقلری شیئك تهلكه‌سنی شویله طورسون ، كراهت ومذلتنی برلحظه اولسون دوشونمیور كبی طاورانیورلر . هایدی (غوتیه) دن صرف نظر ایده‌لم ، چونكه او آدم ایشده طوغریدن طوغری‌یه علاقه‌دار اولمدیغی ایچون محـا كمانی بویله سطحیجه یوروتور . فقط (هانری) یه نه دیه‌لی ؟ موقع تجربه‌یه قونیلان ماده كندی زوجه‌سیدر . بشقه بر آدمك اوقادینه اویله بر فكر و آرزو ایله یالتاقلندیغنی كورمكه نصل تحمل ایدییور ؟ زوجه‌سیله ائتلافی سائقهٔ روح ایله دكل ، سوق احتیاجات ردیئه ایله اولیور . بویله برحالك درجهٔ رداءتنی بر دقیقه اولسون كوز اوكنه كتیرمیور . هله ساده دللكی كورملی كه بودرلو بر نتیجه الده ایتمكله كندینی مسعود بولیور . بومصالحه‌نك عقبنده شوقاری ، قوجه‌نك ذهنندن كچن تفكراتی بر لحظه پیش تصوره الكز ؟ » بوندن صوكره منقد بو اثری بعض مشهور اویونلرله مقایسه ایلیور . خاتمه‌ده : « بواویون جان صیقیجی دكلدر . فقط نه اخلاق ! باخصوص نه ازدواج ! » دیه روح اثری استخفاف ایدییور .

(تان) غزته‌سنده (سارسه‌ی) اوطور مخصوص پیرانه ومؤثرانه سیله اویونی ایجه دیدیكلیه‌رك تحلیل

ایتدکدن صوکره : « بو اثر بر اکلنجه بر مضحکه ایسه ، عاقبت ابتـداادن محقق ومعین ایســه بأس یوق . اویله دکلده بر لوحهٔ حقیقت کوسترلمك ایستنیورســه او قوجه بزه نه عادی ، نه بایاغی کلیـور . هله او قاری نه چیلغین کورونیور ، آره‌لرنده اختلافی افهام ایدن سوزلر نه قدر چی ، نه قدر قبـادر . روحمز بو حالدن اودرجه متأذی اولیورکه حقیقت مسـئله‌یی آکلایه‌میور ، او تصویراتك لطـافتنی تقدیر ایده‌میورز . مع مافیـه عامـه اویونی آلقیشلادی . بوکا سبب نه‌در ؟ سبب شوکه کنه ماده‌نك کراهتنی هنوز کشف ایده‌مدی . فقط او غریب قوجه‌نك حالنی ، اضطرابنی مراقه شایسته بولدی . قادینك او کنج مفتون ایله الفت ومنـاسبت متزایده‌سنی حیرتله تعقیب ایتـدی . اثر فنـا تنظیم اولنمامش . بك چوق نقطـه‌لر اکلنجه‌لیدر . خلقه انشراح ویریور ، بو جهتلر اعلا ، چونکه مضـحکه‌دن عبـارت ، لکن فلسـفه‌یه ، نتیجهٔ اخلاقیه‌یه کلنجه برباد ، برباد باشدن باشه برباد ! » حکمنی ویریور . شـو برقاچ سـوز بیکلرجـه خلقك نظرندن بو اثری دوشـورمکه کافیدر . شوراسی شـایان دقتدرکه منقد مؤلفه قارشی فوق الحد حرمت ، محبت کوستریرده ینـه فکرینی بویله‌جـه یوروتور . اثری پایمال ایدییور .

(قانول‌مندس) اویله‌دکلدر . مهاجماتنده دها انصافسزجه طاورانیر ، قصور بولورسه اویونی‌ده صاحبنی‌ده خیرپالار. بوسفر شویله بسط مطالعه ایدییور : « نه برباد اثر ، نه فنا محصول ! اوت ، پك كوزل پك رقیق صحیفه‌لر یازمغه مقتدر اولدیغنی اثبات ایدن كنج بر مؤلفه قارشی بودفعه بویله اندارهٔ لسان ایتمك لازمدر . نزاكت وتسامحه احتیاج یوقدر . حقیقت بوصورتله آچیقدن آچیغه سویله‌نیرسه بر كنج فكرینی ، قلمنی اصلاح ایده بیلیر . ایضاحدن وارسته‌دركه بونتقداتی فكر وكشف مخصوصمه استناداً یوروتمیورم . بویله یاپسه‌م سوزلرم دها آجی اولوردی . محررك محصولندن استنباط اولنان نیاتنه مستنداً بیان مطالعه ایلیورم . مؤلفك مقصدی تردد ایچنده‌در . هم عادات ماضی‌یه هم احوال حاله رعایت ایتمك ایسته‌یور ، كاه اوطرفه كاه بوجهته میل ایدییور ، ایكی‌جامع آره‌سنده قالمش بی نمازه دونیور ، مضمحل اولیور . بوحالی ایجه آكلایه‌جق صورتده اویونك وقایعنی كوزدن كچیره‌لم : بر عائله كافهٔ اسباب مسعودیته مالكدر . ثروت ، ابوین ، شباب قلب وفكر وبدن هپ موجود ، فقط زوج بر خطاده بولندی . یوم ازدواجندن ایكی آی صوكره بر معاشقهٔ قدیمه‌سنك یانه كیتمشدی . چیقاركن قاریسنك

النه دوشـدی . بو بر مضحکه‌می ، بر فاجعه‌می ؟ شو حال کولونجمی ، محزنمی نه‌در ! مجهول ! قادین بوندن صوکره قوجه‌سندن اوزاقلاشیور . حریف نادم اولیور . شوق وعلاقه‌سندن قاریسنك رفق ومروتنی استرحام ایدییور . امکان یوق! او برودت ، برسنه بویله دوام ایلیور . بو حال کولدیرمك ایچون ایسه پك عجیب ، طـانسز ، یوق ، جدی ایسه غایت مناسبتسز ! بونصـل شی ! او اوتوز یاشنده‌کی کنج قوجه بوقدر عشقیله ، آتشیله زوجه‌سنك نظر دقتنی جلب ایده‌مسون ، شوهوسیالغه غلبه چالماسون. او سـوزکسز هوای زنانه‌یه مغلوب اولسـون ؟ محال ، مکرکه او آدمجغز یامستحق استهزا بر احمقدر یاخود شایان مرحمت بر ناقص ، بر بیچـاره‌در . بر طرفدن بر شـیق بو قادینـه عرض محبت ایتمکله چابالارکن دیکر جهتـدن (هـانری) نك آمریقـادن غریب الاحوال بر دوستی کلیور ، وقعه‌یی اکلایور . اوشیق کنجك محبتنی بودرده بردوا اوله‌رق کوستریور . بوچاره برا کلنجه‌دن عبارت ایسـه هایدی ، یوق صحیح کبی تلقی اولنیورسـه لعنت اودوستـه‌ده ، او قوجه‌یه‌ده ! نهایت برچوق کشمکشدن ، برچوق روحسز منظره‌لردن صـوکره اویون بر حسن نتیجه‌یه منجراولیور . ینه تردد . ینه ضدیت . برطرفدن

طورشو . برطرفدن پرهیز ! اواعلان عشق ایتمك ایستهین کنجك فکری . روحی ، سوزلری صغوق ، باباغی . قادینك حالی معما . قوجهسنککنه کلنجه فنا بر وصفه حاجت کورمامك ایچون ابلهانه دییوب کچملی » بواثری هرصنف منقدین بویلهجه باطیردیلر . بوتنقیداتك نهحکمی اولور دیمهملی . بومطالعاتدن صوکره اویون اوقدر دوشدیکه اوینانمامغه مجبوریت حاصل اولدی . تیاتروده منقدلرك وظائفندن بریده اویونجیلرك احوال واطوارینیده حادهٔ تدقیقدن کچیرمکدر . بوتدقیقاتك نه بیوك فوائدی اولیور . هم اویونلر اصلاح ایدیلیور ، هم اویونجیلر !

بر استاتستیق درسی

علم ومعارفی نخبهٔ آمال ایدنمش رفقای کرامیمدن بری تامکتبدن چیقه‌لیدن بری بنی مخابرات علمیه‌سیله هم مسرور ، هم مفتخر ایلر . کچن کون ینه بویولده یازلمش بر مکتوبنده شو سطرلر مندرج ایدی : « استاتستیق زمانمزده پك زیاده ترقی ایدییور . عجبا اوروپا مکاتبنده نه یولده تدریس ایدیلیور . الك مشهور استاتستیق مؤلفاتی هانکیلریدر ، بوعلمه اوته دن بری نه درجه مراق ایتدیکمی بیلیرسکز . شو سؤالره دائر مفصل بر جوابنامه‌کزی آلیرسه‌م . . . » رفیق معززیمك آرزوسنی یرینه کتیرمك بنجه بر فریضه ایدی . ذاتاً اوتاریخدن ایکی کون صوکره مکتب حقوقده اختیاری براستاتستیق درسی واردی . همان او درسه قوشدم ، خواجه نك تقریرینی ضبط ایلدم . بروجه آتی عیناً لسانمزه نقل ایدرك تعمیما للفائده (اقدام) ه کوندرییورم . بو صورتله هم او آرقداشمه ، هم ده‌دیکر هوسکاران معرفته ـ ولو پك جزئی اولسون ـ خدمت ایتمش اولورم . ادبیاته دائر

اطناب مقال ایلدیکمه قائل اولان وارسه شو ستونلری نظار ممنونیتله کورورلر . فقط نفائس ایچون حدود یوقدر ، هانکی زمینده نشأت ایدرسه ایتسون مقبولدر . شو مخابرات ایله نقلنه چالیشدیغم فیوضات غربیه منبعندن ترشح ایدرکن بکا صاف ، نفیس کلیور ، انکچون هوس ورغبتمی جلب ایدییور .

معلم استاتستیق درسنی درت بابه تقسیم ایتدی . برنجیسنده استاتستیقك تاریخچه‌سنی کوستردی . استاتستیقك فوائدی ، اهمیتی نه‌در ، نه زمان اکلاشلمش ، هانکی عصرده بوعلم توسع ایتمش برتفصیل افاده ایلدی . بو اساسه بناءً قرون اولادن زمانمزه قدر استاتستیقك روشنی ارائه ایله برابر کیملرك خدمات مشکوره‌سیله صوك ایکی عصرده بسبتون برعلم صورتنده تقرر ایتدیکنی بیلدیردی . بومباحث اوچ درس اشغال ایلدی . دردنجی درسده باب ثانی‌یه یعنی استاتستیقك نظریاته کچدی . شو درت درسك ــ اك مفیدی دینه‌مز ، چونکه هپسی مفید ، انجق ــ اك زیاده بحثه توافق ایدنی ــ بنجه مخاطبك مقصدینه خوش کلنی ــ دردنجی درس اولدی . ایشته او درسی نقله شتاب ایدییورم :

استاتستيقك نظرياتى

١ — استاتستيقك تعريفى ٢ — استاتستيقك موضوعى ٣ — استاتستيق ايله مونوغرافى [١] آره‌سنده‌كى فرق . ٤ — هيئت اجتماعيه‌يه عائد استاتستيق ٥ — استاتستيق وقايعى ، حادثاتى .

استاتستيقك تعريفى — استاتستيقك تعريفاتى پك چوق تعدد ايتمشدر . اوقدركه سوء استعماله بيله اوغرامشدر دنيله‌بيلير . چونكه بو تعدد بعض كره افكارك تشتته ميدان ويرمشدر . مع مافيه شو يوز قدر تعريفات بروجه آتى اوچ اصله ارجاع اولنور :

اولا استاستيق حقيقى برعلمدر [٢] بواساسه بناءً

[١] طبق فوطوغرافى ، تلغراف ، تلفون كبى لسانمزه عيناً قبولى اقتضا ايدن لغات جديده دندركه بر علمك برقسم مخصوصندن بالخاصه بحث ايدن اثره ، كتابه‌يه بو نام ويريلور . مونوغرافى باخصوص تاريخ طبيعى‌يه وطبه متعلق آثارده زياده مستعملدر .

[٢] (علم ، فن ، اصول) لك گچنلرده برمقالهٔ مخصوصه ايله عرض اولنديغى وجهله بصنيف جديدينى قبول ايدن متأخرين علما استاتستيقه علم نامنى ويرميورلر . استاتستيق نه علمدر ، نه فندر ، انجق بر اصولدر ديورلر . بو مقاله‌يه دائر اخيراً (اقدام) ده بسط مطالعه ايدن ذاته بالخاصه تشكر ايدرم . مطالعه‌لرينى مزيت وقوف ايله مطرا بولدم . شوقدركه اولجه‌ده افاده ايتدمدى صانيرم ، بوسفرده تكرار ايدييورم . بو اصول

فرانسه علماسندن بری « استاتستیق ، وقایع طبیعیه واجتماعیه‌یی رقمله بیان ایتمك علمیدر » دییه تعریف ایدییور . کذا ایتالیالی برعلم ثروت ملل عالمی‌ده « استاتستیق وقایع اجتماعیه‌یی وبونلرك اصول ترقیمنی بیلدیرن برعلمدر » دییور . انجمن دانش اعضاسندن وعلم ثروت ملل علماسندن (لئون سای) ۱۸۸۵ ده ایراد ایله‌دیکی برنطقده « استاتستیق علم ترقیماتدر » تعریف مجملنی میدانه قوییور . صاحب قاموس (لیتره) ایسه « استاتستیق بر دولتك واردات زراعیه وصناعیه‌سنی ، نفوسنی ، مساحهٔ سطحیه‌سنی بیلدیرمکه خدمت ایدن برعلمدر » دییور . [۱] ینه فرانسه استاتستیق مؤلفیندن بری « استاتستیق وقایع اجتماعیه‌یی تعبیرات عددیه ایله بیان

تصنیف بسبتون یکی وهله معارف شرقیه‌یه کاملاً بیکانه‌در . بناءً علیه معلومات مخصوصه‌مزه استناداً اوتصنیفه براعتراض ایتمك لازم کلیرسه اوده انکله بزمکی آراسنده برمقایسه یاپیلقله برابر اوته‌کینك نقائصنی بریکنك محاسننی کوزلجه کوسترمکده‌در . یوقسه سویله‌نن سوزلر نه قدر مفید اولورسه اولسون صدد خارجنده‌قالیر . بزی برقات دها مستفید ایتمك ایچون شو اساسه کوره تحریر خامه بیورلمسی صاحب مقاله‌دن متمنادر .

[۱] (لیتره) قاموسنده بوتعریفدن ماعدا شوایضاحاتی‌ده بسط ایلیورکه بحثه تعلق ایتدیکی جهتله بروجه زیر نقل اولندی : برمدت معینه ظرفنده بر دولتك وارداتی ، استهلاکاتی ،

ایتمك علمیدر » تعریفنی ویرییور . آلمانیا علماسندن (شلوزر) ده « تاریخ حرکته کلمش استاتستیق ، استاتستیقده سکونتله محاط تاریخ دیمکدر . » دییور .

بو تعریفاتك هیچ بری مکمل دکلدر . حقائق مبرهنه‌دندرکه رقمسز استاتستیق اولاماز . شو تعریفلرك

حاصلاتی حال وحقیقتیله عرض ایدن استاتستیق بسبتون یکی بر علمدرکه دها عمومی بر تعریفه کوره ترقیات ایله نتائج ترقیاتی ارائه ایلر : طبی استاتستیق ، وفیات ، ولادت ، امراض ، امراض ساریه کبی وقایعك ترقیمی دیمکدر . اوچنجی بر تعریفه نظراً ایسه : استاتستیق مساحهٔ سطحیه‌سنه ، نفوسنه ، واردات زراعیه وصناعیه‌سنه نسبةً بر مملکتك تصویریدرکه جغرافیانك برقسمی دیمکدر .

(لیتره) عصر حاضرك اك بیوك علماسندندر . هله قاموسی مباحث علمیه‌ده اك موثوق مستشهداتندندر . بو وادیده نه او اون آلتی جلددن مرکب قوجه (لاروس) نه‌ده برقاچ سنه‌دن بری طبع اولنه کلن قاموس کبیر انك کمینه واراز . دها دون (صوربون) ده تاریخ معلمی (قلوب) کلمه‌سنی خفیفجه ـ یعنی واو خفیفه ایله ـ تلفظ ایده بیلیرز . چونکه (لیتره) بوکلمه فرانسزجه‌لشمشدر ، دییه اویله تلفظ ایدییور . تحفدر : بویله بر افضل فضلایی آرالرینه قبول ایتدکاری ایچون راهب مشهور (دوپانلو) انجمن دانش اعضاسنه قیزمش وکندی‌ده افرادندن اولدیغی حالده او تاریخدن صوکره آرتق انجمنه کیتمامشدر . تعصبك بو درجه‌سی حقد وحسددن خالی اولمسه کرکدر !

برچوغنده بو حقیقت قاله آلنمایور . مثلا (لیتره) نك تعریفنده اولدیغی کبی . ثانیا ، بر استاتستیق کتابنده [١] استاتستیق ایچون شو درت شرط کوستریلیور : (١) اعداد استعمالی (٢) بر نتیجه استخراج ایده بیلمك ایچون وقایعك درجهٔ امتدادلرینه کوره تصنیفی (٣) محال مختلفه‌ده وقوعات دائمه وعارضیه‌نك مقایسه‌لری (٤) استکمال واستنباط اصوللریله استحصال اولنان قاعده‌لرك تطبیقی . بوندن صوکره شو تعریف ویریلیور « استاتستیق وقایعك ترقیمات واسطه‌سیله تعیین وتصدیق وتصویری دیمکدر . » دمیندن رقمسز استاتستیق اوله‌ماز دیدك بونکله برابر هر نوع ترقیمات ده استاتستیقدن عد ایدیله‌مز . بر استاتستیق میدانه قونه بیلمك ایچون تعریفات مبسوطه ایله مجملاً ارائه اولنان بو شرطلردن ماعدا بعض شرائط دها واردر . بونلری کوسترمك ایچون بزجه استاتستیق نه‌در ، ایضاح ایده‌لم .. غایت عمومی بر تعریفه کوره : استاتستیق ترقیمات طریقیله وقایعك تدقیقی دیمکدر . بونی بر از دها توسیع ایدرسه‌ك : « استاتستیق برساحهٔ معینه‌ده وبرمدت معینه ظرفنده وقوعه کلمش ، یاخود حالا واقع

[١] Traité théorique et pratique de statisque. Maurice Block 1886, Paris

وعین جنسدن بر طاقم اشیانك ، اشخاصك . افعالك ، وقایعك اصول دائره سنده ترقیمیدر » تعریفنی بولورز . ترقیم ، تعداد دیمکدرکه موضوع ماده‌یی رقمله افاده ایلمکدر ، رقمه کتیرمکدر . تکرار ایدییورم . رقماولمانجه استاتستیق اولماز . سز برمملکتی ایستدیککز کبی تصویر ، تعریف ، تعیین ایده بیلیرسکز . هر حالنی ، هر جهتنی ارائه ایدرسکز . آکلاتیرسکز . فقط نه یاپسه کز رقمه مراجعت ایتمه‌یجه استاتستیق یاپمش اولامازسکز . بونکله برابر هر درلو ترقیمات‌ده استاتستیق دکلدر .

فی الحقیقه تعداده کله‌بیلن هرماده استاتستیقه موضوع اوله بیلیر ، اما استاتستیق اوله‌ماز . بونك ایچون شرائط سائره‌ده مقتضیدر .

افکار ده ، هرنه دن ایسه ، حادثات اجتماعیه ایله استاتستیق آره سنده بر مناسبت پیدا اولمش ، استاتستیق انجق بونوع حادثه‌لره منحصردر ، صانیلیور . حال بوکه حقیقت‌اویله دکل ، استاتستیق جهات سائره‌یه‌ده شاملدر .

استاتستیق ایچون اوایکی شرط اساسیدن ماعدا شروط سائره‌دن‌ده بحث ایتدك . بونلری ایضاح ایده‌لم : اولا استاتستیقك موضوعی بولنان مواد برنوعدن یعنی همنوع اولملیدر . مثلا فلان یرده بش بیك مخلوق وار

دیرسه کز استاتستیق اولماز . چونکه بونده نوعیت ، یعنی همنوعلك یوقدر . او حالده بالفرض « فلان یرده بش بیك انسان وار » دیيه‌رك بوشرطی ایفا ایتمك لازم كلور . مع مافیه بو همنوعلك مطلق دكلدر . زیرا نوعیت مطلقه نادراً واقعدر . مثلا قوم دانه‌لرنده اولدیغی كبی .. نوعیت نسبیه كافیدر . شو درسده اوتوز قدر سامعین وار دیرسه‌ك بوسامعلر آره‌سنده بر نوعیت مطلقه آرامغه لزوم قالماز . ثانیاً توحید وتعیین وقت ومساحه مقتضیدر . مع مافیه بواقتضاده بر صورت مطلقه‌ده دكلدر . یكرمی بش ملیون نفوس واردی دینورسه بر شی اكلاشلماز . لكن وقت ومساحه نك توحید وتعیینیله « اون سكزنجی عصر ده فرانسه ده یكرمی بر ملیون نفوس واردی » دنیلنجه مفاد مسئله معلوم اولور . توحید وتعیین وقت استاتستیقك اساسندن ، موضوعاتندن ایكیسی ، یعنی وقایع وافعال ایچون لابددر . دیكر ایكیسی یعنی اشخاص ومواد ایچون مقتضی دكلدر . فرانسه ده یاپیلان بر استاتستیقده « كچن تشرین ثانی ظرفنده شو قدر بیك ازدواج واقع اولمشدر » دیمك تعیین وقت ایلمك كافیدر . وقت ایچون واحد قیاسی صره‌سنه كوره كون اولور . هفته اولور ، آی اولور ، موسم اولور ، سنه اولور . خلاصه

وقعه‌لره نظراً دكيشـير . مثلا ازدواجه ، ولادته ، وفياته كوره اكثريا آى ، موسم انتخاب اولنور .

معمافيه بونكچونده بر حـد واردر . مدت نه پك اوزون ، نه ده پك قيصـه اولماملیدر . بالفرض بر عصر ظرفنـده‌كى ولادتلرى صانيه‌قده محسـنات اولمديغى كبى بر سـاعت ظرفنده كيلرده دخى فائده يوقدر . ايشـته تعيين وتحـديد وقت بو صورتله لازمدر . شمدى شـو مبحثده بر مسـئله نظر دقته چارپار . استـاتسـتيقك بو موضـوعى ، يعنى وقت حاله‌مى ، ماضى‌يه‌مى معطـوف اولمليدر . بو جهت حقيقتده اهميتدن عاريدر. بوخصوصده ماضى ده ، حال ده ايجـابنه كوره باعث فائده‌در . ذاتاً بو تعبـيرلرك هر ايكيسى ده استاتسـتيقنجه بردر . حال ديديكمز ماضينـك اك يقين قسمى ديمكدر . يونانسـتان قديمه‌كى عمله اجرتنه دائر بر استاتستيق ياپلسه تاريخه پك كوزل خدمت ايده‌بيلير . كذا باليچيقايه دائر سنهٔ سـابقه ايچون بويله بر استاتسـتيق ترتيب اولنسه اوده پك چوق مشاكل علميه‌يه ياردیم ايدر .

ثالثاً تعيين وتوحيد مسـاحه اشخاصه واشـيايه عائد ترقياتده لازمدر . مثلا مقـدار نفوسى بيـان ايدركن شهرى ، مملكتى ، يعنى مسـاحه‌يى تعيين وتحـديد ايتمك

اقتضا ایلر . فقط وقایعی ، افعالی بیلدیریرکن بوجهت (طوغریدن طوغری‌یه) مقتضی دکلدر . طوغریدن طوغری‌یه تعبیرینی قوس آراسنه آلیورم . چونکه بو خصوصجه ده اواقتضا واقعدر . فقط طوغریدن طوغری‌یه دکلدر . مثلا کچن آی ظرفنده شو قدر وفیات وقوعه کلمشدر . دنیلیرسه طوغریدن طوغری‌یه تحدید مساحه‌یه حاجت قالماز .

رابعاً استاتستیقده موضوع اولمغه خدمت ایده‌جك عددلر بیوکجه اولملیدر ، پك کوچك اولمامليدر . مع‌مافیه بوشرطه دائما رعایت ایجاب ایتمز ، بعضاً پك کوچك عددلر بیوك ایشه یارارلر . مثلا بیوك عدد وفیاتی بیانده قوللانیلیرسه کوچك عدد ده وفیاتك برقسمنی یعنی بالفرض ورمدن وفات ایدنلری ارائه‌ده استعمال اولنه‌بیلیر . استاتستیقك تعریفی ، یعنی برنجی بابك فصل اولی ایچون افاداتم بوندن عبارتدر . کله‌جك درسده بحث آتی‌یه کچرز .

مطالعه

شودرسی یازدقدن صوکره اوقودم ، کاشکی یازمایيدم دیدم . بوده افاداتمی ایستدیکم کبی واضح بوله‌مدیغم ایچوندر . بوفقدان وضوحك سببنی آرادم : اصطلاحات

علمیه‌نك ترجمه‌سنده بولدم . بو اصطلاحات بزجه هنوز
تقرر ایتمدی . هرکس ایستدیکی کبی ترجمه ایدییور .
بویله مباحث علمیه‌یه کیریشانجه انسان شاشیرییور قالیور .
مثلا (dénombrement) ه (ترقیم) دیدم . چونکه
بولغتی تعداد کلمه‌سندن دها زیاده مطلوبه موافق بولدم .
فقط بونك‌ده محذوری وار . ترقیم بزده ساده‌رقم ایچون
قوللانلمازکه .. فی الحقیقه (تعداد و ترقیم) دییورز .
لکن (ترقیم نمیقه) ده دییورز . مع مافیه بوکلمه ایکی
معنایه‌ده کلەبیلیر . عربجه‌سنی آرامییورییورز . (لغت
ناجی) نك استشهادیله اکتفا ایدرز . بونی بویله‌جه برطرف
ایتسه‌ك ، بری جهتده (unité objet) کبی دها برچوق
اصطلاحات وار . بیلمم دقت بیورلدیمی ... بونلری
افاده ده قلم تردد دن تردده دوشویور . برنجی یه کاه
موضوع ، کاه ماده ، بعضاده شخص مقابلی اوله‌رق شی
دییور . ایکنجی یی‌ده توحید ، وحدت ، واحد قیاسی
حتی دها غریبی تحدید دیه افاده ایلییور . چونکه
لسانمزده بو اصطلاحات بحق تقرر ایتمدیکندن مقصدك
افهامی ایچون بوتبدلاته احتیاج کوریلیور . شو مطالعه‌دن
مقصودم قارئین کرامی ایقاظ ایله مفهوم مقاله‌یه بویولدن

بر پارچه وضوح ویرمکدر . یوقسه قلممدن دائما صدور
ایده کلن خطیئاته برقاچامق تحریسی دکلدر . بویله خطالر
واقع اولورسه اصحاب عرفان تصحیح ایدرلر . هپ
مستفید اولورز .

خاطرات ادبیه

.

الم چیچکلری

الم چیچکلری برمجموعهٔ اشعار درکه حقیقةً گزیده برمحصول حزیندر . بوشکوفه‌لرك هر برنده اسلوباً خارق‌العاده برطراوت ، بررنك ، رونق واردر . معناً ده لطائف وظرائف ، صفوت و صمیمیت نادر دکلدر . مع مافیه برگنج قیزك بوچیچکلری قوقلادیغی ، بوکتابی اوقودیغی کوریلیرسه واه باشنه ؟ یاخود بربزم عصمتده بوازهاردن از قضا یاپراق آچارسه‌گز وای حالکزه ! بونك‌ده سببی ایکیدر . بری اوچیچکلری یتشدیرن — تعبیر جائز ایسه — ایجاد ایدن شاعرك حال غرائب مآل خصوصیسی ، دیکری‌ده بومحصوللرده‌کی رنکك بعضاً پك چی (پیشمش مقابلی) پك سربست ، حتی عصمت رائحه‌یی، یاخود رائحهٔ عصمتی — ینه تعبیر جائز ایسه — تلخ ایده‌جك درجه‌ده چی وسربست اولمسیدر. بوشاعر تا طلوعندن بری بولندیغی عالم ادبیاتی ولوله‌یه ویردی . (زوالیلر) دینیان مکتبه رئیس عد اولندی . بویله برادیبك تعیین ماهیتی بزجه‌ده فائده‌دن خالی‌اولماسه

كرك ، باخصوص صوربون دارالفنوننده نقل ایتدیکمز ادبیات درسلری‌ده شمدی بونقطه‌یه تماس ایدییور . اوحالده الم چیچکلری مؤلفنی ، بوشاعر مستثنا فطرتی ، (شارل بودلر) ی برپارچه طانیملی یز ، بونکچون انجمن دانش اعضاسندن متوفی برادیب لبیدك خاطرات ادبیه‌سندن بروجه آتی نقل اولنان صحیفه‌لر مقصده اعلا خادمدر :

« ١٨٥٠ تشرین ثانیسنده بر اقشام استانبولده فرانسه سفارتنده ایدك . اوزمان سفیرمز اولان جنرال (اوپیك) یمکدن صوکره بکا : « پارسدن انفکاککزدن بری ادبیاتده یکی یتیشنلر » اولدیمی ؟ دییه صوردی . جواباً برایکی اثردن بحث ایتدم و — احبادن بری اخیراً (غوتیه) نك یازنده کچن کون (بودلر) نامنده برشاعره راست کلدم . بوکنج قریباً اشتهار ایدر . غرائب اطواری برپارچه جعلی ایسه‌ده شعری متیندر . حقیقی برفطرت شاعرانه که زمانمزده نادراتدندر . — دییه یازییور ، دیدم . بن « بودلر » نامنی تلفظ ایدر ایتمز مادام (اوپیك) باشنی اوکنه اکدی جنرال بکا برنکاه انفعال کوستردی . میرالای فنا بربحثه کیردیکمی اشراب ایچون اوصولجه‌جق آیاغمه طوقوندی . بن مبهوت قالدم .

بر يولسزلقده بولنديغمى بيليوردم . فقط خصامى اكلا-
ميوردم . اون دقيقه صوكره جنرال ايله (فلوبر) بيلهم
هانكى كتابه دائر مناقشه ده بولنيورلردى، مادام (اوبيك)
يانمه كلدى. ياواشجه جق شو سوزلرى سويلدى : « دكمى
او بيوك بر استعداده مالك ؟ — او كيمدر ؟ — محبكزك
سزه يازديغى كنج شاعر » باشمله براوت اشارتى يابدم .
باشقه جواب ويرمدم. چونكه يواش يواش ايشلك كنهنى
اكلايوردم . اوطه لريمزه چكيليركن ميرالاى (مارغاول)
بزمله برابر كلدى .

— واى جانمه ، (شارل بودلر) دن بحث ايله آز
قالدى بيوك بر پوط قيريوردیكز . بو كنج ، مادام
« اوپيك »ك اوغليدر. اوكى پدريله يعنى جنرال ايله فنا حالده
منازعه ايدر . جنرال اونامك اوكنده تلفظ اولنديغنى
ايستهمز . شمدى آكلاديكزيا ، بردها دقت ايديكز —
ديدى وقعه يى بر تفصيل حكايه ايتدى . جنرال الى الابد
كوروشمه مك اوزره « بودلر » ايله دارغين ايمش. مادام
« بودلر » طول قالنجه اوزمان ليونده اركان حربيه
ميرالايى اولان « او پيك » ايله ازدواج ايتمش ، اوغلى
« شارل » هنوز اون درت ياشنده ايمش . چوجغى مكتب
اعدادى يه قويمشلر . يارامز ، برشاكرد ايمش. « بودلر »

والده‌سنك بوازدواجنه فوق‌العاده حدتنه‌رك دها ايلك
كوننددن اعتباراً اوكى پدرينه قفا طوتمغه باشلامش. مادام
(اوپيك) اوغلنه پك‌زياده يوز ويريیورمش . قوجه‌سی
بالعكس شدت كوستريیورمش . جنرال ايى فكرلى
بر آدمدى . فقط كرك بيوكلر وكرك چوجقلر ايچون
تربيه خصوصنده اطاعت ، تام براطاعت دستور حركتى
ايدى . خلاصه حقيقى برعسكر ايدى . « صاغدن كرى ،
آرش!» ديديمى صوله كيتمكه يلتنمه‌ملى ايدى. (بودلر)ى
بو يله برتعليم وتربيه آلتنه آلمق سركه ايله سينك طوتمق
كبى ايدى . اوخيالپرست ، اوسركش ، اومحترز طبيعته
سوز كچيره بيلمك ايچون ماهرانه بر ملايمت ، برمودت
كوسترمك لازمدى . اوفطرتى يوموشاتمق ممكندى ،
فقط بردنبره اكمك محال ايدى . اوكى پدر ايله اوكى
اوغل آراسنده‌كى اختلاف كيتدكجه شدت كسب ايتدى.
مادام (اوپيك) نرمين برمخلوق ايدى . هم قوجه‌سنى ،
هم اوغلنى سويیوردى . هرايكيسنى‌ده تسكين ايتمك ،
اوزلاشديرمق ايسته يوردى . بردرلو موفق اوله‌ميور،
يأسه دوشيوردى .

بركون ميرالاى (اوپيك) رسمى برضيافت ويريیور-
دى . سفره‌سنده حاكملر ، امراى عسكريه واركان سائره

واردی . (بودلر) اوزمان اون یدی یاشنده ایدی ،
یمکده حاضردی . بیلمم نه اولدی (بودلر) آغزندن
قبیح بر لطیفه قاچیردی . میرالای بالطبع چوجغی اوزونجه
تکدیر ایتدی . (بودلر) بوتوبیخی دیکله‌دکدن صوکره
مقابله‌یه قالقشدی چوجغی خدمتجیلر آلیرلر ، کوتوریرلر .
درت بش کون قدر براوطه‌ده حبس اولنور . صوکره
اوکی پدری یاننه برضابط ترفیق ایدرك (بوردو) یه
کوندریر . اورادن‌ده هندستانه کیدن واپورلرك برینه
بندیریلیر . واپوراجرتی ویرلمشدی . جیبنده برازده
پاره واردی . الته یکرمی بیك فرانقلق قدرده براعتبار
تودیع اولندی . هندستانه مواصلت ایدر ایتمز بوپاره‌لری
بیتیردی : انکلیز اردوسنه حیوان متعهدی اولدی .
شویله یاشادی بویله یاشادی . والده‌سی کیزلیدن کیزلی‌یه
پاره کوندرییوردی . اوده فیللره بینه‌رك کزییور ،
شعرلر سویله‌یوردی . حداثت سننه بناءً قوی الحافظه
ایدی . انکلیزجه‌یی اوکرندی . ایشته بوسیاحتدن کاری
بواولدی . خاطرات سیاحتنی سومیوردی برمدت امید
بورننده اقامت ایتدی . عودتنده کوچك برزنجی قیز
کتیردی که دائما یاننده طاشیر ، دوریردی .

فرانسه‌یه دوندیکی وقت آرتق چوجقلقدن چیقمش

ایدی . پدرندن موروث املاکی زیر تصرفنه آلدی فقط چوق کچمه‌دن یدی ، بتیردی . بو صیره‌لرده غایت شیق گزییوردی . مع مافیه اطوارنده‌کی نمایش غرابت پك خوش کورونمیوردی . اوصره‌لرده والده‌سی پارسده ایدی . اوغلنه مناسبات مفیده پیدا ایلمك ایسته‌دی . رسمی دائره‌لر بولدی. لکن (بودلر) ك احوال غرابت اشتمالی بومناسبتلرك تمادیسنه مانع اولیوردی . بویله مجلسلرك برنده برقونت :

« بالجمله مخلوقات موجوده‌نك اك لطیفی قادینلردر ! دیر. (بودلر) : « قونت حضرتلری ، فکریکزه اشتراك ایده‌مم ، قادینلر اونوع حیواناتدرکه دوکملی ، خیرپالاملی ، فقط ایی بسله‌ملی » دییه مقابله ایدر . بوحالده مناسبت ناصل دوام ایدر ؟ ذاتاً (بودلر) بویله تکلیف وتکلف ایچنده‌کی مجلسلری سومیوردی قهوه‌لری ، قرائتخانه‌لری بونلره ترجیح ایدییوردی . چونکه بورالرده برچوق شاعرلره ، هیکلتراشلره تصادف ایدییور ، شعرلرینی اوقویور ، مست مدائح اولیوردی . بعض منظومه‌لری اورته‌ده دوران ایله‌یوردی .

بونلردن برینی اوزمان بکا اوقودیلر . آ کلادم که اوسوزلر براستاد اغزندن چیقمشدی اوقدر متین اودرجه قوی ایدی .

بو ایکی شاعردن (تئوفیل غوتیه) یه بحث ایتدمدی .
جواباً : « صاقین بو (بودلر) ده اومعهود (بورل)
کبی اولماسون . اوان شبابمزده خیالیون مکتبی هنوز
پرتو فروز اولور و بن قیپ قیرمزی یلکلر کییرکن —
(هوغو) کوزینی آچسون (بورل) شعرلرینی نشرایدرسه
پاپوشی طامه آتیایر — دییوردی . (بورل) اشعارینی
نشر ایتدی وبابا (هوغو) نك پاپوشی طامه آتیلمادی .
بوکون بزی (بودلر) ایله قورقوتیورلر . بوکنج مجموعهٔ
اشعارینی طبع ایتدیررسه (موسه) (لاپراد) وبن کوشهٔ
نسیانه دوشرز، دییورلر . هیچ ظن ایتمم . بو (بودلر) ده
طبقی او (بورل) کبی اولاجقدر دیدی . (غوتیه)
آلدانیوردی . (بودلر) اویله اولمادی . فی الحقیقه اواوچ
بیوك شاعردن هیچ برینی اونوتدرمدی اما انلرك یاننده
ولو ایکنجی درجه‌ده اولسون برموقع طوتدی . بوموقعی
اکا تخصیص ایتمکسزین زمانمزك تاریخ شعرینی یازمق
ممکن دکلدر . . »

ایشته (بودلر)ك منشأی ، ماهیتی بودر . غرابت
اطواری فطریدر . چونکه فطرةً شاعرایدی . شوقدرکه
بوخاصهٔ فطریه‌یه پك زیاده جعلیت قاریشدیریوردی . مثلا
ینه بواديب معروف ، یعنی شو خاطرات ، صاحبی ،

(بودلر) ایله ایلك ملاقاتنه دائر شو سوزلری نقل ایدییور : « برنجی تصادفده طرفینجه براحتراز طبیعی ایسه‌ده ملاقاتمز ینه صمیمی ، هله ابتدای مکالمه‌مز پك غریب اولدی : (بودلر) : - موسیو ، حرارتم وار - دیدی . بیرا ، چای ، شروب تکلیف ایتدم . موسیو ، تشکر ایدرم ، بن شرابدن بشقه بر شی ایچمم - دیه جواب ویردی . (بورغونیا) می . (بوردو) می هانکیسندن ایسترسکز - دیدم . - موسیو ، مساعده ایدرسه‌کز هر ایکیسندن‌ده ایچرم - دیدی بوشرابلردن ایکی شیشه : برده بارداق ، بر صراحی‌ده صو کتیردیلر : - موسیو لطفاً ، شوصراحی‌یی قالدیرتیکز . صویك منظره‌سی بکا ناخوش کلیر - دیدی . مکالمه‌مز برساعت دوام ایتدی . بومدت ظرفنده او ایکی شیشه شرابی‌ده ایچدی . » ایشته شاعر بویله غرائب عادات ایله که سورکسز بر سونج ، که دواملی بر کدر ایچنده برقاچ سنه یووارلاندی . چالشمق ایستیور ، چالیشه میوردی . دردی ، الی نه‌ایدی . کندی‌ده بیلمیوردی . » (بوودلر) بیوك بر محرر ایچون بیوك برقصوره مالك ایدی . اوده جاهلدی . بیلدیکنی ایی بیلمیوردی . فقط پك آز شی بیلیوردی . تاریخ ، علم منافع الاعضا ، فلسفه هپ اکا

بیكانه ایدی . جنوبی آفریقایی ، هندستانی طولاشدی . بوسیاحتلردن نه‌كتیردی . هیچ ا كویا بوممالكی كوزی قاپالی كزمشدی . یالكز (آلباتروس) عنوانلی منظومه‌سندن بر پارچه اوطه‌سندن طیشارو چیقمش ، دكزلر كورمش اولدیغنی اكلاشیلیر . بو بر شاعر ایدی‌كه صرف نفسی ، روحی تدقیقه میال ایدی . خارجه هیچ رغبت ایتمزدی . بویولده طبیعتلر كیده كیده انسانیتی تحقیره باشلارلر . عالمی خوار كوریرلر . بوده نفسه حرمت مفرطه‌نك اثری دیمكدر .

١٨٥٥ ده مشهور بر رساله‌ٔ موقوته‌ده (الم چیچكلری) نشر اولندی . هركسده بر حیرت ، اثر ایچون بیوك بر موفقیت : دها هیچ بر شاعر بویله آچی آچی بیان حسیات ایده‌مامشدی . مؤلف نفسنی تشریح ایدییور ، قلبنده‌كی یاره‌یی بولیور ، دلیك دشیك ایتدكدن صوكره قارئه كوسترمك ، حتی طوقوندیرمغله لذت آلیوردی . »

شاعرك اسراف وسفاهتی صوك درجه‌یی بولمشدی . آرتق پارسده اوطوره‌ماز اولدی . بلچیقایه كیتدی . بر مدت ده اوراده سوروندی ، عودتنده كوتوروم اولمشدی . بر مرض مهلكه طوتولمشدی . بودرد سیئه‌سیله

مبدأ كمالنده سوندی ، كيتدی .

جوهر فطريسنی تماماً كوستره‌مدی . خزائن طبيعتك كافهٔ موجودينی ميدانه دوكه‌مدی . مع مافيه عالم ادبده اولدقجه بيوك بر نام براقدی . كاشكی هر شاعره بوقدر ميسر اولسه !.

حكايه‌می؟ حكمتمی؟

بش كوندن بری پارس غزته‌لرندن برنده (اميل زولا) نك (روما) نامی آلتنده یکی بر حكايه‌سی تفرقه صورتيله نشر اولنمغه باشلادی. معلومدركه بو حكايه نويس شهير اوته‌دن بری ماهيتنی تشريح ايتمك ايسته‌ديكم مسلك حقيقيونك سرفرازلرندندر. يكرمی قدر بربرندن حقيق، بربرندن مؤثر حكايه نشر ايدرك اوعالمك حقائقنی آچيقجه ميدانه دوكدكدن صوكره اوچ حكايه‌يه باشلادی: بری (لورد)، ديكری ايشته بو (روما)، اوچنجيسی ده (پارس). برنجی اثر قاتوليكلكك افراطندن منبعث وسوسه وتعصب لزومندن زياده تفصيلات وتدقيقات ايله مشرح ايدی. فوج فوج (لورد) ه كيدن متعصب زائرلرك روحنی، مقصدينی تفسير ايديبوردی. اسكی قاتوليك حياتنی ـ احتياجات زمانه عدم كفايه نقطهٔ نظرندن ـ كوستربيوردی. بو (روما) ده ايسه بوحقائقی كشف ايدن، برطرفدن‌ده پارسك اومؤلم سفالتلرينی كوره‌رك دلخون اولان بر كنج راهبك يكی بر قاتوليكلك ايجادينه وقف نفس ايتديكنی تصوير ايليور. بوراهب (لورد)

عالمنی ایچـه زیارت وتدقیق ایله فکر خیر پرستانه‌سنه بوجهتدن برفائده مأمول اولمادیغنی آکلامقله متأثراولدیغی صره‌لرده ایدی‌که پارسك او ذکر اولنان اعماق سفالتنه آگاه اولیور ، برقات دها کرداب حزنه دوشیوردی .

(پییر) نامنی طاشیان بوکنج راهب برصوك بهار اقشامی اختیار برمسلکداشیله کسب معارفه ایله‌یور . بوذاتك اشتغالی سوقاقلردن کیمسه‌سز ، متروك چوجقلری طوپلایه‌رق اوینه کوتورمك ، بسله‌مك ، بیوتمك .

(پییر) مقصد خیر پرورانه‌سنه موافق بولدیغی ایچون بواشتغاله اشتراك ایدییور : « سفالت ، اوخونریز ، اومستکره سفالت او زمان (پییر) ه تماماً کورندی .

(پییر) ایکی سنه متمادیاً آنکله برابر یشادی . اولا او کوچك کوچك مخلوقلری قالدیرملردن طوپلامقله ایشه باشلادی . قومشولری بوفکر خیرینی ، مراقی بیلیورلردی . بویله اطفال متروکه‌یی کوردکجه کندیسنه کتیرییورلردی . برطرفدن بابالری ، آنه‌لری چالیشیرلر ، ایچرلر ، اولورلرکن دیکر جهتدن بومینی مینی مخلوقلر ، اوغلانجغزلر ، قیزجغزلر سوقاقلره دوکولیورلردی .

اکثریا پدر غائب اولیویرییور ، والده مضیقهٔ فحشه دوشیوردی ؛ ایشسزلك سیئه سیله مستی وسفالت خانه‌یه

کیرمشدی . بورادەکی یاورولر دیشاری دوکولیوردی . کوچکلری صو غوقدن ، آچلقدن قالدیرم اوستندە اولیورلر ، بیوکلری‌دە بر وادیٔ شناعت وجنایتە طوغری اوچیور ، کیدییورلردی . (پییر) بر اقشام (شارون) سوقاغندە بیوك بر آرابەنك تکرلکلری آلتندن ایکی کوچك برادر چیقارمشدی کە بیچارەلر نرەدن کلدکلرینی ، نرەدە اوطوردقلرینی کندیلری‌دە بیلمیورلردی . بر بشقە اقشام دە قوجاغندە کوچیجك بر قیز ، اوچ یاشنە یا وارمش یا وارمامش صاری صاچلی بر معصومە اولدیغی حالدە اوە کلمشدی . بوچوجقجغزی برصیرەنك اوزرندە بولمشدی – آننەم بنی بورادە براقدی کیتدی – دیە آغلایوردی . کیت کیدە بالضرورە (پییر) خیراتنی ، تعمیقاتنی یوروتدی . بویووادن دوکولە قوری ، پریشان یاورولردن بابالرینە ، آننەلرینە کچدی . او سفالت کریوەلرینە کیردی . بودوزخە کوندن کونە صوقولدی . نهایت بودردك ، بوفلاکتك کافهٔ دهشتنی ، شفقتك نە درجە بیهودە ، بیسود اولدیغنی آکلایەرق قلباً پرخون ، فکراً مدهوش اولدی . »

(زولا) نك شو تشریحاتی حقیقتك تام بر تصویریدر . محرری کیمسە افراط ایلە ، مبالغە ایلە اتهام ایدەمز .

ایشته پارس سوقاقلری ، ایشته حقائق احوال . . . حکایه نویسـك وظیفه‌سی بونلری نظر عبرته دوکمك ، هیئتك آمال خیریه‌سنی بوجهته سوق ایلمکدر . بویله بر مقصد عالی ایله قلم یوروتن بر مؤلفه ساده حکایه نویس دیمك ، بیلمم یا ، بر پارچه قدر شناسلق دکلیدر ؟ نه ایسه پارسك ، او شهر مشعشعك شو تصویرینه‌ده بر کره عطف نظر امعان ایدیکز : « آه ، سفالتك بو بلدهٔ حزن انکیزینی ، سقوط ومزاحم بشریه‌نك بو کریوهٔ بی نهایه‌سنی (پییر) ایکی سنه متمادیاً دهشت وخشیت ایچنده دور ایتدی ؛ فکراً ، املاً مضمحل اولدی . دائما های ، هوی فعالیت ایچنده کوردیکمز او (سنت مارغریت) محله‌سنده ، او (سنت آنتوان) طرفلرنده کریه المنظر خانه‌لر ، باشدن اشاغی ضیاسز ، هواسز بر مغاره کبی راطب دهلیزلر ایچنده مسکنلر کشف ایتدی که بونلرك هر برنده نیجه بیچاره‌لر جان چکیشیور ، بو سفالتله مجروح ومسموم اولدقلری حالده یاتییورلردی . تراکم خاشاکدن ، پیسلکدن مردیونلر کچلمیور ، آیاقلر قاییوردی . هر قاتده بویله بیغین ، بیغین وقارما قاریشیق لجهٔ تلوثات منظور ایدی . پنجره‌لرده جاملر یوقدی . روزکار ، یاغمور ایچری کیرییور ، اورتالغی آلت اوست ایدییوردی . بر چوقلری چیریلـه

چپلاق‌قوری یرلره اوزانمشلردی . اثواب نه‌در بیلمیور-
لردی . نه اثواب ، نه اشـیا طبق بر وحشی حیوان کبی
تصادفانه ، سوق طبیعی‌یه کورکورینه اتباع ! دها ایچریده
هرجنسدن هریاشدن کومه کومه مخلوقات ، بر انسانیتکه
محرومیت حوائج ایله حیوانیتـه رجعت ایتمش ومهلك بر
ضرورته دوشمشدی . زنکین سفره‌لرینك دوکونتیلری ،
قیرینتیلری دیش ضرباتیله قاپیشـیلیوردی . دها فنـای
او مخلوق بشرك شواضمحلالی ایدی : بو بر وحشی یعنی
طاغلرده ، اورمانلرده آوله ، خدایی نابت میوه‌لرله یاشار
بر آدم دکلدی . فقط سـقوطنك کافهٔ مزاحمیـله برابر
حیوانیته دوشمش متمدن برانسان ، مالکهٔ جهان دینیلن
شو بلدهٔ دلارانك شـعشعه و آرایشنی کورمش بی تاب ،
مستکره ، ملوث بر بیچاره ایدی . »

بوتشریحات انسـانی متأثر ایدییور . لکن شو های
وهوی اذواقـه طالمش پارس عالمنه یاره‌لرینی کوسـترمك
فائده‌دن خالی دکلدر . محرر بوتاریخچهٔ سـفالتده شویله
دوام ایله‌یور :

« (پییر) هرعائله‌ده عین حالی مشاهده ایدییوردی .
ابتداده شباب ، مسرت ! قانون مساعی هرایکی طرفجه‌ده
جسورانه‌تطبیق‌اولنیور ،صوکره تعب یوز کوستریوردی :

دائما چالیش ، هیچ زنکین اولما ، بویله سی نه یه یارار ؟
حریف بو حصه سعادته مالك اولمق ایچون عشرته
قویولمشدی : قادین ده او ایشلرینی یوز اوستی ترك ایتمکله
برابر ، او عادتی آلمش ، چوجقلرینی کلیشی کوزل براقیور -
مشدی . او بربادمعیشت ، جهالت ، ازدحام ده بوذردلره
انضمام ایتمش ، ایش اولمش بیتمشدی : اکثریا اك بیوك
مجرم ایشسزلك ایدی . ایشسزلك صندوقچه تصرفی
بوشالتمغله اکتفا ایتمز ، جسارتی توکتیر ، انسانی عطالته
آلیشدیریر . هفته‌لرجه اعمالکاهلر بوش قالیر . قوللر
کوشر . فعالیت ایله بودرجه متلاشی کورنن شو قوجه
پارسده اك کوچك بر ایش بولمق محال . اقشام اوك
ارککی آغلایه‌رق عودت ایدر . هرطرفه مراجعت ایتدی .
سوقاق سو پورمك ایچون بیله قبول اولونمادی . چونکه
بوایشك ده طالبی چوق ، عجیب صوك درجه عجیب
دکلمی ؟ میلیونلر ایچنده یوزن ، پارلایان شو شهر شهیرده
بر آدم تأمین قوت لایموت ایچون ایش آراسون ده
بولاماسون آچ قالسون ؟ قادین ده آچ ، چوجقلرده آچ ،
او حالده بر قحط سیاه ! . » بو تصویرات بویله دوام
ایدییور ، کیتدکجه دها مؤثر اولیور ، دها مدهش اولیور .
مرضی بودرجه درین برصورتده کشف وتشریح ایتمك ،

اندن صوكره‌ده اسبابی آچیقجه سویله‌مك بیوك بر قدرته ، مهارته ، علمه متوقفدر . بوسطرلری اوقودقدن صوكره انسان اك بیوك مسائل اجتماعیه‌یی دوشونمكه باشلار . بشریتك ذهناً بر فلسفه‌سنی یاپار ، درین محاكمات فكریه‌یه دالار . بودرجه مؤثر براثر البته صرف حكایه‌دن عبارت دكلدر . حكمتك بونده بر تجلیٔ مخصوصی اولسه كركدر . قابامی‌كه بوسطرلری یازان ال هرجمله‌ده كافهٔ مزایای علمیه‌یی حائز بر مفكره‌نك تحریكات متهیجه‌سنه تابع اولماسون ، او معنالرك هربرینی آلك . دقتله چوزمكه باشلاییك ، نتیجه‌ده علوم اجتماعیه‌نك برر فصلنی ، هیچ شبهه یوق بولورسكز ، نه حاجت ! بو حقیقت بعض سطرلردن پك جلی برصورتده تظاهر ایدییور : « هردرلو تجددات آلتنده بر مسئلهٔ اقتصادیه مخفیدر . اوده فقر ایله ثروت آراسنده‌كی مجادلهٔ ابدیه‌در » بوواساسه ابتناءً محرر ایكی ستون یازییور . بوستونلر اورادن‌قالدیرلسه‌ده علم ثروت مللك موجدی عداولنان (آدام سمیت) ك اثرلرینه قونولسه حكایه اولدیغی ایچون دكل ، فقط اك یكی مباحث علمیه‌دن متركب بولندیغی ایچون او آثاردن اولمادیغی آكلاشیلیر ، لكن نهایتده بر حكایه نویسه دكل بلكه بر حكیمه ، بر فیلسوفه ، بر عالمه عطف اولنوردی .

« سعی ، عرض وطلب قوانینه تابع بر متاعدن عبارت ، اجرت ، عمله‌نك قوت لایموتنه کفایت ایده‌جك بر احتیاج مبرمه نسبةً معین » کبی سوزلره آنجق کتب علمیه‌ده تصادف ایدیلیر ، بویله بر حکایه یازه بیلمك ایچون مؤلفك نه قدر چالیشدیغنی ، نه درجه تدقیقاتده بولندیغنی دوشونمکده ایکن بر غزته‌ده (زولا) نك بوکا دائر سرد ایتدیکی بعض ایضاحات کوزومه ایلیشدی . هنوز نشر اولنان بر قاچ صحیفه‌سندن آکلاشیلیوردی . بنجه بو حکایه محررك علما ، تدقیقاً اك محکم ، مؤثر آثارندن ایدی . او ایضاحاتدن صوکره بو حقیقت نظرمده بسبتون تعین ایتدی ؛ (روغون ماقار) مؤلفی شویله سویلیور :

« (دوما) نك عرض ایتدیکی منظره ، جهانده یکانه بر منظره‌در . بر متفکر ، بر فیلسوف ایچون هیچ بر شهر بو درجه مراقی داعی دکلدر . بو شهر وسیعده غائب اولمقدن ، بر عمانه دوشمش کبی بوغولمقدن قورقدیغم ایچون اورایه کیتمه‌دن اول کندیمه بر خط حرکت تعین ایتدم . کتابمك موضوعی ذهنمده مرتب ایدی . فقط نه قدر مسائل بو موضوعی مشکللشدیریوردی ! عمرنده فرانسه‌یی ترك ایتمامش بر آدم ایچون نه قدر مشکلات ! (روما) ده تقریباً ایکی آی کچیردم هر صباح - آلافرانغه -

ساعت سکزده قالقیوردم ، حکایه‌مه کیرن سوقاقلری کزییوردم . خلق ایله کوروشیوردم . هرشیئی موشکافانه تدقیق ایدییور ، هرحالی کوزدن کچیرییوردم . خرابه‌لری استجواب ایتدم ، عمومی باغچه‌لری طولاشدم . هریانه دالدم .

کیجه‌لری ـ آلافرانغه ـ ساعت ایکی‌یه قدر ماصه‌نك باشنده چالیشیوردم ، کوندوزکی قیوداتمی ترتیب ایله اوغراشیوردم . چونکه مجهول برمملکتده ایدم . سرعتله بوبلده‌دن بر اطلاع ایدنمك بنجه لازمدی . بنم ایچون (پارس) بویله‌دکلدر . زیرا بن پارسده طوغدم ، بیودم ، یاشادم .

نظریاتجه بنم ایکی اصولم واردر : برنجیسی (ژه‌رمنال) ، و (لاتر) و (سعادت نسوان) حکایه‌لرنده یاپدیغم کبی بردنبره موضوعه مطلع اولمقدر . منظرهٔ محسوسه‌یه قارشی کافهٔ حواسمله متأثر اولورم . کوزمله . قولاغمله ، بورنمله طویلارم . احتساساتمی برکاغده قید ایدرم . برقاچ آی صوکره بوقیدلری اوقورکن ینه عین تهیجاتی طویارم . طبقی اومنظره‌یی کورییورمش کبی اولورم . بنجه بو بر تصویر آتیدر .

ایکنجی اصول یازمق ایستدیکم عالمده یاشامقدن .

عبارتدر . بوحالده تأثرات ماديه ائتلاف ايله سيلينير منظره دها قاپالی اولور ، كوشه‌لر يوصونلانير ، تفصيلات فرقنی، اهميتنی غائب ايدر . شبهه‌سز ينه او تأثرات باقيدر . فقط اوبكيلكده‌كی قسوتی ، نفوذی حائز دكلدر .

حاصلی ، ايكی اصول : بری بر ضربهٔ صاعقه كبی سرعتله ديكری آهسته آهسته كماليتله . . . بويكی كتابده قديم بر رومالی كبی او عالمده ياشاديغمی ادعا ايتمم . بونجه غير قابل ايدی . ايكی آيده اوقدر حيات محالدر .

بناءً عليه (روما) دن عادتا بر سياح كبی بحث ايدييورم . حكايه‌نك اشخاصندن باشليجه‌سی ، (پيير) بنم كبی بوشهرده ايكی آی اقامت ايدييور ، بوندن آلديغی تأثيراتی بيان ايليور . بواشخاص ثمرهٔ تصورات دكلدر . وقايعك بر نوع محصولی ، حوادثك پرورده‌سيدر .

يكانه املم شو ايكی بيك بشيوز سنه‌لك شهر قديمی ، كافهٔ حقائقيله ، ماضيسيله ، حاليله ، آتيسيله كوسترمكدر، دائما بی‌طرف قالدم ، حقيقتی بوواديده تعقيب ايلدم . الك چوق امكمی بوكتابه صرف ايتدم . صفوت ووجدان ايله يازلمش بر اثر وجوده كتيرمك ايستدم . موضوع ، واسع ، اميد متعالی ايدی . آرتق براقك ، كتاب سويلسون . »

اوت ، كتاب سويليور ، هم ده پك بليغ سويليور . صباح اولديغى اورتالق آغارير آغارماز انسان دكانلره قوشيور . او غزته‌يى آراييور . (روما) تفرقه‌سنى اوقويور . مع مافيه بوسطرلرده اويله نه مراقى جالب ، حيرت وخيالى محرك وقعه‌لر ، دبدبه‌لر وار ، نه‌ده آه وواه عاشقانه‌لر ، ملاطفات مفتونانه‌لر ! لكن بر شى ، بر فلسفه ، بر حكمت واركه علم ايله يان يانه كيدييور ، نخبهٔ حياته قاريشيور . بونكچونده كوز نورى دوكمك ، بيك درلو مساعى ومزاحم ايله اكتساب علم وعرفان ايلدكدن صوكره (زولا) كبى كوندوز اقشاملره ، كيجه صباحلره قدر چاليشه‌رق ينه بيك درلو مساعى ومزاحم ايله يازى يازمق كركدر :

حاصلى ، حكايه‌مى ، حكمتمى ؟

غرام

بیوك . اسمر بر قیز تصور ایدیکز . هنوز اوتوز یاشنی بولمه‌دن حسن و آنی حددن افزون بر ضعیفلکه مغلوباً سونمش . شمدی عادتا اختیار بر قیز ، چونکه صاچلری بر قاچ یردن آغارمغه باشلامش فقط صولمش یناقلرینه‌طوغری اینکدن برصاچاق کبی اوزایان اواوزون کیرپیکلرینك آلتنده‌کی سیاه کوزلر حالا آتشین بر لمعان ایچنده ... هله اوتبسم ، ندرتی درجه‌سنده خفیف‌یاواش تبسم بررنك حزین آلدیغی ایچون انسانی طوردیرییور . دوشوندرییور . بو خنده‌یی تااو قیزك چوجقلغندن بری طانیورم . سنه بسنه تعقیب ایتدم ... زمان اکا نصل برلون الله برابر بر لطافت ویردی کوردم . محله ده مادموازل (آرماند) دیدکلری (آرماند فرو) اکثریتله سکوتی ایدی . آنجق بر هیجانه مغلوب اولنجه لسانی ضبط ایده‌مزدی . فقط بتون سوزلرندن زیاده اوتحسس ورقت ایچنده کورین نارین دوداقلرینك حالی ، وضعی اسرار قلبنی فاش ایدردی . بو بیچاره دیکشجی قیزك وجدانی پاك ، علوی وجدانی خلجان ایچنده ، ظاهری

حالی ایسه آسوده ایدی . دردی سودا ، صاف ، لطیف ، پاك برسودا ایدی . متعصبانه فداکارانه جاندن جکردن سوییوردی ، مادرانه برغرام ایله سوییوردی .

(آرماند) ك تاریخچهٔ حیاتی پك ساده ، پك دائمی الوقوع ایدی : سعادتسز برخانهٔ سفالت پدر نه ایی نه فنا: چالیشیرسه ایچه ایش کورر . فقط ، کوندن کونه دها زیاده عشرته دالیور . ایچدکجه انسانلقدن چیقه‌رق حیوانلاشیوردی . اوزمان والده یانیور ، یاقیلیور دردینی قومشولرینه آکلاتیوردی . کوچیجك (آرماند) کلمه‌لرك معناسنی فهمه باشلادیغندن بری عین نقراتی ایشیدییوردی : هپ کیتدکجه فنالاشیور پاره‌سنی قازاندقجه ایچکی‌یه ویرییور بونکله ایچریسنی زهرله‌یور قاریسنی دوکیور تحقیر ایدییور . طوغان چوجقلر علیل اولیورلر . سود ننه النده اولیورلر . آننه‌لری بسله‌سه‌ینه باشامیورلر . کوچیجك (آرماند) اوفداکار چوجق برقاچ پاره قازانمسه اوده‌کیلر آچ قاله‌جق ... (آرماند) دیکشجی چراغی ایدی . اوسته‌سی ـ اوسته‌لر نه قدر محتکردر ! ـ آره‌صره الینه بش اون پاره ویرییوردی . مشتریلردن بعضاً بخشش آلیوردی . (آرماند) کوندوزلری اوته‌یه بری‌یه ایش کوتورمك ایچون باش

آچیق سوقاقلری دولاشیور . آیاقلری یورولنجه‌یه قدر دولاشیوردی . صوکره اوسته‌سنك یاننه دونیور، دیکیش دیکمکه باشلایور ، پارمقلری طاقتدن کسیلنجه‌یه قدر دیکیوردی ، بویله‌جه قزاندیغی کوچیجك بر مبلغی اقشام اولنجه والده‌سنه کتیرییور ، اوقادین‌ده ــ آه ، بابالك آدم اولایدی ! ــ دیه بونلری جیبنه قویبور ، قزجغزده ــ اوت ، بابام آدم اولایدی ! ــ سوزینی متحسرانه تکرار ایدرك یورغونلغندن یتاغنه اوقاص قاتی اوتدن یتاغنه ییقیلیویرییوردی . اوزمان پدرینك شوسفالتنه لعنتخوان اولیوردی . والده‌سنك ضعفنه‌ده قیزییوردی . مع مافیه بوقادینی دائما سرخوشك ضربات تجاوزینه قارشو مدافعه ایلیوردی . چونکه او بدمست هرنه دنسه قزینك اوسیاه کوزلرندن چکینیوردی . او محرق سس « هایدی صندالیه‌لری یارین قرارسکز . چابوق ، یتاغه ، بزده اویویه‌جغز » دیه حدتله عکس ایدنجه حریف دوکمسنی سوکمسنی بر طرفه براقیور ، بر کوشه‌یه چکیلیور ، زیبار یبوردی . ــ بویله اما ابوته حرمت حسی نرده قالیوردی ؟ افسوس! بوحس اومیانه‌ده هیچ طوغمامشدی . «پدریکه والده‌که حرمت‌ایده‌جکسك » کوزل برقانوندر . فقط دائما قابل تطبیق اولامیور . تأمین اعاشه‌لری ایچون

كيجه وكوندوز چاليشديغى ابوينه (آرماند) حرمتده
ايتمك ايستدى . نه چاره كه انارده بو قابليت يوقدى .
سى بو قزجغزه خوش كليوردى . چونكه كوندوزلرى
ايشنه كيديور ، بو سفالتكده دن قورتيليوردى .
والده سنك عطالتى اوى بر مزبله يه دونديرمشدى . بر
ايشدن اوبر ايشه كيدركن ـ ولو قولتوغندن قوجه بر
بوغچه اولسون ـ هواى صاف تنفس ايتمك وبا خصوص
وقت بولدقجه كوپريلرك اوستنده بش اون دقيقه كزنمك
بوديكيشجى قز ايچون برسعادت ايدى . ساعتدن ساعته
بشقه منظره كسب ايدن سن نهرينك اوخارق العاده
ريختملرى يواش يواش (آرماند) ى جذب ايديوردى .
اكثريا بيچاره قز بونلردن برينك قورقولغنه ياصلانه رق
برطرفدن سيس ايچنده محاط كورينن قلعه لره ، طاقلره
حيرتله باقيور . ديكر جهتدن اوزاقدن اوزاغه نظرنده
تجلى ايدن منظرهٔ بعيده نك تأثيريله فكراً برعالم خيالى
دولاشيوردى . لكن الك زياده صولر ، اومتحرك ،
متموج ، هله كونشه قارشو متزايد صولر قلب صافنى
مسرتله لبريز ايليوردى . بوتماشادن صوكره : « اوت ،
صولر بكا الك چوق ، وقتمى غائب ايتديريور . بونلرك

او آهسته جریانی سیره طالدقجه ، اوروش بسیطنی
کوردکجه بکا اویله کلیورکه کوکلم کوزم لبالب آب اولیور .
برصامان چوپی کبی صولر بنی آلیورلر . کوتوربیورلر »
دیه اعتراف نفس ایلیوردی . صولر وچیچکلر ! بهارده
آغاجلر شکوفه‌لرله دونانجه (آرماند) بونلره خوش
آمدی دیمك ایچون (لوکسمبورغ) و (وتوئیلری)
باغچه‌لرینه کیدییوردی . صوکره ده ایش وقتنی ــ ولو
جزئیجه اولسون ــ بویله اکلنجه‌لره حصر ایتدیکندن
طولانی نفسنه لوم ایدییوردی . چونکه بو درلو وسوسهٔ
وجدانیه الك زیاده خلقك بوطبقهٔ سفلاسنده واقعدر .
بو غریب مخلوق چیچکلری پك سوییوردی . آره صره
بر باغچه‌نك اوکندن کچرکن اوزاقدن اوزاغه یاسمن
قوقولرینی دویسه مست صفا اولیور ، بیك زحمت ایله
بش اون پاره بریکدیرسه مطلق بردمت‌منکشه آلیوردی .
بوشکوفه‌نی ، ولو صولسون ، ولو قوروسون ، برهفته
متمادیاً کوکسنده طاشیور ، برزینت روح عد ایدییوردی .
بویله مخلوقلر شعرونفاستی طبیعتدن اوکرەنیرلر ، بیلمه‌دن ،
مقدارینی اکلامادن الك شاعرانه تفکراتده بولنورلر .

چراقلق زمانی بویله‌جه کچدی ، پك‌ده فنا دکلدی .
صوکره کوندوزلری متصل اوسته‌سنك اونده ، اوضیق

او هواسز خانه‌ده لاینقطع چالیشمق دمی یعنی قالفه‌لق زمانی کلدی . اقشام ده اوعائله سفالتخانه‌سنه دوندیکی ، اودریای استکراهه داللی ایدی . مریوندن چیقارکن غوغا کورلتی ایشتمزسه ، (آرماند) آلیشمشدی پدرینك یامست بیهوش اولدیغنه ، یاخود سوقاقده صیزارق قاراقوله کوتورولدیکنه حکم ایدییوردی . اویله‌ایسه اوف ، ایرتسی صباح کیتملی بو آدمی ضابطه‌دن آراملی ایدی . نه قدر کوچ! بعضاً ایچری کیرنجه قاری‌قوجه‌یی بوغاز بوغازه کلمش بولیور . همان آرالرینه کرییوردی . حریف یومروغنی قالدیریبور قادین باغیرییور . فقط بو یومروق اصلا او قیزجغزك اوزرینه دوشمیوردی . چونکه اوسیاه کوزلرده برقوهٔ نجیبه واردی‌که سرخوشه فنا حالده تأثیر ایدییوردی . فقط هر نه قدر والده‌سنی پدرینه قارشی حمایه ، پدرینی‌ده مذلتدن وقایه ایتسه‌ده (آرماند) بونلرك هر ایکیسنی‌ده نظر استکراه ایله کورییور ، هیچ سومیوردی .

مع‌مافیه سومك نه‌در بیلیوردی . اوموزینه‌قونمغه ، دوداقلرندن اکمك اوفاقلرینی زیب صیچرایه‌رق قاپمغه آلیشمش برسرچه قوشنی وار قوتیله‌سوییوردی . برکون قوشجغز سرخوشك نابجا برحدت مدهوشه‌سندن

اوركمش ، هوالانمش ، بر دها كلمه‌مش بو ظلمتكده يى بولامامش ايدى ، آه او كون بو بيچاره قيز نه قدر آغلامشدى . آرادن آيلر كچدى‌ده حالا اوبوش قفسى كوردكجه بوقوشجغزى خاطرلايور . كوزلرى دموع ايله دوليور پنجره‌نك اوكندن كچن هر سرچه‌يه نافله يره قوللرينى اوزاتيوردى . اومرغ مونسدن اثر يوقدى .

بوحالدن قلباً مجروح ، متأثر اولدى . بردهابررفيق ايدينمه‌مكه عهد ايتدى . بو سرچه محبت اولينى ايدى . بوندن بشقه سومكه شايسته بر مخلوق كورمه‌مشدى . آرقاداشلرندن خوشلانميوردى . او آلتدن آلته باعث حجاب حسبحاللر ، او پرده بيرونانه تركيلر ، حكايه‌لر روحنى صيقيوردى . خير وشر نه‌در يك مبهم صورتده بيليوردى . فقط بعض فطرتلرازلدن برعصمت اخلاقيه‌يه مظهردر . (آرماند)ك بوجبلت فطريه‌سنى توسيع وتهذيب ايچون نه تلقينات دينيه ، نه‌ده معارف ابتدائيه امدادينه كلمه‌مشدى . برپارچه اوقومق ، يازمق ، برازده حساب بيليوردى . كليسايه دوامه ايسه وقتى اولمامشدى . بعضاً ايشه كيدركن بالتصادف برمعبده كيرييور . روحانى ، جسمانى بر سكونت ، غريب برسكونت آرايوردى . فقط بيلنمز ، نه‌درلو تأثيرات ايله سكونت يرينه‌هيجان بوليورد

اورادن آغلایه آغلایه چیقیوردی . متعصب دکلدی .
چونکه کندینی بیلدیکی بیلهلی دینه دائر پدرینكهذیانندن
باشقه برشی ایشیتمهیوردی . والدهسی سنهده بر نهایت
ایکی دفعه یکی اثواب یاپدیرنجه کلیسایه کیدییوردی . قیز-
جغزك ذهننده دین ایی کینمشلره مخصوص برعادت صورتیله
تقرر ایتمشدی . بر غرام بی انتها بردنبره کاوبده عمرینی
املا ایتمهسیدی بوفقدان امل اوقلب متحسسی کیم بیلیر
نرهلره سوق ایدردی . هرنه حال ایسه ، (آرماند) اون
بش یاشنه قدر برشعاع شمسدن ، برچیچکدن، برقوشدن
باشقه معشوق وجدان بولمادی .

لطافت شئونات پارسك اوطبیعی اوصنعی مناظر کونا
کونی ، رنکا رنکی ایله نظرنده تجلی ایلدکجه فکرینیاشغال
ایدییور ، عارسفالتنی اونوتدیرییور - وقور برقلب ایچون
بوعاردن بیوك اذا یوقدر - نه عار سفالت : کندینی
دیواردن دیواره چارپان، محله چوجقلرنجه پارمقله کوستر-
یلن بوبدمست پدرمدر . اسرار مؤلمهمزی اوکنه کلنه
فاش ایدن شو قاری والدهمدر - دیمك صوغوقدن ،
آچلقدن ، خلاصه هردرلو مزاحمدن بیوك برسفالتدر .
ایشته مسائل حیاتیهایله الفی الفنه مشغول دکلسه، اوسکوتی
(آرماند) ك تصوراتی برطریق حزنهصاپیوردی. مسائل

حیاتیه دیدیکمز ، اوکراسی ، اکمکجی ، باخصوص قیش کلنجه اودون ، کمور بدلی ، بوندن ماعدا زمان زمان دنیایه کلن بعضاً ناقص الاعضا ، بعضاً علیل قارداشلرك سودننه آیلغی ایدی . عمله چوجقلرینی ناصل سودننه‌لره تودیع ایدرلر ، نه سفالت ایچنده بیوتورلر ، بیلیرمیسکز؟ بو اثنالرده‌کی قارداشی کوچیجك برقیز ایدی . (آرماند) کندی کندینه :

— شبهه یوق، بوده یاشامایه‌جق. پاره‌بوشنه کیدییور. فقط هیچ اولمازسه بویوزدن اولمه‌سون ، دییوردی . بیلدکلرندن آننه اولمش بر ایشجی قیز واردی. آیلقلری منتظماً تسویه اولونمایان چوجقلره موت وقوعه کلنجه‌یه قدر سودننه‌لر نه‌قدرخوار باقارلرکندیسنه آکلاتیوردی. بوفکر (آرماند) ی دوچار هول ایدییوردی . بوایشجی قیز چوجغنی پارس جوارنده برعائله‌یه ویرمش ، بسله‌تیوردی ، بونکله افتخار ایلیور غایهٔ حیاتنی بویله تعیین ایدییوردی . (آرماند) بوقیزی سائر آرقاداشلرندن زیاده سوییوردی . آننه اولمسنی ، بویله ایلك خطوه‌ده متروك قالمسنی برخطا دکل، برطالعسزلك عد ایلیوردی. بروالده چوجغنی بسله‌مك ایچون هردرلو مشاقه تحمل ایدرسه وظائف انسانیه‌سنی کاملیله ایفا ایتمش اولور بیلیوردی .

کندی یالکز وظیفهٔ مادرانه‌نك لطافتنی ادراك ایتمش ایدی. بونکچون برمدت صوکره بو وظیفه‌یی حیرت آرا بر صورتده ایفایه باشلادی .

بازار کونی غریب برمراقك سوقیله آرقاداشك پشنه طاقلدی . اوچوجنی کورمکه کیتدی . (آرماند) ایچون اوکون حیاتنك بریوم بنامی اولدی . کیتدکلری یر پك اوزاق دکلدی . فقط عمرنده بولندیغی محله‌دن خارجه چیقمامش برقیزه کوره (سن) نهری اوزرنده‌کی واپورلره بینمك ، شهردن برپارچه دیشاری چیقمق برسیاحت دیمك ایدی . (آرماند) ایلك دفعه اوله‌رق صیفیه‌یه کیدیوردی. اوهوای بی انتها ، دیوارلرله باجه‌لرله ، قله‌لرله سترا ولنمیان اومنظرهٔ سما ، هنوز بیچلمش اوتلرك رایحهٔ نوینی ، یاپراقلر آلتنه صاقلانان قوشلرك نغماتی ، اشعهٔ شمس ایله هیجانه دوشن بوجکلرك یایغره‌لری ، خلاصه بتون بوشئونات جدیده فکرنده براثر دائمی پیدا ایلدی ، برتجدد، برتبدل حصوله کتیردی . بیوتمك ایچون برچوجغه مالك اولمق اومعصومی اویمك ، اوقشامق ، سومك ، نه مسرت ! نه سعادت ! شوقیز ظاهرده نظر اسفله کوریلن شو آننه بالعکس نه‌قدر بختیار ! (آرماند)دن بیك قات بختیار ، (آرماند) لك ابویندن بشقه کیمی وار . بوتهییج غرام

قیزجغزك خاطرینه سودننه‌ده‌کی همشیره‌سنی کتیردی .
بوچوجغی یانته آلملی ، مطلق آلملیدر ! فقط یکی بر بار
معیشت ، بونی نصل درعهده ایلملی ؟ هپ غوائل کندی
باشنده ایدی . پدری آرتق هیچ چالیشمیوردی . چالیشیر-
سه‌ده نادراً تصادف ، اکلنجه قبیلندن چالیشیوردی . هم‌ده
قیزجغز بیقمش ، باباسنی ضابطه‌لرده آرامامغه باشلامشدی :
اوح بسبتون کلمز اولسه‌ده اوراده قالسه ایدی ! بر کون
حدتندن حسیات دخترانه‌سی بویله معکوساً قابارمقده ایکن
سرخوشی بیك زحمت ایله اوه کتیرن و بوزحمتی ایچون
اجرت ایسته‌ین آمه : — کاشکی هیچ کتیرمه‌سیدکده
بندن بواجرتك ایکی مثلنی آلسه‌یدك — دیمشدی .

(آرماند) شمدی اولدقجه پاره قازانیوردی .
انسانلقدن چیقمش برپدره نه یاپاجغنی شاشیرمش بروالده‌یه
قارشی اوده حاکمانه سوزی کچیوردی . کوچك همشیره‌سنی
سودننه‌دن کتیره‌جکنی سویلدی . کیمسه مخالفت ایتمه‌دی .
یالکز (فرو) شرابك مایهٔ آتشیننده بر چاشنیٔ بد
بینی بولیوردی . بوفلسفه‌نك سوقیله :

— او کوچك قیزده اوته‌کیلرینی تعقیب ایتمزده بو
کشمکش دورانه دوشمرسه واه باشنه !

دیدی . چوجق کتیرلدی . اومینی مینی قیزجغزی

قوب قوری دکنك کبی کوروبجه مادام (فرو) برچیغلقدر قوپاردی . طبیعی ، اویله حیاتك بویله ثمره‌سی اولور . (آرماند) بو فنا بسلنمش ، فنا بیودلمش ، فنا کیدیرلمش ، ثقیل بر کویلی لساتیله هنوز تکلمه باشلایان جنینی کوربجه مادرانه بر تهیج غرام ایله مالامال بر تهیج حس ایلدی . بو کوچیجك مبهوت ، کریان وحشی‌یی قوجاغنه آلدی . قوللریله اورتدی ، اوطه‌سنه کوتوردی ، یاتاغنه یاتیردی . اوپدی ، اوقشادی ، اویوتدی . صوکره اوطفل نائمه قارشی عهد ایتدی‌که نفسنده تجربه ایتدیکی آجیلری ، سفالتلری بو مخلوق اصلا کورمیه‌جك اصلا آجلق ، صغوق نه‌در ؟ بیلمیه‌جك ، هله برچوجغه فنا تأثیر ایدن اومقاتلات مستانه‌ده حاضر بولنمیه‌جق ، کیجه یاریلرینه قدر یالکز باشنه ایش اوطه‌لرندن اوه اودن ایش اوطه‌لرینه قوشمیه‌جق ، اون ، اون‌ایکی ساعت متمادیاً براوطه‌یه قاپانه‌رق آلوده طبیعت قیزلرله باش باشه دیکیش دیکمیه‌جك ، مسعود اوله‌جق ، معلوماتلی مکمل اوله‌جق ، حاصلی بیوك همشیره‌سنك نائل اوله‌مدیغی شیلره هپ نائل اوله‌جق ، (آرماند) عهد ایتدی ، عمرینی بو امله وقف ایلدی . بو تاریخدن اعتباراً بیوك همشیره‌نك دوشونجه‌لری صوك درکه‌یه آتلدی . آرتق اووفاکار مخلوق ایچون

حيات ذاتيه يوق ايدی . نصيبهٔ يگانه بو کوچك همشيره‌يه معاونت ، خدمت ، پرستش ايتمك ايدی . اير کندن لذائذ دنيادن فراغت ايدييوردی .

دها گنجلرده بگا اوزمانکی شکلنی ، آتنی ، سياه ساچلرينی ، اندام کزيننی ، رفتارينی آکلاتيرکن :

— بك چوق کشيلر سکا طالب چيقه‌بيليردی ، زواللی (آرماند)

ديدم . های های قيز آرايان ارککدن چوق نه‌وار ؟ ديه جواب ويردی .

— بن او نوع طالبلردن بحث ايتميورم .

— ها ، جدی طالب ديمك ايستيورسکز ، آدم‌سنده‌! انلری دوشونمکه وقتمی واردی ... وظائف دينيه خصوصنده اولديغی کبی دائما فقدان زمان ...

— (آرماند)، سز هيچ‌هوسات خياله‌طالمديکزمی؟

— بزم کبيلر ايچون هوس وخيال نه‌در! ارقداشلرمدن بعضلری حکايه اوقويورلردی . بن بومصاللری همشيره‌مه اولسه‌م اوقوتمام .. بو کتابلرده دائما کوزل زنکين خانملر ، بويله‌لری وارسون اوقوسونلر. تمثاللرينی کوررلر ، اکلنيرلر. بشقه نه ايشلری وار. اوح! ابتدادن اعلا ، فقط صوکره‌لری طبق فقير قيزلرککی کبی بيتيور،

حقائق حیاتده پك چوق بویله وقایعه راست کلدم. برده بونلری کیدوب کتابلرده آرامغه لزوم وارمی ؟ خیر، حکایه‌یه اصلا اهمیت ویرمدم. سوه‌بیله‌جکم برشی وارسه اوده بیلسه ایدم، اکلاسه‌یدم موسیقی وشعر ...

— نصل شعر ؟ اوقورمیسکز ؟

— ایشته، برقطعه ... کوله‌جکسکز. فقط بن دیکیش دیکرکن بونلری متصل تکرار ایدرم، اوقدرکه کندیمك صانیرم. قلبمده هم ضربه‌درلر، نفسمله برابر کیدرلر، کلیرلر. دائما ورد زبانمدرلر.

(آرماند) متحسسانه برادا ایله‌شو اوچ بیتی اوقودی:

مژده ! کلدی بهار، قیش کیدییور
کله‌بکلر فضایی دور ایدییور
سزه ای دلپسند نوع طیور
نه اولور بن‌ده پیرو اولسه‌یدم !
شو بلای سر سفالتدن
نفسی تخلیصه چاره بولسه‌یدم !

— بر جریده‌ده بویله برشعر کوردمدی. ابتداسنی، انتهاسنی اونوتدم. یالکز طبعمه خوش کلن جهت خاطرمده قالدی، بهار، شام شتانك برصبح صفاسی... کله‌بکلر روحمك همدمی .. بونلری اوقودقجه بر بهاره

ايرييور ، چيچكلر ، كله‌بكلر كورييوردم . كوزل دكلمی؟

— بو بيتلر كيمكدر . بيليورميسكز ؟

— خير ، بيلمكه‌ده لزوم يوق .. بكا خوش كليور يتر . — بوصره‌ده سينهٔ صافندن بر آه قوپدی .

— (آرماند) ، سزده بو طبيعت واركن مطلق ازدواجكزه طالب چيقمشدر .

قيزك متحرك قاشلری بر برينه تقرب ايتدی . دودا-قلری مترددانه بر وضع آلدی ، آغزندن شو سوزلر دوكولدی : — اوت ، بلكه .. بركره بن پك كنج دكلدم ... فقط آيرلمق لازم كليوردی . ايسته‌مدم .

آكلادم كه بوده اومعشوقهٔ وجدانه ديكر برفدا كا-رلغی ايدی . اومعشوقه ، اوكوچك همشيره تصادفك غريب برجلوه‌سيله طوغديغندن بری (محبوبه) اسمنی آلمشدی . صوك درجه نارين ، نحيف بر مخلوق قيش موسمنده يتشن صولوق كللره بكزه‌يوركه بر مزبله‌ده يتشمش كوزل برچيچكی آنديرييوردی . بوصاری صاچلی ، آچيق آلنلی ، رفتاری ، وجهی قوری مخلوقده قوهٔ ذهنيه قلبدن زياده نشو ونما بولمشدی . فقط تحسسات قلبيه‌نك ندرتی بيله (آرماند)جه برمزيت عداولنيوردی . (محبوبه) نك كوچك برسونجنه ، بربوسه‌سنه مقابل

قوس قوجه همشیره‌سی هر ردلو فداکارلغه ، زحمته حاضر
ایدی . قاردشنك تأمین راحتی ایچون سعینی تزیید ،
آرامنی تنقیص ایدییوردی .

کوزلری یورغونلقدن قاپانمغه الندن ایکنه دوشمکه
باشلایجه قارشیسنه لطیف برجبهۀ طفلانه چیقیور :
« چالیش ، ینه چالیش ! بوسعی بنم ایچوندر» دییوردی .
ایکنه یورومکه ، قوشمغه قویولیور ، قوشیور ظفرك
همتنه منوط اولدیغی حس ایدن برجنس آت کبی قوشیوردی .
قیزك تاب وتوان صحتی بو مشاقه مقاومت ایدییوردی .
(آرماند) طوغدیغی زمان (فرو) هنوز قوای بدنیه‌سنی
تأثیر کئول ایله تخریب ایتمه‌مشدی ، قاریسی‌ده دها کنج
ایدی . (محبوبه) یه بو ابتلایی کورن بدمست :

— دنیا شمدی شو کوچیجك مردار یاراماز ایچون
بر صولده صفر ! (آرماند) اکا اویونجاق آلیرده باباسنی
توتونسز براقیر .

دیه تظلم ایدییوردی . حقیقةً (آرماند)ك بتون
فداکارلغی کوچك قاردشی ایچوندی . مشتریلرینك
کثرتنی وسیله ایدرك ینه اوطوردقلری خانه‌ده براوطه
دها استیجار ایتدی . همشیره‌سنی اورایه برکاشانۀ صفاده
ایمش کبی کوزلجه یرلشدیردی . اوسفالتکده‌دن اوغوغا

لردن ، اومناظر مستکرهه‌دن آیردی. اوضاع مناسبه‌یی حائز دکلسه‌لر اناسنه باباسنه بیله کوسترمیوردی . (محبوبه) مکتبه کیتمه‌دن اول سودینی ، چوقولاته‌سنی ایچیوردی . حال بوکه بری طرفده همشیره‌سنك عجله عجله یدیکی پینیر اکمکدن عبارت ایدی . جوجق بوکا دقت بیله ایتمیوردی . (محبوبه) مکتبده‌کی آرقاداشلرینك اك کوزل کینمشی ایدی . فقط برقات اسکی اثوابی مدت مدیده کییور ، ترسنی یوزینه چویرییور ، ینه کییور ، قیش ، یاز کییوردی . بر آره‌لق سوس سور کبی اولدی کندینه برفیستان یاپدی ، بر قوللق دیکدی اما بوهوس درحال کچدی . هرشیئی انجق محبوبه ایچون خوش کورییور محبوبه ایچون سوییوردی .

محبوبه اویله بردم احتیاجده میدانه کلمشدی‌که ! . (آرماند) بواثناده کندینی بیکس تماماً بیکس بولیوردی. ماضیده کندن زیاده کیمسه‌سزلکنی حس ایدییوردی . « بیکس ! » بوبدبخت قیزجغز قلب جوعانك بوشلغنی وکندینی اطرافنده‌کیلردن آییران اختلاف فطرتی افاده ایچون بوندن بشقه برکلمه هیچ بر وقت بولامدی . فقط آرتق بیکس دکلدی . (محبوبه) بیوك همشیره‌سنه تشکر ایتمکی هیچ بروقت خاطرینه کتیرمیوردی . بوده طبیعی

ایدی . چونکه (آرماند) ، قالیرسه هردرلو مروت قارداشندن ایدی . تشکر کندینه راجع ایدی . بو حیات بیکسانه‌یی طولدیران او ایدی . باخصوص که (محبوبه) بیوك بر اثر ذکا ، بر نشانهٔ فطانت کوستربیوردی .

(آرماند) سونجندن تقدیراتنی بیان ایچون کلمه بوله‌میوردی . مادام (فرو) بوکا قارشی عدم اعتماد اظهار ایدرك :

— کویا بتون چوجقلر بر برینه بکزه‌مزلرمش ... بویله مکتبه کیتدی‌ده نه اولدی . یواش یواش اوایشلرینی اوکره‌نیدی ، بکا معاونت ایدیدی‌اولمازمیدی . باق آرتق بنده چالشمغه قوت قالمدی .

دییه میرلدانیوردی .

(آرماند) حدتله :

— اوایشلری ! یوق ، یوق ، نه‌ایشجیلك نه‌دیکشجیلك ! (محبوبه) فطرةً وتربیةً اودرجه‌نك فوقنده‌در . کوره‌میورمیسکز ؟ دائما مکتبده برنجی اولیور ، بلا کلفت هرشیئی اوکرنمسنه خواجه‌لری حیران قالیورلر . بودرجه اوصلی ، دکرلی ، چالشقان بر چوجق البته بیوك مرتبه‌لره ایرر .

دییور ، صوکره کوچك همشیره‌سنه دونه‌رك :

— روحم ، وارم ! بیوك برقادین اوله‌جقسك !

ذيبه اعلان شادمانى ايدييوردى .
(محبوبه) بوفكرى چوقدن ذهننه صوقمشدى .
بو كوچوجك مخلوق دمير كبى بررأيه، برخصلته صاحب
ايدى . (آرماند)ك اومجنونانه مفتونيتى ، اومفتونانه
غراميتى ، مدايحى ، تقديراتى برپارچه جانى صيقيوردى.
حتى نظر هوسنا كنه بيله مبالغه‌دن آزاده كورنميوردى.
فقط هرحالده بوشفقت جوانمردانه‌نك قيمتنى آكلايور .
بوكا قارشى دائما حسن مقابله‌يه چاليشه‌رق طبقى هم قاچمق،
هم كنديني سوديرمك ايسته‌ين كوچك بركدى كبى
اوستايشلره ، اونوازشلره كوز يوميور وبعضاً ده ميل
كوستربيوردى . اقبالى سوديكى قدر ثباتى‌ده سون بوقيز
ايچون صفحات حيات موفقيات مكتسبه ايله اولچيليوردى .
زنكين ، فقير زمانمزده هرصنف خلقه تعمم ايدن وسائط
عرفان سايه‌سنده همشيره‌سنك ديديكى كبى ، (محبوبه)
طريق معرفتده ايلريله‌دى ، ايلريله‌دى . مكتبدن برنجى
اوله‌رق شهادتنامه آلديغى كون (فرو) كندى كيفنجه
اعلان سرور ايتمك ايستدى، فنا بررعشهٔ هذيانه طوتلدى .
بورننك ديبنده فاره‌لر قوشوشيوردى . هذياندن صوكره
نزول كلدى . سرخوشى خسته‌خانه‌يه كوتورديلر . بوو قعه‌ده
وفاى دخترانه‌دن زياده كبر وغرور محبوبه‌يى متأثرايلدى.

بونك ایچون پدرینك سمتنه بیله اوغرامدی . همشیرنی (آرماند) ه براقدی . خسته خانه یه بیله عظمتندن گیتمیور . یالکز قرداشینه سلام کلام کوندرییوردی . حتی (فرو) فرنکلرك آب حیات دیدکاری رافینك تأثیر جکرسوزیله سبوی عمرینك دیبنی بولدیغی وقت تدفیننده گیتمدی . (آرماند) اوده کیلره لوازم ماتمی تدارك ایلدی . مصارف تدفینیه یی ادا ایتدی . آرتق دایاق یمدیکنه دایانه میه رق یومروق حسرتندن یتاغه سریلان والده سنه باقدی .

مع مافیه (محبوبه) همشیره سنك بوحالنه برنظر بیقیدی ، یاخود برنوع ترحم مغرورانه ایله باقیوردی . اجتهاد کد یمیندن عبارت کوردیکی بوحیات پرمساعی یی مزعج ومنفور بولیوردی . بوحس نفرت حقارتدرکه (محبوبه) لك باشقه بریولده ، طریق معارفده ترقیسنه پك چوق یاردیم ایتدی . آره صره :

— تحفدر زواللی (آرماند) ! بویله افنای نفس ایدرجه سنه چالیشدیغك حالده ینه برشی بدیکدیره میورسك !

دییوردی . (آرماند) ه نیچون بریکیدیره مدیکنك ، فرصتلردن استفاده ایده مدیکنك اسبابنی ، نزاکة قارداشنه سویلمیوردی . فقط بوسببلر پك ظاهر ایدی . همشیره سندن آیرلمیدی . ابوینی ترك ایتملیدی .

دیکر جهتدن مادام (فرو) قومشولرینه :

— قیزم (محبوبه) دارالمعلماته کیرمك ایستیور . آبلاسندن عقللی ، (آرماند) ده احمق دکلدی اما .. طالع ! . عمرینی بر ایشجی قیز اوله‌رق کچیره‌جك ، هیچ برزمان جزئی برثروت صاحبی اولمیه‌جق ..

دیه کوه‌زدلك ایدییوردی .

باشنده سیاه تولدن بریتنی ، کوزلری دائما آلودهٔ دموع مادام (فرو) آرتق اوقومق یازمق علیهنده‌کی فکرینی قاله آلمیوردی . — (محبوبه) نك مسلك معارفه کیرمکه حقی واردی . چونکه بومسلك پاره قزانديرييور — دییور ، کوچك قیزینك موفقیتلرندن بحث ایدییوردی . بوموفقیتك فضیلتنی (آرماند) ه قدر چیقارمیوردی . نه‌حاجت ! بونعمتی (محبوبه) ده منکر ایدی . بوقیز غروری نسبتنده نفسنه معتمد ایدی . حیاتی برلعب مثابه‌سنده تلقی ایدییور ماهر براویونجی کبی داورانیوردی . بونده حقی واردی . بربدمستك قیزنده بودرجه درایت وشطارت انسانه حیرت ویرییوردی . قوای بدنیه‌سیده قوای عقلیه‌سی درجه‌سنده اولیدی (محبوبه) نظریات ارثیه‌یه قوی بر استثنا تشکیل ایده‌جکدی . فقط علت عصبیه‌یه مبتلا ایدی . دائما بهالی علاجلرله ، استحما-

ملرله . بیه‌جك و ایچه‌جكلرله یاشایوردی . بو یاره‌لرنی هپ (آرماند)ك او سحر انگیز ایكنه‌سی قزایوردی . او قدر كه زواللی قیز كوچك همشیره‌سنی چوق بسله‌یه‌بیلمك ایچون كندی صحتی تزلزله قویدی . صاچی وقتندن اول آغارندی . تاب و توانی غائب ایتدی . نحیف ضعیف حتی چركین اولدی .

(آرماند) قرداشنه یكی بر فیستان اولچر ایكن (محبوبه) ایچندن :

— كندینه هیچ باقمیور . فقط حقی ده وار . اویاشی بولدقدن ، او چهره‌یی آلدقدن صوكره انسانده كینمك ، سوسلنمك ذوقی قالیرمی ؟

دییوردی . معمافیه دوشونملی ایدی كه بر آدم هر یاشده اوشور و همشیره‌سی ایسه قیشی پالطوسز كچیرییوردی . (محبوبه) بو حالی كوردكجه اللری مانتوسنك جیبنده اولدیغی حالده كندی كندینه :

— ظاهر ، اعتیاد !

دیه بیان حكم ایدییوردی . زور بر امتحاندن صوكره اعصابی پك زیاده كرلدی ، یورلدی . وفرت مساعی ایله قوتدن دوشدی (محبوبه) خسته اولدی . ضعف دم علتنه طوتلدی . طبیب دكز حماملرینی توصیه

ایتدی . (آرماند) ایسه بو مصرفك ثروت وطاقتی فوقنده اولدیغنی آکلایجه عقلنی قاچیردی . خسته‌یی برساحله کوندره‌بیلمك ایچون هرفداکارلغه، هرمقاوله‌یه حاضر ایدی . اطرافده کوردیکی زنکین قیزلره بر نظر غیظ ایله باقیور ، بومساواتسزلغه لعنت اوقویوردی . یأس قرداشنه بیله تأثیر ایتدی‌که (محبوبه) : – زواللی همشیره نه یاپملی ؟ فازانجك آز ایسه قباحت سنکمی ؟ – دییوردی . لکن اویله برطور ایله‌که – بن دها زیاده قازانمغه مقتدر اوله‌جغم – دیمك ایسته‌یوردی .

مسعود بر تصادف بوبیچاره‌لرك امدادینه یتشدی . (آرماند) اوقات ضایعه‌سنده ، یعنی دیکرلرینك اویقو ایله کچیردیکی وقتلرده شمدی زنکین اوله‌رق ایشدن چکیلمش شیشمان برقالفه‌سنك حسابنه چالیشیوردی . بوقادینك اوزرینه بر جاکت اولچرکن برای تبدیل هوا سواحلدن برینه کیدن زنکین برعائله‌دن چوجقلره تعطیل اثناسنده نظارت ایتمك اوزره شهادتنامه‌لی بر معلمه ایله برابر برده دادی ایسته‌دکلرینی خبر آلدی . بوخبری آلیر آلماز . آز قالدی ، الده‌کی مقاصله یاقه یرینه اوشیشمان قادینك دریسنی کسه‌جکدی . کندینی ضبط ایتدی . – اوح ، الده بوایشه مناسب برمعلمه وار – دیدی .

بيلديكلردن « غايت مكمل بر قيز » ك معلوماتني
مهارتني ، استعداديني دور ودراز تعداد ايتدي . ايكي
كون سوكره - بوكيجه‌لر ، بوكوندوزلر (آرماند)ه نه
اوزون كوروندي - بوايشه وساطت ايدن قالفه‌اي برخبرله
كلدي . يالكز قبل الدخول معلمه‌يي كورمك ايسته‌دكلريني
سويله‌دي . اووقت (آرماند) همشيره‌سندن بحث ايتمش
اولديغني بالضروره اعتراف ايتدي . شيشمان قادين
بلا تكلف :

— قيزم ديكله‌يكز ، سزه آچيقجه سويله‌يه‌جكم ،
بوجهتي آكلارلرسه ايش بوزيلير . عمله عائله‌سندن يتيشن
بر معلمه‌ده مرتبهٔ كفايه‌ده حسن تربيه بولنمامسندن
قورقارلر . بوندن ماعدا پدريكز ... حاصلي هرنه‌ايسه ..
براقيكز بن ايشي بجريرم . سز برشي سويله‌مه‌يكز . —
ديدي . (آرماند) :

— آمان ، نه ايسترسه‌كز ياپارز ايسته‌ديككز صورتي
ترتيب ايديكز . انجق همشيره‌م شو حاجته نائل اولسون .
ديه باغيردي . منشأ متذللني وبو صورتله همشيره‌سنه
قرابتني سكوت ايله كچشديرمك (محبوبه)نك نه‌قدر خوشنه
كيتديكني (آرماند) فرق ايده‌مه‌دي . ميدانده بر حقيقت
واردي‌كه روح صافي فهم ايده‌ميوردي . مع مافيه آزيجق

بوخيال فداكارانه‌دن آيريليدی كوزينه چارپاردی . يولنده مالنی ، جاننی ، وارلغنی وقف وقربان ايلديكی (محبوبه) سيله كندی آراسنده اولا همان محسوس، فقط كيتدكجه متزايد بر سد پيدا اولمشدی . قارداشی آرتق كنديسنه تحصيلندن بحث ايتميوردی ، چونكه آكلايامايه‌جغنه حكم ايديوردی . قرائت ، املا بيلمه‌ين ، حتی قونوشوركن بيله قواعد ياكلشلری ياپان برشخص ايله برابر يشامقدن متأذی اوليوردی . هيچ فرقه وارمقسزين بيوك همشيره‌سنی برخدمتچی بر ديكيشچی درجه‌سنه ايندبريوردی . كندی كبی نيم عالم ايله مجهز مغرور مدعی كنج قيزی آرايور . خلاصه بوعائله‌نك ايچنده‌ن بقاسنی صبيره بيلمك ايچون دارالمعلماته دخولنی صبرسزلقله بكليوردی .

هدف آماله واصل اولديغی كون (محبوبه) كندينی تبريك ايدنلره شويله جواب ويردی :

— اوت استقبال بمدر ، كيمسه‌يه منت ايتمكسزين كندی امكيله امانه نائل اولمق انسان ايچون نه بيوك محظوظيتدر ! نه اولدمسه سعيم سايه‌سنده اولدم . ديمكه حقم واردر .

(آرماند)ده ايچندن (محبوبه)يه حق ويريوردی ،

اولیه‌یا بو مرتبه‌یی درایتیله ذکاسیله قازانمشدی . حوائج حیاتیه‌یی دوشونمامسی ایچون کندیسنه برپارچه معاونت مانیه‌ده بولنلدی . شمدی‌یوق بو معاونتده برشی دکلدی . فقط عماننده برقطره ! شمدی بو ارتفاعه چیقلدقدن صکره اولیه . اوقدر کوزونیوردی . معمافیه (آرماند) قرداشنی سومش اوح ، جانی کبی سومشدی . محبت بو عالمده الك بیوك معاونتدر . بو معاونتی همشیره‌سندن هیچ بیرکه مامشدی . اولیه اما ، دارالمعلمات مأذونه‌لرندن مادمازل (فرو) یاخود (محبوبه) ساده قرداشنك محبتیله اکتفا ایده‌مز ایدی . یکی محبتلر ، رفیقه‌لر حقیقی امثال ، کعبنده اقران بولدی . ماضی کچدی کیتدی . برنجی دفعه اوله‌رق بو حالدن جزؤی براغبرار حس ایتدیکی زمان (آرماند) بکا :

— (محبوبه) صانیورکه هرشی کتابلردن اوکره‌نیلیر . حال بوکه ملاحظاده اهمیتدن عاری دکلدر . صرف دیکیشله اوغراشان برقیز ایسه تخمیندن زیاده ملاحظه‌کار اولور . بن دائما الك یاپدقلرینه علاقه‌دار اولدم ، ربط قلب ایده‌بیلدم . اوده برپارچه بخمله مشغول اولمق ایسته‌سیدی ، برپارچه‌جق مثلا ساده قونوشمغله اولسون بنی تهذیب ایتسه‌یدی بوکون آرامزده‌کی مسافه دها آز اولوردی .

بوجهتی کندیسنه آچدم کولدی : « اوح ! کوچ برایش .
سنده یاش باش کچدی » دیدی .

حقیقت اوراسی‌ده اویله بنده یاش باش کچدی .

دییه اظهار تأثر ایلدی . بویکانه املندن‌ده افتراقه
دوشدیکی ایچون کریه‌ناك اولیور :

— (محبوبه) الدن قاچیور . نته‌کم وقتیله سرچه‌م‌ده
بویله قاچدی . شوقدرکه برفرق وار . بوافتراق همشیره‌مك
خیری ایچون وارسون اولسون .

دییوردی . کوندن کونه بوفداکار قیزك صاراروب
صولدیغنی کورنجه برطبیبه مراجعتی مصرانه طلب ایتدم .
طبیب پك چوق استراحت وفکراً تام برسکونت توصیه
ایلدی . بکاده آرقه‌سندن ایشته بر اعصابزده دها ، بویله
برقیزه برچوق اوایشلری ، بر قوجه ، چولوق چوجق
لازمدر . اویله اولمازسه بدبخت اولور محو اولوردیدی .
اوت براعصابزده اما اکر دنیاده بویله‌لری اولماسیدی
نیجه امثال فضائل میدانه کلمزدی ، مجهول قالیردی .
هرنه اولورسه اولسون بوقیزجغز دائما نفسنه غلبه چالمش
دردیله قاتلانمش ایدی . قیصقانجلغنی بیلدیرمیور ، عزت
نفسنك یاره‌لرینه تحمل ایدییور ، هیچ کیمسه‌یه بونلردن
بحث ایتمه‌یوردی . محصول عمری اولادی کبی سودیکی

همشيره‌سنك افتراقندن حس ايتديكي آجي‌يي بر فرده دۀيورمادي. زيارتلريله تعجيز ايتمكسزين‌ينه‌دائما همشيره‌سنه وقف مساعي ايدييوردي. بوكتوم بومحجوب قيز معلمه‌نك مسلكنجه ترقيسي ايچون استرحاملريله تصديعلريله بيلدكلريني بيزار ايتدي. مشتريلرندن اصحاب نفوذه مناسبتي بولنانلرك باشني آغريتيوردي. كندي ايچون هيچ برشي ايسته‌يه‌مزكن قرداشي ايچون مزعج برصورتده معجز، حتى حين حاجتده حيله‌كار بيله اوليوردي. اوه عودت ايدنجه آرتق اوكوتورم والده‌سيله يالكز باشنه قالنجه وقتيله سودنه‌دن كلن اوضعيف اوصاب صاري كوچيجك (محبوبه)نك تمثالني آرايور تخيل ايتديرييوردي. اوزمان، اوح، بوميني ميني مخلوق بتون شفقتنه تابعدي. قرداشنك ياصديغني بوليور، باشني قوبديغي يرلره يوزيني، كوزيني سورييور. چوجقلغندن قالمه بيكلري اويونجاقلري اوپيوردي.

هرنه‌قدر سلك معارف طولو ايديسه‌ده (محبوبه) مسلكنده چابوق ترقي ايتدي. مع‌مافيه (آرماند)ه قاليرسه اوذكايه نسبةً بوترقي هيچدي. حمايه، حقسزلق چوقدي. ذكي معلمه بانقه مأمورلرندن بريله ازدواج ايتدي. قوجه‌سنك معاشي كنديسنككندن آزدي. فقط

اوذات برعائلهٔ متوسطه‌دن ایدی . محضا قاریسنی عمله صنفنه منسوبیتدن قورتارمق ایچون بوازدواجه راضی اولیوردی !

(محبوبه) هرنه قدر حقوق نسایه وزوج ایله زوجه آراسنده‌مساوات تامه‌یه دائر افکارقطعیه‌یه مالك‌ایدیسه‌ده ینه قوجه‌سنك فکرینه مغلوب اولیور . فیستانلرینی دیکدیرمك ایچون‌بیله آرتق همشیره‌سنك ایشنی بکنمه‌مکه باشلایوردی . (آرماند) خاطرات قدیمه ایله متسلی اوله‌رق شویله سویلیوردی :

— مع مافیه کلینلك اثوابنی ، سنه‌لرجه خیالمده تموج ایدن اولباس لطیفی بن‌دیکدمدی .. بلکه بشقه‌لری دها کوزل دیکردی . اوقامت مطبوعه‌یه نه اولسه یاقیشیر . حالا خاطرمده‌در : اوموزینك یاننده کوچك بر قصور واردی ، بردراو دوزلمیوردی . بردنبره اوفکدلندی . فقط بواوفکه چابوق کچدی . اوفکه‌یه‌ده حقی یوقیدی ؟ اویله برکونده هرکلین ممکن مرتبه‌کوزل کورونمك‌ایستر ! فقط بن ، اوصوك کونلرده هرشی مکمل اولسون دیه اوقدر چالشدیغمدن متأثراً بدلاجه‌سنه اغلادم . دیرکن بردنبره کندیمی طوپلادم . آغلامق نه اولیور ؟ دنیانك الك مسعودی بن دکلی ایدم . هانکی بختیار ، هانکی

زنکین بویله بر سعادته مظهر اولدی. چونکه بتون عمرمده املم، مرامم بر شیدن عبارت ایدی. ایشته بو شی ده او صباح ساحهٔ حصولده تجلی ایدییوردی . !

فی الحقیقه براماله مالك اولمق، صوکره ده او امالك تحققنی کورمك ظالمك بر مساعدهٔ خارق العاده سیدرکه جهان دکر، دکه فرده دخی میسر اولماز. بویله بر مظهریت ایچون نه قدر امك صرف ایدلمش اولورسه اولسون بوشه کیتمه مشدر . فقط شو حقیقتی بو مخلوق بسیطك ادراك ایتمسی بکا موجب حیرت کوروندی. بو قیزجغزی بر نظر حرمت وتقدیر ایله سوزدم . جسارت ایتسه یدم قدر ومزیتی بجه ، هدف استخفافی اولدیغی اوشهادتنامه لی خانملردن بالاتر اولدیغنی سویلیه جکدم . او متصل فکرینی تفسیرده شویله جه دوام ایدییوردی :

— شبهه یوق ، همشیرم آرتق نه والده می . ده ده نی اویله آرزوسی وجهله صیق صیق کوره مز . پك چوق ایشی وار : اولا مکتب ، ثانیا درلو درلو مشاغل ، بز بونلری آکلامایز . چونکه حیاتمز ، اصول معیشتمز بشقه زمینده در. فقط ای بیلیورم که اوبزی دوشونیور. کچن کون شویله دییوردی : « آننه مه باقمغی سن اوزریکه آلمایدك ازدواجم اوله مایه جقدی » طبیعی. عائلك انظاری

اوزرینه معطوف اولمازسه برموقعك محافظه‌سیله‌ده مكلف دكلسه وظائف عائله‌نك ایفاسی انسان ایچون پك قولای اولور . اوح ! (محبوبه)نك حقی وار. نه ذكی، نه جسور قیزدر . كوره‌جكسكز قدری نصل اعلا اوله‌جق . قور- قدیغم شی شوكه كندینی پك یورماسون . بن خدمتنده معاونتده بولنه‌مم، چونكه آرتق هیچ برایشه‌یارامیورم. بونكچوندركه شمدی پك بیكسم ، پك بیكسم !

صباوتنك فریاد صاف مؤلمی تصویر ایدن بوحزین كلمه‌یی تلفظ ایلركن (آرماند) ایكی الیله یوزینی صاقلا- یوردی . فقط درحال اوایكنه ضربه‌لرندن ناصورلنمش پارمغنك اوجیله كیرپیكنده‌كی بركوز یاشنی سیلدی . تبسم دائمیٔ صبورانه‌سیله :

— اما كوه زه‌لك ایدییورم . عفو ایدیكز ، بویله شیلرده كیمسه‌نك قباحتی یوقدر، حیات بویله‌در. دیدی.

[*] کئولپرستی وچارهٔ دفعی

هرسنه اولدیغی کبی بوسنه‌ده «ترقیات علمیه» جمعیتی پازسده بردیزی قونفرانس ویرمکه باشلادی . بوقونفرانسلرك برنجیسی : کئولپرستی وچارهٔ دفعی — ایکنجیسی : بیبلیو غرافی اصولی وتصنیف اعشاری — اوچنجیسی : ماداغاسقار ومالاغاش مملکتلرینك جغرافیاجه احوالی ، اخلاق وعاداتی — دردنجیسی : (پاستور) وآثاری — بشنجیسی : روسیه وانکلتره‌نك آسیاده‌کی یکی حدودی — آلتنجیسی : جغرافیا خریطه‌لرینی اوقومق فنی — یدنجیسی : فرانسه‌نك فصل اخیرنده عملهٔیه عائد قوانین — سکزنجیسی : بوهمیا وچهلر .

شو مواد منتخبهٔ علمیه الك مشهور فضلا طرفندن موقع بحث وتقریره قونولمغده اولدیغی جهتله باخاصه شایان استفاده‌در . برنجی ماده کچن پنجشنبه آقشامی تقریر اولوندی . مباحث بویولده تتبعاتیله مشهور (آلغلاو) ایدی که مکتب حقوقده معلمدر . بیلمم

---

[*] alcoolisme کئولپرستی و alcoolique کئولپرست دیه ترجمه ایتدم .

قارئين كرامدن تخطر بيور انلر وارمی ؟ بوذات دائما (تان) غزته سنده انحصار كئوله دائر مقاله لر نشر ایدر . سیئهٔ كئولك دفعی ایچون بو انحصار اصولی بولمش وبو اصولی مملكتجه وممالك سائره جه قبول ایتدیرمكه وقف عمر ایله مشدر . « هركس حیاتی بر خیره مصدر ایتملیدر . بنم ده یكانه خیرم ، املم بودر . بو اصول انحصاردر » دییور . اسویچره دن روسیه یه وارنجه یه قدر كافهٔ دیاری طولاشیور . بشریتك آفت كئولدن تخلیصی ایچون بو چاره نك محاسننی تعداد ایدییور . مضرات عشرتی صاییور ، حاصلی شویله جه عرض مرام ایلیور :

سرخوشلق ایله كئوللپرستی بر دكلدر . برنجیسی موقتدر . ایكنجیسی دائمیدر . بوندن ماعدا سرخوشلق ولو سوركسز اولسون ، برنشئه ، بركیف ویریر . كئوللپرستی بالعكس دورغونلق ، سردلك كتیرر . برسرخوش وجهاً شاطردر . گولر . اوینار . بركئوللپرست چهره ده عبوسدر . مغمومدر ، مستكرهدر . ایشته باقیكز :

درسخانه نك الكتریق لامبه لری بردنبره قیصلدی . اورتا یرده كی بیاض لوحه یه قارشیدن ینه الكتریق ضیاسیله برر تصویر عكس ایتدیرلدی . برنجی تصویر بر

الای سرخوش کوستریيوردی . الارنده بيرا قدحی ، سيمالری شطارت ایچنده . اوقدرکه لرحه‌نك فصاحتندن نشئه‌لر ضيا طرزنده تموج ايدييوردی . خلاصه منظره کولونج ايدی . ايکنجی تصوير برسوزی کئولپرست ارائه ايله‌يوردی . حيرت ! چهره‌لر بوروشمش ، قورقونج بر رنك آلمش خنده‌دن اثر يوق . هرصورتده درين بر غم ، بر دوشونجه منظره مخوف مستکره ايدی . برايکی دقيقه‌دن صوکره بو مناظر رفع اولندی . موقع حال اصليسنه رجعت ايتدی .

سرخوشلق ايله کئولپرستی آراسنده شو اختلاف نه‌دن ايلری کليور ؟ ٢٨٤٠ تاريخلرينه قدر کئولپرست يوق کبی ايدی . بشرينك باشنه اوبلا بوتاريخدن صوکره چيقدی . اوللری سرخوشلر ، بدمستلر ينه چوقدی . فقط کئولپرستلر يوقدی . کئولپرستی درد ودهشرتده بدمستی يی فرسخ فرسخ کچر . مسکرات اعمالی ايچون استعمال اولنان کئول اکثريا اوچ درلودر . برنجيسی کئول صافيدرکه ايدر . انسانی انجق سرخوش ايدر . ديکرلری [١] کئول مختلطدرکه بری آزچوق ، ديکری

---

[١] بوجهتجه تفصيلات علميه‌يه کيرشمکدن احترازايدييورم . کيميا تحصيليله اوغراشان رفقادن بری ديکر برمقاله‌ده مسئله‌نك بوقسمنی توضيح ايده‌جکدر .

كلياً مضردر . زمانمزك ايچكيلرنده كئول صافى همان هيچ قوللانلماز ؛ چونكه مصرفى موجبدر . ديكر ايكى نوع كئولك‌ده دائما الكاوجوزى ، بناءً عليه الك مضرى استعمال ايديلير . بوكئوللرك تأثيرنده‌كى فرق عظيمى كورمك ايچون شو تجربه‌يه دقت ايديكز :

ايكى كوچك حيوانه غالبا اطه طوشانـه كوزيمزك اوكنده ـ برينه نوع اولدن ، ديكرينه نوع ثانيدن اولمق اوزره ـ برر سانتيمترو مكعبى كئول آياقدن شيرينغه صورتيله ايچيرلدى . كئول صافى‌يى ايچن حيوانجغز شن ايدى . قوشيور ، اويناپوردى . اوبر كئولى ايچن ايسه برضربهٔ قلبه طوتيله‌رق ياتيور ، يرندن قيميلدانميوردى . يالكز اوك آياقلرى پيريل پيريل تتره‌يوردى . برنجى حيوان برمدت صوكره آيله‌جق ، ايكنجيسى اون سكز ساعت بويله قالاجق . هاضم طعامدر ، موجب اشتهادر ، معدو ـ يدر ديه ايچيله كلن (روم) لر (ورموت) لر هپ بو مضر كئولدن معمولدركه معده‌يى قاووريور ، قابى برباد ايدر . هله ساحهٔ عشرتى باشدن اشاغى اشغال ايدن (آبسنت) ك درجهٔ مضرتى تعريفه كلمز : باقكز شو كوپك نه‌قدر اوصلى ، سونجندن اوك آياقلرينى قالديرييور ، انسانه طوغرى يورييور . بوسه‌نك طرز ابتدائيسى‌ده بويله‌در . شمدى

بوسـاکن حیـوانجغزه بر پارچه آبسـنت ایچیره‌جکز . کوروسکز اوزمان نه‌حاله کیرر - فی‌الحقیقه کوبکه بر آز آبسـنت ایچردیلر . برمـدت صوکره اویله قودوردی که هرکسی ایصیرمق ایسته‌یوردی . وجهنده بر خونریزلك واردی . بالمجبوریه آغزینه برزنجیر اوردیلر . اویله‌ضبط ایتدیلر . ایشته هرکئولپرستك حالی بویله‌در . جانیلرك، مجنونلرك نصفی هپ کئولپرستی قربانیدر . دها کچن کون عمله‌دن بری بر میخانه‌یه کیدر ، ایکی بارداق‌بیاض‌شراب ایچر اوه‌کلیر ، تأثیر کئول‌ایله قاریسنی اولدیریر. صوکره تکرار میخانه‌یه دونر ، برباراداق دها دیکر. بوسفرخانه‌سنه عودتنده ایکی کوچیجك چوجغنك‌ده قانه کیرر . زهر صاتانلر جانی صفتیـله تعقیب اولونیـور . محکوم ایدیلیور . شـو زهردن دهـا مهلك ایچکیلرك بایعلری اوته‌کیلردن زیاده مسئول دکلیدر ؟

میخانه‌لرده حالا کوردیکمز مسکرات هپ بویله‌در. برنجی آی ، ایکنجی آی انسان بیوك برتبدل حس‌ایتمز. فقط اون سکز آی صوکره حالنده بر خشـنودسزلق ، بر اضطراب طویار . بوحالی هوایه عطف ایدر ، خانه‌یه عطف ایدر . تبـدیل هوا ، تبـدیل مکان فائده‌یوق .

اودرد كيتدكجه آرتيور ، حياتي بوسبوتون تاخ ايديور . شو قونياق شيشه‌سنه باقيكز معروف بر ميخانه‌دن آلندی . فقط محلی بيلنمه‌مك ايچون علامت مخصوصه‌سی بويله‌جه بركاغدله ستر اولندی . ايشته بو قونياقدن شو حيوانجغزه برسانتيمترو مكعبی ايچريبورز . باقيكز نه‌حاله كيرييور : حيوانك اوك آياقلری فنا حالده‌تتره‌مكه‌باشلادی . قفاسی اوكنه طوغری دوشدی همان موت علائمی يوز كوستريبوردی . افنديلر بوقونياغی اعمال‌ايدنلر، صاتانلر مسئول دكلدر . فقط از قضا شوشيشه‌نك هانكی دستكاهدن چيقديغنی آغزمدن قاچيره‌جق علامتی كوستريويره‌جك اولسه‌م مسئول‌ده جانی‌ده بن اولورم اوحريفلر بنی تعقيبه قانوناً حق قازانيرلر زهی عجائب !

ينه بواثناده الكتريق ضياسيله اورناده‌كی لوحه‌ده اوچ تصوير ابراز اولندی . برنجيسی برسانتيمترو مكعبی كئول صاف ايچمش براطه طوشانی كوستريبوردی كه حيوان شن شاطر ايدی . ايكنجيسی ، فنا كئول يوتمش ايكی حيوان ارائه ايله‌يوردی كه بونلرك هرايكيسی‌ده‌منزعج برحالده ايدی . اوچنجيسی شو اوچ حيوانی برآراده عرض ايدبيور و آرالرنده‌كی فرقی ميدانه قوييوردی . فنا برقونياقدن برحيوانه اوچ سانتيمترو مكعبی ايچيرلدی .

حیوان جان چکیشمکه باشلادی . اوقونیاقدن انسان یاریم اوقه ایچسه طبقی بویله اولورمش. حال بوکه انی قونیاقدن دیکر برحیوانه آلتی سانتیمترو مکعبی ایچیرلدی . برشی اولمادی .

ایشته مرض میدانده . سیئهٔ کئول کوندن کونه تزاید ایله‌یور . خسته‌خانه‌لریمزك یاریسی بویولده قربانلرله طولو . جنتلر ، جنایتلر هپ بویوزدن طوریور . جمعیات مدنیه‌نك سلامتی بوجهتجه تهلکه‌لره اوغرایور . بوفنالغك اوکی آلمق ایچون شمدی‌یه‌قدر متعدد چاره‌لره مراجعت ایدلدی . اولا ، اعتدال ، پرهیز جمعیتلری تأسیس اولندی .

آمریقا خانملری تحف بر چاره بولدیلر . کوزلجه کینمك ، سوسلنمك ، انسانیت نامنه میخانه‌لرك قپوسنه کیدرك بد مستلره قارشو مؤثر حزین شرقیلرله عشرتك مضراتنی ، تهلکه‌لرینی ، جنایتلرینی ، یانیق یانیق تغنی ایتمك : بوبازك تدبیر هیچ برفائده ویرمدی . اعتدال جمعیتلری چوق ایش کورەمدی . برکون بونوع جمعیاتدن برینك رئیسنه شو سؤالی صوردم : جمعیتکزده نه‌قدر بدمست وار ــ بدمستمی ؟ هیچ یوق ! ــ اوحالده سیئهٔ کئولك اوکنی المق ایچون نه‌ایش کوردیبایلرسکز ؟

بعضاً برطاقم آج سرخوشلر مصنع توبه‌لرله بودورلو
جمعیتلره اشتراك ومع مافیه ینه ایشلرنده دوام ایتدیلر .
اوقدرکه شیقاغوده برتاریخده سائقهٔ کئولپرستی ایله ارتکاب
جرم ایدن التی بیك فردك همان نصفی بویولده جمعیات
افرادندن ایدی . بعضاً ده بویله بر جمعیت بر بدمستی یوله
کتیره جك اولسه بوحریف اویولده جمعیتلرك جمله سنه
کندینی قید ایتدیرر . هر بری بو قیدی فتوحات مخصو-
صه سندن عد ایلر .

میدانده صلاح بولمش بر سرخوش وار . فقط نه
قدر جمعیت وارسه اوقدر موفقیت ، طبقی پروتستان
وقتولیك میسیونرلری کبی .. بونلردن برینه ـ فلان
کویده نه قدر اعضاکز وار ؟ ـ دییه صورسه کز .. ـ
بالفرض اون ایکی بیك ـ دیر .. دیکرینه ینه اوکوی
ایچون عین سوألده بولونسه کز کذا ـ اون ایکی بیك ـ
جوابنی ویرر . برده کویك مقدار نفوسنی کوزدن
کچیرسه کز ، اون ایکی بیکدن عبارت بولورسکز ...
اوحالده یکرمی درت بیك کشی نره‌دن کلیور ؟ سبب
شوکه عین فرد هرایکی قسمه‌ده بحسب المنفعه داخلدر .
حاصلی اعتدال جمعیتلری بویولده بیوك برایش کوره‌مدیلر .
ایکنجی چاره هیچ ایچمه‌مك .. اعلا برتدبیر مسلمانلر

عشرته ام الخبائث دييورلر . دين اسلام مسكراتی محرمات‌دن عد ايليور . فقط بوعادت مخلوقات بشريه‌نك ايلكلرينه ايشله‌مش ايچكی‌يی بسبتون منع ايتمك قابل اولاميور ، هركسجه محالاتدن عد ايديليور .

اوچنجی تدبير ميخانه‌لرك عددينی تقليل ايتمك . بوخصوص اسوچره‌ده ١٨٧٧ دن ١٨٨٢ يه قدر موقع تجربه‌يه قونلدی . تدقيقات واقعه‌دن مستبان اولديغنه كوره ميخانه‌لر هانكی جهتده تقليل اولنديسه كئولپرستی اوطرفده تزايد ايتدی ، سوقاقلر ، اولر ميخانه اولدی . ايشته شوخريطه او يولده‌كی تدقيقاتك زبده‌سنی كوسترير .

بالاده بسط اولنان اصول ايله لوحه‌يه ايكی خريطه رسم اولندی . بری ميخانه‌لرك تقليلندن اول اسوچره‌ده‌كی كئولپرستانك درجه‌سنی قويو بر رنك ايله كوستريوردی . ايكنجی خريطه بوقويو رنكك ميكده‌لری آزالديلان ناحيه‌لره طوغری زياده يايلمغه باشلديغنی ارائه ايديوردی .

دردنجی واسطه كئول اعمال ايدنلری تحت تفتيشده بولندیرمق .. مضر كئول ياپانلری ، صرف ايدنلری قانوناً تعقيب ايتمك .. بونظريات بر درلو موقع تطبيقه قونيلامادی . كئولك صافيسنی غير صافيسندن تفريق ايدن مجربلر بالضروره اصحاب صنايعدن انتخاب اولندی .

بونلرك ويردكاری تقریره بناءً مدعیٔ عمومی محاکمه‌یه
بر درلو لزوم کوره‌مز اولدی . بعضاً حکام تجربه وتحلیلی
بر طرفه براقه‌رق بالذات کندیلری طاتمقله حکملرینی
یوروتمك ایسته‌دیلر. بوجهتده موجب قناعت کورلمه‌دی.
تحلیل ایله طاتمق اصوللری هپ بردن اولسون دیدیلر .
میدانه بتون بتونه اختلاف چیقدی . مجربلر ایله طادیجیلر
بربرینه مخالف بیان رأی ایتمکه باشلادیلر .

بوتدابیر موجب فائده اولمیور ، بحق ثمره ویرمیور
دییه درد قالسون تهلکه ومضرت کوندن کونه آرتسون
سفالت اطرافمزی صارسونمی ؟ فوج فوج بیچاره عائله‌لرك
بویولده هلاك اولوب کیتدیکنی کوردکجه دلخون اولمامق
ممکنمیدر ؟ یوق مأیوس اولماملی ، یکانه تدبیر ، یکانه چاره
کوزومزك اوکنده‌در . منافع شخصیه‌یی برطرفه براقملی ،
هله نه‌قدر عالمانه ، فاضلانه اولورسه اولسون تطبیقاته ذره
قدر یاناشمایان اومطنطن قواعد علم ثروتده شمدیلك
مشکوك نظریله باقملی . . انحصار کئولی موقع اجرایه
قویملی سنه‌لردن بری بو اصولك فوائدینی ذکر ایتدم
فکریمه هیچ بر جدی معارض کوره‌مدم بویوزدن هم
خزینه‌یه ، هم اهالی‌یه فوائد عظما کوستردم ، اویله ایکن
طالعمی دیملی . . تصادفی دیملی . . نه دیملی شو اصول

نافعه بر درلو قبول اولونمادی کیتدی . روسیه اصرارینی فریادینی آکلادی ، درت ولایتده کثولی تحت انحصاره آلدی بوسایه‌ده او ولایتلر سیئات کثولیه‌دن اچجه یاقه‌لرینی قورتاردیلر . بناء علیه بوعصر بیتمه‌دن تکمیل ایمپراطورانی شو انحصاره تابع بولاجقسکز . . اوح !. یالکز روسیه دکل ، بلکه بتون آوروپا ، آمریقا یکرمنجی عصره کیرمه‌دن انحصار کثولی قبول ایده‌جکلردر . فوائدی هرجهتجه مسلم ، عموماً معترف براصول . برچاره الزده وارکن سیئات عشرتك اوکنی آلمق ، بیکلرجه ابنای آدمك دردینه دوا اولمامق یالکز غفلتدن عبارت قالیه‌جغی جهتله بالخاصه شایان عبرت وانتباهدر .

حقیقت خیالی کچر

نه تصور ایدرسه‌کز ایدیکز ، حقائق شئوناتده‌کی جاذبه‌یی، درجهٔ بلاغتی، حکمتی بوله‌مزسکز . حکایه‌لرده ، مصاللرده غرائب آرایورز ، بر نظر امعان هر غریبه‌یی تکونات حقیقیه ده مسطور بولور . خیال ، حقیقتك بوواديده يالاَن ، ياكلش بر تقليديدر : بيلمم قارئين كرامدن تخطر بيورانلر وارمی ؟ شمدی يدی ، سكز سنه اوليور ، جزايرده (شامبيز) اسمنده بر فرانسز كنجی ، شمندوفرمأمورلرندن برينك قاريسيله برسركذشت حزين عاشقانه كچيردی ، (شامبيز) بيوك بر مزيت ادبيه‌يه مالك ايدی ، چوق اوقومش ، روحه دائر پك چوق تدقيقانده بولنمشيدی .. حتی پدری فلاكتدن صوكره آغلايه آغلايه : « بنم اوغلمده آنجق بر قصور واردی ، چوق اوليوردی ، كيجه صباحلره قدر اوقيوردی، هم ده آثار مهيجه‌اوقيوردی . » ديبوردی . (شامبيز) ك معاشقه‌سی چولوق چوق صاحبی عفيف بر قادين ايدی . فقط كنجك مزيت ولطافت پريشانانه طايانه‌مدی ، بر كون جوارده برصيفيه‌يه كيتديلر .. اوراده

مشترکاً حیاته خاتمه ویرمك ایستدیلر ، قادین اولدی ، ارکك ساده مجروح دوشدی . بالآخره افاقت بولدی . (شامبیز) ك دفتر اعمالی اوقونورسه صیفیه‌یه کیدرکن آرابه‌ده‌کی حال ، هله موته طوغری اومسعودانه شتاب نظر عبرتده مبهم برحکمت فطریه تجلی ایتدیریور . بو وقعه اوزوندر ، مغلقدر . فقط دون پارس محکمه‌لرنده رؤیت اولنان بردعوالك دها بسیطنی ، مع مافیه دها سوزناکنی میدانه قوییور .

متهم (هانری) اسمنده ، هنوز یکرمیسنه وارمش برکنج ، صنعتی مصور ، رنکی صولوق ، صاچلری سیاه ، وضعیتنده حقیقةً علائم اسف وندامت واردی . یرندن قیمیلدانمیوردی ، ساده آره صره دوداقلری تتره‌یور ، بکزی بسبتون آتیوردی . شبهه یوق که اودقیقهٔ مدهشه ، خیالت موتا کوزینك اوکنه کلیوردی .

کچن مایسده — چونکه بو دعوا نوبهار ایله ابتدا ایدییور — (هانری) آرقداشلرندن (ووژیرار) جاده‌سنده اوطوران برکنجی صیق صیق زیارته باشلادی . حال بوکه معتادی منزویانه یشامق ، اوته‌یه بری‌یه چوق کیتمامك ایدی . لکن بو زیارتلرك سببی واردی : تام قارشیده بر بویاجی دکاننده اون‌التی یاشنده لطیف ، شن ،

شاطر بر قیز جغز کوردی که پك زیاده خوشنه کیدییوردی . صوردی ، آکلادی : بوقیز (ژان مون) نامنده ایمش ، والده سیله برابر اومغازه ده اوطوریور ، چالیشیورمش . چوق کچمدی ، طرفینجه اوزاقدن اوزاغه بر معارفهٔ صمیمیه حاصل اولدی . بومجاورت سایه سنده بر برلرینی قولایجه کوریورلر ، بالطبع ساعتلرجه متقابلاً تفتیش وتماشا مسرتنه قویولیورلردی ، حتی بر کون (هانری) مینی مینی معشوقه سنی النده بر قلم ، بر کاغد معشوقنك رسمنی چیقارمقله مشغول کورمشدی . اوح نه موطلی .. هر ایکی جهتده مصور ، فطرتلر بو صورتده ده توأم ! فقط نصل یاقلاشملی ، نصل کوروشملی .. طالع چوق کچمه دی ، یار اولدی . کاشکی اولمابیدی . بلکه او حزین خاتمه وجوده کلمزدی .

(ژان) لك والده سی بو صره لرده مملکتنه کیتمکه مجبور اولدی . دکانی قیزینه براقدی :

« رفیقه‌ك (فرومانژ) ده آره صره کله جك سکا امنیتم وار ، بن کلنجه یه قدر ، کوره یم سنی ، کوزل کوزل ایشلره باق قیزم » دیدی . قادین کیدر کیتمز عاشق فرقتزه ده یخیره دن ایچری آطلادی ، آرتق (ژان) ده قامی ، کاغدی بر طرفه آتدی . چونکه نسخهٔ مجسمه یی

الده ایندی ، تصویره حاجتمی قالیر : بوندن صوکره بازار کونلری عاشقانه تنزهلر ، پارسك اطرافنده سودازده واری جولانلر باشلادی . قیز سوق محبت ایله خدعه‌یه آلیشمشدی . وقتنی نه صورتله کچیردیکنه دائر قاپوجی‌یه قومشولره ، خلاصه بتون والده‌سنك بیلدکارینه مرتب ، مصنع ماصاللر اوقویوردی . لکن کیت کیده بازار کونلری کفایت ایتمز اولدی . بیچاره کنج آتش غرام ایله یانیوردی . آقشاملری دکان قاپاندقدن صوکره‌ده معشوقه‌سنك . نشانلیسنك یاننه کلمك ایستیه‌یوردی — نشانلیسی دییورزم . چونکه (هانری) قلبنه ، امل ومیل قلبنه اتباعاً همان ازدواج وعد ایتمشدی — خلاصه ایکی عاشق آقشاملری‌ده بولوشمغه باشلادیلر . اودمیر قاپاقلی دکان متهمك تعبیری وجهله « بر کوشهٔ ارم » اولدی که دون محکمه‌ده اوقونان شو خاطره‌سنده‌مذکوردر :

« بر غرام بی‌نهایه بزی یکدیکریمزه ربط ایدییوردی . حیات ، بزمچون ، اوغرامدن عبارت ایدی . او بزم الفت بر کوشهٔ ارم ایدی . ساعتلرجه بر کلمه بیله سویله‌میور ، وجد واستغراق ایچنده کچیرییوردق . کوزلریمی معشوقه‌مك کوزلرینه دیکیور ، روحنك تفکرات خفیه‌سنی اوقویوردم . دوداقلریمز شوق و آهنك ایله

بربرینه ارتباط ایله‌یوردی . دم افتراقك کیتدکجه تقرب ایتدیکنی محزون محزون کوریوردق . »

اوت ، قیزك آننه‌سی قریباً عودت ایدییور ، دم افتراق یاقلاشیوردی . (ژان) بر قاچ کون دها قازانمق ایچون والده‌سنه ناچار شویله یازییوردی : « دکانك ایشلری پك یولنده کیدییور ، اقامتکی تمدید ایده‌بیلیرسك . »

او زواللی قادین‌ده اینانیور ، عودتنی بر قاچ کون دها تأخیر ایلیوردی . بومکتوبی کوندردیکنك ایرتسی کونی (ژان) معاشقنه تسلیم نفس ایتمشدی .

ایکی سودازده بربرینی قولای قولای کوردکلری ایچون هیچ مکاتبه‌ده بولنمیورلردی . اوراق موجوده آره‌سنده انجق ایکی مکتوب وار .. بری اوغلانك ، دیکری قیزك .. اوغلانککی :

« روحم ، کوزللرك کوزلی ، لطیفلرك لطیفیسك . وفا وذکاوتکك حیرانی‌یم ، افتاده‌کم جانم ، جنانم ، حیاتم سنکدر ، آل نه ایسترسه‌ك یاپ .. هرکس کورسون‌که بز جهانده ساده بربریمز ایچون یشایورز . »

قیزککی دها شدید ، دها عاشقانه :

« فکراً پریشانم .. سومك ، سولمك بنی خراب ایدییور . عشقك اولمسه بر دقیقه یشامام . مشتاقکم .. بکا امداد ایت . »

فقط يوم فلاكت ياقلاشيوردى . قومشولر ، قپوجيلر اولا او بازاركوننكى غيبوبتلردن شبهه يه دوشديلر . صوكره دكانده كى « كوشـهٔ ارم » ى كشـف ايلديلر . معنيدار تبسـملر ، استهزالر قيزجغزى دلخون ايتمكه باشـلادى كه معشـوق وجدانـنـه حوف وخشـيتله : « اوح ، آننەم ايشى دويه جق . آكلايه جق .. بنى كورمكه هيچ مساعده ايتميه جك ، بكاده قيزاجق ، لعنت ايده جك ، بيليورميسك ، الى الابد بربريمزدن آيرلماق ايچون نه ياپەلى يز ؟ برابرجه اولملى يز .. » دييوردى . تموزك دردينه طوغرى بونياز عاشـقانه لره اوقدر جاذبه وشـدت ويردى كه اوغلانده راضى اولدى . برابر اولمك نشوه ونشـاطى روحلرينى تتره تيور ، عقللرينى آليوردى . بركون قيره كيتديلر . چمنلرده ، چايرلرده يوارلانديلر ، كولديلر ، اويناديلر . اقشـام عودتلرنده (هازى) بر طبانجه صاتون آلدى . كيجـه قپولرى قاپاديلر . دكانه كيرديلر . قيز عاشـقنه ، « سـلاحكى قابمه ، نا شـونقطه يه دايا » دييور ، اليله ده معـاونت ايدييـوردى . تتره مك ، قورقمق نرده ! . . بالعكس مسـعوده ، خنده ناك . اوغلان اوست اوسـته ايكى ال معشوقه سنه صيقدقدن صوكره ايكى الده كنديـنه صـيقار . ايرتـسى صـباح قپوجى خلاف معتاد دكانك

آچلمادیغی کورنجه پولیسه کیدر ، خبر ویرر . قومیسر کلیر . یاتاق اوطه‌سنده قاریوله اوستنده ایکی وجود یان یانه قانلر ایچنده سرلمش بولنور . باقارلرکه قیز اولمش ، اوغلان دها نفس آلیور . اما درینجه مجروح . ماصه‌نك اوزرنده ایکی ظرف وار . برندن (ژان) ك والده‌سنه مکتوب ووصیتنامه‌سی ، دیکرندن (هانری) نك بر مکتوبی چیقار . ایشته قیزك مکتوبی : ٥ تموز سنه ١٨٩٥

« آننه !

« اولمه‌دن اول عفویکی دیلرم . سنی شو حرکتمله دلخون ایدییور واضطرابکه بادی اولیورم . عفو ایت ، سودیکم بر کنج ایله بالاختیار حیاتمه خاتمه چکیورم . بزم ایچون آرتق شوعالمده سعادته امکان یوق .. هرکسك نظر حقارتی آلتنده یاشامقدن ایسه اولمك اولادر . هرکون قومشولرك معنیدار تبسملرینه ، استهزالرینه اوغرامق بنمچون الك بیوك عذابدر . شو عزیمه الك زیاده آنلر سبب اولدی . آننه‌جکم . سنی مکدر ایدییورم . قیزیکی عفو ایت .. جهانده سعادتکه چالشمق باشلیجه املمدی .. فقط نه چاره ؟ قدر بویله ایمش .. چوقدن بری بوخاتمه فکرمده ایدی . آننه ، بن اولیورم ،

هر کس اولومی نظر حقارتله کوره جکدر . فقط سنی بیابیرم رحیمسك ، عفویکی بندن دریغ ایتمه . کنجلکمدن بری نه قباحت ایشلەدم ، سنی نه قدر معذب ایتدمسه بونلرکده وباجمله افراد عائله ملكده عفوینی دیلرم. شوصوك دمده در . هپ سنی ، اقربامی دوشونیورم ، آننه ، بنمله برابر اولن کنجه لعنت اوقومه . چونکه پك نجیب پك صاف بر چوجقدر . شمدی یالکز قالدك . بیوك پدرمك یانه کیت . الله مستمدك اولسون ، مکافاتکی ویرسون ، آننه جکم . الوداع . آننه جکم زمان بوقیزجغزیکی یاده کتیر .. آه بنمچون نه قدر فداکارلق ایتدك ! نه لر یاپدك .. هپ بوشه کیتدی . معاشقه مه دائر سکا تفصیلات ویرمکه لزوم یوق .. قومشولر ، اوح ، بومبارك قومشولر قولاقلریکی دیدی قودیلرله طولدیریرلر . آننه جکم ، الوداع ، سندن ، عائله مدن آیرلدیغمه اسف ایدییورم . حیاتك بنجه بشقه هیچ بر لطافتی یوق .. صوك تفکرم ، صوك تحسرم سکادر . آننه جکم .. »

وصیتنامه ده یکانه مالی : یوزوکلریله بیله زیکنی بر رفیقه سنه ترك ایتدیکنی سویلیور ، عاشقیله برابر دفنی جاندن ، کوکلدن تمنی ایدییور ، فقط اوغلان قورتولیور .

(هانری) نك مکتوبی قوری ، هرایکی سطرده بر بویله

(آننه) ســوزشلری یوق . ایشته دون محکمهٔ جنایتده جریان ایدن دعوا بو ایدی . (ژان) ك والده سـنه (هانری) نك بر مکتوبی وار اسـترحام عفو ایدییور . زواللی قادین قیزینـه محبتندن اوغلانی معفو ، معصـوم کورییور .

دعوا وکیلنك بلیغ برمدافعه‌نامه‌سندن صوکره محکمه متهمی تبرئه ایتـدی . حزین سرکذشت ، نو بهـار ایله یاشلایور . شبنملرله ، قانلرله ، کوزیاشلریله آلوده اولدقدن صـوکره شو فصـل سرماده ختامه ایرییور (هانری) محبســدن چیقار چیقمار طوغری معشـوقه‌سنك قبرینه قوشـیور . چیچکلر کوتورییور . سـاعتلرجه اوراده قالیور ، آغلایور . ایشـته هنوز کسب متـانت ایتمه‌مش فکرلر ، قلبلر ایچون سـودا بویله زمان زهرناك اولیور . شووقعه یك صـاف ، یك حزین اولمغله برابر نه‌قدرکولونجدر . هله بیچاره (ژان) ك شوصوك مکتوبی انســانی عادتا آغلاتیرکن کولدیرییور . قومشـولرك استهزاسندن صیقیله‌رق حیاته خاتمه چکمك چوجقجه‌سنه بر ضعفکه حسن تداوی کورســه‌یدی بومهلك صورته منقلب اولمازدی .

ببلیوغرافی وتصنیف اعشاری

ببلیوغرافی ، برکلمهٔ اجنبیه‌دها ، فن کتب دینیله‌مز سه‌ده اصول کتب‌می دینلی ، نه دینلی ؟ بعض محررلریمز عیناً استعمال ایدییورلر ، بعضیلری حسن صورتله ترجمه‌سنه چالیشییورلر . هر نه اولورسه اولسون بر تعبیرکه دائما قوللانمغه مجبورز . علوم ایچون مفتاح تتبعاتدر . فیض خروشان ایچنده یوزن بو عصرده علم ، وقوف تتبعه کیتدکجه انحصار ایدییور . هرعلمه ، هرفنه دکل هرقسمه ، هربابه ، هرفصله ، حتی هرنقطه‌یه دائر هرمملکتده فوج فوج مجلدات میدانه قونیلیور . بونلرک جمله‌سنی اوقومق ، بیلمك محالدر . علم بو آثاری تدقیق وتتبع ایتمك اصول واقتدارینی الده ایتمك دیمکدرکه بوده درجه‌سنه کوره آز چوق وقوف وقدرته متوقفدر .

آثار قدیمهٔ شرقیه‌یی جهان مدنیتك کتبخانه‌لرنده تحری‌یه درجهٔ ترقیمز نسبتنده مجبور اولدیغمز ایچون (ببلیوغرافی) بزجه بالخاصه شایان اهمیتدر . بر ایکی آی اول پارس کتبخانه‌لرنده‌کی کتب اسلامیه‌یی کوزدن

گچیرمك هوسنه دوشدم . برایکیسنده هیچ برشی بوله مادم . «(کتبخانهٔ ملی) ده زور زورینه شاهنامه کبی بعض مؤلفات گزیده‌یه راست کلدم .. بوکلفت تتبع شو تدقیقاتی بر وقت خالی‌یه ترکه بنی مجبور ایتدی . پارسده طبع اولنان ترجمه اثرلری بولمق بالخاصه مقصود مخصوصمدی .. اوده قولایجه قابل اولمیوردی . بو عصرك اواسطنه دوغری بعض فضلای مستشرقین طرفندن برچوق آثار شرقیه ایله برابر ترجمه کتابلرده نشر اولنمش . بونلری الده ایتسه‌ك ، ایچلرندن بزجه مجهول اولانلرینی آییرسه‌ق ، تعمیم ایلسه‌ك لساننزه ، علممزه ، معلوماتمزه ایجه خدمت ایتمش اولورز ، السنهٔ شرقیه مکتبی مدیری وانجمن دانش اعضاسندن موسیو (شفر) بودورك الك ذی قدرت مستشرقیننددر . سنه باشنده‌کی تبریکاتمه جواباً غایت نوازشمندانه بر لطفنامه ایله برابر ترجمه اوچ کتاب گزین ده اهدا بیوردیلرکه بونلردن میر علی شیر نوایینك منتخبات کلیاتی اوته‌دن بری آرادیغم آثار نفیسه‌دندر . نه حکمتدر ! بر علامه‌نك کوچك بیوك بر تلطیفه مظهر اولمق محبان علمی مستغرق شادمانی ایله‌یور . بو قیمتدار هدیه‌ده بنده بوتأثیری حاصل ایتدی . بوکتابلر ١٨٤١ تاریخلرینه طوغری پارسده طبع اولنمش . بزجه ،

باخصوص نخبه، نادراتدندر . بوندن ماعدا فاضل مشارالیه کتبخانه‌لرنده‌کی آثار فارسیه‌دزده آرزو ایتدکاریمی کوندره‌جکلرینی ینه اوکرمنامه‌لرنده وعد بیوریورلر .. بوقدر نوازشه‌قارشی علناً عرض شکرانه‌مسارعتی فریضه‌دن بیلدم . بومعامله‌ٔ لطفپرورانه مملکتمز ، لسانمز ، ادبیاتمز ایچون بر خیر خواهیٔ فاضلانه‌دن منبعثدر . مستشرقین آرزو ایدیورلرکه علمای شرق وغرب متحداً نفائس قدیمه‌یی ظاهره اخراج ایتسونلر ، بازار رواجه قویسونلر تاکه اوجوهرلر ضایع اولماسون .. اقدامك بویولده‌کی خدمت وغیرتی بوراجه مهر تقدیر اولدیغنی اوجه‌عرض ایتدمدی .. بالآخره آسیا انجمننك مقرراتی ، مستشرق فضل موسیو (باربیه دومینار) ك مکتوبلری بیاناتمك درجهٔ اصابتنی پك کوزل کوستردی .

اخیراً بر امریقالی طرفندن اختراع اولنان تصنیف اعشاری اصولی هرطرفجه موقع تطبیقه وضع اولنورسه کتبخانه‌لرده تفتیشات پك زیاده کسب سهولت ایلر . آرتیق اوبیتمز ، توکنمز فهرسلری آلت اوست ایتمکه حاجت قالمز . کچن کون « جمعیت علما » ده معلمیندن بری بواصولی برتفصیل کوستردی . آمریقا کتبخانه‌لرنده شمدی بوقاعده مرعی ، قریباً فرانسه‌ده دخی بویله

اولمسی ملحوظدر . الده موجد اصولك بر مفتاحی وار .
او مفتاحه کوره حساب یوریتیلیور :

اولا معلومات عمومیهٔ بشریه اون قسمه تقسیم اولنور ،
— بو تقسیمات بر پارچه عندی ، فقط بأس یوق تعمیم
ایده بیلیر — اوحالده الزده معنیدار بر رقم بولنور :

عمومی	٠
فلسفه	١
مذهب	٢
علم اجتماعی	٣
(فیلولوژی)	٤
علوم طبیعیه	٥
علوم تطبیقیه	٦
صنایع نفیسه	٧
ادبیات	٨
تاریخ ، جغرافیا	٩

بونلرك ایچندن بر قسمی ، بالفرض ادبیاتی آلالم ،
بونیده ایکنجی درجه‌ده اون قسمه آییره بیلیرز :

ادبیات	٨٠
آمریقا ادبیاتی	٨١
انکلتره »	٨٢

آلمانيا ادبياتى	٨٣
فرانسه »	٨٤
ايتاليا »	٨٥
اسپانيا »	٨٦
لاتين »	٨٧
يونان »	٨٨
سائره »	٨٩

بناء عليه فرانسه ادبياتنه عائد بتون اثرلر ٨٤ رقميله باشلايه‌جق .. بونى ده بر درجه دها تقسيم ايده‌لم :

فرانسه ادبياتى	٨٤٠
شعر	٨٤١
تياترو	٨٤٢
حكايه	٨٤٣
تنقيد	٨٤٤
خطابت	٨٤٥
مكاتيب	٨٤٦
هجويه	٨٤٧
متنوعه	٨٤٨
پرووانس ادبياتى	٨٤٩

بوصوك قسملرك‌ده هر برى وقته كوره تكراراً تقسيم اولنه بيلير :

عموميتله فرانسز تياتروسى	٨٤٢٠
١٤٠٠ تاريخنه قدر	٨٤٢١
١٥ نجى عصر	٨٤٢٢
١٦ « «	٨٤٢٣
١٧ « «	٨٤٢٤
١٨ « «	٨٤٢٥
ايمپراطورلق دورى	٨٤٢٦
١٨١٥ دن ١٨٤٨	٨٤٢٧
١٨٤٨ دن ١٨٩٦	٨٤٢٨

بوصوك تقسيم ، ماده‌يى بسبتون تعيين وايضاح ايچون بر درجه دها يوريتيلير . نهايتده مقصدى مشعر غايت واضح بر رقم الده ايديليير

شو تقسيمانده بتون قسملر متناظر اولديغى ايچون :

فرانسز تياتروسى	٨٤٢
المان «	٨٣٢
اسپانيول «	٨٥٢

ديمك اولور . كذا ٨٢١ انكليز اشعارى ، ٨٣١ المان اشعارى ديمكدر . درجهٔ اخرى تقسيماتى ده عينيله بويله‌در . ٨٤٣٥ اون سكزنجى عصرده فرانسه حكاياتى ، ٨٤٣٥ زمانمزده فرانسه حكاياتى ، ٨٥٢٨ زمانمزده ايتاليا

تیاتروسی ، ٨٦٨٧ اون طقوزنجی عصر اواسطنده اسپانیا
لساننده متنوعه افهام ایدر وقس علیه البواقی .. اوحالده
انسان بر قاچ رقم حافظه سنه آلیرسه لایعد آثار تصنیف
ایده بیلیر . معلمك کچن اقسام کوستردیکی اصول ایشته
بوندن عبارتدر . کندیسی علم منافع الاعضا مشتغلیننده ن
اولدیغی حالده (بیبلیوغرافی) دن بحث ایتمسی بیوك پدرینك
مشهور بر محب کتب اولمسندن ایلری کلیورمش ..

بواصول غایت مدققانه در ، عالمانه در ، فوائد عدیده یی
جامعدر . انجق بر شرطه تابعدر . اوده بو تصنیف
اعشاری یی کوسترن کتاب انده اولمیدر .

بو بر قصور دکلدر . تلغراف بر اختراع بهیدر .
فقط یالکز بر مملکتده اراسه ده بشقه مملکتلرده اولمسه ،
بر یره منحصر بولنسه نه ایشه یارار . بنابرین بوتصنیف
اعشاری عمومی اولورسه ، تعمم ایدرسه خدمت ایلر .
هم پك مکمل خدمت ایلر . آرتق اوزون اوزادی یه فهرسلره
حاجت قالماز ، دنیانك هر جهتی ایچون فهرس بر اولور .
انکلیزجه آلمانجه ، چینجه .. اصول تصنیف بردر . چونکه
هانکی لسانده هانکی کتبخانه ده (مونتره آل) ده
(اسکوریال) ده نرده اولورسه اولسون ٨٤٢٣ نومروسی
دائما اون التنجی عصرده فرانسه فاجعه محررینی دیمك

اولور . كذا اوزوز اوزاری‌یه تدقیقاته ، تتبعاته ، تجربیاته ، بیلمم نه‌یه حاجت قالمقسزین بالفرض فلان یاخود فلان كتبخانه‌ده اون التنجی عصرده‌كی فرانسه تیاتروسنه دائر هانكی كتابلر موجوددر ، بالسهوله الده ایدیلیر .

بوبیانادن صوكره معلم دییورکه : شو تصنیف اعشاری قریباً فرانسه‌ده بتون تعمیم ایده‌جكدر . چونكه اصول اعشارینك موجدی فرانسه دهاسیدر .

بزه كلنجه شو تصنیف حقیقةً خارق العاده‌در . لكن آثار شرقیه‌یه بك آز اهمیت ویرلمش .. الده‌كی مفتاحی تبدیل ایده‌میه‌جكمزدن ، نقصانی‌ده كندیلكمزدن اكمال ایلیه‌میز .. شوقدركه عن قریب بواصوله دائر انجمنلر عقدی ، نواقص و قعه‌نك تذكری ملحوظدر . او زمان بلكه بو جهتی‌ده یاده كتیرن اولور . بعض فرانسز مجموعه‌لرنده هر مقاله‌نك نهایتنده برر رقم كورلمكه باشلادی . قارئین كرامز او رقمرك شو تصنیف اعشاریدن عبارت اولدیغنی ، مقاله‌نك هانكی علمه ، هانكی مملكته ، هانكی زمانه ، هانكی بحثه عائدیتنی ارائه ایلدیكنی تفصیلات مبسوطه‌دن صوكره بالسهوله آكلارلر .

موضوعات العلوم

کوندریلان (موضوعات العلوم) نسخه‌لری مستشرقین کرامه تقدیم اولندی . اولا نفسمه عائد کوچک بر نقطه‌یی عرض ایده‌یم . مطبوعات عثمانیـه عالمنده بو یله معناً ، مادةً بیوك اثرلرك تجلیسی فکر مطالعه‌یه بشقه بر شـوق ویریـیور . کوچك بر کتاب ، بوکون اوقورسك ، یارین اوقورسـك بیتر . ذهنه غدای کافی اولمز ، حافظـه‌یی طویورماز . بشـقه بر اثره کچرسـك که یکیدن بر مشغله دیمکدر ... حال بوکه اله بویله جسیم الجثه بر نسخهٔ نفیسه آلدکمی کونلرجه حرص مطالعه‌که پویان اوله‌جق وادی بولورسك ، لفظك کیف مایشاء تمادیسنه معنانك مزیتی‌ده لذتی‌ده یاور اولور ، نشـئه‌دن نشـئه‌یه ، ذوقدن ذوقـه طولاشیرسك . بونك ایچون آثارجدیه حجماً نه‌قدر بیوك اولورسـه ، هوسکاران تحصـیل وتتبعه او درجه خوش کلیر ... حوائج معنویه ، احتیـاجات مادیه کبی دکلدر . بر شکمپرور ، نه مرتبه واسع بر معده‌یه مالك اولورسـه اولسون اوچنجی ، دردنجی ، نهایت بشنجی قابده مطلق طیقانیر ، طویار . لکن بر حریص مطالعه اوچ یوزنجی ،

درت یوزنجی .. بش یوزنجی صحیفه‌یه کایرده حالا تسکین احتیاج ایده‌مز . . . قوانین طبیعیه بویله‌در . بونلردن استفاده چاره‌لرینی دوشونمکدن بشقه بر شی یپامایز ...

اقدامی‌ده ، محررلرینی‌ده ، مخابرینی‌ده اوته‌دن بری قدر شناسانه التفاتلره ، تشویقلره مظهر ایده کلن آسیا انجمنی رئیسی مستشرق شهیر (باربیه‌ده مینار) حضرتلری تقدمهٔ واقعه‌یه جواباً باشدن باشه غایت ملتفتانه ومشوقانه یازلمش بر کرمنامه ارسال بیوردیلرکه بعض سطرلرینی طوغریدن طوغری‌یه بحثه تعلق ایتدیکی ایچون بروجه آتی عرض ایدییورم :

« (موضوعات العلوم) قدر مهم بر اثرك طبع ونشری (اقدام) مدیرینك مزیت قدر آشنایی وکارآکاهیسنه جداً موجب مفخرت بر دلیلدر . بو کتاب کزین (اقدام)ك پی در پی نشر ایتمك ایستدیکی آثاره پارلاق بر ابتدا اولیور . کرك احمد جودته وکرك نجیب عاصمه بالخاصه بیان تشکره شتاب ایلر وبو ترقیات علمیه‌یی رفقای مستشرقینمك نظرهٔ تقدیر وتشویقلرینه عرض ایله اکتساب مسعدت ایلیه‌جکمی بیلدیریرم .... »

فاضل مشار الیه بوندن صوکره مخابر حقیره ابذال توجه بیوره‌رق آره صره (اقدام) ه کوندره کلدیکم

مقالات ایچون لطفاً تقدیر وستایشده بولنیورلر ..

لسانمزه ، ادبیاتمزه بحق توجه کوسترن وخدمت ایدن بو افاضل ایله مطبوعات عثمانیه آره‌سنده الك اول معارفه ارتباط پیدا ایدن وهرایکی طرفلك ثمرات اجتهادینی بربرینه بیلدیرمکه چالیشان (اقدام) اولدیغی ایچون تقدیرات سالفه بر پارچه‌جق‌ده مخابر عاجزه راجع اولسه بیله بجادر دیمکدن کندیمی آله‌میه‌جغم .. ضرری یوق .. بزه‌ده بوقدر غرور عطف اولنسون . یاخود رفقامزدن برینك دیدیکی کبی مادام که شعرده فخر وغروره جواز واردر عجمده ، عربده ، ترکده کندینی مدح ایتمین شاعر یوق .. مادامکه ادبامزك اتفاق اخیری ایله شعر موزون سوزه منحصر دکلدر او حالده نثرآده فخر وغرور مجاز اولملیدر !..

(اقدام)ك احیای آثاره دائر خدمات متوالیه‌سنه بر ضمیمهٔ حسنه اولمق اوزره خاطرهٔ آتیه‌یی بالمناسبه عرض ایلرم . بونوع اثرلره شدت ارتباطمی بیلن احبای کرامدن بری وقتیله مأموراً (کلس) قصبه‌سنه کیتمشدی .. عودتنده بکا هدیه اوله‌رق اوچ درت صحیفه یازی کتیردی . بو یازیلر (روح شروح) نامنده بر اثر نفیسدن نمونه ایدی . قارئین کرامدن اشعار قدیمه‌مزله توغل ایدنلر

بیلیرکه شعر ترکی اولا طشره‌ده فیض بولمشدز . بو فیضك ثمره‌لری حالا بو یرلرده تورر ، طوریر .. خلق همان شاعرانه کوریشیر .. بقاللر ، قصابلر ازبر شعر بیلیر .. ینه او ذات اکلاتیوردی : (کلس) ده چارشودن کچرکن بر مشتری ایله بر مناو آره‌سنده یاریم اوقه جوز ایچون بر کشمکشدر کیدییورمش .. مشتری « یا کلش طارتیورسك » دیه طاریلیورمش .. قوجه مناو ترازونی شدتله بر صارصدقدن صوکره حریفك برونه صوقه‌رق غایت موزون ومنتظم بر ادا ایله ، « چشم انصاف کبی عاقله میزان اولماز » دیمش ، ایشته هپ بونلر او دیارده یتشن شعرانك طبعی برکتیدر . غریبی شوکه ترکجه‌نك بودرجه فیض بولدیغی مملکتلر اکثریا عربستانه ملاصقدر ، حدوددر . دوراخیرده بیله بوطرفلرده اویله کوزل شاعرلر یتشمشکه بونلردن عینتابلی حصیرجی زاده ، انطاکیه‌لی یحیی ، کلسلی خاکی تذکرة الشعرایی تزیین ایده‌جك فضلادندر . . .

نه ایسه (روح شروح) دن بحث ایدییوردق . بو نسخهٔ نفیسه کلسلك (عینی) ایله معاصر شعراسندن روحی نك محصول فضل وهمتی درکه پند عطارك غایت عالمانه ، شاعرانه بر شرح ترکیسیدر . افاده لطیف ،

تحليل غايت مفيد ، تماماً معنى ، ترجمه مكمل .. بيوك بر مجلد حصوله كتيرن بو كتاب فوق الحد كوزل بر يازى ايله محرر اولديغى حالده كاس علما سندن عبدالنافع افنديده محفوظ ايمش .. بو اثر كزين جلب ايديله رك (كتبخانهٔ اقدام) صيره سنده طبع ونشر اولنسه ادبيات عثمانيه يه جدى بر خدمت ايدلمش اولور . لسانمزك ، باخصوص شعريمزك باالخاصه لفظ جهتندن محافظهٔ فيض و آهنكى بو نوع محصولات علميه نك تدقيق و تتبعيله اولور . شعره هوسكار اولانلريمز ايچون لسان فارسى يى اوكرنمك وباخصوص ترجمه نقطهٔ نظرندن اوكرنمك الزمدر .. بوكاده خدمت ايده جك اثرلر مياننده كرك (پند عطار) ك عظمت واهميتى وكرك شرحك قدرت ولطافتى حسبيله (روح شروح) برموقع بلند اشغال ايلر .. بوندن ماعدا اسلافمزك بويله جهان ذكر امكله ، غيرتله حصوله كتيردكلرى آثار عاليه يى طعمهٔ ضياعدن قورتارمق بزه بيوك بر وظيفه دكلميدر ؛ بو اثرلرك هر برى سعى واجتهاد ايله كذران ايتمش بر عمر خجسته نك محصوليدر . دوشونملى كه بو سعى خدا پسندانه در ، نه صافدر .. ساعى فكرينى بر وظيفهٔ نظيفه اوزرينه يوروتيور ، شهرت ، ثروت ، ولوله ، دبدبه كبى آلايشه قاپلمايور . مكافات معنويه يى كافى كوريور .

بويله فطرت علويه اصحابنه قارشى ايفاى منت وشكران اخلاقك بورجيدر .. بوبورج ده شواثرلرك احياسيله ادا اولنور . (روحى) يه دائر تذاكر شعراده تفصيلات بولامادمدى . يالكز (عينى) تذكره سنده برايكى سوز واردى . علمى شعرندن اقوى اولسه كرك .. اوصره لرده (كاس) ده بريانغين ، يا بر عربده اولمش ، (روحى) نك مال وملكى يغمايه اوغرامش . بو وقعه يه دائر يازديغى بر قصيده نك بعض بيتلرى خاطره‌ٔ ناسده ايمش .. زواللى شاعر : «آجيمم ماله ولى روح شروحم كيتدى ـ هم يا نجه ايكى مجموعهٔ شعر وانشا» ديبورمش .. حاصلى روح شروحك شو صره ده نشرى هر نه دنسه قواعد شعر وانشايه اهميت ويرمك ايسته مه ين ، معنانك حسنى لفظك لطافتيله توأم اولديغنى آكلامامق ايسته ين بعض نوهوسلريمزه هم بر وسيلهٔ ايقاظ ، هم ده بر سبب فيض اولور . چونكه بوعدم تفهم فقدان اقتدار دن متولد اولسه كركدركه بو نقصانده آنجق او يولده آثارك تتبعيله اكمال اولنور .

پارس مخابريننك كاسدن بحث ايتمسى ، ادباى حقيقيوندن شعراى قديمه مزه كچمسى ، (فلوبر) دن (روحى) يه آتلامسى غريب كورونور . فقط انى بيلمليكه ادب ايچون علم ايچون حدود ، زمان يوقدر . بوخاصهٔ مباركه نزده

اولسه زمینی بولونجه نفیض ایدر . حقیقیونك پارلاق بر محصولی بکا نه درلو بر نشئه ویرییورسه وقتیله (روح شروح) ده او انشراحی ویرمشدی . بالکه بونده اوبرندن زیاده فیض واردی . چونکه ملیت بو آشنائی روح وقلب فکره بشقه درلو نفوذ ایدییوردی . حالا بیله شو خاطرهٔ ادبیه امثال غربیه سندن زیاده هیجانه شوقه باعث اولیور .

مع مافیه جدیته برازده مزاح قاریشدیرمق لازم . پارسك شوموسمده کی اکلنجه لرندن بحث ایده یم . فقط اوکزیده اشتغالاره بویله بیکارجه مالا یعنی اکلنجه لر فدا اولسون .. دیه بنی مواخذه ایتمه ملی . کچن بازار کونی پوسته می خلاف معتاد وقتدن اول یعنی کوندوز آلافرانغه ساعت اوچده بیتردمدی . بر ایکی ساعت اولده پوسته جی (موضوعات العلوم) نسخه لرینی کتیرمشدی . هم بونلردن ایکیسنی مستشرق فضله بالذات تقدیم ایتمك ، هم ده بوفرصتدن استفاده ایله بر پارچه تنزه ایدرك بر هفته دن بری لزوملی لزومسز های وهوی اشتغالدن بر دقیقه بیله بوش قالامایان زواللی قفامی دیکلندیرمك امنیه دوشدم . جزءداتمه موضوعاتدن ایکی جلد یرلشدیرەرك (غران بولوار) دیدکلری مشهور جاده لره طوغری یوله قویولدم . تحف ! سوقاقلرده لزومندن زیاده خلق .

بوندن بشقه هرچهره ده برخنده ، بر بشارت ، هرخطوه ده
برطور آوارکی ، ایچلرنده ایش کورمکه کیدن همان یوق .
قوللك آلتنده کی قوجه علامتله بن بر استثنا . بونکچون
خنده لر عجبا بکامیدر ، دییه ایچمه بر مراق بیله کلدی .
دها عجیبی اوته کنك ، بریکینك ، الك سوسلی افندیلرك
خانملرك لاعلی التعیین اوزرلرنده اوفاق کاغد
قیرپینتیلری وارکه عادتا آلافرانغه بر حلاج دکاننـدن
چیقمشه بکزه یورلر . بن بویله شاشقین شاشقین کیدر ،
بوحاله آغز آچار ، طوریرکن یانمدن کچن قادینلردن بری
صورتمه او کاغد قیریقلرندن بر آووج لهوا ایتمه سونمی ؟
بوسفر حیرته اوفکه ده انضمام ایلدی . نه دیمك بوتعرض
نه دن ایلری کلیور ؟ خلقه مسخره می اولدق ؟ فقط
قارشیده باقدم که قادین ارکك هرطرفدن بر برلرینه بویله
اعلان حرب ایدوب طوریورلر . هرکوشه باشنده ده
بر صاتیجی قوجاقلرنده سبت سبت « قونفه تی » نامی
ویردکلری بومدور ، ملون ، کوچك ، خفیف کاغد
قیریقلری ، « (قونفه تی) سی اولمیان یوقمی . قونفه تی !
قونفه تی ! اوقه سی برفرانغه قونفه تی .. قوقولی قونفه تی »
دییه باغیروب طوریورلر .. ایش آکلاشلدی چیچك
بایرامندن آزما بر یورطی وار دییورلردی . دیمك اوکلمش

بن یوزیمه ، کوزیمه بر اون اوقه قونفه‌تی یدکدن صوکره معهود بیوك جاده‌لره کله‌بیلدم ، فقط وای مبارك وای ، انسـان دکل ، قارنجه ! ایکنه آتسـه‌ك یره دوشمز . ثابته حقیقی بر مدلول ... آرابه‌لر ، تراموایلر ، اومنیبوسـلر هپ معطل .. بر کورلتی ، بر هـای وهو ، بر قهقهه ، بر قیامتدر کیدییور . هرکس کولیور . هرکس باغیرییور . اما بلا امل بلا سبب ایشـته غرابت آنده آووج آووج قونفه‌تیلر یوزدن یوزه ، کوزدن کوزه صچرایور . بعضیلرینك النده کاغددن سوپورکه‌لر وارکه قصابلرك سینك قوغدقری معهود نسنه‌یه بکزه‌یور . فقط کاغدلر قوقولی ، رنکلی ، صاپلر سوسلی کوزل .. چهره‌یه بر آووج قونفه‌تی کله‌رك اوست ، باش کاغد توزلری ایچنـده قالدقدن صـوکره بو سـوپور که حسـبهٔ امداده یتیشـیور ، سزی ایچه سـوپورییور .. بوقدرمی یا دها نه‌لر ، نه‌لر : « تلغراف کاغدلری کبی ایجـه اوزون ، ییلان واری (سرپانتن) دیدکلری کاغد دمتلری طوپلری وارکه اون آدیم مسافه‌دن پنجره‌لردن اولردن ، اوته‌دن ، بریدن آتیلدقلری حالده کلیور ، اوزریکزه یاپیشیور .. سزکله مهاجمکزك ارەسنده بر خط تشکیل ایله‌یور .. آغاجلر ، بنالر ، باشدن باشـه

بویله رنك رنك (سرپانتن) لرله دونانمش که هر طرف کلین اوطه‌سنی آندیرییور ، بوتزیینات‌ده عادتا بیلدیکمز آصقیلره بکزیور : بوفوجافوج خنقك صرف چوجقلردن یاخود عادی ناسدن اولدیغنه ذاهب اولمایکز . . بالعکس (قونفه‌تی) پاره‌یه متوقف اولدیغی ایچون جماعت اکثریتله آز چوق زنکینلردن وهله بو بر زخدن کچه‌ك دکمه بابا یکیتلرك خرجی اولمدیغندن کافةً قوص قوجه آدملردن ، قادینلردن مرکبدی . ارککلردن چوغنده معهود بیلدیکمز ماسکه‌لر واردی . بوکشمکش ، بوولوله کافی دکل ایمش کبی برده (ثورسمین) دیدکلری برقارناوال آلایی کلدی ، چاندی که بومضحکه‌نصل اولورسه‌اولسون‌وصفه صیغماز . سیار بر بنا کبی آرابه‌لر .. هر بری صنایع اکلیه‌اصنافدن برینه مختص .. مثلا برنجی آرابه قصابلره مخصوص .. اوستنده تکمیل مزین ، مطنطن قصاب علائمی ، قصاب قادینلری ، قصاب ارککلری اوکده بر باندو موسیقی .. آرقه‌ده قویون قیافتنده اوکوز شکلنده انسانلر .. کاه رقص ایدییورلر .. کاه قوشیورلر .. کاه آغیر آغیر کیدییورلر .. ایکنجی آرابه اکمکجیلره منحصر .. بونده‌ده تحف تحف اشکال . . آرابه‌ده خاطر وخیاله کلمز انواع تمسخرات ، زمان قدیمه کوره ملبوس موزیقه‌جیلر ، پیاده‌لر . سواریلر ..

بورولر .. حاصلی نه تصوره کلیرسه هپ موجود ، فقط کولونج ، چوق درجه کولونج بر شکلده .. مثلا اورطه یرده کلین آرابه‌سی یاخود عربه‌سی (ثروت فنون مطالعهٔ محققه ومصیبه‌سیله بزی بوسبوتون شاشیرتدی) ایچنده نه اولسه بکنیرسکز . تالانمش ، پوالانمش ... بر اوکوز ، سمیز . ملحم براوکور.. ذاتاً بتون بودبدبه‌لر بواوکوزك شرفنه .. ایشته یورطینك آدی‌ده بورادن کلیور : (تورسمین) بوعربه‌نك آرقه‌سندن نه درجه بیوك ، اوزون ، شیشمان اولمق قابلسه اویله بر فرانسز قادینی .. عادتا مناره کبی ... فقط آشجی ، قپوجی صنفندن اولان بوقادین ، صنعی ، باپما ، چونکه او هیئتده مخلوق بولمق محال . ینده طبقی کندینه بکزر ، ینه او طبقه‌دن بر ارکك .. بونلر او مرتبه کوزل مصنوع ، اویله مکمل مرتب ، اوقدر کولونج وحقیقی بر صورتده ملبوس‌که انسانی قاتلتمق ایچون منظره‌لری کافیدر . بالکه ایچلرنده صاقلی آدملرك تحریکاتیله بر برینه عشوه واشارت ایتمکده بشلادقلری کبی خلق خنده‌دن چاتلایور ، قیریلیور ... حاصلی بومضحکه کورمکه متوقف بر تمسخر ، ــ هرایکی معناسیله ــ فوق‌الحد بر مسخره لندی ..

(قونفه‌تی) نك منشأی چیچك یوزنده‌سی ایمش .

پارسه (نیس) دن كلمش .. فقط چیچك هم غیر مبذول ،
هم ده بهالی اولدیغی ایچون پارسلیلر قازینولرده بر برلرینه
كوچك كوچك شكر دانه‌لری آتیورلرمش .. بو دانه‌لر
تهلكه‌لردن خالی اولمادیغی ایچون قازینوجیلردن بری شورنكا
رنك ، اوفاق ، رایحه‌دار كاغد پارچه‌لرینی ایجاد ایتمش كه
قولای ، اوجوز اولدیغی ایچون كیت كیده بنالرك داخلندن
خارجنه صیچرامش ، سوقاقلره قدر یایلمش .. (سرپانتن)-
ی ده تلغراف مأمورلرندن بری ملعبه‌یه قویمش ...
بویوزدن هر ایكی موجد مقتدر كلی پاره قازانمشلر ..
بو حالی نظر حسدله كورن بر كتابجی كتب مطبوعه‌نك
كوندن كونه حددن فزون اولمسنه ، صاتلمامسنه بر چاره
اولمق اوزره بر اصول بولمش ، بو اصول موجبنجه
كتابلر (قونفه‌تی) اساسنه بناءً ترتیب اولونیور . سنه
نهایتنده كتابخانه‌اصحابی موجودلرینی كوزدن كچیریورلر ..
ایچلرنده سورولمه‌ین ، ایشه یارامایان وارسه همان صیقی
ویریورلر ، قونفه‌تی اولیور .. بو حالده اوقه ایله صاتیلیور ،
دها چوق پاره كتیریور . بویورطی ، بو هوای وهوی
نشئه وطرب اوچ كون امتداد ایتدی . هر جهت ، حتی
دارالتعلیملر بیله قاپالی ایدی ..

املا بحثی

لسانمزك هر درلو قواعدی ، صرفی ، نحوی ، آهنکی ، ادبیاتی هر یازی یازانمزی دوشوندیر یبورسه ده بالخاصه املا جهتی تعممی حسبیله بو دوشونجه‌لرك الك ایلری کلنیدر . اخیراً (اقدام) ك بو مسئله‌یه دائر سرد ایتدیکی مطالعاته علاوةً بر قاچ سوزده بن سویله‌مك ایسترم . اولا بیلیرکه سوزلرم معلومی اعلام قبیلندندر ، بأس یوق ، چونکه بو معلوم دها اعلام اولنملی املامز دوزلسون .

اول امرده بحثی اوچ فصله تقسیم ایده‌لم . هرفصلی ده آیری آیری قسملره آییره‌رق توضیح ایلیه‌لم . بوتقسیماتدن ایکی فائده حاصل اولور : هم مقصد قولای اکلاشیلور ، همده افکار مسرودهنك مقبولی مدخولندن بالسهوله تفریق اولنور .

لسانمزده استعمال اولنان کلمات یا عرب وفارسیدن مأخوذدر ، یاخود صرف ترکجه‌در ویا بشقه بر لسان اجنبیدن آلنمه‌در . بوصوك کلمه‌لر اهمیتدن املاجه عاری

اولدیغی ایچون بونلری بوبحثده صرف ترکجه کلمه‌لر میانه ادخال ایتمك كركدر .

برنجی فصل — عرب وفارسیدن مأخوذ کلمه‌لر .. املامزك بسبتون بوزلماسنه ، سهولتنه ، سلامتنه خدمت ایدن ایشته بو کلمه‌لردر . بونلرك املالری بر قاعده ، بر قاموس اوزرینه موضوع اولدیغی ایچون قطعیاً تحریف قبول ایتمز . مع مافیه استعمال ادباده هر نه دنسه بو جهتجه‌ده اختلاف توره‌دیکی جهتله بوکلمه‌لری ده اوچ قسمه آییرملی‌یز : ١ — تحریفی هیچ بر صاحب قلمجه تجویز اولنمیان کلمات عربیه وفارسیه .. مثلا کندینی .. لسانی بیلیر بر کاتب تصور ایده‌میزکه (حاظر) یاخود (حاضیر) یازمغه ، (نازیك) ، (آشیفته) کبی خطالر قارالامغه قائل اولسون . بونلرك تحریف بحثی قله بیله النمز ، بویولده تجدد کوسترمك ایستینلر بزه بحق حوپا نظریله باقیلیر . چونکه بوکلمه‌لرك هر بری معقول بر اشتقاق ، بر وزن اوزرینه مبنیدر . یاخود عصرلردن بری پایدار اولمش مفید ، معنیدار بر استعماله مستندر . بنابرین بوقسمی مباحثه‌یه بیله حاجت یوقدر . ذره‌جه تحریف جائز دکلدر . الا که لساندن الدن کیدر . ٢ — عربی وفارسی اولدقلری حالده تحریفلری بعض ادباجه تجویز

اولان کلمه‌لردر . مثلا (کوچك) ، (چرکین) و (یقین) کلمه‌لرینی پك چوغمز (کوچوك ، کچوك ، چیرکین ، یاقین) طرزنده یازییورز . حدنا شناسلغه حمل اولنمسون ، هرکس بو بحثده فکر مخصوصنی بیان ایده‌بیلیر . برشاعر بدیع المأثرمز : (کچوك ملك) یازسه‌ده بو تحریف قطعیاً تجویز اولنمامليدر . چونکه اولا فائده‌دن خالیدر . قرائت جهتنجه مشکلات هر ایکی صورتده آز ، چوق باقیدر . ثانیاً بر کره تحریفه باشلاندیغی ، بر استنادگاه یوق یا ، قاموس فارسی الدن چیقدی ، بری (کوچوك) ، او بری (کچوك) یازین بری ده چیقار (کچك) یازار ، نه دینیر ، استنادگاه یوق . ترکجه کلمه‌لرده امثالنی کوریيورز . ثالثاً عربی وفارسی کلمه‌لرك هیئت اصلیه‌لرینی محافظه ایتمك لسانمزك ادبیاتنه ، آهنکنه ، سلاستنه ، هرشیئه مضردر . دوشونملی که بز بولسانلردن یالکز کلمه آلمامشز . قواعد صرفیه ونحویه‌ده آلمشزکه بوقاعده‌لری بردرلو صرف ترکجه کلمه‌لره تطبیق ایدمیورز وایده‌میزده !. شمدی بر عربی ویا فارسی کلمه‌نك هیئت اصلیه‌سنی تحریف ایتدکمی ، بوقواعد دائره سندن خارجه چیقار اولیورزکه بوده نه بیوك ضرردر . بالخاصه ادبیات ایله ، شعر ایله اوغراشانلریمز بیلیر . مع مافیه بوقسمده مناقشه‌یه جواز

واردر ، چونکه بونده او بر قسم کبی قطعیت یوقدر .
٣ — . تحریفی جمله‌مزجه تجویز اولنسان کلمات عربیه وفارسیه‌در . مثلا قفص ، معده‌نواز یرینه قفس ومایدانوز کبی بونلر آرتق املای اصلیلرندن بسبتون چیقمشلر ، تلفظجه تغیره اوغرامشلر ، بونلره ترکجه نظر یله باقملی ، عربجه‌لرینی ، فارسیلرینی اونوتملی یز .. مع هذا غلط اوله‌رق (معیب) ، (مبغض) ، (معفو) یرینه (معیوب) ، (مبغوض) ، (معـاف) قوللانیورزکه بو تحریف جائز اولماسه کرکدر . چونکه برخطادن ، برغلطدن عبارتدرکه فاحشدر . طبقی (تقویه) معناسنه (تحکیم) کلمه‌سنی استعماله بکزرکه فنا بر خطادر .

چونکه (تحکیم) حکم انتخابی دیمکدرکه لسانمزده بونك آیریجه موقع استعمالی واردر . عبد الرحمن ثریا افندی کبی علمای لسان غالبا سفینة البلاغه مقدمه‌سنده (معیب) ی (معیوب) یازییورلر دییه‌جك اولورسه‌کز ، اوح !.. عرفان پاشا مکتوبنك نهایتنه طوغری‌ده « موتالر » جمع الجمعی وار دیر ، تجرم .

ایکنجی فصل — آز ، چوق معقول بر قاعده‌یه مستند اولدیغی کوستریله بیلن ترکجه کلمه‌لردر . مثلا (کالان) یازمامالیدر (کلن) یازملیدر . کذا (قالان)

یازملیدر (قاان) یازمامالیدر . چونکه آرتق صرفزده بر قاعده وضع اولندی : « مصدر (مك) لی اوله‌جق اولورسه اسم فاعل مادهٔ اصلیه‌نك آخرینه (ن) علاوه‌سیله ، (مق) لی اوله‌جق اولورسه (ان) علاوه‌سیله تشکیل ایدیلیر » دینیور . بو حالده قاعدةً (كان) ، (قالان) یازمق کرکدر . کذا (ده) اداتی حروف متصله‌دن صوکره کلدیلر وقت اولورسه بیتشملی ، عطف اولورسه بیتشمامیلیدر . مثلا (انسانده قوهٔ ناطقه‌واردر ، حیواناندندر) یازملیدر . بوندن ماعدا (وجهله) دکل ، (وجه ایله) یازملیدر . چونکه قاعده بویله‌در . نته‌کیم بو قاعده‌یی (دور ایله جور ایله قدر ایله) کبی امثالنده دائماً تطبیق ایدییورز . ترکجه کلمه‌لرك املاسنی بویله قاعده‌لره ربط ایتمك بیوك سهولتی ، فائده‌یی موجبدر . شو اوچ قاعدهٔ مسروده‌دن برنجیسی . ایلك اوکجه (لسان عثمانی) سنده منتظماً بیان ایدن احمد راسم بك اولدی . دیکرلرینی ایسه ناجی افندی مرحوم (مجموعهٔ معلم) ده وضع ایلدی . نفسمده تجربه‌مله سویلرم : اوللری هله شو (ده) بحثده نه مشکلاته اوغرانیردی . حالاده ادبامز بومشکلاندن جیقامیور . شو بسیط فقط لطیف قاعده‌یه رعایتی روا کورمیورز .

بو فصل ده مناقشه ومباحثه یه موضوعدر . بو قاعده لری ایجه وضع ایتملی یز . بونلره رعایت ایتمیانلری جهل ایله اتهامه قدر وارملی یز . بو صورتله قورقملی یز قالمسلر یمزی ترکجه الفاظه قاعده شناسلغه آلیشدیرملی یز . . تاکه بیلنله ، بیلمه ین تفریق اولنسون . خوش بو فرق دائما ظاهردر .

اوچنجی فصل . — معقول بر قاعده یه ربط اولنه میان ، ناچار قواعد عندیه یه براقیلان ترکجه کلمه لردر . ایشته مشکلاتك بیوکی بو فصلده در . انسان بو کلمه لره دوشدکجه لسانمزه آجیور . هله بو زواللیلر تجدد هوسکاری ، فقط سرمایه زوکوردی محررلرك النه کچنجه بوسبتون . . یوق بوسبوتون . . یوق . . بوس بوتون . . . پریشان اولیورلر . وقس علیه البواقی . . بو فصله عائد کلمه لردن بر قاعده آلتنه کیره بیلنلری سچملی ، الهملی ، اوبر فصللره چیقامیانلری عندی بر اساسه ربط ایله قاموس آلتنه آلملی . . بوخصوصاتده بعض جهتلره دقت ایتملی . . مثلا تصویر افکارده برقاعده وار : (ط) حرفی حروف املادن اول کلنجه (دال) کبی اوقونور ، طوغری ، طایی . . کبی بوقاعده دن استفاده محسناتی داعی دکلیدر ؟ سنه لردن بری موضوع براملایی دکیشدیرمه مسه‌ك انی

اولمـازمی ؟ بنجه . خیر ! چـونکه (طاش) کلمه‌سی کبی بعض اسـتثنالردن صرف نظر ، اجانب ، حتی اطفـالمز بوقاعده‌یی آکلامینجه‌یه قدر برباد بر تلفظ آلیورلر . . . طشره‌لرده (طوغری) هپ (ط) ایله تلفظ اولنیورکه برسـوء تکلم دیمکدر . . . خلاصه بوفصلده هرکس کبی بن‌ده تردده‌یم . (ط) یی (دال) ه‌می تبدیل ایتملی . . . (اوطه) دن (اوده) یاخود (اودا) کبی التباسلر روح صیقیور . انسان شاشیریور ، قیزییور . بعضا دوغری ، بعضاً طوغری یازییور : الک طوغریسی الک بیوک یالاندر ، بول طوغریسنی بنی اینـاندیر .. دییور .. بو فصـلده ایستدکاری کبی قلم اوستادلریمزدن هیچ برینی مؤاخذه ایده‌میز ... حالا خاطرمده‌در . وقتیله نابی زاده مرحوم (خانم قیزلره) دیه کوچك برقرائت کتابی نشر ایتدی .. بوکتابده ایلك اوجه (بشـقه) یی (باشـقه) طرزنده یازدیغی ایچون ناجی افندی قیزدیدی . بو خاطره بنـده محفوظ ایکن برقاچ سنه صوکره الله (سـنبله) کچدی .. باقدم ، معلمده املا بام باشقه اولمش ..

حال بوکه مرحوم برحیات اولسـه ایدی (باشقه) ایله اکتفا ایتمز (باشقا) یه قدر کیدردی . باخصوص بو تبدلاته معقول برسبب وار . نه ایچون طرز تحریر ،

تلفظه توافق ایتمسون . دعا ایده‌لم که بو حقیقت لسانمزده ، ترکچه کلماتده هنوز بر اصول املا تقرر ایله‌مه‌دن کشف اولندی شمدی یاپاجغمز ایش بو حقیقتی اصلا نظردن آییرمیه‌رق والتباس وسائره‌یی ده ایچه کوزه‌ده‌رك کلمه‌لریمزی تکمیل لایتغیر بوشکله صوقمق ، برقاموس آلتنه آلمقدر . بوندن صوکره کیمسه تحریفه جسارت ایده‌مز . هرکس اوشکل معقوله رعایت ایلر . باخصوص الده بر استنادگاه اولور . فقط مسئله مشکلاتدن خالی دکلدر : نه چاره : هر حالده چالیشملی ، شو املا تذبذبنك اك اول اوکنی آلملی یز .. چونکه آرقه‌ده آهنك ، وضوح وسائره کبی لسان ادبمزك تفیض وتکملنه خادم بر چوق تدقیقات وتفتیشاته احتیاجمز وار ...

پارس کتبخانه‌لرنده مؤلفات ترکیه

معراجنامه

معراجنامه براثر کزیندرکه انجمن دانش اعضاسندن وفضلای مستشرقیندن (پاوه‌ده قورته‌ی) لك همتیله ساحهٔ مطبوعاته‌مز یناً چیقمشدر: السنهٔ شرقیه مکتبی مدیری فاضل شهیر موسیو (شفر) (انطوان غالو) نك ۱٦۷۲ و۱٦۷۳ تاریخلرنده درسعادتده بولوندیغی صره‌ده یازدیغی بردفتر خاطراتی کوزلجه تحشیه ایدرك اون‌بش سنه اول نشر ایله‌دی. (غالو) بیك بر کیجه‌یی فرانسزجه‌یه ترجمه ایدن ذات معروفدر. دفتر مبحوثك ۲۹ نجی صحیفه‌سنده شو سطرلری یازییور:

« پنجشنبه، ۱٤ کانون‌ثانی براثر صاتون آلدم. بدل اشترا یکرمی‌بش غروشدر. بوکتاب قدیم کوفی خطیله یازلمشدر.» بونسخهٔ نفیسه فرانسه‌یه کتیریلیر. (مارکی‌ده نوانتل) طرفندن مشهور (قولبر) ه تقدیم اولونور. (قولبر)، کتابخانه‌سنده‌کی اثار نادره‌نك قیمتنی بیلملك ایچون مستشرقیندن (په‌تی‌ده لاقرووا)یی

بواثره دائر برمطالعه نامه یازمغه مأمور ایلر . بوذات فاضل اوال یازیسنی ایجه تدقیق ایتدکدن صوکره قرائتی کندیسنجه محال اولدیغنی بیان ایدر . یالکز بعض تفصیلات ایله برابر ملاحظهٔ آتیه‌یی علاوه ایلر :

« (قولبر) لك کتابخانه‌سنده موجود وحروف خارق‌العاده ایله محرر (لیلة‌المعراج) کتابنك باحث اولدیغی التمش درت لوحه‌یی کوسترن ترکجه خطوطك (لاقرووا) طرفندن ترجمه‌سیدر : بوکتاب دین اسلامدن وسیر محمدیه‌دن بحث ایلیور . بوجهت متنده‌کی عربجه وترکجه خطوطدن وبرده او حروف خارق‌العاده ایله محرر قسمك اوقونه بیان پارچه‌لرندن اکلاشیلیور . مثلا قرق دردنجی وقرق بشنجی لوحه‌لرده شروط اسلام بیوك حروف ایچنده اینجه اینجه خطلرله منقوشدر . حرفلر عرب قدیم خطیدر . قدیمدن مقصد بزم علی العاده دیدیکمز کبی بش یوز ، التی یوز سنه‌لك خطوط عربیه دکل ، فقط دیکر قدیم برخطدرکه کوفی نامی ویریلیر . کوفه اهالیسنك عربان سائره‌دن تمیز ایچون قوللاندقلری بوخطك برچوق جهتلری کلدانی حروفنه بکزه‌یورکه بوده اساساً سریانی حروفی دیمکدر »

ایشته درسعادتده یکرمی بش غروشه صاتون آلنمش

برال يازيسى شمدى پارس كتبخانهٔ ملیسنده برجوهر گرانبها كبى تاقى اولونيور . وقتيله فضلاى مستشرقينى ايچه كشمكشه دوشوردكدن صوكره حالاده اوغراشديريور : موسيو (قورته‌ى) اثرينك مقدمه‌سنده شو تفصيلاتى سرد ايتدكدن صوكره بروجه آتى بسط مطالعه ايله‌يور :

« بيانات مبسوطه‌دن مستبان اولديغى اوزره (ده‌لا قرووا) مسئله‌يى حل ايده‌مه‌مشدى. آراده كوچك كوچك حروف ايله منقوش وشروط اسلامى مبين برايكى كوفى خط ايله متنك على العموم يازيسى آراسنده برمشابهت بولمسى خطادن عبارت ايدى . . . »

بو نسخهٔ خارق العاده بالآخره قرالك كتبخانه‌سنه ادخال اولونور . فرانسه مستشرقينى ماهيتنى تعريفدن عاجز قالدقلرى ايچون بعض صحيفه‌لرك صورتنى چيقاريلير ومسئله‌نك حلنه خدم سؤاللر ايله توشيح ايديله‌رك درسعادته كونديريلير . استانبولده موسيو (باروط) اسمنده برى چيقار . بواسطه‌يه برنجى برجواب اولمق اوزره شو سوزلرى سويلر : « صورتى ارسال اولونان ال يازيسى اوزبك حروفى دكلدر . السنهٔ شرقيه‌ده وقوف كامل صاحبى جعفر افنديله‌ده استشاره اولندى . بو يازى

آفريقايه مخصوص برعرب خطيدر . حاشيه‌ده‌كى ترجمه عبارانك برصورتى كوندرلسه ايشه يارار . متنده ، دائره شكلنده‌كى كوچك كوچك حروفه كلنجه بونلر برر نوع نسخه‌دركه‌دعالردن عبارتدر. مؤلفك آتيده‌كى تفصيلاتندن مستبان اولور ، بوسوزلرده صرف خيالدن عبارتدر .

بوآنالرده پارس مستشرقينجه‌ده اثرك تحرى ماهيتى تعقيب اولونيوردى . (نورمون) لر بردرجه‌يه قدر حقيقته ياقلاشمشلردى .. بوبرنوع تاتار ، مانچورخطيدر ديورلردى . بعضيلرى‌ده بو يازى‌يى ممالك عثمانيه ايله ايران حدودنده ساكن كردلره عطف ايله‌يورلر دى . فقط برنجى ظن دها صواب ايدى . مع‌مافيه درسعادتجه بوخصوصه عائد تتبعات دوام ايدييوردى . پارسدن كوندريلن سؤاللرك جوابلرى ارباب وقوفجه لاينقطع تحرى ايديليوردى .

بوتحريات برحسن نتيجه ويرمه‌دى . غريب غريب ظنيات ميدانه چيقدى. (غالو) نك بالاده ذكرايتديكمز خاطراتندن مأخوذ مبحث آتى بوكا برنمونه‌در، بردليلدر :

« استانبولده برال يازيسنى حل ايده‌بيله‌جك برينى بولمغه صوك درجه جهد اولوندى . برچوق علمادن‌ماعدا جماعات مختلفه رئيس روحانيلرينه ، معتبرلرنده‌كى اصحاب

وقوفه، ایران سفیرلریله برابر کان بعض اوزبکاره مراجعت ایدلدی . هیچ بری بویازی‌یی اوقومق شویله طورسون، حتی طـانیه‌مادی . السـنهٔ شرقیه مطالعلرندن (میقائیل) نامنده بری بو یازینك حروفنی بیلمك ادعاسنده بولوندی اما معناسنی بیان ایده‌مه‌دی . کتابك صورتنی چیقاردی . هرحرفك آلتنه اکا تقـابل ایدن ترکجـه حرفنی وضع ایله‌دی. فقط بوحروفك ترکیبندن اویله برصورت حصوله کلدی‌که هیچ برمعنا افاده ایتمیور . بونك ادعاسـنه کوره بواثر غائب اولمش برلسانده یازلمشدر . ایشته سردایتدیکی ملاحظه شودر : « هانوزلر زمانـده نصیبین جهتلرندن ابن دیصـان نامنده برملحد کچر ، عربیدن وسریانیـدن مرکب برلسان تشکیل ایلر . برمدت صوکره خریستیان حکمدارلرندن (نافیرام) نامنده بری باقارکه بویکی لسانده یازلمش برچوق ملحد کتابلری‌وار. بونلرك احراقنی امر ایدر بوامراجرا اولنور. اویکی لسانده ضیاعه اوغرار . اغلب احتمالدرکه شواثر بولسان اوزره یازلمش اولسون» . اثرك برصورتیله میقائیلك بسط ایتدیکی مطالعات الجزیره‌یه (نصیبین)ه یعنی قدیم (نذیب) ه کوندرلدی . او غائب اولمش لساندن هیچ بقیه قالمامشمی ، بوحروفك تشکیل

ایتدیکی صوته برمعنی ویرن بولونامازمی؟ آراندی. حاصلی بو غریب ملاحظه اثرك تعیین ماهیتنه خدمت ایده‌مه‌دی. اوزمان فرانسه‌نك درسعادت سفیری (مارکی ده دیلنوو)ك معیتنده مستشرقیندن مارسلیالی (پیسونل) بولونیوردی. بوذات شو بحثه دائر (اقس) علماسندن برینه مکتوب آتی‌یی یوللایور :

« سیاحت تدارکاتیله مشغولز . قرالك کتبخانه‌سنده بولونان برال یازیسنه دائر خاطرهٔ ملفوفه‌یی تقدیم ایله اکتفا ایدرم . بوبحثه دائر نه یازلمش ایسه طوپلادم، شمدیدن صوکره مطلع اولدقلریمی‌ده عرض ایلرم . شمدیلك، بواثره ابن دیصان خطیله یازلمش دین استانبول عالملك وقوفه، تدبعنه نه دیرسکز، بیان بیورمکزی تمنی ایدرم . بویله برلسان طانیورمیسکز ؟ بوماحد ابن دیصان کیم اولیور ؟ کتابلری یاقلدیغی ایچون برلسان نه صورتله غائب اولیور ؟ هم برانسان ناصل برلسان وضع ایده‌بیلیور . بومطالعات ذهنمی تشوشه دوشوریور . ظن ایتمم که شومباحث جمع وتدقیق کلفتنه دکسون . »

ایشته بوقدر تدقیقات نتیجه‌سنده بویازی‌یی آکلامق ممکن اولمایور . آتیده کوره‌جکمز وجه ایله اثرك فضلای اتراکه یك‌ده بیکانه اولمایان برلسانده یازلمش بولونمسی

بوا-تماه اغلبیت ویرییور .

هرنه ایسه ، آرادن یوز سنه قدر بویله مناقشات بیسود ایله مرور ایلهیور . نهایت بوعصرك ابتدالرنده حقیقت اولدقچه تظاهر ایدییور . ینه موسیو (قورتهی) مقدمهده بوجهتیده شویله بیلدیرییور : « بکا قالیرسه (عابل رهموزا) بوخط غربی قسماً الك اول اوقویابیلندر . حتی کتبخانهٔ ملیدهکی علاوهٔ ترکیه محررینك افادهسنه باقیلیرسه قسماً ده دکل بوسبتون اوقومشدر . شبهه یوق ، بوفاضل شهیر الك مشکل اموری حسن نتیجهیه ایصال ایتمك قدرتنده ایدی . آنجق باقیکز ، تاتار السنهسنه دائر تحریر و (١٨٢٠) ده نشر ایتدیکی اثرك ٢٥٢ نجی صحیفهسنده نه دییور : « قرالك کتبخانهسنده بیوك بر یازمه کتاب موجوددرکه ظاهر حاله نظراً اویغور حروفیلهدر . یتمش ایکی ولینك سیریله معراج محمدیدن باحث براثر روحانیدر . بویازمه کتابده ترکجه ایله فارسی وعربی قارشدیرلمش ده قرائت کوچلشدیرلشمشدر . بوندن معنی استخراجی وبولسانك قواعد صرفیه ونحویهسنك کاملاً تتبعی ایچون دیکر لغات اترا کی ایجه بیلمك ، یاخود هیچ اولمازسه مکمل بر چغتای قاموسنه مالك بولنمق لازمدر . بوایسه غایت مشکل ومساعیٔ وفیرهیی موجب اولدیغی ایچون

بن بسيط وسريع بر معاينه‌دن استنباط ايده‌بيلديكم قواعد لسانيه ايله اكتفا ايله‌دم » ينه عين اثرك ٢٥٦ نجى صحيفه‌سنده بويازمه كتابه دائر اوزون اوزادى‌يه تدقيق وتتبعده بولونامادیغى ايچون بيان تأسف ايله‌يور .

بناء عليه (ره موزا) بعض عباره‌لردن استنباط ايده‌بيلديكى برقاچ قواعدايله اكتفا ايتمشدى . مستشرقيندن (ژوبر) دها ايلرى كيتدى . برنجى طبعى (١٨٢٣)ده ايكنجى طبعى ١٨٣٣ نشر اولنان قواعد تركيه‌سنده بواويغور يازمه‌سندن اوچ پارچه ذكر ايدييور . برى معراجدن وديكر ايكيسى (تذكرهٔ اوليا) دندر .

ايكنجى برمقاله‌ده (قواعد تركيه) ده‌كى بومأخوذاتى تدقيق ايدرك (قورته‌ى)ك بوبابده‌كى تنقيداتى كوريرز . شمدى بودرجه تتبعات نتيجه‌سنده بر حقيقت تظاهر ايدييور . اوده ١٦٧٢ ، ١٦٧٣ تاريخلرنده درسعادتده يكرمى بش غروشه صاتون آلنان بويازمه كتاب اويغور لساننده بر معراج نبوى ايله بر تذكرهٔ اوليادن وعربجه بعض حاشيه‌لردن متشكل ايمش . بوكون كتبخانهٔ مليك الك قيمتدار محفوظاتندندركه (علاوهٔ تركيه) نامنده‌كى فهرسك ١٩٠ نجى نومروسنى تشكيل ايدييور . عجبا درسعادته نه صورتله كلدى . كتبخانه‌لريمزده امثالنه تصادف

ایتمك قابل دکلیدر ؟ آثار اسلافدن ولو یازمه اولسون ، دائما نسخ متعدده‌ده بولنبور . بو نسخهٔ نفیسه‌نك‌ده بلکه بزده نظیرلری واردر . هرکیم الده ایدرسه استفادهٔ کاملهٔ معنویه‌دن ماعدا مادة‌ده قازانیر ، چونکه اصحاب وقوف بویله بر کتاب ایچون کلی بر بدل ویرمکه دائما مهیادر . شو مطالعات وتتبعاتمزی یوروته‌رك اثرك مؤلفنی ، منشأنی ، متننی ، ماهیتنی ایجه آکلادقدن صوکره اوجهتی تحری‌یه باشلاملیدر . بو حقائقك تظاهرینه عاقبت تماملیه خدمت ایدن مستشرق فاضل موسیو (پاوه‌ده‌قورته‌ی) درکه بونکیچون بالخاصه بیوك بر چغتای لغتی‌ده ترتیب ایتمشدر .

مباحث اقتصادیه

علوم اجتماعیه‌نك برقسم مهمنی تشكیل ایدن مباحث اقتصادیه حالاً معارف غربیه‌ده بیوك برموقع اشغال ایلیور. چونكه ترقیات اجتماعیه‌نك الك ایلری كلن مستحضرلرندن عد اولونیور. شو ترقی برجمعیتده حیات اجتماعیه‌نك بالجمله شعباتنی متساویاً احاطه ایدر. بر محور طبیعی اوآدملری اخلاقاً، عقلاً، سعادةً الك قابل الوصول درجه‌یه ایصال ایتمك نتایجنی ویریر. بونتیجه‌لر برپارچه مغلق، بونلرك استحصالنه مخصوص وسائط ایسه متعدد در. مسئله‌نك اغلاقنی علوم اجتماعیه هپ بردن حل ایله اوغراشیور. ذكر ایتدیكمز واسطه‌لری ایسه بالخاصه مباحث اقتصادیه میدانه‌قویيور. ایشته اهمیت واقعه بونقطه‌دن ایلری كلیور. برده (علم ثروت ملل)، (حل العقد) كبی بو یولده آثار كنزیده وبرچوق‌ده مقالات مفیده نشر اولنمش ایسه‌ده بونشریات نافعه‌نك بر مدتدنبری آرقه‌سی كلمامشدر. حال بوكه علوم حاضره‌نك فصل اقتصادی كوندن كونه تحولات وترقیات

جدیده‌یه مظهر اولیور . اویله بش اون سنه اول دکل ، حتی کچن سنه نشر اولنان اثرلر بیله بو سنه ایچون همان ناکافی کوریلیور . بناءً علیه مباحث علم ثروته مطبوعاتمزده یکیدن بر صحیفه آچمق فائده‌دن خالی دکلدر . بونکچون‌ده بر دنبره بحثك اورتاسنه ، اك کوچ نقطه‌سنه آتلمقدن ایسه اك قولای جهتلرینی اله آلمق ، او تحصیله بر زمین حاضرلامق اولادر . فی الحقیقه‌المده پارس مکتب حقوقنك علم ثروت ملل درسلری‌وار . بونلری پیدرپی موضحاً ، مفسراً لسانمزه نقل ایتسه‌م فنا اولماز . فقط بحثی عموميلشديرمك ایچون برمدخل آرامق ایجاب ایدر . بوده مباحث اقتصادیه‌یه دائر بعض فضلای ارباب اختصاص طرفندن ویریله کلن عمومی قونفرانسلرده بولنور . مثلا اخیراً سابق نافعه ناظری (ایوکویو) بر جمعیت مخصوصه‌ده علم ثروتدن (سعی وعمل) بحثنی موقع مذاکره‌یه قویدی . او مبحث علمی‌یی اودرجه ساده ، آچیق برصورتله افاده ایتدی که مسئله‌ده مبهم ، مغلق بر نقطه کورلمدی . علم ثروتی بیلنلرده بیلمینلرده بحثی آکلادی . بو علم هم تجربه وتدقیق ، هم‌ده محاکمه وملاحظه اوزرینه مؤسس علومدن اولمغله برابر حیاته ، اقبال حیاته طوغریدن طوغری‌یه تماس ایلدیکی ایچون غایت نافع ونفعی درجه‌سنده جاذبه‌لیدر .

شمدی بو یولده مباحث عمومیه ایله مدخلی بولدقدن صوکره اساسه ترتیب موضوع موجبنجه کیریشمك قولای اولور . بوبابده بیچون اك بیوك مشکلات اصطلاحات علمیه‌نك لسانمزه نقلنده‌در . اوله بیلیرکه بونلرك ترجمه‌سنی تمامی تمامنه بوله‌مام ، یاخود بولورسه‌م‌ده یاکیلیرم . بو نوع خطالرك تصحیحنی اصحاب مطالعه‌نك مروتندن بکلرم . چونکه بویله هنوز شو صوك عصرده بیوك برفیض آلمش بر علم حقیقی‌به لسانمزده ، ملکمزده اساسلی بر موقع برمجرا تدارك ایتمش اولورز .

سعی وعمل [*]

١

اقتصاد جهد وقوت

سعی وعمل نه‌در ؟ شمدی سعی وعمل دینه فائده قصدیله بر آدمك صرف ایتدیکی امکه یاخود برماکنه‌نك حصوله کتیردیکی قوته دیورلر . بوراده (فائده) کلمه‌سی اك واسع بر معناده یعنی برمعنای اخلاقیده دکل ، فقط

[*] (سعی) ك بو مبحثده تدقیق صرف اقتصاد نقطهٔ نظرندندرکه نقطهٔ نظر ادبیدن واخلاقیدن کاملاً آیریدر . بوبحثك لسانمزده ادبی قسمی (نمونهٔ ادبیات) ده ، اخلاقی جهتی‌ده (علم اخلاق) ده مسطوردر .

برمعنای اقتصادیده قوللانیلیور : هر آرزو حوائجدندر ، حوائج بشریه‌نك ایفاسنه یارایان هر شی ده فائده در . طبیعیدرکه اخلاق نقطهٔ نظرندن مجوهرات استعمالی موجب مؤاخذه اوله بیلیر . فقط بو جهت مبحث اقتصادجه مجوهرلری حائز فائده اولمقدن منع ایتمز . چونکه بالفرض الماس طاقمق بر آرزو ، بناءً علیه بر حاجتدر . بوحاجتی ایفایه خدمت ایدن نسنه‌ده البته حائز فائده‌در . بر پدر چوق تنتنه ، سوس قوللانیورسك دییه قیزینه داریله بیلیر . بز ایسه بو خصوصده انجق بر شی دوشونورز .

سعی وعمل ، حوائجدن برینه تقابل ایتمسنه بناءً حائز فائده بولنان برنسنه‌یی استحصال ایتمك ایچون بذل ایدیلن جهده دینور . هر صاحب صنعتك مقصدی ، بشریتك قصد دائمیسی نه‌در ؟ ممکن اولدیغی درجه‌حسن صورتله نتیجه‌یه ایریشمك ایچون بوجهدی تقلیل ایلمك دکلمیدر ؟ انسان دائما اك آز امکله چوق ثمره الده ایتمك چاره‌لرینی دوشونور . بوکا جهد اقل قانونی دیرلرکه‌روح ترقیدر . بشریتك تاریخ اقتصادی نه‌در ؟ جهد اقل قانونی تحری فوائد خصوصنده تطبیق ایتمك ایچون آز چوق بیله‌رك بیلمیه‌رك استعمال ایتدیکی وسائطی تدقیق ایلمکدر .

انسانك حال بدايتنده قوللاندیغی آلت ، ادوات نه ایدی ؟ بر دكنك نه صورتله برمانیوه‌لا اولدی؟ چونكه الك آز امكله الك چوق نتیجهٔ نافعه الده ایتمك چاره‌لری آراندی . مساعئ بشریه‌یه بدل ماكنه‌لرك قوتنه مراجعت اولندی . حالاً فرانسه‌ده التی میلیون بیكیر قوتی بخاروار. هر بیكیر بخار یكرمی بر آدمك قوتنه بدلدر .

اوحالده آلتی میلیون بیكیر یوز یكرمی آلتی بیك آدمه معادلدر . یوق یوق ، دها زیاده‌در. زیراماكنه‌لرده‌كی سهولت تطبیقی ال ایشلرنده بولمق ممكن دكلدر . خلاصه ، بخار اولسون شلاله اولسون ، روزكار اولسون بتون بوقوای محركه‌نك استعمالی برمقصده مبنیدر : اقتصاد جهدوقوت. سزاصحاب صنایعدنسكز، تأسسات صناعیه‌كزده بالجمله وسائط ممكنه ایله اودرلو آلات وادوات اراپورسكزكه الك چوق نتیجهٔ مفیده حصوله كتیرسون، دكلمی ؟ اجزای اصلیه‌نی‌الك اوجوز فیئات ایله آلمغه چالیشیورسكز ویالكز اعمال خصوصنده دكل ، اخذ واعطادەوسائرەده دخی درلو ، درلو چاره‌لره مراجعت ایدرك محصولاتكزی‌ده الك اوجوز فیأت ایله‌سوره بیلمك جهتنی حاضرلایورسكز .

زنكین برمملكت ایله فقیر برمملكتی مقایسه ایدیكز . بر زنكین مملكتده جدوللر تیمور یوللری طرق نقلیه

بولنور که اجزای اصلیه نك سهولتله فابریقه‌لره ، دستگاهلره دخولنه ومحصولاتك ده اوجوز وچابوق سورولمسنه خدمت ایلر . اگر بو مملکت بر مرکز بازار تجارت اولور واجزای اصلیه وامتعهٔ معموله پیاسه‌لرینك ناظمی کسیلیرسه رقیبلرینه قارشی احراز تفوق ایلر . اجزای اصلیه‌یی اك اوجوز فیأت ایله الده ایده بیلیر ، محصولاتی اك آز مصرف تأدیه‌سیله سوره‌بیلیر . اجزای اصلیه‌یی نه‌قدر اوجوز الده‌ایده بیلیرسه‌کز محصولاتکزی‌ده اوقدر اوجوزصاتا بیلیرسکز . بناءً علیه عمله اجرتی‌ده محصولاتك کلیرندن فضله بر حصه‌یه اوقدر چوق مالك اولور . بونقطه‌یی بالخاصه عمله اجرتنك تزایدینی نظر دقته آلکز . شمدی فقیر بر مملکته کلکز ، اجزای اصلیه یوق ، یاخود وارسه‌ده جزئی . بویله یرلرده عمله اجرتی ممالك متموله‌یه نسبةً غایت آزدر . حال‌بوکه محصولات زیاده‌سیله دها بهالی دوشر .

بناءً علیه شو خصوصه دقت ایتمکزی رجا ایدرم : عمله‌نك درجهٔ اجرتی ، صنعتنده‌کی وقوف ومعرفتی ومزایای اجتهاد وغیرتی وبونکله برابر ماکنه وسائره کبی وسائط خصوصیه وعمومیه‌نك تکملی سایه‌سنده حصوله کتیردیکی محصولاتك مقدارینه تابعدر .

وسائط عموميه دیدیکمز تیمور یوللری ، طرق نقلیه ، محال مختلفه‌دن کان مواد ابتدائیه‌نك بو نقطه‌ده جمعنه ومحصولات ومعمولاتك کیتدکجه واسع بر ساحهٔ تجارته سوق وعرضنه خدمت ایدرلر .

بو نقطه قبول اولندقدن صوکره قولایجه اکلاشیلیرکه هر نه‌دن منبعث اولورسه اولسون ، مواد ابتدائیه‌نك جلبنی ومحصولات ومعمولاتك سوقنی دها زیاده مشکلاته دوشورمك نتیجه‌سنی ویرن صنایعك مصارف عمومیه‌سنی بر قات دها تزیید ایدن تدابیر رسمیه اخذ واعطانك تنزلنه وبناءً علیه عمله اجرتنك‌ده تناقصنه سبب اولور .

آمریقایی اوروپا اخیراً بسبتون استیلا ایدن حمایه اصولی کبی تدابیر برچوق مضرات اقتصادیه‌دن ماعدا بومضرتی‌ده تولید ایلر .

عمله‌دن هربری بالفرض ١٠٠ قدر محصول وجوده کتیرركن یارین ، دمیندن بحث ایتدیکمز عمومی وخصوصی وسائط صناعیه‌نك تکملنه بناءً بومقدار ٢٠٠ عددینه فیرلاسه صاحب صنعت محصولنك صاتیش فیئاتنی یوزده اللی نسبتنده تقلیل ایدرك هم مالنك سورومنی تزیید ایلر ، هم‌ده سورومك تزییدی نسبتنده عمله‌نك اجرتنی چوغالتیر . زیرا او صنعتکار مثلا فابریقه‌جی

معمولاتنك صاتيش مقداريني زياده‌لشـديرديكي مرتبه‌ده فيئتي آرالنير وبونلرك هر برنده‌كي كوچـك برقازانجي صاتيشك تزايديله حصوله كلن بيوك برقازانجه فدا ايلر . شـايد صاتيش الى نهايه چوغاليرســه محصولك كتيرديكي كازده كيت كيده اك كوچك بر درجه‌يي بولور .

ايمدي ، محصولات ومعمولاتك بو سورومي آنجق ايكي صورتله حيز حصوله كله بيلير : اولا او محصوللر بر حاجته نقابل ايتملي ووســائل اشـترايه مالك مشـتريلر بولمليدر . ثانياً امثاليله رقابته تحمل ايده‌بيلمليدر .

يوق ، بالاده عرض ايتديكمز وجهله حمايه اصولندن وسائره‌دن منبعث تدابير فيأتك تزايدينه سببيت ويره‌رك بر طرفدن مشـتريلري تقليل ديكر جهتدن رقابتـدن موفقيتي اشكال ايلرسه صاتيش سكته‌يه اوغرار .

ملاحظه — شو بحثك برنجي قسمي بوراده ختامه ايردي . حاضرون اكثريتله اصحاب صنـايعدن اولديغي ايچون مباحث متصل مسئله‌يي بر طرفدن صانيشه ، ديكر جهتدن اجرته طوقونديرييور . علم ثروت ملل باشليجه درت بيوك مكتبـه آيرلديغي كبي اقتصـاديون ده صنف صنفدر . شو مطالعاتي بسط ايدن (ايوكويو) ايسه همان باشلي باشنه بر مسـلك وضع ايده‌جك صورتده حركت

ایدییور . اخیراً کشاد اولنان علوم اجتماعیه مکتبنده کی تدریسات اقتصادیه‌سنه باقیلیرسه بو یولده شمدی‌یه قدر اجرا قلنان تدابیرك کوزل بر تنقیدی کوریلیر .

شئونات یومیهٔ اجتماعیه‌یی بر نظر اقتصاد ایله کورمك ایسته‌ین رفقا (ایوکویو) نك (عصر) غزته‌سنی مطالعه بیورسونلر . پارسده نشر اولنیور .

شو بحث علم ثروت مللده بر تفصیل مذکوردر . علمانك بوبابده اوزون اوزادی‌یه مناقشاتی وار . صیره‌سی کلنجه بونلری ذکر ایدر ، شمدیلك شو بر نبذه ایله اکتفا ایلرز .

پارس کتبخانه‌لرنده مؤلفات ترکیه

۲

معراجنامه ، تذکرهٔ اولیا

بوندن اولکی مقاله‌مده معراجنامه وتذکرهٔ اولیانك صورت کشف واخراجنی تفصیلاتیله کوسترەرك مستشرقیندن (ژوبر) ك ۱۸۲۳ - ۱۸۳۳ تاریخلرنده نشر ایلدیکی قواعد ترکیه کتابنده بری معراجنامه‌دن ، دیکر ایکیسی تذکرهٔ اولیادن اولمق اوزره اوچ پارچه مثال کتیردیکنی سویله‌دمدی. (پاوه‌ده‌قورته‌ی) بومثاللری برر برر نظر تنقیددن کچیره‌رك برنجیده پك چوق یا کلیشلر بولدقدن صوکره تذکره‌دن النان پارچه‌لری خطوط عربیه ایله عیناً کتابنه درج ایله‌یور . قواعدترکیه مؤلفنك ایچه اوقویه‌مادیغی اویغور کلمه‌لرینی‌ده قوس ایچنده کوستریور . تذکرهٔ اولیانك محتویاتنه دائر کوزل برفکر ویردکدن ماعدا اویغور لسانی‌ده شیوه‌سیله ، اداسیله ارائه ایله‌دیکی ایچون بو ایکی پارچه‌نك بروجه آتی حرفی حرفنه نقلی مناسب کورلدی :

١٠ — (امدی) بیز بو کتابنی مختصر قیلدق . انیك (انینك) اوچون کیم سوزنی مختصر قیلمق لق سنت . ینه بو کتابنی مصنف بیر نیجه (ناچا) صواب (سبب) لر اوچون جمع قیلدی . اول صواب (سبب) اول کیم بیر نیجه (ناچا) یارانلردر خواست قیلور اردی کیم بیزغه (کا) مشایخ لر سوزیدن (دین) بیر کتاب کرك طاپ ینه ایکنجی صواب (سبب) ول کیم بو کتاب یادکار قیلسون (قالسون) دخی اوتیغان کیشی لر بیزنی القیش بیله یادقیله شاید کیم بر مؤمن قول ینك (نینك) دعاسی غه اوجرقای بیز تنکری (تانکری) تعالی انلرینك (الارینك) دعاسی ویر کونی (برکاتی) دن (دین) بیزغه (کا) رحمت قیلوب (قیلیب) یاسق لریمز (یازدق لریمز) نی عفو قیل غه (قیلغای) . . »

(ژوبر) لسان عثمانی یه اویغور لساندن زیاده آشنا اولدیغی ایچون (نیجه) یی (ناچا) و (تکری) یی (تانکری) یرینه وضع ایدرك اساسدن آیرلمشدر . بعض غریب لغتلری حاوی اولمقله برابر شوافاده بزه نوکسیلرك ویسیلرك افاده لرندن باخصوص شفیقنامه لردن دها آشنا کلمه یورمی ؟ دها مونس ، هله بیك کره دها قولای کورونمیورمی ؟ بوبابده اطلاع کلیسی مستشرقلردن پك چوغنك نظر تقدیرنی جلب ایدن نجیب عاصم بك افندی

بودرلو آثار قديمهٔ گزيده‌دن بزه بر مجموعهٔ منتخبات اهدا ايتسه لسانمزه ، ادبياتمزه جداً خدمت ايله‌مش اولور . ايكنجى تذكره‌نك ماهيتنى دها اوزون شرح ايله‌يور :

٢ . — بوكتابنك (نينك) سوزلرى (نى) جمع قيلوب (قيليب) اينك (انينك) بيله عمل قيلمق واجبلردن (دين) دورور ينه دنياده بوكتابدن (دين) يخشيرق كتاب بولونماز (بولماقاى) اينك (انينك) اوچون بوكتاب سوزلرى قرآن سوزلرندن (دين) معنى ويرر (برور) ينه بوكتاب سوزلرى نامردلرى (نى) مرد قيلور مرضلرينى شفا مرض (مردلرينى شيوه مرد) قيلور ينه شفا مرضلرى (شيوه مردلرينى) عالمده فرض (فرد) قيلور فرضلريى (فردلرنى) حق يولنده عاينى (عين) درد قيلور ينه هركيم بوكتاب سوزلرينى بيامدى اكا كوره (ارسه) يوز عزت (اوز عشقى) بيله دردى (دردنى) قبول قيلسه تكرى (تانكرى) تعالى نيك (نينك) عنايتى بيله درمان طاپرينه بوارانلرى دردى (دردنى) قبول قيلان (قيلغان) اوردن (اوچون) درمان طاپوب (طابيب) اوليا مرتبه‌غه (ـى كا) ييرلر (تيتى‌لر) . »

قواعد تركيه مؤلفى شو سطرلرى ياكليش ترجمه

ایدییور ، بو یا کلیش ترجمه‌نك لسانمزه حرفیاً ترجمه‌سی شودر :

« بو کتابك شامل اولدیغی سوزلردن جمع اولنانلره نظراً بونلره تطبیق حرکت بر لازمهٔ مهمه‌در . دنیاده بوندن اعلا اثر موجود دکلدر . چونکه معانیٔ الفاظ قرآنیه‌یی بسط ایله‌یور . بو اثر جاهل آدملری فضیلتمند قیلار ، خسته‌لری شفایات ایدر و بوعالمده شفایاب اولمق مجبوریتنی کندیلرینه کوستر ر ، بونلره طریق حقیقتده‌کی وظیفه‌لرینی‌ده ارائه ایلر . بو کتابك معناسنی اکلایان مزاحمنی منتدارانه قبول قیلار وقبول ایلدکجه عون الهی ایله دوالرینی بولور وبوتوکلك تأثیر قویسیله مرتبهٔ اولیانی احراز ایدر . »

کوریلیورکه مترجم پك چوق نقطه‌لرده اساسدن آیریلیور ، بعض اصحاب ترجمه‌مزك اختیار ایتدیکی وجه ایله‌سربست ، پك‌سربست‌قلم اویناتیور . لکن دوشونملی‌که بوذاتك اولسانله هیچ مناسبتی یوقدر ، محضا جهدی ، عرفانی ، غیرتی سایه‌سنده وسائطك فقدان کلیسنه رغماً او بهره‌یی اکتساب ایتمشدر . برده (قورته‌ی)‌ك ترجمه‌سنه باقسه‌کز ترجمه‌نك مکملیتنه ، وقوفك شودرجه‌سنه حقیقهٔ حیران اولورسکز . چونکه مستشرق‌شهیر اویغور لسانی

بزدن بیك قات ای بیلور . بو ترجمه‌یی ذکره محل یوقدر چونکه اصلك عینیدر .

انکلتره مستشرقیندن (لوملی داوید) ك لوندره‌ده ۱۸۳۲ ده انکلیزجه‌سی ۱۸۳٦ ده فرانسزجه‌یه ترجمه‌سی نشر اولنان قواعد ترکیه کتابنده بالاده ذکر اولنان ایکی پارچه مثال صورتنده مندرج ایسه‌ده بونلر عیناً (ژوبر)ك اثرندن مأخوذدر . اسلافك بوال یازیسنه خدمتی یوقدردر . بوندن ایلریسنی موسیو (پاوه‌ده قورته‌ی) اکمال ایدرك نسخه‌نك ماهیتی کافهٔ تفرعاتیله بزه شرح ایدییور . بوندن ماعدا معراجنامه‌یی‌ده فرانسزجه ترجمه‌سیله برابر عیناً نشر ایله‌یور . آتیده‌کی بیانات بو کتابك مقدمه‌سندن مستخرجدر :

« هرنه قدر بو تجارب کشفیه ناقص ایسه‌ده ینه‌چون ینه فائده‌دن خالی اولمادی . بن‌ده بووادیده متقدمیندن ایلری کیتمك ایسته‌دم وحتی کیتدم ، مع مافیه مسئله‌یی ایلك اول حله باشلامق فضلیتی انلرکدر . بوندن ماعدا موسیو (هومان) تذکرهٔ اولیادن مجهول بر ال ایله کشف وتجربه اولنمش بر قاچ پارچه دها لطف ایتدی‌که بونلرده چوق ایشه یاراری . بواویغور ال یازمه‌سی شمدی حقیقةً برجوهر کرانبهادر . اویغور ال یازیلری غایةالغایه

نادردر . ظن ایتمم که اوروپا کتبخانه‌لرنده بونلرك عددی
بشـه ، آلتی‌یه بالغ اولا بیلسـون . ویانه کتبخانه‌سـنده
(کوتاتکوبیلیك) نامیله بر نسخه‌وار ، بونسخه‌نك بعض
پارچـه‌لری موسـیو وامبری طرفندن نشر اولوندی .
لسان وغرابت محتویات نقطهٔ نظرندن ویانه‌نککی الك نافع
ایسـه حط وترتیبات جهتنجه‌ده پارسـککی الك مهمدر .
قابده‌کی یاپراقلرك برنده شـو سطرلری اوقوتیور : « بو
ترکستال ال یازیسی بهمه‌حال ٢٤٨ سنه‌دن زیاده قدیمدر .
تشرین‌ثانی ٢٥. حالا بیلمیورم، بوسطرلرك محرری ١٦٨٤ / ٢٤٨ / ١٤٣٦
شومعلوماتی نره‌دن آلدی . فقط حقیقت تمامیله بویله‌در .
دهـا غربی شـوکه بز خطك حروفنی اکلامق ایچون
چالیشدیغمز اثنالرده بو کتابك ماهیتی او محررجه معلوم
ایمش . او سطرلری متعاقب شومعنیدار کلمه‌لرده آندندر :
« امدی تذکره بیتلکان مشـایخ اولیالارنینك حکایات
سوزلاری توکاتیلدی تاریخ سا کیز یوز قیرق تاات ییل
جمادی الاخرای نینك اونی داهر ودا هر ومالك باختی
بیتتیتیم » حال بوکه هجرتك ٨٤٠ نجی سـنه‌سی میلادك
١٤٣٦ - ١٤٣٧ سـنه‌سنه توافق ایدییور . دیمك شـاه
رخك دورنده ، وفاتندن اون سنه اول ، یعنی خراسـان
تاریخنك الك پارلاق فصللرندن برنده بوکتاب یازلمشدر .

« بو مجلدذی قیمت ایکی یوز التمش درت بیوك یاپراقدن متشکلدر . مباحث مختلفه‌یی جامعدر . بونلردن بر قسمی ٦٩ نجی یاپراغه قدر دوام ایدن معراج نبوی‌یه عائددر . عرب اصولی اوزره بر چوق نقوش مزینه آراسنده نفیس بر اویغور خطیله بعض یازیلر اوقونیور »

بونلرله برابر کوچك خطوطدن مرکب بر طاقم نقشلر وارکه جداً نفاست صنعتدن بر نمونه‌در . بو نقشلرك اورتاسنده نسخ یازیسیله ترکجه تعریفات کوریلیور . بعضاً نیم نسخ نیم تعلیق بر خط ایله آیری بر کاغدده بولونیور . بوندن ماعدا غایت کوزل بر نسخ یازیسیله عربجه برده حاشیه واردرکه بونك اوزرنده شکسته دینیلن اصول خط ایله بعض فقرات فارسیه یازیلیدر .

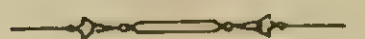
« مقدمهٔ مختصره‌ده‌کی بیاناتدن مستبان اولدیغی اوزره معراج عربجه‌دن مترجمدر . »

ایشته معراجنامه‌نك صورت کشف واخراجنه دائر تفصیلات بوندن عبارتدر . اوچنجی بر مقاله‌ده بو ال یازیسنك ایکنجی قسمنی تشکیل ایدن تذکرهٔ اولیادن بحث ایدرز . نهایت بو کتابده معراجنامه‌دن ، تذکرهٔ اولیادن باشقه نه‌لر واردر ، انلری ، برده مترجم شهیرك معراج شریف ایله ترجمه‌سنه علاوه ایتدیکی بعض آثار

ترکیه‌یی کوریورز ، بونلر دن بر فائدهٔ نظریه وعملیه استخراجنه چالیشرز . اویغور لسانیله لسانمز آراسنده مناسبت کلیه اولدیغی ایچون آزیجق دقت ایدنجه بولسانی آکلایه‌بیلیرز . مثلا (بیلیك) علم دیمك اولدیغی البته بر تورك بیله بیلیر . (ده) یرینه (دا) استعمالی کبی خصوصات تفرعات قبیلندندر . بوندن اولکی مقاله‌ده وقتیله فرانسزلر درسعات فضلاسنه مراجعت ایدرك بویازما کتابی اوقوتمق ایسته‌دکلری زمان « بلکه بعض عادی ترجمانلره قاپیلمشلردر . حقیقةً علمای اتراکه صورمامشلردر. » دیدمدی . بوقولم صحت بولیور . چونکه بالاده کوردك ، ینه او تاریخلرده کتابك قابنه ترجمه بر ایکی سطر یازی یازلمش ، بویازی نردن کلدی ، بیلنمیور ! هیچ شبهه یوقکه اثر یداجانبه کچمه‌دن اول بر تورکك قلمندن چیقمشدر . دیمك او اثنالرده بوخطی کشف ایدن اولمشدر . (غالو) وآرقاداشلری درسعادتده محل مراجعتی ، ارباب وقوفی بولا بیلسیدیلر مشکلی چابوق حل ایدرلردی .

(قورته‌ی)ك سوزلرندن برجهت نظر دقتمی جلب ایتدی . اویغورلسانی ایله یازلمش آنجق بش آلتی کتاب واردر . بونلرك ده الك کوزلی ، الك مکملی ویانه‌ده کیله

بو پارسده‌کی در دینیلیور . عجبا حقیقت بویله میدر ؟ کتبخانه‌لریمزده نجه آثار نادرهٔ قدیمه بولونمسی ملحوظدر، بونلر میانده بر ایکی اویغور اثرینه تصادف اولونمازمی ؟ تصادف اولونورسه نه بیوك نعمت ، باخصوص او کتبخانه‌جه نه ثروت ! چونکه مستشرقین شو بحث ایتدیکمز آثارك بهای عال العالنی تقدیر ایده‌میورلر . قارئین کرامزدن بو یولده یازیلره مالك اولانلر وارسه همان اصحاب وقوفه مراجعت ایتملیدرلر . بویله یازمازلرسه بلکه اللرنده بر خزینه واردر ، بیلمزلر . اویغور خطی بر یازی‌که غایت غریب ! یازیلریمزه هیچ بکزه‌میور . لسان عبرانی‌یی پك آز آندیرییور . قابل اولسه ایدی بر نمونه‌سنی شوراجقده عرض ایدردك . حاصلی بزده (قولبر) کبی کتبخانه‌لریمزده‌کی آثار نادره‌نك قیمت واهمیتنی بیلمك مراقنده اولملی‌یز . یوقسه ایشته بویله مستشرقینجه بر خزینه مثابه‌سنده و پارس کتبخانه‌لرینه بر مدار فخر وتمیز عد اولنان بر اثر نفیسی یکرمی بش غروشه ، الدن چیقاررز وقاچیریرز .

لئون سای

(لئون سـای) دون صباح وفات ایلدی . کچنلرده برقاچ مشـاهیر ترك حیات ایتدی . مثلا سـیاسیوندن (فلوکه) ، ادبادن (آرسن هوسه ی) وسـائره .. بعض جبهه‌لر واردرکه نظرهٔ اولاده قلبه خوش کلیر ، منجذب کورونیر .

حتی بو جهت فطرتدن نشـانه ویرن آثار قلمیه ، افکار واعمـال ذاتیه‌یه قدر شـاملدر . (فلوکه) اقوال وافعـالیله غیاباً خوشمه کیدردی . بالاخره صورت بلند مردانه‌سـیله وجاهاده بنی جذب ایلدی : قفاده‌کی وضع مرتفع ، نظرده‌کی تأثیر سریع ، لسانده‌کی وسعت وقدرت آیری آیری بررخاصهٔ منجذبه ایدی . (آرسن هوسه‌ی) ده لذتله اوقونور برادیب ایدی . مرقدنده (زولا ، قلارتی ، روژون) برر نطـق ایراد ایلدیلردی . ادبای طبیعیونك رئیس شهیری تقریباً بر ساعت کوزملك اوکنده بولندی . اوطوپ چهره ، طوپ صقـال ، دها غریبی اومحجوبانه اطوار بنی ایچه‌دوشوندیردیدی . (روغون ماقار) دیزیسی

(نانا)لرله ، (ژرمينال) لريله ، (دوقتور پاسقال) لريله ، فكرمدن بر بر كچدى . سيرتده كى شدتله صورتده كى سكونت بيوك بر تضاد تشكيل ايديپوردى .

حاصلى شو مناظر ادبيه‌ده (اقدام) ه نقله شايان جهتلر يوق كبى ايدى ، ياخود وارسه‌ده پك آزدى . بلكه اوقويانلرجه موجب كلال اولوردى . فقط (لئون ساى) بكا اويله كورونميور ، بوذاتده نظر تدقيق وتفتيشمى جلب ايدن قدرت سياسيه ، شهرت وثروت دكل ، انجق مزيت علميه‌در . (لئون ساى) اباعن جد اقتصاديوندندر . بيوك پدرى (ژان باتيست ساى) ، معلوم ، علم ثروت مللك اركان عظماسندندر . پدرى (هوراس ساى) ينه بر مقتصد مشهوردر . كندى ايسه « الولد سرابيه » حكمتنه پارلاق بر نمونه‌در . لئون سايك حياتى مادةً ومعنىً علم اقتصادك بر محصول كزينيدر . محضا بوقوهٔ علميه‌نك فيض وبركتيله بيوك بر تجارتله ، بر ثروته مالك اولمش . متعدد شكر فابريقه‌لرينه صاحب ايمش . هيچ خاطرمدن چيقماز ، بركون بر فرانسز قادينيله اون طقوز يكرمى ياشنده‌كى اوغلى آراسنده بر مناقشه جريان ايتدى . قادين اورتا حالده بر طول ، يكانه اوغلنك تحصيلندن ، تفيضندن علمندن بشقه‌امل بسله‌ميور . چوجق طرق ومعابر مكتبنه

دوام ایدییور . اولدقجه ذکی ، باخصوص چالیشقان ، کوزل کوزل امتحانلر ویرییور . فقط دقت ونوازش مادرانه ایچنده مسعود ، مرفه بیودیکی ایچون برپارچه شماریق ، برپارچه حریص ، مشهور کزییور . برکون والده‌سی :

« بنم املم ، اکمال تحصیلِ ایتدکدن صوکره اوغلمی (لؤن سای) لك شکر فابریقه‌لرینه مهندس اوله‌رق یرلشدیرمکدر . اللی لیرایی متجاوز معاش فابریقه‌ده اعلا براقامتکاه ، باخصوص ریاستی احراز ایدرسه بیوك بر موقع .. دیدی . طبیعی بو سوزلر اوکنجك خوشنه کیتمدی . اوزون اوزادی‌یه اعتراضاتی موجب اولدی اما نجه شایان‌دقت فابریقه‌ده‌کی وسعت ، (لئون‌سای) ده‌کی ثروت ایدی . شبهه یوق که او مقتصد مقتدری بو مرتبهٔ بلند مادی‌یه ایصال ایدن قوانین اقتصادیه‌نك تطبیقیدر . بوفیوضاتك دها جلی ، دها علوی براثرینی (لئون‌سای) ۱۸۷۰ محاربه‌سندن صوکره پارس شهر امینی ، بالاخره دفعات ایله فرانسه مالیه ناظری اولدیغی زمان‌کوسترمش . اووقت کرك پارس شهری کرك فرانسه دولتی نه بیوك خساراته اوغرامش ، نه فنا مضایقه‌یه طوتولمشدی جمله‌جه معلومدر . حال‌بوکه آز برمدت ایچنده تلافیٔ مافات ایله

مضایقه‌نك اوكنی آلمغه ، تعضمینات حربیه‌یی كاملاً تسویه ایتمكه حكومت موفق اولدی .

ایشته فرانسه‌نك باشلیجه بر ركنی ، مالیه ناظری (لؤن سای) ایدی . بتون او موفقیات مالیه صرف اندن ، انك فیض علمندن ، قوهٔ اقتصادندن ایدی . (لؤن سای)ك حیاتی باشدن باشه بر طاقم مزایا ایله روشندر ، علو جناب ، حب مساعی ، میل معالی هپ او حیاتك هرفصلنده ، هر كوشه‌سنده كوزه چارپار . هله حب مساعی : مالیه نظارتلری ، شهر امانتلری ، مجلس اعیان ریاستلری .. الخ كبی لایعد ولایحصی اشتغالات سیاسیه‌دن ماعدا علم اقتصاده ، مالیه‌یه دائر قوجه قوجه مؤلفات ، محررات مقررات نه جانسپارانه برسعیك محصولیدر . باشلی باشنه ، كندی كندینه بیوك قاموس اقتصاد وجوده كتیرمك آزهمتمیدر ! یتمش یاشنده وفات ایدن بو اختیارك انفاس عمرینه خاتمه چكن كونلره باقلسون : ٢١ مارتده ، بواثنالرده فرانسه‌یی اشغال ایدن ، تمتع ویركوسنه دائر بلیغ باخصوص عالمانه برنطق ایراد ایلیور ، ٢٢ ده بیوك بر دعوت وجمعیت علمیه‌یه ریاست ایدییور ، ٢٣ ده ینه تمتع ویركوسیله مشغول اولیور ، ٢٤ ده مشهور برجمعیت اقتصادیه‌ده حاضر بولنمق اوزره

لوندره‌یه کیدییور . ایرتسی کونی عودت ایله شمندوفردن اینر اینمز بمتعویرکوسیله اشتغاله قوشیور. عین زمانده علم مالیه‌یه عائد تألیف مهمنك مسودهٔ مطبوعه‌لرینی تصحیح ایلیور ، شو غیرت ، شو فعالیت ظن اولنمسونکه براستثنادر . بوحیاتك هردمی اوصورتله کذران ایتمش . ذاتاً آثار وقعه‌ده بوکا دلالت ایلیور .

(لؤن سای) بیوك انجمن دانشده ودیکرلرنده اعضا ایدی . پارسده ، لوندره‌ده حسابسز جمعیات وجرائد اقتصادیه نك مؤسسلرندن ، مخابرلرندندی . (دبا) غزته‌سنك باشلیجه ارکان تحریریه‌سندن اولمغله برابر صاحبلرینك ده دامادی ایدی . فقط اك مهمی شوکه مشهور (تن) ایله ، (بونمی) ایله برابر علوم سیاسیه مکتبنك واضع اساسی ، مربیسی ، حامیسی ایدی . بومکتب تأسیسات خصوصیهٔ علیه‌نك اك دلاراسیدر . هرسنه حدیقهٔ عرفانك هر طرفنی تزیین ایچون یرلیدن ، اجنبیه‌دن فوج فوج محصول یتشدیرییور . بوفیضی ، بودارالفیضی ابداع ایدنلرك بری ، باشلیجه‌سی‌ده (لؤن سای) اولمش . کچنلرده بودار التدریسك اصول مالیه معلمی (استورم) بالمناسبه شاکردانه آکلاتمش : (لؤن سای) اورحلهٔ تدریسده آلتی آی قدر مالیه

درسی و یررکن پارس خلقی ، خلق عرفانی تکمیل صیره‌لره طولمش ، درسخانه شاکردانی ، سامعینی آلماز اولمش ، ایرتسی سنه بیوك بر یر تدارك ایدیلنجه‌یه قدر درسه دوامدن فراغت اولنمش (لئون‌سای) ی دیکله‌مك بر کره‌ده بکا میسر اولدی . بحث تمتع و یرکوسنه متعلق ایدی ، فقط ، ذهنمده ، ذوقمده‌او یله برطوتدی‌که شمدی اونعمتك تکرری قابل اولمیه‌جغنی دوشندکجه اسفم آرتیور ، نشئه‌م قاچیور .

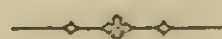
(لئون‌سای) ك تمتع ویرکوسنه دائر سرد ایتدیکی مجازلی تشبیهلی ، استعاره‌لی سوزلرده ، اوفصیح لطیف سوزلرده ادبیات ، هم‌ده پك روحلی بر نوع ادبیات واردی . یتمش یاشنده براختیار ، آیاقده طورمش ، برالی رحله‌یه طیانمش بحث اساساً قوری ایمش ، نه‌مه کرك ؛ — او یله طاتلی سو یلیور ، سو یلینیورکه انسان ساعتلرجه وقف کوش ایتدیکی حالده صیقلمق نه‌در بیلمه‌یور ، ادبیات « ذوق وحس وخیالی اوقشایان ، انسانی دوشندیرن کوزل سوزلردن » متشکل ایسه ، امین اولملی (لئون‌سای) ك نطقی حقیقی برثمرهٔ ادبیه ایدی .

فرانسه‌ده موازنهٔ مقبوله محافظی بر فرقهٔ معتدله واردرکه (لئون سای) بونلرك نادر الامثال بر رهبری.

ایدی ، افراط وتفریطك دشمنی ، اعتدالك هر ایشده طرفداریدی . ذاتا علم اقتصاددهکی مسلکیده بویله‌در ، بوندن ماعدا اقتصاد حقیقی اعتدال ایله توأمدر . اقتصادیون هر شیده معتدلدرلر . باخصوص (لؤن‌سای) کبی جدینك دستورلرینی تعقیب ایدن بو قانوندن هیچ آیریله‌ماز . فی‌الحقیقه (ژان باتیست سای)، (آدام‌اسمیت)ك برمعادلی ، بر مناظری ، هر جهتجه بر همراهی ایدی . بریکی انکلتره‌ده ناصل ذی اساس بر مکتب اقتصاد حصوله کتیرمش ایسه اوبری‌ده فرانسه‌ده‌بویله‌یاپیوردی . (آدام اسمیت) مکتبی نه مقبول قوانین اقتصادیه‌نك واضعی ، اقتصادك نه درجه‌یه قدر موجدیدر ، معلوم ایشته (لؤن‌سای) عملی ونظری اومرتبه موفقیاتی محضا بوسایه‌ده اقتطاف ایلمشدر . بعض غزته‌لر دییورلرکه آرتق فرانسه‌ده بویله مدبر ، بویله اطرافلی ، احاطه‌لی فضلای عرفان یتشمیور . بوفکر هر جهتجه وارد اوله‌ماز . انجق شبهه یوق که (لؤن‌سای) کعبنده ، شکلنده علما نادر میدانه کلیر . سببی قانون ارثدر . مادیات کبی معنویاتك‌ده پدردن اولاده ، یاخود بیوك پدردن حفیده انتقالنه ، یعنی فرانسزلرك (آتاویزم) دیدکلرینه قائل‌اولورسه‌ق (ژان‌باتیست‌سای) لك‌طورونی

اقتدارنده بر عالم اقتصادك زور میدانه کله‌جکنه قناعت کتیرملی یز . مکرکه اورتاده‌اویله مساعدات ارثیه‌اولسون .

برفرانسز عالمنك وفاتنه دائر شو اوزون اوزادی‌یه تفصیلاتی ویریشم طوغریسی فکریمه خدمت ایچوندر .. فکرمجه‌انسانی بحق انسان‌ایدن، بشریتك ممکن مرتبه‌سرعتله سعادتنی استحضار ایده‌بیلن علومدن بری ، برباشلیجه‌سی‌ده علم اقتصاددر . ایشته شو حیات‌ده بو ادعایه دلیلدر . بر ترجمهٔ حالك مقصدیمه توافق ایدن جهتلرینی آلدم ، اوته‌دن بری‌عادت اولدیغی اوزره فلان‌تاریخده طوغمش ، شویله اولمش ، بویله اولمش کبی تفصیلاته کیریشمه‌دم . شو برایکی‌ستونده برزمین حاضرلامق ایسته‌یورم ، اصل املم اوزون وعلمی برایکی مقاله ایله متوفانك مسلك اقتصادینی وبووجه ایله علم اقتصادك بعض مهم نقاطنی قارئین کرامه عرض ایتمکدر .

پارس ، نه غریب دیار ، بر مجادلهٔ حیات ومعیشتدر کیدییور . وقعه وقعه‌یی ، حوادث‌حوادثی تعقیب ایلیور . پارسدن خارجده برغزته‌یه مخابرلك ایتمك ایچون قلم الده هر دقیقه یازی یازملی . بونلری‌ده ممکنسه تلغرافله نقل ایتملی . چونکه بویله اولمازسه برنجی کونك یازیلری

ایکنجی یه قالیر . ایکنجینککیلر غائب اولور ، قاریشیر . اوحالده بونوع مخابرلکدن واز کچملی ، صرف مباحث علمیه یه توجیه قلم ایله ملی . . فقط عمومی ، یومی غزته ایچون هر درلو وقوعات کرك دکلیدر ؟ شودوشونجه لر بنی هرهفته (اقدام) ه بویله برمکتوب تقدیمنه سوق ایلیور . بومکتوبلر ـ فرانسزلرك دیدیکی کبی ـ بو شهر حوادث ووقایعنی بر قوش باقیشی کوستره جکدر . سیاسیاتدن ، ادبیاتدن ، هوائیاتدن دم اوره جق ، لکن خفیف .

بوهفته پارسجه اهمیتلی حوادث یکی هیئت وکلادر . معتدل برهیئت . باشده موسیو (مه لین) حمایه اصولنك مروج خاصی ، کمرك تعرفه لرینك موجدی ، زراعتك ، زراعك مدافعی .. تعرفه لر یوکسلسون ، یوکسلسون تاکه خارجدن فرانسه یه هیچ محصولات ومعمولات کیرمه سون ، هپ داخلی متاع ، محصول رواج بولسون . بومسلك حمایه ایله (مه لین) بتون اقتصادیونك هدف تعریضی اولیورسه ده امورنده دکل ، طرفداری چوق . زراعت مملکتك ترقیسنه وقف امل ایتمش .. بو یولده برچوق تشبثلری ، اجرا آتی وار .. بونلرك ایچنده الك کوزلی پراصه یتشدیرن زراعه ویریلیر بر (لیاقت زراعیه) نشانی پك غریب ! وکلای لاحقه دن (هانوتو) ، (بارتو)

ارکان حکومتك ذکیلرندن ، عالملرندن ، هله (هانوتو)، خارجیه ناظری بیوك بر مزیت علمیه وسیاسیه ایله مشتهر ، مشهور (قاردینال ریشلیو) یه دائر یازدیغی اثرلر هرطرفدن مظهر تقدیر اولدی . مسلك سیاسیسی ایسه معارضلرنجه بیله تعقیب ایدلدی . کچیور .. ینه وکلای حاضرهدن معارف ناظری (رامبو) ، مستملکات ناظری (آندره له بون) علوم سیاسیه مکتبنك اك نامدار معلملرندندر . (رامبو) صور بونكده بر استاد شهیریدر . (لاویس) ایله برابر شمدی جلد جلد نشر اولنان قوجه بر تاریخ عمومینك مؤلفیدر . مالیه ناظری ، (قوشری) ریاضیات عالیه مکتبندن یتشمشدر .

*
* *

وقایع سائرهنك اك حزینی بر بابانك سرگذشتیدر . بو آدمجغز اللی سنه مساعیپرستانه ، ناموسکارانه بر حیات کچیرمش . چولوق چوجق ، عائله ، ثروت صاحبی اولمش ، کندینی مسعود عد ایلهیورمش ، دیرکن بیوك اوغلی اون یدی اون سکز یاشنه کیرر کیرمز خانهٔ پدری ترك ایله کیتمش ، بر سوری حشرات لایفلحونه التحاق ایتمش ، مملکتك اك مستکره کروهندن اولمش ، اوکروهدن که

سرقت ، قتل ، شناعت انلرجه وقوعات يوميه‌دن . پدر هرطرفدن استمداد ، هر درلو فرياد ايله‌مش ، هيهات ، يومورجاغى يوله كتيرمك ممكن اولمامش ، بركون برجنايت ايقاع ايلرده ميدان سياستده خاتمهٔ حياتى بولور ، نام عائله‌يى تلويث ايلر ديه حريف حزين حزين دوشونور طوريرمش . اوچ كون اوليور بوچوجغى پارس جوارنده براوره‌مانده مقتولاً بولديلر .. اوح ، شبهه‌مى وار ؟ قاتل البته آرقاداشلريدر ، اويله ابتدالك طبيعى بويله صوكى اولور ديديلر . برچوق چاپقينلر ، سفيللر توقيف ايتديلر فاعل جرمى تحقيقه كيريشديلر . تحقيق ، تحقيق ، نتيجه نه اولسه بكنيرسكز .. چوجغى اولديرن باباسى ايمش ... حريفك جانه طاق ديمش ، اقرباسندن برينك دلالت ووساطتيله اوغلانى بركون محل جرمه كتيرتمش ، قتل ايتمش .. حريف جرمنى اعتراف ايدييور ، ناموس وعاربنى بوجنايته سوق ايله‌دى ، دييور .. فى الحقيقه بوآدم ايچون هركس حسن شهادتده بولنيور اما وقعه هرنه اولورسه اولسون عفو ايدلمز معاصيدن دكلمى ؟ اوته‌كى احتمالدن زياده ناموسه لكه كتيرمزمى ؟ نجه نظر دقتى جلب ايدن جهت : كرك توقيف اولنديغى اثناده ، كرك صوكره‌لرى حريف هيچ براثر ندامت ، حس تأثر كوسترمدى ،

فعلندن ممنون کورینیوردی. آنجق میدانه چیقدیغنه اسف ایلیوردی. دها غربی قاریسی ده بو حسده ایدی. اوچوجقدن خیر یوقدی، او چوجق بتمشدی، عائله‌نك غانغرن اولمش برعضوی ایدی. بویله‌جه اورتادن قالدیرلدی، اصابت دییورلردی. مدنیت غربیه‌ده بو تمایل غریب که بز، شرقلیلر، قابل دکل، آکلایه‌مایز. بو حوالیده مادیات اودرجه ایلریلیورکه ابوت، بنوت، کبی اك صمیمی حسیات بشریه بیله رنکنی غائب ایدییور. مثلا بو فلسفه‌جه تصدق، عادتا برقباحت عد ایدیلیور. هله بعض فلاسفه دها ایلری کیدییورلر. سفلایه، دوشکونلره، عجزه‌یه هرنه‌صورتله اولورسه‌اولسون معاونتك علیهنده بولونیورلر، البته بو نوع غرائبی آکلامایز. فقط غربیونك اك فاضللری، اك دوربینلری ده بو خصوصده بزمله همم افکاردرلر، بو احوالدن متأذی اولیورلر.. حاصلی، حرکاتی نه درجه وحشی اولدیغنی شو پدر غریب بعد خراب البصره آکلادی‌ده ضابطه اداره سنده موقوف ایکن قاش کوز آراسنده یوکسك بر پنجره‌دن کندینی تپه اوستی سوقاغه آته‌رق درحال وفات ایتدی. شیرازهٔ حسیات بوزولنجه، صفوت وصمیمیت الدن کیدنجه،

ماديات معنوياته بر براقلانجـه طبقهٔ عوام ایشـته بو حاله دوشیور ...

*
* *

هفته‌نك الطف وانفس وقايعى (شان دومارس) ده‌كى ، (شانزه ليزه) ده‌كى الواح تصويريه معرضلرينك ، رسم سركيلرينك ، يعنى بوراده ديدكلرى كبى (صالون) لرك كشاديدر . فرانسه‌نك اڭ مشهور رسـاملرى بر سـنه ظرفنده نه قدر آثار نفيسـه وجوده كتيرمشلرسـه بر هيئت مميزه‌يه تقديم ايديورلر . اثر انلرجه مظهر قبول اولورسـه بو صـالونلره كيرييور . انظار عامه‌يه عرض اولونيور ، خلق هر كون فوج فوج بو محصوللرى كوزدن كچيرييورلر . نهايت بعضـيلرينى اوته‌كى بريكى ، بعضيلرينى آثار نفيسه تشهيركاهلرى ايچون حكومت صاتون آليور ، صـاتيلمايانلرده اصحابنه قاليور . بو صـالونلرى كورمك هنوز بكا ميسر اولمادى . چونكه ايلك كونى (ورنيساژ) ديورلركه ارباب يساره ، اكابر منقدينه مخصوص بر كون ايمش . صوكره‌لرى كيده‌كيده دخوليه اينيور . هركيسه‌نك خرجى اوليور . رسم صنايع نفيسه‌نك هردرلو شموليله اڭ رنكين بر داليدر . بوراده بر چوق الواح تصويريه‌نى طويه طويه تماشـا ايتدكدن صوكره ايجه آكلادم كه بر

لوحه روحه پك مؤثر بر صورتده نافذ بر شعر بلیغ ایمش .. غربی ، فرانسه ادبیاتنده نه درلو تبدل اولنورسه درحال رسمه ده انعکاس ایله یور . طبقی حکایه نویسلکده ، شاعرلکده اولدیغی کبی . فن تصویرده دخی قدمادن صوکره خیالیون ، حقیقیون ، طبیعیون کلمش ، هر ایکی مسلكده عادتا ال اله یورومش .. اودرجه ده که تاریخ ادبیاتی بسط ایدن بر استاد انتقاد بالسهوله فصل رسمی ده آرایه قویه یور . یکی رساملرك محصولنه باقلسه یکی شاعرلرككیلره نه قدر بکزه یور . او دقیقه کوزه چارپار.. شعرای جدیده نك طرز بیانلرنده کی غرابت، ابهام ، اشکال انسانه نه درجه حیرت ویریورسه یکی رساملردن بو صنفه معادل بر شکله میل ایدنلرك لوحه لری ، تصویرلری ده عینیله اویله در .

پارسه کلمه دن اول بویله مصورات کورمه دیمدی . نه تحف رنك ، غایت آچیق ، غایت پریشان ، عادتا طاغیلیور کبی کورونیور . اسکی لوحه لرده کورونن پارلاقلغه ، انتظامه بدل بر طونوقلق ، بر قریشقلق منظور اولیور . بویالر کولونج . مثلا یشیل اوتی قیرمزی ایله کوستریور . چونکه قویو رنك قوللانیور . دها غربی لوحه پروزلر ایچنده کورونیور ، بویالر قاباریق صاتیلیور . مع مافیه

اثر بومكتبك مؤسسلرندن برينك محصول خامهٔ نفاستی ایسه او غرابتلرله برابر خوشه کیدییور ، طبعه سویملی ، جاذبه‌لی کلیور . فقط عینی حکایه‌ده شعرده اولدیغی کبی حدسز حسابسز تلمیذلرك ایسه پك اویله اولمایور . مثلا ادبای طبیعیونك سر فرازلرندن برینك ، بالفرض (دوده‌نك) نك ، (زولا) نك بر اثرینی اوقوسه‌کز اعلا ذوق آلیرسکز . . فقط بیتمك ، توکنمك بیلمه‌ین تلامیذك مطالعه‌سنه قویولورسه‌کز جان صیقندیسندن پاطلارسکز . . چونکه بو مسلکلرده بیوك قدرت ، بیوك مهارت ایسته‌یور . اویله اولمازسه حقیقت ، طبیعت پك صوغوق ، بسیط اولیور . (زولا) بوسنه‌نك صالونلرینه دائر اوزون بر مقاله نشر ایلدی : وقتیله یکرمی‌التی یاشنده ایکن اوزمانهنوز طلوع ایتمکه‌باشلایان بومسلك جدید ایچون مجادلهٔ ادبیه‌لرده بولنمش . . بویله تصویرلر صالونلره نه‌ایچون قبول اولونمایور دییه فریاد ایتمش‌ده عمومك تعریضنه ، قهرینه هدف اولمش . . فقط بوسفرکی زیارتنده مسلك جدیدك نه فنا افراطه دوشدیکنی ، صالونلری باشدن باشه ناصل طولدیردیغنی کورونجه فریادینه شویله‌جه باشقه بر آهنك ویرییور ، اثر برطرفه دونیور :

« ایشته بولو حاللر وقتیله هر صالوندن رد اولونیوردی. بوکون افراطه ، مبالغه‌یه دوشـونجه بویله بی حسـاب ، فقط مستکره اولمش ، کوزومك اوکنده یره ا کیلان تخمالر بیومشـلر ، نه عجیب ، نه غریب ثمره ویرمشـلر .. بی قورقوتیورلر ، کری قاچیریورلر .

هر مسـلك ابتذال‌ه دوشـونجه مبالغه یه طوتولور ، یالانله نتیجـه بولور . برحقیقت یوقدرکه ابتداده نه قدر خوش ، لطیف ، نه درجه شایان مدافعه وتقدیر اولورسه اولسون شائبهٔ تقلید ایله خطیئاتك الکچر کینی ، الك مضری صورتنه تحول ایتمه‌سون . »

« بهتمدن تتره یورم ، آمان ! صحیح ، او مجـادلهٔ ادبیـه‌لر بونکچونمیدی ؟ بو صولوق تصـویر ایچون ، بو لکه‌لر ، بو دالغـه‌لر ایچونمیدی ؟ بو تحللات ضـیائیه ایچونمیـدی ؟ آمان یاربی ! بونلر نه چرکین شـیلر ! توکاریمی اوریتیورلر . »

منقدلر (زولا) قدرهیـچ برمحرری خیرپالامادیلر . بنابرین طبیعیونك سرفرازی‌ده النه تنقیدی کچیرنجه بویله بر ییلدیریم ، بر آتش اولیویریور : بوصـالونلر دها بر ایکی مکتوبمی اشغال ایلر .

هفته نك الطف وقايعى بر طابعك خوش بر اختراعيدر ... حقيقت ! پارسده اك زياده نظر تحسس وتحيره چارپان بدايع شؤنك بر قسمنى، بر قسم لطيفى‌ده تياترولر ، باخصوص تياترولرده‌كى معزز ، محتشم مسعود، مطرا (اقتريس) لر تشكيل ايلر . مثلا مشهور (لادام اوقامليا) او يوننده (سارا برنار) ى كورمك احسن المناظر دكلميدر ؟ او رنكدن رنكه تحوللر ، مسرتلر ، ماتملر اويله بر برينى تعقيب ايلركه تعريف ايديله‌مز .

فقط (سارابرنار) اختيارلادى . بوحزين كلمه‌نك معناى مدهشى اك زياده قادينلرده ، اوقافلهٔ حسن وآنده كنديني كوسترر . قافلهٔ حسن و آن ! اقتريسلك صنعتى ايسه بوقافله‌نك اك لطيف دمدارلرينه مخصوص ... ذكرى كچن طابع ١٣١ رأس ! .. كوزللردن كوزل اقتريسك بردفتر مصوريني ، بر آلبومنى نشر ايلدى . انظار عامه‌يه قويدى . بونلردن اك كوزللرى هانكيسيدر؟ عمومدن رأى طوپلادى . بو دفتر مصور ، (اليوم) درت فرانغه صاتيليوردى المه‌كچدى . خوش برمنظره!.. كوزللر سركيسى .. هر صحيفه بر برندن دلفريب ! شو مسابقهٔ لطيفه ده پارس اهاليسندن يدى بيك رأى طوپلاندى . ٣٠٧٦ رأى مادموازل (قله نوده مرود)

قازانیور . اصلاً بلچیقالی بر نازنین که پارسك الك بیوك بر صحنهٔ تماشاسنی هر کیجه شعشهٔ حسنه غرق ایلیور .

ایکنجی درجه‌ده ٢٢٩٥ رأی ایله مادمازل (سیبیل ساندرسون) کلیور .. بر جدیدك برغنجهٔ نظر پیراسی که سیمای کزینی قدر صوت بهینی‌ده خوش !. بیوك‌اوپرانك طاقنی‌ده ، زمینی‌ده اشعهٔ جمالی ، زمزمهٔ باکمالی ایله بهشت آباده دوندرییور . مدائح پر طمطراق ایسه‌ده فضله دکل.. اوچنجیسی‌ایسه مادموازل (وانداده بونقزا)، بر لهستان محصولی که ١٨٨٤ درت رأی قازانیور .. غریب دکلمی ! بو قازانانلرك ایچنده هیچ پارسلی یوق .. حتی اوچی‌ده اصلاً اجنبی .. (بونقزا) ، (اوده‌ئون) تیاترو سنده الك مشهور اویونلری تزیین ایلر .. (برفقیر دلیقانلی‌نك حکایه‌سی) نده الك کوزل زمینده عرض دیدار ایله‌یور . سیاه ، سیم سیاه کوزلر ، ینه اوبله صاچلر پنبه‌م‌سی برتن : « شدتله باقلسه صوایور کبی کورونیور . حاصلی هر درلو محاسن ولطائفیله بر اسمر کوزلی . » برنجینك جودت حسنه ، ایکنجینك صیرمه‌لر ایچنده یوزن صباحت جمالنه قارشی طوراماسه بیله آن ، جاذبه نقطهٔ نظرندن هر ایکیسنه‌ده غالب ، علی الخصوص (فرانسواقوپه) نك مشهور ومنظوم بر تیاتروسنده خانه

بر دوش .. سرسری ، مادی ومعنوی چیچکارله ، شرقواری شلوارلر ، یلدیرمه‌لرله ــ چنکانه قیزی ــ اوله‌رق اورته‌یه چیقدیغی وقت .. ذاتاً شو ١٨٠٠ کسور رأیك هیچ اولمازسه بیکی بوقیافتك شوقیله‌در .. ذره‌جه شبهه‌م یوق ...

*
* *

ادیب شهیر (پول بورژه) ایله طابع شهیر (آلفونس له‌مر) آره‌سنده تکون ایدن بر دعوا بو هفته پارس محافل ادبیه‌سنی ایجه اشغال ایلدی . (پول بورژه) یی قارئلریمز البته طانیرلر .. حکایه‌نویسلرك اك متحسسلرندن ، بونکله برابر اك مدقق ، باخصوص اك روح آشنالرندن وبالخاصه اك ذوفنونلرندن بر محرردر . بو محرر ذی‌قدرتی قارئینمزه قریباً ایدن ای بیلدیرمکه چالیشه‌جغز .. « براحتراز » عنوانلی حکایهٔ کزینی ترجمه ایتمك اوزره‌یز .. (آلفونس له‌مر) بر طابع نفاست آشناکه اك لطیف اثرلری طبع ایلر .. کتابلرینك اوستنده بر طراز مخصوص واردر : بر اکینجی ، النده چاپا متصل چالیشیور .. اوست طرفده اکین بیچر .. (پول بورژه) ، آمریقایه اثنای سیاحتنده بر کتابجیده (قوزموپولیس) عنوانلی حکایه‌سندن بر نسخهٔ مطبوعه کوریرکه کندنجه

مجهول .. يعنى اثرك اوطبعنى هيچ كورمامش .. عودتده طابعدن حساب ايستر .. اثرلرندن نه قدر طبع اولنديسه مكملاً بيلديرلمسنى طلب ايلر .. ايشته منازعه بورادن تورر . (اميل زولا) دن اعتباراً مؤلفلردن بر كوراتى ، طابعلردن بر شكايتدر كيديور .. بالجمله طبعلرك ، اول ، ثانى ، ثالث ... حسابى دلائليله ، اوراق ثبوتيه سيله ويرلمليدر ديورلر . طابعلرده « اوراق ثبوتيه اولهماز .. نسخ مطبوعه ايسه دائما الده ، اورتادهدر ، تفتيش اولنسون » جوابنى ويريورلر .. بو منازعه محكمه جه هنوز فصل اولنمادى ايسه ده اثناى محاكمه‌ده (آلفونس لهمر)ك وكيلى طرفندن (بورژه) نك طابعله ماضيده‌كى مناسبات ومخابراتنه دائر اعطا اولنان معلومات شايان دقت ! ١٨٧٤ ده (بورژه) يكرمى ياشنده ايمش .. (قوپه) نك دلالتيله كلمش ، بوطابعى بولمش ، براى طبع بر مجموعهٔ اشعار ايله مقتصداتمدندر ديه (٤٠٠) ده فرانق كتيرمش ... (لهمر) بو مجموعه‌يى ، بوندن صوكره برايكى مجموعهٔ اشعارى دها باصمش . هيچ برشى قازانمامش ... لكن اديب ايله طابع آراسنده برمناسبت صميميه حاصل اولمش ، بر مقاوله عقد اولنمش .. (بورژه) نك طالع سعدى يوز كوسترنجه (لهمر)

مقاولهٔ واقعه‌یی کندیلکندن اصلاح ایتمش .. هر جلد باشنه مؤلفه یتمش ، کیده کیده سکسان سانتیم ویرمکه باشلامش . حکایه نویس شاب شو معامله دن او درجه محظوظ اولمش‌که طابع : « بنمچون اعز محبانمسکز انجق بر لطفکزی دها بکلرم ، (قوبه) ایله سنلی بنلی کوریشیورسکز ... بنمله‌ده اویله کوروشیکز » دیمش . برمکتوبنده ینه طابعنه : « کتابلرم طراز رونقدارینك فیضیله بیودی » دییور ، بر دیکرنده : « مطبوعات بکا اوقدر مساعدکه ! . (بالزاق) دکلم اماطبقی انك ۱۸٤۰ موفقیت عظماسنده غزته‌لردن اوغرادیغی ، کوردیکی درد مهلك سکوتی چکمك وهمی بنی قورقوتیور » بشقه برنده : « بنمچون صالونلرده (انجمن دانش) ه رأی دیلنمکدن ایسه پارسدن اوزاغه کیدرك اون ایکی آی جالیشمق اولی دکلیدر ؟ » ، (پالرمو) دن کوندردیکی مکتوبده ایسه : « بیلیورم : کویا طابعم دکلشسك کبی بنی سویورسك ، بن ده مؤلفك دکل ایمشم کبی سنی سوییورم . بکا قاردن بحث ایدییورسك . بن ایسه سکا سمادن بر پارچه کوندرمه دیکمه تأسف ایدییورم . » سوزلرینی یازییور .

۱۸۹٤ ده کوندردیکی اوزون بر مکتوبده ایسه

شويله سويله‌يور : « انجمن دانش ايچون نصائحكزه تشكر ايلرم . بعد الملاحظه نامزدلكدن فراغت ايدييورم . چوق دور ابواب كرك ، بنم ايسه ايشم باشمدن آشيور . بكا اك مناسب قولتوق (تن) كبی ايدی ، و يرلمدی . محبمز (قوپه) انجمن دانشدن نه قازاندی بيلميورم ، (تن) ك غائب ايتدكارينی ايسه اعلا كورييورم . (لودوويق هالەوی) يی كوريرسەك دی‌كه بنی لزومندن زياده حمايه ايدييور .. بوافنديلر بكا محتاج دليل بر چوجق كبی معامله ايله‌يورلر . بركون بنی ده (دوده) كبی بر مكتوب يازمغه مجبور ايده‌جكلر .. (فلوبر) ك ديديكی كبی دائمی برمحب محكمكم .. »

قوجه حكايه نويس برشو سوزلره ، برده بر سنه صوكره انجمن دانشه كيرديكی زمان ايراد ايلديكی نطقه ، عطف نكاه ايتسه هر درلو غوامضنه واقف اولديغی تحولات روحيه‌يه نه پارلاق مثالار كوروردی . (تن) استاد ادراكی اولديغی ايچون دائما اندن بحث ايلر . ذكری كچن مكتوبده (دوده) چاغيرسه‌لر ، يالوارسه‌لر انجمن دانشه كيرميه‌جكنی سويلدی . بو يولده عهد ايتدی . عهدينی شدتله طوتييور .

ايشته بو اديب ايله طابعی آراسنده‌كی شو مناسبت

صميميه پاره سائقه‌سیله ، حرصیله بوزولیور . (زولا) نك ،
(دووده) نك ثروتلری باشدن آشیور . (روما)
حکایه‌ی دها دون کتاب شکلنده چیقدی . بو کون
سکسانجی طبعی .. هر نسخه‌دن بر فرانق آلسه سکسان بیك
نسخه‌دن سکسان بیك فرانق .. دها آلاجغی وغزته‌یه
تفرقه اولورکن آلدیغی‌ده جابا ! ..

*

* *

کچن پنجشنبه کونی (شان دومارس) ده رسم‌معرضنی
کورمك ، کزمك میسر اولدی . اون ایکی دیوانخانه‌دن ،
ایکی باغچه‌دن متشکل ، طولاشمقله بیتمز بر بنا ، دیوارلر
باشدن باشه لوحه‌لرله مستور ، باغچه هیکللرله مزین ..
الواح اکثریتله (زولا) نك شکایت ایتدیکی آچیق ،
صولوق ، طونوق رنکده ، فقط لطیف ! یا (روغون
ماقار) مؤلف ذی قدرتنده حددن خارق العاده
فزون ، نضله‌دن فضله برذوق وار .. یانده هیچمی هیچ
طبیعت یوق .. چونکه بو رسملر ایچون او : « اوف ،
باشمه اغری ویردی ، نه چیرکین منظره‌لر ، نه مستکره
اصوللر .. صنعتدن نفاستدن اثر کورلمیور .. افسوس ! ..»
دییه باغیر ییوردی .. بندن ایسه تماشایه طالار طالماز ..
« آمان آمان ! نه رنکین مناظر ! .. بر صنعت که طبیعته

غالب ، هنوز هیچ بر کوزك کورمدیکی بوالوان خارق العاده
نظرهٔ فکر وقابی نه خوش اوقشایور . ایشته شو اوکمده‌کی
لوحه... بیلنمز بر درد ایله مؤلم ، نحیف ، صاپ صاری ...
بر قیز تصویر ایله‌یور . بو تصویر ، ولو حزین اولسه‌ده
پك چوق آبلاق چهره‌لی صیواما کوزلارك تمثال شاطرتدن
دها نظیر پیرا کورنمیورمی ؟ های های .... » مطالعه‌لری
فکرمده اویاندی .. بو معرضی باشدن اشاغی وصف
ایچون بویله بش اون تماشا ایستر .. هله الواح معروضه‌دن
الك کوزللرینی رسائل موقوتهٔ مصوره ، تفصیلات
وایضاحات ایله نقل ایتمك مطلق کرکدر .. شویله بر
قوش باقیشی نظر دقتمی جلب ایدن لوحه‌لردن بری :
غالبا فاس جهتلرندن اون اون بش بدوی عرب
رئیسلری ... اطوار مردانه ، انظار بلندانه ، عمامه‌لر ،
کفیه‌لر ، برنسلر .. لوحه‌نك صول جهتنده :« الاغواطه »
یازیلی .. قارشی طرفده رئیس حکومت (فلیقس فور) ك
رسام شهیر (بونا) طرفندن مصور کوزل بر تصویری ..
بو لوحه‌نك اوکنده اوچ درت کشی بریکمش ، بری —
بر صاحب صنعت اولسه کرك . چونکه اوزون اوزون
بورام بورام صاچلری وار .. پارسده رساملر بویله‌در —
لوحه‌یه باقه باقه یوکسکجه سسله برشیلر آکلاتیور ..

نه ایچون دیكله‌مه‌ملی : (بونا) یعنی بولوحه‌نك مصـور
شهیری ، انسان تصویرنده مهارت كلیه‌یی حائز اولدیغی
ایچون (تیر) دن بدء ایله بالجمله رؤسای حكومتك رسمنی
یاپمش. اخیراً عدلیه ناظر سابقی (ریقار) ك بیله رسمنی
یاپیورمش .. لكن (تیر) ككنه چالیشیركن كوچك بر
وقعه اولمش .. رسام ایله اوذات شهیر آراسـنده منعقد
مقـاوله موجبنجه اثر بیتنجه‌یه قدر محل سـعیه كیمسه
كیرمیه‌جكی كبی بوسـبتون بیتمه‌دن لوحه‌یی كورمه‌یه‌جك
ایمش . بركون بویله مساعی اثناسنده مادام (تیر)قاپودن
كورونور . موسیو (تیر) باغیریر .. مادامی دوندیریر..
فقط بش‌اون دقیقه صوكره قادیخغز دیكله‌مز، ینه‌ایچری
كیرمك ایسـتر .. بوسفر (تیر) ده حـدت طوپوقلره
كلیر . « مادام ایچری كیره‌مزسكز ، كیررسـه‌كز دایاق
یرسكز » دییه ولوله قوپاریر .. نهایت رسم بیترده قوجه
داهی‌مادامه‌سنی الیله اوطه‌یه كتیریر اسعفای قصور ایلر..
بولوحـه‌لری اوته‌كی بریكی صـاتون آلیور . الك كوزل
لوحه‌لری مراقلیـلر طوپلایورلر .. رسـاملر بونلرك
غفلتندن عدم وقوفدن پك زیاده شـكایت ایدییورلر ..
بری برحكایه نقل ایدییور :
بوكروهدن برذات برچوق الواح نفیسه‌طوپلامش..

بونلرك ایچنده برده مشهور بر رسامك بر لوحه‌سی وارمش .. بر قیز رسمی . تپه‌لر ، چیچکلر ، صرماشیقلر ، عمومی بر تصویر ایمش ..

برکون مشاهیردن بر رسام بوذاته مسافر کلیر . طبیعی مسافره لوحه‌لر کوستریلیر . لوحهٔ مبسوطه‌نك اوکنه کلنجه رسام طورر ... باقار ... بردرلوا کلایه‌ماز . صوکره لوحه‌یه یاقلاشیر . چرچیوه‌یی چیویدن چیقارر . های اه مستحقنی ویرسون مکرلوحه‌ترس طوریه‌یورمش . هم‌ده اون سنه دنبری بووضعیتده ایمش ! . رسمدن صوکره ینه بحث ایدرز .

*

* *

بوهفته‌نك پارسجه دوران ایدن وقایع عجیبه‌سندن بری‌ده مارسیلیاده (دوران) اسمنده بر آدمك سرکذشت غرائبیدر.. (دوران) کچنلرده برتیاترونك ستونی‌اوزرنده یکرمی سکز کون آیاقده طورير .. بوسفرده اون اوچ کون برقهوه‌ده آصیلی قالیر . . کلنلره ، کچنلره اکلنجه اولور. شمدی بوخدمتی‌ایفا ایدن‌ایپ دردست مزایده‌در. (دوران) ده بشقه معرفتلر دوشونیور : هندستانده فقیرلر وارمش ... بوغازلرینه قدر طوپراغه کیرییور ،

بووضعیتده سنه‌لرجه قالیورلرمش . بعضیلری‌ده اون‌سنه قوللرینی متمادیاً هواده طوتیورلر ، صوکره ایندیرمك خاصه‌سنی ، قوتی غائب ایلیورلرمش . برانکلیز سیاحی حکایه ایدییور : برفقیر اون‌ایکی‌سنه یاتمقسزین ، اوطورمقسزین یاشامش. اون‌ایکی سنه‌ده اللرینی باشنه باغلامش، اویله طورمش .

ینه هندستانده برفقیر دیری دیری طوپراغه‌کیرمش. بورنی، قولاقلرینی بالمومیله طیقار ، ساده آغزینی آچیق براقیرمش . صوکره دیلی ترسنه چویریلیر ، آغزی طیقانیر . کندی برچوواله قونور ، چووالده تحته‌دن برتابوته یرلشدیله‌رك تابوتك آغزی ایجه قاپانیر ، مهرله‌نیرمش. اون آی صوکره مزار آچیلیر ، تابوت چیقاریلیر، مهرلر سوکولورمش .. فقیرده نفس ، ضربهٔ قلب یوق.. یالکز باشك تپه‌سنده اثر حرارت وارکه حیاتدن نشانه .. اوزمان فقیرك دیلنی دوزلتیرلر ، بورنی ، قولاقلرینی آچارلر . وجودینی دکله‌مکه باشلارلر . اوستنه صیجاق صو دوکرلر. یاواش یاواش نفس یرینه کلیر . قلب ضربانه قویولور . دیرکن حریف آیاغه قالقار ، کوله‌رك بورومکه باشلار .. بو حالاتی انکلیز ملازملرندن بری کوزیله کورمش . تصدیق ایتمش ..

(دوران) ده بو يله يايمق ايستهيور . فقط هندستان فقيرلرندن برفرقى وار . بومدنيت فقيرى اوتهكيلر كبى فطرةً ، جداً قانع اولمديغى ايچون طو پراقدن چيقار چيقماز طوغرى دستگاه باشنه شتاب ايتمك ، اويونك حاصلاتى نهدن عبارت ايسه درجيب ايلهمك املندهدر . حاصلى شمدى ده اكثريتله مدار مكالمات ، بوشهر شعشعهدارده ، بونلردن عبارت . .

فرانسه مشاهير محررين حاضرهسندن ايكيسى خوارق علمه قارشى پك استخفافكارانه داوراندیلر : بونلرك برنجيسى انجمن دانش اعضاسندن ، (صوربون) ك بنام استادلرندن معروف (رهوودهدوموند) مديرى (فرديناند بروتى بر) دركه ـ علم ومذهب ـ عنوانلى مقالاتيله فنىده متفننلرىده آجى آجى استهزالره آلدى ، نتيجهده بوشه چيقان پك چوق كشفيات ومواعدى برر برر تعداد ايلدكدن صوكره ـ افلاس علوم ـ حكمنى ويردى . بو مناقشه ايكى سنه اول پارس عالم عرفانى ايچه كشمكشه دوشورمشدى .

ايكنجيسى حكايه نويس شهير (آلفونس دوده) نك

اوغلی محرر مشهور (لئون دوده) درکه ـ مورتیقول ـ نامنده‌کی اثر یله علی الاطلاق اطبا یی هم باشـدن باشـه تجهیل ، هم ده قاتللکله تشهیر ایله‌دی .

بو هفته شو محررلرك هر ایکیسی‌ده فنا حالده خسـته دوشرلر .. بر روایته نظراً (برونتی یر) درحال اطبادن الك معروف بر بارقهٔ علمـه مراجعت ایلر . . هـایدی هر طرفدن استهزالر ! هـانی علمك اهمیتی یوقدی . . هانی علوم افلاس ایتمشدی ! بوکا مقابل محررلك طرفدارانی : (برونتی یر) بر نزله‌یه طوتولدی . بونکچون اویله بیوك بر طبیبه دکل ، اورتا بر حکیمه مراجعت ایله‌دی . چونکه علمك خوارقنه فلان قانع دکلـه‌ده بر کتان تخمی لاپه‌سنی مفید بر صورتده وضع ایده‌جك قدر فوائدینه اینـانیر دیدیلر .

(فردینـاند برونتی یر) عالم ادبیـاتده بیوك بر یر طوتمش بر منقد بی اماندرکه علما وادبای حاضره‌یی پك زیاده خیرپالار هله حقیقیونی، طبیعیونی باخصوص (زولا)نی هیچ سومز . دائما قدمایه میل ایلر . مع مافیه تتبعنده‌کی وسعت ، علمنده‌کی قوت سائقه‌سیله هم سوزلرینی هرکسه دیکله تیر ، هم ده اکثر مباحثده عدولرینه غلبه چالار . بوذاتك « تربیه ومعارف » عنوانلی بند مشهور انتقادینی

لساننزه توسیعاً نقل ایله‌دك . یقینده قارئین کرامه عرض ایلرز .

(لؤن دوده) نك حالی دهـا مشـكلجه‌در . اولا خسـته‌لی دها زیاده ایمش . ثانیاً (بروتی یر) مزیت فنی بتون بتون انکار ایتمـه‌یور . انجق خوارق فنیـه‌یه قائل اولمایور . حال بوکه (لؤن دوده) بحث ایتدیکمز کتابنده پارسـك الك بیوك طبیبلرینی شـارلاتانلقله اتهام ایله‌یور . شمدی میانهٔ اطباده بوخصوص شـویله مدار قیل وقال اولیور : عجبا محرر مریض شو اوچ شـقدن هانکیسنی اختیار ایلیه جکدر ؟ یا کندی کندینی تداوی ایتمك ، یا طبیعتی کلیشی کوزل اجرای حکمـه براقمق یاخود او (مورتیقول) لردن مقتالردن برینی جلبه‌قائل اولمق .. بوکا دائر بحثه کیریشنلر وار

*

* *

کچنلرده رفقادن بری بکا حکایه‌یه‌دائر یکی برتألیفندن بحث ایدییوردی . موضـوع تألیفی افشـا ایتمك جائز دکلسه‌ده بر نقطه شایان بیاندر . حکایه‌ده برقیز ، متورم برقیز وار . اوچنجی درجه ورمه‌کلدکدن صوکره ایجاب وقایعله مملکتنه ، بر طـاغ باشـنه کیدییور . قیرلرده ، بایرلرده یاتیور ، یووارلانیور .. موج موج هوای صاف

تنفس ایله‌یور ... نهایت ایی اولیور . او زمان شوافاقت
بنی دوشوندیردی . عجائب ، ورم ، اویله مهلك ، اویله
ناقابل تداوی بر مرض بویله افاقته مبدل اولسون !
موضوعك بر جزئی بکا بر پارچه کوشك ، فنه غیرملایم
کورونیور دیدمدی .. مکر حقم یوق ایمش .. باقکز ..
کچن کون اك معتبر جرائد علمیه‌دن بری « تداوی ورم »
دیه اك مقبول بر امضا ایله درج ایتدیکی بر مقالهٔ مهمه‌یه
شویله باشلایور :

« شمدی اللی سنه قدر اولیور ، (بنت) نامنده
بر انکلیز طبیبی واردی‌که ورمه ، اك مدهش بر ورمه
مبتلا ایدی . (بنت) کندنده‌کی خسته‌لغك صوك درجه‌یه
کلدیکنی ، قریباً اولمك ضروری اولدیغنی ایچه اکلایجه
انکلیزجه‌سنه بر تصوره قویولدی . (تایمس) لئسیسلرینه
دومانلرینه فکرنجه‌ابدی صورتده وداع ایتدی . فرانسه‌نك
جنوبنه ، بر ساحل فیروزه فامه نقل مکان ایله‌دی .
اوراده خاتمهٔ حیاتی اولسون .. بر شمس شعشعه دارك
لطائفنه ، بحر سفیدك مناظر دلفریبنه قارشی کچیرمك
ایچون التی آی متمادیاً واسع ، صاف بر هوایه معروض
قالدی . بو تصور غریب شمدی (آئروتراپی) دیدکاری
تداوی بالهوادن باشقه بر شی دکلدی . التنجی آیك

نهایتنده دوقتور (بنت) کاملاً افاقت بولمشدی . بوطبیبی
بر صورتده (تداوی بالهوا) یی طبیب علمی بر وجهه
قلب ایله‌دی . وطنداشلرندن بر چوق بونوع خسته‌لری ،
متورملری شواصول اوزره تداوی‌یه باشلایه‌رق فرانسه‌یه
کتیردی . ایی ایتدی . ایشته بو تداوی بالهوادرکه
(بنت) دن بری اکمال واصلاح اولنه‌رق شمدی بر
موفقیت متزایده ایله موقع تطبیق وتجربه‌یه وضع اولونیور ،
طوریور . . »

بو مقدمه‌دن صوکره مقاله ورمك ناقابل تداوی بر
خسته‌لق اولمادیغنی وامراض ساریهٔ سائره کبی قابل
تداوی اولدیغنی بیان ایله اصول مبسوطه‌نك ماهیتنی ،
محسناتنی ، فوائدینی ، نتائجنی برر برر تفصیل ایله‌یور .
او جهتك تفسیرینی بر صاحب خصوصیتك ، یعنی بر
طبیبك قلمنه حواله ایدرز . خلاصه ، دیمك آرقاداشمك
موضوعی خطادن بری ایمش . . فقط غریبی شوکه
بو (تداوی بالهوا) اصولنی‌ده اوده بیلمه‌یورمش . .
حکایه‌سنك اوقسمی‌ده کیف مااتفق بر تصوردن ،
ظندن عبارت ایمش . . شمدی شو بحثی کوزلجه مطالعه
ایده‌جك‌ده اثرینه بر چاشنیٔ فن ویره‌جك . . ایشته
شو ملاحظه وتدقیقك بویله خوش نتیجه‌لری اولیور .

*
* *

« حیات حقیقیه بعضاً اك قدرت ووسعت صاحبی حکایه نویسلرك تصوراتی کولکه‌ده براقیر غرائبك ، عجائبك جلوه‌کاهیدر » دیرلر عامیانه بر سوزدر . فقط پك طوغریدر . باقیکز (بروکسل) ده (قورتووا) نامنده بر پولیس قومیسری اجرای مأموریت اثناسنده ارتکاب ایتمه‌دك سرقت براقیور . شمدی بوحرامی کوز اوکنه کتیریکز او سرقتلره دائر آمرلرینه سرد ایتدیکی مطالعاتی ، کوستردیکی نتیجهٔ تحقیقاتی ، مسروقلریله مکالماتی تصور ایدیکز ، هانکی صحنه‌ده بویله منظره اولور !

فقط منظره‌نك اك مدهش جهتی (قورتووا) نك ناحق یره اتهامه قالقیشدیغی بیچاره‌لره قارشی وضعی ، حرکتیدر . بونلردن بری بر زواللی (قورتووا) نك تصنیعی اوزرینه نچهٔ محکومیته اوغراینجه بوناموسسزلغه دایانامامز انتحار ایلر . فقط بوده انتحارك بر جنت ، بر حماقت اولدیغنه دلیل دکلمیدر ؟

چونکه منتحر بوکون حیاتده اولسه ایدی هم اولکه‌دن قورتولور ، هم انتقامنی آلمش اولوردی . بو وقعه‌نك انتهاسی‌ده ابتداسی قدر فجیع : (قورتووا) نك پدری سکسان یاشنده عسکردن متقاعد ، بر اختیار ایمش ،

اوغلنك قضاسخى ايشيدير ايشتمز اصابت نزوله اوغرامش ، بلكه شو دقيقه‌ده اولمشدر . يا دها غريبی : برقاچ كون اول بواختيار اللنجی سنهٔ ازدواجنی سرور وشادمانی ايله اعلان ايلمش . .

محررين طبيعيون قلم الده حقائق شئونی ، وقايعی كوزدن كچيرييور ، دفاتر اعمال يازييور . طورييورلر . . الك معروف حكايات طبيعيه‌نك خارجده اساسلری ، مأخذلری كوريليور . كيم بيلير ؟ چوق كچمز بلكه شو غريب وقعه‌ده برجلد قوجه كتاب اوله‌رق ميدانه چيقار . . برمحرر دفترينی ، قلمنی اله الديغی ، درحال (بروكسل) يولنی طوتار . . دليكدن دليكه . قالبدن قالبه كيرر . . احتساساتنی برر برر قيد ايلر . تدقيقاتی خاطر وخياله صيغماز بر دقت ومهارتله ، علم وكمال ايله يوروتور . صوكره كلير كونلرجه ، ايلرجه اوطه‌سنه قاپانير . . قيوداتنی كوزدن كچيرير ، احتساساتنی تازه‌لر . . يازمغه باشلار . . يازار ، يازار . ديركن برمجلهٔ نفائس وجوده كتيريويرير .

*
* *

بين الملل مستشرقين قونغره‌سنك اون برنجی اجتماعی كله جك سنه ١٢ ايلولده پارسده واقع اوليور . . فرانسه مستشرقلرينك رئيس كمالات انيسی موسيو (شفرك)

امضاسیله مخابر حقیره‌ده بر بیاننامهٔ مخصوص کوندرلدی .
بو بیاننامه شو سطرلری محتویدر :

« ١٨٩٤ ایلو لنده جنووه‌ده اجتماع ایدن مستشرقین کله‌جك قونغره‌نك ١٨٩٧ سنه‌سی داخلنده پارسده انعقادینه عمومیتله قرار ویردیلر . فرانسه مستشرقلری تاریخ اجتماعك تعیینی ، شعبات مختلفه‌نك تشکیلی ، اوروپاده‌کی ، آمریقاده‌کی ، شرقده‌کی رفقانك معاونتی ایله تدقیقنه قویوله‌جقلری مسائله دائر موقتاً برجدول ترتیبی ، حاصلی یکرمی سنه‌دن بری السنه وتاریخ و آثار شرقیه‌نك تتبعی خصوصنده وجوده کلن فیضك تمادیسی ایچون مذاکراتده بولندیلر ، قونغره‌نك ١٢ – ٥ ایلول ١٩٨٧ تاریخنده اجتماعنی تنسیب وجدول ملفوف موجبنجه ده دائمی بر انجمن ایله عمومی تشکیل ایله‌دیلر . »

انجمن دائمی رئیسی انجمن دانش اعضاسندن وپارس السنهٔ حاضرهٔ شرقیه مدیری موسیو (شفر) ، رئیس ثانیسی انجمن دانش اعضاسندن و آسیا انجمنی رئیسی ، (قولله‌ژده‌فرانس) معلملرندن موسیو (باربیه‌دومینار)در .
انجمن عمومیٔ تشکیلات ایسه شعبات مختلفه‌یه منقسم اوله‌رق اوچنجی، شعبه السنه و آثار اسلامیه‌یه مختصدرکه بونك‌ده رئیسی ینه موسیو (باربیه دومینار) در .

قونغره‌نك (١٨٩١) ده (استقهولم) ده‌كی اجتماعنده عطوفتلو احمد مدحت افندی حضرتلری ، ١٨٩٤ ده (جنوه) ده‌كی اجتماعنده دخی سعادتلو كامل بك افندی طرف دولت علیه‌دن مرخصاً بولنمشلردر . مستشرقین ترقیات شرقیه‌ده الك زیاده جهت قدیمه‌یی كوزه‌تیورلر .. بالفرض مطبوعات اخیرهٔ عثمانیه‌دن تراجم غربیه‌یه دكل ، فقط موضوعات العلوم ، القول الجید كبی شرق محصولاتی شایان دقت بولیورلر .. حتی « كتبخانهٔ اقدام » ده اخیراً نشر اولنان « مرأت الممالك » بر مستشرق فاضلجه پك زیاده تقدیر بیورلدی . بونقطهٔ نظردن ارباب اختصاصمز مطالعات مفیده حاضرلارلرده شمدیدن بروجه بالا ذكر اولنان انجمنك قسم مخصوصنه بیلدیریرلر و بویولده استیضاحاتده ، مخابراتده بولونورلرسه بالآخره قونغره‌ده ترقیات عثمانیه‌یه دائر كوزل برفكر حصولنه خدمت ایدرلر .. ایكی اوچ سنه‌دن بری استشراقجه مطبوعاتمزده بیوك ترقی واردركه غیرمكشوف ، مجهول قالمامیدر .

*
* *

بوهفته پارسده بر (قوكان) مسئله‌سیدر ، كیدییور . (قوكان) لر ایكی قارداشدر . بیوك (قوكان) ، كوچك (قوكان) ... بونلرك هرایكیسی‌ده فرانسه‌نك الك ماهر ،

الك اديب ، الك فاضل تیاترو اویونجیلرندندر . كوچك بر قاچ آی اولی استانبولده ایدی . . فقط بیوك عادتا زمانك (مولیهر) یدر . شمدی‌یه‌قدر فرانسز تیاتروسنده اوینارکن بوسنه هرنه‌دنسه اورایی ترك‌ایلدی . بعضیلریله متفقاً (پورت سن مارتن) تیاتروسنی تأسیس ایدرك بوراده اوینامغه باشلادی. فقط فرانسز تیاتروسی درحال محاكمه مراجعت ایلدی . بدایت ، استیناف ، نهایت (قوكلن)، پارسك باشقه برتیاتروسنده اوینادیغی حالده ، اوتوز كون مهلتدن صوكره بالاخره بیك فرانغه قدر تزیید اولنمق اوزره هر اویون ایچون بش یوز فرانق تضمینات ویرمكه محكوم اولدی . مقصد بوصورتله (قوكلن) ی یكی تأسیس ایتدیكی تیاترودە اوینامقدن منع ایتمك وفرانسز تیاتروسنه تكراراً صوقمقدر . بوتیاترونك براویونجی‌یی بوقدر تضییقه، تقییده، دیشاری صالیویرمامكه نه‌حقی وار ، مطالعه‌سی خاطره كلیر، دكلمی؟ فرانسز تیاتروسی خدماتنه مكافاةً (قوكلن) ه دائماً كافهٔ معاشاتنی، مطلوباتنی‌ویردكدن ماعدا علی‌الاصول قیدحیات شرطیله سنوی آلتی بیك درتیوز فرانق بر ایراد ایله ایكی‌یوز اوتوزبش بیك فرانقده برسرمایه تخصیص‌ایلر. « شمدی‌مادام‌كه بزی‌ترك ایله‌یور بوایراد ایله‌تخصیصاتمزی

اعاده ایتسون . چونکه بونلر الی نهایه بزه مربوط قالانلر
ایچـوندر » دییور . (قوکان) ایسـه « خایر ، اوپارەلر
یکرمی سنه‌لك مساعی واجتهادیمك ثمره‌سیدر، ترك ایده‌مم »
جوابنی ویرییور . نهـایت بونکچون اویونجیلقدن واز ـ
کچمکی بیله کوزه آلیور .

٢٤ مایس سنه ٩٦ و ١٢ مایس سنه ١٣١٢

بو هفته پارســده بر سرکی موداســیدر کیدییور :
رسم سرکیسی، فطوغرافی سرکیسی، آثارعتیقه سرکیسی،
چیچك سرکیسی، برسرکی دها وارکه هیچ خاطر وخیاله
کلمز . (نوئیلری) سراینك اوکنـدن کچرکن باغچه‌دن بر
دیزی عو عوه‌در قوپیور . انســان حیرت ایدییـور .
پارســده چات پات کوپك واردر اما هرکوپکك یاننده بر
صاحبی ، چوبانی بولنور، اك کوچك برعوعوه بیله نادراً
ایشیدیلیر . بوجوشا جوش عوعوه‌یه سبب نه‌در ؟

بوقطمیرلر نه‌ایســته‌یورلر ، نره‌دن کلــدیلر ؟ مکر
(اورانژری) یعنی پورتقــاللق دیدکلری اوفرحفزا ،
اودلارا باغچه‌ده برکوپك سرکیسی وارمش . فقط کوپك
سرکیسی دیه عدم اهمیتله کچمه‌ملی . دوقلرك ، قونتلرك

ریاستی ، نظارتی التنده مطنطن برسرکی، متعدد انجمنلر،
هیئت ممیزه‌لر ، رئیسلر، رئیس ثانیلر، کاتبلر ، کاتب ثانیلر.
صنف صنف کوپکلر ... آو کوپکلری، چوبان کوپکلری،
او کوپکلری ، اکلنجه کوپکلری ، تازیلر ، بولدوقلر ،
ترنوولر .. کورلمه‌مش ، ایشیدلمه‌مش بر مجمع کلاب !
هر صنف ایچون تشکل ایدن هیئت ممیزه برمسابقه اجرا
ایدییور ... اوصنفده عرض اولنان کوپکلری برر برر
معاینه ایلیور . هانکیسی اك کوزل ، اك مطلوبه موافق ،
اك مهارتی جامع ایسه انك صاحبنه مکافات و یریلیور .
حیوانده درحال تللرله، پوللرله ، شریدلرله قوشادیلیور.
حقیقت ! بولدوقلرك ایچنده اویله‌لری وارکه وجه وقیافت
غرابت آثارلریله انسانی بهته دوشورییورلر . سرکینك
اك لطیف کوشه‌سی مینی مینی خانه کوپکلرینك قفسلر
ایچنده بولندیغی طرفدر . بو حیوانجغزلرك ایچنده همان
برقاریش قدر کوچکلری وار . التون طاسمه‌لر ، آلتون
کوپه‌لر پارل پارل پارلایور . صاری بیاض قهوه‌رنکی
تویلر . فقط دیرکن ایچری بونلردن برینك صاحبهٔ
شطارت‌افشانی کیرییور : بهارك هنوز فصل بدیعنه‌ایرمش
مدبدب ، مطرا برنهال روان که درحال نظرهٔ حاضرونی
جاب وجذب ایدییور ، اومینی مینی نازنین کوپکنك

یانه کیدییور .. برچوق اوقشامه‌لردن ، او پوشمه‌لردن صوکره :

— طوطو ، مینی مینی طوطو ، ال . باق‌شکر چیچی شکر ، اوپ بنی ، اوپ خانمکی ..

دییه بلبل کبی سویلنمکه باشلایور . حیوانی قوجاغنه آلیور. هیئت ممیزه کتیرییورلر.. حریفلر کوپکی په‌په‌لرله اورتایه قوییورلر . قولاقلرندن ، قویروغنـدن طوتارق کویا معاینه ایدییورلر .. حال‌بوکه نظرلر اوصاحبهٔ حسن وآن ، او نادرهٔ بدایعه منعطف ، طبیعی قلبلرده اوجهته اویله‌جه میال‌که یازیم یا کلیش برتفتیشدن صوکره هایدی مکافات ، تومن تومن تقدیرات ، باخصوص او آشـوب جماله آقین آقین تبریکات ! نه‌خوش سرکی ، هله نه‌خوش مسابقه !

*
* *

برقاچ ییـل مقدم پارسه جوار ولایتـلردن برنده (سن) نهری کنـارنده بر صندوق بولنمش ، ایچنـده (غوفه) اسمنده بر مباشرك جسدی چیقمشدی . قاتل سنه‌لرجه آراندی . الده ایدیله‌مه‌دی‌ده ، نه‌دن صـوکره شریکهٔ قتلك افشـای اسراریله ایش آمریقـاده تظاهر ایتدی . ناجی افندی مرحومك قلمیله قسماً لسـانمزه

نقل اولنه‌رق پارچه پارچه (مجموعهٔ معلم) ده نشر اولنان (زولا) نك (ترزراكن) حكايه‌سنده جنايتك تأثيری خارق‌العاده برصورتده تشریح اولنمشدر .. قابل دكل ، برجنایت مجهول قالماز . تحقيقات عدليه ايلری كيده‌مه‌سه بيله قاتل ياكنديلكندن ميدانه چيقار ، شاشقينجه‌سنه حركت ايدر ، ياخود سيئهٔ جرمنی بشقه درلو چكر .. بو برقاعدهٔ طبيعيه وجبليه‌در . جنايت مطلق تأثيرينی كوستریر . ايشته دون پارسده طبق بومباشر (غوفه) جنايتی كبی برجنايت دها كشف اولدی : (شربورغ) ليماننـدن اون ايكی كيلومترو مسافه‌ده واقع (قوويل) استاسيوننه كچن چهارشنبه كونی بری قادين ، بری اركك پارسدن ايكی يولجی كليرلر .. يانلرنده‌كی بيوكجه برصندوغی امانةً اورايه براقيرلر . كيدرلر .. شمندوفر آدملری صندوغی برطرفدن اوبر طرفه نقل ايدركن فنا برقوقی حس ايدرلر .. استاسيون مديرينه خبر ويررلر .. مدير كلير .. صندوق آچيلير ، ايچندن قفاسی ، بينی طاغيدلمش .. ايكی بوكلم ايديله‌رك اورايه صوقولمش برجسد چيقار .. ايرتسی كونی يولجيلر صندوغی استردادە كلدكلری زمان درحال توقيف اولونورلر .. طبيعی انكار ايدرلر اما پارس پوليسنك اللرندن قولای قورتولمق ممكنميدر ؟ .. اولا

پولجیلرك هویتی بالتحقیق میدانه چیقاریلیر .. صوکره مقتولك اصلی ، نسلی آراشدیریلیر . تحقیقات ، تحقیقات یکرمی درت ساعتده ایش تمامیله تظاهر ایدر . مقتول پوسته پولی تجارتیله مشغول برکنج ایمش .. بو حریف اوکنجی بر آلیش ویریش وسیله‌سیله اوینه جلب ایدر . بیوجه بر صندوقده حاضرلار .. هرشیئی ترتیب ایلر .. بیچاره‌یی اوراده اولدیرر . قاری ایله برابر صندوقه یرلشدیرر . اوزرنده‌کی پوسته پوللرینی آلیر ، کوتورور ، صاتار . بوندن آلدقلری پاره ایله حریف ، قاری‌صندوغی صاللاصیرت ایدرك شو سیاحتی اجرایه قویولورلر . مقصدلری کیتدکاری یرده التی آی مدتله براو طونارق جسدی اورایه کومک ، بویله‌جه جنایتدن اورتاده هیچ براثر براقامق ایمش .. فقط اوده‌کی حساب چارشویه اویمادی .. دها غریبی : قاتل هر اوطوردیغی یرده « حکایه نویسم » دییه صنعت کوسترمش ، اصحاب ادبدن اولمق اوزره تخنمش ! نه‌مدنیت ! ایشته بعضاً اویله‌چیچکلر یتیشدیرییورکه برپوسته پولی ایچون بربنای الهی‌یی ییقیورلر .. چونکه بودیارده مجادلهٔ حیات ، نفس نفس حزین بررنك آلیور ، آچلق بویله مستکره نتیجه‌لره

میـدان ویرییور . حریف حکایه نویس چکینیر ، اعلا سویلر ، بلکه‌ده یازار . الدیونسز ، ردنغوتسز سـوقاغه چیقمـاز . فقط ظاهره آلدانمـاملی ، کیم بیلیر نه‌قدر آچـدر .. قارنی طویورمق ایچـون نه‌بیوك جنـایتلره حریصدر ، حاضردر .

*
* *

صالی اقشامی (اده‌ئون) تیاتروسنده برفقیردلیقانلینك حکایه‌سنی تماشـا ایتدك . انسان برمدت حقـائق شئونی اونوتسـه ، ماهیت بشردن غفلت ایتسـه‌ده بوخیالات لطیفه‌یه طالسه ، اطرافده هپ بوبله (ماقسیملر) کورسه نه‌اعلا اولور . بوحکایه‌یی اوقومایانلریمز پك آزدر . موضوعی تکراره حاجت یوقدر . فقط اثر تیاترودەبشقه بررونق آلیـور . (ماقسیم) ، اوفقیر دلیقـانلی صحنه‌ده بالذات عرض وجود ایدنجـه بزده دهـا درین برتأثیر وجوده کتیرییور . انسانك بعضاً کوزلری یاشـاربیور . بعضاً ایچی مسرتلره مستغرق اولیور. مثلا برنجی پرده‌نك لوحهٔ اولاسـنده کنجك آچ ، صوسز ، پاره‌سزقالمسی ، اوقوجه قوناقده حزین حزین طولاشمسی ، ایکی کوندن بری یمك یمامسی ، نهایت اوده‌کی امکدار برقادینك بیله کیسه‌سندن حاضرلادیغی بریمکی رد ایتمسی نه قدر مؤثر ،

مؤلم ایسه لوحهٔ ثانیه‌ده وکیل امور اوله‌رق بیولك بر عائله‌نك یانته مظفرانه کیرمسی، هر طرفدن تقدیر، تحسین، التفات کورمسی اودرجه مفرحدر.

فقط بو خاتمه‌یی عصرك شومادیلشمش اذهاننه ناصل اکلاتمالی که بو فدا کارلق، بو لطائف، بو حسنات فطرت انسانده مکنوز اولسه کرکدر. پوسته پولی ایچون آدم اولدیرنلره باقاملی، کوشه‌ده، بوجاقده نیجه اصحاب فضیلت واردر. هیهات! او یونی تماشا ایدرکن مفکره‌نك کمنی طوتماز صالیویریرسه‌ك خیالك یریی درعقب حقیقت قاپلایور. انسان او حکایه‌یه بر مضحکه نظریله باقیور، اوح! اساطیر الافرانغه برقاره‌کوز دییور. لذت، لطافت هپ الدن قاچیور. هله دیشاری چیقار چیقماز بتون بو تماشادن سونوك، قوری بر خیال قالیور. مع مافیه ایچریده ایکن تماشا فنا دکل.. باخصوص اثرده پك چوق کوزل سوزلر، نکته‌لر، لطیفه‌لر وار. مثلا بر مکتب قالفه‌سی کویلی قیزرینی قوناغك صالوننه کتیریور. کوچك خانمه ازدواجی ایچون بردمت چیچك تقدیم ایدییورلر.. قیزلردن بری قالفه‌نك ازبرلتدیکی بر نطقی خانمه سویله‌مکه چالیشیور. حریف ارقه‌دن متصل فیصله‌یور. قیز پاپاغان کبی تکرار ایتمك ایسته‌یور: مادموازل ... بودمت ...

قلب ... صاف و ... معصومزك بر بركذارى او ...
اولوب » ديركن قالفه‌يه دونيور . « اوف اشاغيسى كلميور .
براق بنى ايسته‌ديكم كبى سويله‌يه‌يم » دييور ، شويله‌جه
پك لطيف ، پك صاف سويله‌يور : « مادموازل ، بو
چيچكلرى بزسنكچون ايشته باغچه‌دن طوپلادق . بويله‌جه
سكا كتيردك ، آل » ... هرفصلده دها برچوق نكات
حكميه وادبيه وار . حاصلى ، اويله بر اثركه الك لطيف
برشعر قدر خيالى اوقشايور . حكايه شكلنده لسانمزه
ترجمه اولنديغى زمان نيجه قلبلرى طاتلى خلجانلره
دوشوردى . تياترو صورتنده‌ده نقل ايدلسه‌ده بالفرض
ميناق‌افندينك صحنهٔ بهينده موقع تماشايه قونولسه‌خلقمزه
غايت كوزل تأثير ايدر . خلق ايچون بوندن نفيس اثر
اولماز : خوش باشلايور ، خوش دوام ايدييور ، خوش
بيتيور .

*
* *

برطرفدن (اوده‌ئون) بواويونى اوينار طوريركن
ديكر جهتدن‌دها بيوك برصحنهٔ تماشا ، يعنى (تئاترفرانسه)
مشهور (آلكساندر دومافيس) ك — محب نسوان — نى
تكراراً لعبه باشلادى . (تئاترفرانسه) باشقه‌لرينه‌بكزه‌مز .
درام خصوصنده پارسك الك‌بيوك صحنه‌سيدر . دور اخيرده

تیاترو مؤلفلرینك سربلندی حقیقةً (دومافیس) در .
انکچون بو صحنه‌ده اکثریا بو مؤلفك اویونلری الڭ بیوك
موفقیاتی قازانیور . بو هفته نظرلر، ینه بو تیاترویه منعطف
اولدی . چونکه یکی بر اویونجی بو معرضده اجرای لعبه
قویولدی . اوده (لوئی لونی) در . بو گنجك باباسی هنوز
برحیات ، سکسانلك براختیار ، معروف بر اویونجی که
اوده عمرینی بو تیاتروده گچیرمش .. (موسه) نك الڭ
مشهور اثرلرینی اوینامش . دها غریبی اوغلی گچن اقشام
(مولیه‌ر)ڭ (مردمگریز) ینی اوینایوردی . باباسی بوندن
یگرمی آلتی سنه اول ینه عینی اقشام او اویونی اوینامش ..
زواللی اختیار بو خاطره‌یی لوجه‌سنده سوینه سوینه نقل
ایدییور . « اوغلمی اویونجی یاپمق هیچ املم دکلدی ..
حتی بونکچون یگرمی یاشنه قدر رسمه چالیشدی ..
برده برکون کلدی . بکا اویونجی اوله‌جغندن بحث ایتدی .
(مردمگریز) ه حاضرلدیغنی بیله سویلدی . برای تجربه
اوکمده اویناتدی .. باقدم که استعداد فوق العاده ، هایدی
کیت طالع معینك اولسون ، دیدم . ایشته اوزماندن بری
چالیشیور . بوکون سعینك ایلك ثمره‌لرینی طوپلایور »
دیه اعلان شادمانی ایله‌یور .

*

* *

فرانسز تیاتروسندن بحث ایدرکن متأخرین مؤلفیندن
(پول هرویيو) نك — قیصقاج — عنوانلی اثرینه دائر
برقاچ سوز سویله‌ملك مناسب کورلدی . قارئلریمز بلکه
تخطر بیوریرلر . بوندن آلتی یدی آی اول بواو یونك
صحنهٔ تماشاده قازاندیغی موفقیتی صحیفه‌لریمزده بر تفصیل
بسط ایله‌دك ، ماهیتنی آکلاندق . مؤلفك بزه بوبابده‌کی
التفاتنامه‌سنی‌ده نقل ایتدك .. ایشته اولمه‌یه‌جك اثر بودر ،
دیدك .. اوتاریخدن بری — قیصقاج — معرض تماشایی
اشغال ایتدی ، طوردی . موفقیت موفقیتی تعقیب ایله‌دی .
شمدی‌ده بواثر دلفریب انجمن دانش کبیرك مکافاتنه ،
تتویجنه مظهر اولیور . انجمن دانشك مکافاتی پاره‌در .
بیك فرانق ، ایکی بیك فرانق ، بش بیك فرانق .. فامی؟
هیچ یوقدن برکار .. بوپاره‌لر بعض اصحاب خیر طرفندن
انجمنه وقف ایدلمشدر . مثلا غریب تصادف — قیصقاج — ك ،
یعنی کلبه‌تنك قازاندیغی مکافاة بردیشجی طبیبك اوقافندندر .
نجیب عاصم بك افندینك توسیعاً لسانمزه نقل ایتمکله
مشغول اولدیغی (ترکلر و مونغوللر) نام اثر معتبرده اخیراً
بیوك بر مکافاته مظهر اولدی . انجمن آثار جیده‌یی بحق
انتخاب و تتویج ایلر . قیصقاج اویوننده روح واردر .
فلسفه واردرکه برفقیر دلیقانلی حکایه‌سی کبی دکل .

فقط اك درين فكرلری تغذیه یه كافیدر . تركلر و مونغوللر ایسه (لئون قاهون) ك آسیا تاریخ اقوامنه دائر اك كوزل تتبعاتی جامع براثر معتبردر . تاریخ ادبیاتمزه علم السنه مزه عائد نیجه معلومات مفیده‌یی محتویدر .

بو مكافاتلرله برابر انجمن دانشی بیوك بر مسئله اشغال ایلیور . بو هفته بوكا دائر اوچ مذاكرهٔ خفیه جریان ایتدی : (زولا) نك انتخاب وعدم انتخابی . اعضادن بر قسمی (روغون ماقار) مؤلفنك خصمیدر ، قسم دیكری طرفداری . طرفدارلری شمدی‌یه قدر سس چیقارامیورلردی . باخصوص « دو مافیس » ك وفاتندن بری عادتا سكوت ایدییورلردی . فقط (روما) حكایه‌سنك قزاندیغی موفقیت عظمی بونلری تشجیع ایلدی .

فرانسه انجمن دانش كبیری كچن پنجشنبه كونی (پاستور) ایله (دومافیس) ه برر خلف تعیین ایده جكدی . (پاستور) ك یرینه انجق برنامزد واردی . رقیبسز ، مسعود برنامزد : (قوللژده فرانس) مدیری (غاستون پاریس) كه فرانسه‌نك اك مكرم ، اك محترم علمای لساننده ، ادبای كرامندندر . رحلهٔ تدریسندن یتیشنلرك

برقاچی بوکون انجمنك اعضای بنامندندر. فقط (غاستون پاریس) ك الك بیوك شهرتی ممالك اجنبیه جه‌در. درسلرنده اکثریا پارسی زیارته کلن انکلتره ، المانیا افاضلی بولنور. حاصلی بومزایاسنه مبنی شو استاد معرفت بلامشکلات اوتوز بر رأیدن یکرمی سکز رأی کبی بر اکثریت وفیره ایله بوهفته انجمن دانشه اعضا انتخاب اولندی . شو موفقیتك درجه‌سنی اکلامق ایچون (دومافیس) ك یرینه نامزد اولانلرك بومجادله‌ده چیردکاری کشمکشی کورملی. بونلرك برنجیسی (زولا) ایدی‌که ۱۸۹۰ دن بری اون بش دفعه نامزد اولدی . اون بشنده‌ده دوشدی . ایکنجیسی (ژان مؤقار) نامنده کوزلجه برشاعرکه اخیراً (عیسی) عنوانیله نشر ایلدیکی برمنظومهٔ دینیه ایجه شهرتنه سببیت ویردی. اوچنجیسی مشهور وکیل دعاوی (هانری باربو) که (پاناما) دعواسنده بیوك مهارت وفصاحت کوستردی . دردنجیسی (هانری بن) که غایت غریب الاطوار برتیاترو مؤلفیدر. (قارغه‌لر) ، (پاریزین) کبی اثرلری بویولده الك زنکین محصولات نفیسه‌دندر . فقط بومحرر انجمن دانشی‌ده، اعضاسنی‌ده خاطرانده وقتیله پك فنا تزییف ایله‌دی. بشنجیسی‌ده فرانسزلرك دیدیکی کبی ، برشهیر نامعروف! نامزد چوق ، مجادله زیاده! باخصوص

(زولا) نك طرفدارلری بوسفر آرتق مقصوده ایرمك ایچون جاندن چالیشدیلر . (فرانسوا قوپه) صالی کونی انجمنده بیوك برنطق ایراد ایله‌دی ، (روغون ماقار) مؤلفنی دورودراز مدح ایتدی وقایه ، حمایه ایله‌دی . ذاتاً اورتاده (روما) حکایه‌سی‌ده اذهانی غایت اشغال ایدییور . آرتق هرکسده بواون‌بشنجی مجادله‌ده‌اولسون (زولا) نك ظفره ایرمسی‌ایچون امیدلر حصوله کلدی .. مکر بونلر هپ بوش ایمش . پنجشنبه کونی (روما) مؤلفی انجق اون درت رأی قازانا بیلدی ، انتخاب اولنه بیلمك ایچون لااقل اون یدی رأی ایستردی . دوره آلتی کره تجدد ایتدی ، قابل دکل . بواون درت رأی چوغالمدی ، بالعکس آزالدی . مع‌مافیه دیکر نامزدلردن هیچ بری‌ده اکثریته نائل اولمادی . شو انتخاب کله‌جك تشرین اوله‌تأخیر ایدلدی . غریبی شوکه بوعدم موفقیتدن (زولا) نك حامیلری، دوستلری (قوپه) لر، (بورژه)لر فناحالده مأیوس اولدیلر . قوجه حکایه نویس فنوربیله کتیرمه‌دی . برقات دها زیاده غیرتله صرف قدرته عزم ایتدی . (پارس) نامنده‌کی حکایه‌سنی حاضرلامغه قویولدی .

*
* *

اوتەدن بری غزتەنك وقایع جنائیەیە مخصوص صحیفەسنی جانم هیچ كورمك ، اوقومق ایستەمز .. فقط وقعه پك مدهش اولورسه اوتەدە بریدە مدار بحث اولدیغی ایچون انسان شویلە بركوزدن كچیرمكە مجبور اولیور . مثلا كچن هفتە پوستە پولی ایچون بر بیچارەنی پارچالایەرق صندوقە صوقان حریفلە قارینك سركذشت مستكرهی كبی .. بوهفتەدە برمست برپدر قیزینك قاننە ، هم‌دە پك انصافسزجەسنە كیرییور .. شوجنایتی ایشیدنجە خاطریمزە ناموس، عرض كبی شیلر وارد اولور. نرەدە! بالعكس غایت ناموسلی ، اون سكز یاشندە برقیز پدرینك اهانتنە خیانتنە، وفاسزلغنە رغماً والدەسیلە ال‌الەویرییور. سعی ومشقتە قویولیور . عائلۀ كثیرەسنی بسلەیور . عیاش حریف فضیلتك بودرجەسنە حسد ایدییوردە ناحق یرە كلیور ، آننەسنی اولدیرمك ایستركن آرایە كیرن قیزك جاننە قییور .. دیكر طرفدن برلوقانطەدە برقوجە حسدندن قاریسنە برال طابانجە صیقیور ... بوشهر شعشعه داردە ، بوفوارۀ مدنیتدە ، شو لطائف خونریزانەیە نەدینیر ؟ نەدینیرسە دینسون بویلە عادیات ایلە اشتغالە محل یوق ، بریدە علمدن ادبیاتدن بزە تعلق ایدر نیجە كزین حوادث وار :

کچنلرده بوراده (شعرا تیاترو) سنده (لوترك شبانی) نامیله غایت لطیف بر اویون موقع تماشایه قونولدی. بونکچون اوزمان اقدامه بر مقاله کوندردمدی، هنوز نشر اولنمادی. بلکه نشر اولنور. بو اثر هر جهتدن بیوك بر موفقیت قازاندی، هرکس مؤلفك هویتنی ارادی. برده چیقه چیقه غلطه سرای، مکتب سلطانی مأذونلرندن دولت عثمانیه تبعه‌سندن طائفهٔ موسویه‌دن (آلبرلوی) افندی چیقدی. تحف، براجنبی فرانسزجه‌ده بودرجه مهارت، بلاغت کوستر- سون، بلند، بلیغ برشاعر اولسون، منظوم تیاترولر یازسون! هرکس حیرته‌دوشدی، هرکس مکتب سلطانی‌یه دائر معلومات آرامغه باشلادی. اترك روحی منقدلرك بیاناتی مقالهٔ عاجزانه‌مده برتفصیل یازلمشدی. اخیراً وطنداشلق مناسبتی ایله احبادن بری بنی بوشاعر کزین ایله کوروشدیردی، بر دعوتده بولدیردی. اوتوزله قرق آراسنده برکنج، چونکه وجوداً، فکراً دینج، متین، شاب.. مکتب سلطانیده کاتب خصوصی رشید بك مرحومك صنفندن ایمش.. اطه‌لر قائممقامی سابق عثمان بکه وارنجه‌یه قدر بتون صنف آرقاداشلرینی برچوق خاطرات لطیفه ایله وصف ایتدی. درسعادتده تحصیلنی

بتردکدن صوکره پارسه کلمش ، مکتب حقوقی اکمال ایلمش .. فرانسزجه‌ده‌کی مهارت کاتبهٔ ادبیه‌سیله برابر ترکجه‌سنی‌ده ضایع ایتمه‌مش .. باخصوص همشهریلریله ترکجه قونوشمقدن بیوك برحظ الیور ، ترکجه آثارك مطالعه‌سنه خواهش کوستریور . (لوترك شبابی) ندن صوکره (پاپا) نامیله برمنظوم تیاترو دها یازمش قریباً پارسك بیوك برصحنه‌سنده موقع تماشایه قونوله‌جق ایمش.. شمدی باشقه براثره چالیشیورکه بونك اسمنی ، موضوعنی هنوز صاقلایور . فضائل اسلامیه‌نك اوته‌دن بری صمیمی برمدافعی : «بن شباب عمریمی اهل اسلام اره‌سنده کچیردم . عائله‌م اهل اسلام اره‌سنده یاشادی . حالا اویله یاشایور . اسلامیته‌کی قواعد جلیلهٔ اخلاقیه بنی دائمی حیران ایتدی» دیور . بویولده بعض رسائل موقوته‌یه یازدیغی مقاله‌لر بالخاصه بزلر ایچون ، شایان مطالعه‌در . شمدی‌ده (آنسیقلوپه‌دی مجموعه) سنده نسوان اسلامه دائر اوزون بربند تقدیر آمیز نشر ایتمك اوزره‌در .

(آلبرلوی) افندی اون‌سکز سنه‌دن بری پارسده بولندیغی ، بوشهرك بالجمله ترقیات علمیه وادبیه‌سنه ، ادباسنه ، ارکاننه قاریشدیغی حالده ینه مزیت عثمانیه‌سنی غائب ایتمه‌مش .. هرمحفل ادبده دائما انکله افتخار ایلیور.

هردرلو فیض آدابی ، نعم کمالی بر ترك مکتبندن ، مکتب سلطانیدن الدیغنی سویله‌یور . ذاتاً بونلره وبالخاصه عادات اسلامیه‌یه دائر بر تألیف بهین حاضرلایور .. درسلر ترجمه ، مکتسبات علمیه‌مزجه بزه دلالت ومعاونت‌ده وعد ایله‌یور .

*
* *

مادام که بر پارچه خصوصیاته کیریشدك ، بونی تعقیب ایده‌لم . . مخابر حقیری بیوك بر اضطراب معده یقالادیدی . شویله ، بویله بر چاره بولونمادی . علاج فائده ویرمه‌دی . بکز صارارمغه ، صولمغه باشلادی .. ارقاداشلردن بری بنی آلدی ، بولوندیغمز محله‌نك خسته‌خانه‌سنه کوتوردی . قوجه بر بنا ، حولیلر ، دیوانخانه‌لر .. واسع قغوشلر هر قغوش درت بیوك قسمه آیرلمش .. هر قسمده اللی ، التمش خسته . قغوشلرك بعضیلری ارککلره ، بعضیلری قادینلره مخصوص .. هر قسم ایچون مشاهیردن بر طبیب موظف وار . علی الصباح کلیور ، خسته‌لری معاینه ایدییور ، بو صره‌ده مکتب طبیه‌دن معیتنه کوندریلان طلبه‌یه‌ده ایش باشنده ، نظری ، عملی بر درس ویرییور . بن‌ده کیتدم ، بو طلبه‌یه التحاق ایتدم . خسته‌لری برر برر طولاشدق . . بعض یاتاقلرك باشنده

خواجـه لااقل برچاريك طوردی .. خسـته‌یی معاینه ایتـدکدن صوکره طلبه‌یه توجیه خطـاب ایله : افندیلر ایشـته کوریيورسـکز یا ، بو بر یکی حادثه‌در . چهره‌یه باقکز ، هیچ خسـته‌لق علائمی یوق . مع مافیـه قلبی دیکله‌ییکز .. مضطربدر .. » کبی تلقینـاتده بولوندی . شـاکرداندن ایلری کلنـلری ، داخلی اولانلری بالذات خسـته‌خانه‌ده قاله‌رق دائمـا بوخسته‌لری معـاینه ایتمکله موظف ! . هریاتاغك دفتری ، جدری تختـه‌سی وار .. بومعاینه‌لر بیتدکدن‌صوکره آرقاداشمك توصیه‌سی‌اوزرینه طبیب بنی اوزون اوزادی‌یه معاینه‌یه باشـلادی . ضیق نفس دیدمدی ، اندن ، بکزیمك صاریلغندن قورقمش ، قلبده برشی‌وار صانمش.. نهایت ایجه تفتیشدن صوکره : اوح ، برشی یوق .. صـاپ صاغلام خسـته‌لق بر سوء هضمدن عبـارت ، هیچ علاج المـاملی .. چوق اکمك یمه‌ملی.. سودی سوییورسه‌کز بول‌بوله سوداچمه‌لی ... فلان » دیدی طلبه‌یه دوندی : ایشته باقکز ، علاج ناصل انسانی خسته ایدییور . علاجه هوس ایتمه‌ملی : Il n'ya pas de maladie, mais il y a des maladies » دییه‌بردرسه باشـلادی ، دیرکن طلبه برر برر برای تجربه وتصدیق بنی معـاینه‌یه قویولدی ایسـه‌ده همان یرمدن فیرلادم ..

معلمك سوزلرندن خاطرىمه : « المعدة بيت الداء والحمية رأس كل دواء » حكمتى كلدى . چوجقلرك برى ده شو صيره ده « قالاجقمى ، قالاجقمى ! » ديه ياتاغك نومروسنى آلغه ، دفتر ، تخته ، جدول كتيرمكه چاباليوردى . غالبا زواللى يه خسته اصابت ايتمه مش .. خسته آرايور ! علاجلرى آتدم » ات ، سود ، يومورطه دن ماعدا برشى ده يه مكه باشلادم ، اضطراب قسماً مندفع اولدى . ايكى اوچ كون صوكره ينه كيتدم .. طبيب باقدى حالده افاقت وار . بومنوال اوزره تماماً شفاياب اولونجه يه قدر دوام كركدر ... قطعياً علاجك سمتنه اوغراماديدى ... غريب دكلى !

ياخسته خانه ده كى انتظام نه قدر خوشمه كيتدى . فقيرلر بورايه دخول ايچون هيچ پاره ويرمه يورلر . زنكينلر كونده اوچ فرانق ويرييورلر .. لكن مرضا ايچون شو دارالمرضده نه نقيدنه اهتمام كوستريليور ! برخسته ده قابليت افاقت وارسه درحال قورتوليه ر . بوخواجه لرك هربرى انجمن طب اعضاسندن ، درت بش ليرا ، بلكه دهازياده اجرتله ، بيك ناز ايله معاينه يه كيدن طقمدن .. بوخسته خانه لره ايسه حسبة لله هرصباح مجاناً كليورلر ، خسته لردن افاقته باشلايانلر .. ياواش ياواش باغچه يه چيقيورلر ..

هر محله‌ده بو یله بر خسته‌خانه‌یه ، هر خسته‌خانه‌ده لطیف ، مزین بر باغچه ، باغچوان بوندن ماعدا بیوك بر کتبخـانه وار .. مریضلر اورایه کیدییورلر .. کتاب اوقویورلر ، کزییـورلر .. حاصلی هر درلو اسباب رفاهیت بر کمالدر . اوقدر که وهلهٔ اولاده انسانك خسته اوله‌جغی کلیور .. یوق ، یوق بونلر قوری لاف ! انسان اوقوجه قوغوشلردن ایچری کیرنجه ، صاغده صولده صولوق چهره‌لر اویوق کوزلر حزین سیمالر کورونجه درینده‌ن درینه حزنه دوشیور : اونلایه دولت جهانده بر نفس صحت کبی » قول شاهانه‌سنی خاطرلایور .

چار حضرتلرینك رسم تتوجنه تصـادف ایدن ایام مخصوصه‌ده ، یعنی کچن صالی ، چهارشنبه ، پنجشنبه کونلری پارسـده ابنیهٔ رسمیه ایله بعض خصوصی بنالر دونانذی . کوندوز فرانسز وروس بایراقلری ، کیجه قندیللر هر ایکی طرفدن برسوری مصافات . . موسقوویه سفارت فوق العـاده ایله کوندریلن هیئتك کافهٔ حرکاتی بوراجه الفی الفنه تعقیب اولوندی . اورادن اوهیئته نه‌قدر التفـات کوستریلیرسه بورادن‌ده روسیه‌یه اودرجه میل و محبت اظهار اولونیوردی .

*
* *

مكتوبك شوصوك تحيفه‌سی حزن ایله پوشیده‌در .
درت سنه اول برای تحصیل (لیون) ه کوندریلان طلبهٔ طبیهٔ عثمانیه‌دن احمد وصفی افندی دون کیجه خسته‌خانه‌ده ارتحال ایتدی . بیچاره چوجق ، ذاتاً ارباب استعداددن اولدیغی ایچـون بوراده پك کوزل بر تحصیل کورمش ، کچن سنه (لیون) مکتبنی موفقیتله اکمال ایله‌مش ایدی . بو سنه آرقاداشلرندن ممتاز اوله‌رق وفات ایتدیکی خسته‌ـ خانه‌ده ملازمتله مشغول اولیوردی . بو ملازمت‌ده ختامه ایریـیوردی . بش اون کونه قدر وطننه عودت ایده‌جك ، سنه‌لردن بری یوانی بکله‌ین والده‌سنه قاووشه‌جقدی . کچن هفته بر نزلهٔ صدریه‌یه طوتولدی . یتاغه کیردی . بو هفته خوابگاه ابدیسنه چکیلیور . شبابنه‌می یانسـون تحصیلنه‌می یانسـون ، غربتنه ، فراقنه‌می یانسون . احمد وصفی افندی یوزباشی رتبـه‌سنی حائزدی . صنفده برنجیـلردن اولدیغی ایچـون طرف حکومت سـنیه‌دن کوندریلن شاکردانك مستعدلرندن ایدی .

بو هفته ینه پارس محافلنی ایـیدن ای (زولا) اشغال ایله‌دی . قوجـه محرر ، بونه بیتمز ، نه‌توکنمز قدرت

وشهرت ادبیه ! برطرفدن انجمن دانش کبیرك بو مؤلف مقتدره قارشی خط حرکتی اوقدر تنقیده اوغرادی که بو جهتی آیری برمقاله ایله قارئین کرامه عرض ایدییورز. دیکر طرفدن (روما) حکایه‌سی ایچون کوچك بیوك برسوری منقدین مجموعه‌لرده ، جریده‌لرده صحیفه‌لر طولدیردیلر . جمله‌سی بو قوهٔ بلند تصویره حیران ایسه‌ده چوقلری اساسه معارض ، صاحب اثره حسود . لکن عامه بو معارضه‌لره ، حسدلره اهمیت ویرمه‌یور . حکایه مظهر رغبت اولدقجه اولیور . بر آدمك باشنده بوقدر مناقشات کافی دکلمش کبی پارس صحنهٔ کزین تماشالرندن بری (زولا) نك (سعادت نسوان) عنوانلی حکایه‌سنی تیاترویه قلب ایله اوینامغه باشلادی . (سعادت نسوان)، محررك (روغون ماقار) سرنامهٔ عمومیسی آلتنده نشر ایله‌دیکی یکرمی مجلددن بری ، برغریب حکایه‌درکه بعض خصوصاتجه بالخاصه شایان دقتدر . بو حکایه (روغون ماقار) لرك (نانا) لری ، (ارض) لری کبی صوك درجه اشتهار ایتمه‌دیکی ایچون نظر مطالعه‌مه اصابت ایتمه‌دیدی . فقط بالاخره فرانسه‌نك حالاً اك مشهور اقتصادیونندن (پول‌له‌رو وابولیو) نك بش جلددن مرکب اثر عظیمنی کوزدن کچیریرکن بیوك صنایع ، کوچك صنایع بحثنده

هپ (زولا) نك بو (سعادت نسوان) حکایه‌سندن قیدلر کوردم ، اثری اوقومغه مجبور اولدم ..

پارسده (بون‌مارشه) ، (لوور) ، (بل‌ژاردینییر) ، (پرنتان) کبی بر قاچ بیوك مغازه‌لر واردرکه انسان مابوساته ، مفروشاته دائر اك اوفاغندن اك قوجامانه وارنجه‌یه قدر نه‌لازمسه اك کوزل ، متین صورتده ، اك اوجوز فیئاتله تدارك ایدر . بورالرده حیله ، خدعه یوقدر . پازارلق اولماز .. بونکچون بتون مشتریلر هپ بوطرفه هجوم ایدرلر . کوچك مغازه‌لر ویره‌سی‌یه آلیش و یریشلری اولماسه آچلقدن اولورلر ، بو اخذ واعطا عمانلرینه رقابت ایده‌مزلر . چونکه علم اقتصادده برفصل مخصوص تشکیل ایله‌یور : بویله صنایع کبیره بایعلر اجوزده ، مشتریلر اچوزده صنایع صغیره‌یه بیك کره مرجحدر . بیوك برمغازه ، کالی بر ثروت صاحبی هر شیئی اوجوز آلیر . دقتله آلیر ، یرندن آلیر . کوچك دکانجیلرك ایده‌مدیکی بیك درلو استفاده‌لری ایدر . صاتیشده‌ده ، مشتری‌یه بویله سهولتلر ، کارلر کوستریر . ایشته (سعادت نسوان) بونوع تجارتکده‌لردن برینك آدیدر . (زولا) بونلری اساسندن تدقیق ایتمش . اویله درین تصویر ایله‌یورکه حکایه‌سی یازییور ، علم ثروتك

برفصلنی می یازییور ، بللی اولمایور . بوفیضانکاه تجارتك
اطرافنده کی اوفاق دکانلری نه‌درلو خراب ، حتی خاك
ایله یکسان ایتدیکنی کوسترییور . صوکره بوکا کوچك
بروقعهٔ تعشقده قاریشدیرییور . میدانه برحکایه چیقیور .
فقط اثرده مهارت وقعه‌لرده دکل ، تصویر حقائقده‌در .
ذاتاً تیاترویه تحویلنده بوخصوص کمالیله تظاهر ایدییور :
صحنه‌ده بیوك بر تجارتکاه ، هردرلو دولابیله محوریله ،
خفایاسیله انظاره عیان اولیور . خلق برطرفدن کیرییور ،
برطرفدن چیقیور . غایت مزین برقادین امتعهٔ معروضه‌دن
برینی آشیریرکن طوتیلیور ، مدیرك اوطه‌سنه کوتوریلیور .
استنطاق ایدیلیور . بواثرباشدن اشاغی پارس (بون‌مارشه)
مغازه‌لرینك سرکذشتی دینلسه‌واردر . (پارس بون‌مارشه)
مغازه‌لری شایان مطالعه‌در . نه‌ثروت ، نه اخذ واعطا ،
نه‌بازار تجارت ، برهای وهودر کیدییور .. قادین ، ارکك
بیکلرجه مأمور ومأموره وارکه اللی آلتمش لیرا معاش
آلیور بونلر ایچون یاتاق اوطه‌لری ، یمك صالونلری .
مکمل ییورلر ، ایچیورلر ، ایسترلرسه اوراده یاتیورلر .
مشتریلره نه‌قدر عزت ، اکرام ! غایت بیوك ، محتشم
مطالعه صالونی ... مشتری اولسون اولماسون هرکس
بادهوا اورایه کیدییور ، ایستدیکی غزته‌یی ، مجموعه‌یی

بادهوا اوقویور، بادهوا ظرفلرده کاغدلره مکتوبلر یازییور. اوکندهکی پوستهده قوطوسنه آتیویرییور. صوکره ده قارشی طرفده کی (بوفه) یه کچیور. ینه بادهوا برشروب ایچیور، برلوقوم ییور. ایشته (سعادت نسوان) بوحقائقی قدرتله، دهشتله مصور برحکایه، عالمانه، واقفانه، مدققانه یازلمش برحکایه‌در. ذاتاً (زولا) نك اك بلند موفقیت ومهارتی بویله جمعیتلر، ازدحاملر، عالملر تصویرنده‌در. برقلبك غوامضنی، دقائقنی، احتساساتنی اوقدر اینجه‌دن اینجه‌یه کوسترهمز، لکن برجلهٔ بشرك اك‌درین سرائرینی، خفایای عمیقه‌سنی فکره وله ویریر بردقت ورقتله اورتایه قویار. جهانده پك نادر ذکاوار درکه فعالیتك بودرجه‌سنه موفق اولسون. باخصوص موفقیتنده بویله ثابت، ثباتده بوقدر مترقی بولونسون.

*
* *

دارالفنون معلملرندن موسیو (کرتوف) ایله کچن کون خسته‌خانه‌لردن بحث ایدییوردق. بوذات شویله ادارهٔ کلام ایتدی: — تحصیلکزه، میلکزه کوره سزك ایچون هرصالی صباحی (ساپتریر) ه کیدرك مشهور (شارقو) نك خلفی (ریمون) ك درسنده بولونمق کرکدر. طبك اك نافع، اك شایان دقت، اك مراقی جالب

برقسمنی اك مقتدر ، اك فصیح براغزدن پك مكمل ایشیدیر ، اكلارسكز » دیدی . ایرتسی كونده صالی ایدی . بز (سالپتریر) ی بویلادق . طبیبی قارئین كرام بیلیرلر . (شارقو) فرانسه‌نك امراض عصبیه‌ده اك مشهور برعالمی ، برطبیبی ایدی كه برایكی سنه اول وفات ایله‌دی . خانی (ریمون) علماً اودرجه مشتهر اولماسه بیله حقیقةً نادرالامثال فصحای معلمیندن كه تقریر بلیغیله انسانی درحال تسخیر ایله‌یور .

درسخانه‌دن ایچری كیردم . . آرادن بر چاریك كچمه‌دی . ساعت الافرانغه اون اولدی . اورتایه خواجه كلدی . اطرافنه معاونلری دیزلدی . برنجی خسته‌یی كتیردیلر .. قرق ایكی یاشنده برقادین .. بكزی ، صحتی ، اعلا هیچ بر یرنده برشی یوق كبی .. یالكز یوریركن ساده پارماقلرینك اوجنه باصیور ، قابل دكل طوپوقلرینی یره طوقوندیرامایور . اویله تحف ، اویله سكه سكه یوریور كه صیقلماسه ، آجیماسه انسانك كوله‌جكی كلیور . خسته‌لغی طلبه‌یه ایجه كوسترمك ایچون معلم‌ده بیچاره‌یی متصل بر طرفدن برطرفه یوریدیور ، سكدیریور . صوكره‌ده : « ایشته افندیلر ، غایت شایان دقت برحال كه همان هیچ تصادف ایتمامش دینسه كركدر . بوقادینجغز

قرق یاشنده‌در . پدری صاغلام ایمش ، والده‌سی صاغلام ایمش . دیمك توارث جهتیله اورتاده برسبب یوق . لکن درت سنه‌در بویله پارماقلرینك اوجنه باصه باصه دولاشیور ، طوپوقلرینی یره قویامیور . هرخسته‌خانه‌یه کیرمش ، هرطبیبه مراجعت ایتمش ، نهایت بالجمله رفقا ناقابل تداویدر ، قرارینی ویرمشلر ، شمدی بوقرار ایله بورایه کوندریورلر . نجه بونلرك هیچ بری خسته‌لغی تشخیص ایده‌مامش ، مرضی ، اسبابنی بیله‌مامش .. علم منافع الروح ایله اوغراشان رفقامدن برایکیسی ایله بز بومریضه‌یی اییدن ایی‌یه معاینه ایتدك . مرضك لدنیاتی اکلادق »

دیه تقریره قویولدی . دها برچوق تفصیلات طبیه‌یه کیریشدی‌که بوجهتی بیانه اطلاع حقیرانه‌م هنوز نامساعددر .

*
* *

پارسك حوالیسنده کوزل کوزل مسیره‌لر ، بلده‌لر چوقدر . بهار لطائف تجددیله شعشعه‌دار اولدیغی اهالی هپ اورالره قوشوشورلر . بونلردن (سن ژرمن) هواسیله ، (فونته‌نبلو) لطافت واحتشام طبیعیسیله ، طنطنه‌سیله ، (ورسای) ده مزایای صنعیه ، تاریخ و آثار

كزيده‌سيله مشهوردر . بز كچن بازار كونی (ثروت‌فنون) آرقاداشمزك مخابر ستوده مقاليله : « ای برق شتاب آتشین‌دم ، اولدق حرمكده ايشته خرم » ديه شمندوفره — اوف ! ايشته قاپو ديشاری ايده‌ميه‌جكمز بركلمهٔ اجنبيه دها ! — بيندك . (ورسای) ی بويلادق . اولا اومشهور (موزه) يی ، آثار عتيقه ، صنايع نفيسه تشهيركاهنی زيارت ايتدك . بو عصرك منقد وحكيم شهيری (تن) ك صنايع نفيسه مكتبنده تدريس ايله‌ديكی : فلسفهٔ فن ، (صنعت) فده بديعه درسلرينی نظر مطالعه‌دن كچيريركن بوتشهيركاهك بعض الواحنه مراجعت لزومنی حس ايتدمدی . فی‌الحقيقه (ورسای) تشهيركاهی (لوور) ، (لوكسمبورغ) كبی فرانسه‌نك الك كزيده آثارندندر . الك زياده الواح قديمه‌يه معرضدر . مثلا قريم ، افريقا ، ايتاليا محارباتی مصور اويله كوزل لوحه‌لر واركه انسانك فكرنده‌تاريخی تجسم ايتديرييور . (مالاقوف) محاربه‌سنده مستحفظلردن برعثمانلی دلاوری فرانسزلردن ، انكليزلردن بيكلرجه آرقاداشلرينك آراسندن نفرد ايدرك تاكيدييور ، دشمن اردوسنك قلبكاهنه لوای تسخيرينی رفع ايله‌يور . ديكر برلوحه‌ده برفرانسز فرقه‌سنی اولرده اويوركن دشمن عسكری باصيور . عسكرك اولردن چيقيشنی

كورملى .. كيمى بالطوسنك بر قوانى كيمش ، او برينى كيمه‌دن سلاحه صارلمش .. كيمى مرديوانك برنجى باصاماغنى ايمش ، ايكنجيسنى ايمه‌دن پنجره‌دن دشمنه قورشون صيقيور .

بو محاربه لوحه‌لرى انسانى پك جذب ايدييور. لكن بزجه بالخاصه شايان دقت اوچ بيوك لوحه وار ...

برنجيسى ١٧٢٠ ده ٢١ مارتده سلطنت سنيه سفيرى محمد افندينك سفارتى . محمدافندى لباس مليسيله برکحيلانه بينمش، ينه‌اوقيافت اوكحيلانلرله محتشم برمعيت ايله پارسه كيرييور . لوحه جداً نظر پرا . تركلكك عظمت فطريه‌سنه ، سفيرك احتشام جبليسنه دائر فكرده برميل اويا‌نديرييور . شبهه‌يوق ، بو حس رسامك قلمنده مكنوز ايدى . ديكر ايكى لوحه‌دن برنده ينه سفيرمز محمدافندى معيت رنكينيله مدبدباً ، محتشماً باخصوص بلند برناصيه ايله (توئيلرى) سراينه ، قرالك نزدينه كيرييور . ديكرنده عين صورتله اورادن چيقيور . شو اوچ لوحهٔ قيمتدارى تماشا آرقاداشمه‌ده ، بكاده اومولماز برانشراح ويردى . بوتشهيركاه نفائسك سائر لوحه‌لرى اكثريتله اهل صليب محاربانه ، برچوق وقايع مذهبيه‌يه متعلق فقط ايكى اوچ ساعت اولدى . بزحالا بوانواحى تماشا

ایله مشغولز . حال بوکه بر آز صوکره سرایك باغچه‌سنده (ورسای) ك باشلیجه بدایع ولطائفندن بیوك صولر ، جوی‌خروشانلر، موجاموج فواره‌لر ، فیضانه باشلایه‌جق که شـو سیاحتمزك سبب مستقلی‌ده بومیاه فوق‌العـاده‌یی کورمك .. چونکه بومناظر آب انجق بهارده ، صیفده اوده هر آیك ایلك پازارلری واقع اولنیور . بونکچـون هرطرفدن تماشـا کران کلیور . نه‌ایسـه بز بری طرفده شویله چمنه یایلمش اوطوریر ، دها طوغریسی یاتارکن ، اووسعتی نسـبتنده مفرح باغچه‌نك نامعدود حوضلرندن اوکمزده‌کنده آرسلان ، قاپلان، ییلان آغزی فسقیه‌لردن صـولر فشقیرمغه باشـلادی . فقط نه‌فوران ایله !. اون آرشون، بعضاً یکرمی آرشون بوینده صولر .. مناره‌کبی، هم‌ده مطنطن مزین برمناره کبی صولر ... بوحوضـده کیلر سیب سیوری ایدی، اوبرطرفده‌کیلر دمت شکلنده، دهـا اوبری چادر وضعنده ، دها اوبری شمسـیه کبی ، نه‌رنکین فواره‌لرکه انظاری خیال آرامناظره ، هله‌صودن اولدیغی ایچون لطیفك لطیفی مناظره غرق ایدییورلر . انسان شاعر اولملی . ترانه‌یه باشلاملی اما بوفیضانه شعر ، باخصوص بزده‌کی محدودالوزن شعرکفایت ایتمز. اوحالده رسام اولملی .. بوتهاجمه آنجق فیرچه غلبه چالار ، غلبه

چالامازسه بیله هیچ اولمازسه قارشی‌گلیر .. فقط فیرچه‌ده یوق . آرقاداشمده فوطوغرافی مراقی وار . بدایع اصلیه‌نك قبا طاسلاق برتقلیدی اولدیغی ایچون بومبارك صنعت هیچ خوشمه کیتمز امانه‌ایسه شو منظره‌دن برفکر ویرر .. باقالم . اویله‌می ، دکلمی ، ثروت فنونه مراجعتله آکلارز .

اقدام (قارمن سیلوا) دن پك لطیف براثر ترجمه‌یه باشلادی ، نه‌اعلا . هله‌اویله کزیده براسلوب ایله اعلادن اعلا . بوادیبه‌نك مزیت قلبیه وقلمیه وفکریه‌سنه دائر مترجم کزیندن ایلریده دها واسع مطالعات بکلرز . مثلافرانسه‌محررین عظامندن (پیه‌رلوتی) نك بوخصوصه عائد برزیارتنه دائر کوچك برتصویر ادیبسی واردرکه لساننمزه نقل اولنمغه دکر ..

رومانیالیلر فرانسزجه‌یی اك کوزل بیلن ، سویله‌ین برقومدر ، بونلردن پارسده اویله‌لرینه تصادف اولونیورکه نه‌تکلمجه ، نه‌طرز کتابتجه برفرانسزدن تفریق اولنمایور . پرنس (بیبسقو) کبی ، (لاهواری) کبی نیجه رومانیا اعاظمی واركه فرانسزجه‌ده لسان مادر زادلرندن زیاده قوهٔ‌نطقیه وتحریریه ایله مشتهرلردر . ذاتاً پارس دارالفنو-

نلرنده طلبهٔ اجنبیه‌دن اك زیاده فرانسزلری قالاً ، قلماً آندیران رومانیالیلردر .

رومانیالیلردن صوکره اك کوزل فرانسزجه قونیشان ، یازان روسلردر . روس ادباسنك چوغی روسجه قدرده فرانسزجه یازارلر ، فرانسزجه اوقورلر ، فرانسزجه‌ایله اومرتبه اشتغال ایدرلر . مثلا (تولستوئی) دائما میدانه بولسانده مقاله‌لر ، کتابلر قویار . فرانسه مباحثات ادبیه‌سنه قاریشیر ، ادیبلریله مناقشه‌یه کیریشیر . (زولا) یی بکنمز ، (قادین مکتوبلری) مؤلفنه قیزار . متوفی (موپاسان) ی چوق تقدیر ایدر ، اوکعبده برمحرر ، برمحرر مدقق کلمه‌دی و کلمزدیر . (بورژه) نك تنقیدات علمیه وادبیه‌سنی خوش کوریرسه‌ده حکایه‌لرینی سومز . غریبدر : (تولستوئی) نك فرانسه مطبوعاتنده بر نفوذ ادبیسی واردر ، سوزلری دقت واهمیتله تلقی اولونور .

روسلردن صوکره فرانسزجه‌یی ایجه اکلایان ، قونیشان ترکلرله اولسه کرکدر . ذاتاً فرانسزلر ترکلرله روسلرك تلفظنی قاریشدیریرلر ، چونکه هرایکیسی‌ده اوقدر بربرینی آندیریر . انکلیزلر ، آلمانلر بولسانی اك فنا قونیشانلردر . مع مافیه آلمانلرده صحت وسلامتله فرانسزجه یازان نادر دکل . انکلیزلرده نسبةً دها آز .

*
* *

رسم تتوج مناسبتیله چار حضرتلرینه رئیس حکومت طرفندن منقش برخالی تقدیم اولوندی که « پریلرك طورونی » عنوانلی غایت کوزل برلوحه‌نك تصویرمنسوجی ایدی. بو تقدمه‌ده چارده، چاریچه‌ده یکی طوغان کریمه‌لرینه بر تلمیح کوردیلر، ممنون اولدیلر. شو خالی وقتیله (اقدام) ده ماهیت ومحاسننی تشریح ایلدیکمز (غوبلن) خالی فابریقه‌لرینك بر محصول نفیسیدرکه یقین زمانه قدر (غوبلن) تشهیرکاه نفائسنده معروض ایدی. لوحه شو تصویری عرض ایله‌یور: مزین بر بشیکده برنوزاد یاتیور. اطرافه کورل، کنج قادین صورتنده پریلر طوپلانمش، اللرنده بر رعصای سحر انکیز، طفل معصومه برعمر مسعود حاضرلایورلر. صاغ طرفده آلهة الجمال (وه‌نوس) معیتیله برابر طوریور، صول طرفده ایسه ضعیف، اختیار، نکاهی قورقونج برعجوز شکلنده برجادو کورونیور. برچوق حوریلر بو عجوزه یی کهواره‌یه یاقلاشمقدن منع ایدیورلر. خالینك اطرافنده ایسه غایة الغایه مصنع، مطنطن برکنار وار.

بو اثر ۱۸۷۷ ده کرکفه قرنور. تا ۱۸۸۹ ده بیتر. بو طول مدته تعجب ایتمه‌ملی. زیرا بویله رقیق برایشدن کونده انجق بش آلتی سانتیمترو ایشله نه‌بیلیر. ۱۸۸۹ ده پارس سرکیسنده عرض اولندقدن صوکره فرانسه

حكومتی طرفندن بوردو وشيقاغو سرکيلرينه‌ده کوندريلير. اورالرده تقدير عموميه مظهر اولور. بوصوك سرکيده برچوق زنکين آمريقاليلر بوخالی‌يه مشتری چيقارلر. فوق‌العاده بدللر ويريرلر. حتی متمول برقادين محصولی سراپا انکليز ليراسيله دوناته‌رق بوقدر قيأت عرض ايلر. قابل دکل، فرانسه راضی اولماز. چونکه بويله نفائس بيکده بروجوده کلير.

وقتاکه فرانسه حکومتی چار حضرتلرينه منسوج برخالی کوندرمکه عزم ايلر، (غوبلان) مديری بومحصولی تکليف ايدرکه موجودلرك الك رنکينی ايمش. ذاتاً وقت اولماديغی ايچون يکيدن نسج ايتمك محال‌ايدی.

بوندن ماعدا ايجه مدتدن بری منسوج اولديغی ايچون بوخالی باشقه برفائده‌يی محتوی ايدی. زمان ايله رنکلر برآهنك، براطراد آلمش، اثرك حلاوت وجيادتنه سکته ويرن اويکيلك ياواش ياواش اوزرندن قالقمشدی. فی‌الحقيقه (غوبلان) فابريقه‌لرينه کيدلسه، يکی محصوللر ايله اسکيلر موازنه اولونسه بريکيلرده باشقه برجاذبه، باشقه بررونق مشاهده ايديليور. اوته‌کيلرك رنکی قوی، کسکين اوليور اما نظره خرش کله‌يور، عادتا باطيور. بوکوچك ناخوشلق مرور زمان ايله اورتادن قالقيور.

مدیرك بو تکلیفی رئیس حکومتجه ، معارف ناظرنجه، صنایع نفیسه مدیرنجه مظهر قبول اولدی . خالینك اوست طرفنه چار حضرتلرینك علائم حکمداریسنه مخصوص برطراز نقش اولوندی .

ایشته بودرجه مقبوله کچن هدیه‌نك منشائی بودر . صنایع نفیسه جهتیله فرانسه حقیقةً حائز قصب السبقدر. الك لطیفی بو صنایع کیتدکجه تعطیق اولونیور . خالیلر ، معمولات زجاجیه ، یعنی (غوبلان) ، (سور) فابریقه‌لری اوته‌دن بری معروفدر . فقط پارس متاعلری دینیلن اوفاق اوفاق امتعهٔ لطیفه‌نك کوندن کونه تزاید ایدن نفاستنه نه‌دینیر ! مثلا اویله کوزل سیغاره طبله‌لری ، کبریتلکلر اعمال ایدیلیورکه انسان بایلیور . بو معمولاتده فکر نفاستله برابر ظرافتده واردر : برکبریتلك ، اسکی بطال بر بوطین شکلنده ، فقط غایةالغایه طبیعی .. بوطینك اوجنده بردلیك وار ، اورادن بر صیچان قفاسنی چیقارمش ، خشیتله اطرافه باقینیور . آرقه‌دن برکدی قوقو حس ایلمش ، بوطینك قو یچه‌سنه طیرمانمش، تلاش ایله باشنی ایچری صوقیور . شو فکر ظریفك الدیغی شکل لطیف ایسه الك پارلاق بر صنعتدن، مهارتدن نمونه‌در. ایشته الك کوچك بر مثال ، دها درجه درجه بوکا

مماثل نه‌لر وار. حاصلی بوخلقك فكرنده نفاست وظرافت دائمابیویور. انكچون یوقاریدن بری وصف ایده‌كلدیكمز (پریلرك طورونی) كبی آثار نفیسه دكمه اقلیمده یتیشمز بدایعدندر.

*
* *

طلبهٔ اجنبیه‌دن طبابت مأذونلری اطبای مملكته رقابت ایدییورلر، مشتریلری ضبط ایله‌یورلر. بوجهت فرانسزلرك جانی صیقیور. اوبر مكتبلردن آلنان شهادتنامه‌لر صرف فخریدر: مثلا حقوقدن مأذون براجنبی فرانسه‌ده دعوا وكالتی ایده‌مز. علوم ریاضیه وادبیه‌دن مأذون اولانلرده رسماً خواجه‌لك ایلیه‌مز.. انجق طبیبلر اجرای صنعت ایده‌بیلیرلر. بونكچون پارسده بیله نه‌قدر اجنبی طبیب وار.

فرانسزلرك‌ده ایسته‌دیكی اطبای اجنبیه‌یی اجرای صنعتدن منع ایتمكدر. یاخود مكتب طبیه‌یه اثنای دخوللرنده عادتا فرانسز شاكردانی كبی حادهٔ امتحاندن كچیرمكدر. حالبوكه بویله امتحانلرده شمدی‌یه‌قدر اجنبیلر ایچون مسامحه كوستریلیور، مملكتلرندن كتیردكلری یالان، یاكلش برشهادتنامه ایله اكتفا اولونیوردی. بوجهت حقلیدر. فرانسه‌ده تحصیل ابتدائی واعدادی

حقیقةً بر درجۀ علیای مکملیتی بولمش ، بناءً برین ممالک اجنبیه‌دن کلن طلبه قابل دکل بو جهتجه فرانسزلرک کعبنه ایره‌مز . ذاتاً طلبۀ اجنبیه‌دن فرانسه‌ده اك زیاده موفق اولانلر تحصیل اعدادیلرینی‌ده بوراده اجرا وا کمال ایدنلردر .

مع مافیه ایشده برپارچه حسد اثری‌ده وار . اجنبیلر یرلیلردن زیاده مدقق ، چالیشقان اولیورلر . غربتده سعیدن ، اکتساب فضل و کمالدن باشقه مدار تسلی بولامیورلر ، امتحانلرده چار ناچار غلبه قازانیورلر . بوخصوص فرانسزلرك جانی صیقیور . هانکی دارالفنونه کیدلسه ، هانکی درسخانه‌یه کیرلسه صنف اولده پك چوق اجنبیلره تصادف اولونور . بونلر اك اوکجه کلیرلر ، اك صوکره چیقارلر ، اك دقتله درس دیکلرلر . امتحانلرده طبقی طاوشانله قابلومباغه حکایه‌سنی اندیرییور . فرانسزلر : « آدم ، اجنبیلر بر صحیفه یازنجه‌یه قدر بز بش صحیفه یازارز ، انلر براوکره نیرسه بز بش اوکره‌نیرز » دییورلر ، سنۀ تدریسیه‌یی ذوق وصفا ایله ، بلکه‌ده سفاهتله کچیرییورلر ، صوکره بردن بره کیری قالیورنجه برحدت اولیورلر .

چالیشقان ، مقلای براجنبی قهوه نه‌در ، اکلنجه

نه‌در بیلمز ، آلام غربتی اوطه‌سنده ذوق مساعی ایله تعدیل ایلر . فقط ناصل برفرانسز اولورسه اولسون هرکون سوقاق ، سائره هواسندن کندینی آلاماز ، انلرجه بو برعادت قدیمه درکه فطرت ثانیه‌در . ایشته بومملکتده اطبای مأذونهٔ اجنبیه‌نك یرلیلره غلبه چالمسی، باشقه اقسامدن زیاده بوقسمه هوس ایتمسی شوحکمته مبنیدر. معارف ناظرلاحقی دارالفنونك برمعلم بنامیدرکه بواحواله واقفدر ، برچوق سیاحتلری‌ده واردر، ممالك اجنبیه‌یی‌ده اعلا طانیر . بویولده شدت کوسترمکه قطعیاً طرفدار دکل ، بالعکس مساعداته میالدر . مع‌مافیه بوسیلك اوکنه کچه‌مسه کرك . بوکون اولمازسه یارین مطلق ولو پارس مکتب طبیه‌سندن مأذون اولسه‌لرده اطبای اجنبیه فرانسه‌ده اجرای طبابتدن منع ایدیلیرلر . یاخود بومکتبلرده قبول امتحانلری تشدید اولونور ، ذاتاً برپارچه اولوندی‌ده ...

*
* *

بوهفته بهارك پارسجه اك کوزل خاطره‌لری کچدی: چیچك بایرامی ، محاربهٔ ازهار . ارتق بوندن الطف علائم ربیع اولورمی ؟ شعشعهٔ خورشید کچن کون پارس طاق ظفرینی ضیایه غرق ایدیوردی . بوطاقی اوزاقدن

اوزاغه احاطه ایدن اونایکی جادهٔ وسیعه برشعاع نورانی کبی اوکومه‌دن آیریلیور . باغچه‌لره ، مشجره‌لره طوغری سوزیلیور ، کیدیب‌وردی . بوشاهراهلرك هربرنده موجاموج ، رنکارنك شکوفه‌لرله دوناتمش فوج فوج آرابه‌لر آتلرك ، وتعلیملی ، تربیه‌لی کحیلانلرك خطوات آهنکداریله برسمت صفا آباده‌عادتا آقیورلردی .

چیچك ، دمت دمت چیچك ، کومه کومه چیچك ، هریرده ، هرطرفده چیچك ! .. هرآرابه حرکته کلمش برچیچك سپتنه بکزه‌یور . فقط نه‌معطرا ، نه‌مزین برسپت ! تا آرقه تکرلکلردن حیوانلره ، فنارلردن آرابه‌جینك قیرباجنه ، تازیانهٔ منقوشنه ، سرپوشنه قدر آل ، قرمزی ، مور ، بیاض دسته‌لر ، کللر ، بنفشه‌لر ، لیلاقلر ، خانم اللری که برنوبهار متحرك ومجسمی آندیرییور . منظره‌یه باشقه برادا ، برفصاحت ، برآهنك ویرییور .

ایشته بوتون بوسلسلهٔ لطائف ، بوزمرهٔ روائح افشان ، اوکچیدلردن ، اومعابر مسرتدن آقه آقه ، صاغه ، صوله صره صره دیزلمش بیکلرجه ، آقین آقین ماشیلرك اورتاسندن کچه کچه برمشجرهٔ باصفانك عمق سرورینه کیرییور .. آه ، ایشته اوراده مجادله ، پرخاش ، پرخاش لطائف باشلایور . یازمزمهٔ طیور ، یانفحهٔ زهور

بوری یرینه مجبور ، هر ایکی طرفدن آتش ایدیلیور . چیچکدن قیغلجملر ، کلـدن کولله‌لر ، قرنفیلدن قور - شونلر .. هرجهتدن بررائحـهٔ صفادر ریزان اولیور . شامه‌لر مست نشاط ، کوزلر مخمور مسار ، شاعرك دیدیکی کبی عاشق کلن هرمحیه جانانی دکل ، جانی سپر ایله‌یور . برده دیرکن بر آرابه‌دن برسحابهٔ آفت ازهار یوکسلیور ، یوکسلیور . تا کیدرك دیکر بر آرابه‌نك اوزرنده طوزله بوز کبی اولیور . صاچلر ، سینه‌لر سنبلارله طولیور ، لطـافت لطافت اوزرینـه انضمام ایدییور . هر آغزدن برهـای وهودر قوپیـور . حوررالرك انعکاسی هواده دونیور .

غریبدر : مجادله دائما برارکله برقادین آراسـنده وقوعه کلیور . ایکی قادین بر برینه پك نادر تجاوز ایلیور . ایکی ارکك‌ده هکذا . باقیورسـکز بری طرفدن مطنطن بر آرابه قوپیور . آهسـته آهسته یوربیور . کوروکلر دمتدن کورونمیور . ایچنـده بر ایکی نازنین هیجـانله شمسیه‌لرینی اوینانیور ، طوربیورلر . کاه سپر الیورلر ، بعضاً ده هجومه طابیه قوربیورلر . تام نقطهٔ مهاجمه‌یه کلنجه وغای لطافت عرض دهشت ، نه ممکن ، دهشتمی یامسرت ، اوت ، عرض مسرت ایلیور ، هرمیلر کلیور ، کیدییور .

عاقبت جبخانه بیتیور . دیرکن اطرافدن معاونته قوشو شیورلر ، اتك اتك جیچك یتشدیرییورلر . چونكه وادینك صاغنده ، صولنده بیتمز ، توكنمز جبخانه دپویلری وار . همان کیسه‌یه قوت ! ایشته شو پرخاش ازهار ایكی كون متمادیاً دوام ایتدی . صوكره بیتدی . ایكنجی كون اوكله‌دن صوكره بولوطلر امداده یتشدیلر . جبخانه‌لری تازه‌له‌دیلر ، صولادیلر‌كه بوده حاله بشقه رونق ویردی . شویله بویله اما بوغریب مخترعاتدن ایچه واردات چیقدی‌ده برچوق فقرای عمله‌یه قوت‌لایموت ، وقت شیخوختده مدار اعاشه اولدی .

كچنلرده قارناوالده (نورسمین) پاطیردیلری ده واردی . فقط انلر نرده شوبهار ازهار نرده ؟ آه طبیعت ، طبیعت نرده اك زیاده تجلی ایدرسه اورایی مستغرق صباحت ایدر . بوحكمته مبنیدركه شوچیچك بایرامنده معهود ورقلرك ، (قونفه‌تی) لرك استعمالی قطعیاً ممنوع ایدی . یوقسه اوكاغد قیرنتیلری بوعید صفایی تلخ وتارمار ایدرلردی .

*
* *

بوهفته پارسده ایكی جنازه آلایی اولدی .. ایكی آلای‌كه بربرندن نه‌قدر فرقلی .. میتلرك بری بشریتك

مادةً ، معنىً صوك قدمه‌سنه ایرمش ، دیگری هنوز برنجی باصامغی آشامامش . برنجی ارکك ، ارککلرك ارککی . بر پیر ستوده ضمیر ، ایکنجی ایسه قادین ، قادینلرك قادینی . نهفته ، ناشکفته برنیز . مع مافیه هر ایکیسی‌ده ولوکه مختلف صورتده اولسون ، مظهر تکریم اولیور . فی الحقیقه بوتکریمات آراسنده هیچ برمناسبت، بومقایسه‌یه هیچ برمحل یوق . بلکه بوحال بیوکك شاننه، مزیتنه نقیصه ویریر . خایر بزاوشانك ، اومزیتك برنجی مفتونی‌یز . لکن کوچك دها بیچاره اما دها شایان مرحمت دکلمی ؟ بونکچوندرکه انجمن دانش کبیر اعضای کرامندن بری (ژول سیمون) ك فضیلت لاتحصاسنی . مزاری باشنده ، وصف وتعداد ایله بتره‌مزکن بردیکری (ژول قلارتی) ده — کوچك براستطراد : بو (قلارتی) نامی مجموعهٔ ابوالضیانك نسخهٔ اخیره‌سنده (قلارسی) دیه یاکلش تلفظ اولونیور . صحیحی بزم دیدیکمز کبیدر — یکرمی یاشنده (تئاتر فرانسه) صحنه‌سنه بدل زیر ترابی مقبر اتخاذ ایدن مینی مینی لطیف بره‌ضحکه بازك ، مادموازل (طومسن) ك مقبرهٔ سکوننده شو رقیق سوزلری سویله‌یوردی :

« بوبدبخت چوجغه بریادکار و یرمه‌دن ناصل وداع

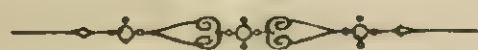
ایملی ؟ بو بر شجر ظفر دکلدی . فقط کوچیجك شکسته بسته برچیچکدی . دهاذوق حیاته ابتسامنمون اولیوردی . برحسن مجسم . برغرام معزز . برعشق معطرا ایدی ... »

(آلبرت طومسن) ایشته بویله دها یکرمی یاشنه کیرمه‌دن برشکوفهٔ ربیع کبی ایلك ضربهٔ روزکار ایله خاك ابدیسنه دوشیور . بوحادثهٔ مؤلمه ، تیاترو یه برشدت وسرعت ایله انعکاس ایله‌دی . هرطرفده طالعك بوجلوهٔ خونریزینه ، قدرك بوجور بی‌امانه قارشی برفریاد در ، برشکایتدر یوکسلدی .

نطقدن خاطرمده قالان پارچه‌لر بودر . فقط قیزجغز خیال میال یادیمه کلیور . غالبا صوك اویونلردن برنده « قوشجی‌تیز » قیافتیله صحنه‌یه چیقیوردی . حتی : « قفس ایسته‌ین ، قوش ایسته‌ین ، قاناریه ، اسکته ، سقا » دییه پك لطیف برطور ایله برکوچك شرقی بیله سویله‌یوردی . احتمال که اوایدی . تدقیقه وقتم یوق . فقط اویله ایسه ، حزین تصادف ، چونکه چوجق ، شرقیسنی اوزاتیور ، اوزاتیورده نهایت : « اوچار ، اوچار ، مزاره اوچار » دییوردی . ایشته مرغ روانی‌ده بویله‌جه اومرکز مهیبه اوچدی .

مادمازل (طومسن) تیاترونك اك پارلاق انجم

اقبالندن بری ایمش ، چونکه دها بو یاشده فرانسز تیاترو سنه کیرمك اومسلکجه اولور اولماز موفقیتلردن دکلدر . ذکا هرجهتجه حسننه یاور ایمش . حتی رسمه ده فوق العاده آشنامشده ایکی پرده آراسنده ارقداشلرینی ترسیم ایله اکله نیرمش. تحفدر: بو ایکنجی صنعتده فوق الحد برمزیت ابراز ایلرکن محضا شعشعهٔ صحنه یه قاپیلهرق فیرچه یی ، بو یایی برطرفه آتمش . او یله اما او شعشعه نك بعضاً بو یله حزین تأثیرلری ده وارکه ، کم بیلیر ، انسانی ظلامکاهه قدر سوروکلیور .

مؤتمر مستشرقين

مستشرقين قونغرەسی دییورم .. مؤتمر مستشرقين دییورم . سببنی عرض ایدەیم : کچن کون افاضل مستشرقيندن موسیو (باربیه دومینار) ك برساعت قدر مصاحبەلریله مشرف اولدم .. ادبیات عربیەدن، عثمانیەدن، عمومیتله آثار شرقیەدن بحث ایتدك .. سنهٔ تدریسیه ختامه ایردیکی ، امتحانلر تقرب ایتدیکی جهتله مشاغل حددن افزون ایکن موسم صیف وتعطیل آرایه کیرمەدن اول استادك برساعت کبی اوزون بروقتی بکا حصر ایتمسی شرقمزه درجهٔ میل ومحبتنی کوستریر احوالدندر .

شوملاقات السنهٔ شرقیه مکتبنك معلمینه مخصوص حجرهٔ قبولنده واقع اولدی . بوملاقاتدن برکون اول ینه بودارالعرفانده مدیر مکتب موسیو (شفر) له کوروشدمدی . موسیو (سفر) جنتمکان عبدالمجید خان دورنده درسعادتده بولونمش ، فواد پاشالردن ، احمد وفیق افندیلردن تاخطاط فانیلره وارنجەیه قدر بوفصلك مشاهیرینی ایدن ایی طانیور ، بوخصوصده برچوق

خاطره‌لر ذکر ایله‌یور . یالکز بوقدرمی یا ، عراقك ، سوریه‌نك اعاظمنی بیلیور . شام مفتیٔ سابقی محمود حمزه افندی مرحومی بالخاصه تقدیر ایله‌یور .

موسیو (باربیه‌دومینار) مصاحبهٔ واقعه‌ده شرقه عائد اویله لطیف ، جدی مباحث ادبیه وعلمیه‌یه کیریشدی‌که فکریمه باشقه برفیض ویردی . اولا اقدامك غیرتندن ، ترقیاتندن ، مخابرات عاجزانه‌مدن ملتفتانه برآزدم اوردقدن‌صوکره مستشرقین قونغره‌سنه‌نقل کلام‌ایتدی : « قونغره جدولی ، بیاننامه‌سی اقدامك کچن کونکی نسخه‌سنده عیناً مندرج ، دمینکی اجتماعمزده رفقایه کوستردم .. بوهمته تشکر اولنور . فقط بیاننامه‌نك روح آلاجق نقطه‌سی مسکوت کچلمش ، مثلا قونغره‌یه اشتراك ایتمك ایسته‌ین ذوات کیمه ونه صورت ، نه شرط ایله مراجعت ایتملی ، کوسترلمه‌مش . مقصدیمز ، اثریمزه ، مساعیمزه علمای شرقدن مخابر ، مشترك بولمق اولدیغی ایچون بوجهت بزجه غایت مهمدر . بونقصانك تلافیسنی رجا ایدرز . برده نیچون بو (قونغره) لفظنی قوللانیورسکزه اجنبی کلمه‌لر لسانکزك صعوبتنه خالل ویریه‌ر ، قولاغه فنا عکس ایدییور . بونلرك یرینه عربجه‌دن ، فارسیدن باشقه برتعبیر بولکز . بوکلمهٔ اجنبیه‌یی آرادن قالدیریر -

سه‌کز بنی ممنون ایدرسکز » دیدی . بو سوزلر ابتهاجمه باعث اولدی . چونکه محررلریمز میاننده مخابر حقیرده لسانمزده بو یله الفاظ اجنبیه استعمالنه اك زیاده معارض اولانلردنم . مثلا (قونغره) یرینه (مؤتمر) دیسه‌ك البته دها اییدر . فی‌الحقیقه لغتده شمدیلك بر آز غرابت وار . فقط معنا مطابق ، موافق اولدیغی ایچون کثرت استعمال ایله بوغرابت چابوق آرادن قالقار . اوزمان (مؤتمر مستشرقین ، مؤتمرات) کبی تصریفاته دخی موفق اولورز . قونغره لفظ بیگانه‌سیله بونلر هیچ اولماز . مستشرق فاضلك شو اخطارینی بالخاصه ارباب قلممزه عرض ایدرم .

بوندن صوکره موسیو (باربیه دومینار) ادبیات عثمانیه‌یه نقل کلام ایتدی . تجددات اخیرهٔ ادبیه‌مزدن لسان ستایشله بحث ایله‌دی . اندن صوکره ادبامزه کچدی : جودت پاشا مرحوم ایچون تقدیراتنه انتهایوق .. قدرت علمیه ، هرکمالدن دم اوریبور ، هراسلوبده ، هرانشاده یازی یازیبور . تاریخی نوادردندر ، بوراده السنهٔ شرقیه طلابنه تدریس اولونیور . قصص الانبیا ، دیدکلری کبی بر سهل ممتنعدر .. حاصلی : « لیس علی‌اه بمستنکر * ان یجمع العالم فی واحد » وصف مبجلنه احرادر .. احمدمدحت

افندیده‌کی قدرت تحریرانه‌ده شایان تکریمدر . (پارسده برترك) نه باقیلیرسه بوراده اکمال تحصیل ایتمش اوللی .. وای ، دیمك مملکتنده کسب کمال ایله‌مش .. بو اثری پارسی کورمه‌دن یازمش اویله‌می ؟ اوروپایه سیاحتی‌صوك مؤتمرمستشرقینه زیارتی‌اثناسنده‌کی جولاننددن عبارتمی؟..

موسیو (باربیه‌دو مینار) بعض موانعك حیلولتیله بوسیاحتده مدحت افندی ایله کوریشه‌مه‌دیکنه اظهار اسف ایله‌یور. مدحت‌افندی حضرتلری تاوقتیله‌برخاطره‌لرنده: « پارسده برترکی اوقویان، کورن اجنبی‌دوستلریمز، بزی مطاق پارسده کورمش عد ایدییورلر ، اوادعاده بولنیورلر » دییورلردی . ایشته بوقوله بردلیل دها ، ذاتاً « جلاد » حکایه‌سندزده محرر شهیریمزك جولاندن اول پارسی نه‌درجه‌ده طانیدیغی ظاهردر .

موسیو (باربیه‌دومینار) ادبیاتمزه ، لسانمزه بودرجه واقفدر . ذاتاً السنهٔ شرقیه مکتبنده لسان معلمیدر . تحفی بوقدر مشاغل عظما اراسنده اثار جدیدهٔ ادبیه‌مزی مراق ایله کوزدن کچیرییور. مثلا کچنلرده‌کی املابحثمزه، (قادین مکتوبلری) کبی ترجمه‌لریمزه ، تألیفاتمزه‌وارنجه‌یه قدر یازدقلریمزه علاقه‌دار اولیور. ولوکه‌میانهٔ‌مستشرقینده اولسون، بویله براجنبی فاضلنه نادراً تصادف اولونور ...

فقط بو مستشرق شهیرك الك بیوك اشتغالی ، اهتمامی ، اطلاعی ادبیات عربیه‌ده ، (قوللژ دو فرانس) ده تدریس ایله‌دیکی ادبیات عربیه درسنده‌در . شاهنامهٔ فردوسینك فرانسزجه‌یه ترجمه‌سنی واصلیله برابر مکملاً ، مطنطناً برصورت نفیسه‌ده طبعنی اکمال ایدن بوذات عالی قدر اولدیغی کبی زمخشرینك (اطواق الذهب) نی ینه بولسانه نقل ایدن مشارالیه‌در . ادبیات عربیه ، طوغریسی ادبیاتمزدن پك زیاده اهمیت ویرییور . ذاتاً بوجهت مستشرق فاضلك تدریساتیله برده زیر ریاستنده‌کی آسیا انجمننك مقرراتندن ، بوانجمنك (ژورنال ازیاتیق) ده‌کی نشریاتندن مستباندر .

موسیو (باربیه دومینار) جه ادبیات عربیه جهانك اك زنکین ، اك جالب دقت ادبیاتندن بریدر ، مخابر حقیرده بوادبیاتی پك زیاده سودیکم ایچون شو بحثی ایچه اوزاتدق : بواستادك اك زیاده خوشنه کیدن متقدمین شعرادن امرؤ لقیسدر .

اصحاب معلقه‌نك حقیقةً سرتاجی ، سرتاج ابتهاجیدر . دور متوسطده ابونواسدر . بالاده جودت پاشادن بحث ایدرکن ذکری کچن بیت بوشاعرك کزینکدر . ابونواسده‌کی قدرت شاعرانه ، فرط ذکا ، جاذبهٔ مقال ، حسن ادا دکمه

هرشاعرده يوقدر . (فرزدق) ده فنا دكلدر . شعرای نصرانيه‌دن ينه بودورده (اخطل) بيوك برجودت قريحه كوستريور. بوشاعرك اخيراً بيروتده (آباءيسوعيين) معرفتيله طبع اولنان ديوانی شايان مطالعه‌در. متأخرينده متنبي ، معری ، روضتين صاحبلری نادراً يتيشن اعاظمدندر . فقط متنبي يونان حكمياتنه چوق بوغولمش اخيراً آلمان مستشرقلرندن بری حكميات متنبي‌يی آلمانجه‌يه مفصلاً نقل ايلدی .

عربك حكماسندن ، منشيلرندن ابن خلدون جهان افكارده نه بلند برموقع اشغال ايلر ! مقدمهٔ ابن خلدون غالبا عاصم افندی و صوكره جودت پاشا قلميله تركجه‌يه ترجمه ايدلمش ، فرانسزجه‌يه‌ده مترجمدر . شاهنامه‌نك طبع اخيری كبي مجلا حروف ايله محتشماً باصلمغه شايسته برنسخهٔ نفيسه‌در . بديع الزمانك مقاماتی‌ده نادرالامثال آثار كزيده‌دندر . استاد بواثری (قوللژدوفرانس) ده شرح وبسط ايله‌يور. مصر علماسندن شيخ عبدو بومقاماته برشرح يابمش ، پك مكمل ، فقط ناشرين شرق بركتاب قديمی نشر ايدركن تدقيق وتتبعه چوق اوزنميورلر . (انتقاد نسخ اصليه) اصولنه رعايت ايله‌ميورلر . غربده بری ، برنسخهٔ قديمه‌يی شرح ، ترجمه ، نه‌ايچون اولورسه اولسون ، نشر ايده‌جكی زمان بش التی اصله مراجعت

ایلر . او اسلارك بر تاریخچه‌سنی یاپار . آرالرنده بر انتقاد یوریتیور . بوکا (قریتیق‌ده تقست) یعنی انتقاد نسخ اصلیه دیرلرکه عادتا برفندر . شرقده ایسه بونکچون بر نسخهٔ اصلیه ایله اکتفا اولونیوریور . حتی بعض صحیفه‌لرده برایکی سطر بوش‌بر براقیله‌رق آشاغی طرفه « بو سطرلر نسخهٔ اصلیه‌ده اوقونامامشدر . یاخود بیاض اچیق بولونمشدر » دیبه برقید دوشیلیورکه بوقطعیاً جائز اولماسه کرك . نه‌ایسه ، مقاماتدن بحث ایدرکن مقامات حریری‌یی خاطره کتیرمه‌مك ممکنمیدر ؟ بیروت فضلا-سندن شیخ ناصیف یازجی بوکا برنظیره سویله‌مش . نرده او ، نرده‌بو ؟ مع مافیه بیروت مطبوعاتی ادبیات عربیه‌یه ایجه خدمت ایله‌یور . کچنلرده وفات ایدن شیخ ابراهیم الاحدبك (امثال میدانی) یه شرحی فنا دکل .. لکن بوامثال اوقدر لطیف ، اوقدر جامع الکل بر اثر کزین‌که شرحدن مستغنی اولسه کرکدر . انکچون بنجه اصل اثر شرحدن بیك قات معتبردر .

ایشته بومصاحبهٔ لطیفه بویله دوام ایتدی . خاطرمده قالان نقطه‌لری شو کاغد اوزرینه دوکدم . مخاطب فضائلمآبمك مساعده‌سیله اقدامه کوندریورم .

——oo:o:oo——

علی کمال بك

پاریس مصاحبه‌لری

ایکنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

اقدام غزته‌سنك پاریس مخابر مخصوصی (علی کمال) بك افندینك مذکور غزته‌ده مندرج اولان مقالات نفیسهٔ متنوعه‌سی کتاب صورتنده دخی باصلمق قارئین عثمانیه‌جه مطلوب وملتزم اولدیغی کرك اوخصوصه دائر آلنان مکاتیبك مطالعه‌سندن، کرك شفاهاً وقوع بولان افاداتدن اکلاشلدیغندن بونلری غزته صحیفه‌لرنده قالمق کبی برضیاعدن محافظةً — اولجه طبع اولنان (ادبیات حقیقیه) ایله (قادین مکتوبلری) مستثنا اولمق اوزره — جلد جلد اوله‌رق آیریجه‌ده تمثیل ایلدك

درسعادت ـ اقدام مطبعه‌سی

١٣١٥

کتبخانهٔ ملی

پارسك تأسیسات نافعهٔ خیریه‌سندن بری ده ، هیچ شبهه‌یوق ، کتبخانهٔ ملیدر . علم و کماله ذره قدر مفتونیت بسله‌یوب ده بو دار الفیوضاتی سومه‌مك قابلمیدر؟ بو محفظهٔ خزائن علمیه‌ده نه‌لر بولونماز نه‌لر بولونماز ؟ چینجه ، فرانسزجه ، آلمانجه ، عجمجه ، حاصلی هانکی لساندن اولورسه اولسون فوج فوج آثار کزیده ، کتب نفیسه موجوددر .. بنانك داخل و خارجنده‌کی مهابت ! دیشاریدن برکاشانهٔ مهیبی آندیرییور . ایچری کیریلنجه انسانه باشقه‌درلو حسیات علویه القا ایله‌یور . یوزلرجه کوچك بیوك برجماعت ، سس یوق ، صدا یوق . کنیش کنیش رحله‌لرك باشنده ، قفا اوکده حارل حارل چالیشیورلر . اطراف کتب ، دیوارلر کتب ، طاوان کتب ، سراپا کتب‌که بو منظره قلبده سعی و علمه درین بر محبت اویاندیرییور . سعی آدمی نجیب قیلاردیرلر ، طوغری سوز . شو ساعیلرك ناصیه‌لرینه باقکز ، براثر نجابت وار .

کچن کون، نسبةً اوزاق برمسافه‌ده ایکن، برمراقك سوقیله کتبخانهٔ ملی‌یه دوغرولدم . بومراق اخیراً قتل اولنان اختیار برقادینك وقتیله نشر ایله‌دیکی «بنفشه‌لر» مجموعهٔ موقوته‌سنی کورمکدن عبارت ایدی . مقتوله‌نك سرانجامی حقیقی برمضحکه، برفاجعه، برحکایه! عجبا شو رساله ناصلدی، باخصوص ناصل یازلمشدی؟ کتبخانه‌نك باب وسیعندن ایچری کیررکن باقدم اوکمده حیزلی بری یوربیور، قولتوغنك آلتنده قوجه برجزءدان‌وار. بیلدکارمدن، هیچ‌اولمازسه کوردکارمدن اوللی .. چونکه بوذاتی — قادینلر یمزك دیدیکی کبی — کوزوم ایصیریوردی . بنده حافظهٔ عینیه هیچ یوقدر . بناءً علیه شومشکلی حل ایچون فکریمی یورار طوریرکن یانمدن کچن‌ایکی کشی توقف ایتدیلر. بنم کبی اوذاته باقمغه باشلادیلر . بونلردن بری : «ایشته موسیو (قاوانیاق)، نظارتدن انفصال ایده‌لی هرکون بورایه چالیشمغه کلیور . تاده کندیسی، سابق حربیه‌ناظری، مشهور جنرال (قاوانیاق) ك اوغلی . هنوز قرقنی یابولمش یابولمامش .. دمیر کبی برفرد ..» دیدی . برای تجسس آرقه‌سندن کیتدم. ایچری کیردك. هرطرف طولو، هرکس‌چالیشیور. ناظرده، بن‌ده آیاقده قالدق . برقاچ‌دقیقه صوکره بریر

بوشالدی . نجـسی دها ایلری کوتوردم ، بر آرامق بهانه‌سیله شویله اوزاقدن اوزاغه یانی باشنه صوقولدم : ناظر سابق ۹۷ نومرولی قولتوغی اشغال ایدییوردی ، اوطوریر اوطورماز قوجامان جزءدانی آچدی . تمیز ، صیق یازیلرله مالی اوفاق اوفاق کاغدلر چیقاردی . برچوق کتابلر ایسته‌دی . درین بر سعیه قویولدی .

بن‌ده او برطرفده بر یر بولدم . « بنفشه‌لر » می کتیرتدم . موزع : « غریبدر ، بو مجموعه‌یی شمدی‌یه‌قدر هیچ ایسته‌ین یوقدی ، شمدی هرکس آرایور » دیدی . (بنفشه‌لر) ۱۸۳۹ ده حزیران ابتداسنده نشر اولونمغه باشلامش بر رساله موقوته .. تحفی : محل اداره‌سی (مادام) سوقاغنده ۳۵ نومروکه . بن ۲۵ ده اوطور - یورم . دیمك اسکی قومشولرمدن ایمش . مجموعه‌یی یازانلر هپ قادین . برنجی نسخه‌ده مدیره‌نك براعلانی وار : مشاهیر نسواندن برینك غایت نادیده برحکایه‌سنی قریباً نشره باشلایه‌جقلرینی تبشیر ایدییور . بو مشاهیر نسواندن بری : (ژورژسان) اولسه‌کرك .. مندرجات : منظرهٔ ادبیه ، حوادث فنیه ، متنوعه عنوانلری آلتنده مواد متفرقه‌دن مرکب .. اوچنجی نسخه‌یه طوغری مدیره‌نك بریله مشترکاً یازدیغی « دموع دم » حکایه‌سی

باشلایور . سکز نجیده طوپ آتیور . مع مافیه زواللی بارون (والهی) ایجه یازی یازارمش ، اویازیلره کوره ، اولجه‌ده سویله‌دیکمز وجه‌ایله ، هیچ بودرکه‌لره دوشه‌جك قادین دکلمش ... (منکشه‌لر) فنا اسم دکل ، باخصوص خانملره مخصوص براثر ایچون .

*

* *

صره‌سی کلمش ایکن شو قادنجغزك قاتللرینه ، بوصورتله‌ده پارسك سرسریلرینه شویله برکوز کزدیره‌لم . پارسده بارمعیشت حقیقةً آغردر . هیچ مملکتمزده کیلره بکزه‌مز . هرکیجه ایکی ، اوچ غروشی اولمایان ، باخصوص قیشین ، باشنی قویاجق یربولاماز ، سوقاقده قالیر ، صوغوقدن اولور . بزده ایسه بوقدر برپاره ایله برفقیر فراخ فراخ هم یاته‌جق یر ، هم ییه‌جك اکمك بولور . حال بویله ایکن شو بحثی کچن قاتللرکبی نیجه آدملر واردرکه یاسائقهٔ عطالت وسفاهت ، یاسوق قدرله بردرکهٔ سفالته دوشمشلردر . اللرنده ، آووجلرنده بش پاره‌لری یوقدر . فقط ینه شویله بویله کچینیرلر ، یاشارلر ، حاصلی اولمزلر . ایشته خرسزلر ، قاتللر ، جانیلر هپ بوکروهدن یتیشیر .. بونلر حقیقی برکروه لایفلحوندر . غریبدر : بواشخاص بیله قسم ، قسمدر . سفالت وعطالته قریب ،

دیلنجیلکدن همان فرقلی فرقسز برصنعت بولورلر. انکله کایشی کوزل اشتغال ایدرلر :

اولا : شارلاتانلرکه بوزمرەنك الڭ کباریدر . اوست باشلری هیچ اولمازسه آدمیتدن نشانه و یرر . آرقەلرنده اسکی مسکی برکوملك، بربویون باغی ، شو ، بو بولنور . برپارچه لاقیردی سویلرلر . لغت پارالارلر ، خطابت ایدرلر . یابر یاپینك ، یا بر قاپالی دکانك ، بر بوش یرك اوکنده درحال دستگاهلرینی قورارلر : « افندیلر ، خانملر ، باقکز .. بوشو یله معرفندرکه » دییه لافزنلکه قویوله‌رق اوته‌دن بر یدن ایدیندکلری ایکی اوچ پارچه برباد اشیایی ایکیشر ، اوچر قات فیئاتنه صاتمق ایسترلر . بیك درلو دیل دوکرلر .

ثانیاً : قپو آچیجیلر — بر آرابه ایله برتیاترونك ، برقهوەنك اوکنه کلدیککز زمان همان بری قوشار . قپویی آچار ، سزی آداب ایله سلاملار ، سراپا مجسم برتربیه کسیلیر ، حتی محترزانه قوللکزدن طوتمغه بیله قالقیشیر . اوستی باشی ملوث ، پریشان اولدیغی ایچون چکینیر . باخصوص مینی مینی سوسلی خانملردن یك چکینیر . چونکه بونازنینلر موسوس اولورلر. اوزرلرینه اویله مکروه اللرك طوقوندیغنی ایستەمزلر ، تیزارلر .

حاصلی بونوع اسافل پك تربیه‌لی اولیور . دیزسه‌کز ، ترسله‌سه‌کز ، پاره ویرمه‌سه‌کز بیله سزی خضوع ایله بالتشبیع چکیلیور ، کیدییور . بونلر اکثریتله اختیارلردندر .

ثالثاً : غزته‌صاتیجیلری — زنهار بونلری بیلدیکمز موزعلره بکزتمه‌ییکز ، نه‌ممکن بوبیچاره‌لر اکثریا اقشامه طوغری الك‌عادی غزته‌لردن اون اون‌بش نسخه‌یاقالارلر. مثلا (پرس) کبی : « پرس !. التنجی طبعی صوك‌حوادث پرس » دییه مستکره برسسله طابانه قوت پارسی برباشدن برباشه دور ایدرلر ، هردلیکه کیررلر . هریردن چیقارلر ، آرابه‌لره ، ترامواێلره یتیشیرلر . اوللری وقوعاتك عنوانی‌ده ویرییورلردی ، صوکره برچوق سوء استعماله مبنی حکومت بوجهتی منع ایتدی : مثلا بوکون (ایفل) قله‌سنك انهدامی : بش‌یوز وفیات. ایرتسی کون « امریقا ایله انکلتره اره‌سنده اعلان حرب ، طرفین‌دونمه‌لری.. » دییه یالاندن باغیرییورلردی . هپ شوولوله غزته‌لری یا آلتنجی طبعدر ، یا یدنجی . برنجی طبعی کورن یوقدر. کویا حوادث مهم اولدیغی ایچون نسخه‌لر یغما ایدیلیور. کیجه یاریسنه طوغری اویکزه عودت ایدرکن مطلقا ایکنجی کوشه باشلرنده بوصاتیجیلردن برایکیسنه تصادف

ایدرسکز . درحال سزی : « کاه سفیر حضرتلری ، کاه پرنس حضرتلری » دیه قارشیلایه‌رق : « لطفاً لطفاً .. کیجه‌یی کچیره بیلمك ایچون دها یکرمی پاره‌یه احتیاجم وار .. » استرحامیله الکزه برغزته طوتوشدیررلر .

رابعاً : سیغاره پارچه‌لری طوپلایه‌جیلر — بونلر بزده‌کی فقرا چوجقلرینی اندیریرلر . . فقط چوجق دکل ، قوص قوجه آدملردر . اللرنده چنکللی برصوپا ، لباس پژمرده‌لرنده قوجه برجیب ، قهوه‌لرك اوکنده سفیلانه ، معلولانه طولاشیرلر . قهوه‌جیلرك ضربهٔ طردینه اوغرامادن قاشلر ، کوزلر آراسنده برسیغاره دیبی یاقالارلر ، چنکلله قاپیویریرلر .

شاید بودیب بیوکجه ایسه همان جیبندن برکبریت چیقاریر ، شکاری یاقه‌رق بر ایکی نفس توتدیریرلر . صوکره بوملتقطاتی بویله بویله جمع ایله بر بازار مخصوصه کوتوریرلر . فقط بومزخرفات یکی مشتریلرك النه‌کچنجه ، برایکی ماکنه‌یه کیروب چیقنجه بسبتون تبدیل شکل وقیافت ایلر .. پارسك کزیده ، مصنع یرلی سیغاره‌لرندن اولور . تکراراً بازار دادوستده کلور .. سیغاره‌لرده‌کی شوتحول کریه عجبایمکلرده وسائره‌ده ، مثلا اورنکارنك شکرلرده (بونبون) لرده ، وکونا کون صابونلرده

واقع دكلی ! های های .

خامساً آرابه معاقبلری -- استاسیوندن بر آرابه‌یه بندیكز ، یول صندوغكزی آرابه‌جینك یاننه ، یاخود آرابه‌نك اوستنه قویدیكز .. باقارسكزكه آرابه‌یی الا بیلدیككنه بر حریف تعقیب ایدییور . نفس نفسه‌یتشمه‌یور ، دیركن سزاویككزك ، اوتلككزك اوكنه كلیورسكز ، درحال اوده اوككزه چیقیوریور . صندوغی ایندیره‌رك اوطه‌كزه ، دائره‌كزه چیقارمغه باشلایور . بوخدمته بدل سزدن‌ده براجرت آلیور . فقط طالع هرزمان بویله یار اولماز . بعضاً اورتایه خدمتجیلر كلیویریر ، اكا ایش قالماز ، بعضاً‌ده آرابه‌یی تعقیب ممكن اولماز ، نفس طیقانیر ، قوت كسیلیر .. نته‌كیم بن بویله برینه تصادف ایتدم . حریف غالبا بیوك بریولجی آرابه‌سنی طول‌مدت قووالامشدی . آرتق طیقانمش ، قالمشدی . طوردی . دیركن اوزاقدن باشقه برتعقیبجی چیقدی . شكارك آرقه‌سندن قوشدی . كیتدی . بریكی آدجغز ، بی‌تاب آرابه‌یه‌ده ، قوشانه‌ده شویله حزین حزین برباقدی .. احتمال.. كوزلرندن‌ده ایكی داملە یاش آقدی. آه ، مجادلهٔ حیات ، مجادلهٔ معیشت ! ..

یابونلرك یمكلری ، یمك وقتلری كورولمكه شایسته..

ساعت آلافرانغه اون ایکی ایله بر آراسنده بلدیه باغچه‌لرندن برینه کیررلر ، برصیره‌نك اوزرینـه اوتوریرلر . اسکی برغزته‌یه صارلمش برمقدار اکمك ایله حشلامه کبی ات پورسیلری چیقاریرلر . . حارل حارل یمکه باشلارلر . باشقه برساعتده اولسه باغچه محافظلری بوحالی منع ایدر اما یمك وقتی اورتالق تنها ، بأس یوقدر . . بوسوزده طعامدن صوکره بری تا یاریم ساعت مسافه‌ده‌کی اوفاق برچشمه‌یه ، صو ایچمکه کیدر . او بری اوییرتیق جریده پارچه‌سنی یردن آلیر ، اوقومغه باشلار . ایشته پارسده بویله حزن آلود منظره‌لر واردر . ساده مناظر لطیفه‌یه آلدانماملی . . دها زیاده بوسفالتلری تفصیله مجالده یوق ، برده . . شمدیلك بوقدر یتر .

*
* *

پارسك یکی شهر امینی معیتنه ارسالات مأموری اوله‌رق بر دیلسز تعیین ایتدی . دیلسز دیوب ده کچیویرمه‌ملی . . پارسده اویله دیلسزلر وارکه پك چوق اصحاب لسانمزی لال براقسه یریدر . بودیلسز مأمور فرانسه‌نك دیلسز مکتب ملیسی مأذونلرندن ایمش ، بومکتب ، مکتب حقوق جوارنده قوجه بربنادر ، کوندن کونه ترقی ایدییور . جدی طلبه یتشدیرییور .

دیلسزلرك صورت تعلیمی اوته‌دن بری نقل ایدیله‌كلدیكی ایچون بوراده تكراردن حذر ایله‌یورم . بو مكتبدن مأذون دیلسزلردن بعضیلری حالاً مهم موقعلر اشغال ایله‌یورلر . بری مكتب حقوقك (دوقتورا) قسمندن شهادتنامه آلمغه موفق اولمش .. برچوغی‌ده رسمده ، فن معماریده ، فن هیكلتراشیده بیوك مهارت كوستریبورلر . اخیراً بوراده تفصیلاتنی ذكر ایتدیكمز صالونلردن برنده ! « كوچك دباغ » دییه كوزل برلوحه ، بر تصویر واردی . بولوحه‌نك رسامی (هومار) اسمنده بر دیلسزدی . صامتلردن دها بوكا مماثل نجبه اصحاب صنعت كوریلیور ، مأمورلر بولونیور .

پارس دیلسزلرینك درجهٔ ترقیسنه بر مقیاس اولمق اوزره شو جهتی عرض ایده‌یم‌كه (دیلسزلره مخصوص) دییه باشلیجه برجریده‌لری واردر . بوغزته‌نك بوتون محررلری ، مصورلری ، مرتبلری دیلسزدر . مدیرلری موسیو (غایار) ده بر دیلسزدر . مطبعه‌ده باشدن باشه دیلسزلركدر . صوك نسخه‌دن مستبان اولدیغنه كوره موسیو (غایار) ك مقصدی باچیقـا ، فرانسه ، انكلتره دیلسزلرندن مركب برهیئت متفقه تشكیل ایتمك . ایكی‌سنه اول بوذات صامت فرانسه دیلسزلری طرفندن مبعوثاً (شیقاغو) مؤتمر صامتیننده بولونمش . یالكز

فرانسه‌ده‌كی دیلسزلرك عددی اوتوزسكز بیكی تجاوز ایله‌یور . آلمانیاده ، انكلتره‌ده ، آمریقاده وسائره‌ده كیلرده جابا ، اورالرده دخی بویله تأسیسات ونشریات موجود ، بونلردن اقتطاف ایده‌بیلدیكمز معلوماتی ایلریده برتفصیل عرض ایدرز .

دیلسزمكتبی مأذونلرندن برینك قونوشمسنی كوردم . هرحالده شایان حیرت ، فقط بوتكلم عادتا بیلدیكمز كبی دكل . . صوت پك یكنسق ، بوندن ماعدا صعوبتله چیقیور . لطافتدن عاری ، سمعه ناخوش كلیور . مع‌مافیه شویله‌بویله مخاطب صامت هرسوزی اكلایور ، هرجوابی ویرییور . بیوك برنتیجه دكلمی ؟ مدنیت حاضره‌نك انسانیته‌باشلیجه خدمتی بونقطهٔ نظردندر . فرانسه‌ده بویله اوچ بیوك مكتب ، آلتمش یدی‌ده كوچك مكتب وار . بونلرك جمله‌سی بودرجه منتظماً طلبه یتشدیرمكه باشلارسه صامتلرك چوغی نعمت علومه ، لسانه مالك و بشریته مفید اولور . كیم بیلیر ، بركونده انلردن بیوك برداهی یتیشیرده جهانده براثر براقیر .

دیلسزلره مخصوص غزته‌دن بحث ایدركن شو خصوص خاطریمه كلدی : كچن‌كون فرانسه نشریاتنه دائر برفهرس معاینه ایله‌یوردم . شو عنوانلرله نشر اولونان جریده‌لری كوردم .. پوسته پولی غزته‌سی ..

بادهوا غزته .. يمك اوطه‌سی .. ييلانجق جريده‌سی ..
اشكجيلك صنعتنه مخصوص جريده ، اوته‌كيلر نه‌ايسه ،
عجبا شو صوك ورقپاره‌يی اوقويان ، اشترا ايدن‌وارميدر؟
اولماسه نشر ايديليرمی ؟ ..

*
* *

پاريسی الك چوق اشغال ايدن هوائيانك بری ، بلكه
برنجيسی‌ده ياريشدر . خالقك پاريسی ياريشجيدر ، بوقمار
اجنبيلره وارنجه‌يه قدر سرايت ايدر . (بحث متقابل)
ديدكلری او يونه اشتراك ايتمه‌ين آزدر . همان هركون
برطرفده برقاچ حيوان قوشار . بوكون (لونشان) ده ،
يارين (اوتوی) ده ، اوبركون (ونسان) ده .. حاصلی
هركونی هركون .. پاره‌كزی هانكی حيوانه قويديكز
ايسه ا كا كوره يا قازانير ، يا غائب ايدرسكز .. نتيجه
اقشام نشر اولنان (پارس ـ ياريش) غزته‌سندن مستبان
اولور . فقط بوياريشلرك الك مكملی ، الك كباری ، الك
شيقی ١٤ حزيرانده (لونشان) ده اجرا اولونان بيوك
ياريشدر. بوكا جهان كيدر . لوندره‌دن ، بلكه امريقادن
سيرجی كلير ..

بو بيوك ياريش ، حزيران ١٤ پارسليلرك تاريخچهٔ
حياتنده بر نقطهٔ عظمادر . مقاوله‌لر بوكا كوره عقد
اولونور . ايشلرينه اويله كوريلير . بيوك ياريشدن اول ،

بیوك یاریشدن صوكره دیبه پازارلغه كیریشیلیر. صیفیه‌لره بو یاریش اجرا اولونورده او یاه كیدیلیر ... كبار برعائله هیچ بر وسیله ایله بو یاریشدن صوكره پارسده اوطوراماز، عیب اولور. سوسلر، طنطنه‌لر، دبدبه‌لر هپ بو یاریشده در. رئیس حكومت، اركان سائرهٔ حكومت مدبداً بو یاریشه كلیرلر. ایشته بو مهیكل یاریشدی كه پارس خلقنی كچن هفته اشغال ایله‌دی، طوردی. لوندره‌نك لوردلرندن مركب قوجه بر هیئت بونكچون ایكی شهر عظیم اراسنده‌كی مسافهٔ وسیعه‌یی آلتی ساعته قدر اختصار ایدن بر سرعتله بورایه كلدی، یاریشی كوردی، عودت ایتدی. سائر جهتلردن هكذا .. اویله‌یا، یاریشه طابانه قوت كیتملی، بو انكلیزلرك شو سرعتنی تقدیر ایتمه‌مك ممكنمی؟

میدانده اك مشهور اوچ آت واردی. اوچنك‌ده صاحبی فرانسزدی. هرنه‌قدر بوقوشوم عمومی ایسه‌ده اجنبیلر برقاچ سنه‌دن بری بوكا اشتراك ایتمز اولمش! سایسلره، یاریشجیلره، حاصلی بو بابده نافذالكلم اولانلره مراجعت ایدن ایدنه! چونكه بو برخسته‌لق، بر حمادر. مطلق یاریشدن پاره قازانمق، قومشونك رزقنی قاپمق كركدر. نتیجهٔ مراجعاتده اكثریت (شامبور)، (شامپینیول) و برده (كریم)ناملرنده‌كی حیوانلر قوشوسیدی. بخثلر هپ انلره توجه ایله‌دی. (كریم)

آدینه تعجب ایتمه‌ییکز .. بویله مستثنا اجنبی اسملری نظردقتی ، باحثلری جاب ایتدیکی ایچون ایشه یارییور . نه‌ایسه ، بری طرفده بر آت قالیوردی‌که انك مشتریسی آزدی : (آررو) . . حال بوکه (آررو) نك صاحبی (ادمون بلان) ، برمبعوث ، کچن‌سنه ، اولکی سنه بیوك یاریشلرده قازانمش.. بوسنه‌ده قازاندی . (آررو) اون آنك برنجیسی اولدی. اویونجیلرك چوغی‌ضرر ، آزی‌ده چوق کار ایتدی .

فی‌الحقیقه بونوع قوشولر جنس فرسك اصلاحنه ، ترقیسنه خادمدر دینیور . یکی اما بری طرفده قمار ایله ، بومهلك علتله جنس آدمك افلاسنه، محوینه بادی‌اولدیغی ایچون فائده یرینه نتیجه‌ده ضرر حاصل اولیور . حتی برچوق یابانجیلر پارسه کلیرکلز بودرده طوتولیورلر . وقتلرینی ، نقدلرینی او یوله صرف ایدییورلر . بومرکز مدنیتده‌کی اقامتلرندن کار یرینه کلی برخسار کوردکدن صوکره حیاتی‌ده اوستنه جابا ویرمزلرسه ، اوجهتدن اولسون سالماً مملکتلرینه دونیورلر .

پارسك بودرلو مصائبندن محافظهٔ نفس ایتملی، چونکه بومصیبتلرك حدذاتنده‌کی مضرتلرندن صرف‌نظرفوائددن استفاضه‌یه مانع اولورلر . بوایسه جزئی برادراك صاحبی ایچون مصیبت عظمادر .

تیاترولر

پارسك (لوكسمبورغ) باغچه‌سنده ، معلوم اولدیغی اوزره ، زمان قدیمدن قالمه بعض هیاكل تاریخیه بولندیغی كبی معاصرین ادبا وشعرادن بعضیلری ایچون بعدالوفات دكز اولونمش برقاچ ستون واردر . مثلا شاعر مشهور (له‌قونت ده‌لیل) كه بوعصرك الك بیوك شعراسندن معدود ایدی ، ایكی سنه اول خوابگاه ابدیسنه چكلدی . قریباً بوحدیقه‌نك الك كوزل برنده مطنطن برهیكله مالك اولیور . بوانتخابه سبب شودركه شاعر انجمن دانش كبیرده ا كمال وظیفه‌دن صوكره بوساحه‌یه كلیر . . برمدت ساكن كوشه‌لرده تنزه ایلر ، حاصلی بویرلری سورمش .. اخلاف ایشته بومحبته حرمت ، شو صورتله متوفانك میلنه رعایت ایله‌یور . كچن سنه ایسه ینه بوموسملرده ارباب شباب آراسنده پك زیاده معروف ، مشهور برادیبك ، (هانری مورژه) نك نامنه (اوده‌ئون)ك قارشیسنده كی قاپودن كیرركن صول طرفده مفرح وچمن اوستنده برهیكل

دیکلدی . ایشته کچن کون بو خاطره‌نك برنجی سنه‌دوریه‌سی بیتیوردی ، صاحب هیکلك برچوق مفتونلری اورایه طوپلاندیلر ، اعلان شادمانی ایله‌دیلر . (مورژه) بر شاعر ، برادیبدر که حیاتنی ، بالخاصه دم شبابنی ، ایام تحصیلانی سورکلی برفقر وضرورتله ، مع مافیه توکنمز برشوق و شطارت ایچنده کچیردی . خامهٔ مهارتنی ده بوعمر غریبك آجیلرینی ، مسرتلرینی تصویره وقف ایتدی . بوحیاته ، بومعیشته، بوعالمه فرانسزلر (بوهمیا) دیرلر . « بوهمیا عالمی ، حیاتی » دییه‌ده (مورژه) نك برلطیف تیاتروسی واردر .

(مورژه) نك « بوهمیا عالمی » کورمکه ، اوقومغه شایسته برتیاترو ، براثر دلفریبدر . هم سوزش ، هم شطارت ایچنده یوزر . انسان کولرکن آغلار ، آغلارکن کولر .

*
* *

پارسك تیاترولرندن چوق بحث ایدیبیورم . فقط بوشهر شعشعه دارك یوزینی آغارتان برصرفدن‌مکتبلری ، درسلری ایسه برطرفدن‌ده بونوع صحنهٔ تماشالریدر . باشقه نه‌وارسه اکثریتله همجدن بتردر . بوصحنه‌لر قسم ، قسمدر . باشده بیوك اوپرا ، مشعشع بر تماشاکاه

دلارادرکه جداً بر فوارهٔ مطرای موسیقیدر . جهانك اك مكمل آثار طرب و آهنكی ، مناظرمهیجهٔ رنکارنکی اوراده ایشیدیلیر ، اوراده کوریلیر . (آیدا)لر ، (تان هائوزر) لر ، (هاملت) لر ... کبی . صوکره فرانسز تیاتروسی ، (اودهئون) ، (ژیمناز) ، (وودویل) ، (رهنسانس) کبی مضحکه وسائره معرضلری کلیرکه بونلر حقیقی بر رمکتب عبرت ، ساحهٔ فلسفه ، صحنهٔ معرفتدرلر . تا (مولیهر) لردن ، (راسین) لردن (هوغو) لره ، (دوما) لره وارنجهیه قدر اعاظم مؤلفینه جلوهکاه اولورلر . او بر قسمله بوقسم آراسنده (اوپرا قومیق) واردرکه هرایکی جهتكده محاسننی جامعدر . ممالك اجنبیهده وبالخاصه استانبولده اك زیاده رغبت کورن غالبا بونوع فرانسز تیاترولریدر . بونلردن ماعدا پارسده کونا کون تماشا معرضلری کوریلیرکه درجه درجه حائز لطافتدرلر ..

بودورك الکبیوك تیاترو مؤلفی (دومافیس) در . صوربون دارالفنوننددن وقتیله (اقدام) ه پی درپی نقل ایدرك شمدی کتاب شکلنده نشرایتمك اوزره اولدیغمز ادبیات حقیقیه درسلرنده کوستردك : (دومافیس) تیاترووده رئیس حقیقیوندر . حکمت ومهارت ایله اخلاق

عمومیه‌یی تصویر ایده‌ کلدیکی ایچون اثرلری اك زیاده ایکنجی قسمه داخلدر . باقکز کچن قیش بونلرله پارس تماشاکده‌لرینی ناصل اشغال ایله‌دی . (اوده‌ئون) ده موسیو (آلفونس) ، (ره‌نسانس) ده (فام‌ده قلود) ، فرانسز تیاتروسنده (محب نسوان) ، (پدرمسرف) ، (ده‌نیس) ، (فرانسیبون) ، ینه (اوده‌ئون) ده (دوکون زیارتی) ، (ده‌می‌موند) اوینانیور ، طورییوردی . برقلمدن بودرجه وفیر ، بونکله برابر مرغوب ، مقبول محصول یتشسون .. ایشته اعظم درجهٔ ذکا ، دهاء بوکا دیرلر .. چونکه بر مؤلف ایچون بوصحنه‌لردن برینه براثر قبول ایتدیره‌بیلمك بیوك براقبال ، برسعادت ، بر ثروتدر .

(دومافیس) یالکز بوقسمله اکتفا ایله‌مه‌دی . (اوپرا قومیق) جهتنی‌ده استیعاب ایتدی . (لادام اوقاملیا) بری طرفده نیجه قلبلری متأثر ، متهیج ایتدکدن صوکره برموسیقی شناسك معاونتیله (تراوییاتا) شکلنه کیردی ، اوبرجهته کچدی . عالمی هیجانه دوشوردی . (تراوییاتا) پایتختمزده آراصیره اوینانیور . قارئینمزدن پك چوغی بوتماشای کزینك نعمت احتساسنی طاتسه‌لر کرك . بوتأثیر وتأثر دکمه مناظرده بولنورمی ؟ ایشته

بو هفتـه‌ده (قلودك قاریسی) اثری (اوپه‌راقومیـق) ه تحویل اولدی ، عرض ایدلدی . موضوع مهیجدر : برقاری برقوجه ، او بری سه‌لی ، بریکی علوی . اوقدرکه اوالندن كان دنائتی اجرا ایله‌یور ، بوایسـه اکا قارشـو متـانت ، نجابت کوسـتریبور . مع مافیه ایش بردرجه‌یه کلیورکه آرایه ناموس ، حمیت ، جهانده الك مقدس نه‌وارسه اوکیریبور . ارکك قادینی اولدیریبور .

هرنه‌قدر اورتاده (تراو بیاتا) کبی پارلاق بر برهان وار ایسـه‌ده (دومافیس) ك محصوللری موسـیقیدن ، شعردن زیاده فلسفه‌یه مائل اولدیغی ایچون تحویلده موفقیت مشـکلدر صانیلیوردی . بوظن طوغری چیقمـادی . اثر بیـوك رغبت قازاندی . حتی بعض مراق اصحـابی آراشدیردیلر ، طاراشدیردیلر . مؤلفك شبابنده موسیقی وصفنده سویله‌دیکی شعرلری بولدیلر ، میدانه چیقاردیلر . بونلردن بری پك رنکین . . . کاشکی زمین مساعداولسه ایدی ده شورایه نقل ایتسـه ایدك . نجه (دومافیس) برفیلسـوف ، برادیب ، برحکیم ، برشـاعر ، حاصلی برداهیدر . استقبال بوحقیقتی اظهار ایدر . بوعصرده بودرجه رقت ومهـارت ، فضیلت ومزیتـله یورومش قلم آزدر . تأسف اولنورکه بویله برذاتدن لسانمزه ترجمه

(لادام اوقامايـا) ايله برده بركوچك حكايه‌يه منحصر قالمش .. آرتق همت مترجمـين كرامكدر . هـله عثمانلى تياتروسى آثار نفيسـه آرار طور يركن نچون بوموجد مجددى خاطره كتيرميور بيلنمز ...

* * *

١٩٠٠ سركيسى آرتق فرانسـه حكومتنجه بوهفته بوسـ بتون تحت قراره النـدى ، دائرهٔ قطعيته كيردى . درحال پيانقولر ، سركى پيانقولرى نشر ايدلمكه باشلادى . بوكون هرطرفده اعلانلر .. يكرمى فرانغه بر پيانقو .. فقط نه‌قدر فوائدى حائز : اولا كله‌جك اغستوسك اون بشندن اعتباراً هر اوچ آيده برقرعه كشـيده اولونيور . اقبالى اولانه بشيوز بيك فرانق اصابت ايله‌يور . بوندن ماعدا درت سـنه‌دن برى بويله بر پيـانقويه تملك ايدن ذات سركى ايچون يكرمى دخول بيلتنه حق قازانيور ، فرانسه شمندوفرلرنده ، اومنيبوسلرنده ، ترامواىلرنده دخى سركى زمانى اللى كيلومتره مسافه‌يه قدر نصف فيأتله سياحت ايله‌يور ، آز فوائدمى ؟

بوسركى ايچون فرانسه‌ده ، باخصوص پارسده ايچه كشمكش اولدى . كيمى سركى محلنى نهرك يالكز صاغ طرفنه تخصيص ايدلسون صول طرفنه كچلمه‌سون ديبور ،

كيمی‌ده عكسنی ادعا ايله‌يوردی . نهايت ايشته صاغی‌ده ، صولی‌ده (شانزه‌ايزه) يی‌ده ، (شان‌ده‌مارس) ی ده سركی استيعاب ايدييور . بويله قرار ويرلدی . فقط بوبابده حكومتی دوشونديرن نقليات مسئله‌سيدر . فی‌الحقيقه پارسك هرجاده‌سندن لااقل بش‌اون ترامواى ، اومنيبوس كچر ، قوشاق شمندوفرلريله آرابه‌لر ، بخار ترامواى‌لری‌ده جابا . اما ، ظاهر ، بوقدر وسائط كفايت ايتمه‌يورمش ، ١٨٨٩ ده بوخصوص تجربه ايدلمش . . بنابرين دها واسطه آرايورلر ، اك زياده (متره‌پوليتن) ديدكلری ير آلتی شمندوفرلرينی موافق بوليورلر . بونلری (تونل) لره بكزتمه‌ملی . . يرك اوستنده محل قالمادی ، سوقاقلر بنالر ، اردحام ، مرور وعبور طولو . . مقصد يرآلتندن كيف مايشاء وسائط نقليه ايشلتمكدن عبارتدر .

بوسركی ايچون تصور تصور اوستنه . . هنوز بيوك تصورلر ميدانه قونميور ، مخفی طوتيليور . كوچكلر بويله دكل . . مثلا برچوق بين‌الملل مؤتمرلر تشكل ايده‌چكمش : (مؤتمری قونغره‌يه بدل قوللانيورز . مؤتمر مذاهب ، مؤتمر جرائد ، مؤتمر حرب‌وصلح ...) بونلرك ايچنده بری واركه هم مهم ، هم غريب برمسئله‌يی موقع مذاكره‌يه قويمق ايسته‌يور . آمريقاده ، انكلتره‌ده

برچوق طرفدارلری حائز . بومسئله‌ده : اون اوچ آیدن مرکب سنه‌که بونکله تقویم حاضر ابطـال ایدیله‌جك ، تجارتجه بیوك فوائدی منتج بولونان بوتقویم جدید قبول ایدیله‌جکدر . سنه شمسی اون ایکی آیدن مرکب دکلی ، اوزمان اون‌اوچ آیدن متشکل اولاجقدر . بویکی‌اصولده کونشه آرتق اوقدر اهمیت ویرلمیه‌رك ایلك اون ایکی آی یکرمی سکز کوندن ، اون‌اوچنجی آی‌ایسه سنین عادیه‌ده یکرمی طقوز وسنین کبیسه‌ده اوتوز کوندن عبـارت بوله‌جقدر . موجدلرك قولنه کوره هر آی تمـاماً دورت هفته‌دن مرکب اولدیغی ایچون کونلر دائمـا عین تاریخه تصادف ایده‌جکدر .

مثلا کانون ثانینك برنجی کونی برپازار ایرتسیدر . برنجی ، سکزنجی ، اون‌بشنجی ، یکرمی ایکنجی کونلر دائما پازارایرتسی اولیور وقس علیه‌البواقی .

*
* *

افشای اسرار ادبیه : فرانسه‌ده بك‌چوق مشاهیر محررین نه‌یایدقلرینی ، نه‌یازدقلرینی ، صاقلایورلر ، برتأثیر ، برتعجب‌حصوله کتیرمك‌ایچون محصوللرینی بتیرییورلرده صوکره بردن بره میدانه چیقارییورلر . مع‌مافیه اوته‌دن ، بریدن معلومات ترشح ایدییور ، قارئین کرامز البته

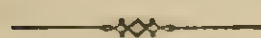
(فرانسوا قوپه) یی طانیرلر ، برشاعر ماهر ، برادیب لبیبدر .

نثرکی سهولتله شعریازار .. صحیفه‌لری قولای‌قولای وزنه‌صوقار . (فرانسواقوپه) نك کوچك بیوك برچوق حکایه‌لری‌ده موجود، بونلردن (هانریت) ، (کنجلك) لسانمزه مترجمدر. اوبر ترجمه‌یی کورمدم، بریکی (ثروت فنون) ده وقتیله نشر اولوندی ، خوشدر . حاصلی پارس ادبیات محافلنده‌کی ، قهوه‌لرده‌کی قیل‌وقاله نظراً (قوپه) – مجرم – عنوانی‌النده بیوك برحکایه یازییور- مش . اسلوب لطافتنه رنك فلسفه‌ده قاریشدیرییورمش. مترجملریمزه مژده ، تفرقه‌لر حاضر طورییور .

برقاچ دفعه (قیصقاچ) نامنده‌کی تیاتروسنی مدار بحث ایتدیکمز (پول‌هرو‌ییو) ایسه (قومدی‌فرانسه‌ز) ایچون براثر حاضرلامقله برابر (دوستلق) دییه‌ده غایت لطیف برحکایه یازییورمش . – دوستلق – کوزل بر موضوع .. شمدی‌یه قدر دوستلغه اعتماد ایدلمه‌یور ، اهمیت ویرلمیوردی . (بورژه) نك (سرکذشت‌فجیع) ندن صوکره بوجهت حائز قیمت اولدی . (دوستلق)ده کوزل اولسه کرك ، فقط اخیراً نشر ایدیلن شو (بر سرکذشت فجیع) جداً پارلاق ، ترجمه‌یه دکر نفائس

آثاردندر . او یله دیه‌بیلیرم که حکایات مترجمه‌مز میاننده همان مثلی یوق کبیدر ... یوقدر .

اوته‌دن بری آثارینی ، مزایاسنی ترجمه و تعداد ووصف ایتمکله بتیره‌مدیکمز (مارسل پره‌وو) ده (بستان مخفی) عنوان مونسی النده نفیس برمحصول وجوده کتیریورمش‌که بالخاصه مدار بحث اولیور . اثر باشدن باشه برثمرهٔ تحلیل ایمش . میدانده برشخص وارمش‌که اوده برقادین ایمش . موضوع : هرکسده موجود ، فقط هرکسجه مجهول ، نهفته برعشقی ، هم الهی ، هم صمیمی ، هم آجی برعشقی موشکافانه تدقیق وتصویردن متشکل ایمش ..

رسم صالونلری

(شانزه لیزه) ده کی ، (شان دومارس) ده کی رسم صالونلری بو هفته قاپاندی . بو ایکی صالون بر برینه دشمن دکلسه ده رقیبدر . ۱۸۸۹ ده فرانسه نك صنایع نفیسه اربابی میاننده بر اختلاف پیدا اولدی . ایشته بو افتراق او اختلافدن حصوله کلدی . برنجی هیئتك رئیسی رسام عسکری مشهور (ده تای) ، ایکنجینککی ده (پووی ده شاوان) در . کچن کون هر ایکی هیئت مشترکاً معارف ناظرینك ریاستی آلتنده اجتماع ایتدیلر . موسیو (ده تای) اوزون بر نطق ایراد ایله دی . ناظره خطاباً : « سز مورخسکز . بز رسامز . دیمك هپمز خادم نفائس عرفانز ، متحدالامالز . طبیعی بزی دوشونور ، حمایه ایدرسکز . کله جك سنه بو اجتماعکاهمز بیك طقوز یوز سرکیسنه مخصوص انشا آت واستحضارات صره سنده هدم اولونیور . بزم ایچون یکی بر محل تجمع حاضرلایور - میسکز ؟ زنهار معرضلرمزه سکته عارض اولماسون . آرادن بر سنه قاچیره جق اولورسه ق صنایع نفیسه مز رخنه یه

اوغرار. » دییه سوزه کیریشه‌رك شوسرکیلرك فرانسه‌یه، بتون عالم نفائسـه خدماتنی تعداد ایله‌دی ، رسـاملره‌ده نه‌درجه نفعی طوقوندیغنی سویله‌دی . بوبابده‌کی تصرف، حمایه ، تقـاعد صندوقلرینی آکلاتدی . بومعرضـلردن استحصال اولنان واردات ایله جمعیت صنایع نفیسه اربابی ایچون برنوع تشـبثات خیریه‌ده بولنیورمش . معـارف ناظری‌ده بونطقه کوزل برجواب ویردی . حکومتـك بوخصوصده‌کی درجهٔ تقید ومیل واهتمامندن بحث ایتدی. معارض آتیه ایچون یکی برکاشانهٔ نفیس انشـا ایدیلنجه‌یه قدر بوسرکیـلره بر دائرهٔ موقتـه‌نك بهمه‌حال تخصیص اولنه‌جغنی بیلدیردی .

ایکی آی اول ، شو صالونلرك ابتدای کشادنده ایلك تماشا ایله تهیجه کله‌رك سویندمدی . سورکلی اولمادی . صنایع نفیسه‌نك ، بالخاصه رسمك غوامضنی ، تاریخنی ، عصرلردن بری تقلباتنی ، تکاملنی ، فلسفه‌سنی بیلمه‌دکدن صوکره اوالواح لطیفه‌یه، اوهیکللره، اونفائسه باق‌طور.. نه‌چیقـار ؟ . نتیجه : نه‌خوش ! نه‌متین ! نه دلنشـین ! کودوك ، طفلانه علائم ابتهاجدن عبارت قالیور . بری طرفده برمنقدصاحب قدرت، برصاحب وقوف لوحه‌یی شویله‌برعمق نظرله سوزدکدن‌صوکره صانعك نه‌قیراطده،

نه‌مهارتده اولدیغنی آکلایور . اثرك بومیسانهٔ بدایعده‌کی موقع حقیقیسنی بولیور ، یالکز بوقدرمی یا؟ نه‌درلو تأثیرات ، القاآت ، تتبعات ایله وجوده کلدیکنی ، عصرلردن بری تمادی ایده‌کلن تحولات رسمیه‌دن هاکیسنه ونه‌مرتبه درجهٔ تماسنی بیلیور . حالنه ، آتیسنه ، ساحهٔ بدایعده‌کی رتبهٔ نفوذ وتجلیسنه دائر برحکم معقول ویرییور . نهایت بوتماشانك ذهننده اویاندیردیغی خاطرات ، معلومات ایله بشریتك بونوع بدیعه‌لرندن ، ایتالیانك دور تجددندن ، فلاماندن ، هولاندادن باشلایه‌رق زمانمزه قدر ، برچوقلرینی حافظه وخیالدن کچیرییور . بوحقیقت مدهشه‌یی ادراك ایتدکدن صوکره کندی کندیمی حزین حزین معاینه ایله : « بوعلمه ، برده شوفقدان علمه‌باقده آجی » دیدم . حجابمدن ، یأسمدن بومعرضلری صیق صیق زیارته کیده‌مه‌دم ، فقط نتیجهٔ تلهف برتبدل مسعود ایله تزیید غیرته منجر اولدی . براستاد عرفانده امدادیمه یتشدی . تابومعرضلرك ابتدای تأسسندن بدأ ایله متبحریندن (دیده‌رو) نك صالونلرینی ، صوکره‌عصریمزك (توره) ، (ثئوفیل غوتیه) ، (قاستانیاری) ، (ادمون آبو) ، (ماقسیم ده قان) ، (تن) ، (لارومه) کبی الك ممتاز صنایع نفیسه منقدلرینی بقدرالامکان مطالعه‌یه ، تتبعه

قو یولدم ، بوعجز ایله او وسعت قابل اولمایورسه‌ده مهما امکن، شویله‌بویله ! .. مکر صنایع نفیسه اولمایجه ادبیاتك فهم وادراکی غایت ناقص ایمش . بو ایکی شعبهٔ عرفان هرعصرده، هردورده بوداق بوداغه، دال داله کیرمش.. بر بدیعهٔ حسن اکمالی ایچون یارادلمش ایکی همشیره‌یه بکزه‌یور . بر ینك فضائل جمالنه دیکری شعشعهٔ کمال ویرییور . فرانسه‌ده ادبیات قدیمه ، خیالیه ، حقیقیه ، طبیعیه بر برندن تولد ، بربرینی تعقیب ، تزیین ، تنسیق ایله‌یورده نهایت میدانه الك چوق بدایع آثار قویا بیلمك چاره‌لری طوغیور ، دکلمی ؟ صنایع نفیسه‌ده بالخاصه رسمده عین جریانه عین صورتله تابع اولیور . مکتب قدیمده (راسین) لرك ، (مولیه‌ر) لرك ، (فرنه‌لن)لرك یانی‌باشنده (داوید ، رانغر، وانو) کبی رساملرك، حیرت! عین تصور، عین تفکر، عین آمال ایله یورودکارینی کورییورز. (ده‌لاقروا) ، (فرانسووامیله) تصویر وتصورلرنده ، لوحه‌لرنده طبقی (و یقتور هوغو) ، (لامارتین) ی آندیرییورلر ، بومجراده مکتب خیالیونی وجوده کتیر- ییورلر. (فلوبر) له همان زمانی زماننه (قوربه)یتشیور، الواحنده او یله حقیقته میل کوستر ییورکه بو یولده ادبای حقیقیونی بیله کچییور .

*
* *

قارئلریمز (رونتکن) شعاعاتنی ، بو اختراع غریبی بیلیرلر . غزته‌مزده بوکا دائر اینجه معلومات ویرلدی . حتی بر تحف حکایه‌ بیله نشر ایدلدی . بو شعاعات ایله بالفرض کیده کیده وجود بشرك داخلنی عیاناً کورمك ممکن اولسه کرکدر . فقط علمای عرفان بو نقطه‌ده قالمادیلر . پارس جمعیت طبیه‌سنك اجتماع اخیرنده روحك تصویری ، فوطوغرافیسی مدار بحث اولدی . اطبادن (بارادوق) سنه‌لردن بری « فکر بشردن انتشار ایدن تصورات‌ك فوطوغرافلرینی آلمق ایچون » چابالادیغنی بیلدیردی ، بو بابده‌کی الك صوك تجربه‌لرینی اکلاتدی . طبیك بو خصوصده قوللاندیغی اصول پك ساده : قاراناق ، یاخود قرمزی بر ضیا ایله منور براوطه‌یه قاپانیور . النی برلوحهٔ مخصوصه‌نك اوستنه وضع ایدییور . شدتله بر تصویره وقف فکر ایله‌یور . دیرکن بو تصویر لوحه‌نك اوزرنده حاصل اولیور . طبیعی نقش متحصل پك آچیق دکل .. انجق صاحب تفکرك خیالنی ، دوشونجه‌سنی اندیرییور . طبقی انك کبی متموج ، مبهم کورونیور .

دوقتور (بارادوق) بو نوع لوحه‌لردن برقاچنی اعضای جمعیته عرض ایله‌دی . مثلا برقادین کوچك برچوجغك تصویرینه وقف فکر ایتمش ، لوحه‌نك اوستنده

برچوجق تصویری ایچه مشاهده اولونیور. بوندنماعدا بعض الواحده وارکه قاریشیق ، طاغنیق ، پریشان برطاقم نقشلر ارائه ایدییور . بوکا سبب شوکه متفکرلرك حالت روحیه‌لری هیجانده ایمش ، کیمنده حدت ، حسد ، کیمنده بغض ، غرام وارمش ..

فقط بو یولده کی تجاربك الك غریبی پارس مکتب طبیه‌سندن مأذون (هادسن) و (استراتی) ناملرنده ایکی رومانیالی طبیبك شو تجربه‌لریدر : (استراتی) بکرشه اوچ یوز کیلو مترو مسافه‌ده کائن (قامپانا) یه کیدر . (هادسن) بکرشده قالیر . ٤ اغستوس ١٨٩٣ ده (هادسن) یاتاغه یاتارکن باش اوجنه بر ، آیاق اوجنه بر دیکر فوطوغراف آلتی قویار. عین ساعتده (استراتی) وار قوتیله بوالتلرده کورنمك ارزوسیله ، مراميله اویور. بونیده بکرشده احبابندن برینه یازار . اوذات مکتوبی آلیر ، (هادسن) ك یاننه کیدر ، باقارکه دوقتور برفوطوغرافی لوحه‌سنی چکمك ، چیقارمق ایله مشغول .. دیرکن لوحه‌نك اوستنده برتصویر پیدا اولورکه قسماً (استراتی) نك کنه بکزر .

طبی جریده‌لر بو یولده اوزون اوزادی یه تفسیرانه ، ایضاحانه کیریشیورلر . فقط مسئله هنوز ابهامدن خالی

دكل .. بومطالعات واضحاً اكلاشيلميور ، چونكه هنوز (رونتكن) كشفياتی مرتبه‌سنه كلمه‌مش . هرحالده بیوك ترقی دیمكدر . او برشعاعات ایله وجود بشرك داخلی ، اسراری مادهٔ كوریلیوردی ، بونكله‌ده معناً مشاهده اولونیور. بوعصرك عنوانی تاریخده (عصراختراعات) در دیورلر . اویله‌یا ، ساده (ادیسون) ك اختراع براتلری یوزاللی‌یی بولیور . انجق عجبا یكرمنجی عصر بوندن كری قالیرمی ؟ مسئله بوراده‌در .

*

* *

شرقه ، باخصوص مملكتمزه ، عاداتمزه ، دینمزه دائر اثر یازان غرب محررلری طاقم، طاقمدر. بونلرك برقسمی (پیه‌رلوتی) كبی ادبادركه سطحی تهیجات ایله اكتفا ایدرلر ، درلو تصویر وتصوره قویولورلر . اثرلرنده حقیقت آزدر ، خیال چوقدر. مثلا بومحررك (آزیاده)، (استانبول خیالتلری) ، (چول) كبی اثرلری لطیف اولمقله برابر مادهٔ جدی ، نافع دكلدر . بونلرله شرقی اكلامغه قالقیشمق بولوطدن نم قاپمغه بكزر . نه‌ایسه ، بوادیبلر تصویر احتساساته وسیله آرارلر . مقصدلری تحسسات ادبیه‌دن عبارتدر . لكن بری طرفده برسوری معلوماتفروش ، سوزده جدی سیاحین واردركه مملكتی

بش اون کون شویله بویله دولاشیویرمك ، آغزدن یالان یاکلیش بر ایکی سوز قاپیویرمکله شرقی ، اسرارینی ، غوامضنی اکلامش اولمق ادعای واهیسنده بولونورلر ، بویولده ظاهراً درین . حقیقتده سطحی ، کولونج کتابلر یازارلر . فقط فرانسه امرای عسکریه سندن قونت (هانری ده قاستری) برقاچ کونه قدر « اسلامیت خاطرات ومطالعات » دیه بر کتاب کزین نشر ایله یورکه بو خصوصده پارلاق ، بیوك براستثنادر . چونکه اولا مؤلف مزیت صاحبی ، محق ، بیطرف اولمقله برابر سنه‌لرجه میانهٔ اهل اسلامده بولونمش ، لسان عربی‌یه ابیدن ایی‌یه وقوف کسب ایله‌مش ، دین مبین اسلامی ، مسلمانلری حقیقی بر صورتده تدقیق وتعمیق ایله‌مش . . بونکچون اثر حقائق کسترنده روح وار . غربك اکثر تاریخلرنجه کلمة اللهك انتشار خارق العاده‌سنی سیف اسلامك جلادتنه ، تدمیرینه عطف اولونور . قونت (قاستری) ایسه الك واضح دلائل ایله بوتجلینك ، تعالیك منشأی اسلامیتك فضیلت حقپروریسنده ، خلفای اسلامك مروت مساعده کاریسنده اولدیغنی کوستریور ، درسعادتدن اندلسه قدر سوز کوتورمز مثاللر کتیریور . صوکره ده بونلری نصرانیتك اودورده‌کی مساعده‌سزلکیله مقایسه ایله‌یور .

اسلامیت فتح ایتدیکی مملکتك ادیاننه ، عاداتنه رعایت ایله‌دی ، رخصت ویردی . نصرانیت ایسه اوزمان کیردیکی یرده خریستیان اولمایانلری محو ایتدی . بومطالعات بربیطرف ، مدقق ، آشناقلمدن چیقدیغی ایچون البته مشکوك عد اولونماز . بوندن صوکره قونت (قاستری) تعدد زوجات بحثنه کچیور . شرع شریفه کوره شرائط مخصوصه‌سنی بسط ایله بونلرك ایفاسندن بیان عجز ایدلدیکی ، اجرای عدلدن قورتولدیغی حالده برله اکتفا امر جلیلنی بیلدیرییور . زمان جاهلیتده تعدد زوجات حددن افزون ایکن اسلامیت بوعادتی بوصورت وبوشرائط ایله درده حصر وتنزیل ایله‌دیکنی علاوةً درمیان ایله یورده مشایخ کرامدن (شیخ الشعرانی) کبی افاضلك حسیاتنی ایضاح ایدرك تعدد زوجاتك نه‌ممدوح برصورتده مرعی اولدیغنی اثبات ایدییور . بوصورتله اسلامیته دائر انتشار ایدن برچوق خرافاتی ابطال ایله‌دکدن صوکره توکل بحثنه کچیور . فرنکلر توکلی فکرلرینه کوره سوء تفسیر ایله اسلامه بوفضیلتی برنقیصه اولمق اوزره عطف ایدرلر . کویا هرمسلمان اودرجه متوکل ایمش که اوی یانارکن قوللرینی باغلار ، قارشیسنه کچر ، قورتارمغه چالیشمازمش . . یاناجقسه یانار . قورتولاجقسه قورتولور

دیرمش !. حال بوکه اسلامده‌کی توکلك شجاعتدن ، صبر ومتـانتدن مرکب بر فضیلت اولدیغنی بو کتاب حقـائق نصابك مؤلفی بزه وقت براقمه‌دن کوزلجه اظهار ایله‌یور.

اویله دییه‌بیلیرم‌که غربده‌شرقمزه دائر بودرجه‌محققانه، بیطرفانه ، عالیجنـابانه یازلمش اثر یوق کبیـدر . قارئین کرامدن بحثه مراق بیورانلر بومجلهٔ جمیله‌یی اوقوسونلر، هم اوقوملیدرلرده ! ..

*
* *

بوهفته قونت (قاستلان) ایله قونتس (قاسـتلان) بولونیا اورمانده برمسامره ، براکلنجه ترتیب ایتدیلر . یدی بیـك کشی دعوت ایله‌دیلر . قونتس مشـهور بر آمریقالی متمولك ، ابوالذهبك قیزیدر. زوجنه میلیونلرجه جهاز کتیردی . نه اولورسه اولسـون ، پارس غزته‌لری ایسته‌دکاری قدر بودعوت مشعشعه‌دن بحث ایتسـونلر ، موسیقیلر ، رقصلر ، تعریف ایله بیترلمه‌سون .. اوجهت بزجـه حائز اهمیت دکل . . یالکز بو وسـیله ایله بوشهر شعشعه دارك کبـار عالمنه برنظر عطف ایتمـك فائده‌دن خالی اولماسـه کرك : (پول بورژه) کبی بعض حـکایه نویسلر بوعالمی ایچه تصویر ایله‌دیلر. بعضاً چرکین کوشه‌لر کوسـتردیلر اما ایچه‌ده مسـامحه کارانه ، تقدیر پرورانه

داوراندیلر . فقط اخیراً (پول‌هرویبو) حدی تجاوز ایله‌دی ، صوك بر اثرنده بو بیانه‌یی ده ، افرادینی ده او صورتله شرح ایتدی که دهشتدن ، کراهتدن عادتا انسانك توکلری اورپرییور . پارسك کبار عالی حقیقةً قاپالیدر . دکمه فرد اورایه داخل اولاماز . بودائره‌یه دخول ایچون یا ارباب اصالتدن اوملی ، یاخود بیوك برشهرت ادبیه وسیاسیه اصحابندن بولونملی .. کچنلرده بونوع حکایه‌لری اوقویه‌اوقویه قفا طولدیران مراقلیلردن بری بوعالمه شویله برکیرمك چاره‌لرینی آرار . اصالتی ، شهرتی ، یوجه بر ثروتی اولمادیغی ایچون مرامنه بردرلو ایره‌مز .. نهایت شو واسطه‌یه مراجعت ایلر : ینه بولونیا اورماننك برکوشه‌سنده قونتلردن بری برمسامره ، برضیافت ترتیب ایله‌یورمش .. سفره‌نك تنظیمنی وسائره‌سنی معروف برلوقانطه‌جی‌یه حواله ایتمش . بوذات همان کیدر ، اولوقانطه‌جی ایله عقد مقاوله ایلر . سفره‌جی باشی صفتیله ضیافتده کیزلیجه بولونمق فرصتنی الده ایلر . ضیافت کونی سفره باشدن باشه ، دوقلر ، دوشسلرله ، پرنسلر ، پرنسسلرله ، قونتلر ، قونتسلرله طولو ایکن . اومراق صاحبی‌ده خدمتجیلره ناظر صورتیله اورتاده بریاندن بریانه طولاشیر ، هر مصاحبه‌یی ایشیدر . هرجهته کوز

کزديرر . حاصلی ایستدیکی کبی مقصدینه نائل اولورکن بر ده مدعوینده‌ن بری بوساخته خادمك هویتنی هرانصلسه کشف ایتمسونمی ! هرطرفدن تعجبلر ، حیرتلر ، قهقهه‌لر قوپار . لکن بو نوع کبارلغك بیوك بر شرطی‌ده مسامحه وظرافت اولدیغی ایچون همان بو آدمه سفره‌ده بر یر ویردیلر . روی ملایمت کوستردیلر . اکلنجه دهاسورکلی برصورتده تمادی ایتمکه باشلار .

پارسك بعض لطائفی ، عجائبی واردركه ، صانیرم ، صرف بو دیاره منحصردر ، باشقه اقلیمده كورلمز . كچن كون تراموایه بندمدی اوست قانده یریوقدی . ناچار اشاغی‌یه طیقلدق . آشاغی قات هم ایكی قات بهاسنه یعنی اوتوزسانتیمه ، تقریباً اللی پاره‌در ، هم‌ده یوقاریسی كبی مفرح دكلدر . چوق كچمدی یرلر هپ طولدی . قادین اركك برچوق انكلیز سیاحلری واردی . بومباركلر شو موسمده پاریسی الت اوست ایدییورلر . زیارت ایتمدك یر براقمایورلر . قارشیمده چوقدن بری قالب قیافت یرنده ، اوست باش تمیز برذات اوطورییوردی . اوكنده قوجه برقوطو واردی . آرابه یورومكه باشلاینجه بوقوطویی آچدی . بركمان چیقاردی . بیوك او پراده ایمشز كبی برطرفدن چالمغه ، برطرفدن تغنی‌یه قویولدی . طوغریسی فنا چالمایوردی . هله هیچ فنا شرقی سویله‌میوردی . هپ عشق وسودا نغمه‌لری كه حاضرونی عادتا اكلندیرییوردی .

بیلتجی یوقاریدن اینه‌رك جزئی برمسامحه‌دن صوکره منعه قالقیشمایدی ، بو آهنك و طرب دها دوام ایده‌جکدی . شومنی غریب کوردمدی . هرکس ایسته‌دیکی کبی اکله‌نیر ، کیم نه‌دیر ، دیدمدی ، فقط حقیقت اویله دکلمش . بوموسیقی شناس فصلنی بتیردکدن صوکره شابقه‌سنی چیقاردی ، صاغه صوله اوزاته‌رقدن پاره طوپلامغه باشلادی . اولدقجه‌ده طوپلادی . بعده ارابه‌دن اشاغی صیچرادی کیتدی ، دیرکن ، شبهه‌یوق ، او بر تراموایه آتلار ، اورادنده اپجه قازانیر . . فقط شوکار وکسبه سبب حریفك اوستی باشیدر ، اومکلف افندی بویله برعادی چالغیجی اولسون .. دورك بیوك برحکایه‌نویسی ، (موپاسان) دییورکه : « پارسده انسانك یاتاغی اولماسون ، ضرریوق ، فقط اثوابی اولملی .. »

(غره‌نل) سوقاغنده‌کی (کل سرکیسی) نی کورمکه کیتدم .

کچنلرده (اقدام) برمراق صاحبنك یتشدیردیکی کللردن بحث ایدییوردی . فقط اوانی بوسرکیده سیر ایتملی ؛ شعرامزك حقی وار . بولطیف چیچك قدر طبع شاعرانه‌یی اوقشار بدیعه‌لر آزدر . شعرای غربده مفتون کلدر . مثلا (پول بورژه) دها زمین حکایه‌یه

بسبتون دوکولەدن اول بر شعرندە کلدن شو یلەدم اوربیور: « نەقدر دوداقلرمز قلرینە، اوزرلرینەقونیور، طوربیور ! باری کللر بزە بوسۀ یاردن لذت ؛ نشانە ویرسەلر ! » حقیقت ، کللردەکی شورائحۀ روانبخش ، مشامی اوصورتلە شادایلیورکە لبلرە بربوسە طعمی کلیور. سرکی دکل ، عادتا بربستان ، بربستان کل . رنکارنك ، طاقم ، طاقم کوناکون کللر ، هلە یاپراقلرندەکی تحول دیدەلری شن ایلەیور . بجە هیچ کوروللامش چشیدلر : بیاض ، صاری ، قرمزی ، پنبە . . هرچشیدك اوزرندە عنوانی وار : (مارەشال نیل) ، (دوشس اورستد) ، (لؤلؤابیض) (پرنسس استفانی) (لیون بدیعەسی) (مابل هاریسون) ...

*
* *

پارسك الك بیوك غزتەلرندن (ژورنال دەدبا) نك تیاترو منقدی مشهور (ژول لەمتر) آرتق بوخدمتدن چکیلیور . تیاترو منقدلکی نەدر ، ناصل بر وظیفەدر ، نە قدر حائز اهمیتدر ، وقتیلە برتفصل عرض ایلەدك . (ژول لەمتر) بونوع منقدلرك بحق سرفرازیدر . اولا یالکز تیاترو منقدی دکل ، هر جهتجە ، هرشعبەجە متنفذ ، نافذالکلم برصاحب تنقیددر . (معاصرین)

عنـوان عمومیسی آلتنـده پی‌در پی نشر ایله‌دیکی آلتی جلددن مرکب آثار انتقـادیه قوهٔ علمیه و ادبیـه‌جه ، مزیتجه نادرالامثـالدر . بونکله برابر منقد مقتدر یالکز بووادیده قالمادی . (قراللر) کبی برایکی اثرنفیسیله بیوك برحکایه نویس اولدیغنی‌ده هرکسـه تسلیم ایتـدیردی . حکایه‌ده حقیقته ، حکمته میـالدر ، خیاله آز یاقلاشیر . املی وقایع حقیقیه‌یی ، هنوز کذران‌ایله‌مش وقایع حقیقیه‌یی حکایه کسوه‌سنه صوقارق‌ایچه محاکمه وتدقیقدن عبارتدر. حکایه‌دن صـوکره تیاترو مؤلفلکنه کچدی . اویونلری هرصحنه‌ده بیوك براعتبـار قازاندی . شـمدی منقدلکی ترك ایتمسی‌ده بتون بووادی‌یه دوکولمك ایچوندر . کچن‌سنه انجمن دانشـه کیرمش ، آرتق منتهای شرف ادبه هنوز نسـبةً شبابنده ایکن ایرمشدی . فرانسـه‌نك اك کنج ، اك صاحب کمال ، اك متین اعاظم ادباسـندندرکه بوجهتجـه (پول بورزه) یی آندیرر . بو دکرده برقاچ محرر واردرکه همان هر مملکتجه طـانمش ، آثاری هر لسانه کاملاً دکلسه‌ده قسماً ترجمه ایدلمشـدر . بزده بویله یاپسه‌ق فنـا اولماز . بش‌اون صـاحب قلمك اك نفیس ، اك‌زیاده مزیت ، ماهیت ، حکمت کوسـترر محصوللرینی لسـانمزه نقل ایتمك اوقدر مشـکل دکل . فقط بونلرده

براطراده رعايت ايتملى ، هر ايكى طرفه آشنا برخامه بوتقلياتى فصل فصل مطالعات ايله توشيح قيلملى . مثلا : « (بورژه) شودر ، شوحكمته ميل ايلر . ايشته بوائرنده كوريرسكز ، بواخلاقى تعقيب ايلر . شوكتابندن اكلار - سكز ، شويله يازار ، شويله سويلر . بويله باشلادى ، بويله دوام ايديور ... » ديملى تاكه قارىء غربك مؤلفنى ده ، ادبياتى ده ايجه ادراك ايتسون ده آندن ادبياتمز ايچون نه درلو فيض آله جقسه آلسون . بويله براصول منتظمه ومستحسنه يه اتباع ايدلمه دكدن صوكره مؤلفات غربيه دن استفاضه مز جدى اولماز . (ژول له متر) ، (بورژه) ، (آناتول فرانس) كبى حالاً فرانسه نك استقبال ادبنى احاطه وتشكيل ايدن ، بربرى ارقه سنه معززاً انجمن دانشه كيرن اعاظم شبان محررين ندن الده ظنمجه هيچ برترجمه مز يوق . روامى ؟

هر بيوك غزته نك بويله برتياترو منقدى واردر . بونلرك بيرى (تان) غزته سنككى ، يعنى مشهور (سارسه ى) در . قيصه بويلى ، طيقناز ، متين كوربوز ، بياض صاقاللى براختياركه هركون برقاچ غزته يه بردن مقاله لر يتشديرير . (تان) ده هر بازار اقشامى تياترو تنقيداتنه دائر قوجه برتفرقه ويرير . خوش صحبت ، خوش مقال اولديغى

ایچون بن‌العوام پك زیاده صاحب نفوذدر . یازیلرینی ، باخصوص (تان) نفرقه‌لرینی هرکس سوه سوه اوقور . میانهٔ ادباده لقبی (سارسه‌ی‌دایی) در . مزاحی، لطیفه‌یی پك سور . بوسنه کلمش ایکن بوقدر یازی ایله برابر بتون تیاترولرده برنجی تماشالرده اثبات وجود ایلر . چونکه خامهٔ تنقیدی یوروتمك ایچون بوایلك اویونلری کورمکه، اثری‌ده، اویونجیلری‌ده نظرهٔ تدقیقدن کچیرمکه مجبوردر.

خاطراتنه، تتبعاتنه، مشهوداتنه حدیوق.. بومسلکده اوتوز سنه‌دن بری دوام ایدییور . نه‌لر یازمش ، نه‌لر کورمش ، نه‌لر اوقومش ! انجمن دانشه نامزدلك تکلیف ایله‌دیلر . . رد ایتدی : « اخص آمالم اولدکدن صوکره سنك قبریمه انجق شوایکی کلمه‌یی یازسونلر : غزته‌جی ومعلم » دیدی .

تیاترو انتقاداتنی بویله پازار ایرتسندن پازار ایرتسنه ویرن (دەبا ، تان ، لیبرته) غزته‌لریدر .. جرائد سائره هراویونی اویناندیغی کیجه‌نك ایرتسی کونی صحیفهٔ تنقیده آلیر . (فیغارو) ده (هانری فوکیه) کذا جامع‌الکل برصاحب قلمدر ، سیاسیاتدن ، ادبیاتدن ، صنایع نفیسه‌دن ، هرشیدن بحث ایدر . کچن‌سنه (اورنك) دیه ادبادن بریله مشترکاً بالتألیف (اوده‌ئون) ده اویناتدیغی

اویون بیوك رغبت قازاندی .

(ژورنال) ك منقدی (قاتول مندس) مزیت شعریه وادبیه‌سیله مشتهردر . مع مافیه سوزلری غرائب افکار ایله مالامالدر ، مفرطـدر . هیچ بر اثری بکنمز . . یاخود زور بکنیر . حاصلی مطبوعات حاضره ده بالخاصه تیـاترو منقدلری بیوك بر موقع اشـغال ایله‌یور . بونلر اولمایجه غزته فیض بولمایور .

*

* *

(صوربون) شـمدی حقیقی فورانده .. قارئلریمز البته بیلیرلر . پارسـك ادبیات وفنونجه علوم عالیه دار ـ التدریسنه بونامی ویریبورلرکه بنـانك مؤسسی (روبر صوربون) اسمنده‌کی ذاته اضافتله ایمش. اسکی صوربون تاقاردینال (ریشلیو) واون‌اوچنجی (لوئی) زماننده‌در. یکی صوربون هنوز بنا اولونیور .

(باقالوره آ) دیدکلری علوم اعـدادیه امتحـانلرنی هرسنه تموزده صور بونده ویریلر . (باقالوره آ) اصولی فرانسـه تحصیلنك اسـاسیدر . هانکی مکتبده ، هانکی اعدادیده نرده‌اوقورسه‌کز اوقورسکز ، حاضرلانیرسکز ، صوکره پارسـده صور بونه ، ولایتلرده اکا مماثل دار ـ الفنونلره کیدرسکز . مسـلککزه کوره یا ادبیـاتدن ،

فکری قولنوغنك التندەکی جزءداندن دها زیاده طولودر. متانتله طاورانیر ، متانتله جواب ویریر . سوزی متیندر، موفقیتدن هرکس کبی کندی ده امیندر .

ایشـته چوجق بویله‌جه امتحانی بیتریر . آشـاغی اینر . قاپونك اوکنده پدر ، والده ، همشـیره بکلیور . اوپوشمه‌لر ، سویشمه‌لر ، التفاتلر .. آرتق طالب مأذون ظفرینی حزم ایده‌مز، نه‌یاپاجغنی بیله‌مز . فقط، افسوس پارسده نیجه بویله مأذونلر وارکه نهـایت (بونمارشـه) مغـازه‌لرنده بریر بولورلرسه مسعود اولیـورلر . بعض بدبختلری ده کیده کیده آرابه‌جیلغه بیله قائل اولیورلر . اوت، پارس آرابه‌جیلرینك آره‌سنده حتی مکتب حقوقدن بیله شهادتنامه‌لیلری بولونیور ایمش !

*
* *

بوهفته (رەوودەدوموند) مجموعه‌سنده جداً شایان مطالعه صحیفه‌لر وار . باشده (یکرمی بش سنه صوکره) دیه (دوق دەبرولی) نك امضاسـیله برمقالهٔ سیاسیه ، برمقالهٔ سیاسیه‌که فرانسه‌نك بومدت ظرفنده‌کی سیاسیاتنی کوزلجه بسط ومحاکمه وتنقید ایله‌یور . (دوقده برولی) زمانك اك بیوك محررلرندن ، انجمن دانش اعضاسندن ، بونکله برابر مهرهٔ سیاسیوننددر . ١٨٧٠ محاربه‌سندن

صوكره فرانسه طرفندن مبعوثاً لوندره قونفرانسنده بولونان بوذاندر . اندن صوكرهده دفعات ايله خارجيه نظارتي و رياست وكلايي درعهده ايله‌مشدر .

بو مقاله‌ده فرانسه‌نك روش سياسيسنده‌كي مستملكات ميلي، (تونكن) لري ، (داهومه) لري ، ماداغاسقار) لري مؤآخذه ايله‌يور . بويله بردورهٔ مهمه‌ده قواي عسكريه‌مزي دنيانك درت طرفنه بلافائده طاغيتمق كار عاقل دكلدي دييور .. بوسفرلرك اسبابيله نتايجني مقايسه ايدييور . بوندن ماعدا غرب دولتلرينك سياسيات عموميه‌سنه دائر بك حقيقي مطالعه‌لرده بولونيور . دورك مفيد برتاريخچه‌سني ياپيور ، هرحالده اوقومغه دكر برمقاله .. ينه بورساله‌ده (هانري‌ده‌ره‌نيه) نك – كوچك منظومه‌لر – ديه برشعري واركه معناً كوزل ايسه‌ده بزجه لفظاً‌ده شايان بحثدر . (ده‌ره‌نيه) متين برشاعر ، فقط الفاظده مسامحه‌يه بك ميال ..

فرانسزلرك (هياتوس) ی یعنی برنوع تنافری واردركه شعرده معايبدندر : بركلمه حروف صوتيه‌دن بري ايله باشلاماملي . مثلا Il alla avec elle كبي . (آلفرد دو موسه) بك آز بومسامحه‌يه دوشديكي ايچون اوقدر

قدرت ادبیه‌سنه رغماً ینه مؤآخذه اولوندی . حال بوکه (دەرەنیه) :

Silencieux s'endorme (ou anxieux) se taise

مصراعنده اولدیغی کبی لاینقطع بوقصوره جواز ویرییور. بزده بویله آهنکه پك دقت ایدلمه‌یور اما بکا اویله کلیورکه بعضاً (کوچك کوچك ، رمق قالدی ، آز زیان، وقت طار) کبی اوفاق تنافرلر بیله سمعه‌خوش عکس ایتمه‌یور. انسان بونلردن ممکن مرتبه توقی‌یه مجبور اولیور .

بوندن ماعدا (دەرەنیه) قافیه‌ده پك سربست طاورا۔ نیور. مفردی جمع ایله تقفیه ایدییور . tombe, colombes کبی . بزده (خنده‌ك) ی (سندن ، تن) ایله هم قافیه عد ایله‌یورز . بوکا جواز ویرلسه کرك ، چونکه سمعه ملایمدر. لکن بوشاعره کوره esprit ایله gendarme ناصل هم قافیه اولیور ، عقلم ایرمه‌یور . قافیه‌نك آهنکه بیوك خدمتی وار . بونکچون مقید اولورسه طبعی دها زیاده خوش کلیور .

بو هفته پارس مشاهیر نسوان ایله اوغراشدی ، طوردی . اولا امریقا محررهلرندن (استوو) ك خبر وفاتی کلدی . اورتایه بوادیبه‌نك انفس آثاری : « طوم دایینك کلبه‌سی » عنوانلی حکایه چیقدی . هرطرفدن مطالعه‌لر باشلادی . کوچك براثر اماعالم افکار معصومیتده بیوك برایز براقمش .. امریقانك بیچاره برصنف خلقنی مدافعهٔ قامه الیمش ، پك زیاده حسن تأثیر کوسترمش . برمحصول فکری وادبی ایچون تاریخ تقلیبات بشریه ده بر طوتمق بویله اولور . بوقادینجغز بویله‌ترك حیات ایدر، لکن اثری اولمز . چونکه سرکذشت انسانیته قاریشمش ، اندن برصحیفه اولمشدر . بومحرره‌نك مناقبندن بری ده انکلیز شاعری مشهور لورد (بایرون) ایله قاریسی لادی (بایرون) آره‌سنده ، حالاده اونودلمایان منازعه ومنافرتده ضعیفدن ، مغدوردن ، قادیندن طرفه میل ایتمسی ، شدیدالمآل توبیخنامه‌لرله شاعرك بوحقسزلغندن ،

یعنی زوجه‌سنه روا کوردیکی معامله‌دن طولایی خاطره‌سنی خیر یادلامسیدر. غریبدر، بوادیبه‌نك خبر وفاتی بورایه واصل اولور اولماز بیلدکلرمدن کیمه راست کلدمسه بوندن بحث ایدییوردی. بو اشتهار بنی مراقه دوشوردی. صوکره اکلادم، مکر شو ذکر ایتدیکمز حکایه همان بتون اوروپا عالمنده، محله مکتبلرنده طبقی معهود (روبنصون) کبی برقرائت کتابی، اولارق الدن اله دوران ایدییورمش. لکن بوزمین (روبنصون) دن پك مهم، پك رقیق، پك سوز شناك. اوقدرکه عادتا قلبی حزن ایله مالامال ایدییور. هله اطفال معصومه‌یی هونکور هونکور آغلاتیور. بوکتاب هرلسانه بش اون کره ترجمه ایدلدیکی حالده لسانمزه هنوز نقل اولونمامش.

بومشاهیرك ایکنجیسی ایسه عصر حاضر ابتدالرینه طوغری یتیشن (مارسلین‌ده بوردالمور) اسمنده برشاعره‌که حزنیله، ملالیله، حالیله، مناسبانیله شعرای خیالیونك سر افرازینی، (لامارتین) ی آندیرییور. کچن کون (دوئه) ده، مسقط رأسنده بوقادینه برهیکل رکز ایدلدی. بوسببله غبار نسیان ایله پوشیده برخاطره، برشهرت ظاهره اخراج اولوندی. حقیقت (مارسلین) فطرةً شاعر ایمش؛ شعرنده اویله حزین پارچه‌لر وارکه

بودورده بيله سوه سوه اوقونيور . بتون ادبای خياليون هوغولر ، آلفرد دهوينيلر ، موسه‌لر بوشاعره‌يی بحق تقدير ايدولرمش . هله (لامارتين) برشعرنده شووجهله تبجيل ايتمش : « سسك مينی مينی قوشلره حزين حزين تعليم آهنك ايلر . تاكه صياد بی‌امان بونكله مرحمتـه ، رقته كلسونده او بيچاره‌لره ايلشمسون ، ايلشمسونده يووالرنده راحت راحت قول ، قاناد بيوتسونلر . فقط سنك سسكده برنغمهٔ مرغك مقلديدر ، اويله حزيندر ، اويله دلفريبـدر . نسـيم سحر انزواگاه درد وملالكی نه‌قدر تحريك ايدرسـه روحكده اوقدر محرق فريادلر ايثار ايلر . »

ايشته زمانك ايكی اوچ شاعری بالاتفاق بوشاعره‌يی كوشهٔ نسياندن قورتارديلر . دها برهفته اولی (مارسلين) دن اثر اوقويان پك سـيرك ايكن شـمدی حددن زياده صيقلاشدی .

اوچنجی شهيرهٔ دوران ايسه ژان‌دار قدر . فرانسه‌يی هيچ بردورده برلحظه اشـغالدن خالی قالمايان ژان دارق بوهفته ورد زبان عام اولدی . چونكه (ريمس)ده اركان حكومت حضورنده بو وطنپروره بيـوك برهيكل ركز ايدلدی . ژان دارقه دائر تفصيلاته كيريشمكه لزوم يوق .

انجق شو فكر غريبي عرض ايده‌يم . محررلردن بری شوفرصتدن استفاده ايله انجمن دانش كبيرده‌كی اعضانك قرقنه بردن مراجعت ايله‌يور . بو بابده‌كی فكرلرینی ، رأيلريني صوریيور ، طبيعی هب تقدير وتكريم ايله مالی جوابلر آليور .

*
* *

(ادمون دوغونقور) كچن كون وفات ايله‌دی . بو خبر بلكه ممالك اجنبيه‌يی چوق مشغول ايتمز . فقط فرانسه مطبوعاتنه بوندن زياده تأثير ايدن حوادث نادردر . (غونقور) لر قدر بو دورده برمرتبهٔ بلند ادب احراز ايدن ادبا آزدر . (غونقور) ايكی برادردرلر ، (ژول ، ادمون) اوبری ، كوچكی ۱۸۷۰ ده ترك حيات ايله‌مشدی . بو ايكی قاردش وير يرلر ، برابر يازی يازارلر . (ژول) ك وفاتنه‌قدر يكرمی جلدی متجاوز اثر وجوده كتيريرلر . بونلرك ايچنده اويله‌لری واردر كه عصرك نفائس آثارندن معدوددر . ايلك اوكجه كوچك مقاله‌لرله باشلارلر ، صوكره رسمه ، انتقادات رسمه قويولورلر . اون سكزنجی عصرك تاريخ نفائسنی ، لوحه‌لرینی ، آثار لطيفه‌سنی ، قادينلرینی موشكافانه تدقيق وتوصيف ايدرلر . مصنوعات ومعمولات نفيسه ايله كشف طبيعت وماهيت

قیلارلر. بالآخرەده بوسبتون وادئ حکایه‌یه دوکولورلر. ایشته بووادیده ذروهٔ کمالی بولورلر ، اونه اسلوبدر ، اونه معنادر ، اونه تحلیلدر . ایکی ذکا ، ایکی پارلاق باش باشه ویریيور ، بدیعه‌لر حصوله کتیریيور ، بواشتراك نه‌درلو اولیور ، ایشته غرابت بونقطه‌ده‌در : (زولا) نك قولنجه هرایکی برادر بردن برموضوعی تصوره قویولورلر ، صوکره بوتصوراتی یکدیکریله مقابله‌ایدرلر ، الك کوزللرینی بکنیر آلیرلرمش . اثرك هرصحیفه‌سنی بویله‌جه اولا آیری آیری یازار ، صوکره بالمقایسه حذف واثبات قیلارلرمش . مثلا (سورفیلومن) حکایه‌سنی یازارکن برابرجه خسته‌خانه‌لری طولاشمشلر ، کافهٔ وقایعی نظرهٔ تحلیلدن کچیرمشلر ، ذاتاً اثر بوتحلیلاتك قیل پارارجه‌سنه متین ، بدیع براسلوب ایله تصویر وتطبیقندن عبارتدر .

١٨٧٠ دن صوکره (ادمون) یالکز قالیور. اسکیسی کبی جودت ووفرتله اثر میدانه قویامیور . مع‌مافیه ینه یازییور . بعضلری بو یازیلرك اولکیلردن دها آز قوتده اولدیغنی ادعا ایدییورلر . بنجه بوادعا طوغریدر . آنجق بوندن (ادمون) ك (ژول) دن اشاغی اولدیغی هیچ برزمان اکلاشلماز ، او بری او وقت اوله‌یدی‌ده بریکی برحیات قالایدی ، ینه بویله اولوردی .

(غونقور) لرك حياتی باشدن باشـه حقيقی برحيات ادبيانه‌در . ادبياته ، نفاسـته وقف اولونمش برحياتدر . بوعمرده سراپا برامل تجـلی ايله‌يور : ادب ، صنعت ، نفاست . نه‌ذوق عائله ، نه‌ميـل ديكر . صرف ادبيات ، صرف صنايع نفيسه، بدايع صنعتله‌كلين كبی مطرابر كاشانه ، ينه اودرجه صاف ، لطيف برمعيشت ، هيـچ قابالقدن ، عاديلكدن اثريوق. هرفكر ، هرحال ، هرمعامله كزيده ، حتی لوازم بشريه ايله تأليف قبول ايتمـه‌يه‌جك درجه‌ده كزيده . . بوطبيعت ، بوصنعت ايكی برادری مسـعود ، جهانده نه‌قدر سـعادت قابلسه اوقدر مسعود ايدييور . ثروت ، شهرت ، رفاهيت يولنـده كيدييور . اولدكدن صوكره ده ادبياته معاونتده ، مقصدلرينه خدمتده دوام ايتمك ايچـون (غونقور) لر املاكنجـه برانجمن دانش تصور ايدييورلر . اوكلی مال ومنـاللرينی‌ده بواملة نذر ايله‌يورلر . (غونقـور انجمن دانشی) و صيتنـامه‌دن اكلاشلديغنه كوره ، اون اعضـادن مركب اوله‌جقدر . بونلردن سكزينی حياتنده (ادمون) انتخاب ايتمش، ديكر ايكيسنی بوسكز اعضـا انتخاب ايده‌جكلردر . بواعضادن هيـچ بری بيوك انجمن دانشدن اولميه‌جق ، بعدالانتخاب اورايه كيررسه اوته‌دن مستعفی نظريله باقيله‌جقدر . دها

تحفی بوانجمنده شعره رغبت یوق . دیمك . انلرجه بوواديِ اوقدر مساعد اولدیغی حالده بیله فرانسزلر زمین شعری ینه جدی بولمایورلر .

شو بله مجملاً ماهیتنی بسط ایلدیکمز (غونقور) لرك مزیت ادبیه‌لرینی تشریح ایچون ستونلر ، صحیفه‌لر ایستركه بونی‌ده ایکی اوچ آیه قدر (اقدام) ه نقله باشلایه‌جغمز صوربون ادبیات طبیعیه درسلرنده بولورز . طبیعیون ادبیاتنك ایکی بیوك مؤسسی ، تمثال مشخصی (غونقور) لر ایله (زولا) در ، فقط بریکی ده اعتراف ایلر : حق وفضل تقدم اوبرلرینکدر . ذاتاً بوندن اون بش کون اول بر ضیافت ادبیه اولدی . (غونقور) ه رعایتندن (زولا) مقام ریاستی قبول ایله‌مه‌دی . (غونقور) محب خاصی (دوده‌نك) اونده وفات ایله‌دی . بو صوك زمانلرنده اخیراً نشر ایله‌دیکی « دفتر اعمال » ك صوك جلدی ایچون ایچه‌هدفلره ، تعریضلره اوغرامشدی ، الك یقین دوستلری بیله کندندن اوزاقلاشمشدی . بو « دفتر اعمال » نه غریب اثردر . ایکی قاردش اله معنیً ، مادةً فیل دیشندن معمول برقلم آله‌رق ، نه کوردیلر ، کیمی کوردیلر ، نه‌دوشوندیلر ، نه کوریشدیلرسه بدیع برشیوه ایله کونی کوننه بلاقید ، بلااحتراز بوصحیفه‌لره درج ایدییورلر . قاردشنك وفاتندن

صوكره (ادمون) بو قيوداتده ينه دوام ايدييور . فقط اكثرسطرلر معاصرينده‌ن بعضلرينه فنا طوقونديغى ايچون بونلرى شمديلك قسماً باتنقيح نشر ايله‌دى . اويله ايكن اوقدر تهديداته اوغرادى‌كه صوك سنه‌لرى، صوك جلدى كرى چكه‌رك بردرجه دها تعديله مجبور اولدى .

* * *

(پتى ژورنال) بوهفته آياق ياريشلرى ترتيب ايله‌دى . طبقى آتنه‌ده اولديغى كبى (ماراتون) ياريشلرى . قرق كيلو متروكه اوراده ايكى ساعت اللى بش دقيقه‌ده قطع اولوندى ، بوراده يكرمى اوچ دقيقه دها اوكجه بيتدى . بوتفصيلاتك بكا عائد جهتى يوق . آنجق برصباح براى تنزه پارس جوارنده بريره كيدركن تصادفاً بوياريشجيلر اوكمه چيقديغى ايچون شوسطرلرى يازييورم . بركليسانك اوكنه برجم غفير بريكمشدى ، كنارده برماصه، اوزرنده مركب، برده بيوك برتمغا واردى . قوللرنده (پتى ژورنال) علائميله بر ايكى آدم اشاغى يوقارى كزينيورلردى . ديركن اشاغيدن طوغرى ، كليور ، دييه بركورولتى قوپدى . يشيل قرمزى برجانبـاز اثوابيله صاريشين ، اوتوز صولرنده برياريشجى كوروندى ، اورتا برسرعتله قوشيوردى ، يوزى كوزى قان ايچنده ايدى . اوتوز

کیلو مترو مسافه قطع ایتمش ، برساعت اللی دقیقه‌دن قوشیورمش ، محل مقصوده وصول ایچون دها اون کیلو مترو مسافه قطع ایده‌جکدی . تمغا مأموری بویاریشجینك قولندن طوتدی . برتمغا اوردی . لاقیر - دیسندن حریفك انکلیز اولدیغی اکلاشلدی . ایکنجی یاریشجی بش دقیقه صوکره کلدی که بودها کنج برفرانسز ایدی . او بری قدرده یورغون دکلدی . زواللی تمغاده بیله طورمق ایسته‌میوردی ، برنجی‌یه اودرجه یتشمك ایسته‌یوردی . برچاریك، یاریم ساعت ، برساعت‌صوکره‌ یی‌دریی اوبریاریشجیلر کلدیلر . کیمی آرتق یورویه - میور ، قهوه‌نك اوکنه ییقیلیور ، قالیوردی . کیمی بربیرا ، یا برسودلی قهوه‌ایچیور ، ینه یوله قویولیوردی . بعضیلرینك آیاقلرنده‌کی‌قوندره‌لر ییرتیلمش، فیرلامشدی، بعضیلرنده ایسه بونلرك برتکی چیقمش، برتکی طورییور- دی . برنجیلکی بواوجه کچن انکلیز قازانمش .

بومسافه‌یی برحیوان بیله بوقدر سرعتله قطع ایده‌مزکن شویاریشجیلره تعجب‌ایتمه‌مك قابلمیدر ؟ فقط حریفلرك یاریش اثناسنده‌کی حاللری جداً قورقونج‌ایدی، فی‌الحقیقه سعی کوزل برنعمت ، انسانیت ایچون برزینت ایسه‌ده تعب درجه‌سنه وارنجه سیمایه برچرکینلك‌ویرییور.

کوزلر چوقورلاشـیور . آلن بوروشـیور ، آوورد کوچیور ، اعصاب اودرجه تبدله اوغرایور .

هریار یشجینك یاننده درت ، بش دراجه سـواری واردی . بونلر اوکدن قوشـیور ، یولده‌کی قهـوه‌لرده اقتضاسنه کوره آرقداشلرینه قهوه ، بیرا حاضرلایورلردی . یاریشـجی‌ده همان طورمادن ، دیکلنمه‌دن بونی ایچیور ، یولنه درحال قویولیوردی . شاید دیکله‌نه‌جك اولورسـه واه باشـنه ، چونکه برقدحی ایکی‌یه ، ایکی‌یی اوچـه ، بنـدیره‌رك طیقـانوب اوراده قالمق محققدی . نتـه‌کیم برقاچی بویله اولدی . حاصلی بویاریش بکا طبقی اطفالمزك اوینادیغی اسیر آلماجه‌لری اخطار ایله‌دی .

*
* *

کچن هفته‌کی مکتوبمده (لیونه) برادرلردن ، بوایکی موسیقی شـناسدن بحث ایتدمدی . بوبرادرلر ایکیزدر . بری (آناطول) ، اوبری (هیپـولیت) هرایکیسی‌ده اختیـاردر . اوان شهرتلری ایمپراطورلق زماننده حکم سـوردی . شخصاً بر برینه غایتله بکزه‌ین بوایکی قاردش معنی‌ده یکدیکرینـك اتموذجی ایمش ، بر ینـك سسنی اوبرککندن تفریق ایتمك مشـکلات ایله اولیـورمش . ایشـته آراده هنوز هفته کچمه‌دی بریکی اولدی ، اوبری

آغلایور . سکسان سنه‌در یاندن آیرلمادیغی قارداشنک فراقنه تحمل ایده‌میور . ایکیزلرده‌کی بورابطهٔ متقابلهٔ قلبیه‌نه‌در ؟ برینه برحال اولسه تأثیری دیکرنده کوریلیور. بوایکی موسیقی شناسك لطافت صوتیه‌لرندن صرف نظر برعصمت وظرافت ایچنده سکسانه قدر ایرن حیاتلری شایان تماشادر .

چین حکایه‌لری

چینك فوت‌العاده سفیری (لی‌هونغ چانغ) آوروپایی طولاشیور ، طوریور . روسیه ، آلمانیا ، فلمنك ، باچیقا . شمدی ده پارسه کلدی . موسقوواده انواع تلطفات والتفاته مظهر اولدی . برلینده آلقیشلاندی ، بسمارق ایله قول قوله رسم چیقاردی . بروکسلده دها ایلری کیتدی . حال بوکه بری طرفده رقیبی ، رقیب مسعود ومظفری ژاپونیا جنرالی (فیسیمی) بوشعشعهٔ توجه واستقبالی کورمه‌دن کچدی . بوکا سبب برطرفدن چینك اوته‌دن بری اوروپا ایچون برکنزبی انتهای غرائب اولمسیدر ، دیکرجهتدن ایسه بوسفیر فوق‌العاده‌نك هویت سیاسیه‌سیدر :

(لی هونغ چانغ) تقریباً یتمش ، یتمش بش یاشنده . امثالنه نسبةً ایری برذات ، اوقدرکه همان چینلیلر ایچنده بوجثه‌ده آدملر نادر اولسه کرك . آرقه‌سنده صاری برلباس ، طورنده ایسه علائم ذکا وار . قفا قوری دکل ،

کوزلر اطرافه بوش بوشنه باقمایور . حتی متصل الدن دوشمه‌ین اوزون برسیغاره بواشتغال ذهنی‌یی ظاهرده ستر ایچون اولملیدر .

نه ایسه ، بو معلومات سیاسیه‌یی باشقه‌لرینه ترك ایله مقصدم شو صحیفه‌لرده چین ادبیاتندن برپارچه بحث ایتمکدر . اوت ، چین ادبیاتی شایان بحثدر . فرانسه‌نك سابقاً چین سفیری ادیب ، خلوق ، چین لسانده ، فرانسزجه‌یه‌ده کوزلجه آشنا برذات ایمش .

(ره وودودوموند) کبی برمجموعهٔ ممتازهٔ موقوته‌ده مفیدمقاله‌لر نشرایتمش . چینه دائر اوروپاده دوران ایدن برچوق خرافاتی جرح ایله‌دکدن ماعدا عادات افرنجیه‌دن کلیسنه تجاوز ایله‌مش . مثلا اصول وعوائد ازدواجی استخفاف ایدییور ، « او بال آبی نه‌در ؟ اوناصل قاری ، قوجه‌درکه عقددن صوکره کلیسنا چیقارق اولرینه‌دکل ، آرابه‌لره ، واپورلره ، شمندوفرلره قوشوشیورلر . کونلرجه ، آیلرجه‌دربدر ، اقلیم باقلیم طولاشیور ، طوریپورلر » دییور . بوندن صوکره مبحث ادبه کچیور ، چین حکایه‌لرندن نمونه‌لر ویرییور . چین حکایه‌لری اوقدر بوش دکل : ایچلرنده حکیمانه‌لری ، ادیبانه‌لری وار . مدهشلری ، مؤلملری وار . خاصی هرنوعی وار . چین

فلسفه‌سنه بو حکایاتده هپ تصادف اولونیور . بونلردن
بر وجه آتی بر نمونه عرض ایدییورز :

*
* *

بیاض یلپازه‌لی بر قادینك سرگذشتی

(صونغ) مملکتی اهالیسندن (چوآنغ چین) نام
ذات بر ادیب ایدی . اودرجه‌ده که حکمت ادبی بوشئون
فنادن بوسبوتون تنزیه نفس ایتمکه قدر وارد یرییوردی .
بوندن ماعدا حقیقی بر چیدنلی اولدیغندن ابدیتده اینانمه ـ
یور ، بنابرین تسکین روح ایچون خطیئات بشریه‌دن مال
ومناله میل ورغبتدن فراغت ایله تسلی بولیوردی .
وفاتندن صوکره ایسه اخلاقجه دنیانك مسعود ومحسو ـ
دلرندن عد اولوندی . وقتیله بر سمای اصفر التنده ،
نهال وشکوفه‌لر ، سکودلر ، یاسمنلر اراسنده یاشارکن
(چوآنغ چین) اویله یرلرده خیالپرستانه طولاشیور ،
طوریییوردی که بورالری نره‌لردر ، بودورانه ایچوندر ،
کندیده بیلمیوردی .

بر صباح سوق روزکار ایله (نام‌هوآ) طاغنك اتکلرنده
کزرکن بردن بره مزارستانده بولنیویردی . زمین
زمین میتلر عادت بلده‌یه اتباعاً الهٔمش طوپراق تپه‌لری
التنده یاتییورلردی . افقی احاطه ایدن بولایه‌ده قبرلری

کورر کورمز ، سیاح ادیب شویله تفکره باشلادی :

افسوس! ایشته بتون طرق حیاتك میعادی . برکره اقامتگاه موتایه کیرلدیمی ، آرتق رجعت قابل دکل .

بوفکر اوقدر غریب کورنمز اما کافهٔ فلسفهٔ صینی محتویدر . چینلیلر انجق برحیات بیلیرلر . اوحیات که شمس ایله منوردر ، چیچکلرله مزیندر . بوندن ماعدا اکلنجه ایچون یشیل ، قیرمزی برچوق آلهلر تصور ایدرلرکه بونلره احیای اموات قدرتنی ویریورلر . فقط (چو آنغ چین) اونوع فلاسفهٔ مغرورهدن ایدی که بویله یازیجیلرله مشغول ومتسلی اولمغه تنزل ایتمزدی .

ایشته بووجه ایله مقبرهده کزرکن برکون لباس ماتم کینمش . کنج برقادینه راست کلدی . لباس ماتم : یعنی قابا ، دوز قماشدن بیاض بر اوربا . . بوقادین هنوز اورتولمش تازه ، یکی برمزارك کنارینه اوطورمش . بریلپازه صاللایور ، طورییوردی .

بوقدر عجیب برحرکتك اسبابنی اکلامق مراقنه دوشدی ، (چو آنغ چین) کنج خانمی ادبله سلامیهرق :

— خانم ، بومزارده یاتان کیمدر ؟ نیچون شو طوپراغی متصل یلپازهلهمك زحمتنده بولونیورسکز ، صورا بیلیرمیییم ؟ بن فیلسوفم ، تحری اسباب ایله

مشغولم . . بوسبب ایسه هیچ احاطه‌مه کیرمیور .

دیدی . قادینجغز یلپازه‌سنی صاللامقده لاینقطع دوام ایدییوردی . قیزاردی ، بوزاردی ، باشنی اوکنه اکدی . برایکی سوز سویلر کبی اولدی اما فیلسوف ایشتمه‌دی ونافله یره سؤالنی تکرار ایلدی . ماتمزده قادین آرتق هیچ قولاق ویرمیور، روحنك وار قوتیله یلپازه‌سنی صاللایور ، طورییوردی . (چو آنغ چین) اورادن متأسفانه آیرلدی . فکرنجه جهانده هرشی هیچ حکمنده ایدیسه‌ده بحسب الطبیعه افعال بشریه وبالخاصه قادینلر ککیلرك اسبابنی اکلامق میلنده، مراقنده ایدی . بوغریب مخلوق ایسه اك درین برحرص تجسسنی فنا صورتده اویاندیرمشدی . هم آغر ، آغر تنزهنی تعقیب ایله‌یور ، هم‌ده برکله‌بك قانادی کبی متصل صاللانان یلپازه‌یه دونیور دونیور باقیوردی . دیرکن قارشیسنه براختیار قادین چیقیوردی . الیله فیلسوفی اوبرلرندن یوکسکجه برقبرك کنارینه چاغیردی . شوسوزلری سویله‌دی :

— ایشتدم : خانمه بر سؤال صوردیکز ، جواب آلامادیکز ، بن مراقکزی دفع ایده‌بیلیرم . بوکا مقابل امید ایلرمکه سزده بکا برقاچ پاره ویریرسکزده کیدر

تمدید حیاتم ایچون راهبلردن برورق سحر انکیز آلیرم .

(چو آنغ چین) کیسه‌سندن پاره چیقاردی. اختیار قادین‌ده شوماجرایی نقل ایله‌دی :

— برمزار اوستنده کوردیککز شوقادین (لو) خانمدرکه اوزون برخسته‌لقدن صوکره اون بش کون اول وفات ایدن (تائو) نامنده برادیبك طولیدر ، او قبرده قوجه‌سنك قبریدر. قاری قوجه یکدیکرینی متحسانه برعشق ایله سوییورلردی . حتی صوك نفسده بیله (تائو) قاریسندن افتراق آجیسنه بردرلو دایانامیور ، بوقادینی بویله بهار حیاتنده جهانده براقه‌رق کیتمك دردی جکرینه ایشله‌یوردی . مع مافیه فلاکتنه قاتلاندی ، چونکه طبعاً پك حلیم ایدی، مقتضای قدره دائما بویون اکیوردی . خسته‌لق اثناسنده (لو) خانم (تائو) نك باش اوجندن هیچ آیرلمایور ، قوجه‌سندن صوکره دنیاده یاشامایه‌جغنی ، فراش ازدواجه ناصل اشتراك ایلدیسه‌ده قبره‌ده اویله اشتراك ایده‌جکنی عهدلر ایله بیان ایلیوردی . لکن (تائو) بوکا جواباً :

— خانم زنهار بویله یمین ایتمه‌یکز .

دیدی . قادین :

— شاید ، سزدن صوکره یاشامق مجبوریتنه دوشر-
سه‌م ، کوزلریکز قپاندقدن صوکره‌ده شوضیای شمسی
کورمکه محکوم اولورسه‌م اپی بیلمکزکه باشقه برینك قاریسی
اولمغه اصلا رضا کوسترمیه‌جکم ، ناصل ساده برروحه
مالك اولدمسه اویله‌جه ساده برقوجه ایله اکتفا ایده‌جکم .

جوابنی ویردی . لکن بوکا مقابلةً (تائو) :

خانم زنهار بویله ایتمه‌ییکز .

دیدی .

— اوح ! (تائو) ، (تائو) براقکز بنی ، باری بش
سنه‌یه‌قدر اولنمیه‌جکمه عهدایده‌یم . لکن بوسفرده (تائو) :

— خانم ، بویله یمین ایتمه‌ییکز . انجق مزاریمك
اوستنده‌کی طوپراق قورو یجه‌یه قدر بنی اونوتمایه‌جغکزه
یمین ایدیکز . کافی . .

(لو) خانم‌ده بونکچون بیوك بریمین ایتدی .
(تائو) بردها آچامق اوزره کوزلرینی قاپاینجه خانم
یأسندن چیلدیررکبی اولدی . کوزلری آتش دموع
ایچنده یانیور . طیرناقلرینی کسدیکی کوچك بیچاق ایله
یاناقلرینی بتون چیزییوردی . فقط هرشی کچر ، بوسیل
غموم‌ده کچدی . کیتدی . (تائو) نك وفاتندن اوچ
کون صوکره (لو) خانمك کدری دها معقول برشکله

كيردى . قوجه‌سنك تلاميذندن بر كنج كنديسنه بيان تعزيته كلدى . طبيعى بويله بر مسافرى قبول ايتمه‌مزلك ايده‌مزدى ، آه وواه ايله قبول ايتدى . بوكنج تلميذ غايت مزين ، چهره‌جه‌ده لطيف ايدى . مكالمهٔ واقعه‌ده برپارچه (تائو) دن ، برچوقده خانمدن بحث ايله‌دى . خانمك پك لطيف اولديغنى ، زياده‌سيله خوشنه ، ذوقنه كيتديكنى كنديسنه سويله‌دى . اوده بوندن ممنون قالدى .

تلميذ عودت ايده‌جكنى وعد ايله كيتدى . (لو) ايسه بوكا انتظاراً ايشته كورديكز ، قوجه‌سنك مزارى باشنه كلدى ، كوتى يلپازه‌سنك روزكاريله طوپراغى قورتمغه وقف ايديور .

اختيار قادين حكايه‌سنى بيترر بيترمز فيلسوف شويله‌جه تفكره قويولدى :

— عمر شباب قيصه‌در . اذواق قادين اركك كنجلرى هواره اوچيرير . هرحالده (لو) خانم صالح برقادينجغز ايمش‌كه عهدينى پايمال ايتمك ايسته‌مه‌يور .

*
* *

فرانسز محررلرندن برى بوحكايه‌يى نقل ايتدكدن صوكره صوك سطره تلميح ايله اوروپا نسوانى بوندن عبرت آلسون ديور .

كچنلرده پارسك امتحانلرندن بحث ایدییوردم . بو كونده بوامتحانلره طلبه‌یه حاضرلایان مكتبلردن، (ایسه) دیدكلری مكتب اعـدادیلردن دم اورمق ایسـترم . فرانسه‌ده اقسام تحصیلدن تحصیل اعدادی جداً مكملدر. مكتب سلطانی قیراطنده یالكز پارسده یكرمی‌یی متجاوز مكاتب رسمیه واردركه اك بیوك معلملرك تحت اداره‌سنده‌در . علوم عالیه‌نك اساسی علوم اعدادیه‌ده اولدیغی ایچون بونوع تحصیله ویریلان اهمیت یرنده‌در .

پارسك كوچك بیوك مكاتبی همان عمومیتله (قارتیه لاتن) دیدكلری محـله‌ده مجتمعدر . صوربون ، قولله‌ژ دوفرانس ، مكتب حقوق ، مكتب طبیه بوراده اولدیغی كبی (لیسـه) لرك اكثریسی‌ده بومحله‌ده كائندر . مكتب حقوقك آرقه قپوسندن چیقیلنجه قارشیدن یان یانه (سنت بارب) ، (لوئی لوغران) لیسـه‌لرینه تصادف اولونور . قوص قوجه ایكی بنـا .. هر برنده اوچ یوزی متجاوز

طلبه وار . برنده کی شـاکردان ایسترسه اوبرنده بعض درسلر تعقیب ایلر. چونکه یان یانه دردلر. (سنت بارب) دن یتیشن اعاظم پك چوق . (لوئی لوغران) ایسه ادبیاتده کی تدریسات مکمله سیله مشهوردر . بوسوقاقدن آز یوقاری کیـدیله‌رك (پانتـه‌ئون) دینیلان مدفن مشـاهیر کچیلنجه (هانری قاتر) مکتبنـه واصل اولونور . بوده تدریسـات ادبیه‌سـیله مشهوردرکه ذاتاً هر خصوصجـه (لوئی لوغران) ی آندیریر .. بونلر همان ایکیز کبیدر . بوایکی دارالتدریسكده لبـاس رسمیلری بردر . بونلره (قارتیـه لاتن) ك (لیونه) برادرلری نامی و یریلیر . (لیونه) برادرلر معروف ایکیز موسـیقی شـناسلردرکه پارسجه پك زبانزددرلر . (سن میشـل) جاده‌سـندن اینرکن ایسه صول قولده قوجه بربنایه تصادف ایلرسکزکه بوده (سن لوئی) مکتب اعدادیسیدر .

اقشاملری کچرکن کوریلیر . قاپونك یاننده‌کی بیوك اوطـه‌ده هیئت تدریسـیه یشیل اورتولی بر ماصـه‌نك اطرافنده اجتماع ایدرلر ، مذاکراتده بولنورلر . (سن لوئی) تدریسات ریاضیه‌جه پك مکملدر . بودرت مکتب شو ذروهٔ علمك چارپاسیدر . هر سـنه برمسابقهٔ عمومیه اولور . هر برنده اکا کوره طلبه‌یه مکافات ویریلیر . ینه

دیدکلری حالده هنوز ابتدادن طاغیلیورن (مه‌دن) مسامره‌لری ارکاننندن ایدی . (رونی) اسمنده ایکی قاردش‌که غایت کوزل کوچك حکایه‌لر یازارلر . (اوقتاو میربو) ، (کوستاوژوفرووا) ادبادن ، غزته‌جیلردندر. نهایت (پول مارغریت) مشهور برحکایه نویسیدر . کری قالان ایکی اعضانی‌ده بو اعضای منتخبه انتخاب ایده‌جکلردر . لکن بونلردن بعضیلری بالخاصه (پول مار غریت) بیوك انجمن دانشه کیرمك آرزوسنده اولدیغی جهتله شوهیئت بیله محافظه اولوناماسه کرکدر . شاعرلرك بوزمرهٔ ادبایه عدم قبولی ایسه بو بابده ایکنجی بر محذوردر .

دیکر طرفدن سنوی آلتمش بیك فرانق ایرادی بولمق ایچون کلی برسرمایه ایسته‌یورکه برچوق معمولات ذی قیمتدن ، آثار عتیقه‌دن ، او یونجاقلردن عبارت بولونان متروکات بوقدر پاره‌یی میدانه کتیره‌مز صانیلیور. محررك اقرباسی ایسه بویله برخیال خام یوزندن شو میراث وفیری الندن قاچیردقلری ایچون ضمناً شکایت ایلیورلر .

بوقدر محاظیردن ماعدا برده اعضای انجمن آراسنده

بحسب المسلك بر منافرت وفیره وار که مشکلاتی صوك درجه‌یه واردیرییور .

*
* *

انکلیزلرك پارسجه مناقبی غریبدر ، بن بونلری اکثریتله اویدیرمه صانیردم ، فقط شمدی باشمه کلدی ، صحتنه قانع اولدم . مثلا (آلکساندر دوما) خاطراتنده اکلاتیور : لوندره‌ده برلوقانطه‌یه کیرمش ، مانطار یمك ایسته‌مش ، بر درلو غارسونه انکلیزجه منطاری اکلاته - مامش ، نهایت قورشون قلمیله بر کاغدك اوسته بونباتك رسمنی یاپارق حریفه کوسترمش . اوده : « اعلا ، اعلا اکلاشلدی » دیه کیتمش ، برشمسیه کتیرمش . . ینه پارسده برلوقانطه‌ده انکلیزلردن بری « غارسون . . بربیفتك » دیمش ، حریف برمعتاد « آوق پله‌زیر avec plaisir موسیو ! » جوابنی ویرمش ، انکلیز: «یوق، avec pommes deterre. » دیه مقابله ایتمش .

کچن کون برسفره‌ده حسب التصادف یانمده آمریقالی برقادین واردی . النده کوچیجك برقاموس متصل فرانسزجه اوکرنمکه ، سویله‌مکه چالیشیوردی . لکن بوسعینده اوقدر کری ایدی‌که سوزلرندن انجق درتده بری زور اکلاشیله بیلیوردی . بکا کوچ حال ایله

دیدی که : « سزده اجنبیسکز بلکه فرقه واریسکز . هانکی فرانسزه برشی صورسه‌کز اوموزلرینی سیلکه‌رك جواب ویرییور » بونه دیمك ؟ دوشوندم ، نهایت اکلا‌دم : قادینـك فرانسزجه‌سی مشـکلات عظمی ایله تفهم ایدیلیور . مخاطبده بودرلو مشکلاته دوشـونجه طبیعی برصـورتده اوموز سـیلکیور ، فقدان فهمنی اشراب ایله‌یور ، طورییور . ایشـته بوحکم شـوحالدن ایلری کلیور. ینه بوقادین پرنسس (مو)نك ازدواج اخیرندن بحث ایدرکن قاموسنی قاریشـدیردی ، قاریشـدیردی‌ده بوبر (mariage de pente) در دیدی .(inclination) ی (pente) ایله ترجمه‌ایتدی‌که تمایل یرینه(اینش) دیمکدن فرقی یوقدر .

بوقدر نقصان ایله برابر ولو بر انکلیزجه بیلن ایله اولسون، شوقادین متصل فرانسزجه قونیشیور بولسانی اوکرنمکه عزم ایتمش ، ممکن دکل عزمندن کری طور‌میور ، بز اولسه‌ق صقیلیرز ،

*

* *

فرانسه رهبانندن شودورده اوچ بیوك واعظ وار. بونلرك اوچی‌ده هم واعظ ، هم محرر اولدقلری ایچون زمان زمان پارس مطبوعاتنی ، محافلنی اشـغال ایلیورلر .

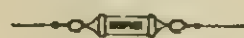
بوذاتلر : مونسنیور (دولست) ایله (مونسابره) ، برده (پردیدون) در . (دولسـت) ك موقع سـیاسیسیده واردر . بعضاً کرسیٔ روحانیده ، بعضاً کرسیٔ سیاسیده وعظ ایلر . (مونسابره) اکثریا صوت بلندینی (نوتردام دوپاری) کلیساسنده ایشـتدیریر . (پردیدون) ایسـه هر یره کیرر ، هرشـیدن بحث ایدر . کوزل سـویلر ، کوزل یازار ، ادبیـات حاضره‌یی خیرپالار . کچن کون انتشـار ایدن براثرنده « بوادبیات مریضدر . خسـته‌لر ادبیاتیدر ، فکری تلخ ایلر ، وجودی قدرتدن دوشورر . باقکز شـوحکایه‌لره . ایچلرنده سـوه سـوه اوقونور ، نجابت فکریه‌دن ، عصمت بدنیه‌دن دوام اورور برصحیفه وارمی ؟ هپ یأس ، هپ فریاد ، هپ چوروك .. بویله مزبله‌لردن ، بودرلو خاشاکدن توقی کرك » دییوردی . دونده (آلبرلوغران) مکتبنك توزیع مکافاتنده تربیه‌یه ، تربیـهٔ ملیه‌یه دائر اوزون ، بلیغ برنطق ایراد ایلدی ، بوکلمه‌نك معناسنی شرح ایتدی . صـوکره فرانسـه‌ده‌کی اصول حاضرهٔ تربیه‌یی مؤاخذه قیلدی :

فکرنجه تربیـه ، تربیهٔ ملیه احکام دینیه‌یه مسـتند اولملیدر ، بویله اولمازسه چوروکدر ، ثمره ویرمز . بویله برتربیـه‌نك وظائفی نه‌در ؟ ایکیدر . برنجیسی تکملات

شخصیه‌یه خدمتیدر ، ایکنجیسی‌ده غیرت وفعالیته دائر تعلیمات والقا آتیدر .

بوندن صوکره فرانسه خلقنك مأموریته ابتلاسندن بحث ایله‌دی . بونك اسبابنی کوستردی .

(پردیدون) ك سوزلری قادینلره ، کنجلره چوق تأثیر ایدییور . بونکچون شو اجتماعلرده نسوان کلیتله‌در . پارس قادینلری ظاهرده سیاسیات ایله اوغراشمازلر . لکن برطرفدن ادبیات ، اوبرجهتدن دینی وعلمی مباحثات دولاییسیله هرمسئله‌یه قاریشیرلر . (پردیدون) کبی واعظلر ایسه بویولده اعلا دلیل اولدقلری ایچون خوشه کیدییور ، مقبوله کچیورلر .

نقش برآب

بو هفته (آلکساندر دومافیس) ك (لینا) عنوانلی کوچك براثرینی، برخاطره‌سنی ترجمه ایدییوردم.. باقدم که محرر پك چوق یرلرده کدیلر ایچون برمیل، برمحبت کوستریبور. مثلا لطیف، کوزل، شوخ برمخلوق کدی یه بکزه‌تیور، قادین شکلنده برکدی، کدی سود ایچرکبی دوداقلرینی دیلیله ایصلاتیور،.. دییور. اوروپالیلر کدیدن زیاده کوپکی سورلر. پارسك هراونده همان برکوپکه تصادف اولونور، کدی‌یه هیچ تصادف اولونماز (دوما) نك طبیعتی، مراقی خلقنك تمایلنه دائما براستثنا تشکیل ایتمکدر. چونکه بوقوجه محرر اویله کوره‌نك طوزاقلرینه قاپلماز، فکری هانکی یولی کوستریرسه اوطرفه کیدر. هرکس کوپکی سوییور، کدی‌یی سومیور دکلمی؟ اوبریکنی سور، اوبرینی سومز.. بوکا عقلاً معنا ویرر.. مثلا شویله سویلر:

« صرف حب نفس، غرور سائقه‌سیله انسان کوپکی

سور . چونکه بو حیوانده اودرلو اوصاف بولورکه ایشنه یارار ، منفعتنه ، حسابنه کلیر . کدیلره افترا ایدر . بونلرده هیچ برمزیت بولماز .. سببی : بوزواللی حیوانلر اویله قولایلقله کندیسنه قول ، قربان اولماز . بالعکس . کلبك قبائحی ایسه کورمه‌مزلکه کلیر .. زیرا بوحیوان اللرینی یالار ، اوینی محافظه ایلر . کوپکك الك برنجی قصوری انسانك یاننده کوله‌جه‌سنه یاشایه بیلمك ایچون هردرلو مذلتی اختیار ایتمسیدر . بویله اولدیغی یعنی کیجه کوندوز معیت بشریه‌دن آیرلمادیغی حالده بیله کلب طبیعت مردوده‌سندن ، قابالغندن وازکچمز . اوه افندینك مسافرلرندن بری کلسه طانیمازسه اوزرلرینه آتیلیر ، حاولار . طانیرسه ینه اوستلرینه صیچرار . اوربالرینی کیرله‌تیر . صاحبیله برابر کزمکه چیقارسه صاغه صوله آتیله‌رقدن ، لزومسز یره حاولایه‌رقدن اعلان مسرت ایلر . پیسلك اولسه کیدر ، همان دواقلرینی صوقار . دیشیلره تصادف ایتسه درحال اوکلرینه قوشار .

مهتابه قارشی بدلا کبی حاولار ، عالمك اوکنده بلافتور دفع حاجت ایلر . الك فنائی ، بومردارلقدن خوشلانیر . یا معاشقات مستکرهه‌سنه نه دینیر ؟

کویا بوقدر مساوی یتشمیورمش کبی برده قودوزه

نه معنا ویریلیر ؟ طوروب طورركن بلاسبب قودوریر .
انسان كه اشرف مخلوقاتدر ، بو اثناده هدف دندانی
اولیویرسه بیتدی ،كیتدی . جهانك اك برباد برعذابنه ،
براولومنه اوغرار . مع مافیه بوسیئات عظمادن كوپكی
معفو كوریبورز .

كوپك او محافظی، قویون مبصری . آو خدمتكاری،
اعمی دلیلی مثابه‌سنده قالدقجه ، یعنی وظائف طبیعیه‌سندن
دیشاری چیقمدقجه نافعدر . لكن انسانه بررفیق اولمغه
قالقیشنجه چكلمز بر بلادر ، صاحبی ده بو حالده كولونج
اولور .

طبیعی بعضاً تنزه اثناسنده براختیار قادینه راست
كلیرسكز . یاننده ینه اویله مسن بركوپك سوقاغك
اورته‌سنده دونر ، طوریر . كوپك بش اون دقیقه
یورومز ، بولندیغی یرده قالیر .. كه بوتوقف اوزاقدن
كلن یولجی‌یی یانبدیل استقامته ، یاخود دقت ایتمزسه اوه
عودتنده قوندیره دكیشدیرمكه مجبور ایدر . یا برطاقم
نازنین خانملرك لوندره‌دن یاخود هواندن كتیره‌رك
یاتاقلرینك یاننده باغلادقلری مینی مینی قطمیرلره نه‌دینیركه
بوبچلر یا هیچ برایش كورمزلر ، یاخود لسان مستكره‌
هلریله صاحبه‌لرینك یوزلرینی یالارلر . هله قوص قوجامان

برکلب ایله کزمه‌لره ، زیارتلره کیدن ، شمندوفرلرده سیاحت ایدن ، ساحللرده دولاشانلر قدر مضحك نه واردر ؟ هر یرده مهارتلرینی مدحه قالقیشیرلر ، محاسننی تعداد ایله بتیره‌مزلر . کوزل برکوپکه مالکیتدن طولایی مغرورانه بر طور ایله کزرلر ، یولجیلر کبی تماشا ایدییورلرمی دیه آراصیره اطرافه باش چویریرلر . چوجقلره راست کلنجه « قورقمایکز ، قوزی کبیدر ، حتی اوقشایه بیلیرسکز » دیه طفره فروشلغه قالقارلر . هله یوریله‌رق بر صیره‌یه اوطوردقلری زمان همان یانلرنده‌کی یولجی‌یه ، کزیجی‌یه قطمیرك محاسن وکمالاتنی وصف وتعداده قویولورلر . شجاعتنی ، صداقتنی ذکاوتنی اکلاتمغله بیتره‌مزلر . حتی برقاچ کدی بیله بوغدیغنی سویلرلر . چونکه بویله ذواتك فکرنجه برکلبکه عمرنده هیچ بر کدی بوغمامشدر برپاره ایتمز . بوزاللی کدیلری مدافعه‌یه کیمسه جسارت ایله‌مز . افکار عمومیه‌یه کوره کوپکك لطیف ، بلکه‌ده صاف بر قلبی واردر . کدی ایسه قابسزدر ، خائندر ، حیدوددر ، نانکوردر . صاحبنه ذره قدر محبت بسله‌مز . بنم بوخصوصده‌کی فکرم ایسه بوکا طبان طبانه ضددر . بکا دفعات ایله شویله بر سؤال صورانلر اولدی : « کدیلری ناصل اولیورده

سو یپورسکز ، هله ناصل اولیورده کو پکاره ترجیح ایدییورسکز ؟ » بو سؤالی وضع ایدنلرك درجهٔ بتی ماهیتلرینی کوستریپوردی . بناءً علیه اوزون اوزادی یه برجوابه دکمزلردی . بونکچون « اوت سوییورم . فقط نیچون سودیکمی بیلمیورم . اکثریا معاملات قلبیه حکم کوتورمز » دییور ، کچیوردم ، حال بوکه حقیقتده کلنجه کدیلری سورم . چونکه خلقك بو حیوانلرده کوردیکی نقائص نجه بالعکس محاسندن معدوددر .

هله برکدی یاوروسنك محاسننی کورمه‌مك ایچون انسان کور اوملیدر . او لطافت ، او مسرت ، او شطارت ، او شتاب باشقه نره‌ده بولونور ؟ هره آز بچق بیو نجه وقور ، جدی برطور آلیر . قطمیر ایسه اختیارلایوب ده طاقتدن دوشمه‌ینجه‌یه قدر حوپپالقدن واز کچمز . فی الحقیقه کدی ، بعضاً قاورما ، کول باصدی چالار .. فقط آچلقدن اولسه ینه پیسلك یمز . فاره‌لردن باشقه سرچه‌سنی بلبلندن تمییز ایتمیه‌رك قوشلری پاره‌لر . بر هره اوقشامقله یوله یاتار . حرکاتنده او درجه ماهردرکه بر ماصه‌نك اوستنی طولاشیر ، بر لباسك اوزرندن یوریر ، اك دقیق ، نارك یرلردن کچرده هیچ برشیئی قیرماز ، اینجیتمز ، تویی برابپك کبی نرمیندر . دوداقلری ایسه کل رنکنده‌در . حتی دشمنلری

بیله ، بومزایاسنی تسلیم ایتسه‌لر کرکدر که سودکلری بر قادینی « کدیجکم » دیه چاغیریرلر . حال بوکه شاید « کوپکجکم » دیه‌جك اولسه‌لر بر تحقیر یرینه کچر . . »

قادینه « کدیجکم » خطابنی فرنکلر توجیه ایدرلر .. بزده بویله القاب یوقدر . ذاتاً (دوما) نك یوقاریدن بری بتون شو مطالعاتی تربیهٔ غربیه‌یه استناداًدر . چونکه تربیهٔ شرقیه ادیبك فلسفه‌سنه ، میلنه کاملاً موافقدر . اولر بزده تکیرلردن ، پامـوقلردن ، کچلمز . مسافر اوطه‌لریمزده هره خانملر صف اقبالی اشغال ایدرلر . ادبیاتمزده تانه زماندن بری هره نامه‌لر وارسه‌ده پرتوپاشایه کلنجه‌یه قدر قطمیردن بحث یوق .. بوصوك بحث بیله نه قدر باشقه برزمینده‌در . هیچ هره نامه‌یه بکزه‌مز .. کانینـك تکیر اسـاندن مکتوبی بر اثر نفیس دکلیدر ؟ یا کوکللریمزده عو عوه‌لردن زیاده میـاو میـاولره میل یوقمیدر ؟ شفقت اسلامیه حسبیله کوپکی خیرپالامایز ، فقط کدی کبی ده موقع اعزازده طوتمایز ، قوجاغمزه آلمایز ، اوپمه‌یز ، اوقشامایز .

قاردشلریمك ایکی کدیسی واردی . تا اوزاق بر مملکتدن کتیردکدی . ایکیسی‌ده سیاه ، سم سیاه وان کدیلری ایدی . تویلری پاچه‌لرینه وارییوردی . برینك

آدی مرجان ، او برینك لؤلؤ دی . مرجان بر مرض
ساری یه اوغرادی ، کونك برنده اولیو یردی . لؤلؤ
ایسه قوص قوجه‌مان برکدی اولدی . شو مقاله‌یی
یازارکن بو حیوانلرك هر ایکیسی ده کوزملك اوکنه
کلیوردی .

لؤلؤده کی شطارته هپمز حیران اولوردق . بر
مسافرك اوکنده او یله وقورانه طورلر آلیردی که هیچ
بر یمزی طانیمازلغه کلیردی . تو یلرینی قابارته قابارته
صفه‌نك اورتاسنده طولاشیر ، طوریردی . صباحلین
ایرکن ایسه خانمك پشنه طاقیلیر ، تا جکرجینك ساعت
دردینه قدر بو پشی ساکتانه وساکنانه تعقیبدن کری
قالمازدی . دها غریبی برقاچ دفعه سلیمانیه‌دن قاسم پاشایه ،
قاسم پاشادن سلیمانیه‌یه کیتدی کلدی .. قوقو ایله یوللری
بولدی .. لؤلؤك انجامی حزیندر . خانمی غائب ایدنجه
سکونتی الدن قاچیردی ، کیجه کوندوز آغلادی ،
ایکله‌دی . نهایت اوك ایچنده طورامادی کبی دیشاریلره
فیرلادی . صوك کوروشمده حالی یورکمی پارچالادی .
کوپکلرله غوغا ایده ایده وجودنده یاره‌لر پیدا اولمش ،
قابوقلانمشدی . اوللری ممنونانه طولاشدیغی خانه‌یه
شمدی سارقانه کیردی .. اوده آیده بیلده برکره .. هیچ

کیمسه‌یه کورنمکه جسارت ایده‌میوردی . کورونسه‌ده یك صوغوق طورییوردی : ناصل اولدی‌ده‌قلمه شولؤلؤك ترجمهٔ حالی صقیشیویردی . مقصدم کدیلره قارشو محبتده تربیهٔ شرقیه‌نك اصابتندن بحث ایتمکدی .. (دوما) بوفصلی نه پارلاق تشریح ایله‌یور .

مع مافیه بوفلسفه‌یی تعقیب ایدن یالکز بوادیب شهیر دکلدر . مصرلیلر « ابنای قمر » دییه کدیلره پرستش ایدییورلردی .. حتی آلهه‌لرندن بری (ایزیس) ده کدی شکلنده ایدی . زمانمزه کلنجه : مثلا مورخ شهیر (میشله) ، شعرادن (تئوفیل غوتیه) ، (شارل بودلر) هره‌نك اك برنجی مفتون خصالی ایدیلر .. حکمای اخیره‌دن (هیپولیت تن) اوقدر مشاغل جدیه آره‌سنده وقت بولیوردی‌ده کدیلرك اعلای شانی ایچون شعر بیله سویله‌یوردی .

حاصلی شومطالعانه باقیلیرسه کوپکلری سونلر چوق.. فقط بری طرفده بر زمرهٔ ممتازه وارکه تکیر قالفه‌لره ، یاموق خانملره دها زیاده میل ایله‌یورلر . برطبع کزین بوجهتی ها ملایم بولیور . بنابرین غربك آلایشنه قاپیلمامالی‌یز . اسکیدن بری هره‌لریمزی ناصل سوییورسه‌ق ینه بومحبتده دوام ایتملی‌یز .. بوراده قاپوجیمك بیاض

بر كديسى وار .. آدى‌ده (ماركى) در .. زواللى حيوان كراجيلردن بنم كبى باشقه ملتفت ، محب بولمديغى ايچون هراقشام تا مرديوننك آلت باشندن بنى قارشيلار، اوطه‌مه قدر كوتورير ... صوكره ياتاغمك آياق اوجنه صيچرار ، ياتار ... بوصداقته قارشى بندن هيچ برلطفه بوآنه‌دكين نائل اولمادى ، ديرسه‌م تعجب ايتمه‌يكز .. اوك اوكندن جكرجى كچمه‌يوركه .. نه ياپايم ..

پارس خلقننك كوپكه ميلى ، محبتى (دوما) نك ديديكى كبى اثر نمايشدر .. بو حيوانه سوقاقلرده ، باغچه‌لرده كزيلير ، قوروم صاتيلير . حال بوكه هرەلرله بويله ياپيلاماز .

پارسك بر (بدستان) ی واردرکه قوجه بر بنادر .
متعدد اوطه‌لر ، شعبه‌لره منقسمدر . بونکله برابر حکو -
متك اداره‌سی ، نظارتی آلتنده‌در . درونده‌کی مأمورلر
حکومت مأمورلریدر . هراوطـه‌ده برمیز . اوچ مقید ،
برقاچ ده خدمتجی بولونور ، فروخت اولنان اشـیادن
بر رسم مخصوص آلینیرکه مأمورینك معاشاتی ، اداره‌نك
مصارفی بونکله ویریلیر بنابرین اخذ واعطایه ، مزایده‌یه
قطعیاً فساد قاریشه‌مز . کچن کون بیوك برکتاب مزادی
وار صاندمدی ؛ بویولده اعلانلر کوردمدی . بواداره‌یه
کیتدم . اومزاد برقاچ کون صـوکره ایمش . اوطه‌لری
طولاشدم . . کیمنده اشیای بیتیه ، کیمنده اوانیٔ زجاج ،
کیمنده ایســه الماسلر ، آنتیقه‌لر فروخت اولونیوردی .
مقصدم کتاب آرامقدی . رسـملر صـاتیلان براوطه‌یه
کیردم . میدان مزایده‌ده کوچـك بر کتاب واردی .
اسمی معلومم دکلدیسه‌ده جلدجه پك مزین اولدیغی ایچون

درت فرانقدن بشه آرتیردم . . فقط ، حیرت ، او کتاب
پك نادر بر آنتیقه ایمش، بش اون دقیقه‌ده ایکی یوز اللی
فرانقه چیقدی . حالاده چیقیوردی . بن همان قارشیده‌کی
اوطه‌یه كچدم .. بوراده اثاث بیتیه واردی. بونلرك آرا-
سنده ایسه بیغین ، بیغین کتابلر طوریبوردی . ایللك
اوكجه (پول وویرژینی) دن غایت نفیس برنسخه مزا-
یده‌یه قوندی ، آلتی فرانقه چیقدی . آلمادم . فقط صو-
کره پشیمان اولدم . . اثرده ساده برجلد مذهب واردی.
لاافل یکرمی فرانق دکردی . صورت طبع ایسه فوق-
العاده برنمونه ایدی . بعده رسملر، ماصه‌لر ، آیینه‌لر ،
لوحه‌لر میدانه کلدی .. نهایت (وولتر) دن التمش درت
جلد اثر بش فرانقه کیتدی ، بونلردن برجلد نقصان
ایدی. برده تمثیل غایت قدیم ایدی ، زور اوقونیوردی .
لکن بالآخره (روسو) دن یکرمی درت جلد کلیات ایله
برچوقده مجلدات سائره اورتایه قونجه دایانامادم ،
آرتیردم . اوچ بچق فرانغه ؟ اوزرمده قالدی . یکرمی
درت جلد فیلسوفك کافهٔ کلیاتی استیعاب ایدییوردی .
فی‌الحقیقه تمثیل برپارچه قدیم ایسه‌ده بأس یوق . .
جلدلر کوزل ، حتی مذهب . بونلرك خارجنده ایسه
نه‌لر واردی نه‌لر ! شاتو بریاندن یکرمنجی عصره

مخصوص ومصـور اولمق اوزره خارق‌العاده برطبع ایله اطالا ، ره‌نه ، ابن سراج . . (سنت بوو) دن ایکی جلد فرنسه تاریخی ایله (آلتون چیوی) دیه برحکایه ، آثار جدیده‌دن (مشاهیروکلای دعاوی)، (قرال وایمپراطور) دییه چار اوچنجی آلکساندرك رسم تتوجنه دائر لطیف برکتاب ، سنهٔ حاضره‌یه مخصـوص ومطنطن برتقویم‌که بش فرانغه تجلید ایدلمز . بوندن ماعدا (پول فوال) دن ، شـوندن بوندن حکایه‌لر . . حاصـلی التمش جلده قریب اثر تقریبـاً اون بش غروشـه المه دوشـدی . . بونلرك پوصله‌سنی آشاغیده نقلیات اداره‌سنه تسلیم ایتدم، اویمه کوندردیلر . . بن‌ده اومنیبوسـه بیندم . محله‌مه یوللاندم . (لوکسمبورغ)ده ایی ایش کورمش برآدمك طورمخصوصیله (موزه)نی بر دولاشیرم. چونکه بوتشهیر کاهده برلوحه واردرکه‌عینیله بدستاندن برمیدان‌مزایده‌یی عرض ایلر . . بورسم اوته‌دن بری خوشمه کیدردی .

کیمی شمسیه‌سنی، کیمی پارماغنی قالدیران مشتریلرك حالی ، ازدحامك رنکی، شکلی اثره حیات ویرییوردی. بومنظره شواشترادن صـوکره نظر نفعمه دها جاذبه‌دار کورنمکه باشلادی . .

*
* *

(پولیتقنیق) مکتبیله (سن سیر) مکاتب عسکریه‌نك سرفرازلری ، بونکله برابر فرانسه‌نك مدار افتخاریدر. (پولتیقنیق) مکتبنك باشقه برشهرتی‌ده واردر . شعرا وادبادن بعضلری ، پك مشهورلری بومدرسهٔ ریاضیه‌دن یتشمشدر . مثلا زمانمزده (سوللی پرودوم) ، (آرمان سیلوستر) ، (مارسل پره‌وو) بوزمره‌دندر . قارئلریمز برنجی‌یی « ادبیات حقیقیه » درسلرنده کوردیلر ، مشهور «مینای مکسور یاخود قیریقدر طوقونما» ناظم کزینیدر.. بیوك برشاعردر ، فیلسوفدر . اوچنجیدن ایسه قادین مکتوبلرنده وسائره‌ده چوق دم اوردق . . ایکنجی غایت شوخشرب برشاعر ، برحکایه‌نویس براديبدرکه اوفاق اوفاق حکایه‌لرندن ، شعرلرندن چوغی لسانمزه منقولدر ، (قارنو) ده بومکتبك مأذونلرندن ایدی . بواعاظم هرسنه منتظماً طوپلانیرلر . شعرلرله ، نطقلرله شو خاطرات شبابی ، بومدرسه ایامنی تجبیل ایدرلر .

وا اسفا که بوهفته بروقعهٔ مؤسفه غزته‌لرك آغزینه دوشدی ، بومکتبك شو آسوده انجلاسنه کوشك برشین کتیردی : ایکنجی سنه طلبه‌سندن بری ولایتده برمهندسك اوغلی ایمش . پارسده برقادینه عاشق اولور . انکله برابر بر اوطوتار ، یشامغه باشلار . فقط چوق کچمز

دردمضایقه یوز کوسترر . معاش یتشمز اولور استقراض ده برایکی تجربه‌دن صوکره توکنیر . اوزمان شاکرد سودازده سرقته قویولور . ارقداشلرینی چالار ، چیرپار ، طورپر باقارلرکه مکتبده فوطوغرافی آلتلری ، ساعتلر ، کوموش طاقملر ، لباسلر غائب اولیور کیدییور ، طلبه‌دن برقاچی خرسزی میدانه چیقارمغه چالیشیرلر . برهفته باشی مکتب قپوسنك اوکنه دیکیلیر ، طلبه‌دن طیشاری کیدنلرك بوغچه‌لرینی معاینه‌یه باشلارلر . شاکردانك بری بومعاینه‌یی منافیٔ حیثیت کوریر ، باغیریرلر ، چاغیریرلر ، رد ایلر . اوته‌کیلرده اصرار ایدرلر . چوجق دونر ، اوطه‌سنه چیقار بوغچه‌یی کایدلر ، کیدر . رفیقلری بوعنادن شبهه ایلرلر . ادارهٔ مکتبی وقعه‌دن خبردار قیلارلر . دولاب قیریلیر ، بوغچه معاینه اولونور . ایچنده مکتب مالندن بردوزینه کوموش چاتال و بچاق مسروق بر پانطولونه صارلمش اولدیغی حالده بولونور . سارق طبیعی مدرسه‌دن طرد ایدیلیر . جزایه‌ده اوغرادیلیر . فقط بووقعه فرانسزلره اوقدر تأثیر ایتدی که غزته‌لردن برچوغی بوبحثی قاله آلمادیلر ، برقسمی ایسه تحقیقه قالقیشدیلر . هرحالده بلای عشق برعذر در . قادین دردی برکنجی اك بیوك مهلکه‌لره صوقار .

*

* *

معلمك آتش پارەسندە «ایلەمشدر بوقبری مرکز خواب ، مثل نابود برخراباتی» دیە باشلار برمنظومە واردرکە برفرانسز شاعرینك کتابەسنك مزاری اولسە لایقدر . اوشاعرده (پول ورلن) در . پارسە کلەدن اول بوصاحب طبیعتك بعض منظومەلری طبعمە پك خوش کورنمشدی . آرقاداشلردن برینك دلالتیلە برکون بوذاتی کورمکە کیتدك . . . فسبحان‌اه نەپریشان حال ! برباد براوطە . . اورتە یردە برشارب اللیل والنهار . . نە سویلدیکنی بیلور ، نەیازدیغنی بیلور . . تقدیر خوانکز ، حیران قریحۀ بلندیکز . . دیدك ، وظیفەسندە دکل . . ایرتسی کونی یمکە دعوت ایتدك . قبول ایلەدی ، کلدی . المزدە صوك اثرندن برنسخە واردی . . اسممزی صو - ردی ، اوزرینە . . یادکارمدر دییەیازدی . بوندن صوکرە بوذاتە برکون دها سوقـقدە راست کلدمدی . بنی طانیما - دی . برچاماشیرجی قیزیلە قول قولە پریشان برحالدە سوروکلەنە کیدییوردی . زواللی آدم ، بولند - یغی یردندە قرغولمشدی . برکیجە پاریسی مست لایعقل کلیر . . «آبسنت ، آبسنت» دییە باغیرر ، خانە خلقنی اویاندیرر . . تعجیز ایدر . طردینە سبب بواولور . نهایت چوق کچمەدی بوبیچارە خراباتی سفالت ایچندە سوندی ، کیتدی .

فقط شو خراباتیلکی اولماسه‌یدی بوشاعر بوکون هم برحیات بولونوردی ، هم‌ده انجمن دانش کبیرك ممتاز برموقعنی اشغال ایلردی . چونکه شعراً اوقدر صاحب مزیت ایدی . برقاچ مجموعهٔ اشعاری وارکه دورك اك کزیده محصولاتندندر . ذاتاً بوحقیقت بعد۔ الوفاة تظاهر ایتدی . برطرفدن نامنه هیکل دیکلمك اوزره ، دیکر جهتدن ایسه آثاری ایدیٔ اعتبارده شدتله دوران ایله‌یور. حریف آچلق، سفالت ایچنده اولدکدن صوکره بواحترام نابهنکامك حکمی یوقیا ، نه‌ایسه . . دون برکتابجی بوشاعردن طغیان ، تشنیعات دیه بررسالهٔ منظومه نشر ایله‌یورکه همان نفعینك سهام قضاسنی آندیر۔ ییور . (له‌قونت ده‌لیل) ه وارنجه‌یه قدر شعرای زمانی فنا هجو ایله‌یور . هله کتابجیلری ، طابعلری برباد ایدییور . آدمجغز بونلردن جداً جانی یانمش.. منقدلره سویله‌مدیکنی براقمایور . (ورلن) هردرلو معائبیله برابر بیوك برفضیاتی حائز ایدی‌که اوده دیندار اولمسیدی . شعرلرنده فیوضات دینیه واردر . حاصلی : بر بیلیردی هریرده . بالاده ذکری کچن منظومه بوشاعر خراباتی‌یه کوزل برسنك مزار اولور .

*
* *

فرانسه ادباسندن. منقدین عظمامندن (فردینان برونتیر) ی بو صحیفه‌لرده برقاچ کره مدار بحث ایتدم. بوذاتك معقول، متین سوز سویله‌مك، مدعاسنه جدی براهین کتیرمك معتادیدر، «افلاس علوم» بحثی معلومدر. «تربیه ومعارف» ایچون‌ده بویله یاپدی. بوبابده‌کی اصول مرعیه‌یی ایدن ایی‌یه خیربالادی. کچن کون ایسه بیوك برمکتبك توزیع مکافات رسمنده: tradition ـ ترجمه موافق ایسه ـ کورەنك مسئله‌سنه دائر اوزون اوزادی‌یه ایراد مقال ایله‌دی.

(فردینان برونتیر) معتادی وجه ایله نقطهٔ نظرندن ایشه کیرشدی. تجربه نه‌در! برفائده، برفائدهٔ عظمادر. هریرده، هرزمان امور مجربه ذوات مجربه آرایور، طوریورز، حال بوکه حق الانصاف دوشونیلیرسه کورەنك نه‌در؟ تجربهٔ بشریتك برکنز موروثی دکلیدر؟

کذا کورەنك ترقینك خصم جانیدر دیەورلر، نه بیوك خطا! بالعکس کورەنکه حرمت، کورەنکه محبت شرط اعظم ترقیدر. ایشته زمانك بیوك برفیلسوفی، برعالمیدرکه «علم انجق حقائق قدیمه‌نك برشکل جدید فی‌به تحولیله ترقی ایدر» حکمنی ویریور. بوسوز (قلود برنار) کدر.. (قلود برنار) علوم تجربیه‌یه دائر

وضع اصول ایدن برمعاصر فاضلدرکه بین‌الادبا والحکما حالا پك معتبردر. نه حاجت، کوره‌نك فکرینی اورتادن قالدیریکز، اخلاق وسائره‌کبی کلمات نجیبه بی‌معنا اولور.

بنابرین شاید بوقدر تهاجمه قارشی کله‌مزده کوره‌نك زوال بولورسه بوندن ادبیات، صنایع نفیسه رخنه‌دار اولدقدن ماعدا اخلاق‌ده صارصیلیر. چونکه قواعد اساسیهٔ اخلاق کوره‌نکك زیر تحافظنده‌در. هیچ برترقی بوقاعده‌لری تغییر ایتمز، انجق یکیدن یکی‌یه بونلره موقع تطبیق بولور. بتون فیوضاتی اومنبعدن الیرکه برچیچك تخمده، بر اثر مؤثرده ناصل محفوظ ایسه بونلرده اوراده اویله‌جه محفوظدر. حاصلی نوعمزك استقبالی کوره نکه حرمت ومحبتدر.

شمدی بوسوزلرده بیوك برمعنی یوقمی؟ حق الانصاف دوشونیلیرسه حقیقت بویله دکلمی؟

ایشته هرسفر اولدیغی کبی بودفعه‌ده (فردینان برونتیر) اذعان وعرفانی سایه‌سنده سوزینی یوروتدی، چونکه پارس میدان ادبی برایکی کوندر بوکوره‌نك مباحثاتی اشغال ایله‌یورکه پك چوق طرفلردن صاحب نطقه حق ویریلیور.

حکایه — تیاترو

براديب هم حکایه نویس ، هم تیاترو مؤلفی اولا بیلیرمی ؟ (پول بورژه) نك (برسرگذشت فجیع) ، (قوزمو پولیس) حکایه‌لری اخیراً محررین مختلفه طرفندن تیاترویه تحویل اولوندی . بوقیش (ژیمناز) ده موقع تماشایه قونولمق اوزره‌در. نیچون مؤلف بواثرلری بالذات تیاترویه تحویل ایتمه‌دی ، یاخود اویله یازمادی ؟ ایشته محافل ادبیه‌ده مدار قیل وقال بوبحثدر. بومباحثه آلتدن آلته تا (بورژه) نك قولاغنه قدر کیدر ، اوده جواب آنی‌یی ویررکه قیمت ادبیه‌سنه بناءً عینیله نقلی ایدلدی : « جونکه اویله یازمق المدن کلمزدی . بر ایکی استثنادن صرف نظر حکایه اصولنه ، تعلیمنه آلیشمش بر محرر براثری تیاترو ، (درام) شکلنه تحویل ایده‌مز ، یعنی موضوعی بر ایکنجی دفعه اوصورتله دوشونه‌مز ؛ حتی طوغریدن طوغری‌یه تیاترو مؤلفاتی بیله وجوده کتیرمکه بحق موفق اولاماز. نه‌دن بویله اولیور؟ اولا (بالزاق) ك

قطعياً فهم وتعيين ايتديکی صورتده اصول حکایه، صنعت حکایه — ذاتاً هیمز بوطریقی تعقیب ایدییورز — هر شیدن اول تحری ٔ اسباب اوزرینه موضوعدر . حکایه نویس زمانی الك زیاده علاقه دار ایدن مسئله بوسببلرك میدان وضوح وعلانیته وضعیدر ، بر ابتلا ، برغرام ، برعشق ، برمحبت نه‌درلو تأثیرات ایله بیویور ، اخلاق ناصل تعدیلاته اوغرایور ؟ بوتفصیلاتك دیزی ، دیزی ارائه‌سیدر .

بالخاصه تحلیل وتشریحه میل ایدن حکایه‌لرده — مثلا (قرمزی وسیاه) ایله (ادولف) ده حکایه نویس ، فکرك ایپلرینی برر برر چوزر ، شخص وقعه دیزینك تانهایتنده کلیر. یك طوغری اولمایه‌رق (طبیعی) دینلن ، حقیقتده تصویری عادات واخلاقدن عبارت بولنان حکایه‌لرده ایسه « بونلرکده الك نفیسی (مادام بوواری) ایله (آسوموٓوار) در » مقصد طرز معیشت وحیاتك القاآتنه اطلاعدر .

محرر بوخصوصی تصویر ایله اوغراشیر. فعل وقعه درجهٔ ثانیه‌ده کلیر . اوقدرکه بعضاً حکایه‌سنی عادتا الواح عادات واخلاق درجه‌سنه تنزیل ایچون حکایه نویس وقایعی تقلیل وتخفیف ایلر .

بعضاً آده خصلت وطبيعت ارائه ايدن حكايه‌لرده مؤلف افراد بشريه‌دن نمونه‌لر ، استثنالر تصوير ايدركه قلمنى اك زياده بونلرك صورت تشكلنه ، نظرده ايجه تعينه وقف ايلر . ايشته بواوچ نوع حكايه‌ده اك بيوك مسئله حكم زمانى اظهار ايچون تصاويرى تكثير ايتمك ، اوفاق اوفاق تفصيلات حقيقيه‌يى اوست اوسته ييغمق ، حاصلى تياترونككنه بوسبتون مغاير برصورتده اجالهٔ خامه ايتمكدر . چونكه صحنهٔ تماشاده اك زياده وقعه ، وحدت ، سادكى واختصار كركدر .

(بورژه) نك كوستر ديكى شودليل نه‌قدر صحيحدر . بونكچون برجه اك قولاى برتجربه (لادام او قامليا) ايله (برفقير دايقانلينك حكايه‌سى) نى برحكايه شكلنده برده تياترو صورتنده معاينه ايلمكدر . فرق اوساعت ميدا چيقار .

بالاده ذكرى كچن حكايه‌لردن (قرمزى وسياه) بالزاق ـــ ك بر اثر مشهوريدر . (آدولف) ايسه ابتداى عصرك رجال سياسيوننددن (بنژامن قونستان) كدركه عادتا برنمونه صرەسنه كيرمش انفس آثاردر . مثلا (پول وويرژينى) ، (مانون اسقو) ، شاتو بريياندن (رنه) ، كوته‌دن (ورتر) ، بايروندن (چايلد هارولد) ، ژورژ

ساندن (آندره) وسـائره کبی . . (مادام بوواری) یی
قارئلریمز ایجه طانیرلر . .

*
* *

(پول بورژه) بالاده‌کی تفصیلاتی ویردکدن صوکره
کندیسنه شو سؤالی صوردیلر : اوحالده فکریکز نه‌در ،
بوایکی نوع طرز تحریردن بری دیکرینـه . ظنکزجه
مرجحمیدر ؟ جواب آتی‌یی آلدیلر :

« — خایر ، اصلا . . بنجه بونلر ایکی چشید اصول
سعی وفکردرکه بربرینه غایت کوچ مزج اولونور ، بر
محرر غرامیانك کنهی . اخلاق وعاداتك اساسنی اوصافك ،
رنك وشـکلنی حکایه ایله اولدیغی قدر تیاتروده اظهار
ایده‌مز دیمك مناسبتسز اولور . بوکا دلیل شودرکه هیچ
بر محلل ، مشرح (هاملت) دن دها متموج برروح تصور
ایتمدی . هیچ بر حکایه نویس اخلاق وعادات (مولیه‌ر) ك
(بورژوا ژانتییوم) — کبار ذات — ندن دها جاذبه‌دار
برلوحه اورتایه قویمه‌دی .

(توله) نك — شرابده حقیقت — ی . (دوما) نك
— ده‌می موند — ی‌ده بویله‌در . (تار توف) البته
(قوزین بت) ه ، (فیغارو) ده (سانشوپانسا) یه بدلدر .
شمدی یالکز شـوجهت واردرکه بالفرض (شکسپیر ،

مولیه‌ر ، بومارشه ، دوما ، توله) بو موضوعلری حکایه صورتنده قلمه آلایدیلر ینه بودرجه موفق اولا بیلیرلر- میدی ؟ . . ظنمجه اولامازلردی . . »

(هاملت) قدر کوزل بر تیاترو کورمه‌دم . . بو اثر بوسنه فرانسز تیاتروسنده کرات ایله موقع تماشایه قونو- لدی . حالاده قونیلیور . اویونجیلردن مشهور (مونه سوللی) بواویونده اوج اعلای صنعته واصل اولیور . ینه کچن قیش (اوده‌ئون) ده (اوتللو) یی تماشا ایتدم . او منظره ایله خاطره‌م حالا شاد وحزیندر .

شاد وحزین ! غریب کورونمسون . . بو اثر ، بوتماشا هم مبهج ، هم مکیدر . ایشته بویله منظره‌لردن صوکره (شکسپیر) نه‌در ، نه‌دهاءدر آکلاشیلیور . . یوقسه معهود یاریم یامالاق ترجمه‌لر حقیقته پرده‌در . . آیینه دکل . . (تارتوف) — ریانك انجامی — دیه لساننمزه ترجمه اولو- نمش . . مترجمك قدرت کلیهٔ ادبیه‌سنه رغماً بوترجمه خوشه کیتمیور . چونکه منظومدر ، هم‌ده پارماق حسابی ایله موزوندر . بز برقاچ کشی‌یز بووزن ابتدائی ، بوپارمق حسابی لساننمزك ، شعریمزك لطافتنه هیچ کلمز ، آهنکمزی اخلال ایلر . . حاصلی بروزن ، برمعیار آهنك اولاماز . . ادعاسنده‌یز . بوادعاده ریانك انجامی کبی برچوق دلیللرده

استناد ایدییورز . . معارضلرده دعوالرینه بوقدر آچیق اثبات کتیرسه حقیقت بر آن اول تظاهر ایدر ، ترجمه‌ده نظمدن زیاده نثره‌میل ایتملی‌یز . . (نارتوف) مترجمنك (امیل) ترجمه‌سی‌ده وار ، هنوز مطبوع دکلسه‌ده منظورم اولدی . بومرتبه نفیس محصولات ادبیه‌مز معدوددر دیمك مترجمك بوسفرکی موفقیتی نثرك معاونتیله‌در . (ریانك انجامی) ناظمنك افعله وتفعله ایله عینی یولده سویله‌نمش دیکر اثرلری بونلره نسبةً پك عالی ، پك مکملدر . . پارماق حسابی ظاهراً قولای صاتیلیور ، حقیقتده اوبرندن کوچ ، کوچ اولمقله برابر فائده‌سز .

*
* *

پول بورژه) یه — یکی ، بعض محررلر بوایکی طرز تحریرده‌ده ، یعنی هم حکایه‌ده ، هم تیاتروده موفق اولیورلر . بوکانه معنی ویریلیر ؟ . . چونکه سز : (شکسپیر . . مولیه‌ر . . .) حکایه صورتنده یازایدیلر حد ذاتنده تیاترو مؤلفی اولدقلری ایچون بودرجه موفق اولامازلردی دییورسکز — دینلدی . بوسفرده شو جواب آلندی :

— « اولا شونی سویله‌ملی‌که بونوع نظریات هردرلو احوالده قابل تطبیق اولماز ، بعض استثنالر اولور . علم

منافع الروحك ادبياتده، صنايع نفيسه‌ده حكمی بويله‌در. بوندن صكره ظن ايدرم‌كه بيوك برحكايه نويس كونك برنده برتياترو مؤلفی اوليويرسه اوذتك وكری صنا- يعدن برينی ترك ايله اوبرينه ميل ايدييورمش ديمكدر .

مثلا ، متوفالری قاله آلالم . (دوما) — لادام اوقا- مليا — اثر نفيسنی حكايه شكلنده يازدقدن صوكره ينه اودرجه قوتله تياترو صورتنده‌ده قلمه الدی . فقط ظاهرديكه بواثناده مؤلف برنوع طرز تفكردن اوبرينه كچييوردی. (انجـولی قادين) ، برقادينك حكايه‌سی) محرری ارتق بوزميندن فراغت ايله‌يوردی .

(قله‌مانسو جناتی) نی اله الكز . تياترو ائتلافی اديبك طرز اعمالنی نه‌مرتبه تعديل ايله‌دی كوريرسكز.. چونكه بو حكايه اوبرلرندن چوق صوكره ينی (دوما) بوسبوتون برتياترو مؤلفی ايكن يازلدی . ذاتاً بو اثر مشهور طبقی برتيارو ، بر (درام) كبيدر .

(اوقتا وفوييه) ده بويله اولدی . (ژولياده تره كور) ی اله آلير ، محررك ايلك حكايه‌لريله مقايسه ايدرسه‌كز تيارو ائتلافنك تأثيراتنی كوريرسكز. حياتده‌كی مؤلفلری نظر تدقيقدن كچيرسه‌ك بوبابده دها جدی مثاللر بولورز . بعضيلری حكايه‌ده دوام ايله برابر تياترو ايله‌ده

اشتغاله باشلادیلرکه بوجهت صنعتلرنجه کلی تعدیله سبب اولدی . اثرلرنده قسم تحلیل تنـاقص ایلەدی . جهت فعل ووقعه بیودی . مدت قیصالدی . وقوعات — تعبیر جائز ایسه — تمرکز ایلەدی . بوتبدل ، بوتحول مفید- میدر ، مضرمیدر ؟ بوجهتی کسـدیرمك مشـکلجەدر ، بعض حکایه نویسـلر بوندن کار ایتسـەلر کرکدر . مثلا (اوقتاوفوییه) کار ایتدی. اولدن نقلیاتی برپارچه فضله اوزاتیوردی ، بوندن ماعدا اوفاق پارچەلره بولیو- ردی . اوصافی تمیزات کافیه ایله کوسترمیوردی. بالآخره تیاترو سایەسنده بوجهتلری تصحیح ایلەدی. بونکچون موسـیو (دەقامور) ایله (ژولیاده ترەکور) صـاحب اثرك طرز تحریرنجه بیوك برترقی‌یه دالدرلر .

فقط (آلکساندر دومافیس) اصول حکایەیه رجعت ایتمك ایسـتەسەیدی فکرمجه کیفیت برعکس اولوردی . چونکه تیاترو ائتلافی بوخصـوصده النی بوزمشـدی . (قله مانسو جناتی) کوزل براثر اولسـەده نجه تأسف اولونورکه تحلیل نقطهٔ نظرندن نقصاندر، آزدر. باشدەکی اللی صحیفه کبی ایکی یوز صحیفه دها ایستردی، زمین دها واسع کوسترلملیدی ، وقعه ، فعل اوقدر سرعتله جریان ایتمەملیدی ، مع مافیه بوصوك خصـوصده حقم اولماسه

کرك . چونکه بو حکایه‌نك شو خفیف ، شو مستعجل زمینی امثالسز برلطافت ، برغرابت تشکیل ایدییور ، انجق (دوما) بیله بونوع حکایه نه درجه مستثنادر اکلادی‌ده بردها بوجهته قویولمادی . »

شو صحیفه‌لرده (پول بورژه) حقیقة فکرینی ، ماهیتنی تشریح ایلر . سوزلرینه آثاری باشدن باشه بردلیلدر . حکایه‌ده تشریح وتحلیل ، یوقاریدن بری سویلدیکی آکلاتدیغی وجه ایله موشکافانه تحلیل باشلیجه میلی ، مراقیدر . حتی رفقادن بری بومراقی برکون مؤاخذه ایدییوردی . مثلا (یالانلر) عنوانلی حکایه‌نك قسم اعظمی تحلیلدر ، تشریحدر ، فقط بکا بوجهت بر نقصاندن زیاده برکمال کبی کورونیور . چونکه سوزلر هپ طاتلی ، هپ حکمته مبتنی . . اوقدرکه حتی اوصحیفه‌لر کتابدن آیراسه‌ده برر مقاله طرزنده اوقونسه ینه لذیذدر . (لذیذدرده مشکلپسندان قیزارلر ، لذت مادیاتده اولور ، فقط لذتله اوقونوره قیزمایوب‌ده لذیذ دره قیزمقده طاتسزدر) بالفرض (تلمیذ) ك هانکی فصلی پك لطیف برمقالهٔ ادبیه وحکمیه اولاماز . . شوقدرکه (بورژه) جداً بر عالمدر ، فلسفه‌یه حاضرلانیرکن ، بویولده تحصیل یوروتمش ایکن ادبیاته ، حکایه‌یه دوندی . سوزلری دائما دمیر

كبيدر ، منطقيدر ، متيندر . مقلدلری بومزيتی حائز اولمادقلری ايچون بووادیده پريشان اوليورلر .

انكچون (بورژه) مكتبندن انجق استادی آلملی ، ديكرلرينه رغبت ايتمه‌ملی . . مكركه اوكعبده ، اواقتدارده برتلميذ دها يتشسون ، هنوز يتشمه‌دی .

*
* *

— اعلا ، نيچون حكايه‌لريكزی باشقه‌لری طرفدن تياترويه تحويل ايتديريورسكز ؛ ياخود ايدلمسنه راضی اوليورسكز . بوندن نه‌فائده‌كز وار ؟ سؤالنه‌ده نهايت بومؤلف شوجوابی ويرييور :

«— ايشته بونوع تحويلات وتبديلات ادبيه‌دركه بنی الك زيادم علاقه‌دار ايلر ، شوتحويلی ، شوتطبيقی درعهده ايدنلر كبی ذكی ، بوقدر وقوف صاحبی ، بورتبه ممتاز تياترو مؤلفلرينك بوبابده‌كی محصوللرينی ، معرفتلرينی كورمك بنمچون فكراً بيوك برمراقدر . مثلا دميندن سويله‌ديكم اختصاری ناصل ياپيورلر ؟ . . وقوعاتی بر مركزه نه‌درلو جمع ايله‌يورلر : اوصافی نه صورتله مكالمه‌يه ، محاوره‌يه طوپلايورلر ، صوقيورلر ؟ بنم كبی دائره‌سی داخلندن خارجه چيقميان برحكايه نويس ايچون بونقطه‌لری بيلمكدن جدی براستفاده ، بردرس الده ايدييلير .

بوايكی حكايه‌سی (قوزمو پوليس) ايله (سركذشت فجيعه) يی صحنهٔ تماشاده كوردكدن صوكره قلمدن چيقان اثر البته دها آز خطيئه‌دار اولور . يقينده بر اثر يازمغه نيتم يوق . . . بيليورسكز . كله‌جك سنه (ژاپونيا) يه كيده‌جكم . . (اوترمر) — ماورای بحر — • بر مابعد ويره‌جكم . بو سياحت لطيفه‌دن عودتمه قدر اوزونجه بر كتاب يازماسه‌م كرك . . !

(پول بورژه) اك چوق سياحت ايدن محررلردندر . اوروپانی همان باشدن اشاغی ، آسيانی ، آفريقانی ، آمريقانی قسماً كزدی . اسمندن‌ده اكلاشلديغی اوزره (قوزمو پوليس) — ترجمه جائز ، قابل ايسه : دنيای وفير — ايتاليا احتساساتی ، تحسساتی — فلسطينده — (اوترمر) ينه ترجمه قابل ايسه : ماورای بحر — حتی (سركذشت فجيع) هپ بو سياحتلرك محصوليدر . (بورژه) شمدی‌ده يازی كچيرمك ايچون ايرلانديه كيتدی . غونقور ، دوده ، (زولا ، پول هرويو) وسائره كبی حكايه‌نويسان زمان تياترويه‌ده ميل ايتدكلری حالده بومؤلف متين وكزين هيچ حكايه‌دن ديشاری چيقمادی . شوقدركه مسلك ادبه شعر ايله كيردی . صوكره شاعرلكدن‌ده واز كچدی . ذاتاً مشهور محررلرك

چوغی شعر ایله ابتدا ایدییورلر ، صوکره شاعرلکی بوسبوتون اونوتیورلر . (دوده) ، (موپاسان) حتی (زولا) کبی . . چونکه — (نینون) ، (حکایه‌لر) هرنه‌قدر منثور ایسه‌ده سراپا شعردر ، (روغون ماقار) مؤلفی بویله رقیق ، شاعرانه ، نازك صحیفه‌لر یازسون ، حیرت اولونور .

بو مقاله برمکالمه‌دن توسیعاً مأخوذدر . پك چوق تفصیلات ادبیه‌یی محتوی اولدیغی ایچون اومارم که جان صیقمادن اوقونور . ذاتاً اوته‌دن بری سویله‌یورم . بر اوروپا مؤلفی بویله مطالعات ایله قارئین کرامه اکلاتملی‌ده صوکره ترجمه‌یه قالقیشملی‌یز . چونکه انسان بیلدیکی بر آدمی کورمکدن نصل ذوق الیرسه بووجه ایله طانیدیغی بر محرری اوقومقدن‌ده اویله خوشلانیر .

توزیع مکافات

بوکیـه بنده چـوق حزین خاطره‌لر اویاندیرر : مکتبك برنجی سـنه‌سنده ایدم . الك طاتلی امللرم توزیع مکافاته باغلی ایدی . . حایلازلغی ، آواره‌لکی بکا توزیع مکافات ترك ایتـدیردی . رؤیامـه ، خیـالمه ، هر حالمه کیردی . سـعیمه بر تازیانهٔ شـوق اولدی . بنی وادیٔ عرفانك ایلك قدمات صعب المرورنده شویله بویله یوارلادی . یوقسـه بحسب القدر آرقاداشـلرم سنهٔ تحصـیل ابتداسنده بندن چوق ایلریدی . . آنلره همراه اولمق ، رفاقت ایتمك بنجه همان محال ایدی . وا اسفا ایلك توزیع مکافات پك قوری کچدی : صنفده یدنجی . . سـاده بر مکافات . . برقوجه : «آثار منتخبات رفعت» فقط یأسمه مدار تسلی واردی : فارسیدن اوچ نومرو آلدمدی . . بنی دردنجیدن ، فوق العاده مکافاتدن یدنجی‌یه فیرلاتانده بوایدی . حال بوکه ینـه عینی درسـدن بتون قوپیه‌دن بر آرقاداشم طوقوز نومرو آلمشدی . . ایکنجی سـنه ،

ایکنجی توزیع مکافات کذا بویله طالعسزلکله بویله قرری بر مکافات ایله کچدی . اوچنجی سنه بخت بد بوسبتون یوز کوستردی . ادبیاتدن اوچ برنجی ایدك .. قرعه چکدك ، اوچنجیلك بکا دوشدی . جغرافیاده ینه بویله اولدی .. ایکنجیلك اصابت ایتدی . دردنجی ، بشنجی سنه‌لرده ایسه مکافاتی ترجمان ، سعادت ستونلرنده آرایوردق .

مع مافیه ینه کوکلده بویله مکتب مراسمی ایچون بیتمز ، توکنمز بر شوق ، بر ابتلا واردر . ماضی‌یه رجعت ایتمك ، یکیدن مکتبه کیرمك ، چوجق اولمق ، کیجه کوندوز جانسپارانه چالیشه‌رق سنهٔ تدریسیه ختامنده مکافات قازانمق محال ، اوت ، محال اما جانم ، بوسعادت ایچون چیرپینیور ، طوریور .. ای سیاه سیاه صیره‌لره مسعودانه یاصلانان ، قلملر ، مرکبلر ، کتابلر ، کاغد ایچنده یووارلانان ، صباحدن اقشامه حین حاجتده — اقشامدن صباحه قدر ساده علم ایله تحصیل ایله مکلف بولنان شاکردان کرام !.. سوینکز . عمرك اك کزیده .. اك رنکین بر فصلنده‌سکز . بونعمتك قدرینی بیلمکز . بوحالدن استفاده ایدیکز .

دون (صوربون) دارالفنونك اك بیوك درسخانه‌

سنده مسابقهٔ عموميه توزيع مكافاتى بكاركن بر طرفدن اوقوجه ، اومزين بناى ، اوكونا كون خلقى ، اورنكا رنك اطفالى ، اعاظمى ، اكا برى تماشا ايله‌يور ، ديكر جهتدن‌ده ماضى‌يه دائر شوتفكرات ذاتيه‌يه داليوردم .

بو درسخانه بر ساحهٔ فسحتنماى عرفاندركه لااقل ايكى بيك كشى استيعاب ايلر . اورتاده صف صف صيق صيق مع مافيه غايت منتظم صيره‌لر واردر . اطراف ايسه قات قات عادتا تياترو كبى ، اكثر مكتب شكلنده دائره‌لرى محتويدر . ديوارلر ايسه معاصريندن بيوك بر رسامك ، (بووى‌ده شاوان)ك نقوش معرفتيله مزيندر .

*
* *

پارس مكاتب اعداديه‌سنك بر ، هرمكتبجه مستقلاً امتحانلرى ، مسابقه‌لرى ، توزيع مكافاتلرى ، برده مجتمعاً مسابقهٔ عموميه‌لرى ، توزيع مكافات عموميلرى اولور . مسابقهٔ عموميه‌ده علوم شعبات مختلفه‌يه تقسيم اولونور . هرمكتبك برنجيلرى ، متحيزلرى آراسنده بو تقسيماته كوره بر تسابق اجرا ايديلير ، مثلا فلسفه‌دن بووجه ايله تدقيق ومعاينه يوروتيلير .. بعضاً بالفرض (سنت بارب) ياخود (سن لوئى) مكتبنك برنجيسى فوق العاده مكافاته سزاوار كوريلير . بعضاً هيچ بر

مكتبدن اوسنه بويله برتكريمه شايسته شاكرد بولونماز .
ايشته بوسنه رياضياتدن كيمسه برنجى مكافاتى قازانامادى .
بودرسه عائد اوراق امتحانيه ميانده بومرتبه مكملى
يوقدى ... بكا بوخصوصه عائد بر فقره نقل ايتديلركه
شايان تذكاردر : (سنت بارب) مكتب اعداديسنه اصحاب
خيردن برى سنوى بيك فرانق ايراد وقف ايتمش بو
مكتب شاكردانندن هرسنه مسابقهٔ عموميه ده فلسفه دن
فوق العاده مكافاتى كيم قازانيرسه اكا ويرمك ، شايد
قازانان اولمازسه بوپاره سنهٔ آتيه ده كى مبلغه علاوه
ايدلمك .. حاصلى ، نهايت كيم بوموفقيته مظهر اولورسه
مجتمعاً اكا بخش اولنمق شرطيله ، ١٨٦٠ دن ٦٩ ه قدر
(سنت بارب) مكتبندن بويله بر شاكرد يتشمه مش ،
بنابرين مبلغ موقوف طوقوز بيك قرانقى بولمش ..
اوسنه بومكافات فوق العاده يى (ليون) مكتبى شاكردا-
نندن (اوكوست بوردو) قازانمش كه بو چوجوق بر
چاماشيرجينك اوغلى ، بر فقير ايمش . بونك اوزرينه
(سنت بارب) هيئت اداره سى كله جك سنه ينه بويله بر
موفقيتله شو مبلغ متراكمه استحقاق كسب ايتمك ايچون
برسنه ده بومكتبه دوام ايلمسنى ، يعنى عين تحصيلى برده
بو دارالتدريسك صيره لرنده تكراراً تعقيب ايتمسنى

(بوردو) يه تكليف ايدرلر ، اوزواللى ده فقر حالنه بناءً راضى اولور . بناءً عليه سنه نهايتنده مسابقهٔ عموميه‌ده شو برنجيلكى قازانير ، سنه‌لردن برى تراكم ايتمش وقفى آلير . ايشته بوفقير چوجق ايكى سنه اول مجلس مبعوثان رئيسى ايكن قرق ايكى ياشنده وفات ايدن (اوكوست بوردو) ايمش ! بونسبةً كنج برسنده پنچهٔ موته كرفتار اولماسه‌يدى ذكاسنك دلالتيله شبهه يوق دها عالى مراتبى احراز ايدردى . هرحالده ينه بيوك تعاليلر كوردى . بر ايكى دفعه ماليه نظارتندن كچه‌رك جدى اثرلر ، لايحه‌لر براقدى .

(اوكوست بوردو) بو يله اون طقوز ياشنده شو (سنت بارب) موفقيتنه نائل اولديغى اثناده محاربه ظهور ايله نجه درحال عسكره قيد اولونور . ميدان حربده شجاعت ، فضيلت كوسترير . اونباشى ، چاوش اولور . دها غريبى خدمات فوق العاده‌سنه مبنى ينه بوسنده (لژيون دونور) نشانه اكتساب نائليت ايلر . محاربه بيتدكدن صوكره كلير ، امتحان ويرير . برنجيلكله دارالمعلمينه كيرر . آرتق ترقى ترقى اوستنه ، اقبال اقبال اوستنه ييغيلير . . ماليه نظارتندن مبعوثان رياستنه قدر يوكسلير .. ديمك استعداد اولونجه كار كندين كوسترير..

هله معرفت آلتون بيله زيكدر دينلرك حقى وار . فقط بونكچون بيله زيك بر وصف ناكافيدر ، معرفت بوندن قوى ، قيمتدار ، نافع برمال ، برمنالدر .

*
* *

اوكله اولدى . معارف ناظرى (رامبو) اركان نظارتله برابر دائره‌دن ايچرى كيردى . دارالفنون مديرى (غره‌آر) بونلرى قارشيلادى . (رامبو) علوم سياسيه مكتبنده معلمدر ، مشهور مورخدر . اوته دنبرى نظر حرمتمه آشنالردندر . او قدر بيوك برخطيب دكلسه‌ده متين طولغون سوز سويلر . (غره‌آر) ايسه انجمن دانش اعضاسندن بم بياض صاچلى ، اورته بويلى اختياردر . بو درسخانه‌ده اجرا اولنان باجمله مراسمده اثبات وجود ايلر . بورسمده ايسه دارالفنون مديرى اولمق حسبيله ركن مخصوصدر . شو هيئت مياننده بونلردن ماعدا برچوق اكا بر دها واردى . ايچلرندن خارجيه ناظرى (آندره‌لوبون) ايسه معليمندن اولديغى ايچون چهرهٔ كزيديله نكاه معارفه‌مه چارپيوردى .

بو اثناده حاضرون آره‌سنده برفيصلدى پيدا اولدى . نظرلر برنجى قاتده كى دائره‌لردن برينه توجه ايتدى . اكلاشلدى : سابق رئيس حكومت (قازيمير پريه)

ارکاندن آیری اوله‌رق اوراده اوطوربیور . طلبه میاننده اوغلی وارمش ، آنك مروتنی کورمکه کلمش .

اولا معلمیندن (پول ده‌ژاردن) نطقه باشلادی . بوذات کچن سنه مقرراتی (اقدام) ده عرض ایتدیکمز جمعیات علمیه ارکانندندر .

اعتدالی افراط ایله سور .. صاقین بو جمله‌دن تناقص چیقماسون . یعنی مفرطانه افعـال واقوال ایله اعتدالی مدافعـه ایلر . بو سفرده او یله یاپدی . موضوع بحث تربیه ، توحید نقطـهٔ نظرندن تربیه ایدی . بونکچون یکانه بر چارهٔ سلامت مذهبده اولدیغنی سویله‌دی . « آبا واجدادیمز بو یولده بر پارلاق مثـال کوستریورلر » دیدی .

بوندن صوکره معارف ناظری سوزه آغاز ایتدی که باشلیجه نقطه‌لرده بر خطیبه طبان طبانه ضد ادارهٔ افکار ایله‌دی : (رامبو) نك اقوالنده فوق‌العـاده بروضوح برایجاز واردر . ذاتاً بو مزیت آثارنده ، اسلوبنده‌ده کوریلیر . (لاویس) ایله مشترکاً نشر ایله‌دکاری تاریخ عمومی مطالعه ایدلسـه (رامبو) نك قلمندن چیقـان پارچه‌لر میدانده امضا اولماسـه بیله تفریق ایدیله بیلیر . (رامبو) ، (لاویس) ، (واندال) ، (سوره‌ل) جداً

بودورده تألیفات تاریخیه یه باشقه برفیض ویردیلر ، آراق (تیه‌ر) لر بیله اوقونماز اولدی .

طلبه‌یه برر برر مکافات توزیع اولونمغه باشلادی . (قوندورسه) مکتبندن (قازیمیر په‌ریه) زاده‌نك اسمی ذکر ایدیلیر ایدلمز حضاردن غایت یوجه آلقیش اصواتی یوکسلدی .

فقط بو منظره‌نك اك سوز شناك جهتی بر اعما چوجغك حالی ایدی . بو زواللی (بوفون) مکتبی شاکردانندن ایمش ، مسابقه‌یه قبول اولونمش ، ایشته لاتینجه ترجمه‌دن ، کتابتدن بشنجی ، انکلیزجه‌دن ایسه برنجی درجه‌ده ذکر جمیل آلیور . بوشاکرد نابینایه مکافات اوله‌رق خصوصی برمدالیه ویرلدی .

فرانسه‌ده بو نوع مراسم پك زیاده اهمیتله تلقی اولونیور . چونکه بومسابقه‌لرده برنجیلر ایلریده اکثریتله مشاهیردن اولیور . مثلا بوکون ادبادن ، خطبادن برچوغی : نا (ژول له‌متر) لردن ، (امیل فاکه) لردن (ژورس) لره وارنجه‌یه قدر هپ برنجیلردن ایمش ، (ژورس) برفرقه‌نك رئیسیدر . فرانسه ارکانی آره‌سنده حالاً بو درجه بلیغ ، ادبی نطق سویله‌ین نادردر . حریف سوزه باشلادیمی تا (هومر) دن (هوغو) یه

قدر ادبیاتدن پارچه‌لر ذکر ایدر ، دایمالر کتیریر ، سوزلرینی تزیین ایلر .

فرانسه مکاتبنده کتابته بیوك اهمیت ویریلیر . صوك سنه‌ده بوکا دائر عمومی بر امتحان اجرا ایدیلیر . طلبه واسع بر موضوعی ایسته‌دکاری کبی قلمه آلیرلرکه آرتق بو بر کتابت دکل ، بر مزیت ، بر علم ، فضل امتحانی اولور . بو موضوعات مهمدر ، عمومیدر ، مثلا (قریستوف قولومب) آمریقایی کشفه کیتمك ایستیور . قراله بر عرضحال ویرییور ، تشبثك فوائدندن ، محسناتندن بحث ایله‌یور . بویله بر مقاله قلمه آلمق دینیرکه دوشونملی بونکچون یالکز کتابتجه دکل جغرافیاجه ، تاریخجه ، حاصلی هر خصوصجه نه رتبه اطلاع ایستر . طبیعی بویله آچیق بر زمینده استعداد کندینی درحال کوستریر . ذاتاً مکتبلرده کتابت درسلری‌ده بو اصول اوزره جریان ایلیور . . معلم اولا طلبه‌یه بر « موضوع » ویرییور . صوکره اوزون بر « مصاحبه » ایله او موضوعی تفسیر ایله‌یور . ناصل قلمه آلمق لازمدر کوستریبور . نهایت قسم قسم ترتیب ایله‌یور . طلبه شو ایضاحات ایله فکرینی طولدیردی یا « ترتیب » ی آرتق سهولتله توسیع قیلیور . ذاتاً خواجه‌نك شطارتی ، درایتی‌ده بو خصوصده حائز

اهمیتدر . چونکه اطفالك نظر دقتنی ، جلب ایدن ماده‌لردن موضوع انتخابی کرکدر . بویله بر درس کتابت دائره‌سنده قالمازکه فلسفه‌یه ، تاریخه ، هر علمه قدر توسع ایدر . مکتبلریمزده درجهٔ کفایه‌ده اوکره‌نلمه‌مسندن شکایت ایدنلر اصول تحصیلی هیچ بر وقت نظر دقتدن دور طوتمامليدر . اطفالك رغبتنی ، توجهنی درسه جلب ایتمکه چالیشدیرملیدر . چوجق نه زمان سوه سوه قلمی اله آلیرسه درحال موفق اولور .

چار حضرتلری پارسه کلیورلر.. برچوق کشمکشدن صوکره بوحوادث تحقق ایتدی . فرانسه‌نك بو مسافر خاص الخاصنه بر اقامتکاه اراندی ، طوردی . اولا (ور- سای) سرایی خاطره کلدی . بوراسی اعلا اما پارسدن اوزاقجه‌در . ثانیاً رئیس حکومتك (شانزه‌لیزه) ده‌کی دائره‌لری تنسیب ایدلدی . لکن بوده (فلیقس فور) ك — ولو موقتاً اولسون — باشقه بر محله نقلنه متوقف ، هرحالده مشکلاتدن خالی دکلدی . نهایت (اورسه‌ی) ریختمنده‌کی خارجیه نظارتی بوبابده اك موافق بر بنا اولدیغی ایچون بوجهته قرار ویرلدی . حقیقت بوکاشانه نجه پارس ابنیهٔ جسیمه‌سنك اك رعنالرندندر . شهرك اورتاسنده ، غایت کوزل بر موقعده کائندر . . برطرفدن (سن) نهرینه ، دیکرطرفدن اك بیوك ، اك مفرح جاده‌لره ، کوشه‌لره ناظردر ، هوادار در ، واسعدر . (لوئی فلیپ) زماننده انشا اولنمغه باشلادی ، لکن بوانشا آت اوچنجی

(ناپولئون) ك اوان حكومتنده حد ختامه ایردی . اوزماندن بری خارجیه نظارتنه ، ناظرلره مقر اولیور . الك آلت قاتده محتشم قبول صالونلری وار . ناظر لاحق (هانوتو) هرچهارشنبه کونلری هیئت سفرایی بوراده قبول ایدر .

بوصالونلرك الك بیوکی « سفرا صالونی » دیدکلریدرکه ١٨٥٦ ده یکرمی بش شباطده تشکل ایدن پارس مؤتمرینه قرارکاه اولدیغی ایچون حائز اهمیتدر . احبادن برینك دلالت نوازشکاریسیله بودائره‌یی کزرکن الك اول کوزیمه دیوارده‌کی قوجه برلوحه چارپدی‌که مؤتمری تشکیل ایدن سیاسیونی آچیقجه عرض ایله‌یوردی .

بولوحهٔ مصوره‌نك برعینی‌ده (ورسای) تشهیرکاه نفائسنده موجوددر . بودارالبدایعده نه‌لر یوق! شاشارم اوسیاحلره‌که ایکی اوچ ساعتلك برتنزه ، برتماشا ایله بویله یرلری کزرلمش . تدقیق اولونمش عد ایدیورلر . حال بوکه بونکچون کونلر ، هفته‌لر کرکدر . . الده برتاریخ ، یاخود برمحیط اورایه کیتملی ، تعمیقات ، مطالعات ایله زمان ، اوزون اوزادی‌یه برزمان کچیرملی . .

*
* *

فرانسه‌ده حالا بیوك برمورخ عمومیتله شرقی اوروپایه

وبالخاصه روسیه‌یه دائر تدقیقات تاریخیه ایله اوغراشیور. بومورخ علوم سیاسیه مکتبی معلمین بنامندن (واندال) درکه اخیراً (ائون سای) لك یری ایچون انجمن دانش کبیره نامزد اولدی. آثاری شمدی‌یه‌قدر بش آلتی مجلددن عبارتدر. اك صوك تألیفی : — پك زیاده مظهر تقدیر اولدی، انجمنجه‌ده تتویج ایدلدی..

هرنه ایسه خاطرات تاریخیه‌مه کوره ایمپراطور ایکنجی (نیقولا) پاریسی زیارته کلن چارلرك دردنجیسیدر. بونلرك برنجیسی بیوك پترودرکه اون بشنجی (لوئی) نك زمان صباوتنده فرانسه‌یه واصل اولیور. یه (واندال) لك دلالت فاضلانه‌سیله بیوك پترونك بوسیاحتنه دائر زمانك (وولتر)، (دانژو) کبی اك عالی مورخلرندن بعض صحائف الده ایتدی . . بونلر ایچنده اك کوزللری (سن سیمون) ککیلردر. بیلمم قارئین کرام بومتفکر شهیری طانیرلرمی ؟ حالا اك زیاده رواج بولان مسالك علمیهٔ عملیه‌دن چوغنه تمل قوریان بوذاتدر.. افکارنده غرابت، بونکله برابر لطافت واردر. قلمی قویدر، لطیفدر. بیوك (پترو) نك پاریسده‌کی حرکات وزیاراتنی باشدن اشاغی تصویر ایدییور.

*
* *

فرنکلر امثاله پك اهمیت ویررلر . امثال عربیه ایسه حقیقةً امثالسزدر . ناجی افندی مرحوم سانحات العرب دییه «امثال المیدانی» دن بعضیلرینی لسانمزه نقل ایتدی . فقط شو نقلیات او کتاب حکمتدن برنبذه‌در . نیچون بو حسن مثال تعقیب اولونمادی ، بیلمم . . شو سوزلردن مقصودم احبادن بر فرانسز طبیبله آرامزده کچن بر محاوره‌یی عرض ایتمکدر. طبیبك قولاغنی عربجه مثللرله طولدیردمدی . برکون معده‌می تداوی ایدرکن بکا پرهیزك محسناتندن ، معده‌نك ملجأ امراض اولمسندن بحث ایدییوردی : « المعدة بیت الداء والحمیة رأس کل دواء » دیدم . برکره‌ده بنده‌کی شیشمانلق وسائره کبی عارضه‌لرك بومعده خسته‌لغیله مندفع اولدیغنی سویله‌یور - دی : « فربما صحت الاجسام بالعلل » جوابنی ویردم . بوندن صوکره ترجمه‌یه‌ده کچدم . . نهایت : « سوزده ضرب مثل ایرادینه سوز یوق اما ، سوز اودر عالمه‌سندن قاله برضرب مثل » حکمت نابیانه‌سنی ایلری سوردم . . بونلر هپ خوشه کیتدی ، کچن کون طبیب برزیارتدن کلیوردی . خسته (اوتوموبیل) قضازده‌لرندن ایمش . . (اوتوموبیل) ، - ترجمه جائز اولسه‌یدی : متحرك بالنفس - کندی کندینه یا تضییق هوا ایله یا الکتریق ایله حرکت ایدر

بر آرابه‌درکه دراجه‌یه رقابت ایچون ایجـاد اولونمش بر تجدددر. بر (اوتوموبیـل) دورلمش، برقاچ کشی قضایه اوغرامش . طبیبمز بوتداویدن کلیورمش . . بکا نه‌دیر - سـکز . . دراجـه آتی ، آرابه‌یی کرلکده براقدی . . بوده دراجه‌یی اونوتدیرمغه شتاب ایله‌یور . صـاغدن ، صولدن (اوتوموبیـل) » دیدی . حقیقت ، بوکرنلرده پارس جاده‌لرینه باقسـه‌کز برنوع (لوقوموتیو) ه بکزر آرابه‌لر کوریرسـکز . . افندیلر اوك طرفنده ، اوشـاق بونلره حیرت ویره‌رك آرقه‌ده . آراده کورك وار . . افندینـك النده بردمیر قول‌که هم دومن ، هم ده آلت توقف خدمتنی کوریبور . بوکورلتیدن خارجده‌کیلر بیله معذب اولدیغی ایچـون طبیعی داخلده‌کیلرده صـیقندی چکر . فقط ضرری یوق هله بونلرك عادتا متحرك بر قولتوغه بکزینلری ، بر کشـیلکلری وارکه عمر . . شو آلتك اختراع براتی برفابریقه‌یه منحصر . روایتـه نظراً بوفابریقه‌ده شـمدی بیـکی متجاوز سـپارش وارمش ، مشتریلر صیره ایله تاکله‌جك سنه‌یی بکله‌یورلرمش . حتی قونتلردن بری صیره‌سنی ایلك بهاره قدر سوره بیلمك ایچون بیلمم قاچ بیك فرانغه برنومرو صـاتون المش . نجه بومراقك اسـاسی شـودر : بو آدملر اکلنجه‌نك ،

اذواقك هرچشيدينى طاتيورلر . ارتق بشقه‌ذوق بولاماز اوليـرلر ، اللرينه بويله بر واسطهٔ ذوق كچنجه بوطرفه آتيليورلر .

*
* *

دون (ژوليت) ك ازدواجى دييه اخيراً ترجمه ايتديكم حكايه‌نك رسملرينى آرامق ايچون برطابع شهيره مراجعت ايتدمدى. بواثناده ايتاليالى بركتابجى ايله آمريقادن رسام بر قيزه راست كلدم . اوبرينك وظائفى صرف (زولا) نك ايتاليانجه‌يه ترجمه اولونان آثارينى، كلياتنى طبع ايتمكدن عبارت ايمش.. دكاننده (زولا) تراجمندن باشقه كتاب يوقمش . . اخيراً (روغون ماقار) مؤلفنك بومطبعه‌ده: « برليلهٔ عشق ايچون . . » عنوان لطيفيله كوچك براثرى باصلدى . انك رخصت ترجمه وطبعنى آلمغه كلمش . . (زولا) ايتالياجه پك زياده حائز اعتبار ايمش . . آمريقالى قيز ايسه عين مؤلفدن (ژاق وامور) حكايه‌سى ايچون براعلان رسم ونقش ايتمش . . طابعه انى كوستريورمش . بوقيز والده‌سيله برابر مرفهاً پارسده ياشايور . ايشى ، كوجى طابلره بويله مطبوعات مشهوره ايچون اعلانلر ياپمق ايمش . . بوصنعت حالاً غربده پك زياده رواجده‌در . اعلانلر نظر دقتى جلب ايله‌مك ايچون

برمهارت ، برغرابت ایچنده منظوردر . حتی بونلردن پوستـه پولی کبی کلیات جمع ایدنلرده وار . بورسـام قیز هنوز یکرمی ایکی یکرمی اوچ یاشنده مستثنا برگوزل . . ایکی یوزه قریب بویولده تصویر وجوده کتیره‌رك عادتا برثروت ، برموقع ایدینمش . شـمدی گاه (نیـورق) . گاه (لوندره) ، گاه (پارس) طالبلرینه اثر یتیشدیرییور ، دورییـیر . فن تصـویره دائر بکا اوزون اوزادی‌یه معلومات ویردی : « حکایه‌لرك تصاویر ایله تزیینی کوندن کونه چوغالیـر . . شوقدرکه تخته شمشیر اوزرینه حکدن ایسه فوطوغرافی ایله اخذ نقش ایتمك دهاقولای کورو- نیور . انجق حکده تصـور ایسته‌دیکی شکلی آلیر . بر یکنده ایسه برمادی اورنك ، طبیعی بروضعیت ایستر . . بونی‌ده دائما بولمق مشـکلجه‌در . بناءً علیه برنجی شـقی هردرلو نقصانیله برابر اکثریا اختیار ایتمك ضروریدر . »

فرانسه جرائد سیاسیه سنك الك بیوكارندن ، الك مهملرندن بری و بلكه‌ده برنجیسی شبهه یوق ، (تان) غزته‌سیدر . بوورقهٔ حوادثك هرهفته « حیات ادبیه » دیبه اوللری (آناطول‌فرانس)ك شمدی ایسه (غاستون ده‌شان)ك قلمندن چیقمه برصحیفهٔ ادبی ؛ مشهور (ژول قلارتی) طرفندن یازلمه بر (پارس حیاتی) ؛ بر ده منقد شهیر (سارسه‌ی)ك پازارایرتسی تفرقه‌لری واردر . فقط غزته‌نك قیمتنی دوبالا ایدن اساساً بونلر دكلدر .. اهمیت سیاسیه الك باشده‌كی یومی مقالات اساسیه‌ده‌در كه ، افكار عالمك دائمی برتاریخچهٔ سیاستنی كوسترن ایشته بومقاله‌لردر . بركون آمریقایه ، غربه ، یارین آسیایه ، شرقه ، اقصای شرقه ، اوبركون اوروپانك بركوشه‌سندن اوبركوشه‌سنه دائر بسط مطالعات ایدن بوصحائف كزیده بلیغ براسلوب سیاسی ایله مطرا اولدقدن ماعدا ظرافت افكار ، قدرت معنی ، حقیقت ادا ایله مالا مالدر .

غزته‌نك مسلكی ایجاباتیله بو مقالاتك زیرینه وضع امضا اولو نماز .. بونلردن بعضلری بالخاصه امور شرقیه‌یه تعلق ایدنلری نظر دقتمی جلب ایتدی . عجبا هانکی قلمك محصولیدر دیه تحقیقه کیریشدم .. باقدم که بو خامهٔ بلیغك صاحبی « فرانسیس ده پره‌سانسه » ایمش . ایشته بر محررکه امثالی فرانسه عالم افکارنده پك نادردر . بو هفته بو صاحب قلمك (قاردینال مانینغ) عنوانی آلتنده جدی ، شایان تدقیق بر اثر فلسفیسی نشر اولندی . (قوزموپولیس) رسالهٔ شهریه‌سنده فرانسه وروسیه اتفاقنه دائر پك محق ومصیب بعض ملاحظاتی کورلدی . شو فرصتلردن استفاده ایله قارئلریمزدن — شاید وارسه — بیلمه‌ینلره بوفکر منوری بر پارچه طانیتمق ایسترم : (ده‌پره‌سانسه) بودورك اك زنکین ، اك مکمل ، اك قوی ذکالرندن بریدر . بو درجه واسع بر اطلاع ، بر احاطهٔ افکار آز فرده میسر اولور : فلسفه ، علم الٰهی ، سیاسیات متساویاً مخصوصاتندن ، آشنالرندندر . السنه وادبیات متعدده‌یه واقفدر . دائما تقدیر ایده کلدیکی برانکلیز شاعری کبی : « مملکتلری آت اوست ایتدم ، عصرلری ، قرنلری تاراج ایله‌دم .. آز زمان ایچنده چوق یاشادم ... » دییه فخر ایتسه یریدر . طبیعی بو

دورك شوقیراطده باشقه متفكرلری وار . آنجق فلسفه ـ
سنك وثوقیله ، متانتیله ، امنیتیله بو محرر آنلردن پك
چوغنه رجحان قازانیر ، بو ذات ، روایته نظراً ، بر
پروتستان راهبنك اوغلی ایمش .. علم الٰهی یه دائر
نشریتنه باقیلیرسه بیوك بر مسئلهٔ روحانیه ایله فكراً
مشغولدر . اثر اخیرینه موضوع اتخاذ ایله دیكی (قاردینال
مانینغ) مشهور برانكلیز رئیس رهبانیدركه برقاچ سنه
اول پروتستانلقدن قاتولیكلكه كچدی .. بو كتابی ایلك
اوكجه بر مقاله شكلنده (رهووده دوموند) ، بر مجموعهٔ
موقوته‌ده نشر ایتدیكی وقت هركس (ده پره‌سسانسه) ـ
نك ده مسلك وجدانیاتده قاردیناله پیرو ، یعنی قاتولیك
اولاجغنه ذاهب اولدی ، فقط بوذهابك صوكی كلمه‌دی .

*

* *

فرانسه ادباسندن بری : (ویایه ده‌لیسل آدام) :
« حوای مستقبل » دیه براثر یازمش . بونده الكتریقدن
برقادین تخیل ایتمشدی . بو محرر ذاتاً غرابت اطوار
وافكار ایله مشهور ایدی . نه ایسه ، فقط آمریقالی بر
عالمه نه‌دینیركه « انسان كیمیوی » اختراعنه قالقیشیور .
اوت ، انسان كیمیوی .. تعجب ایتمیكز .. فرانسه‌نك
اسبق خارجیه ناظری (برتلو) مشهور بر كیمیا كردركه

كويا اورتادن يملك پاطيرديسنى قالديرمق ايچون برنوع اجزا ايجاديله مشغول ايمش . حتى اويقويه بدل دها مختصر برواسطهٔ استراحتده بولمق ايسته‌يورمش .. ذاتاً شمدى پارسده صنعى يومورطه‌لر ، ميوه‌لر اعمال اولونمغه باشلاندى . ايشته بوواديده آمريقالى عالم دها ايلرى كيدرك انسان طبيعى يى تشكل ايدن جواهر واعضا ايله عادتا بر انسان كيميوى وجوده كتيرمك ايسته‌يورلر . . بوحوادث اوزرينه احبادن برى شونقره‌يى نقل ايتدى : پارسك اطباى مشهوره‌سندن (په‌آن) مداوات مغزى ايله مشهوردر . برينه بو يولده بر اضطراب سارى اولديمى ، كويا بو طبيب شهير درحال قفانى ايكى شق ايدر ، مغزى چيقارير ، سيلر ، تميزلر ، ايجابنه كوره بر قاچ كون يانده آلقويدقدن صوكره تكرار يرينه يراشد- يريرمش . . حتى بيت المساعيسنده طبقى ساعتجيلر كبى جامدن قبه‌لر آلتنده محتاج تنظيف مغزلر كورونور ، بولونورمش . . بركون برى كلير ، طبيبه شو وجه ايله براى تداوى مغزينى براقير . . هفتهٔ آتيده كاوب آلمق اوزره كيدر . . بر هفته ، ايكى هفته اوچ هفته عودت ايتمز .. مغز اويله جام آلتنده قالير ، طورير . بوصيره‌لرده (په‌آن) يولده بو ذاته تصادف ايدر : « چوقدن

تمیزله ندی ، اویله طـوریپور .. نیچون کلوب بینـکی آلمایورسـك ؟ » دیر ، حریف : « آدام سن ده ! آرتق سـلك ادبایه داخل اولدم .. بکا بینك نه لزومی وار » جوابنی ویریر . ایشته ادیبلری تزییف ایچون ادیبانه بر فقره .. شوحکایه‌ده تحف :

ینـه بو یولده قفـاتمیزله مکله مشهور برتشریح عالمی وارمش .. برکون عالمك اوطه‌سـنده آشجی قادین کاغد ایچنده بربین بولور ، بونی افندی پیشمك ایچون صاتون آلمش صانیر ، مطبخه کوتوریر ، پیشیریر . عالمده‌کی یأسه پایانمی اولور ؟ مکر اوبین مشـتریلرندن برینك ایمش . تطهیر اولونمق اوزره براقلمش .. فقط برکت ویرسونکه حریف کندی عقانی غائب ایتمز همان مغز مطبوخه بدل برطوموز بینی بولور . مشتریسنك قفاسـنه یرلشدیریر . آدمجغز خسـته‌لقدن قورتولور . فقط اودرجـه فطرةً پیسلکه سائق اولورکه یانه کیمسه اوغرایاماز ..

بوحکایه‌یی بکا نقل ایدن فرانسز برقاچ کون اول : « جانم ، اسـلامیت طوموز اتی نه‌یه تحریم ایدییور ؟ » دییوردی . شوفرصتدن بالاستفاده مخاطبمی سوزیله الزام ایدرك : « ایشـته باقکز ، بودرجه پیس بر مخلوقی یمك عقله‌ده ، شرعه‌ده منافیدر » دیدم .

*

* *

ادبامزدن بری (موزه) کلمهٔ افرنجیه‌سنی — تشهیرکاه آثار عتیقه — دییه ترجمه ایتمك ایسته‌یوردی . هر نه دینیرسه دینسون بونوع تراجمك مراقلیلرندن ، خطیئات لسانیه‌مزك ، حالجه ، عـدولرندن اولدیغم ایچون بن‌ده بوترکیبدن (آثار عتیقـه) قیدینی طی ایله (موزه) یه بدل ساده تشهیرکاه نفائس دییور ، دورییوردم ، شمدی دها ایلری کیده جکم .. مشهر دییه جکم .. (اکسپوزیسیون) ه سرکی ، معرض دییورز . (موزه) یه مشهر دییویریرز . مینی مینی ، مونس ، لطیف برلغت ..

اشتقاقجه ، معناجه اوقدر تعصبه لزوم یوق ... چوق کچمز (مشهر) ك مدلولی ذهنمزده (موزه) اولور . یوق ، بولفظ اجنبی‌یی اولفظ عربیدن کوزل بولانلر وارسه اوده برنوع ذوقدر ، نه دینیر . قرق ییللق هندی باغی یرینه (شـیقوره) دیمك کبی نعنع ییئنلرده وار .

دون (غرەون) مشهرینه کیتدم . زمانك برچوق اعاظمی ، اك مشهور وقایعی بو مشهرده مجسماً ، مهیکلاً معروضدر . قاپودن ایچری کیردك .. صاغده ، صولده اوته بری اشـکالدن باشـقه اورتاده قاپانك اوسـتنده (زولا) اوطورییوردی . تاده کندیسی ، طوپ صاقال ،

طوپ چهره . . اوست باش تمیز . . فقط حیرت ، بو بر هیکل ایمش . . یانـه کیدرك الندن طوتمادقجه ، اته بدل بالمومی ، یا آلچی کبی صـوغوق برجوهر حس ایتمدکجـه بو حقیقت بللی اولمایور ، بوتماسـه انسـان جسـارت ایده‌میور . بیوك اوپرانك ایچ صالونی ، رقاصـه‌لرك بو صیره‌ده‌کی حالنی ، اطوارینی عرض ایدن بعض مناظرده شـایان دقت ایسـه‌ده بونلرك اك غریبی ، اك بهبنی چار حضرتلرینك موسـقوواده‌کی رسم تتوجنی کوسترندر . بوتماشـا ایله انسـان حقیقته اوقدر یاقلاشیورکه عادتا بر لحظه فکراً بو آلایده بولونمشه دونیور . چار کلیسـادن چیقیور . . اطرافده فیر دولابی خاصه عسـاکری . . . اوکده رهبـان . . . یاورلر . ایکی آدیم آرقـه‌ده اولا ایمپراطوریچه باشده الماس بر تاج ، دها ایکی آدیم اوته‌ده بیوك ایمپراطوریچـه . . . ینه باشـده عینی الماس تاج . . ایمپراطورك صـاغنده سلطنت سـنیه فوق‌العاده سفیری ضیا پاشـا حضرتلری قرمزی فسـله رسمی وزرات البسه‌سیله قوردونیله اویله موزون برصورتده دوریبور. کچن سـنه بووزیر فطینمزی پارسـده کوردمدی . شو تصویرده‌کی مشـابهت بنی حیران ایتدی . هایدی سیما قیافت سائره تقلید اولنسون . . طوره ، وضعه ، رنکه نه

دینیر ؛ ضیا پاشانك آرقه‌سنده قافقاس امراسنه بکزر برایکی ذات ، قارشیسنده یعنی چارك صولنده فرانسه مرخص فوق‌العاده‌سیله پترسبورغ سفیری قونت مونته بلاو ، جنرال بو وادفر ، انسان بر مشهرده اولدیغنی اونوتسه بتون بوذوات اورایه کلمش ، دیکلمش صانیر هیچ شبهه یوق . . تطبیق وتقلیدك بو درجه‌سنه حیران اولمامق محالدر . بر آرالق یانمده‌کی رفیق : « ماداغسقار سفری نره‌ده ؟ آنی کورسه‌ك » دیدی . بوجهتی صورمق ایچون مشهر خدمه‌سندن برینی آرایوردق .. بولدق لکن حریف اویویور . آرقاداشم : « آدام سن ده ! اویاندیره‌رز . . . » دییه خادمك اوکینه کیتدی . « موسیو ، فلان . . . » دیدی ایسه‌ده هیچ بر جواب آله‌مدی . فقط بوصیره‌ده حاضروندن قهقهه‌لر یوکسلنجه اکلادم‌که بوتصویر ، برالداتماج ایمش ، محجوب اولدق . . حاصلی اشته اکلنجه نقطهٔ نظرندن شایان تماشا برمشهر !

*

* *

بو هفته (لئون) ده بر محاکمه جریان ایتدی‌که خطیئات عدلیه کبی بیوك برمسئله‌یه معطوف بولندقدن ماعدا حقوق ، ادبیات حاصلی فکراً هر نقطهٔ نظردن غایت سزاوار دقت اولدیغی ایچون مطبوعاتمزده اوزون

بر صدا بولملی ایدی .. غالبا بولامدی .. مکتوبمده بر قالمادیسه ده موضوعك اهمیتنه بناءً بو بابده بر پارچه اطناب مقال ایله مه دن کچه میه جکم .

١٦ کانون اول ١٨٩١ ده مارسلیا جوارنده کائن (بلانقارد) ده مادام (موته) نامنده بر زنکین قادین مقتولاً بولوندی . خدمتجی قیزك (ماری میشل) ك اخباری ، شهادتی اوزرینه (قوون) اسمنده بری بو بابده متهم عد اولوندی . (اقس) محکمه سنجه مؤبداً خدمات شاقه یه محکوم اولدی . (قوون) بر وصیتنامه موجبنجه مقتوله نك وارث عمومیسی ایمش . میراثه بر آن اول قونمق ایچون بعض اسباب مستعجله یه مبنی بو جنایتی ارتکاب ایتمش .. (اقس) هیئت عدولنجه بو یله حکم ایدلدی . مع مافیه صورت تنظیمجه بعض نقصاننه مبنی بو اعلام محکمهٔ تمییزجه نقض اولنه رق دعوا بو سفر (مونپلیه)ده یکیدن رؤیت اولوندی ایسه ده ینه عین حکم حصوله کلدی . بو سفر محکومیت قطعی کبی کورنیوردی . دیرکن خدمتجی قیز ، (ماری میشل) بر راهبك ایقاظاتیله (قوون) حقنده اسناداتندن دولایی برعذاب وجدانی یه طوتولور . مدعیٔ عمومی یه اوزوی بر مکتوب یازار .. حقیقتی اعتراف ایلر ...

(مادام موته) یی اولدیرن یالکز باشـنه کندی ، (ماری میشـل) ایمش ، (قوون) حقندەکی اتهـاماتی صرف مفتریاتدن عبـارت ایمش . فقط نه یاپملی ؟ . (ماری میشل) ی بو قتلدن طولایی تحت محاکمەیه آلمق محال ایدی . . چونکه قانون بر جرمدن دولایی برهیئت عدولجه معصومیتنه قرار ویرلمش برمتهمی یکیدن محاکمه ایتمکی صراحةً منع ایلەیور . بوقیز ایسه وقتیله (قوون) محکوم ایدیلیرکن تبریه اولونمشدی ، قانون بویله اما دیکر جهتدن قاتل میـدانده اعتراف جرم ایدوب طوریرکن عین مادەدن دولایی شـبهه وظن اوزرینه محکوم اولمش برمعصومی بش سنەلك اذا کفایت ایتمزمش کبی الی‌الابد محبسـده براقمق‌ده منـافیٔ عدل دکلی ؟ مع مافیـه صور نظامیه کاملاً ایفـا اولونمش ، حکم قطعیت کسب ایتمش ایدی . (قوون) ایچون ده محاکمەنك یکیـدن رؤیتی ، تعدیلی طلب ایتمك قابل دکلدی . مسئلەیه کوج حال ایله بر قاچاماق بولوندی . قتـل کیفیتی بر طرف ایدیلەرك (ماری میشـل) علیهنه یالان یره شهادت دییه بر دعوا اقامه اولوندی . قیز ذاتاً اعتراف جرم ایتـدیکی ایچون بش سنەیه محکوم اولدی . بومحاکمه اثناسـنده (قوون) ایله ، قربان مفتریاتیله مواجهەسی پك سوزشلی ایدی .

« عفو ایت ، عفو ایت . . » دییه آغلایه حریفك آیاقلرینـه محکمه حضورنده علنـاً قاپانیوردی . (ماری میشـل) ك محکومیتندن صوکره (قوون) اسـتدعاسنه حق قازاندی .

ایشته کچن کون لیونده بو دعوا فصل ایدلدی . . بر چوق کشمکشدن صوکره (قوون) تبریهٔ ذمت ایله‌دی . رئیسك صورت استجوابی ، مدعیٔ عمومینك ادعانامه‌سی ، بر دعوا وکیلنـك صورت مدافعـه‌سی حقیقةً برر نمونهٔ ادبیه ایدی . تأسف اولنورکه بونلری باشدن باشه ترجمه ایله قارئین کرامه عرض ایچون شوزمین مساعد دکل . . ایشـته برغریبهٔ قانونیه دها : (قوون) بالخاصه (ماری میشل) ك اسناداتنه استناداً محکوم ایدلمشدی . بوتعدیل دعواده ینه عین شـاهدك شهادتنی ایسـتدی ، حکام رد ایله‌دیلر .

محکمه اتهامده ، تجریمده غایت شـدتله داوراندیغی حالده (قوون) سکونتله مقابله‌ده بولوندی . بوسـایه‌ده هیئت‌عدولی کندینه‌جلب ایله‌دی، برائت قازاندی.بونك اوزرینه رئیس :« نه‌درلو ضرر وزیان طلب ایدییورسکز» دیدی . . بیچاره آدم بروضع معصومانه‌ایله « هیـچ ! . . » جوابنی ویردی ، حاصـلی حزین بردعوی . . .

هفته مکتوبلری

فرانسه خارجیه ناظری (هانوتو) ، هم ناظر هم مورخ ، تاریخ ناصل یازیلیر ، تاریخدن نه‌درلو استفاده اولنور ، کوزل برمثال — آلکساندر دومالر . بیوك پدر ، پدر ، اوغل . . برسلاله . . دومالرك براثری . — مخابرلك ، اهمیتی ، الك کوزل اصول . علم ، فن . .

فرانسه‌نك حالاً خارجیه ناظری (هانوتو) وکلای حاضره‌نك الك کزیده‌لرندن بونکله برابر الك کنج ، الك مقتدرلرندندر . شمدی‌یه قدر ایکی اوچ دفعه بومأموریت مهمه‌ده بولوندی ، بیوك مسئله‌لرده بیوك قدرت کوستر- دی . مأموریتدن اختلاس وقت ایتدکجه (قاردینالده ریشلیونك تاریخی)نی یازدی ، مزیت صاحبی برمورخ اولدیغنی اثبات ایله‌دی . . اوقدرکه اثر انجمن دانش کیرجه بیوك برمکافاته مظهر اولدی . آز قالدی صاحب اثرده اعضای انجمن صیره‌سنه کیره‌جکدی . فقط عین سنه‌ده بویله ایکی مهم توجیه عادت اولمدیغی ایچون شق

ثانی آتی‌یه تعلیق اولوندی . . اسلافك (تییر) لری ، (کیزو) لری حکومت آدملغیله مورخلك آراسنده صیق برمناسبت اولدیغنی بزه ارائه ایدییور . . فقط (هانوتو) بونلرك دها بر مستثناسیدر . اولا دور اخیرده طرز تحریر تاریخ بتون بتونه دکیشدی . . (لاویس) ، (واندان)، (رامبو)، (سورل) کبی مورخلر ماضی‌یی اونوتدیردی.. مثلا بوکون آرتق تاریخ ایچون (تییر)ی، (کیزو) یی اوقومغه حاجت قالمادی . . ثانیاً (هانوتو) برصاحب اختصاص . . مسلکی، املی برخارجیه نظارتی، بر مور خلکدر . . بودائره‌دن قطعیاً دیشاری چیقماز . حال بوکه اوبرلری بویله یاپمادیلر . هرتلدن چالدیلر . بومورخ شاب ، دعوت ایدرلرسه کلیر ، خارجیه ناظری اولور ، ایتمزلرسه کیدر تاریخنی یازار . . مقتدابهی (قار- دینال دەریشلیو) درکه فرانسه‌نك ، هیچ شبهه یوق اك بیوك برصاحب سیاست قدیمیدر . تاریخدن یالکز بو پارچه‌یی انتخاب ایتمك ، بونکله موشکافانه مشغول اولمق ناظر لاحقك مرتبه ومزیت سیاسیه‌سنه هم خدمت ، هم دلالت ایلر .

(هانوتو) تاریخ ایله ایشه باشلامش . . اول امرده مورخلکه حصر وجود ایتمش، (١٨٨٢) ده (رەپوبليق

فرانسه‌ز) غزته‌سنده بربند نشر ایله‌مش . . ایشته
بومقالر نظر دقته چارپدیغی ایچون (غامبتا) کنج مورخی
معیتنه آلمش . اندن صوکره (هانوتو) ، ژول فری‌یه
مستشار اولدی . . بویله‌جه مسلك سیاسیاتده ایلریله‌دی .
مورخلکه باشلانغجنی ایسه کندی شویله حکایه ایله‌یور:

«— ١٨٧٠ تاریخی عقبنده ایدی، اوچ سنه‌دن بری
تحریات تاریخیه ایله مشغول ایدم. ادوار سالفه‌دن استقبال
ایچون الڭ‌زیاده استفاده بخش ایدنی تصور ایله‌مك ایسته‌
دم . (قاردینال ده‌ریشلیو) نك تاریخنی یازمغه بوصورتله
اوقات خالیه‌می بوفکره حصر ایله‌دم . . لکن کوریپورـ
سکز ، بوعمر ، ساده تحصیله ، مطالعه‌یه ، قلمه موقوف
دکل . . » ایشته (هانوتو مورخلکه بویله باشلایور.

لکن تاریخی بیلدیکمز کبی یازمایور. زمانك مطبو‌
عاتی کتابلرینی تتبع ، تدقیق ایتمك بوبابده کافی دکل ،
بونلر اکثریا حقیقتك پك صولوق ، پك ناقص بر انعکا‌
سیدر . مخابراته ، آثار خصوصیه‌یه ، دفاتر اعماله
مراجعت‌ده کرکدر .. اویله‌اما باقکز (هانوتو) نه‌دیپور:

« معاصرینك نقلیاتی ، حکایاتی‌ده کافی دکل.. تصویر
ایستر. تصویر ایله زمان ومکانك منظره‌سنی الده ایدرز.
بونقطه برکره نظریمزده اییجه تعین ایتدکدن صوکره

تشكيل حقائق بزجه قولايلاشير ، وثائق كنديلكندن كسب وضوح ايلر . اڭ كوچك تفصيلات فهمه كيرر ، سطرلرك آراسندن معنى چيقاريرز . رنك وحركتى بيله دركه قدر واريرز . اشخاص وقعه ايله بر هواده ، بر عالمده ياشارز . حكاياتى نقلياتى تدقيق ، تفتيش ، موازنه ايده ايده تعقيب ايله‌ديكمز معاصرين ايله‌ده عين ساحه‌ده ، عين خطوه ايله يوريرز . . ايشته بونوع تصاويردن بر قاچ نمونه . . »

آرتق اون آلتنجى ، اون يدنجى عصرلرى طاقم طاقم كوستريرز تصويرلر ، رسملر ، خريطه‌لر . . برى طرفده ايسه الـيازيلرى . . (ريشليو) نك كاتبلرنجه قلمه النمش ، بالذات قاردينال طرفدن تصحيح ايدلمش خاطره‌لر . . مورخ بونلر ايچون :

« او نوع وثائقدندركه ندرتى ، اهميتى ، نفعى حسيله انسان پيش نظرهٔ تدقيقه آليركن حقيقى برهيجاندن كنديني منع ايده‌ميور . . » دييور .

يابومدقق برهم مسلك ، برسياسى ، برناظر ايسه او هيجان تضاعف ايتمز ، استفاده ايسه او نسبتده اولمازمى؟ (هانوتو) نك كتبخانه‌سنى احباسندن برى شويله توقيف ايله يور : زمانه‌نك خاطراتى ، معاصرينك حكاياتى ،

مناقشـه‌لر ، وقوعات يوميه‌دن باحث غزته‌لر ، حاصـلی
سـاده اون التنجی ، اون يدنجی عصر ميلادی‌يه دائر
ايکی بيکی متجاوز جلد . . . فقط مورخه کوره : « اك
بيوك منبع اوراق رسميه‌درکه اون سـنه‌دن بری انظار
عموميه‌يه عرض اولوندی . وقايع ماضيه‌يی کيف مايشاء
تنوير ايچون مورخينمزك النده برمشعله يرينه قائم اولسه
يريدر . فرانسـه تاريخی ناقص ، حتی بعض نقطه‌لرجه
صوريدر. مثلا جريده‌لره کوره تاريخ زمانی يازمق کبيدر.
خطوط عظيمه ، وقايع سطحيه ايچون طوغريدر . فقط
بونلرله تعميق حادثات ايتمك ، وقوعات ومسائل عظمانك
کنهنه مطلع اولمق محالدر. بونك ايچون اوراق رسميه‌يی
نظر تتبعدن کچيرمك مقتضيدر : مثلا (ريشـليو) يی اله
آلالم : بودرجه مهم برصاحب سياستك تاريخيله اشتغال
ايدن محرر شـمدی منابع رسميه سـايه‌سنده قاردينالك
حياتنه دائر هرکون اون دقيقه کوزدن کچيره بيلير . حال
بوکه بالذات (ريشليو) کنديسنه دائر بوقدر معلوماته مالك
دکلدی . بوندن ماعدا قاردينال باشـقه‌لرينه نه يازدی .
باشقه‌لرندن نه مکتوب الديسـه اوده الده‌در. دها وار :
صاحب ترجمه‌نك معاصرلری بويولده خاطرات، مخابرات،
مذاکرات سياسيه صورتيله نه قلمه آلديلرسه تدقيق ايده

بیلیرز . بونك ایچون حین حاجتده (لوندره)، (روما)، (ونديك) خزائن اوراقنه وارنجه‌یه‌قدر تحریاته قویولورز» دیمك زمانمزده مورخلك بودرجه ایلری کوتوریلیور.

رفقادن بو یولده مراقی اولانلر، بومعروضاتمه اهمیت ویرنلر (هانوتو) نك اخیراً نشر ایدیلن ایکی جلد (قار-دینال ده‌ریشلیو) تاریخنی نظر مطالعه‌دن کچیرسونلر . پك مستثنا ، پك مفید بر اثر کورمش اولورلر .

*
* *

عصریمزده بالخاصه عالم ادب وافکارده ، آذان عمو-میه‌یی طولدیران نامل‌ردن بری‌ده (الکساندر دوما) در. تاچوجقلغمزده (مونته قریستو) نظر حیرت وخیالمزی جلب ایلدی . صوکره پدره بدل اولاد کلدی . . (لادام اوقاملیا) ایله بو حیرت وخیاله باشقه بر رنك ویردی . یالکز فکریمزی دکل ، قلبمزی‌ده هیجاته دوشوردی . حقیقت ! (الکساندر دوما) لر غریب برفاملیادر. بیوك پدر مستملکاتدن برنده دنیایه کلمش ، برحبش برولد غیر مشروعدر . فقط فطرتك یاردیمیله (ناپولئون) زماننده جنرال رتبه‌سنه قدر واربیور . فطرتك یاردیمی دیدم اوت طوغری سوزدر . قوص قوجه بروجود ، دمیر کبی اللر ، بیلکلر . . پارلاق برذکایه انضمام ایدنجه ایچه

ایشـه یازایور . کوچك برفقره : برکون بوحبش
کنج ایکن بابالغیله برابر تیاتروده ، لوجه‌ده بولونیـور .
بیلدکاردن بری ایچری کیرییور . بونی برکوله ، براوشاق
صانیور . اویولده معامله ایتـدکدن ماعدا — کوله کز -
میدر ، — دییه لوجه صاحبنه سـؤاله بیله قالقیشـیور ،
بوسوزی ایشیدر ایشتمز (الکسـاندر دوما) بر ، ایکی
دیمه‌یور ، باجاقلرندن طوتدیغی کبی حریفی لوجه‌دن پالاس
پاندراس اشـاغی یوارلایور ، ایشـته بیوك پدر بویله بر
چوق ماجرادن ، محاربه‌لردن صـوکره متقاعداً ایتالیایه
چکیلیور ، اوراده اولنیور . (مونته قریستو) مؤلفی بو
ازدواجدن دنیایه کلیور . بوصیره‌ده جنرالك سلاحارقادا-
شلرندن برینه بو ولادتدن باحث بر مکتوبی وارکه شـو
حاشیه‌یی محتویدر : « مولود قوص قوجامان بر اوغلان ..
دمیندن باشندن یوقاری ایشـه‌دی . اوغوردر ، برطالع
سعده علامتدر دکلمی ؟ » های های . . بوندن مسـعود
برطالعمی اولور ؟ . (دوماپر) نه‌لر یاپمدی‌نه‌لر .. حکایه‌نویس
اولدی ، تیاترو محرری اولدی ، تاجر اولدی ، سـیاح
اولدی ، فقیر اولدی ، زنکین اولدی . . شاعراولدی . .
حاصلی جهانده بر آدم ایچون نه اولمق ممکن ایسـه جمله -
سندن اولدی . حکایه‌لری اقطار عالمه یاییلدی . . (مونته

قریستو) هر دیلده کزییور . . احبادن بر ویر کومدیری واردی . . حکایه مراقلیسی ایدی. هرشیئه مثال (مونته قریستو) دن کتیریردی. بونکله برابر (دوماپر) ك بیوك برشاعر اولدیغی بنجه مجهول ایدی . . کچن کون فرانسز تیاتروسنده اوینانان برائر بوحقیقتی‌ده میدانه قویدی موزوناً قلمه آلنمش بر (درام) ، برواقعه . . لکن غرامیاندن باحث اودرجه کوزل پارچه‌لری محتوی‌که عادتا بر هوغو قلمندن چیقمشه بکزه‌یور . هله بومنظومه‌لری (قومه‌دی فرانسه‌ز) ك او کمالاتپیرا اویونجیلری انشاد ایدنجه لطافت فوق‌الحد آرتیور . .

بر سرکذشت ، بر فاجعهٔ غرام تویلری اورپرتیور . بعض قلملرده بر خاصه وار در . ولو نقصان ایله آلوده اولسون . . نه یازسه‌لر ، نه یاپسه‌لر مطالعینه سودیریرلر . (آلکساندر دوما) ده بویله‌در . مثلا شو اویونده برقاچ قصور کوزه چارپیور . . مع مافیه شوق ایله دیکلنیور . . (دومافیس) اولا یدی قابل دکل بویله بر تیاترو قلمه آلمازدی . . آه ، ایشته بابا ایله اوغل آراسنده نه بیوك فرق . . . برنجی اوکنه ، آردینه باقماز . . صاغی ، صولی دوشونمز . . چالا قلم ، چالا طبان کیدر . . ایکنجی بر دائره‌دن ، برمقیاسدن ذره‌جه دیشاری چیقماز . . ممکن

اولسه بش سنه صوکره‌کی حرکتنی شمدیدن تعیین ایتمك ایستر ، . اثرلری ده بویله‌در برفلسفه‌در ، بر معیاردر ، برموازنه‌در .

*
* *

تقریباً برسنه اولیور (اقدام) ك پارس مخابرلکنی ایفا ایله‌یورم . . بوزمینده نظرهٔ دقتمی الك زیاده بر نقطه‌یه دیکدم . . شوامکدن ، شومخابرلکدن برمقصود حاصل اولسون... برفائده کورلسون. مخابره صرف نقل حوادثدن عبارت اولایدی هیچ ایدی . اوزمان بوراده بر ترکك بولونماسنه ، بورادن قلم اویناتمسنه نه حاجت ، ایشته اوروپا غزته‌لری محررلریمز پیش ترجمه‌یه آلیرلر . . ایسته‌دکارینی اوراق حوادثمزه کچیریرلر . . نته‌کیم کچیریورلرده . . فقط شو مخابر حقیر شوبلدهٔ دلارانك بالخاصه شئونات علمیه وفنیه‌سنه قاریشدم . بونلردن نظر ادراکمه تمثل ایدنلری المدن کلدیکی مرتبه (اقدام) ه نقله قویولدم . . پارسده بر وقعه اولمش ، بر آدم اولدیرلمش ، برخانه ییقلمش ، شاید نخبهٔ علمیه‌مه تماس ایتمزسه وظیفه‌مده دکل . . نجه قلم شویله طورسون قاله بیله آلنماز . لکن بر کتاب نشر اولونمش ، برحادثهٔ فنیه وادبیه اولمش . مطالعاتمه توافق ایدییور . . بنی دوشوندیرییور . درحال حوزهٔ خامه‌مه

كيرر . . ممكن ايسه بو صحيفه‌لرده ير طوتار . . قارئين كرامدن حوادث علميه وفنيه بكله‌ينلرك انتظاری بوشه چيقماز.. برقاچ يرده تكرار ايتدم: معهود (ريشبورغ) ، (پونسون دوترای) ، (مونته‌پن) حكايه‌لرينك لسانمزه ترجمه ايدلمسنه نه‌درجه معارض ايسه‌م قورقونج ، فقط بی اساس ، قوف، قوری حوادث مجموعه‌نك اوراق حوادثمزه نقلنه اوقدر ضدم . . چونكه بونلردن فائده يرينه مضرت حاصل اولور . برذهن بسيطك مطالعاتی افعالنه انعكاس ايلر . . ايشته شو صيره‌ده (جنوه) شهرنده اطبادن ، فلاسفه‌دن مركب برمؤتمر بين‌الملل وار — صحيح ، مؤتمری قبول ايده‌مه‌يز ، غريب كلير — قونغره وار . . (قونغرهٔ بين الملل آنتروپولوژيه) — نه خوش تركيب ؟ — اعضادن بری جدی دلائل ايله اوراق حوادث ستوننده بويله وقائع مجموعه‌دن بحث ايدلمسنه شدتله اعتراض ايليه‌يور. «برارككك برقادينی اولديرمش.. اندن صوكره‌ده كنديسنی آصمش . . بوصيره‌ده اوجاق آتش آلمش . . بشيكده‌كی چوجق‌ده يانمش ، . ديركن خدمتجی قيز بو منظره ايله عقلنی قاچيرمش . . اوك اوست قاتندن سوقاغه فيرلايه‌رق اولمش . . دهانه‌لر اولمش نه‌لر ؟ .» انصاف ايدلسون، بويله برحادثه‌دن نه‌فائده مأمولدر؟ اوجانم ستونلره

یازیق دکلی که بومالا یعنیلره حصر ایدیلیور .. بوکا بدل
الک بسیط بر بحث ادبی یازلسه دها مفید اولمازمی ؟
غزته‌لرك بوخسته‌لغی بزدن زیاده غربه عائددر .. سیئهٔ
تقلید بزیده بوکریوه‌لره صوقمغه باشلایور. حذر ایتملی یز
حذر . مثلا کچن کون پارسده (فونتن) سوقاغنده
کویا برحادثهٔ فجیعه اولدی.. سکسانلك براختیار افتاده‌سی
اولدیغی ایکی قادینك بچاق ایله ضربهٔ قتلنه اوغرایور ،
آشفته‌لر حریفك پاره‌سنی ییورلر . صوکره‌ده جاننه قصد
ایتمك ایسته‌یورلر . برکت ویرسون که یاره‌لر درین دکل..
آدجغز اولمیور . بووقعه ایله بتون جریده‌لر طولدی ..
(تان) کبی جدی صحیفه‌لر بیله بوشایعه‌دن قورتولمادی ..
(فونتن) سوقاغنه فوج فوج غزته قارئلری کیتدی .
دوشوندم .. بردرلو بووقعه‌ده حائز اهمیت برنقطه کوره‌-
مه‌دم .. مستکره برحریف حسیات شهوانیه‌سنه بومرتبه
اسیر اولمش.. آلفته‌لرك بوقدر النه دوشمش.. استکراه!
فکرمده بوندن باشقه ملاحظه اولمازدی.. لکن (فونتن
سوقاغی جنایتی) غزته‌لریده عامه‌یی‌ده اپجه اشغال اید-
یوردی .. دیرکن جهت عدلیه تحقیقاته کیریشدی .
استنطاق تفتیش ، نهایت تشکیل وقوعه اصولی .. برده
چیقا چیقا اختیارك نفسنه سوء قصد ایله‌دیکی میدانه

چیقماسـونی ؟ اوقدر کورلتیلر بوشه کیتدی . . بنم بو مسئله ده نظر دقتمی جلب ایدن ایشته بوتشکیل جرم اصولی اولدی . . مدعیٔ عمومی مستنطق ، مجرمی ، مقتولی ، مضروبی الیورلر . محل وقعه‌یه کیدییورلر . . جرمی اولدیغی کبی تشکیله ، بوتشکیلدرده کشف حقیقته چالیشیورلر . بواصول بعضاً بیوك خدمت کورییور . . مثلا (فونتن) سوقاغی ماده‌سنده جانه قصد ایدلدیکنی ادعا ایله ین اختیار تشکیل جرم اثناسنده مبهوت اولیو - یردی ، ککلدی . مکر پاره‌سنی یدکاری ایچون بوقاد - ینلره دلکیر اولمش ، برای انتقام بویله بر افترا ترتیب ایله‌مش . .

حاصلی بوممکلتك علومندن ، فنوننندن ، بدایعندن استفاده ایتملی . . ادبیاتنه ، درسلرینه ، تقریرلرینه دائر مخابراتده بولنملی . . مشاهیر علما وفضلاسنی پیش نظرهٔ تدقیقه آلملی . . تیاترولرینی ، مشهرلرینی بوادب وکمال کاشانه‌لرینی کزملی . . آکلاملی ، آکلاتملی . . باقی‌نه‌وارسه ـ فکرمجه ـ همجدر . ذاتاً بودیارك یوزینی آغارتان برطبقهٔ ممتازهٔ خلقدرکه بالخاصه ، وصف ایده کلدیکم کمالاتك مبدعی بونلردر . . کری قالانلر ، سفسطیات ، سفاهت ، هزلیات ایله اوغراشانلر . بولوندقلری یره خیر ایتمه‌یورلرکه

بزجه مفید اولسونلر . بنابرین یاراندن بعضیلری نه دیرسه دیسون . شمدی‌یه قدر اولدیغی کبی شمدیدن صوکره قلم قصیرم یوآندن هیچ شاشماز . . قریباً اویانمغه باشلایان پارس حیات علم وادبی کچن سنه‌دن دها زیاده شوق ایله امید ایله غیرتله تصویره قویولور .

*
* *

چار حضرتلری عن قریب فرانسه‌یه کله‌جك ، پارس عالم معیشتنه کسب وقوف ، ایده‌جکدر . تکمیل پارس او حکمدار محترمی استقبال و تبجیل ایتمکله اعلان فخر وشادی ایلیه‌جك ، چار حضرتلرینه برمبشر صلح و آشتی نظریله باقه‌جق .

§ پارس بلده سی بوکون هر سنه‌دن زیاده خالی کوریلیور . اجنبیلر ایله ایالانده ساکن اولان اهالی صوك بهار سیاحتلرینی اجرا ایتمك ایچون چار حضرتلرینك سیاحتنه انتظار ایدییورلر . حالبوکه فعالیت درون شهرده دوام ایدییور . (بو وا دو بولونی) ده آز چوق غلبه‌لك کوریلیور . حلول ایده جك موسم ایچون تیاترولرده یکی پروغراملر تطبیق اولنه‌جغی ، یکی یکی لعبیات تجربه ایدلدیکی کوریلیور . کچنلرده غرب شمندوفری استاسیونه کیتمش ایدم . موقفده یولجیلرك توقفنه مخصوص اولان محلده

دیوارلره اوستاوسته طیانمش صره‌سیله دیزلمش برسوری
وه‌لو سیپدلر کوردم . هرزمان شمندوفره رکوب ایچون
موقفده بربرینی ایته دورته قوشیشان اهالی یرینه دیزی
دیزی وه‌لو سیپدلر ، پارلاق ومدور ماکنه‌لر کورمك بکا
تحف کلدی . برینین برکومه بیسقات بر آلای وه‌لوسیپد!
مأمورلردن برینه بوقدرده وه‌لوسیپدك بریکدیرلدیکنك
سببنی صوردم : — دکز حماملرندن عودت ایدییورلر
دیدی .

ایشته ، شمدی ده فرانسه ده بر وه‌لو سیپد
چیلغینلغیدر ، کیدییور . هرکس بر ماکنه‌نك اوستنه
صیچرایوب بولوارلرك ، جاده‌لرك بر باشندن بر باشنه
اوچیور . طبیبلرك راپورینه باقیلیر ایسه بوسنه دکز حما-
ملرنده کچن سنه‌کی قدر غلبه‌لك ، ازدحام وقوعه کلمامش .
بونك سببی ده هرکسك ماکنه‌لره بنمکدن ، وه‌لو سیپد
قوشدیرمقدن بانیو ایتمکه وقت بوله‌مامسی ایمش . کمسه‌ده
بشقه شیلرله اشتغاله وقت یوق . متصل وه‌لوسیپد قوشد-
یریلیور . کتابجیلر ، مؤلفلر اثرلرینك اوقونمدیغندن
شکایتلر ایدییورلر ، بونی‌ده وه‌لوسیپد ماکنه‌سنك تعمم
وانتشارندن منبعث اولدیغنی سویلیورلر . طوغری ،
اوقومغه وقت نره‌ده بولنه‌جق . اله کچن وقت وه‌لوسیپده

صرف اولنیور. قادینلر، خصوصاً اورقیق الحس نسوان رومان اوقومغه شمدی‌یه قدر پك منهمك ایدی. شمدی‌ده روماندن بوس بتون واز کچمشلردر. لکن بیسقلت، بوفعلی رومان، خیالی روماندن زیاده فکرلری تسخیر ایدییور، اونلرده وه‌لوسیپده بینمکده ارککلره عادتا رقابت ایدییور. آتیاً وه‌لوسیپدلرك نه مرتبه انتشار ایده‌جکنی، ساحهٔ وسیعهٔ مدنیتده کونك برنده اسب چاره پایه بدل، رخش دوپای آهنینك واسطهٔ مشی وحرکت اوله جغنی تعیین ایده بیلمك ایچون پارسك موقفلرینی، استاسیونلرینی استیلا ایدن بوکومه کومه ماکنه‌لری کورملی، دیزی دیزی وه‌لوسیپدلری تماشا ایتملی. عادتا «سن لازار استاسیونی ایلك ناظره بر وه‌لوسیپد مشهری منظره‌سنی ارائه ایدییور. کوچکلی بیوکلی هرجنسدن بولنیور.

§ یاقینده پارسده برکدی سرکیسی کشاد اولنه‌جق. نباتات باغچه‌سی بوکا مشهر اوله‌جق. شمدی‌یه قدر بویله برسرکینك کشاد ایدلدیکی یوق ایدی. هیئت مجموعه‌سنك تماشاکرانه غرابت بخش اوله‌جغی ظاهردر. یومشاق آیاقلی، پارلاق کوزلی، اوزون بیقلی بیکلرجه کدینك برر پلنك نمونه‌سی کبی موضوع ساحهٔ تشهیر اولدقلرینی

كورمك نه غريب منظره ! هرغرابتی برعادت صره‌سنه چكيرن پارسليلر بونی‌ده احتمالات عدادينه داخل ايتدی ، برامر طبيعی عد اولنمغه باشلادی . هرشيئك سركيسی اولسون، مشهری ترتيب ايدلسون‌ده نيچون كدی مشهری اولمسون ؟ ايشته اوده ياپيله‌جق . بونی يازار ايكن كديلره فرط تمايليله معروف اولان (ته‌ئوفيل — غوتيه) نك « بلنكك نواز شياب دست بشر اوله‌بيلمسيچون جناب حق كدی‌يی انسانه احسان ايتدی » سوزی وارد خاطر اولدی .

§ پارسك موده مراقليلری بيننده ايشته برمسئله دها . تكميل قوستوم تلبس ايدنلرك سوقاقده يورودكلری زمان پانطالونلرينك پاچه‌لرينی بوكملرينه موده اربابنجه مساعده وارميدر ؟ ارباب خبره‌دن بعضيسی بوكا جواز ويرمامشلر بعضلری‌ده صباحلين بوكيلوب اقشام بوكلمك جائز اولميه‌جغی فكرينی بيان ايتمشلر .

موده‌ده دها نه‌لر كوريله‌جك !

——∞✻∞——

« پارسـده چار . — تدارکات — جنوه ده کی قونغره . . فطری ال اوزونلغی ... عدم مسئولیت ... (بون مارشـه) مغـازه‌لرنده سرقت ... محکومیت ... (برانژه) قانونی ... نیـك نام ... مادر بخطـا ... لطـافت وعصمت قانونیـه ... وه لوسـیپد کثرتی ، تعب فکری . . قلت مطـالعه . . بشریتك خساری ... »

چار حضرتلری پارسـه کلیور . کیفیت بو سـبتون تحقق ایتـدی . . ایکنجی نیقولا افرنجی تشرین اولك بشنجی کونی (شربورغ) لیمانـه اینیور ، التنجی کونی پارسـه کیرییور . خلاف واقع بعض قیل وقاله رغماً بو سـیاحتده چار یچه‌ده قوجه سـنه رفاقت ایله‌یور . آرتق رسمی ، غیررسمی بوتون پارس ارکانی ، هیئتی ، اهالیسی بوحکمدار متفق آلایشـلرله ، ظنطه‌لرله قبوله حاضرلا - نیور . هرطرفدن شنلکلر ترتیب اولونیور .. موسیقیلر ، اویونلر ، اکلنجـه‌لر تدارك ایدیلیـور . . برهرج مرج شـادمانیدر ، کیدییور . . فرانسزلر مسـافر پروردر . باخصـوص مسـافر بویله بیـوك ، بویله غرور نواز

اولورسه .. هله بوسفر آرایه روسیه ، فرانسه اتفاقی ده کیرییور ..

فرانسه — روسیه اتفاقی ! نه غریب حالدرکه هر فرصتده ، هر زمینده بوخلقه ارائه اولونیور ، طوریبور . شاعرلر ، رسامل ، ادیبلر ، مورخلر ، محررلر جهان بوکا خدمت ایدییور .. بومقصده خادم نه شعرلر ، نه لوحه‌لر ، نه حکایه‌لر کشف ولوح ایدلدی !. آنلردن صرف نظر تاریخـك اعماق خفایاسنه ال اوزادیلەرق بو وفاقی مؤید نه فقره‌لر ، نه خاطره‌لر چیقارلدی ! .

اون سکزنجی عصر میلادی اواسطنده اون بشنجی (لوئی) هنوز برصبی ، (دوق دورلئان) نائب حکومت ایکن بیوك (پترو) پارسه کلیور .. دها ایلك ملاقاتده قرالی قوجاغنه آلیور ، اوپیور .. ایشته روایت حاضره‌یه کوره اتفاق واقعك مبدأ انعقادی شو بوسه اولیور .

فی‌الحقیقه بیوك (پترو) اوزمان فرانسه‌نی درحال متفق ایده‌مییور ، مأیوساً دونیور .. نه‌مه کرك ... مورخلر بویله دییورلر ! برتمل وضع ایدییور ، بوفکری اورتایه قوییور ، بوتخمی اکیور یا ... ایشته شو ثمره آندندر .. ینه بو عصرده اون التنجی (لوئی) نك زماننده چازوبچ (پول) — بالآخره ایمپراطور برنجی

(پول) .. او وقت شمال قوتی — قاریسیله برابرینه پارسلیلرك مسافری اولیور .. قرالی برپارچه صغوق بولیور . فقط بشیکده‌کی اون یدنجی (لوئی) یی اشتیاق ایله درآغوش ایله‌یور .. بعده چوجق بو یو یجه بو خاطره‌یی یاده کتیرمسنی‌ده سود ننه‌دن رجا ایدییور .. ایشته بو بوسه‌ده فرانسه — روسیه اتفاقنی ایکنجی برتخیم اولیور . بو امل شوکهواره‌ده طوغیور . چونکه (پول) نوزادی اوپر ، قوجاقلارکن بو استقبالی دوشونیور ، بو امیده صاریلیورمش .. ایمپراطورده ، اون یدنجی (لوئی) ده بو بهاردن برغنجه ، بوآغاجدن برمیوه بیله دوشیرمکسزین سونیور ، نهان اولیوریپورلر .. لکن — ینه مورخلرك دیدیکی کبی — نه مه کرك .. اومیوه ، غنجه ، امید ، امل برکره برزمین بولدی یا ، فیض آلیور .. ایکنجی (آلکساندر) اوچنجی (ناپولئون) ی زیارت ایله یور اما بوندن بك ثمره چیقمایور . امور داخلیه‌یی تعقیب ایدن محاربه بوخاطره‌یی اونوتدیرییور . نهایت اوچنجی (آلکساندر) اتفاق واقعی ذروهٔ کماله ایردیرییور . پارسه کلمه‌یورسه‌ده ایش کورییور . آمیرال (آوه‌لان) ی کوندرییور . سورکلی شنلکلره میدان ویرییور . (قرونشتاد) ده آمیرال (ژروه) یی قبول

ایدییور . ایکی مملکت آره‌سنده صمیمی برسیاله‌ٔ مصافات وجوده کتیرییور . اوتاریخدن بری دیللرده ، کوکللرده بونلر یر طوتیور . اوغلی ایکنجی (نیقولا) ایسه ، ایشته بوجریانه تابع اولیور . اصابت ایدییور . سیاسیات عالمنده ؛ امور مالیه‌ده ، استقراضاتده ، سائره‌ده بو موانستلردن روسیه‌نك چکه‌جکی منافع برطرفه طورسون شمدی‌یه قدر فرانسه پك آز مسافرلر ایچون بو قدر تدارکات اختیار ایتمش اولسه کرك . (شربورغ) لیماننده آمیرال (ژروه) نك قومانداسی آلتنده بیوك بر دونمـا جمع ایدلدی . فرانسه‌نك هر جهتندن ، چارك اوکنـه کچید رسمی ایچون ، عسکر ، اردو جلبنه باشلاندی . یوللر ، استاسیونلر یکیدن تفریش ، مبانیٔ امیریه تعمیر اولوندی . چاز پارسدن کچرکن بر احتشام عالمنده یوزه‌جك ، بیوکدن ، کوچکدن خاطر وخیاله کلمز آثار شوق وشادمانی کوره‌جکدر . بونلری‌ده صیره‌سی کلنجه کونی کوننه (اقدام) ه نقل ایدر ، شمدیلك بوتفصیلات ایله اکتفا ایلرز .

*
* *

جنوه‌دن اخیراً تشکل ایدن قونغره نك مذاکرات ومقرراتنه هیچ عطف نظردقت بیوردیکزمی ؟ نه‌غریب

مسائلدن باحث ایدی . اڭ صوڭ مسئله که فطری ، جبلی
ال اوزونلغی ، خرسزلغی مدار بحث ایدییوردی ، بر
لحظه تدقیقه شایسته در . کبار بر قادین کوریبورسکز ،
زنکین ، رفاهیت ایچنده ، هیچ برشیئه احتیاجی
یوق . برکون (بون مارشه) مغازه‌لری کبی بر مغازه‌یه
کیدییور ، دخول سربست اولدیغی ایچون ایچری کیرییور ،
کزییور . امتعه واشیای متنوعه‌یه دائر سرکیلر کورییور ،
بونلری قارشدیرییور ، سوزییور ، دیرکن بر آرالق
همان بر سوق طبیعی ایله برایپك مندیله یا بر باشقه متاعه
ال اوزاتییور . لکن قاپودن چیقارکن اوته‌دن بری وقعه‌یی
اوزاقدن اوزاغه سیر ایدن مبصرڭ اشارت ودلالتیله
یاقه‌یی اله ویرییور .

— خانم طوریکز .. مدیرڭ اوطه‌سنه بیوریکز ..
جیبکزده‌کی مندیلی ، متاعی چیقاریکز ..

سرقت ثابت اولدی .. یا اواثناده لزومنه کوره آز ،
چوق بر جزای نقدی آلنه‌رق سارق براقیلیور ، یاخود
محکمه‌یه ویریلیور . (جنوه) قونغره‌سنه کوره بوفعلده
مسئولیت یوق .. سرقت بلااختیار اولیور .. بو برسوق
فطریدر .. قباحت مغازه صاحبلرینڭ درکه اویله امتعه
واشیای متنوعه‌یی عمومڭ نظر حرص وطمعنه کیف

مایشاء عرض ایدییورلر .. بویله ضعفانك عللندن استفاده ایله‌یورلر . بری طرفده اوچ کوندن بری آغزینه بر لقمه اکمك صوقمایان بر فقیر ، بر سفیل ، بر بدبخت ده بر اکمکجی دکاننك اوکندن کچرکن همان سوق فطری‌ایله سرقته ال اوزاتمایورمی ؟ بو ایکی فعل آره‌سنده بر فرق وارسه شبهه یوق ، که اوده بو سفیلك لهنه‌در ، علیهنه دکل ... بنجه بریکی اوته‌کندن هیچ بر زمان دها چوق مسئول عد ایدیله‌مز ..

نه ایسه کچن کون بو یولده بر سارقه‌نك محاکمه‌سی اولیوردی .. قادین بیوك بر عائله‌یه منسوب اولسه کرکدرکه بردرلو اسمنی ، هویتنی ویرمك ایسته‌مه‌یوردی . رئیس چوق زورلادی .. — « خانم ، هویتکی سویله .. (به‌رانژه) قانوننده استفاده ایدرسك .. » ممکن دکل . نهایت محکمه بو غریب ، بو مجهول خرسزی اوچ آیه محکوم ایتدی .. بوقاری کیمدر ، نه‌در ؛ نره‌دن کلیور ؟ بردرلو بیلینه‌مدی . (به‌رانژه) قانونی : لطیفه‌در . . ذاتاً (براژه) نامنده برلطافت واردر . بو اسمی اولا شعشعه‌لاندیران بو عصرك عوامجه الك بیوك بر شاعری ، بر داستان نویسیدر . ١٨١٠ دن ١٨٤٠ ه قدر (برانژه) نك شرقیلری آذان عالمی طولدیردی . نقط

اعیادن (برانژه) کوچك ، خیرآمیز برقانون بندی ایله سلف همنامی همان کولکده براقمق ، « اکر مقصود اثرسه مصرع برجسته کافیدر » قول مشهورینه بردلیل معکوس کوسترمك اوزره‌در . بو (برانژه) اعیاندن اخلاق حسنه صاحبی بر پیر مزیتضمیردر . . توجه عامه‌یی استخفاف ایله برقاچ سنه اول الواح وتصاویر پرده پیرو نانه‌نك نظرکاه عمومه وضعنی منع ایچون ینه برقانون یاپدی ، هرجهتدن اعتراضه ، اوغرادی .. فقط آدمجغزك اموزنده‌می ! . استقبال اشل خیرکدر .. حقیقت ، باشقه اثره هیچ احتیاج یوق .. شو ایکی قانون بندی ایچون (برانژه) نامی الی‌الابد حرمتله بنامدر . ایکی کون اول جریان ایدن شو محاکمه‌یه عطف نظر امعان بیوریکز :

بر بیچاره ، برکوزل خدمتچی قیز برکنجك تیغ اغفال وهتکنه اوغرار برچوجق صاحبی اولور .. فقط نه یاپسون .. بو نمازیی بسله‌یه میور . بونوزادی ناصل بسله‌سون . . بابادن ، هیهات ، هیچ امید یوق . . براقدی ، کیتدی . . محکمه‌یه مراجعت ایدمز ایتسه‌ده حکمی اولاماز . . برکون طفل نا طالعنی آلیر ، پارسك ایصسز برکوشه سنه ، یعنی قدیم دیوان محاسبات خرابه‌لرینه کوتورور . براقیرکن یاقه‌نی اله ویریر ، بنجۀ ضابطه‌یه

دوشر .. ایشته بو جرمده قانون شمدی میدانه چیقدی . « ایصسز ومنزوی بر کوشه‌یه ترك اطفال ایدن مادرلر اوچ آیدن ایکی سنه‌یه قدر ... » آه فقط الك بیوك مسئول بر قیزجغزی اغفال ایدرك باشنه شو بازی یوکله‌تنك دکلیدر ؟ اوت زنهار بو جهتی قاله آلمامالی .. بیهوده بر تحریك عداوتدن باشقه ایشه یارامار . قلاکتی چکن چوجقله مادر مخطادر .. پدرك چونکه وظیفه‌سنده دکل .. بو طرفدن فعل مکروه ومستکرهنی بیتیریر ، جرمنی جنایتی ایشلر ایشله‌مز .. صاللانه صاللانه سربست سربست او برطرفه کچر ، ینه عینی سیئه‌یه باشلار . بو برحقسزلقدر ، برظلمدر . قیزجغز قات قات مظلومدر .. بو خصوصی هرکس کبی ارکان محکمه‌ده بیلیور .. فقط نه یاپیله بیلیر ، حکم شئون ایجاب مشیت بویله ایسته‌یور . قانون میدانده طوریبور .. اوچ آیدن ایکی سنه‌یه قدر بر جزا ویرملك لابددر ، ضروریدر . برکت ویرسونکه بوانصافسزلغی تعدیل ایچون الده (برانژه) قانونی وار .. ایشته لطافت وعصمت قانونیه بوکا دیرلرکه حین حاجتده معصوملرك امدادینه یتشیر .. بوقیزجغز ینه اوچ آیه محکوم اولور .. چاره یوق . آنجق (برانژه) قانوننك تطبیقیله محکوم اولور .. یعنی جزا موقع اجرایه قونماز .. محکومك

تپه‌سنده معلق طوریر . شـاید جرم تکرر ایدرسـه ایفا
اولونور . . ایتمزسـه زمین عفو ونسـیانه کیرر . . نجه
عصمتلری شـو لطیف قانون سـقوطدن محافظه ایتمش ،
بشریته خدمت ایله‌مشدر . مصرع برجسته‌دن نه‌چیقار . .
از بویله اولملی . . انسان بویله نیك نام براقملی . . دکلمی ؟

*
* *

وه‌لوسـیپد وه‌لوسیپد ! بو دورك الك بیوك علامتی
وه‌لوسیپددر . پارس خلقنی اکثریتله قاووران بومراق
بوحرصدر . هله شو تعطیل زمانی سوقاقلرده وه‌لوسیپد
سواراندن کچلمز . . شمندوفر استاسیونلری وه‌لوسیپد-
لرله مالامالدر . . وه‌لوسیپدینی قاپان صیفیه‌لره طاغیلیور . .
قادین ، ارکك ، قیز ، اوغلان تومن تومن وه‌لوسـیپد
سـواران . . هله البسـه رنك رنك ، چشید چشید . .
ارکك قیـافتنده قادینلر . . جانباز کبی ارککلر . بعضاً بر
وه‌لوسـیپدده صره صره ایکی ، اوچ ، درت ، بش حتی
آلتی کشی وار . بویله‌لرینه (تاندم) دییورلر . باشده
برارکك ، ایکنجی برقادین . . اوچنجی ارکك طبقی طورنا
قطاری کبی دیزیلیور . فقط یلدیرم کبی سـوزیلیور ،
کچیورلر .

وه‌لوسـیپدك خدمتی نه‌در بر مراقی ، بر هوسی

اوقشامقدر . تجربه‌مه کوره بویله‌در . بوکا مقابل مضرتنه ایسه حد وحساب یوق . اولا وه‌لوسیپد اوستنده هیچ برایش کورولمز ، اوقونماز ، یازلماز . حتی جدی برتفکره بیله قویولوناماز . بونکله برابر ذهن یورولور . طبقی ساعتلرجه عملیات فکریه‌ده بولونمش کبی یورولور . بو هفته بر مجموعهٔ فنیه‌ده اطبادن بری بویله سویله‌یور . بونکله برابر وه‌لوسیپد انسانه تبدیل طبیعت ایتدیرییور .. ساکن ، حلیم برشخص وه‌لوسیپد سوار اولونجه شدید ، عکسی اولیوریور .. یوجیلره درشت معامله ایدییور .. بر سکوتی ایسه وه‌لوسیپده بیننجه چکلمز برکوه‌زه‌یه دونیور ، هم قوشیور ، هم سویله‌نیور .

بویله ایکن خلقده بوآلتـه شو ابتلا نه‌در ؟ فکرمجه (تولستوئی)نك دیدیکی کبی بشریت قرنلردن ، عصرلردن بری تدقیقات معنویه ایله ، تفکرات ایله اوغراشدی ، طوردی آرتق بو جهتجه غنا کلدی . . برازده مادیاته صاپتق ، دوشونجه‌دن ، تفکردن خالی اولمق ایسته یور . اما کتابجیلر شکایت ایدییور . کتابلر کیتدکجه صاتلماز اولیورمش .. کیمك وظیفه‌سنده ؟ .. شمدی فکر یرینه هرکس بر آیاق ، بربدن تحریکیله مشغولدر . اولدن مینی مینی خانملر ، نازنینلر وقت خالیلرینی کوزل کوزل

حکایه‌لر ، شعرلر اوقومغله کچیریورلردی . شمدی بو خصوصجه وه‌لوسیپدی دها مفرح ، دها خوش بولیورلر . مشهور بر وکیل دعاوی کچن کون دییوردی که : هفته‌ده بربوش کونم واردی . بوکونی کتاب اوقومغه حصر ایدییوردم .. وه‌لوسیپد میدانه چیقالی بومطالعه‌یه هیچ وقتم اولمایور . بزم کتابجی شکایت ایدییور . طورییور .

وه‌لوسیپد ابتلاسندن مشتکیلر یالکز کتابجیلر دکل . ترزیلرده مشتکی .. بر وه‌لوسیپد سوار ایچون اثوابدن قولای نه وار .. قیصه‌جق بر جاکت ، بر پانطلون .. بویله برطاقی اصمارلامغه بیله حاجت یوق .. هانکی مغازه‌یه کیدلسه اك اوجوز فیئات ایله بونلرك اك کوزلی بولنور . جدی بر وه‌لوسیپد سوار ایچون ایسه باشقه‌درلو اثواب کیمکه پك آز وقت قالیر ..

وه‌لوسیپددن بر شکایت دها که قادینلره مخصوص اولمقله برابر تأثیر مدهشی حسبیله اوبرلرینی کولکه‌ده براقیور .. فرانسه برزماندن بری قلت نسلدن ، فقدان ذریتدن شکوی ایله‌یور ، هرطرفدن اقوام سائره‌یه نسبتله انسانمز آزالیور دییه باغیرییورلر . بوکا بکارلغك کثرتی ، معیشتك ضیق وشدتی کبی بر چوق سببلر وار .

كنجلرك اكثريسى اولمز اولدى. اك بيوك عائله‌لر ثروتى انقسامه دوشـور مه‌مك ايچون بر ، نهايت ايكيدن زياده چوجق ايسته‌ميورلر.. نه‌ايسه، فرانسه‌يى تلاشه دوشورن بو مسئله‌نك وخامتنه وه‌لوسيپدده ياردیم ايتمكه باشلادى . كيجه ، كوندوز بو آلتله دولاشـان قيزلر ، قادينلر قيصير اوليور ، چوجق طوغورميور . نه سويله‌نيرسه سويله‌نسون ، باغيرلسون ، چاغيرلسون .. بوخلقى شوابتلادن منع ايتمك محالدر. بومحالى آكلامق ايچون برپازار كونى پارس جوارنده بر شهراهك باشـنه كچملى طـورملى ... اكابردن ، اعاديدن ، زنكينـدن ، فقيردن ، كوچكدن ، بيـوكدن ، اركك ، قادين فوج فوج سرعتـله كچن ، سوكلون كبى ـوزولن وه‌لوسـيپد سوارلرى كورملى . بونلرك شـو عمليا تدن حس ايتدكلرى شوق بيسـودى سيمالرنده حيرتله تماشـا ايتملى . انسـان بويله تماشـالردن صوكره بهت ايچنه دوشيور دوشيورده نه‌در ، نه اوليور ، نره‌يه كيديورز ديـه زمين وسمايه ، صـاغه صوله ملول ملول باقيور ...

چارك پارسی زیارتی — بیوك اوپراده قومه‌دی فرانسه‌زده ، انجمن دانشده ، بر خاطره ، بیوك پترو واعضای انجمن — پارسده نه‌ینیور ، برفرانغه یمك ،آت اتی ، اشك اتی ، قاطر اتی مأكولات بازاری ، اصول تفتیش ، حیله‌لر ، — قادین مكتوبلری مؤلفنك برنزاكتی ، یكی براثری ، (ویقتور هوغو) ایچون بر هیكل ، بوكا قارشیلق اولارق شاعرك مخابراتی ، مكتوبلری ، انواعی ، (هانری دوریئان) ك (تونكن) دن هندستان سیاحتنامه‌سی .

چار حضرتلرینك زیارتی پارسی باشدن باشه ، كوچكدن بیوكه ، چوجقدن اختیاره‌قدر هپ اشغال ایله‌یور. بو زیارتك جدولی ، پروغرامی نشر اولوندی . دقیقه‌سی دقیقه‌سنه طولو ، معین اوچ كون. . بودقیقه‌لرك تفصیلاتنی زمانی زماننه اقدامه نقل ایلرز . . شمدی شوجدولده اوچ نقطه واركه بالخاصه شایان تفسیردر .

اولا (بیوك اوپرا) .. پارسك اك یوجه تزییناتندن لطائفندن بریدر ، اك دلارا بر موقعده كائندر . بیوك جاده‌لرك تا جانكاهنده‌در . خارجدن بركاشانه‌یه ، بركاشانهٔ طرب وصفایه بكزر . . داخلدن یكی یولده بر بهشت

آبادی آندیریر . آویزەلر ، تصویرلر ، شعشعەلر نظری
پرتولره غرق ایلر . برده بو لطافت نظریەیه اویون ،
موسیقی انضمام ایدنجه انسان مست اولور ، مست حظوظ
اولور . بو عالمده‌میدر ، باشقه برعالمده‌میدر ، بر مدت
کسدیره‌مز . بوتماشا ایله قلباً عیناً ، تکرار ایچه طولدقدن
صوکره بنانك بالقوننه چیقارده (اوپرا) جاده‌سنك
شعشعه‌سنه ، های هوی شطارتنه باقار طالارسه آهنك ،
تنزه ، صفا بو مملکتده ناصل آوازهٔ احتیاج وسفالتی ستر
ایدییور ، کولکەده بر اقیور آکلار . . وقتیله رفقادن
بری « پارسه کیتدکمی ، بیوك اوپرانك بالقوننددن کیجه
اوپرا جاده‌سنی سیر ایتدکمی ، ایتمه‌دکسه یازیق . . چونکه
بوشهر شعشعه‌داری آکلامادك طانیمادك دیمکدر » دییور -
دی . یالکز برطرفدن باقیلیر ایسه طوغری ، مع مافیه
تحف سوز . طبقی بر جهتدن باقنجه تام ، اوبر یاندن
کورنجه ناقص کورونن معهود ماسکەلر کبی ، اوقدر تحف
برسوز .

لکن بو مناظری چارك اثنای زیارتنده کوره‌لی
اوپرانی داخلدن ، خارجدن ، بالقوندن ، صحنه‌دن اوزمان
تماشا ایتملی . . جاده‌لر شعشعەجه قمرانیور ، تزیینات ،
شویله برطرفه طورسون ، روح مادەیه ، اساس منظره‌یه

باقكز .. اولا تكميل اويونجيلر ، بسته كارلر ، صنعتكارلر هپ بر آغزدن روسلرك شرق ملیسنی تغنی یه قویولیورلر. بو آهنك، بوطرب قدر دلغریب نه اولابیلیر ؟ دنیانك اك كوزل سسلیلرندن مركب بر هیئت ینه اك كوزل بر اصول ایله نغمه ساز اولسون .

ثانیاً (سن سان) دن بر افتتاح ، برلطیف پارچه ، بوذات فرانسه‌نك حالا اك بیوك موسیقی شناسیدر كه كنجلرده موسیقی ایله اللنجی سنهٔ آشناٰغنی بر دائرهٔ مخصوصه‌ده شوق وشطارت ایچنده اعلان ایتدی . بوندن اللی سنه اول هنوز اون یاشنده چوجق ایكن بو موسیقی شناس ینه اودائره‌ده پیانونك باشنه كچه‌رك آهنك رنكینیله سامعینی بویله‌جه شاد ایتمش .

ثالثا : (ره‌یر) ك (سیكور) ندن ایكنجی پارچه‌كه مادام (روزقارون) ، موسیو (آلواره) و (ره‌نو) كبی اك ماهر مغنیلر طرفندن انشاد اولونیور .

حاصلی بیوك اوپرا چارك برچجق ساعتنی بویله نفائس ایچنده اشغال ایله‌یور . شایان دقتدر : بوتماشا كاهده اكثریا موسیقی شناسان اجانبدن ، ایتالیادن ، آلمانیادن ، آوستریادن ، بالخاصه (واغنردن) پارچه‌لر بولونوردی . بوسفر آنلر دن اثر یوق . منظره باشدن اشاغی فرانسه

وفرانسز محصولی . . بوندن صوکره چار حضرتلری ایچون (قومه‌دی فرانسه‌ز) ده بر تماشا احضار اولونیور. طبیعی چار حضرتلرینه فرانسه‌نك الك بیوك تیاتروسنی کوسترمك لازمدی . بوساحه‌ده ایسه اولا مدیر (ژول قلارتی) طرفندن تنظیم اولنمش بر تکریمنامه‌یی اویونجیلردن (مونه سوللی) انشاد ایلیه‌جکدر (مونه سوللی) فرانسه‌نك حالاً همان الك بیوك اویونجیسی ، (قومه دی فرانسه‌ز) لك الك قدیم بر خادمیدر . ثانیاً (آلفره‌ددوموسه) دن (برهواوهوس) عنوانلی اویون اوینانه‌جقدر . بر پرده‌دن عبارت آثار مختصره صیره‌سنده بوندن لطیف اثر اولماز . ذاتاً (موسه) طبعنده، فطرتنده شاعر بوعصرده نادر دکلیدر؟ ثالثاً (قورنه‌ی)لك (سید) ندن مبارزه فصلی ینه (مونه سوللی) طرفندن تقریر اولنه‌جقدر . رابعاً ده (مولیه‌ر) لك بیلکیچ قادینلری موقع تماشایه قونه‌جقدر .

ایشته فرانسه ادبیاتنك ، تیاتروسنك برزبدهٔ لطائفی ! بوقدر مختصر بر مدت ایچون بوندن کزیده بر انتخاب قابلمی ؟

بوزیارت جدولنده برده انجمن دانش وار . چار حضرتلری اثر قدیمه اقتفا ایله بوهیئت علمایی ، کورمك

ایسته‌دی . اویله‌یا ، بونلر فرانسه‌نك اك بیوك علماسی دیمکدر . تماشایه دکر .. بوانجمن دانشك مختلف اجتماعی واردر . کاه یازمقاله توکنمك بیلمین برقاموس کبیره چالیشمق ایچون طوپلانیر کاه انتخاب وقبول اعضا ایله اوغراشیر .. کاه تدقیقات علمیه‌یه ، آثار منتشره حقنده تعیین و توزیع مکافاته حصر وقت ایدر . چارك یوم زیارتنده برنجی نوع اجتماع واقع اولیور . بو جلسهٔ مشهوره‌نك ریاستنی اعضانك اك قدیمی ، یعنی (ارنستله غووه) ایفا ایدییور . کچن کونکی انتخاب بویله نتیجه ویردی . چونکه انجمنده رئیسلر اوچ آیدن اوچ آیه تبدل ایدر . (له‌غووه) ١٨٠٧ ده طوغمش برپیرایدی ، ١٨٥٦ ده انجمنه داخل اولدی . محرردر حکایه نویسدر . تیاترو مؤلفیدر . خواجه‌در اخلاقیوندندر . فقط نجه اك مشهور اثری ، اك بیوك همتی « تاریخ معنوی نساء » عنوانندهکی تألیفیدر . بوکتاب مؤلفك بومبحثه دائر محصول تدریساتیدر . فقط بونجه سنه‌لردن بری ایدیٔ تجبلده طولاشیور ، طوریور .

حقوق نسوانی مدافعةً یازلمش اثرلر میاننده بوندن بلیغی ، مکملی هنوز یوق .

(له‌غووه) نك بوجلسهٔ مشهوره‌ده ریاسته کچیرلمسی

یاشنه حرمةً در . اولا رئیس چار حضرتلرینه خطاباً بر نطق شکران ایراد ایده‌جکدر . ثانیاً اعضادن برشاعر شهیر ، (قوپه) موقعه ، حاله مناسب کوچك بر منظومه اوقویه‌جقدر. ثالثا ینه‌اعضادن (قونت‌دوسونویل) بیوك پترویه دائر یازدیغی اثری ایکنجی نیقولایه تحفه وتقدیم ایله‌یه‌جکدر . بوندن صوکره ارکان انجمن بر معتاد قاموس کبیر ایله مشغول اولاجقدر . چار برمدت بو اشتغالی کوردکدن صوکره هیئته وداع ایله دیشاری چیقه‌جقدر .

روسیه چارلریله فرانسه انجمن دانشی آراسنده بر مناسبت قدیمه وار .. بوده تا بیوك پترودن باشلایور . وقتیله بو ایمپراطور فرانسه‌یه کلدیکی زمان بو هیئت علماسنی ده زیارت ایتمش ، حتی او زمان مذاکراته بیله قاریشمش ، انجمنده موجود بولنان روسیه خریطه‌سنك بعض یاکلش نقطه‌لرینی تصحیح ایله‌مش . مثلا بحرخزرده برچوق خطالر وارمش .. بوفضلنه ، بوهمته قارشی بر جمیله اولمق اوزره انجمن دانش‌ده بالآخره چاری فخری بر نوع اعضای فوق العاده کبی عد ایله‌مش . ایشته بو خاطره‌درکه روس اکابرینی فرانسه‌یی هر زیارتده انجمن دانشه طوغری سوق ایله‌یور . کچن سنه غراندوقلردن

بری ایله پرنس (لوبانوف) ده بو یله یاپمشدی . حتی بو بریکی انجمنك قاموس کبیر ایله اشتغالی پك مفید و پك اکلنجه‌لی بولمشدی . باقه‌لم ایکنجی (نیقولا) حضرتلرینك بوبابده‌کی حکمی ، حسی ناصل اولور . غزته‌لردن بری دییورکه : ایمپراطورك شو زیارتی عمومیزك ذهنی چلدی . بر کشمکش ، بر قارغاشه اقدر کیدییور . آنجق انجمن دانش اعضاسی اعتدال دمدن آیرلمایورلر .

*

* *

پارسده یمك بحثی جداً مسئلهٔ حیاتدر . آیده یوزلرجه بیکلرجه فرانقلرله کچیننلر باشلرینی قورتاریرلر فقط بو مقداری بولامایانلر ، هر یمك ایچون بش غروشدن زیاده صرف ایده‌مه‌ینلر بلایه زور دایانیرلر . فی‌الحقیقه ظاهر حاله کوره هرطرفده فوج فوج لوقانطه‌لر واردرکه برفرانغه مکمل بریمك ویریرلر .. یعنی قوجه بر اکمك ، بر شراب ، ایکی ات ، بر سبزه ، بر یمش .. اعلا برسفره دیمك . فقط بویمکی انسان یمه‌ده آچلغه باشقه درلو طایانسه دها ایی اولور . صحتنی دها کوزل محافظه ایدر . چونکه شو پاتاتش اوننده اکمك برطرفه قونورسه کری قالانلر غدا دکل ، بلا در . شراب صرف اسپرتودر . انسانی دلی ایدر . زهرلر ، حتی

اولدیریر . فقط هیچ بسلەمز . اتلره کلنجه آت ، اشك ، قاطر اتلری . . بومزاحمه طایانیر معده وارسه عشق اولسون . پارسەدە آتلر یولده کیدرکن دوشر ، سقط اولور ، اولورلر ، ایشته لوقانطەلر بونلردن سرمایه ایدینیر . سبزه ، پینیر ، یمش ایسه صرف سوپروندیدر. سز بونلری اشتها ایله کمیریر ، آییقلار ، طوریرکن لوقانطەنك دستکاهندەکی قادین سزی حیرتله سوزر ، تماشا ایدر طوریر . . لوقانطەجینك بونده هیچ صنعی یوق ، قباحت مشترینك ، یاخود ضرورتك ، درد معیشتکدر . چونکه بو قدر یمك قابل اکل موادن اوله بیلمك ایچون بش غروش دکل ، یکرمی غروش ایستر . .

حکومت بو تهلکەلرك ممکن مرتبه اوکنی آلمق ایچون مأکولات بازارلرینی هرصباح شویله بر نظرهٔ تفتیشدن کچیریور ، اتلرده ، سبزەلرده وسائرەدە مواد مضره ومتعفنه وارسه بونلری ابطال ایلەیور . بالفرض آنلرك اوزرینه غازیاغی دوکیور . صوکره بونوع مادەلر آنجق کوبره اولارق باغچوانلره صاتیله بیلیور . فقط جهانده هرشیئه فساد قاریشدیغی کبی بوکاده قاریشیور . اخیراً بالخاصه شاکردانك بولندیغی محلەلرده لوقانطەلر

بوچشید مواد مأکولەیە انتشارگاه اولدی‌ده مشتریلردن برچوغنی خستەلەندی . لوقانطەجیلر باغچەلره سوق اولونان بوکوبرەلری اصولجەجق صاتون آلیرلر ، یولدن چویریرلر ، دکانلرینه کتیریرلر .

بو مادەلرده‌کی غاز قوقوسنی عجبا مشتریلر حس ایتمەدیمی ؟ یاخود مأمورلر وظیفەلرینی ایی ایفا ایتمەدیلرمی؟ یوقسه مأکولاتی تمامیله غازلامدیلرمی ؟ هرنه اولورسه اولسون ، تمدنك بو وجه مشئومی انسانی دلکیر ایلەیور . ایشته بدویتله مدنیت آره‌سنده کوچك برموازنه ! بربدوی ساده خرما یر ، دوه سودی ایچر . ینه صحت وسعادت ایچنده یاشار . بویله بر مدنی ایسه یتمش بش درلو مأکولاته قفاسنی صوقارده صحت وسعادتدن اثر بولاماز . مملکتمزك هرکوشەسنده طاغ کبی آدملر ، یکیتلر ، رنجبرلر کوریرز . عمرلرینی اکمکله ، پینیرله ، صوغان ایله کچیریرلر . مع مافیه ذرەجه قوتدن دوشمزلر . بورادەکی انسانلر بویله یاپسەلر چوق کچمز ، اوبر دنیایه کوچرلر . مدنیتك برنجی علامتی توفیر احتیاجاتدر . بوده عمومیت نظرندن دائمی فوائد اولسه بیله خصوصیتجه بویله دکل .. حاجاتك تکثری طبقۀ ناسدن بر قسمنی ممنون ایلر . لکن اکثریتی اوزره

پارس ، لوندره ، عالملرینی ، بوعظمتی ، بو دبدبه‌نی ، بو فقری ، بو ضرورتی ، حاصلی بو هـای وهوی معیشتی کوردکجه قولاغمده باشدن باشه برسوز چینلار : اوده : « التده قالانك وای حالنـه » در . فی الحقیقـه بو تمدن برکانلری یوکسکده‌کیلر ایچون ذوق ، صـفا ، راحت . سعادت پوسکوریر اما آلچاقده‌کیلری یاقار ، قاوورپر .

*
* *

اخیراً کتاب شکلنده نشر اولونان اثر عاجزانه‌می ، (قادین مکتوبلری) نی برتشـکرنامه ایله مؤلفـه تقدیم ایتـدمدی . کچن کون (مارسـل پره‌وو) بکا کاتب خصوصیسنی کوندردی ، بعض التفاتلردن ، نوازشلردن باشـقه قریبـاً نشری مقرر بولونان یکی بر حکایه‌سنی ، (بستان مخفی) نی‌ده لطفاً نظرهٔ تقدیریمه قویدیردی .

(بستان مخفی) کله‌جك تشرین ثانیـدن اعتبـاراً (ره‌ووده‌پاری) ده قسم قسم انتشار ایده‌جکدر . اوته‌دن بری محافل ادبیه‌ده مدار بحث ایدیله‌کلن بو اثر برطرز مجددانه‌ده یازلمش برحکایه‌در . بوفرصتدن استفاده ایله (مارسل پره‌وو) نك حیاتنه دائر کاتبدن بعض معلومات ایستدمدی . بوکون بکا مؤلفـك مفصل برترجمهٔ حالیله برده رسـمنی کوندرییور . بونلردن اوزون اوزادی‌یه

استفاده‌ئی آتی‌یه تعلیق ایله شمدیلك شوراجقده بو محرر ستوده مقاله دائر بر نبذه تفصیلاته کیریشیورم : (قادین مکتوبلری مؤلفی ١٨٦٢ تاریخنده طوغمش ، دیمك شمدی تقریباً اوتوز دورت یاشنده‌درکه دها کنج دیمکدر .

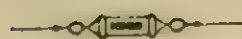
مکتب اعدادیده ایکن خارق العاده بر ذکا کوستریور ، همان هر درسدن برنجی چیقیور . صوکره (پولیتقنیق) مکتبنه کیرییور . ریاضیه‌دن ید طولا صاحبی اولیور . بو مکتبدن خروجنده ولایتلرده‌کی (رژی) فابریقه‌لرندن برینه مهندسلکله کیرییور ، تا مکتب صیره‌لرنده ایکن یازی یازمغه باشلایور . یکرمی یاشنده بللی باشلی بر محرر اولیور . یکرمی بش اوتوز سنه‌لرنده ایسه اك پارلاق ، اك بیوك اثرلرینی وجوده کتیرییور . آرتق آندن صوکره مأموریتدن استعفا ایله بوسبوتون محررلکه دوکیلیور . حکایه نویسان زمان ایچنده بو قدر چابوق ، بو قدر کنج پارلایان هیچ خاطره کلمه‌یور . « بر معاشقك اعترافاتی » بوکون عمومیتله مظهر تقدیر وتبجیل اولمش براثر نفیسدر . بو حکایه قلم حقیرانه‌مله ترکجه‌یه نقل اولونمش ایکن سعادت غزته‌سنك تفرقه ستونلرنده پریشان قالدی . موافق بر کسوهٔ طبعه کیره‌مه‌دی . اوجهتی طالبلریمز دوشونسون .

بو هفته نظر دقتمه (و يقتور هوغو) نك مخابرات ومكانباتنك ترجمه‌سنى جارپدى . شاعرك ستايشكارلرندن مركب بر هيئت بو اثرى هر لسانه اولديغى كبى تركجه‌يه‌ده ترجمه ايتديرمك ايسته‌يور . بومكتوبلر ايكى جلد طوتيور، هنوز نشر اولونمادى طاقم طاقمدر . برنجى طاقم صباوت مكتوبلريدركه ايچلرندن برى شاعرك كنيه‌سنى ، تذكرهٔ ولادتنى محتويدر . (هوغو) ١٨١٥ ده اون اوچ ياشنده ايكن نشر آثاره باشلايجه بوقدر كنج اولديغنه كيمسه اينانمايور ، تذكرهٔ ولادتى ميدانه چيقارمق مجبوريتى بوندن ايلرى كليور . ايكنجى طاقم شاعرك پدر ووالده‌سنه كوندرديكى مكتوبلردر . اوچنجى طاقم ازدواجه دائر مباحثه واستشاره ومساعده مكاتيبيدر . دردنجى طاقم (هوغو) نك قارى‌سنه يازديغى مكتوبلردركه (ريمس) سياحتندن ده باحثدر . شاعر (ريمس) ه اونجى (شارل) ك رسم تتوجنده بولونمق اوزره كيديور . ايلك دفعه اوله‌رق ده اوراده (لامارتين) ايله برابر بر نشان افتخاره مظهر اوليور . بشنجى طاقم انجمن دانش اعضاسندن (پاوى) يه يازلمش مكتوبلردن مركبدر . التنجى طاقم مشهور (لامنه) يه يازيلان مكتوبلردر . يدنجى طاقم شاعرك تياترولرينه دائر مكاتيبندن متشكلدر .

سكزنجی طاقم (هوغو) نك چوجقلرينه يازديغی مكتوبلردر . طقوزنجی طاقم ده (سنت بوو) ه كوندرديكی مكاتيبدر .

(هوغو) نك شو مخابراتی بالجمله السنهٔ متمدنه يه ترجمه اولنه‌رق نشر ايدلدكدن صوكره بوندن حصوله كلن مبلغ ايله شاعره برهيكل ركز اولنمق مقرر ايمش .

(ويقتور هوغو) بو عصرك اك پارلاق دهاسندن ذكاسندن بريدر . بونك ايچون شو مخابراتده بالطبع غايت موجب استفاده جهتلر واردر . شو فرصتدن استفاده ايله بونلری پی‌درپی لساننمزه نقل ايتسه‌ك فنا اولماز .

پارسده روسیه وفرانسه شنلکاری ، صوك استحضارات ، مناظر ، روسیه وفرانسه اتفاقی ، منشأی ، مورخلر ، معارف ناظری (رامبو) ، انجمن دانش اعضاسندن (آلبرسورل) ، علوم سیاسیه مکتبی معلمیننده (آلبر واندال) .

دونکی مکتوبمی پوستهیه ویردکدن صوکره نه اولیور ، نهبیتور کورمك ایچون (سن ژرمن) جادهسنی طوتهرق (شانزهلیزه) یه طوغری یوله قویولدم . فرانسهنك خارجیه نظارتی ، روسیه سفارتی یعنی چار وچاریچهنك مسافرةً اینهجکلری محل بو طرفلرده اولدیغی ایچون دبدبهنك تزییناتكده اك چوغی ینه بو جهتلرده ایدی . اولا جادهنك هر ایکی جانبنه، هراون، اونبش آدیمباشنه قوصقوجه برر صاریدیرك دیکلمش، بونلرك تپهسنه روسیه وفرانسه بایراقلری آصلمشدی . دها غریبی : شو ستونلری رکز ایتمك ایچون اعلا بوز کبی قالدیرملری دلیور ، خرده خاش ایدییورلردی . خانهلر فوج فوج بایراقلرله دونادلمشدی. بعض پنجرهلرك ،

بالقونلرك اوستنده — كيرايه ويريلير پنجره ، كرايه وير-
يلير بالقون — ديه يازيليدى . تحفى شوكه بو پنجره‌لرى ،
بالقونلرى احتوا ايدن دائره‌لرك بالفرض اوچ آى ايچون
ايجارى مثلا سكز يوز فرانق اولديغى حالده پنجره يا
بالقون اوچ درت كون ايچون بيك فرانغه زور استيجار
اولنه بيلور ، دوشونملى . رغبت عامه حيات اقتصاديه‌ده
نه بيوك بر طوتيور . (سن) نهرينك اوزرنده‌كى
كوپريلردن چارك كذركاهنده بولونانلر يكى يكى الكتريق
فنارلرى ايله تزيين ايدلمش ، هله (شانزه‌ليزه) اوكنده‌كى
(قونقورد) ميدانى . بو ميدانك ستونى رنك رنك
شعشعه‌لره غرق اولونمش .. كيجه اولورده بونلر هپ
بردن پرتو آليرسه بهشت آرا بر منظره حصوله كلير ..
بودبدبه ، طنطنه هپ بويله دوام ايديور . شهر آيينك
بو مرتبه‌سنى پارس بلكه ايلك دفعه كوريور . بيوك
اوپرانك اوكنده ملون الكتريق فنارلرندن ايكى طاق
ظفر ياپلمش كه برصنع فوق‌الطبيعه‌يه بكزه‌يور . ينه‌بوراده
بيوك بر بنانك دائراً مادار بالقونلرى طبيعته غبطه ويرير
صنعى چيچكلرله قوشادلمش، بويله مناظر تعريفدن زياده
تماشا ايچوندر . اطناب مسئله موجب صداع اولور .

بوفيضاتك ، بوتزييناتك ، بوشعشعه‌لرك مصدرى

روسیه وفرانسه اتفاقیدر . فرانسزلرك بو صوك دورده یتیشن الك بیوك مورخلری چوقدن بری روسیه‌یی اوزون اوزادی‌یه تتبع ایله فرانسه‌یه اکلاتیور ، سودیر یورلردی .

معارف ناظر لاحقی (رامبو) موسقوفلره دائر جلد جلد اثرلر یازدی ، دفعات ایله روسیه‌یه سیاحت ایتدی . بومملکتی کوکندن پیش مطالعه‌یه آلدی . کچن سنه بوذات مجلس اعیانه کیرنجه کندی کندیمه : « ایشته روسیه وفرانسه اتفاقی کوندن کونه میدان آلیور ، بو اتفاقك مروجلری امور اداره هپ ایلری کیدییور » دیدمدی . بوملاحظه طوغری ایدی :

نیسانده هیئت حاضرهٔ وکلا تأسس ایدنجه برچوق مزایاسندن ماعدا روسیه‌ده خوش کورلدیکی ، روسیه وفرانسه اتفاقنه بالخاصه طرافدار اولدیغی ایچون (هانوتو) خارجیه نظارتنه آلندی . بوندن ماعدا ینه بو اتفاقی تا ابتدادن فکراً ترتیب ایدنلردن ، حاضرلایانلردن مورخ (رامبو) ده معارف ناظری نصب اولوندی . حاصلی هیئته ممکن اولدیغی قدر بویولده برلون ویرلدی . چارك پارسی زیارت ملحوظه‌سنه برزمین حاضرلاندی . (رامبو) فرانسز رجالندن (ژول فری) نك مقربیندن ایدی .

(تونكن) لره ، (مادا غاشـقار) لره كوز ديكيوردی . بو سـياحت طوغريدن ايشـته هنوز حل اولوناميان مشكلاتك برى ده بودر . بيوك بيوك آدملر كوريسكزكه بويولده فتوحاتك عليهنده بولنيور . . بوحال فرانسـه‌يى اوروپاجه ضعفه دوشـوريور ، عسـكرينى پاره‌سنى ديار بعيده‌يه سـوق ايتديريـور ، وظيفه‌سنى اونوتديريـور ديورلر . اخيراً (ماداغاشقار) ده اولديغى كبى بويولده اوغراشيلان بعض مشكلات عظماده بونلره آز چوق حق ويرديريور . .

شو تفصيلاتدن مقصـد ، بومسـئلك سياسى حسبيله بوذات روسـيه وفرانسـه اتفاقنه مخالف دينه‌مز سـه‌ده بيكانه كورينيوردى . (رامبو) نك تتبعاتى ، مطالعاتى ، آثاريدركه بالآخره (ژول فرى) دن شوبيكانه‌لكى رفع ايله‌يور . . يالكز اندنمى يا ، (ژول فرى) بر مثالدر بر نمونه‌در . اوزمانلر كوچك ، بيوك عموم فرانسـه اركانى بوفكرده ، بومسـئلكده ايدى (رامبو) يه (سـورل ، واندال ، هانوتو) كبى ديكر اك بيـوك تاريخشـناسلرده التحاق ايله‌دى ، بوفكر عمومى باشقه براستقامت آلدى . لكن مورخلرك بوبابده‌كى مقصـدلرى دهـا محدودحدر . فعلى اولمقـدن زياده فكريدر . (رامبو) روسـيه دولتى

ناصل تشکل ایدییور ، ناصل بیویور ، نیچون ترقی ایدییور ، بو یولده بر چوق تدقیقات یوروتدکدن صوکره ماضی‌یی ، حالی ، استقبالی بر برینه قاریشدیررق محاکمه ایله‌یور : آتی‌یی بیوك . موافق بولیور بونکچو-ندرکه فرانسه‌نك بویله برمعینی اولمسنی اوزله‌یور

معارف ناظری ، مورخ ، معلم ، هردرلو شمولیله فاضل (رامبو) نك روسیه وفرانسه اتفاقنه ویردیکی رنکی عادی بر آدمك بوبابده‌کی ولوله‌ٔ تحسساتیله قاریشدیر-مامليدر. کذا (آلبرسورل) که انجمن دانش اعضاسندن علوم سیاسیه مکتبنك معلمین بنامندندر سیاسیاته دائر تدریساتنده ، آثارنده بتون بوفکری بسلر ، سرپر ، مقدمهٔ ابن خلدونده حیات اقوامه‌دائر برفلسفه واردرکه وقتیله مجروح کورلدیکی حالده شمدی اصول تقلب ، یاتکامل دیه بر کسوه‌یه صوقیله‌رق اورتایه قونیور . بو اصوله تطبیق ایله‌درکه مورخلر روسیه‌یی ایسته‌دکاری درجه‌یه چیقاریبورلر . . بردیکر محررده (آلبر واندال) درکه ینه علوم سیاسیه مکتبی معلملرندندر . فقط روسیه تاریخی بومورخك النه کنجه باشقه برصورته کیرییور . (واندال) ك بوبابده‌کی تدقیقاتی هپ فرانسه نقطهٔ نظر-ندندر . فرانسه ایله روسیه مناسباتنك حاله ، استقباله

مفید اوله‌جق صور تده ماضی‌یه ناظر بردور بینیدر . برنجی (ناپولئون) ایله برنجی (آلکساندر)ك بر (تیلزیت) ملاقاتنه (واندال) قوص قوچه ایکی مجلد وقف ایله‌یور . بو اثرلری‌ده انجمن دانش مکافات ایله قارشیلادقدن ماعدا مؤثری‌ده همان اعضا میانته آلمق ایسته‌یور . دیمك بو تتبعات اویله قوری قوری‌یه دکل . بو یولده برمحصول میدانه قویمق ایچون مؤلف فرانسه‌نك آثار واوراقنی آلت اوست ایتدکدن صوکره پترسبورغه کیدییور . ایکی سنه متمادیاً برشهرك حزینهٔ اوراق رسمیه‌سنی کوزدن کچیرییور .

بالفرض شو (تیلزیت) ملاقاتنه عائد اثر کبیرده محررك باشلیجه املی تا ابتدادن بری فرانسه ، روسیه منافعنك اتحادینی کوسترمکدر .

خلاصه بو کون کوردیکمز شنلکلرك ، علائم شادمانینك تملی بویله آهسته آهسته قورولدی . یاواش یاواش بتون خلق بوطرفه کچدی . بواتفاقه معارض اولانلر کیتدکجه تبدیل فکره دکلسه‌ده سکوته مجبور اولدی . دون بیوك جاده‌لرك تزییناتی کورمك ایچون رئیس حکومت اورالری طولاشدی . اوبرکون ، دها اوبرکون مغازه‌لر ، دکانلر ، معاملات رسمی غیر رسمی هپ تعطیل اولیور .

(شربورغ) دن پارسه قدر چارك كچه‌جكى يرلر هپ محافظهٔ عسكريه آلتنه آلندى. مملكتك اك بيوك آدملرى، ناظرلر، جنراللر، واليلر بوايشله اوغراشيورلر. سوقاقلرده چار وچاريچه‌نك رسملرندن كچلمه‌يور. صحائف مطبوعات بتون روسيه ايله طولى‌ايدر. فيغارو، تان، غولوا كبى بيوك يومى غزته‌لردن باشقه اسبوعى، شهرى نيم شهرى رسائل موقوته روس حوادثيله، آثاريله مالامالدر. مادام (آدام) ك بوهفته چيقان (نوول رهوو) سنده روسيه‌دن بحث ايتمه‌ين بر صحيفه بيله بولمق محال.. بوخلق هرزمان حسياتنه، افكارينه بر بازيچه، برنقطهٔ ميل آرادى طوردى، برسفرده املنى بويولده بولدى. بحسب المزاج بر فرانسز دائما شوق، نمايش، محبت ايستر. النه بويله برفرصت كچرسه افراط ايله اعلان شادمانى ايدر. مغازلرده شمدى اك چوق صاتيلير برمتاع وارسه اوده يوكدن، پاموقدن ايپكدن روس بايراغيدر. كيه‌جك، ييه‌جك، ايچه‌جك هپ روسدن نشان ويريير، چار وچاريچه‌نك رسملرى شكر قوطولرندن، جزدانلردن، طبقه‌لردن باشلايه‌رق پوسته‌لره مخصوص اوراق مخابره‌يه قدر تعمم ايتدى. هوا مساعده ايدرسه بوهفته ايچون امثالسز برعيد بشارت اولور. فقط جلوهٔ روزكار

بی اماندر . بش ، التی کوندر کونش باشمزده پارل پارل پارلارکن بوکون سمانی اوزون اوزون بولو طلر استیلا ایله‌دی . یارین یاغمورلر بیتمز ، توکنمز ، سیللر ، بورالر باشلارسه بومسرت تاج ایدلمش اولور . برهفته‌در رصدخانه‌سنده هفتهٔ آتی ایچون کشف هوا ایله اوغراشیلیور . علمای راصدیندن کیمی آچیق برسما تخمین ایله‌یور . کیمی‌ده عکسنی ادعا ایدییور .. طبق اطبا کبی علم هیئت اربابی‌ده بردرلو اتفاق ایده‌میورلر . لکن آی پاره‌سی آلت اوست ایدن بورا ایچون برینك قولنه کوره باقیجیلر راصدلردن متبصر داوراندیلر .

چار وچاریچه حضرتلرینک پارسه مواصلتلری، زیارتلری ، (ایزه) ده ضیافت ، نطقلر ، کیجه ، شهر آیین ، بیوك (اوپرا) ده مسامره ، فرانسه‌ده بو زیارته دائر افکار وحسیات عمومیه .

چار وچاریچه حضرتلری دون صباح پارسه مواصلت ایتدیلر . (بولونیا) اورماندن کچمك محال ایدی . بو سیاحتی حرفی حرفنه تفصیل ایتمك بلکه موجب غنا اولور . بوبابده اك روحلی نقطه‌لری یازمق کفایت ایدر صانیرم . مسافرلری بالخاصه قبول ایچون بش اون کون ظرفنده بر استاسیون انشا اولونمش، خاطر وخیاله کلمز تزیینات ایله دونادلمشدی . بوموقعك اطرافی خنجا خنج خلق ایله طولمشدی . ساعت اونه تقرب ایدنجه ، زمان مواصلت یاقلاشنجه هرکسی برسکوت ، مهیب بر سکوندر الدی . بعضاً تیازوده برحال اولور ، منظره‌نك اك جان الاجق بر آنی کلیر ناظرون وار قوتیله صحنه‌یه عطف نظر وفکر ایلر. کیمی النی هوایه قالدیرمش ایکن

ایندیرمز، کیمی مندیلنی جیبندن چیقارمش ایکن یوزینی سیلمز ، عموم بکلر ، حادثهٔ منتظره‌یی بکلر . اوزتالغی برسکونتدر آلیر ، شاید بری اوصیره‌ده بوسکوتی ازقضا اخلال ایلرسه هرطرفدن هدف عتاب اولور . ایشته دون صباح ده چار وچاریچه حضرتلری پارس طوپراغنه آیاق باصارلرکن بیکلرجه خلق بو وضعیتده ، بوحالده ، بوحسده ایدی . نه ایسه، طوپلر آتیلدی ، روس مارشی چالندی ، چار کوروندی ، بتون شابقه‌لر قفالردن هوایه فیرلادی . رئیس حکومت چاریچه‌یه قوتی تقدیم ایدییوردی . استاسیونك زمینی نه ایله مفروش ایدی. بوجهت هیچ خاطره کلمز . کل ، چیچك یاپراقلری ایله مفروش ایدی . بالخاصه ایمپراطوریچه بویله برساحه‌یه باصه‌رقدن یوریبووردی .

بورادن تا روسیه سفارتنه کیدنجه‌یه قدر ، (لاق) جاده‌سندن، (سورن) یولندن، (دوفنی) قاپوسندن ، (بوواده بولونی) جاده‌سندن ، (پلاس دەله تووال) دن، (مجلس مبعوثان) اوکندن کچرکن مسافرلره خلق طرفدن کوستریلان حسن قبولی ، نمایشی ، آلایشی تفصیل ایتمك ایچون بش اون صحیفه یازی ایستر . یانمده براختیار واردی ، هیچ برشی کورمه‌دیکی حالده ینه بو مراسمده

بولو ندیغی ایچون سوینیوردی . قاریسی ایسه چاریچه‌نك
شمسیه‌نی کوردیکندن دولایی افتخار ایدییوردی .
کوچك برچوجق برطرفدن اوموزیمه ، برطرفدن دیواره
دایانه‌رق یوکسلدی ، آلایی مشاهده ایتدی . بونکچون بکا
نه درلو بیان شکران ایده‌جکنی بیلمه‌یوردی تا اوته‌ده
ایسه قیزلردن، ارککلردن مرکب اوزون برکروه شباب:

En France pour cinq jours

Et dans notre cœur pour toujours

دییه یوکسك سسله ترنم ایدییوردی . آلای کچدکدن
صوکره ازدحامك آجیسی دویولمغه باشلایوردی. چوجقلر
آغلایور، اختیارلر بونالیور ، هرکس معذب اولیوردی.
بودرلو مزاحمه ایکی اوچ یاشنده‌کی اطفالی صوقان والده‌لره
نه‌دینیر؟

سفارت قاپوسنه حین مواصلتلرنده رئیس حکومت
مسافرلردن آیریلیر ، (الیزه) یه کیدر . چار وچاریچه
سفارتخانه‌یه کیررلر . بوصیره‌ده ارابه‌دن اینر اینمز ایمپرا-
طورك اول امرده صاغده‌کی لوای عسکری‌یی سلاملامسی
نظر دقتی جلب ایلر . اوکله یمکی سفارتده خصوصی بر
صورتده ینیر ، سفره‌ده هیچ مدعو بولونماز .

بری طرفدن مینی مینی (غراندوشس اولغا) سود

ننه‌سیله ، ماینجیلرله برلکده (مونپارناس) استاسیوننندن آیریجه پارسه‌کیرر ، بوچوجقمزده خلقدن همان ابوینی قدر آلقیش کورر ، هرجهتدن (یاشاسونلر !) کرکه فیرلار.

یمکدن صوکره مسافرلر استراحته قویولورلر . فقط چوق کچمز ، رئیسهٔ حکومت مادام (فور) ، قیزی (لوسی فور) ایله برابر ادای خوش آمدی یه کلیر . . (لوسی فور) تقریباً یکرمی بش ایله اوتوز اراسنده هنوز بکار برقیز ، لکن پك زیاده معلومات ، اهمیت صاحبی برچوق جمعیات خیریه‌یه دائما ریاست ، پدرینه اکثر خصوصاتده ، احوالده معانت ورفاقت ایلر . برارالق بر قیل وقال اولدی . خارجیه ناظری (هانوتو) ایله (لوسی فور) لك ازدواج ایده‌جکی سویلندی . لکن بوحوادثك اصلی چیقمادی.

بوزیارتجیلر کیتدکدن صوکره چار وچاریچا (سن ژرمن) جاده‌سندن ، (قونقورد) موقعندن ، (رووایال) سوقاغندن ، (بولوارمالزرب) دن مرور ایله روس کلیساسنه کیدرلر . اورادن چیقارلر ، (الیزه) ده رئیس حکومتی زیارت ایدرلر . اولا وظیفهٔ دینیه ، صوکره وظیفهٔ رسمیه چارلرك حیاتنده بوبر عادتدر . (فلیکس فور) اعیان ومبعوثان متحیزانی مسافر محترمه بربربر تقدیمه باشلار.

اعیاندن مجلس ملی رئیس قدیمی (بوفه) بالخـاصه مظهر توجه اولور. اسبق رئیس وکلا، خارجیه، حربیه ناظری (دهفریسینه) ده نظر دقتی جلب ایلر ..

صره موسیو (قونستان) ه کلنجه ایمپراطور :

او ! موسیو (قونستان) سز طول مدت نظارتده بولوندیکز ، دکلمی ! دیر .

— اوت ، افندم ، اوچ بچق سنه...

— اوت اویله . تمام اوچ بچق سـنه اوزونجه برمد- تجـك ! بومکالمه تبسـمه باعث اولور . چـونکه مقصـد فرانسـهده ناظرلرك سرعت وکثرت تبـدلنه بر تلمیح لطیف ؟ .

اسبق باش وکیل (ریبو) ایسه نوبت تقدیم کندینه کلنجه :

— تخملری اکلدیکی وقت موقع اقتدارده بولونمق شرفی بنمدی .

دیمك ایسترسهده کندینی طوپلار.. اتفاقك تخملری سوزندن احتراز ایدر . سوزینی :

— بن موقع اقتدارده ایکن بوامور عظیمه وقوعـه کلدی .

دیر ایمپراطورده :

— اوت ، امور عظیمه ، جداً عظیمه
جوابنی ویرر .

بعضیلری دییورلرکه شو اوچ درت سوز اکلایانلر ایچون اوزون برنطقدن دها بلیغدر . چارك بوهیئتلرله شوصمیمی ملاقاتنه پك اهمیت ویریلیور. چونکه (الیزه) دن چیقار چیقماز خط حرکت مقرره خلافنده اوله‌رق ایکنجی نیقولا طوغری اعیان ومبعوثان رئیسلرینی زیارته کیدییور ، ایشته بواثناده ایدی‌که بلکه اوزون برتنزهدن یورغون دوشه‌رك یاواش یاواش حجرهٔ فقیرانه‌مه دونیوردم. باقدم‌که (سن ژرمن) جاده‌سنده ارابه‌لری ، تراموایلری طوردیریورلر ، طوردم . خط حرکتده برصراحت یوق . بونه‌در . دیرکن آشاغیدن طوغری برکورلتیدر قوپدی . باراقلی ، مزراقلی برآلای سواری آراسنده اوچ بیوك آرابه کوروندی . برنجی آرابه‌ده صاغدن چار ، صولدن جنرال (بووادفر) اوطوریوردی . اوبری پاشاسون چار ، پاشاسون روسیه آوازه‌لرینه قارشی کولو-مسه‌یور ، خلقه ممنونانه سلاملر ویرییوردی . بریکی‌ده مفتخرانه اطرافه باقیلنوردی. سیرجیلردن قادینلر چاریچه نره‌ده دییه باغیرییورلر . بونعمت غیرمترقبه‌دن طولایی هرکس ممنون اولیوردی . چونکه سوقاق نسبةً تنها

ایدی، بوکچیدحسابده یوقدی. یوزلرجه فراق ویرمش‌ده برنجره استیجار ایتمش قدر نائل مرام اولدق.

اقشام (الیزه) سراینده مسافرلرك شرفنه ٢٢٠ کشیلك برضیافت کشیده اوندی. ایمپراطورك یاننده مادام فور ایله رئیس حکومتك یاننده ایمپراطوریچه اوطوریورلردی. بالجمله رؤسا، وکلا، نظار بوضیافتده حاضر ایدیلر.

یمکك ختامنه طوغری رئیس حکومت آیاغه قالقار. چاره خطاباً شوسوزلری سویلر:

— پارسه اثنای دخولده ذات حشمتماٌبکزه عرض اولنان منظرهٔ صفوت حسیا تمزه بر دلیل باهردرکه، اومارم، طوپراغمزه آیاق باصارکن سزده املمزجه بر تأثیر پیدا ایتمشدر. ذات حشمتماٌبکزك آرامزده موجودیتی استقباله بر اعتماد متقابل ایله، برفعالیت منتظمه ایله یکدیکرینه ال ویرن ایکی قوم بیننده‌کی روابط محبتی تأیید ایله‌دی. قوی الشکیمه براینپراطورلق ایله فعال برحکومتك اتحادی مسالمت عمومیه‌یه تأثیرینی دها شمدیدن اجرایه باشلادی. برصداقت مجربه ایله کسب تقویت ایدرك بواتحاد نفوذ مسعودینی هرطرفه عن‌قریب یایار. بتون ملتك ترجمانی اوله‌رق ذات حشمتماٌبکزه حکو-

متكزك ، دوريكزك عظمتی ایمپراطوریچه حضرتلرینك سعادتی، اقبالی ید حشمتکزه معلق بولنان ملك وسیعکزك معموریتی ایچون تمنیاتمی تجدید ایلرم . شونیده علاوه‌مه مساعده بیورلسون ایمپراطوریچه حضرتلرینك دعوت واقعه‌یی لطفاً اسعافه مسارعت بیورملری فرانسه‌نك باعث شوق وتحسسی اولدی . مملکتمزده اقامت معززه‌لری هیچ شبهه یوقدر زوال ناپذیر برخاطره براقیر . قدحمی ایمپراطور ایکنجی نیقولا ایمپراطوریچه فه‌دوروونا حضرتلرینك شرفنه رفع ایله‌یورم ..

بونطقی متعاقب روس مارشی چالینیر . بعده ایمپراطور شوجوابی ویردی :

— نیجه دهالرك ، نیجه مزیتلرك ، نیجه ضیالرك منبعی بولنان شو پارس شهر شهیرنده ایمپراطوریچه‌یه وبکا کوستریلن حسن قبول فوق‌الحد رقت وتأثریمه باعث اولدی. اونودلماز خاطره‌لر ، نمونه‌لر ، کوره‌نكلره صادق قاله‌رق غایت قیمتدار رابطه‌لرله متحدیمز بولونان برملتك رئیسنی سلاملامق ایچون فرانسه‌یه کلدم . دیدیککز کبی بودوستلق شو ثبات سایه‌سنده اك مسعود بر صورتده ثمره ویریر ، متنفذ اولور . رئیس افندی ، بتون فرانسه‌یه قارشی بو حسیاتك ترجمانی اولمکزی رجا ایدرم .

ایمپراطوریچه ایچون ، بنمچون بیان ایتدیککز تمنیاته بالتشکر فرانسه‌نك شانته نوش ایلر وفرانسه رئیس حکومتنك شرفنه قدحمی رفع ایلرم .

بوسفر نطقلر (شربورغ) ده‌کیلردن دها مهم ، حتی شمدی‌یه‌قدر آلمانیاده ، ویانه‌ده بو صورتله سویله‌نلردن‌ده روحلی اولدیغی ایچون بوکون فرانسز جرائدی هیجان ایله مالا مالدر . رئیس حکومت روابط قیدینی کوزل بولیور ، چار بوکا کوزل معنی ویرییور . بوندن ماعدا اونودلمز خاطره‌لردن ، نمونه‌لردن ، یعنی پدرینك بو یولده‌کی افکار مترقبه‌سندن بحثه قدر وارییور . بوتفصیل ایده کلدیکمز یوم دبدبه‌نك وقایعی ایچنده شو نطقلرله ایمپراطورك اعیانه ، مبعوثانه نا کهانی زیارتلری بیوك بر یر طوتیور . چونکه بونلرك هرایکیسی‌ده فرانسه اتفاقنه باشقه برقوت ، رنك ، وسعت ویرییور .

(الیزه ه سراینده چیقار چیقماز مسافرلر طوغری بیوك (اوپرا) یه ، بیوك مسامره‌یه کیدییورلر . . کیجه اولدی ، سوقاقلر دوناندی . (شانزه‌لیزه) ، (قونقورد) میدانی ، بیوك جاده‌لر ، (اوپرا) نك اوکی اوقدر مشعشع اوقدر نورانی‌که انسان برزمین حقیقتده‌می ، یوقسه بیك بر کیجه‌نك بر کوشهٔ خیالنده‌می طولاشیور ، اکلایه‌مایور .

(قونقورد) میداننده‌کی ستون منورك کوچ بالا النده بریره شویله صوقولدمدی . بوانشاده حاضرون ایچنده لطیف ، بوانواردن ، بو آثاردن ، بوایله‌ٔ بهجتدن دها لطیف برقیز کوزومه چارپدی . ایشته اوزمان بیلك بر کیجه‌دن برفقره‌ٔ کزین یادیمه کلدی ، لسانمدن شویله‌جه بلا اختیار صادر اولدی . بلکه بو پارچه خاطرلرده‌در : نائم اویانیور ، کاشانه‌ده‌کی بر پری‌ٔ لطافته : « کوزل ، یانمه کلدیکز ، یاقلاشدیکز . . پارماغمك اوجنی ایصیریکز تا که بیله‌یم ، اویویورمی‌یم ، اویانیقمی‌یم ؟ » دییور . بنده‌کی کستاخلغه باقلی ، بوشعشعه فکرمی قاماشدیرنجه ، هله بر الکتریق ضیاسیله جبهه جبهه‌یه کلن بو آشوب جمالده نظریمی تسخیر ایدنجه لسانمدن بلا اختیار نائمك سوزلری دوکولمکه باشلادی . ذاتاً هرکس بوحسده ایدی . هرکس بنی آلقیشلادی . حتی قیزجغز بیله آننه‌سیله برابر بولطیفه‌ٔ ادبیه‌یه کولدی . غریب اقلیمدر ، ادبیاتدن طیشاری چیقلمازسه چوق ایلری کیدیلیر .

(اوپرا) ده‌کی مسامره پك زنکین اولمش ، ذاتاً خارج بویله اولدقدن صوکره داخل نه اولماز .

فقط نجه کیجه‌نك اك مشعشع زینتی (ایفل) قله‌سی جوارنده‌کی ، (تروقاده‌رو) ده‌کی صنایع ناریه تظاهراتی ،

فیشنکلر ایدی . شعشعه‌نك بودرجه‌سی یادیمه بیله کلمزدی. چار نولطائفی کورمکه کله‌مه‌دی . اولا کوچك فیشنکلر باشلادی . اورتاده الکتریقدن برمهر صنعی متصل دونیور، اطرافه شعشعه پاش اولیوردی. کیتدکجه هوائی فیشنکلر بیوودی . دمتلر ، چیچکلر ، قندیللر سرپمکه باشلادی . آراده صیره‌ده ایسه بیوك برفیشك نوردن یاغمور یاغدیرییوردی ، دیرکن ، دها بیوك برپارچه‌ده ، سمایی عادتا مشعشع براکین تارلاسنه دوندیرییوردی . بورام بوام رنك رنك آتشدن اکینلر درت طرفه یاییلیوردی . فقط حیرت !.. بواثناده (ایفل) قله‌سی غایت قویو ، قیرمزی بر رنکله تپه‌دن طیرناغه طوتوشدی ، بر آتش قلغنه دوندی. اوکجه شراره‌لر پوسکورمکه باشلادی . صوکره بوشراره‌لر نور اولدی ، مهتاب اولدی . رنکدن رنکه کیردی . خلقده برفریاد بهت وبهجتدر کیدییوردی . قله سوندی . زمینده‌کی مصنوع ، مشکل برچارداق طوتوشدی، هزار حیرت ! نوردن ، آتشدن، رنکدن تصویرلر ، عسکرلر ، کچید رسملری ، قرونشتاد طولونلر .. دیرکن قله‌نك دیبنده‌کی معهود چشمه‌ساردن شلاله کبی انوار آقیور. همده کوناکون رنکا رنك کوپوکلر صاچه‌رقدن آقیور بوصیره‌ده برلجه فیشکده سمایی

تپه‌لریزه وارنجه‌یه‌قدر ماوی ، قیرمزی ، یشیل ، صاری ، بوقلمون لامبه‌لرله ، لامبه‌جقلرله طولدیردی . بوکیجه‌یی صباحنه دکین تصویر ایده بیلمك ، نهایت «ایشته بوکیجه صباح اولدی» دیه بیلمك ایچون حسن وعشق ناظم کزیننك قلمی کبی برخامهٔ سحر آفرین ایسترکه او بیله اولسه آرتق نه پوسته‌یه وقت ، نه بنده طاقت ، نه‌ده شو صحیفه‌لرده یر قالمادی ، آمان قارئین کرامه غنا کلسون قورقوسی‌ده جابا ، چونکه ، مشتریسز متاع ضایعدر .

چار وچاریچه حضراتنك پارسده ایکنجی کونلری ، اوکله‌دن اولکی زیارتلر ، صوکره‌کیلر ، (اوچنجی آلکساندر) کوپر- یسنده ، انجمن دانش کبیرده ، ضربخانه‌ده ، دائرهٔ بلدیه ده (قومه‌دی فرانسه‌ز) ده .

ایشـته پارسده بر کون ، خارق العـاده بر کون . . عمرمده مخابرلك ، یازیجیلق ایلك دفعه اولارق بروظیفه‌یه بیوك بروظیفه‌یه قارشی بنی برپارچـه بیلدیریور . یازی یازمغه اوته دن بری میلم مراقم واردی . وقتیله مکتبده ایکن اك اوزون درسـلری قلمه آلمقـدن ، بالآخره مأموریتده صحیفـه‌لرجه مضبطه‌لر کتابت ایتمکدن بیلما- دمدی . حیرت ، بر زیارتی تصویر ایچون ایشـته قلممه بیلغینلق کلیور . چونکه فعـالیت بشریه بویله برحرکتی نادر کوردی . ذکالر ، تصورلر، دها لر دونکی کبی دکل سـاده بو مملکتـده ، بلکه دنیـانك هر طرفـده نادراً ایشـله دی ، بونکله برابر نه خوش ، نه ملایم ایش ! . چار اولکی کیجه (الیزه) ده پارسی ، دها سنی ، ضیاسنی ،

مزایاسنی صمیمیتله مدح ایدییوردی . زیارتك ایلك
کونی مسافرلرك شرفنه بو بلده‌ده تعطیل اشغال ایدلمشدی.
دون ینه مسافرلرك شرفنه ایشه باشلانلدی . فعالیت
براوجدن اوبر اوجه سیاله کبی سریانه قویولدی اوح .
بوخلقدن الك آلت قاتی ، بو طورطی‌یی آتیکز ، چونکه
بو زواللیلر قانون معیشتدن خارجه فیرلادقلری ، یاخود
ایچری کیره‌مه‌دکلری ایچون حسابه کلمزلر . خیردن
زیاده شره ناچار هدف ، بالضروره مصدر اولورلر .
حبسخانه‌لرده ، میکده‌لرده ، سفالتکاهلرده افنای عمر
ایدرلر . بوندن یك‌ده مسئول اولماسه‌لر کرك . قوانین
اقتصادیه بویله ایسته‌یور . حاصلی بوصنفی قاله آلمایکز
متباقیلره باقیکز . نه کورپرسکز ؟ مدنیتك الك کزیده
محصوللرینی .. هرکس چالیشیور . قوعد مدنیه‌یه اتباعاً ،
مرفهاً ، معززاً چالیشیور . چالیشانلر مسعود اولیورلر .
علمی ، ادبی ، هوائی اذواق تمدنك هیچ برندن محروم
قالمایورلر . صیره‌سنه کوره کتابلرینی ، غزته‌لرینی
اوقورلر ، تیاترولرینه ، اکلنجه‌لرینه ، کیدییور ،
مسیره‌لرینی ، صیفیه‌لرینی کزییورلر. حیاتده ممکن ایسه
بیوك ، هرحالده خوش برایز براقیورلر . خلاصه برعمر
خجسته کچیرییورلر . ایشته مقصود مدنیتده بودکلمیدر ؟

بونکچوندرکه چارك بو خصوصده کی ستایشلری پك بجا ایدی .

*
* *

دون صباح ، سما نا ملایمدی ، بولوطلردن زمان زمان ایری دانه‌لر ، نملر دوکولیوردی . بونلر بر آرالق اوزونجه باران شکلنی آلدی .. مع مافیه (سن ژرمن) ، (سن میشل) جاده‌لری سراسر خلق ایله مالامال ایدی . بوازدحامه سبب شو ایدیکه چار ساعت طقوز بچقده بویوللردن کچه‌رك (نوتردام) کلیساسنه کیدییور - دی . قارئلرمزدن بو بنایی طانیمایانلر ، ایشیتمه ینلر وارمی ؟ عصرك اك بیوك شاعری اك کوزل آثارندن برنده ، برحکایه‌سنده بواثری برقات دها تأیید ایتمدیمی ؟ فی‌الحقیقه (نوترادم) پارسك ، بلکه بتون عالمك هرایکی مدلولیله اك یوجه بناسندندر . پارس باش پسقپوسی قاردینال (ریشار) قیرمزی بر لباس رسمی ایله مسافرلری قارشیلایور .

بیوك ، مدبدب بر آرابه ، صاغ طرفده النده لطیف بردمت ایمپراطوریچه ، صول طرفده برعسکر البسه‌سیله ایمپراطور ، قارشیلرنده ایسه رئیس حکومت اوطوریور ، ایمپراطوریچه یه شودمتی آرابه‌یه بینرکن تقدیم ایدن ده

اودر . چارده هر دقیقه بشوش برسیما وارکه خلقك بك خوشنه کیدییور . (نوتر دام) جوارنده (بارار) ریختمندن کچرکن عمله دن بری « یاشاسون چار » دیه باغیرییور، ایمپراطورده بونادی‌یه ملتفتانه سلام ویرییور. آرتق سیرجیلر کورملی . حریفك اطرافنی صارییورلر، « سنی سلاملادی . سکا کولدی » دیه قولندن ، اتکندن چکیپور ، طورییورلر . مسافرلر (نوتردام) ی ایچه زیارت ایدییورلر . کلیسانك چالغیسی روس مارشنی چالیور . قاردینال ، چاره مشهور (پاستور) ك مرقدینی کوستریور . پاستور بیوك برعلامه ، بیوك بردیندار ایدی دیور . ایمپراطور وایمپراطوریچه مکتب حربیه‌نك پاپاسنه ، (راهب لانوس) . بالخاصه التفات ایدییورلر . حریف بوندن صوك درجه محظوظ اولیور . قوشه قوشه دائرهٔ عسکریه‌یه کیدرك نعمت موفقیتنی آکلاتیور، یولده ایسه خلقدن بونکچون آلقیشلره ، تبریکلره مظهر اولیور ، فرانسزلرجه روس توجهی بودرجه حائز قیمت اولدی . مسافرلر (نوتردام) دن صوکره موسویلرك حاوراسنی ده کوردکدن صوکره دائرهٔ عدلیه‌یه کیتدیلر . بودائره پارسك اك فوق‌العاده مبانیٔ رسمیه‌سندندر . لکن مظروفی ظرفدن رنکیندر . فی‌الحقیقه فرانسه‌نك

الك بيـوك آدملری ارباب حقوقـدن یتشـمه یورمی ، (ژول فاور) لر ، (غامبتا) لر ، (غره‌وی) لر ، بویله دکلیدی ؟

حالاده بویله دکلیدر؟ یاحکامده‌کی ، وکلای دعاویده‌کی مزایای علمیه‌یه ، قوای تنطقیه‌یه نه دینیر ؟ محاکمه‌لر دائما برر فصل علم و ادبدر . مدعئ عمومی هیچ شبهه یوق ، مطلق ادیبدر . دعوی وکیلی ایسـه مزیت علمیه‌سیله آندن آشـاغی قالمـاز . بونلرك اثوابی ده نظر پیرادر . اوزرلرنده قیرمزی ، مـذهب جبه‌لر ، باشـده ینه او صورتله توغلر ، بریکیلرنده ایسه بول ، سیاه حرمانیلر ، عادتا فراجه‌لر ، ینه باشده بیاض سرپوشلر .. یوزلرجه افراددن مرکب بویله برهیئت تصور ایدیکز .. بوز کبی مرمردن محتشم بو بناده چار وچاریجه‌یی قارشیلاسون ، کزدیرسون ، ایشـته آلایك دائرۂ عدلیـه‌یه ورودی ، زیارتی بویله اولدی .

اوجوارده (سنت شاپل) نامنده قدیم برکلیسـاده واردی‌که شهرت واهمیتیله شایان زیارت ایدی . مسافرلر بورایی‌ده کوره‌رك ینه (سن میشل) جاده سنه طوغری یوله قویولدیلر . بوسفر جاده‌نك ازدحامی ایکی قات . . ازدحام آراصـیره یایا قالدیرملرندن اورتایه فیرلایور . بو

صیره‌ده ضابطه مأمور یله برکورلتیدر قوپیور . بوکور-
لتیلردن برنده حریفك بری قفاسنه بریومروق یدی ،
شاپقه بوغازینه قدر کچدی ، ضرر یوق ، دون بوکون
ایچون صاتون المش .

آلای بوسفر (پانته‌ئون) ه ، مرقدا کابره کیرییور .
ایکنجی نیقولا رئیس اسبق (سادی قارنو) نك قبرینه
بر دمت براقیور . متوفانك اوغللرینه ، مبعوثاندن
(ارنست قارنو) یه ، (فرانسووا قارنو) یه التفاتلرده
بولونیور . بیوك (قارنو) نك ، جنرال (مارسو) نك
مقبره‌لرینی‌ده آیری آیری زیارت ایله‌یور . مشاهیر رساما-
ندن (بونا) نك ، (لوران) ك ، (بوویس ده‌شاوان) ك
بوبناده‌کی رسملرینی دقتله تماشا ایدییور ، بوصوك رسامی
پك زیاده بکه‌نیور .. قارئین کرام البته در خاطر
بیوریرلر . کچنلرده (پوویس ده‌شاوان) دن (اقدام) ده
ایجه بحث ایتدکدی . آلای (پانته‌ئون) دن چیقارکن
(شکسپیر) قیافتنده اوزون صاچلی برذات چاریچه یه
طوغری ایلریلر ، برکاغد ویرمك ایستر ، موفق اوله‌ماز ،
بوکاغدده نه وار ؟ دییه حریفه صورارلر .. پارسك
بوبابده‌کی فکری جوابنی ویرر . بوفکر شو قطعهٔ لطیفه
ایله اجمال اولونیور . فقط ناصل ترجمه ایتملی :

— ایا چاریچه ، ایا مادر ! ای روح معزز ومعظم ، بوطور مظفرانه‌یی آلمغـه تماماً حقـکز وار . چـونکه الماسلره ، انجودن تاجلره بدل چوجغکزه مالکسکز ..

ســاده‌لکی حســبیله ترجمه یه کله‌دیکی ایچون کوکلم بو قطعه‌نك اصلنی شورایه فرانسزجه اوله‌رق علاوه ایتمك ایسته‌یور :

a l'Impératrice

O Tsarine, o mère, âme douce er grande! vous avez bien raison d'avoir l'air triomphant au lieu de dia mants, de perles en guirlande vous avez votre enfant.

پارس قادینلرنجه ایمپراطوریچه‌نك برفضیاتی ، مزیتی والده اولمسـیدر . بیوك (ناپولئون) ه بر کون ادیبـهٔ مشهوره مادام (استائل) ی تقدیم ایتمشلر ، بالطبع بو صیره ده قادینك قوهٔ عاملیه ، مزایای ادبیه‌سنی ده تعداد ایتمشلر .

(ناپولئون) بو تمدیحاتی مهمسه‌مه‌یه رك دیکله‌دکدن صـوکره شو یله مزیفـانه بر طور ایله — مادام ! قاچ چوجغکز وار ؟ — دیمش‌که بریکی هیچ چوجق صاحبی اولمادیغی ایچون محجوب دوشمش . ایشته بوایکی بیوك قفـا آره‌سـنده شو حادثه‌دن ابتداءً بر مبـاینت حاصل اولیورکه یاواش یاواش الك درین عداوته دونیور . شونی

دیمك ایسترمکه فرانسزلر ، ایلری کلیر فرانسز قادینلری
چوجقلریله پك افتخار ایدرلر . چارپچه‌نك شدیدن
بر قیزی ، نسوانمزك دیدیکی کبی ، پرلانطه کبی برقیزی ،
برده یولجیسی وار . بوندن بیوك مزیت اولورمی ؟

بعضیلری بو یولده او قدر ایلری کیدییورلرکه نیچون
بو مراسمده ایمپراطورله ایمپراطوریچه‌نك ، یاخود سود
ننه‌لریله ، دادیلریله آرقه‌ده بر آرابه‌ده مینی مینی (اولغا)
بولونمایور ؟ دییورلر . یوق ، چوجغك یورولمسندن ،
صیقلمسندن قورقویورلرسه قادینلریمزه ، آننه‌لریمزه
مساعده ایتسونلر ، سفارتخانه‌نك باغچه‌سنه کیدرك
قوجاقده چوجق برر برر (غراندوشس) ك اوکندن
کچسونلر ، فرانسه وروسیه اتفاقی اوزمان تاکهواره‌دن
بیودلمش اولور ، مطالعه‌سنی ایلری سورییورلر .

بعده آلای رصدخانه‌نك کوشه‌سندن ، (مونپارناس)
جاده‌سندن مرور ایله (انوالید) دیدکلری متقاعدین
عسکریه پناهنه کیدییور . . بوراده بر مشهور عسکری
وارکه فرانسه محاربانندن ، مظفریاتندن بعض غنائم
حربیه‌یی محتویدر . بوندن ماعدا بیوك (ناپولئون) ك
مرقدی ده بوراده در . ایمپراطور بو مرقدی رقت
وسکونتله اوزون اوزادی یه زیارت ایله‌یور . او یله یا ،

اوكنده ياتان بر داهيـدر . برداهئ حربدركه بشريتـه اومولماز بر نمونه كوسـتردى . ينه بو بـاده طوپجيلنك مشهورى كبى برچوق نفائسدن باشقه اك مشهور عسكرى رساملرك لوحه‌لرى‌ده بولونيور . چ‌ر بولوحه‌لرى سوه سوه تماشا ايدر . بونوع رساملرك شودورده اك پارلاغى عـد اولونان (ادوار ده تاى) ه التفـات كوسـترير . (ده‌تاى) دن وقتيله بحث ايتدمدى . فرانسه‌نك مناظر عسكريه خصوصنده حالاً دها بيوك رسـامى يوق . بو صـانك لوحه‌لرى هپ قوجه قوجه محصوللركه هربرى لااقل اوچ درت مترو عرض وطـولنده‌در . بونلردن (لوكسانبورغ) مشهورنده‌كى «خيال» بيـوك بربديعه‌در . برآلاى فرانسز عسـكرلرى ، فرانسزلرك ديديكى كبى قيرمزى قالپـاقلى ، قيرمزى پانطلونلى پيـاده‌لر ، (پيپو - پيپو) لر كوزل اكلمش بر تارلاده ياتيورلر ، اويويورلر . شـفق سوكيور . طلوع آهسـته آهسـته افقدن كنديني كوسـتريور . سلاحلر اورتاده دسـته دسـته چاتلمش طوريور . تا خاتمهٔ افقده ، اوزاقده بر نور ، بر ضـيا ، بر خيال پارل پارل پارلايور سماده ايسـه بورام بورام ، بولوط كبى بايراقلر ، خفيف تموج ايله يوركه ايمپراطورلق زماننده‌كى ، محـاربه‌لره دلالت ايديور .

بو يله مهيب ، مع هذا لطيف ، مونس برمنظره آزدر . لطافت خياله مهارت وقدرت صنعت باشقه رنك ويرمش ... بولوحه‌ده او يله بروضوح واركه انسان عسكرلرك رؤياسنه وارنجه‌يه قدر هرنكته‌يى همان كشف ايدر كبى اوليور .

بناءً عليه ايمپراطورك بو يله برصاحب مزيته التفاتى يك بجادر . (انواليد) زيارتندن صوكره مسافرلر اوكله يمكى ايچون روسيه سفارتنه كيديورلر . (فليقس فور) ديكر سفارت قاپوسندن آيريليور . بونكله مدعو بولنانلر (اورلئان) خاندانى افراديدر . (دوق دومال) ، (دوق ده‌شارت) وسائر پرنس ، پرنسسلر كبى ..

ايشته اوكله‌يه قدركى زيارتلر بونلردن عبارتدر . اوكله دن صوكره‌كيلرى تصوير ايچون بو يله بش التى ستون دها ايستر . . عجبا بو ده قارئين كرامه تعب ويرمزمى ؟ نه اولورسه اولسون مخابر ناچيز كبى وظيفه‌سنى سومكدن باشقه مزيتى اولمايان برمحرر شو زيارت عظمانك اك كزيده ، بونكله برابر اك لطيف كوشه‌لرينى سكوت ايله كچه‌مز ، كچرسه خطا ايدر . فى‌الحقيقه اوچنجى آلكساندر كوپريسنده‌كى ، آلايش ، نشيده ، سائره برطرفه طورسون ، انجمن دانشده‌كى مصاحبهٔ

کزین ، جلسهٔ بهین ، دائرهٔ بلدیه‌ده‌کی مسامرهٔ موسیقیه ، هله (قومه‌دی فرانسه‌ز) ده‌کی مباحث و مناظر غرا تصویر اولونمامق قابلمی ؟

بو ایکنجی کون بو وقایعه ، بو زیارته باشقه بر طرز ، بر اهمیت ویردی‌که بونکله روسیه و فرانسه اتفاقنك .. مودتنك ، موانستنك — نه دیرسه‌کز ، روایت مختلف اولسه‌ده جمله‌نك مقصودی بر ، — تاریخچهٔ وقایعنده بیوك بر یر طوتدی . ایمپراطور یالکز خارجیه ناظری (هانوتو) یه (الکساندر نوسکی) نشاننك اك بیوك رتبه‌سنی اعطا ایله اکتفا ایتمه‌دی . عین نشانی مبعوثان واعیان رئیسلرینه‌ده توجیه ایله‌دی‌که بونلر زیارتلر کبی حسابده ، انتظارده یوقدی . دیمك چارشو زیادن فوق المأمول ممنون اولدی . عموم فرانسه مطبوعاتی بو نداده ، بو حسده ، بو سونجه‌ده‌در . ابتهاجك بو مرتبه‌سنه براز شائبهٔ مبالغه عطف اولونسه بیله اك بیطرف نظرلره عیاندرکه شو زیارت تماماً موفقیت ویردی . هر خطوه ، هر ترتیب ، هر منظره یولنده جریان ایتدی . مسافرلرك نظرنده فرانسه‌نك قدری بیودی . بو جهت آتیده‌کی صحیفه‌لرله دها کوزل اکلاشیلیر .

*
* *

اوكله‌دن صوكره :

مسافرلر يمكدن صوكره براز ديكله‌نيرلر، مدعوين ايله قونوشيرلر . بعده اوچنجی (آلكساندر) كوپريسنه كيدرلر . ساعت ايكی يه طوغری، روسيه سفارتخانه سيله بوكوپری آراسنده‌كی جاده‌لر ، سوقاقلر خنجا خنج خلق ايله مالا مالدی . بو سفر سما آچمش ، كونش لطافت ذی‌قيمت خريفانه‌سنی اطرافه صاچمغه باشلامشدی . (اليزه) دن طوغری كان بيوك آرابه ايمپراطوری ، ايمپراطوريچه‌يی سفارتخانه‌دن آلمغه كيدركن سيرجيلردن « مونژاره ، پاشا مونژاره ! » ديه بر كورلتی قوپدی . بربوش آرابه ايچون بودرجه ولوله قوپارمق پارسليلره ، بومزاح مفتونلرينه متوقفدر . (مونژاره) ديدكلری مسافرلره خدمت ايدن آرابه‌جی ، اسپير ، سايس — نه ايسترسه‌كز ديكز — ايشته بو آدمدر . شو مراسمده الك زياده كوزه چارپديغی ايچون بر هفته‌دن بری الك كوچكلرندن الك بيوكلرينه وارنجه‌يه قدر غزته‌لر بو حريفله اوغراشديلر . (مونژاره) برلقبدر ، بو حقيقتی بيلمه‌ين شو دغدغه‌يی ايشيدنجه مهم بر ذاتدن بحث اولونيور صانير . (تن) ك برنظريه‌سنه ، يعنی ايچنده ياشايان عالمك انسانه دائما القای فكر ايده كلديكنه

ایناتملیدر. چونکه ایشته شو (مونژاره) جنابلری قلمی بیله بکا رغماً اشغال ایله‌دی.

کوچیجك بر چوجق ایکن الـه پاره کچنجـه همان سلیمانیه‌دن بایزید میدانـنـه فیرلار، معهود (پانوراما) صندقلرینـه کوزیمی دیکه‌رك اون آلتی کوپریلی پارس شهرینی حیرتله تماشـا ایدردم.. یدی، سکز سـنه اول پارسه ایلك ورودمده بوتماشای طفلانه خاطریمه کلدی.
صحیح، ایشته کوپریلرك حدی، حسابی یوق.. دمیردن طاشـدن، فقط هپ مشـکل، هپ بیـوك.. ایشـته (قونقورد) کوپریسندن صوکره بردها انشـا اولونیور. بوفکر تجارت ناظرینك ایمش. صوکره کیده کیده میدان آلمش. بوکون حقیقت اولیور. اویله یا باباسـنك نامنه برجسر مطنطن انشا ایتمکدن، بونکده شوصیره‌ده کندی الیله وضع اسـاس رسمنی ایفا قیلمقدن، رسم کشـادینی بیك طقوزیوز سرکیسنده یاپمقدن دهـا کوزل بر جمیله ایکنجی نیقولایه، بومسافر معززه ارائه اولنه‌بیلیرمی؟ بو کوپرینك محل انشاسنه، (سن) نهرینك شوایکی مقابل نقطه‌سنه بش اون کوندر اسکه‌لر قورلدی. کیجه کوندوز چالیشـیلدی. تمـل حاضرلاندی. اولـکی کیجـه (تروقاده‌رو) دن، فیشکلردن کایرکن اورادن کچدك،

عمله حارل حارل چاپشیورلردی . نهرك صاغنه بر كاشانه یاپیلدی . باشـدن باشه مدبدباً تفریش اولندی . اورتایه التی سریر قوندی . بونلر امپراطوره ، امپراطوریچـه ، رئیس حكومته، اعیان ومبعوثان رئیسلرینه ، رئیس وكلایه مخصوص ایدی . ساعت ایكی بچقده (فلیقس فور) ایله بریكیلر، اوچده‌دخی مسافرلر كالدیلر. بومقام مخصوصلره كچدیلر . مدعوین سائره‌ده یرلشدیلر . خلق تا اوزاقده قالیور . همان برشی كورمیوردی . یانمـده (صوربون) طلاب متحیزه‌سـندن بری واردی . بكا (فلوریان) ك حكایه‌لرندن شو پارچه‌یی نقل ایدییوردی :

Je vois bien quelque chose.

Mais, je ne sais pour quelle cause,

Je ne distingue pas très bien.

یعنی : صحیح برشی كوربیورم . فقط ، بیـله‌مم نه سببه مبنی ، كوردیكمی پك ایی تمییز ایده‌میورم . نه‌ایسه ، مسـافرلر مواصلت ایدر ایتمز موسـیقی روس وفرانسز مارشلرینی ترنمه باشلار .

« Enfants de Luthèce » یعنی « پارس چوجقلری » دینیلان بر هیئت شباب‌ده هپ بر آغزدن (فاوست) دن برنغمه اوقورلركه « اجدادیمزك شرف ابدیسی » ترانه‌سیله

باشلار . بو صیره‌ده « قومه‌دی فرانسه‌ز » ارکاننـدن (پول مونه) اورتایه طوغری ایلریلر . انجمن دانش اعضاسندن (ژوزه ماریا ده هه ره دیا) نك بو رسم ایچون تنظیم ایتدیکی « ایمپراطوره سلام » — سعی وصلاح » عنوانلی منظومه‌یی انشاد ایدر . اصول انشاد فرانسه‌ده باشلی باشنه بر فندرکه اکثریا او یونجیلره مخصوصدر . مشهور شاعرلر ، مؤلفلر تیاترویه وسائره‌یه دائر یازدقلری اثرلری هیچ برزمان کندیلری اوقومازلر. قرائتده ، انشادده باشقه اهمیت ، مهارت کورلیور . نیجه کوزل اثرلر وارکه فنا اوقوندقلری، سویله‌ندکلری ایچون سامعینده هیچ برتأثیر وجوده کتیرمزلر . فرانسز شاعرلرندن حالا (فرانسووا قوپه) ایله (آرمان سیلوستر) بر ده (قاتول منـدس) شعرلرینی بالذات اوقورلر ، اوبرلری هپ اوقوتورلر .

(هه‌ره‌دیا) نك بوشعری حقیقةً پارلاق دوشمش، ایشته شاعرلك بو یله اولورسه سویلیر .. حریف فکرینی نه کوزل برنظام وانتظام دائره‌سنده تفسیر ایله‌یور . ایمپراطور مدح ایله سوزه باشلایور ، « ضرری یوق ، شعر لسان آلهه‌در ، شاعرلر حکمدارلرله سنلی بنلی کوروشه بیلیرلر . » دییور . بعده ایمپراطوریچه‌یه صوکره

پارس خلقنه آلقيشـلرينه كچيور ، ايكى قومك اتحادندن بحث ايله‌يور . فقط اويله كوزل تشبيهلر ، استعاره‌لر ، تلميحلر ايله بحث ايله‌يوركه فكرى قلبى اهتزازه دوشو- رييور . نهايت بر فلسفه ياپيور صلح ومسالمت عموميه‌يى بوصورتله شوصيره‌ده بو زمينك قعر آسود كيسنه وضع ايديلن حجر اساسى‌يه قوييور ، كوميور . اويله بليغ بر لسان بو كهنه بيان ايله ادا اولونورمى ! ممكن اولورسه بو پارچه‌يى بالآخره ترجمه ايله آيريجه قارئين كرامزه عرض ايدرز .

بونشيده پك زياده هيجانى موجب اوليور ، هر طرفدن « ياشاسون ايمپراطور » ندالرى يوكسليور . چارده مبسوط اوليور ، مؤلفى كورمك ايسته‌يور ، بورادەميدر دييه صوربيور !.. الده استعداد اولونجه كار كنديني كوستريرد ، ديرلر . باشقه‌لرى ايمپراطورى كورمكه جان آتيورلر . ايمپراطور بو شاعرى كورمك ايچون آرايور .

بوندن صوكره فرانسزلرك (لورن) مارشى چالنيور . بعده تجارت ناظرى (هانرى بوشه) چاره طوغرى ايلريله‌يه‌رك شونطقى سويله‌يور :

« فرانسه پدر معززيكز خاطره سنه پايتختك آثار

عظیمه‌سندن برینی تحفه ایتمك ایسته‌دی . ذات حشمتمأ-
بکزدن فرانسه حکومتی نامنه رجا ایلرم رئیس حکومت
ایله برابر اوچنجی (آلکساندر) کوپریسنك حجر
اساسیسنی وضع بیوریکز . پارسی بوکوپری بیك طقوز
یوز سرکیسنه الصاق ایله‌یه جکدر . بووجهله شو تبجیل
وتکریم ایده کلدیکمز صلح ومسالمت عمومیه اثرعظیمنه
موافقت علیهٔ حشمتمأبیلری وایمپراطوریچه حضرتلرینك
حمایهٔ کزیده‌لری انضمام ایتمش اولور . »

مسافرلر بوسوزلره قارشی روی قبول کوسترەرك
باش اکرلر . اورتاده‌کی اوفاق ماصه‌نك اوستنه دریدن
برکاغد قونورکه محتویاتی شودر :

یدی تشرین اول بیك سکز یوز
طقسان آتی
حشمتلو ایکنجی نیقولا حضرتلری
عموم روسیه ایمپراطوری ، حشمتلو ایمپراطوریچه
آلکساندر فه‌ده‌رووونا حضرتلری
موسیو فلیقس فور
فرانسه حکومتی رئیسی

١٩٠٠ شهر عمومیسنك و اوچنجی آلکساندر
کوپریسنك برنجی طاشنی وضع ایتدیلر .

بورسمده حاضر بولنانلر :

موسيو (لوبه) مجلس اعيان رئيسى

موسيو (بريسون) مجلس مبعوثان رئيسى

موسيو (مه‌لين) رئيس وكلا وزراعت ناظرى

موسيو موسيو :

دارلان عدليه ناظرى

هانوتو خارجيه ناظرى

قوشرى ماليه ناظرى

جنرال بييو حربيه ناظرى

آميرال بنار بحريه ناظرى

رامبو معارف عموميه ناظرى

هانرى بوشه تجارت ناظرى

آندره‌له‌بون مستملكات ناظرى

دلپوخ مستشار

پيقار ١٩٠٠ مشهر عمومى قوميسرى

بووار ١٩٠٠ مشهر عموميسنده خدمات معماريه مديرى

ره‌زال طرق ومعابر مهندس عموميسى

امضا :

ايمپراطور ، ايمپراطوريچه ، (فليقس فور) بو

مضبطەنك زيرينى امضالارلر ، (هانرى بوشه) ده بونلرك آلتنه امضاسنى وضع ايدر صوكره هپ بردن ايلريلر، اسكله‌يه طوغرى كيدرلر. چار وچاريچه ورئيس حكومت اللرينه آلتون چكيچى ، ماله‌يى آلير ، حجر اساسى‌يى مهرلر كبى ياپارلر بعده بو طاش مخصوصاً حاضرلانان دليكه قونارق تا نهرك قعرينه اينركه آرتق الى آخرالدوران اوراده قالسه كرك .. بواناده منظره يك مهيب اولور ، موسيقى باشلار ، نهرك ايكى جانبندن آلقيشلر يوكسلير . صول طرفدن ايسه چيچكلر ، دمتلر ، بايراقلر آراسنده برصاندال پيدا اولور . ايچنده مكتب بحريه دن اون ايكى ملازم كورك چكيورلر ، بر برضابط دومنه باقيور ، بونلرك اورتاسنده غايت ساده بياض لباسلر كيمش اون آلتى كنج قيزكه هربرى پارس تجار معتبره‌سندن بر عائله يه منسوب . . ايمپراطوريچه‌يه چيچك تقديم ايتمكه كليورلر .. لكن بونقدمه اويله‌عادى برصورتده دكل . . الك دلارا شكوفه‌لر ، غاية‌الغايه مصنع برصاقسى ايچنده . . صاندال ياناشير . ايمپراطوريچه بو منظرۀ لطيفه‌دن هيجانه كلير ، دختراتك اوكنه طوغرى كيتمك ايستر رئيس حكومت بوكا مانع اولور . چاريچه‌يى چادره دعوت ايلر .. قيزلر دكزدن چيقان پريلر ، مالكۀ

دیالر کبی ساحله ایتر . هرکسی برهیجاندر آلیر ، ایمپرا-
طوریچه‌نك کوزلری صولانیر بو بنات پاکیزه ادا حیرت
آرا برانتظام ایله یوریرلر ، تقدمه‌لرینی ادا ایدرلر . برر
برر چاریچه‌نك النی اوپرلر : اوده بیان تشکر ایلر .

بوندن صوکره ایمپراطوره ۱۹۰۰ سرکیسنك ارکانی
تقدیم اولونور . بورسم‌ده ختام بولور . آلای بوموقعدن
چکلدکدن صوکره خلق ، مدعولری کورملیدی .
رؤسانك اوطوردقلری اتی سریره طوغری قوشوشیو-
رلر . بوصورتله مسافرلره برنقطهٔ تماس پیدا ایتدکلرندن
دولایی سوینیورلردی .

هیئت بوندن صوکره انجمن دانشه کیتدی . انجمن
دانش (مازارن) سراینده کائندرکه بوده (سن)
کنارنده ، صول ساحلده‌در . (آر) کوپریسندن چیلنجه
جبهه‌یه کلیر تاقاپودن معارف ناظری مسافرلری قارشیلار
مردیوانده ایسه هیئت ادارهٔ انجمن استقباله کلیر . . بو
هیئت مدیر (له‌غووه) دن ، مستشار (دهووکوئه) دن
کاتب دائمی (غاستون بواسیه) دن مرکبدر . بوذواتدن
برنجیسی ، اولجه یازدیغمز وجه ایله اعضای انجمنك الك
مسنی ، بونکله برابر پك لطیف ، بنام بر محرر مؤلف
اولدیغی ایچون بوفصله رئیس انتخاب ایدلدی . (دهوو

کوئه) ایسه روس امورینه ، ادبیاتنه بالخاصه واقف بر
محرر شهیردر. مسافرلر بو یله‌جه قرقلر اجتماعکاهنه
کیررلر . مدیر (له‌غووه) — مذاکره‌یه باشلار و بر
ادای بلیغ ایله کوزل برنطق ایراد ایلر. بونطق جداً بر
جوهر ادب ومعرفتدر . خطیب تا بیوك پترودن سوزه
باشلایه‌رق لطیف بر صورتده ایکنجی نیقولایه قدر نقل
کلام ایله‌یور ، بو دوره‌یه «فرانسه و روسیه محبت
صمیمیه‌سنك ایکی یوزنجی سنهٔ دوریه‌سنه مخصوص یوم
عیددر » دییور. فقط بوقدرله اولماز. بوسوزلر یازیقدر.
ضیاعه اوغراماسون . آتیده صحیفه‌لر بزه کچیرملی یز .
بوندن صوکره شاعر (فرانسواقوپه) کلامه آغاز ایله
« حشمتلو روسیه ایمپراطور وایمپراطوریچه‌سی حضراتنه »
دییه اوزون برنشیده اوقویور ، او برنشیده محتشم ،
عمومی ایدی ، بوسفرکی ساکن ، خصوصیدر . بعده
اعضادن (دوسونویل) بیوك (پترویه) دائر اثر
جدیدندن برصحیفه قرائت ایتمك ایسته‌یورسه‌ده وقت
قالمایور . لکن بواثرلر برمعتاد آلتون حروف ایله یازلمش
اولدیغی حالده برخاطره اوله‌رق انجمن نامنه مسافرلره
تقدیم اولونیور . نهایت هیئت انجمن معروف « قاموس
عمومی » ایله اشتغاله قویولیورلر . اوح ، بو قاموس

عمومی ، بیتمز توکنمز مسئله‌در . سنه‌لردن بری حالا (a) حرفنده اولدیغی ایچون خلقك دائما استهزاسنه اوغرادی . فقط ، کورنلر سویله‌یور ، قرقلرك بوقاموس مذاکراتی جداً مهیب ایمش ، نافع ایمش . بو سفر (animer) کلمه‌سنی موقع مذاکره‌یه قویمشلر ایمش . (ژول له‌متر) ، (سااردو) ، (سوللی وپردوم) ، (له‌غووه) ؛ (قلارتی) ، (بروتی یر) بو مذاکره‌یه اشتراك ایلدکلرندن بحث غایت جاذبه‌دار اولمش . . ایمپراطورك ده ، ایمپراطوریچه‌نك ده نظر دقتنی جلب ایله‌مش . اوقدرکه چاراعضایی برر برر طانیمق ایسته‌مش . شمدیلك بو قدر اکتفا ایدر ، بو یومه عائد تفصیلات متباقیه‌یی « بوکونك ایشنی یارینه براقما » اخطارینه رغماً فردایه ناچار تعلیق ایلرز .

٨ تشرين اول ١٨٩٦

برنجی کون زیارات رسمیه ایله کچدی . بنابرین بر پارچه صوغوقدی. ایکنجی کون مسافرلر بوعالمه ایصنمغه باشلادیلر . هله ایمپراطورك پارس حقنده ذکر ایتدیکمز مداٸحی پارسلیلرك سرپوشنی هوایه اوچوردی. طرفینده شـوق وهیجان صوك درجه‌یی بولدی . ذاتاً بوزیارتك روحی ده شـو ایکنجی کونده ایدی . بیوك (اوپرا) ، موسـیقی هر طرفده بولونور . آلمانیانك (واغنری) بو خصوصده جهانی کولکه ده براقدی. سوقاقلرك تزییناتی، شهر آیین فی‌الحقیقه خارق‌العاده اما دیکر بیوك بلده‌لرده‌ده اولابیلیر . ازدحام ، خلق، طنطنه دبدبه هکذا بویله‌در . فقط اوچنجی (الکساندر) کوپریسنك رسم مخصوصنده‌کی آلایش ، (پول مونه) نك انشـاد ایله‌دیکی نشـیده ، اوچیچکار ، او اون التی قیز صرف بو دیارك مخصوصا ـ تندندر . برفرانسز ، حتی پارس رنکیله ملوندر. یاانجمن

دانش ! پاریسك مزایای علمیه وادبیه‌سنی طانیان برفکر ایلك فرصتده همان بوکوشه‌دن خوشه‌چین اولمق ایستر . انجمنده‌کی بو خاصه فرانسزلرك مجهولیدر . چونکه (غونقور) لر ، (دوده‌لر) کبی الك ایلری کلیر ذکالربیله بوتأسیسك علیهنده بولونیورلر . اجنبیلردنده بونکته‌نك فرقنه وارانلر آزدر . کلن روسلر اوته‌دن بری فرانسه ادبیاتیله ، افکار ادبیه‌سیله لسانیله اوغراشه گلدکلری ایچون اکثریا بوزمرهٔ قلیله‌دندرلر . چارده انجمن مخصوصه زیارته کیتمسی بوزیارته اهمیت ویرمسیله بویله اولدیغنی اثبات ایتدی . ایشته فرانسزلرك بوبابده‌کی فکری بوصورتله خلاصه اولونیورکه بوده مصیب اولسه گرك .

برذهن‌که فرانسه ادبیاتیله، فرانسز لسانیله‌اوغراشیر بواشتغالندن‌ده محظوظ اولور . انکچون بولسانك الك بیوك بلغاسندن مرکب برجمعیتك وقتیله عربلرك عکاظی کبی برجمعیتك بولغته دائر مذاکراتنی ایشتمکدن شعراسنی دیکله‌مکدن ، ادباسنی کورمکدن بیوك برحظ تصور ایدیلیرمی ؟ هیمز آز ، چوق بومشغله‌یه واقفز هانکی اذواق فکریه‌یی شو انجمنك بویله برجلسه‌سنی تماشا ایتمکدن دها رنکین بولورز . ایشته بوزیارتك شوایکنجی،

كونى تلذيذ ايدن احوالدن برى ده بو ايدى . لكن كيجه (قومه‌دى فرانسه‌ز) ده كى تماشا بو يولده ، دها باشقه ، دها مستثنا ايدى .

مسافرلر انجمن دانشدن چيقارق ضربخانه‌يه كيتديلر . ماداليه‌لرك ، روس مسكوكاتننك صورت ضربنى كورديلر . فرانسه‌ده ضرب مسكوكات خصوصى پك عموميدر . بالفرض الكزده بركولچه آلتون وار .. دكلمى ؟ بومعدنى حكومتك شو ضربخانه‌سنه كوتوريرسكز فرقنى مصرفنى آله‌رق سزه بوندن نه‌قدر چيقارسه اوقدر اقچه ضرب ايدرلر . ضربخانه بردائرهٔ رسميه اولمقدن زياده برمحل صنايع وتجارتدر .

بوزيارت اثناسنده مسافرلرك شرفنه خاطره‌لر ضرب اولوندى . آندن صوكره چار وچاريچه دائرهٔ بلديه‌يه كيتديلر ، اورايى‌ده زيارت ايتديلر . پارسك بلديه‌سى بيوك براهميتى حائزدر . مجلس بلدى رئيسى (بودن) اوتوز وچ ياشنده معروف برنامك حاملى برذاتدركه ، هيچ شبهه‌يوق ، عن قريب ايلريلر . بورياست فرانسه‌ده مقامات عاليه‌يه همان ممر كبيدر . ناظرلرك برچوغى ، (فلوكه‌لر) لر ، (شوتان) لر هپ بورادن كچديلر . حاصلى بوهيئت ، بومجلس پارس شهرينك مأمورى اولمقله

مفتخردر . رئيس مسافرلره خوش آمدى طرزنده كوچك
برنطق شكران آميز ايراد ايلەدى . موسيقى ايكى طرفك
مارشنى چالدى . برده غايت كوزل برقونسر ويرلدى .
بعده چار وچاريچه سفارتخانه‌يه طوغرى يوله قويولديلر .
(شاتله) ده (اوپرا قوميق) ك اوكندن كچركن بنادن
لطيف برموسيقيدر باشلادى . بوتياترونك چالغيسى برجمله
اولمق اوزره ايمپراطورك روسيه‌ده‌كى آلاينه مخصوص
مارشى چاليووردى . (اوپرا قوميق) همان بيوك اوپرا
درجه‌سنده بر منظرهٔ رسميه‌دركه شمدى موقتاً بربناده
بولونيور . قريباً بونكچون انشا اولنان بر محله نقل
ايديله‌جكدر . اسكى بنا بوندن بش اون سنه اول برقضايه
اوغرادى . ياندى ايدى .

كيجه‌روسيه سفارتخانه‌سنده برضيافت رسميه‌واردى .
ايمپراطور وايمپراطوريچه فرانسه اركان حكومتنى دعوت
ايتمشلردى . يمكدن صوكره آلاى هيئتيله (قومه‌دى
فرانسه‌ز) ه كيتدى . ايشته فرانسه‌نك ، پارسك مخصو-
صاتندن برى‌ده بومنظره‌در . بوتياترو ، بومؤلفلر ، بو
اويونجيلر صرف شوبلده‌يه ، شواقليمه ، شوذكايه‌خاصدر .
(موليه‌ر)لر ، (راسين)لر ، (قورنى)لر ، زمانمزه
كلمك ايچين (لابيش) لر ، (اوژييه) لر ، (دومافيس)لر ،

(ســارا برنار) لر ، (مونه‌سوللیلر) ، (ره‌شانبرغ) لر ، (قوکلن) لر باشقه مملکتلرده بولونماز . بوکا ده الك بیوك دلیل شودرکه بواویونجیلر هرسنه تا نیورقدن، لوندره‌دن، پترسبورغه دکین بیوك شهرلری دور ایدرلر ، اورالرده مظفرانه اجرای صنعت ایلر ، دنیـالر قدر موفقیت قازانیرلر .

(پترسبورغ) لك قومه‌دی فرانسه‌ز) ارکانیله الفتی هم پك زیاده ، هم پك قدیمدر ، تا بیوك پترو زمانـنده باشلار ، بیوك ایمپراطورلق زمانـنده بالخاصه فیض آلیر . (ناپولئون) فرانسه‌نك الك ماهر، مشهور، دلارا براویونجی قادیننی روسـیه ایمپراطورینه ، برنجی (آلکسـاندر) ، کوندریر. آرتق اندن صوکره (نوا) وادیلرنده فرانسز اویونجیلری فوج فوج جرید اوینـارلر . بونلرچـوندرکه دون کیجه (قومه‌دی فرانسز) ارکانی قادین ارکك، قرقی متجاوز اولدقلری حالده صحنه‌یه چیقدیلر. برمعتاد رنکین برادا ایله قادینلر باشقه، ارککلر باشقه برصورتده لوجه‌ده‌کی چار وچاریچه‌یی سـلاملادیلر . صـوکره بونلرك ایچندن (مونه سوللی) اوکه طوغری ایلریله‌دی ، مدیر (ژول قلارتی) نك بو لیله ، بو منظره ایچـون تنظیم ایتـدیکی اوزون برشـعرك برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی پارچه‌سنی

اوقودی. بو (ژول قلارتی) نه وسعت انکیز بر قریحه‌در. كاه غزته‌جی، كاه حكايه نويس كاه تياترو مؤلفی، بعضاً ده بويله شاعر اولور.

كچن مكتوبلرمدن برنده بوذاتی، عدد تأليفاتجه (وولتر) ی چوقدن كچن بوقوجه محرری آكلاتدمدی. اقوال سابقه‌مه ايشته بر يكی دليل دها: (ژول قلا-رتی) نك بو محصول نفيس موزونی اولا روسيه‌يی شاعرانه، هم پك شاعرانه — صاری اكين كبی صاری، بياض، قار كبی بياض — ديه، مدح ايله‌يور. بعده بو اقليمك بالخاصه (قومه‌دی فرانسز) اركاننه، منسوبلرينه پك مونس، مشفق برپناه اولديغنی آكلاتيور. ايكی مملكتك ادبياتی، تياتروسنی ال اله، آغوش آغوشه ويريور. نيجه اويونجيلر پترسبورغدن فيض آلدی‌ده اوسايه‌ده بوراده پارلادی، نيجه اويونلر (نوا) ساحللرنده انجلا ايتدكدن صوكره پارسده باشقه برشوق وتعالی بولدی، ديبور. مثال اوله‌رق شمدی عرض ايدجكاری (هواوهوس) اثرينی كوستريبوركه (آلفرد دوموسه) نك بو محصولی فی‌الحقيقه ايلك اوكجه روسيه‌ده اوينانمغه باشلايور.

ينه شاعرك قولنجه: ايشته بوسببه مبنيدركه شو

(موليه‌ر) مسلكنك بوساكن آواره‌لری روسیه ایمپراطور وایمپراطوریچه‌سنه متواضعانه رفع حرمت ومحبت ایله‌یو- رلر .. دیرکن بوصیرده قادین اویونجیلردن مادموازل (ره‌یشنبرغ) ایلریله‌یور ، دردنجی قطعه‌یی ایراد ایدییور، بز ، قادینلر ، بزده بوحسیاتده مشترکز دییور . بعده مادام (باره‌تا) ، مادموازل (بارت) بشنجی و آلتنجی قطعه ایله چاری ، چاریچه‌یی تبجیل ایدرکدن منظومه‌یه خاتمه ویرییورلر .

قلممده‌کی محدودیتی سیر ایتملی . بوجانم شعری‌نه صوغوق خلاصه ایتدی . فقط قباحت بنده‌می ؟ بویله شکسته بسته بر افادهٔ سریعه ایله بوقدر اولور . زمین وزمان مساعده ایتملی‌ده بوکزیده پارچه‌لر آهسته آهسته ، ممکنسه حرفی حرفنه ، نکته‌سی نکته‌سنه لسانمزه ترجمه اولونملی ..

بونشیده‌دن صوکره (هواوهوس) اویونی اویناتیر . اوچنجی پرده‌دن مسافرلر پك محظوظ اولورلر . اویو- نجیلری بالذات طانیمق ایسترلر . ایمپراطور مادموازل (ره‌شنبرغ) ی مقدما (پترسبورغ) ده کوردیکنی خاطرلار . بعده (موليه‌ر) ك (بیلکیچ قادینلری) اویناـ نیر . کوچك (قوكان) ایجه موفقیت قازانیر .. منظره

بیتر ، الای طاغیلر . ایشته بوکیجه مراسمی‌ده بویله ختامه ایرر .

احبادن برینک دلالتیله هرکس کیتدکدن ، تیاترو بوشالدقدن صوکره تزیینات داخلیه‌یی کوره بیلمك ایچون (قومه‌دی فرانسه‌ز) ه کیردمدی . صالونك شعشعه‌سنی ، دیوارده‌کی هربری تیاترو مؤلفات قدیمه وکزیده سندن برینی عرض ایدن (غوبلن) حالیلرینی سیر ایدرکن خارجدن برکورلتی قوپدی . مکر خلق قاپولرك محافظه‌سنی خفیف بوله‌رق ایچری هجوم ایدر . تیاترونك داخلی کورمك ایستر . لکن چوق کچمه‌دی ، ضابطه مأمورلری کلدیلر ، بزی‌ده انلرله برابر سوروکله‌دیلر ، چیقاردیلر ، آرتق ازیله ، دوکیله اورادن بیوك جاده‌لره قدر کچه بیلدك . بو جاده‌لرك هوای وهوی شیانی . ازدحامی ، تزییناتی ، شعشعه‌لری محشردن ، فقط مزین ، مطرا ، مشعشع بر محشردن نمونه نما ایدی . قندیلمی ایسترسك فوج فوج .. ضیامی اوزلرسك بولوط .. بولوط .. چیچك ، سوس ، زینتمی دیلرسك اتك اتك . . بوندن ماعدا طرف طرف آلا فرانغه خیاللر ، بز مکیلردن دها مطنطن ، خرش ، کزیده خیاللرکه باد هوا تماشا اولونیور . یعنی بعض تجارتکاهلردن عرض ایدیلن (لانترن ماژیق)

لوحه‌لری بونلرك الك دلفریبی (پتی پاریزیین) اداره خا-
نه‌سنده‌كی منظره ایدی‌كه اولا چاردن وچاریچه‌دن رئیس
حكومتدن باشلایه‌رق بومراسمده‌كی مشاهیرك بویله ضیالر
ایچنده رنك رنك برر تصویرینی كوستردی. نوبت چاره،
چاریچه‌یه هـله مینی مینی (اولغـا) یه كلدكجه بیـكلرجه
خلقدن بر آلقیش آوازه‌سیدر قوپیوردی . بیچاره سمع
ضعیفم ، بویله كمراه ، یوجه دمدمه‌لره تصـادف ایتمدیكی
ایچـون هر ولوله ده سرسمله شـیو ردی . بومنظره دن
صوكره پرده‌ده : بكله‌ییكز . سزه مسـافرلرك شربورغ
لیماننه وبعده پارسـه صـورت مواصـلتلرینی مبین مخابر
مخصوصمزك چیقاردیغی تصاویری كوستره‌جكز ، یازیسی
اوقوندی . بكله‌ییكز دیمكه لزوم وارمی ، اشاغی یوقاری
كیتمك قابل دكل‌كه . . قلدق اوراده اسیر حیرت، نه‌تاب
كذر ، نه‌فكر عودت . . .

اوح ، ایشـته شربورغ شهری ، نه‌لطیف تصـویر ،
ایشته لیمان ، ایشته ترسـانه ایشـته دونما ، ایشـته چارك
كمیسی ، مسافرلرك ورودی . شو ، بوبتون مناظر واقعه
حرفی حرفنه تصویر اولونمش .

بو (پتی پاریزین) طبقی (پتی ژورنال) كبی اون
پاره‌یه صـاتیلیر ، فقط میلیونلرجه صـاتیلیر برغزته‌دركه

خلق ا کلندیرمك ایچون بوقدر مصارف اختیار ایله‌یور. بورسملری چیقارتیور . بولوحه‌یی کوستربیور .

شو تماشالرله ذهنم ایجه طولمش ، فکرم حظوظ بولمشدی . لکن ناصل اولدی‌ده کابهٔ احزانمه دونرکن (سن پر) سوقاغندن کچرکن اوکمه چیقان برهیئت ، حزین برهیئت بونشاطمی باشدن آشاغی تلخ ایله‌دی ، ایکی ضابطه مأموری سدیه کبی دمیر بر قاریوله‌ده سراپا مستور بر انسان کوتوربیورلردی . اورتونك التندن آجی ، غایت آجی برفریاد کلیوردی . مکر بیچاره مجروح شو ازدحام اثناسنده برآرابه‌نك التنده قاله‌رق ازلمش ، خرده خاش اولمش اولمش ، جوارده‌کی شفقت خسته‌خانه‌سنه ایصال اولونیورمش . شووقعه غزته‌ده اوقونسه هیچ نظر دقتی جلب ایتمز ، لکن کیجه یاریسی بویله کوریلنجه انسانه باشقه درلو تأثیر ایدییور . شهود ایله سمع آراسنده‌کی بوفرق شمدی‌یه قدر بودرجه قوتله کوزومك اوکنه کلمه‌دیدی . بنم کبی رقت قلب اصحابنی حزین منظره‌لره چوق زده‌ایور. اویقو مفکره‌می اویوشدیرنجه‌یه قدر بووقعه‌ده کوزمك اوکندن کیتمه‌دی .

*

* *

پارسدن : ۹ تشرین اول

دون چار وچاریچه حصرتلرینك پارسده اوچنجی ،

فرانسه‌ده دردنجی کونلری ایدی . هوا کوزل ، شهر ، صاف ، حار ایدی . بویله بریوم خزان بو اقلیمده نادر کورونور . لکن مسافرلر پارسه وداع ایدییور . سوقاقلردن کچرکن خلق « کیتمه‌ییکز ، برقاچ کون دها قالکز » دییه باغیرییورلردی . بوصمیمیت ایمپراطورك خوشنه کیتمش اوملی‌که کچن کونکی صباح یمکنده (دوق دومال) ه پارسلیلری ایجه مدح ایتدکدن ، جاده‌لری ، شو خنجا خنج امواج بشریه‌ایله طولو جاده‌لری برر فسیح صالونه ، کبار صالونه بکزتدکدن صوکره بهارده بوکوزل اقلیمه ینه کله‌جکنی ، فقط بوسفر منکراً کله‌رك مملکتی ایسته‌دیکی کبی سراسر تدقیق وتماشا ایده‌جکنی سویله‌یور . بوسوزی (قومه‌دی فرانسه‌ز) ارکانه ، هیئتنه‌ده تکرار ایله‌یور ، ربیعده اوزون اوزادی‌یه بولوشورز ، دییور ، نهایت بوخصوصی عمومه رسماً بیلدیرییور ، افشا ایدییور . ایشته بونکچوندرکه بوکون غزته‌لر صحائف ابتهاج ایله مالا مالدر . پارس شهرینه بوندن بیوك التفات ، بوندن بیوك جمیله‌اولماز دییه‌اظهار شادمانی ایله‌یورلر . ایمپراطورك قولنجه : « پارسده انسان حظوظدن حظوظه مساردن مساره قونیور ؛ قلب ایچونده ، نظر ایچونده اذواق متضاعف ، مسرت بی نهایه اولیور . بزه ایفای تمنیات

خوش آمدی ایچون احتماله صیغماز صورتده سوقاقلره دوکیلان خلق ایسه فسیح بر صالونی . بردائره کبی اری آندیرییور »

چار وچاریچه علی الصباح بعض مسافرلری قبول ایتدکدن صوکره طوتوز بچقده (لوور) موزه‌سنی ، مشهورینی تماشایه کیدییورلر . (لوور) فرانسه‌ده صنایع نفیسه‌نك اك بیوك تجلیکاهیدر ، بر دریادر . بردریای نفائسدرکه میلیونلرله تقدیر اولو ناماز . تا معاصرینه وارنجه‌یه قدر فرانسه‌نك ، عالمك اك مشهور رسساملرندن اك پارلاق اثرلری محتویدر . بو لجۀ نفاستی تعریف ایچون جلدلر ایستر . .

معارف ناظریله فرانسه‌نك حالا اك معروف رسساملری ، صنایع نفیسه آدملری بو مشهرده بریکیرلر ، مسافرلری قبول ایدرلر . بو ارباب صنعت آراسنده برقاچ دفعه شو مخابراتده ذکری کچن (ده تای) لردن ، (پووی ده شاوان) لردن ، (بونا) لردن باشقه برده مادموازل (روزابونور) وارکه طوقسان یاشنده برقادیندر . باباسنك شاکرد مهارتیدر . چار وچاریچه‌نك بالخاصه مظهر التفاتی اولیور . آرقاداشلرمدن بری بکا بو آفت معرفتك آثارندن برمرعا عرض ایدر بیوك

اون دردنجی (لوئی) نك انشا کردهسیدرکه بعضاً پك حزین ، بعضاً ده پك لطیف اولمق اوزه اوچ بیوك عصرك خاطراتیله مالا مالدر . (پارق) دیدکلری بستان مطرا اون یدنجی عصرك احتشاماتنه سونوك فقط هر حالده مهیب برنمونهدر .

یوللر ، چمنلر ، حوضلر ، صولر ، هیکللر ، لیمونلقلر ، مشجرهلر ، قمریهلر فی الحقیقه شمدی ملول طوریورلر. لکن ینه فکره انجلا ویریورلر. هله بیوك صولر ییلان ارسلان ، قاپلان آغزلرندن ، چشید چشید فسقیهلردن ، قوللردن ، بللردن ، رنکا رنك هیکللردن کاه شلاله ، کاه دمت ، هیولا صورتنده . . کاه سیل ، چاغلایان کاهده حیوان ، انسان شکلنده فیشقیرمغه باشلانجه فکر وقلب ونظر خارق العاده برمشغله بولیور . خوشلانیور . مسافرلر هپ بونلری کوریرلر . نهایت سرایدهکی دائرهٔ مخصوصهده استراحته چکیلیرلر . . ایمپراطور وایمپراطوریچه اون دردنجی (لوئی) نك دائرهٔ مخصوصهسنده راحت آلیرلر . دائره اوچ عصر اول نه ایسه ینه اویله اولور . ینه اویله مطرا دوشهنیر ، سوسلهنیر . ذاتاً اشیای قدیمه ضیاعه اوغرامادی ، حتی بو مناسبتله تجدید وتکثیرده اولوندی . اسکیسندن دها

مطنطن اولدی .

رئیس حکومتده اون دردنجی (لوئی) نك ندیمه‌لرندن مادام (دهمنتنون) ك دائره‌سنده آرام ایلر. اندن صوکره بیوك برصالونده بیوك برضیافت ویریلیر . بر طرفه چار، برطرفه رئیس حکومت کچر . اوبری صاغنه مادام (فوری) ، بریکیده ایمپراطوربچه‌ءیی آلیر ، . مدعوین سائره‌ده برموجب ترتیب یراشدیریلر.

یمك بیتنجه مسامره، رقص، شعر، سرقی، موسیقی، اویون باشلارکه براز وقته محتاج اولدیغی ایچون بونلرك تصویرینی‌ده یارینه براقیورز .

چا وچاریچه حضرتلرینك (ورسای) زیارتلری ، مسامره،
شعر ، ادبیات شرقی ، موسیقی ، رقص تیاترو ، (سوللی
پرودوم)، (آفره‌دده‌موسه) ؛(سارابرنار)؛ (قوكلن)،
(ده‌لونی) ، (لودویغ هاله‌وی) ، میلاق) ، عزیمت .

مسافرلره بیوك اوپرا ، (قومه‌دی فرانسه‌ز) كوستر-
ادی. فقط بو نكله پارسك بو یولده الڭ بیوك اصحاب معرفتی،
شطارتی ماهیتی عرض ایدلمش اولمادی. ایشته (سارابر)
كه بو كون اویونجیلرك سرتاجیدر ، مع مافیه چوقدن
چكلدی . (قومه دی فرانسه‌ز) ده داخل دكل ، كذا
بیوك (قوكلن) ده امثالسز بر مضحكه‌بازدركه همان عینی
موقعده‌در . بوندن ماعدا (وودویل) (اوپراقومیق)
كبی بیوك صحنه‌لرك شعشعه‌لری ، الڭ برنجی اویونجیلری‌ده
خارجده قالدی. ایشته بونقائصی تكمیل ایتمك، فرانسه‌نك
بالجمله بدایع فكریه‌سندن ، نزاهت ادبیه‌سندن ، شرقندن
شطارتندن موافق برنمونه كوسترمك ایچون مسافرلرك
(ورسای) قصرینی اثنای زیارتلرنده برمسامره ترتیب
اولوندی .

بو بنای مطرا كه ندیمك دیدیكی كبی : قصر زوح افزا دكل حسن وبها مأواسیدر . خارجا داخلاً ، مادةً ، معنیً الك دلفریب مبانیٔ تاریخیه‌دندر . بویله برمسامره ایچون موافق بروادی دكلیدر ؟ فرانسه‌نك مزیتنه ، صنعتنه ، علویت ماضیه وحالیه‌سنه دائر حضار كرامه بر فكر حقیقی القا ایتمزمی ؟

بو ملاحظه‌یه مبنیدركه دون كیجه ساعت یدی‌یه طوغری بو قصرك (هركول) نامی ویردكاری بیوك صالونی شعشعه‌لر ایچنده یوزبیوردی . مسافرلر اوبر طرفده تكده ایدیلر . براز صوكره بورایه كله‌جكلردی . بری جهتده براوطه‌ده (سارا برنار) نزله‌سنی دفع ایتمك ایچون نه یاپاجغنی بیلمه‌یور ، بوغازینه فیرچه ایله علاج سوریپوردی . (سارا برنار) ، هیچ شبهه یوق ، دورك الك بیوك فاجعه بازیدر . الك بیوك موفقیتی‌ده (لادام اوقاملیا) ده‌در . زیر اداره‌سنده‌كی (رەنسانس) تیاترو- سنده كچن هفته‌دن بری ینه بواویونی اوینامغه باشلادی . انسان كیتملی ، بومنظره‌یی كورملی ، فقط مدققانه ، روحشناسانه كورملی . الده قلم هرلحظه‌یی ، هرهیجانی اشارت ایتملی . . . . (قوكلن) ، محفوظاتندن الك زیاده ایمپراطورك خوشنه كیدن پارچه هانكیسیدر ؟ دییه

مابینجیلردن برینه صوریپوردی . چار ، دها چاروچ ایکن بر اویونجینك آغزندن (آلفونس دوده) نك بر حکایه‌سنی ایشتمش وبوندن پك محظوظ اولمشدی . قوکان ینه بوپارچه‌یی تقریر ایتمك ایسته‌یور . چونکه اوچنجی آلکساندرده بواثری بکنمش ، حتی اوغلنه توصیه ایتمشدی .

(ده‌لونی) ، بواختیار مضحکه باز ایسه (آلفرد دوموسه) دن — برمسامرهٔ ضایعه — عنوانلی نشیده‌یی انشاده حاضرلانیور . (ده‌لونی) بر پیر روشنضمیردرکه (قومه‌دی فرانسه‌ز) ك الك ایلری کلیر اویونجیلرندن ایدی . شمدی متقاعددر ، لکن سنه اوغلنی بومسلکه ، بوصحنه‌یه صوقدی . (آلفره‌ددوموسه) نك احباسندن ایدی . بوترتیبات بیتر ، وقت کلیر ، مسافرلر صالونه کیررلر ، اوطوریرلر .

اولا (سارا برنار) اورتایه چیقار . (سوللی پرو - دوم) ك — (ورسای) اورمانده‌کی پری — دیه بو مبحثه دائر یازدیغی منظومه‌یی شایان حیرت ومفتونیت ، بر وضع ایله ، بر ادا ایله ، برسسله اوقور (سوللی پرودوم) دن ادبیات حقیقیه درسلرنده اوزون اوزا - دی‌یه بحث ایتدك ، بعض ترجمه‌لر بیله کوستردك . بوذات

برشاعر ، برفیلسوف ، برادیب حکیمدر . شو کوچك منظومه‌سنده بیله بوفلسفه‌سنی ، بوحکمتنی کوستریور . بوندن اول چاره خطا باً اك بیوك شاعردن برایکیسی دها بالمناسبه نشیده یازدیلر ، کوردك . . بونلرله برده شونظم اخیری مقایسه ایتسه‌کز آراده بیوك فرق بولورسکز . (سوللی پرودوم) ه کوره (ورسای) اورمانده‌کی پری شاعرانه ، فیلسوفانه برلسان ایله — فلسفه ایله شعرك بودرجه امتزاجنه حیرت اولونور ! — یکرمی بش سنه‌دن بری بواورمانده ساکن ، آسوده اویودیغنی ، هیچ برسس ، هیچ بر پتیردی ایشتمه‌دیکنی ، دیرکن بوکون مشجره اهتزازه کله‌رك بیوك ، والا بر خیالك کندینه شو سوزلری سویله دیکنی آکلاتیور . بوسوزلر چار ایله چاریچه‌یه دائردر ، خیالت پری‌یه نصیحت ویریور . بومسافرلر نه‌در ، ناصلدر نه‌لطافت ومزیتده‌در ، بونلری نه صورتله قبول ایتملیدر ، آلقشلاملیدر بیلدیریور . فقط نه‌بلیغانه ، نه حکیمانه بیلدیریور اوقدرکه ایمپراطور بونشیده‌دن پك زیاده هیجانه کلیور . ناشده‌یی زیاده‌سیله آلقیشلایور .

(سارابرنار) دن صوکره موسیو (دلما) ، مادام (آمل) کبی پارسلك اك بیوك مغنی ومغنیه‌لری برایکی

شرقی سویله‌یورلر .. بونلرك ایچنده — چوبان قزی ، یاغمور یاغیور ، یاغمور یاغیور — عنوانلر پارچه‌ده وارکه جداً طرب افزادر . بعده (ده‌لونی) ذکر ایتدیکمز برمسامرهٔ ضایعه‌نی ادای مخصوصیله تقریره باشلایور . (موسه) بوعصرك بالطبع اك بیوك شعراسندن بریدر . فقط برجهتجه یکتادر ، اك بیوکدر ، جهانده اك یانیق ، اك حزین شعرلر بوشاعره سانح اولمشدر . بونکله برابر اك شاطر سوزلرده بوداهینك سنوحاتندندر . شوعید شادمانیده کوردك . برایکی اوچ کره بوقریحهٔ غرانك محصولات نفیسه‌سنه مراجعت اولوندی . (ویقتور هوغو) یه ، (لامارتین) ، (آلفرد دەوینی) یه میل ایدلمدی . چونکه بونلرده آیری آیری ، بیوك بیوك مزیتلر اولمقله برابر (موسه) فطرتی ، بوطبع مستثنا ، بوفکر شطارت آرا ، بوحزن دلفریب ووجدانربا یوق .

بر مسامرهٔ ضایعه — شوبیتلرله باشلایور :

«کچن اقشام (قومه دی فرانسه‌ز) ده یالکزدم . یاخود همان یالکز کبی ایدم . مؤلف پك مظهر موفقیت اولمادی . چونکه باشقه بری دکل ، انجق (مولیه‌ر) دی..»

بونك اوزرینه ایمپراطور باشنی رئیس حکومتدن طرفه دوندیریر ، کولومسر ، چونکه ، معلومیا ، برکیجه

اول مسـافرلر (قومه‌دی فرانسـه‌ز) ده ایدی . (هوا وهوس) ده (موسه) نك ، یعنی بوشاعر کدی .

بوده بیتر، صیره (قوکان) ه کلیر چار بواویونجی‌یی کورنجه باشیله سلاملار ، تبسم ایدر . ذاتاً بو حال (قو - کان) ه خاصدر: کوچك بیوك هرکسه القای ابتسام ایلر. بوسفر تقریر اولنان اثر (آلفونس دوده) نك ایدی . بومحررده مؤثر ، مستهزی ، بونکله برابر مفید ، مدقق برقلم واردر. بوقلمله‌درکه انجمن‌دانشی فنا خیرپالادی ، بومیانه‌یه اصلا کیرمیه‌جکنی علناً سویلدی. فقط نه‌اولورسه اولسون ، ایشته نامی اعضـای انجمنله‌دائما برابر کلیور. وقتیله ولایانده‌کی طابعلردن بری (دوده) نك برکتابنی باصدقدن صـوکره امضانك یانبه انجمن دانشـدن قیدینی قویار . اوت ، فرانسـه‌نك اك بیـوك معاصرین ادباسنی کوزدن کچیرکن (دوده) لری ، خاطرلامامق محالدر . انکچـوندرکه بوذاتلری آراسـنه آلمادقجه انجمن دانش ناقصدر .

(قوکان) ك بو تقریری : تارلالرده (سـوپرده‌فه) عنوانلی پارچه ایدی . بوفقره ایمپراطوریده ، ایمپراطو - ریجه‌یی‌ده یك اکلندیرییور .

هـله قوکان : « بیلدم ، بیلدم ، بونه برشـاعردر ،

نه‌ده بر پر نسـدر . بر (سوپره‌فه) در » دیدیکی زمان هرایکیسی‌ده کولمـه‌دن کندیلرینی آلامیورلر . روح ماده (سوپره‌فه) یه دائر کسکنن بر هجویه‌دن ، برهجویهٔ لطیفه وادبیه‌دن عبارتدر .

بوندن صوکره پارسك اك معروف رقاص ورقاصه‌لرندن ، متشکل برهیئت اسکی یولده رقصلره باشـلار . (سارابانده) ، (مه‌نوئه) ، (پاوان) ، (پاس پیه) دیدکلری بواویونلر شوصیره‌ده پك‌اعتبارده‌در. کچنلرده (لاپورت سن‌مارتن) تیاتروسنده (پاوان رقص دلفریبنی کوره‌رك « پارس‌خاطره‌لری » میاننده اقدامه کوندرمدی. بورقصلر بالخاصـه اون یدنجی عصره مخصوصـدر . (ورسـای) قصری‌ده بوعصرك برمأوای معلاسـیدر . شومسـامره ده‌کی جلوهٔ زمانه باقلی . . حال ایله ماضی‌یی ناصـل ، نه درجه قاریشـدیرییور . حاضروندن بعضیلری کوزلرینی اوغوشـدیرییورلر . تاریخی تدقیق وتماشـا ایدییـور ، یوقسه برحقیقتمی کورییورلر . خیالتلر، سایه‌لر، لطیفـه صـاف صدرنك سایه وخیالتلر دونیور ، طولاشـیور . لکن عاقبت سونیوریبورلر. ایشته اوزمان انسان رؤیاده اولمدیغنی آکلایور . نهـایت (لودوویق هـاله‌وی) ایله (میلاق)ك ینه بو لیله ایچون مشترکاً یازدقلری (لالوت)

اسمندەكی اویون اویون اویناییور . بوایكی ذات حالاً
اك مشهور تیاترو مؤلفلرندن ، بونكله برابر اك ایلری
كلیرحكایه نویساندندرلر . (هالەوی) نك (آبرقونستان)
نامندەكی حكایەسی انفس نفائسدر . ینه بو محررلردن —
بر اذواج عاشقانه — حافظەم بوجهتجه قاراكلقجەدر —
غالبا خالد ضیا بك افندی — طرفندن — برازدواجك
تاریخ معاشقەسی — دییه تقلید ویا اقتباس صورتیله تر-
جمەدن زیاده تألیف طرزنده لسانمزه نقل اولوندی .
بو مؤلفلر بربرلرینه پك بكزرلر . هرایكیسیده علی العموم
پارس صحنەلرینی ، بالخاصه (قومەدی فرانسەز) ی تزیین
ایدرلر . بودورده مسلك مخصوصنجه اك بیوك برتیاترو
مؤلفی عدایدلدیكی حالده بیوك برادیمزك هرنه دنسه براز
اوفاق كوردیكی (ساردو) دن همان صوكره كلیرلر . بو
(لالوت) اویونیده مسافرلرك خوشنه كیدر . هله
ایمپراطوریچه طایاناماز خاتمەیه طوغری یول بولنه كولر .
(لالوت) ی اویناینلردن بری مادام (رەژان) ایدی كه
(ووودیل) تیاتروسنك برنجی ، نجم موفقیتیدر ، (سار-
دو) نك معروف (مادام سازژن) اثری كچن سنه بوصحنەده
موقع تماشایه قوندی . بو اویونده اك بیوك یرطوتان
(رەژان) بیتمز توكنمز موفقیت قازاندی .

تماشابتدکدن صوکره مسافرلر اویونجیلره، مؤلفلره آیری آیری التفاتلرده بولونورلر.

بعده آرابه‌لره بینه‌رك استاسیونه طوغری یلرلر. چونکه بوکون (شالون) ده بیوك برکچید رسمی اولیور. روسیه چارینه فرانسه‌نك قوهٔ بریه‌سندن‌ده برنمونه کوستریلیوردی.

ایشته بوزیارتك دردنجی کونی‌ده بویله ختامه ایردی. کوندن کونه شوق زیاده‌لشدی. موفقیت مرتبهٔ مأموله‌یی آشدی. (شالون) رسمندن‌ده موافق بر صداکلیر، بوراده بالطبع ایراد ایدیله‌جك نطقلر اولکیلرك درجه‌سنی بولور. حاصلی بویوم وداع‌ده اوبرلری کبی تدریجاً دها شن، دها روحلی اولورسه فرانسزلر ایچون بوسیاحت ابدی برعید مسرتدر. دها شمدیدن کیمی بوخاطره‌یی مبین اوله‌رق (شانزه‌لیزه) یه برعلامت وضعنی، رکزینی، کیمی ده فرانسه آلایلرندن برینه ایکنجی (نیقولا) نامی ویرلمسنی تکلیف ایدییور. بو ولوله خارجه‌ده خوش عکس ایله یور. انکلتره غزته لری بو الایشی رعنا بولیورلر. آلمانیا جریده‌لری ملایم کوریورلر. هپ بردن صلح ومسالمت عمومیه‌دن بحث ایله وقوعاتی وار قوتیله اوطرفه چویرییورلر. ایشته هیچ

اولمازسه ۱۹۰۰ تاریخنه . یکرمنجی عصره قدر امین ،
ساکن ، آسوده بروادی ! آرش ، محاربه‌یه دکل ، ایش
باشنه ! هردولت رفاهیت ملکه حانجه غیرت ایتسون ،
اقبال بشر آز چوق شورادن ، بورادن طوغسون ،
دییورلر . کوزل سوز .

ایکی ناظر ، ایکی نطق ، امور داخلیه ، امور معارف ، بر تأسیس کزین ، ایتامخانهٔ اولاد معرفت — پارس عدلیه نظارتی ، ارکان عدلیه ، مأثر عدلیه ، نواقص عدلیه یکانه اثر معاصرین (برانژه) قانونی

روس شنلکلری بیتدی . فرانسه ینه اسکی روشنه ، اسکی عالمنه کیردی . ینه مناقشه‌لر ، منافسه‌لر ، مصاحبه‌لر ، درسلر ، معامله‌لر هپ باشلادی . شو منافسه افظی قلمه اویله کلیشی کوزل ایلیشمه‌دی . بو مملکت منافساتك بالخاصه اوجاغیدر . کچن کون داخلیه ناظری (بارتو) بیوك بر افترایه هدف اولدی . یکرمی بش یاشنده امور دولته بسمله کش ابتدا اوله‌رق هنوز اوتوز ایکی یاشنده ایکن بویله نظارتدن نظارته کچن وهیئت حاضرهٔ وکلانك بر رکن مهمنی تشکیل ایدن بوکنج — ولو خارق العاده برمزیت علمیه‌یی حائز اولسون ولو حقوق وعلوم سیاسیه مکتبلرینك اك پارلاق مأذونلرندن بولونسون — ینه شو اقبال نابهکامندن دولایی پك چوق حسدلری تحریك ایدر . تا احوال خصوصیه‌سنه وارنجه‌یه قدر معارض ، مهاجم

بولور : — (بارتو) اولەندی . برجهازه مالك اولدی . ناصل اولدی بیلور میسکز ؟ نافعه نظارتنده ایکن غرب شمندوفرلرینك حصه سنداتنه دائر هوا اوینادی . مأموریتی ، عفتنی سوء استعمال ایتدی‌ده اوثروتی بویله قازاندی — کبی قیل وقاللر اوته‌دن، بریدن یوز کوستریر. جهانده کذبدن ، افترادن قولای نه‌وار ؟ باخصوص مسئله بوذوات معروفه‌یه تعلق ایدرسه . . . فقط بوناظر اویله کورلتی‌یه پاپوش براقانلردن دکل ایمش که ایلك خطوه‌ده مهاجملرینه قارشی طوردی . بومفتریاته نه‌درلو مقابله ایتسون ! بومملکتده بونك ایچون تملسز بر عادت ، بر « دوئللو » ، بر مبارزه عادتی وار اما بوواسطه غریب کولنج اولسه بیله تبین حقا ذره‌جه خادم دکل ، (الحکم لمن غلب) ك چرکین ، قیصیر بروجهی ! . . محکمه‌لره مراجعته کلنجه: فرانسه‌ده اصول عدلیهٔ حاضره مفتریلری تأدیبدن زیاده مفتریاتی اشاعه‌یه خدمت ایدییور. عدالت کج اولیور ، کوچ اولیور ، سونوك اولیور . اوحالده الده انجق بر چاره قالیور . اوده خصوصی بر هیئت فخریهٔ عدول تشکیلی ! . ایشته (بارتو) ده اك صوك بوچاره‌یی مصیب کوردی . حتی اکثریتله عدوان مسلکندن متشکل اولمق اوزره بویله بر انجمن جمع

ایتدیردی. تحقیقات ، مذاکرات مباحثات نتیجه‌ده اتفاق آرا ایله قرار ویرلدی که اسنادات واقعه صرف کذب وافترا ایمش . ناظر غایةالغایه صلاح ، استقامت صاحبی برذات ایمش. الٰنه بو حجت کچر کچمز (بارتو) بوفرصتدن استفاده ایله کچن کون مملکتنه ، مسقط رأسنه کیتدی . اوراده اوزون ، بر نطق ایراد ایله‌دی . هیئت حاضرهٔ وکلانك اس‌الاساس حرکاتنی دور ودراز بسط ایتدی . بوهیئت نه‌قدر مشکل زمانده رأس کاره کچدیکنی ، مع مافیه بومشکلاتدن ذره‌جه ییلمه‌یه‌رق بلندانه ایفای وظیفه ایله بوکون اتك اتك ثمرات موفقیت اقتطاف ایله‌دیکنی سویله‌دی : « مملکتك سیاسیات خارجیه سنه باقلسون هانکی فصلده بو قدر پارلاق بر مرتبه‌یه ایرمشدر . زیارات ومسرات اخیره تاریخ عصریمزك اك رنکین سطرلرینی تشکیل ایلر . امور داخلیه‌یه کلنجه بو سکونت ، بو آسایش ، معاملاتده بواطراد آز نعمتمیدر ؟ تجارتمزك ، زراعتمزك ، ثروتمزك ، اقبال وتعالیسنه جانسپارانه چالیشیورز . نیچون عدولریمز بویله یاپمادیلر ، یاپامادیلر » دیمك ایسته‌دی .

بوقوی المآل نطق بر معتاد بر طرفدن تقدیراته ، برطرفدن اعتراضاته هدف اولدی . وادیٔ سیاسیده

ذاتاً هیچ برزمان تفریط وافراطك آردی آلماز ، هیچ
برزمان حقیقت آکلاشلماز . بودیارك عادات سیاسیه‌سنه
کوچك برنمونه اولمق اوزره شو برقاچ سطری قارالادق.
اویله اولمسه‌یدی بوکلفته بیله گیرمزدك .

فرانسه معارف ناظر لاحقی (رامبو) دن برقاچ
مقالمده بحث ایتدمدی . بوذاتك بیوك برمورخ، برادیب
اولدیغنی سویله‌دمدی، حتی آثارندن بعضیلرینی بیله ذکر
ایله‌دمدی. ایشته دون صنایع نفیسه مکتبنده ایراد ایتدیکی
یکی برنطق، برنطق لطیف مدعیات سابقه‌می تأیید ایله‌یور.
فن ومعرفتده مسالك حاضره‌نك الك لطیفی، بونکله برابر
الك حزینی هانکیسیدر ؟ اولا رساملق ، ثانیا تیاترولرده
اویونجیلق ، اوت ، شهرت ، شرف ، شان کلیرسه رسا -
ملقدن لطیف ، دلفریب نه‌وار ؟ انسان بر (میله) بر
(مه‌یسونیه) یابر (سارابرنار) ، بر (ره‌ژان) اولسه
نه ایستر . آه ، فقط یابونعمت کندینی بکله‌تیر ، بکله‌تیرده
کلمز ، یاخود موتدن صوکره کلیرسه افسوس ؟ اولمازمی ؟
بو زمینده نیجه اصحاب معرفت ومهارت وارکه بردرلو
سحاب مجهولیتدن قورتولامیورلر ، بودرد ایله‌ده یاقه -
لرینی‌ده نیجه سفالتدن قورتارامیورلر. نهایت عمرك بودرجه
آجیلرینه ، ستملرینه مقاومت کتیره‌مه‌یه‌رك روزکار بی

امانجه قدری بیلنمه‌ین برورد ربیعی کبی سونیویریبیورلر، آرقه‌لرنده برقاچ غنجه براقه‌رق سونیویریبیورلر ، علماً تحقق ایدن قانون توارثه کوره بو غنجه‌لرده بر مزیت فطریه اولمق لازم کلیر. فقط بونلری بیوتمك، بسله‌مك، میدانه چیقارمق ایچون برال ، برید مشفق ایستر . . ایشته فرانسه نك الك مشهور صنعتکار قادینلری طوپلا- ندیلر ، مسلکداشلرندن ، فلکزده مسلکداشلرندن قالمه بونوع یتیمه‌لر ایچون بر ایتاخانه تأسیس ایتدیلر . دون بوتأسیس کزینك توزیع مکافات رسمی اولیوردی .

معارف ناظری ذکر ایتدیکمز نطقنده موفقیتله عدم موفقیتك بووادیده نه درین فرق اولدیغنی شویله‌جه میدانه قویدی :

« سز . خانملر ، افندیلر ، سزکه مسعود ، مظفر صنعتکاراندنسکز والوان ظفر نشانکزی ماویلر ایچنده عرض ورفع ایدیبورسکز ، طبق سزك کبی عین هواده پرواز ایله‌دکلری حالده مجادله‌نك تا ابتداسنده مغدور ، قربان دوشن آرقداشلریمزی اونوتمادیکز ، اونوتماد- یکزده ایشته بو بیچاره‌لرك قیزلرینی بویله اولادلغه قبول ایلدیکز ، بو معصومه‌لر ایتام معرفت ، ایتام شان وشر- فدرلر . بو تأسیس بهین ایسه بیوك برکاشانهٔ معرفتدر

فرانسه خلق فن ومعرفته افتاده ، ارباب معرفته ایسه عادتا عاشق اولدیغی ایچون اثر خیریکزه جاندن اشتراك ایله‌دی . بوچوجقلرك معاونتنه شتاب ایتمکی بر وظیفهٔ مقدسه بیلدی . چونکه بونلرك والدینی آتش سماوی‌یی غصب ایتمکه وبوندن وطن ایچون یکیدن ینی‌یه سرتاج شرف یاپمغه چالیشیرکن هلاك اولدیلر . بومینی مینی فلکزده‌لر ایچون بسله‌دیککز حب ووفایه خلقمز اشتراك ایلر . چونکه بیلنمز بلکه شوکوچیجك قفالرده اومتوفالری بی حضور ایدن خیال شان وعظمتدن برر نبذه برر ایز واردر . »

بو نطق بویله رنکین بر طرز اویله مزین ، مطرا بر اسلوب ایله دوام ایله‌دی . پك چوق نقطه‌لر خاطرمده قالمدی . قالانلری بیله بحق ترجمه‌یه قلمده قدرت اولاماز . مدیرهٔ ایتامخانه بواطفال صنعتکارانی اویله صنعت نفاستك الك یوجه طبقه سیله ، رسم ایله ، نفائس علویه ایله دکل فقط نقش ، کرکف ، تصویرکبی دها بسیط ، دها نافع ایشلرله اشغال ایله‌یورمش . باقکز خطیب ادیب والدین ایله اولاد آره‌سنده‌کی بواختلاف مشغله‌یه شویله‌جه نه کوزل معنی ویرییور :

« شبهه یوق مدیرهٔ مشفقه بو خصوصده اوکمی جی

طوللرینه بڭزه‌یورکه نیچه سودکارینی اوفستحسرایه قاپدیر-
دقلری ایچون صوك چوجقلرینك نظرلرینی بحر محیطدن
چویرمکه چابالارلر . »

ناظر ایتامخانه‌نك مؤسسه‌لرینی کیف مایشا ، مدح
ایتدی . فی‌الحقیقه بویله یتیمه‌لری اولادلغه قبول ایتمك ،
صوکره‌ده بودرجه رقت ونوازشله بیوتمك یتشدیرمك
اڭ دلارا بر شفقتدر .

چوجقلره نه مکافات ویرلدی ، بیلیرمیسکز ؟ برر
دفتر ، تصرف صندوقلرینه مخصوص بردفتر عادتا یکی
یولده برقمقمه . . . قیزجغز النه کچن پاره‌یی طوغری بر
پوسته اداره‌سنه کوتوریر ، بو دفتره کچیرتیر . سرمایه‌سنی
چوغالتیر . کیده کیده شویله بویله بر جهاز صاحبی اولور .
فطرت بشرده‌کی هوس تصرف واقتصادی اویاندیرمق
ایچون نه‌کوزل واسطه . بوتصرف صندوقلرینك هردرلو
منافعندن ماعدا بویولده‌کی خدماتی لایعددر .

*
* *

پارسك عدلیه نظارتی مهیب ، خوش بر بنادر .
شهرك اورتاسنده ، (سن) نهرینك ایکی آیاغی آراسنده‌کی
جزیرهٔ صغیره‌ده کائندر . بنانك قدرینی بردرجه دها ترفیع
ایدن (سنت شاپل) نامنده‌کی معبد قدیمی محتوی اولمسیدر .

بو معبد عینی (نوتردام) کبی غایت معروف بر اثردر . ارکان عدلیه هرسنه بوموسمده صیفیه‌لردن عودت ایتد- کلری زمان بریوم مخصوصده بو (سنت شاپل) معبدینه مجتمعاً کیررلر دعا ایدرلر. اوکده حکام... هیئت هیئت... تمییز هیئتی ، استیناف هیئتی ، بدایت هیئتی . . . قیب قرمزی جبه‌لر ، ینه قیرمزی توغلر . . . هپ قیرمزی ، حتی شو دعای معتاده بیله قیرمزی دعا دییورلر . . . آرقه‌ده وکلای دعاوی که مزیت واحتشامده حاکملردن هیچ آشاغی قالماز . ذاتاً ارباب حقوقك اك بلندی حکا- مدن زیاده بو میانه‌ده بولونیور . بو نلرده‌کی اثواب ایسه سیاهلی ، بیاضلی بول حرمانیلر ، باشده ینه بویله شربو- شلر . . . بوارکان شودعادن چیقدقدن صوکره طاقم طاقم دائره‌لرینه کیدییورلر . اوراده هردائره‌نك باش مدعئ عمومیسی مسائل حاضرهٔ حقوقیه‌دن برینه تعلق ایدر صورتده عالمانه ، حاکمانه برنطق ایراد ایلیور .

کچن کونکی رسمده استیناف مدعئ عمومیسی اخیراً اجتماع ایدن حبسخانه‌لر قونغره‌سنه دائر برنطق سویله‌دی . بالخاصه ضرورت ، سفالت مضایقه دوشکونلری ، قربانلری ایچون حکامك نظر مرحمتی غایت بلیغانه عباره‌لرله جلب ایله‌دی .

فقط بری طرفده کی تمیز باش مدعیٔ عمومیسنك نطقی باشقه بر قوتی ، بر جاذبه‌یی حائز ایدی . (قروپی) نامنی طاشیان بوذات بیوك بر فاضل، برعالم ، بر ادیبدر. ذاتاً بوموقعی اشغال ایدنلر اکثریتله بویله اولیور. مدعیٔ عمومیلکك بوذروه‌سنده مطلق طلاقت وفصاحته ، بلاغته ، ادبیاته احتیاج کوریلیور . وقتیله (بولانژه) مسئله‌سنده بو وظیفه‌یی ایفا ایدن (کزنه‌ی‌ده بوریپه‌ر) خاطره کلیورمی ؟ نه بیوك بر حکایه نویس ، بر ادیب ، بر تیاترو مؤلفی ایدی . حالا ده اویله در . مطبوعاتده (ژول‌ده غلووه) نام مستعارینی آلیوردی . علم حقوق ایله، امور عدلیه ایله اشغال قلمه باشقه فیض باشقه برکت ویریور . ایشته مدار بحثمز (قروپی) نك (ره‌وووده دوموند) ده اویله مقاله‌لری وارکه هم علمی، هم ادبی، هم صوك درجه ده نافع ، هم ده غایة الغایه لطیف . . بوفاضل حقوق آشنا بوسفرکی نطق رسمیسنده (ناپو - لئون وهیئت عدول) بحثنی تتبع ایله‌دی .

بوندن صوکره مدعیٔ عمومی تأسیسات عدلیه نك برتاریخچه‌سنی یاپیور .

ایشته بومراسم بوصورتله کذران ایتدی . فرانسه‌ده ارکان عدلیه بوقدر پارلاق اولمغله برابر دائما هدف اعترا-

ضدرلر . چونکه قوانین عدلیه نواقصدن خالی اولمادیغی
ایچون دعاوی اکثریا رخنه‌یه اوغرایور . ارباب تدقیقه
کوره بونقصان اك زیاده دعوالرك پك چوق عقدهٔ تأخیره،
سورونجمه‌یه دوشمسندن ایلری کلیور . بوکاده باشلیجه
سبب قوانینك غایت قدیم اولمسیدر. فی‌الحقیقه بتون مأثر
عدلیه تاابتدای عصرده وجود بولمشدر. اوزماندن بری
ایسه مملکت ، عادت نه‌قدر دکیشدی ! شمندوفرلر ،
یوللر، بواختلاط، بوموارادات یوقدی ، اخلاق واطوار
بویله دکلدی . مثلا ١٨١٠ تاریخلرنده مارسلیادن پارسه
بر شاهد جلبی ایچون درت ، بش کون لازم ایدیسه
شمدی بوکا اون ایکی ساعت کافیدر . امور سائره‌ده
بویله‌در . تقریباً بر عصردن بری قوانینی کوزلجه تعدیل
ایدر مأثر عدلیه کوروله‌دی . بووادیده انجق بر اثر
میدانه قوندی‌که بوده نه قدر لطیف ، رنکین اولسه شو
مدت وسیعه‌یه کوره کفایت ایتمز . فی‌الحقیقه اعیاندن
(به رانژه) نك بوندن برقاچ سنه اول وضع ایتدیردیکی
قانون بیوك بر لطافتی حائزدر . محافظ عصمتدر، حامیٔ
معصومیتدر . عادل محرمیتدر . حاصلی رعنادر اعلادر .
کچنلرده بالمناسبه بوقانوندن برمقاله‌مده بحث ایتدمدی .
بنابرین شوفرصتدن استفاده‌ایله بومسئلهٔ مهمه‌یی تکراریمه

قارئين كرام البته رضا كوسترير لر : پك چوق محاكمانده شويله وقعه لره تصادف اولونيور : مثلا كچنلرده بر قيز ، بيچاره ، مغدور برقيز پارسك اورتاسنده كى قديم ديوان محاسبات خرابه لرينه برچوجق براقير كن يافه يى اله ويرير . آه ايشته برجرم «ايصسز يرلره ترك اطفال ايدن والده لر آلتى آيدن اوچ سنه يه قدر محكوم اولورلر » اويله اما بو قيزجغز مغدوردر ، برانصافسز حريف شوزواللى يى اغفال ايدر ، كبه براقير ، صوكره سمتنه اوغرامازنه ياپسون ؟ معيشتنى تداركدن عاجز ايكن بوچوجغى ناصل بسله سون ، باخصوص بويله برعائله ايله برابر ناصل چالشسون ، بونوزادى بر ايتامخانه يه ويره بيلمك ايچون آيده لااقل اوچ درت يوز غروش ايستركه بوپاره يى نرده بولملى ؟ يكى مغفل ، پدرى تعقيب ايتسون ، محكمه يه جلب ايله سونمى ديه جكسكز . . بوكا قانون ذره جه مساعد دكل . . بالعكس . . احوال ايشته ميدانده در ، برقاديجغز معصومدر ، هيچ اولمازسه مغدوردر . مغدور مدنيت وسفاهتدر سفالتدر ، حاصلى مغدوردر . بوجهتى هيئت حاكمه ده آكلايور لكن نه ياپسون ، قانون قطعيدر . بركت ويرسون كه (بهرانژه) قانونى امداده يتيشير ، حكامك وجداننه برپارچه سكونت ويرير . بو

قانون مشفق موجبنجه شو مجرمه ینه محکوم اولور، انجق (به رانژه) قانوننـك تطبیقی قیدیله محکوم اولور. یعنی جزا در حال اجرا اولونماز. محکومك باشنده معلق براقیلیر. شـاید جرم تکرر ایدرسه اووقت ایفا قیلنیر. بر مدت معینه ظرفنده تکرر ایتمزسه مجرم کاملاً نجات بولور.

باخصوص بوممـلکتده شوقانونه نه‌قدر مواقع تطبیقیه کوریلیور. کذا کچنلرده (جنوه) قونغره‌سنده مدار بحث اولیوردی بر نوع سـارقلر، فطرةً الی اوزونلر، غیر اختیاری خرسزلر واردرکه فعللرندن پك مسئول اولماسه‌لر کرك. بیوك عائله‌دن برقادین، زنکین برقادین (بون‌مارشه) مغزه‌لری کبی واسع براشـیا وامتعه معرضنه کیدییـور؛ درلو متاعلر باشدن اشـاغی میدانه سرلمش طورییـور. خانم سوق فطرت ایله بلا اختیار، بلا احتیاج بو نلردن برینـه ال اوزا تیرکن یاقه‌یی اله و یر ییـور. فی‌الحقیقه برباقیشه کوره‌شو سرقت بریده سائقهٔ ضرورت‌ایله وقوعه کلمه برخرسزلقدن دها چرکیندر امابوسارقهٔ فوق‌العاده‌یی علی العاده تأدیبـه قویولمق را کوریله‌مز. اولا مسـئلهٔ اختیار، مسئلهٔ مسئولیت وار، ثانیاً ناحق یره برفردی جمعیتك یوکسك بردرجه‌سندن برمنزلهٔ سـفلاسنه تنزیل

خوفی وار . بوحالده (بەرانژه) قانونی رعنا ایشه یارار. جزا مجرمك باشـنده معلق بولونور . جرم تکرر ایدنجه کندیسنی درحال کوستریر .

بو (بر انژه) مجلس اعیـان اعضـاسندن محویت پرست ، مستقیم الاطوار ، کندی حالنده ، فقط عصمت اخلاق خصوصنده طبقی اسکی رومالیلر کبی متعصب بر ذاتدر . صنایع نفیسه نامنه پارسك اوتەسـنده ، بریسنده عرض اولونان چیریل چپلاق سفاهت وشهوانیت تصاـ ویرینی ینه بوقانون تکلیفی ایله منع ایتدیردی. حتی (درت صنعت) نامی التنـده نمایت متناسـب الاندام قیزلری ، قادینلری عریان تشهیر ایتمك ایسـتەین برکروهی تعقیبات عدلیەیه بیـله اوغراتدی . بونك ایچون پك چوق تهاـ جماته اعتراضاته حقاراته هدف اولدی اما وظیفه سـنده دکلدی . جمعیته بورجنی ادا ایتدی . اخلافه کوزل برنام براقدی . برقاچ ارباب اغراضـك نه حکمی اولا بیلیر ؟ افعالیله افتخاره حقلیدر . کاشکی هرفرده حیاتدن بوقدر نعمت نصیب اولسه !

—◦◦◦—

نقش برآب

(ناپولئون) ه دائر

نقش برآب ، عنوان بسیطی خوشمه کیدر . بونکچوندرکه شمدی‌یه قدر بوعنوان آلتنده برقاچ مقاله یازدم . بونلردن بر ایکیسی شو صحیفه‌لرده کوروندی . بویولده یازیلری « نقش برآب » تسمیه ایتمکده محویت دکل ، اصابت وار . اوت ، شو سطرلر صو اوزرینه یازی یازمق کبیدر . وقتیله چوجق ایکن آرناود کوینده آقینتی کنارینه کیدر ، الله اوفاق اوفاق طاشلر آلیر ، برر برر دکزه فیرلاته‌رق سطح آبده نقوش یاپار ، اکلنیردم . اوزمان فکریمه بازیچه بو ایدی . شمدی شو بازیچه‌دها مقبول برکسوه‌یه کیردی ، صفحهٔ مطبوعاته کچدی . نه اولورسه اولسون ، بتون بوتفکرات ، بو مساعی ، بوآمال نقش آبدر . آنجق بو نقشلر برقاچ موجه دن صوکره نابدید اولمادن اول بعض نظرهٔ رغبته انعطاف ایلرسه نه موطلی !

نقش بر آب نه ترجمه‌در ، نه تألیفدر ، سریع بر مطالعه‌نك قالمده، قلممده براقدیغی ایزلردن متشکلدر . مثلا کچنلرده ناپولئونه دائر بر چوق صحیفه‌لر اوقودم . بوصاحب دها بشریتك براستثناسیدر .

هرشیده اساس آرایان ارباب حکمت (ناپولئون)-ده‌کی کلیت دهایی قسماً مسقط رأسنه ، قورسیقه‌نك خارق‌العاده مناظرینه ، طبایعنه ، کونشنه ، طاغنه ، دکزینه ، اورمانه عطف ایدییورلر . شبهه یوق ، بر فطرت غرانك کیف مایشا تجلیسنه بو نوع بدایع طبیعیه نك ده خدمتی اولور . سنه‌لرجه بو یله رنکین ، مخوف ، مشعشع قایالر ، منظره‌لر ایچنده یوارلانان ذکی ، خارقه نمون بر چوجق بو حیات ایله غائب ایتمز قازانیر . آنجق جوهرك ده فضیلتی انکار اولونماملی . . مایه ده قدرت ، مزیت بولونماسه یدی بو کسبی استفاده لر اولمازدی . بو مسئله اوزوندر . بعضیلری : هر تعالی ، هر تجلی وهبیدر دیرلر . بعضیلری‌ده عکسنی ادعا ایدرلر . افراط ایله تفریط ، چونکه حقیقت اورتاده قالیور . ذاتاً هپ بو یله‌در . . بیچاره حقیقتك یری دائما غصب اولونور . بری او طرفه چکر ، او بری بو طرفه . . طوغری یولی کیمسه تعقیب ایتمك ایسته‌مز .

*

* *

هـايدی بو جهت بویله اولسـون . (ناپولئون) طبیعتدن بو صورتله بالغـاً مابلغ فیض آلـسون . لکن بو قدر اولماز ، بوفیض اوتجلی یه کفـایت ایتمز . فرانسـه حکماسـندن بری (مونتني) دییـورکه : بك چـوق انسـانلرده بك لطیف ، بك مکمل خاصـه‌لر واردر . کیمینك فکری ، کیمینك قلبی ، کیمینك نکاهی رنکیندر . فلانده شجاعت ، فلانده ملاحظه ، فلانده تقید برکالدر . لکن بوخواصك جمله‌سنی جامع بر صاحب دها کورمك میسر اولمدی . » (مونتني) اون یدنجی عصر حکماسندندر . ایکی عصر دها صوکره دنیایه کلمش اولسه‌یدی (ناپولئون) ده مکملیت بشریه نك بیـوك بر نمونه سنی کوریردی . چونکه بوداهی اك بیوك افعالی یالکز تصور دکل اجرا ایتمك مزیتنه‌ده مالکدی .

(ناپولئون) ك برقولی وار : « اویله صاندقلری کبی بنـده بك قورسـیقه لی فطرتی یوقدر » ، بعض ارباب تدقیق بوسوزك عکسنی ادعا ایدییورلر : (ناپولئون) ك فضائلندن برچوغنی بوقورسیقه‌لی اولمق خصوصنه عطف ایله‌یورلر . بالاده‌کی تأثیرات طبیعیـه ماده سنی کوردك . بوندن ماعـدا معلومدرکه ، کنج (بوناپارت) ایتالیـا اردولرینه قوماندان اولنجه معیتنده‌کی یاشلی باشلی جنراللر

سویله‌مکه باشلادیلر . فقط حیرت ، چوق کچمه‌دی ، بو آمر شاب بتون اوا ختیارلره کندینی ناصل سودیردی ، سوزینی اوامرینی نه‌خوش کچیردی . کویا قلب بشری سنه‌لرجه تتبع ایله‌مش ، اوقدر کوکللره حکم ایدییوردی . بو مهارت ده قورسیقه‌لی اولمقدن ایلری کلیوردی . معرفت بشر برعلمدرکه مدنیلردن زیاده نیم وحشیلره رعنا معلومدر . بریکیلر انسانك تمایلاتنی ، نواقصنی ، ضعفنی دها ایی بیلیرلر . قورسیقه‌لیلر ایسه اوزمان بویله ایدی ، نیم وحشی ایدی . . بر عائله او برینه دشمن اولوردی . ایکیسندن بری فنا بولونجه‌یه قدر بر مقاتله‌در کیدردی . هرفرد دائما تیقظله تقیدله یاشاردی . اورتاده برجدالدر سورردی . (ناپولئون) ده‌کی طبع جنکجویانه‌یه ، میل و مهارت محاربانه‌یه بوندن موافق سبب اولورمی ؟ مع مافیه زمانك بیوك حکیمی ، (تن) — ادارهٔ حاضره — عنوانلی اثرنده بوسببی قانون وراثتده آرایور ، (ناپولئون) ك اجدادینی تا اون بشنجی عصرده‌کی ایتالیان محاربلرینه قدر چیقاریور ، اورتایه اوزون اوزادی‌یه برشجره ، سلسله قوییور . طبقی (زولا) نك (دوقتور پاسقال) حکایه‌سنده (روغون ماقار) لر ایچون یاپدیغی شجرهٔ نسال کبی . . فقط برمحررك دیدیکی کبی

بونوع آغاجلر او یله نازین ، یاش اولیورلر که نه طرفه ایسته نلسه اوطرفه بالسهوله میل ایدییورلر .

جهانده احوالی ، عاداتی اڭ چوق تدقیق ، محاکمه ، تتبع ، تحقیق اولنان اعاظمڭ بری‌ده بالبع (ناپولئون) ـ در . بو یولده حدسز ، حسابسز خاطره‌لر ، مقاله‌لر کتابلر یازلدی .

بونلردن برچوغی بعض غرائب عادات ، مخصوصات کوستریورلرکه اولدن (بوناپارت) ه خاص ظن اولونیوردی . حال بوکه بالاخره آکلاشلدی ، بوعادتلر ، بو طبیعتلر قورسیقه‌لی اولمقدن منبعث ایمش . آرادن یوز سنه کچدیکی حالده شمدی قورسیقه آطه‌سنه کیداسه ینه بوحالاته تصادف اولونیورمش . . . مثلا بونوع عاداتدن اولمق اوزره (ناپولئون) اڭ زیاده طاووق یرمش ، یمکی یریمز باشقه‌لرینڭ بتیرمسنی بکله‌مزدن سفره‌دن فیرلارمش ، آز شراب ایچرمش ، یمکلردن هیچ شکایت ایتمیه‌رك نه ویریرلرسه یرمش ... هپ قورسیقه عاداتی ..

طرز حکایه ده مکتب حقیقیونڭ اعاظمندن عد اولونان (استاندال) دییورکه : (ناپولئون) طبعاً والده‌سنه بکزه‌یور . ایمپراطورڭ خارق‌العاده برفطرتی وار . نه زمان ایسته‌سه اوزمان اویویور . فقط آننه‌سی‌ده

بویله ایدی . ذاتاً مدنیت حاضره‌نك ایجاباتنـه آلیشمایان بالجمله قورسیقه‌لیلرده بویله‌در . اویقوده سهولت ، یقظه‌ده سهولت ، یمکده ، ایچمکده سهولت ، آه فقط بونلر هپ خواص طبیعیـهٔ بشریه دندر . حیـات مدنیه‌نك سـیئهٔ ضرورتی بوطبیعتی اخـلال ایله‌یور . چوللری کزدم ، بدویلرله بولوندم ، کویلیلرله یاتدم ، قالقدم ... بودیارده اولدیغی کبی او یقوسزلق ، اشـتهاسزلق هیـچ کوزیمـه ایلیشمدی . هرکس ایسته‌دیکی زمان یاتیور ، اویویور ، ایسته‌دیکی زمان قالقیور ییوردی . هیـچ برفرد یوقدی‌که او یومق ایچـون (مورفین) آراسـون ، یمك ایچـون (آبسـنت) ایچسـون . . . چهرهٔ تمدنك بوکریزلرینی سچنجه ، تمییز ایدنجه انسـانی بر دوشـونجه‌در آلیور . هیـچ خاطرمدن چیقماز : ولایتلریمزدن برنده ایدی .. برکره یولجیلقده کیجه صباحه قدر آتلریمزی سوردك .. صباحلین برطاغ کنارنده لطیف برکویه ایندك : وکویده بر صو واردی‌که آغستوس آینده بیـله بوز کبی ایدی . بوصوبی ایچدك ، یمکی یدك . . بر آغاج آلتنـده اویقویه طالدق . اوچ سـاعت صوکره او یانجه قارنمز ینه طبل ظورناچالیوردی. حاصلی ایستدیکمز وقت اوییور، ییور، ایچیوردق . حرکاتمز باشـدن آشـاغی کایشی کوزلدی .

داناً بوممالكتـده هركس بويله ياپيوردى . شمدى شو حياتى پارسك اطباسنه آكلاتسه‌م ، بونكله برابر او زمان طورب كبى صاغلام ياشاديغمى ده سويله‌سه‌م سوزيمه ايناميزلر ، فناً محالدر ديرلر .. اوح ، جانم فن ! بعضاً اويله پوطلر قيرارسك‌كه (افلاس علوم) ديه باغيرانلره پك چوق نقطه‌لرجه حق ويردير يرسك . مدنيتدن مقصود رفاهيت بشريه ايسه (بيتاس) قريه‌سنده‌بولديغم رفاهيت حياتى پارسده (روچيلد) اولسه‌م زور بولورم . ايشته برمسئله كه حل ايدنه عشق اولسون .. شويله بويله مدنيت اويله بركوبى پى در پى بويله برشهره تحويل ايتمكدن عبارت قاليوركه بوده برچوق بيچاره‌لرك حضورينى مادةً ومعناً اخلالدن عبارت دكلميدر ؟

صدددن ديشارى چيقدم دكلى ، ينه (ناپوئون) ه كله‌يم .. ايمپراطورك عادتلرندن برى ده خدمتجيلرينى دوكمكدى . بونكله برابر بونلره قاشى اوقات سائره‌ده اكثريا رفق ونوازش كوستريور ، صميميتده بولونيور . برطرفدن او شدت ، ديكر جهتدن بوملايمت قورسيقا عاداتندندر . (ناپوئون) پدرندن ، عائله‌سندن بويله كوردى . حتى ايمپراطورلغنده بيله اقرباسيله منازعه‌لرى چوقدى . مع مافيه فطرتنده برعائله محبتى ، برعائله ميلى

واردی‌كه صرف قورسیقه‌لی اولمقدن منبعث ایدی .

*
* *

(ناپولئون) ك بر عادتی ده النده بر چاقی دائما اوطوردیغی اعلا جوز قولتوغی یونتار طور یرمش ، بو خصلت مخربانه ده صرف قورسیقه محصولی ایمش . چوجق ایكن الده بیچاق اورمانلرده ، باغچه‌لرده كسمكه یونتمغه آلیشان ایمپراطور بو طبیعت ثانیه‌دن بردرلو واز كچه‌میور . سیاحیندن بری نقل ایله‌یور . قورسیقه آطه‌سنده ، (آزاقسیو) ده بتون آغاجلر باغچه‌لرده‌كی قاپاپه‌لر كسیك ، كرتیك ایچنده ایمش ، دیمك بو فطرت علی‌العموم قورسیقه‌لیلره خاصدر .

(ناپولئون) ك والده‌سنه و بالجمله قادینلره قارشی حرمتسزلكی مشهوردر . مادام (استائل) ه معامله‌سنی بیلیورز . ایشته بوخوی ده قورسیقه ثمره‌سیدر . قورسیقه‌ده قادینلرك هان حكمی یوق كبی ایمش . بر والده‌یه قاچ چوجغكز وار — دییه صوریلنجه چوجقدن مقصد اركك اولاد ایمش ، قیزلر حسابه كیرمه‌یور ، برقادینك درت قیزی اولسه‌ده هیچ اوغلی اولماسه — چوجغم یوق . . . آنجق درت قیزم وار — جوابنی ویرییور .

پرنس (مترنيخ) خاطراتنده دييوركه، (ناپولئون) آغزندن برقادينه قارشى اصلا بر التفات ايشيدلمه‌دى. بوسوز بر دوست لساننده‌ن چيقمامش اولسه بيله ينه بر حقيقت اولابيلير. چونكه قورسيقه‌ده تربيه بويله‌در. بو تربيه ايسه فطرتده اوقدر يرطوتيوركه (ناپولئون) كبى قوجه برداهى بيله بوكا قارشى كله‌ميور. ينه بر تربيه سائقه‌سيله ايمپراطور همان هيچ كولمز، شطارت، سونج نه‌در بيلمز ايمش، خفتدن، حوپپه‌القدن صوك درجه خدته كليرمش.. هپ قورسيقه خصائلى..

دها تخفى اعلا خطيب، كاتب اولديغى حالده فرانسزجه‌يى فنا تلفظ ايدرمش، يالكز كاتب دكل شاعر ايمش ده. بوندن بر قاچ سنه اول المه بر بيوك مجموعهٔ اشعار كچدى‌كه (ناپولئون) نك مكتبده ايكن سويله‌ديكى بر شعرى محتوى ايدى. بو شعر نه‌دن باحثدى بيلير-ميسكز؟ بركوپكدن قاپلان كبى بركوپكدن، بويله نظمه مقتدر اولسه بيله (ناپولئون) غريب غريب تلفظ خطالرى ياپيورمش. مثلا (session) يرينه (section) كذا (point culminant) ديه‌جكى يرده (point fulminant) و (amnistie) يه بدل ايسه (armistice)، نهايت rentes viagères ايچونده rentes voyagères دييورمش.

غربی شوکه حالاً بتون بو خطیئات لفظیه قورسیقه‌ده شایع ایمش ، اوراده متصل بویله تلفظ ایدرلر ، طوریرلر ایمش . (ناپوئون) ه دائر الك درین تدقیقات یوروتن مورخ شهیر (تن) شو حکمی ویرییور : « ناپوئون بردعوی وکیلی اولدیغی قدر بر ضابط ، بر عسکر ، بر اداره آدمیدر » بوکا تعجب ایتمه‌ملی . چونکه قورسیقه‌لیلر مهارت نطقیه ، انتظام ، اداره ، شجاعت وبسالت ایله معروفدرلر . (ناپوئون) قورسیقه قومنك الك مکمل ، الك خاص ، الك کزیده برغنجه‌سیدرکه بو خواص قومیه‌نك بالطبع کافه‌سنی الك واسع صورتده حائزدر .

شو غریبه‌یه‌ده دقت بیورلسون . مثلا (١٨١٣) ده (درسد) ده (مترنیخ) ایله برابر اولدیغی زمان وقوعه کلدیکی کبی (ناپولیون) حدت ایدنجه کلاهنی یره آتار ، حتی آیاغیله دورتر ، ایترمش . برسیاح مدقق دییورکه : اخیراً قورسیقه‌ده براختیار ایله مباحثه ایدییوردق . حریف (ناپولئون) ك علیهنده‌کی بیانا تمدن حدته کلدی ، باغیردی ، سرپوشنی یره آتدی ، آیاغیله چیکنه‌دی .

دیمك طبقی (ناپولئون) کبی یاپمش ، حاصلی جهانی

حیرتده براقان برداهی حرب خصائل خارق العادهسندن یك چوغنك منبعی قورسیقه دن . مسقط رأسندن آلیور . مع مافیه ایش آنلری آلمقده دكل ، بو درجهٔ بلنده رفع ایلمكده در كه ایشته حكمت شئونات جلوهٔ ابهامنی بو نقطهده كوسترییور .

پارس خاطره‌لری

(پورت سن مارتن) تیاتروسنده بر اویون ژان قالو — (قوکلن) لر

متوالیاً اقدامه کوندردیکم هفته مکتوبلری شئونات مدنیه‌دن علی‌الاطلاق باحث ، شخصی اولمقدن زیاده عمومیدرلر . حال بوکه بوشهر دلاراده مخابر حقیر اویله وقوعات شخصیه‌یه تصادف ایله یورم‌که بونلر ایجابنه کوره شو مخابرانده یر طوتسه ظن ایدرم قارئین کرامجه موجب عبرت واستفاده اولور . ذاتاً مسلك ومقصد عاجزانه‌مه هفته‌ده برمخابره ، برمکتوب آز کلیور . بناء علیه هفته مکتوبلرینه برده (پارس خاطره‌لری) علاوه ایتمك اقتضا ایدییور .

پارس خاطره‌لری ، ثمرهٔ مطالعات دکل فقط محصول مشاهداتدر . محرر ناچیزك محصول مشاهداتیدر . بونلرك ایچنده بلکه بی لزوملری اولور ، نه‌حکمی وار ؟

بر شاعر خوشگو مزك دیدیكی كبی : خذما صفا دع ما كدر... طبایع مختلفدر، بویله مسائلده انتخاب مشكلدر. برقلم قصیر حالنه باقادن سزه اتك انك شوبستان معرفتدن ثمرات كتیر بیور . چوروكلرینی ، خاملرینی بر طرفه آتار، ایشه یارارلرینی آلیرسكز.. (پارس خاطره‌لری)نك همشهریلرمزه ایكنجی یولده بر خدمتی ده اولور . بو صحیفه‌لر ممكندر برقلاووزیرینه‌ده كچر. مثلا فلان مسلكده فلان مشربده بر اویون كورمك ایچون پارسك هانكی تیاتروسنه كیتملی نه‌یولده ، ناصل كیتملی ، معاملات ومناسبات نه‌درلودر ، كذا ادبادن ، فضلادن ، مؤلفیندن فلان ذات صورت خصوصیه‌ده نه‌در ، ناصلدر، نه وجه ایله‌در؟ مشاهدات شخصیه یه استناداً بسط اولونان بومطالعات باطبع هم طوغری ، هم مفید اولور .

دون كلبهٔ حقیرانه‌مه كیررکن مردیواندن احبادن برینه راست كلدم . بنی آرایور ، بولامایجه مضطرباً دونیورمش . بوتصادف خوشنه كیتدی : « هایدی ایشك یوقسه برابر كیدر یمك یرز . صوكره (پورت سن مارتن) تیاتروسنده (ژان قالو) اویوننی سیر ایدرز . ایشته مؤلفدن بكا برتلغراف كلدی . بزم ایچون بوكیجه تیاتروده ایكی قولتوق حاضر ایمش » دیدی . بویله بر

تکلیف نعیمی قبول ایتمه‌مك ممکنمی ؟ (پورت سن‌مارتن) برنجی درجه‌ده برتیاترو... (ژان قالو) اعلا براویون... بوتیاترو وقتیله (آلکساندر دوما) نك تأسیس ایتدیکی معروف (تئاترایستوریق) ك بروجه منقلبی ایسه‌ده شو صوك زمانلرده پك بیوك اهمیت کسب ایتدی. چونکه بیوك (قوکلن) کبی طرز مخصوصنجه شودورده اك مشهور براویونجینك زیر اداره‌سنه کیردی. کبار عالمك بر نزهتکاهی اولدی. اوقدرکه امثالی پك چوق دفعه‌لر کولکه‌ده براقدی.

بیوك (قوکلن) کچن سنه‌یه قدر فرانسز تیاتروسنده اوینایوردی. (مولیه‌ر) اك رنکین اثرلرنده بیوك موقعلر اشغال ایدییوردی. دیرکن بردنبره اوصحنه‌دن چکلدی. (پورت سن مارتن) ه کچدی. چونکه بوساحه فکرنجه دها واسعدی. بوراده ایسته‌دیکی اویونلری اوینایه بیلیر تماشایی آرزوسنه کوره تقلیب وتدویر ایلردی.. سربستیٔ اطوار وحرکاتی اوته‌ده غایت محدود بریده ایسه فوق‌الحد ممدود ایدی. کچن سنه (ساردو) نك (ترمیدور) یله، شاعر وطنپرور (پول ده‌رولد) ك (دوکه غان) یله بومطالعالك اصابتنی اثبات ایتدی، سورکلی موفقیتلر قازاندی. لکن فرانسز تیاتروسی ایشه قاریشدی، بو

نشـئه‌یی ، بو آهنکی اخلال ایله دی . معلومیا (قومه‌دی
فرانسه‌ز) فرانسه‌نك ، بلکه‌دی بتون عالمك بر تماشا کاه
مشهوریدرکه — (مولیه‌ر) ك اوی — اقبیله معروفدر ،
نیم رسمیدر . چونکه مدیرینی حکومت نصب ایلر ،
بوندن ماعدا مصارفی‌ده قسماً حکومت تسویه ایلر .
(قومه‌دی فرانسه‌ز) ، اویونجیلر ینه طواغون معاش
ویردکدن ماعدا برمدت متمادیه خدمتدن صوکره ، تقاعد
وسائره صورتیله کای اکرامیه‌لرده دخی بولونور . ایشته
(قوکلن) ده خدمات مسبوقه‌سنه بناءً بویولده اکراماته
مظهر اولمشدی . . انجق بوقدر تلطیفاته قارشی برنظام ،
بر معاهده موجبنجه بوتیـا ترونك اویونجیلری اوزرنده
بیـوك برحقی اولیور . اوده شـاید بونلردن بری بویله
سنه‌لرجه خدمتله معاشلر ، سرمایه‌لر ، حصه‌لر قازاندقدن
صوکره بوتماشا کاهی ترك ایتمکله قالقیشیرسه پارسلك باشقه بر
صحنه‌سنده اوینامامغه یاولایاته وممالك اجنبیه‌یه لعبیاته کیتمکه ،
یاخود بوسبوتون بومسلکدن چکلمکه مجبوردر . (قوکلن)
بومعاهده‌یی آیاق آلتنه آلمق ایسته دی . (قومه‌دی فرا ـ
نسه‌ز) دن چیقدی ، استعفا ایتدی . (پورت سن
مارتن) ده ، ینه پارسده اوینامغه باشلادی . ایش
محاکمه‌یه دوشـدی . محکمه (قوکلن) ی حقسز چیقار

دی . معـاهدهٔ واقعه‌یه هرمخالفتنده فرانسز تیاتروسـنه بش یوز ، بالاخره بیك فرانق تضمینات اعطاسنه محکوم ایتدی . (قوکان) برایکی کره بوجزایی ویردی . لکن باقدی‌که باشـه چیقاجق شی دکل . اوینـامقدن فراغت ایله‌دی . بوسفر اویونجینك دوستلری ، مفتونلری ایشه قاریشدی. بودرجه ماهر برصاحب صنعتی اجرای مهارت وصـنعتدن منع ایتمك عمومك جاننی صیقدی . دیرکن بوحسـیات عمومیه‌یه اشتراك ایدن معارف ناظری نظا-منامه‌نك بربندندن استفاده ایله مسئله‌یه بر چاره بولدی . بونی‌ده هرایکی طرفه طوعاً وکرهاً قبول ایتـدیردی . ناظرك حکمنه کوره (١٨٩٩) تاریخنـه قدر (قوکان) ینه (پورت سن مارتن) تیاتروسـنده قالیور . انجق بو مدت ایچون (قومه‌دی فرانسه‌ز) ه بر مقدار تضمینات ویرییور ، یعنی عائدات قدیمه‌سندن برقسمنی ترك ایله‌یور. بو تاریخدن صوکره ایسه بوسبوتون بوایکنجی تماشاکاهه یعنی لانهٔ قدیمنه کیرییور . شـو مشکلك بوصورتله فصلی (قوکان) طرفدارلرینك شوقنی موجب اولدی. (ژان قالو) اویونی‌ده بوشوقك ایلك ثمره سیدر .

بو اثر تاریخـدن بر پارچـه‌در . (ژان قالو) اون آلتنجی عصر افرادندن بریدر . بوذات بیوك برعائله‌دن

ایمش ، فقط فطرتنك سوقیله هوا نیاکه دوشمش . نهایت مزاحه اوارق بویولده غایت معروف بر رسلم اولمش . . . تاریخك بوفصلنی اوچ کنج مؤلف برصورت جدیده‌یه قلب ایله شواویونی وجوده کتیریرلر ، اون ایکی پرده تشکیل ایدرلر . . برکون کیدر ، (قوکان) ی بولور اثرلرینی تقدیم ایدرلر .

برچوق مذاکره ، مشاوره‌دن صوکره اون ایکی پرده بشقه تنزیل ایدلمك شرطیله اثرمظهر قبول اولور . ایشته بووجه ایله (پورت سن مارتن) تماشاکاهنه قوبور.

بواویون بنده تخف برتأثیر براقدی. تشبیه برپارچه باباغیدر ، فقط ضرری یوق ، طوغریدر : بعض یمکلر واردر ، وجوده باکه هیچ یاردیم ایتمزلر . مثلا الماسیه وامثالی کبی . . مع مافیه ینه خوشه کیدرلر . اشتها ایله اکل اولو نورلر . ایشته بواثرده اویله‌در . بو منظره‌دن فکردن زیاده کوز خوشلا نسه کرکدر . نه اولورسه اولسون ، بو تماشادن انسان محظوظ اولیور . برنجی پرده قالقیور : نظرده بر لوقانطه ، برکویلی لوقانطه سی ، برنوع الافرانغه خان پیدا اولیور. (ژال قالو) باباسندن قاچمش آیرلمش بو خانده سر بستانه ، سرسریانه ذوق وطربله یاشایور ، بورجه کیرییور، سفاهته دالیور. باباسی

(ژان قالو) مشهور برجنرالدرکه جوارده برشهرده اقامت ایله‌یور. دیرکن بوکویدن برآلای چنکانه‌لر کچیور اویون، ذوق ، صفا . . ایچلرنده کوزل کوزل قیزلر ، فالجیلر آیجیلر وار . اوکلرنده ایسه قوص قوجه برآیی . . . بوحیوانك آدی (باتیست) . . . طبیعی برانسان ، بر اویونجی آیی شکلنه کیرمش ، لکن اوقدر مهارتله ایفای وظیفه ایله‌یورکه شو تقلید زور تفریق اولونیور (ژان قالو) بوچنکانه‌لری کورنجه مستغرق حظوظ اولیور ضیافتلر ویرییور . برقات دها بورجه باتیور . دیرکن بواثناده برچنکانه قیزینه عبایی یاقیور. قیزده (ژان قالو) یی سوییور . بریکی اوبرینك رسمنی یاپیور . اوته‌کی بونك طالعنه فالنه باقیور . بواثناده (ژان قالو) نك مربیسی، معلمی کلیور : (بیلبوس) . . مشرب فیلسوفانه صاحبی برذات بونکله برابر تلمیذینی جاندن سوییور . بتون بوسیاحتلرده آرقه‌سندن تعقیب ایله‌یور. هرسقوطده امدادینه یتشیور: بو (بیلبوس) اویونی ایفا ایدن (قوکان) ك اوغلی (ژان قوکان) . الولد سرابیه قول معروفی ایشته بومحلده صرف ایدلملیدر . چونکه اوغلی ده بابا قدر صنعتنده مهارت کوستریور . عاقبت (ژان قالو) نك پدری مارشال (ژان قالو) ده اورایه کلیور . اوغلی

اطاعته دعوت ایله‌یور . بویله حاللردن واز کچمکه ، خانه پدره ، سالك عسکری‌یه کله‌رك عمجه زاده‌لرندن برقیزله ازدواجه سوق ایدییور. بوحیات چوجغك فکرینه تماماً مخالف اما نه یاپسون . پدرینه اطاعت ایتمه‌سه داینلرك النه دوشه‌جك. حبسه کیره‌جك. . . اوحالده برطرفدن محبس دیکر طرفدن ازدواج... بوایکی درددن برینك اختیاری اقتضا ایدییور. (بیابوس) لـ ابرامیله ایکنجی شقی اختیار ایله‌یور .

ایکنجی پرده آچیلنجه منظره جداً لطیف، ماره‌شالك قوناغنده برصالون . . فوج فوج ارککلر ، قادینلر رقص ایدییورلر . لکن اون آلتنجی عصره مخصوص بر رقص ظریف که آدینه (پاوان) دییورلر . قیافتلره . البسه‌یه ، تزییناته باقنجه بودرجه مصرفه شاشمامق ممکن دکل . . موقع باشدن باشه زیینت ایچنده ، . . مدعولر ، رقاصلر ، رقاصه‌لر ایسه مزین، سراپا مزین. . بو ایکنجی پرده اثرك ثروت زینت جهتیله احتشامنی صوك درجه‌یه واردیرییور. (ژان قالو) عمجه زاده‌سیله بالضروره اوله‌نیو، بونکچون سوز کسلمك اوزره اما بوایکی کنج بربرلرندن همان نفرت ایدییورلر . . بر اوطه‌ده باش باشه قالنجه یکدیکرندن صیقیلیورلر . هیچ بر بحث محاوره بولامایورلر . چونکه

اوغلان چنكانه قيزيني سـوييور . قيز ايسـه مارشـالك
ياورلرندن برينه عاشـق . . بو حقيقت ميدانه چيقيور .
(ژان قالو) قيزى عاشقنه اعاده ايتمك ايسـته يور . فقط
كيفيتى ماره شـاله ناصل آچملى . . بومشكل وظيفه‌يه كيمى
مأمور ايتملى . . اوغلان بوايشى درعهد ايله‌مك فكرينه
دوشـيور . (بيلبوس) قيامت قوپارييو . . دليميسـك ،
اولماز اولماز ديه باغيرييور . قيز ، صوكره عاشقى خاطره
كليور ، (بيلبوس) بونلره‌ده مخالفت ايله‌يور . اويله ايسه
بوايش ايچون سندن باشقه كيمسه قالمايور ديه اوچ كنج
بردن معاملك باشنه اوشوشيورلر . (بيلبوس) — بنمى ؟
اه كوسترمه‌سون ، الله يازديسه بوز سـون ، ديـه فرياد
ايدييور ، تتره‌يور ، ماره شالك حدتنى كوز اوكنه كتير -
ييور . . بولوحه‌ده جداً كولونجدر . (بيلبوس) آرانمقله
بولونماز مضحـك بر نمونه‌در . نهايت قاباق بوبيچـاره‌نك
باشنه پاطلايور . حقيقتى ماره‌شاله بوعرض ايدييـور . .
امانه عرض ايديش . . كلمه‌لر حريفك بوغازندن چيقما -
يور ، چيقـامايور . . بر ككه له‌مه‌در كيدييـور . بركت
ويرسـونكه بواثنـاده (ژان قالو) ايچرى كيرييـورده
باباسنى ايشـدن آكاه ايله‌يور . ماره شـالده حدتك حد
وحسـابى يوق . بو حدتدركه آدمجغزه اوغلنه قارشى —

اولمك، ضابط اولمق ایسته‌مه‌یورسك. چونكه عسكرلكدن قورقیورسك .. آلچاق. — دیدیریـیور. بوكلمه زواللی كنجه ییلدیرم كبی تأثیر ایدیـیور. (ژان قالو) حقیقةً صاحب فضیلت، مرد بر شابدر. بو تحقیره تحمل ایده‌میور. نفر اوله‌رق عسـكره كیرمكی، بویله‌جه محاربه‌یه كیتمكی باباسنه تكلیف ایله‌یور. بو تكلیف مع الممنونیه قبول اولونیور. ژان قالو (غاریـیه‌ل) اسمنده بر یوزباشـینك بلوكنه ویریلیور. لكن تصادف، بو غاریـیه‌ل ایله (ژان قالو) آراسنده وقتیله برماجرا كچمش، كنج عسكر زمانیله بر مبارزه‌ده بوضابطی مغلوب ومحجوب ایتمش .. بونكچون بو وسیله ایله ضابط نفردن انتقام چاره‌لرینی دوشونیور. ذاتاً بوضابط فرانسه خدمت عسكریه‌سنه صیقشمش بر ایتالیان جاسـوسیدر، معیتنده (روفینه‌للی) اسمنده بر ملازم واردركه بوده ایكنجی برایتـالیان جاسوسیدر. بو روفینه‌للی‌یی بیـوك قوكلن اوینایور. حریف ایتـالیان شیوه‌سنی، ایتالیان تلفظنی اویله تقلید ایله‌یوركه حاضرون كولمكدن قاتیلیور.

اوچنجی پرده برمحاربه جواری عرض أیله‌یور. بر دكرمن كنارنده بر بلوك عسكر سلاحلری چاتمش نوبت بكله‌یورلر. (ژان قالو) شجاعتنه مبنی بو بلوكك چاوشی

اولمش . . لکن حالا انتقام المق ایچون یوز باشی برفرصته انتظار ایله‌یور . عسکرلر گاه تقسیم غنائم ایدییورلر ، گاه گزینیورلر . . دکرمن قوص قوجه بر یل دکرمنی متصل دونیور . . شمدی‌یه قدر هیچ بر تیاترووده بونوع واسع تزیینات منظورم اولمادی .

بوصیره‌لرده معهود چنگانه‌لر گروهی آییلرله ، چادرلریله بوسمته اوغرایورلر ، (ژان قالو) بی کوریر کورمز صیچرایور ، سویندیورلر . . بر یار قدیم . . بوحریفلرده مدنیلردن زیاده آثار حقیقت ، بوی وفا وار . حقوق ماضی‌یی اونوتمایورلر . لکن ایچلرندن اوگوزل قیز ، او (ریچا) یوق . . (ژان قالو) معلومات آلیور ایلك تلاقیدن ، تصادفدن بری بوقیزجغز مسرت وشطارتی غائب ایتمش ، یمیور ، ایچمه یور ، اویله ساکن ساکن قیرلرده گوشه‌لرده طولاشیورمش.. دمینده ینه گروهدن آیریله‌رق ایسسز برطرفه چکلمش ، مع مافیه جوارده ایمش. . عشق علائمی ، (ژان قالو) نك محبتی . . بوخبر گنج عسکری متأثر ، متحسس ، غرامنی تزیید ایدییور . . بوکوچه‌بەلر کیدوب‌ده شو تصادفی اکلاتدقدن صوکره (ریچا) قوشه قوشه کلیور ، عاشق معشوقنی بولیور . سویشمه‌لر ، اوپوشمه‌لر . . بو فصل اولدقجه شاعرانه‌در..

ذاتاً ایلك تلاقی‌ده بویله شاعرانه ایدی . . (ریچا) نك چنکانه حیاتی ، عالمی تصویری ، تعریفی واردی . جداً رنکین ایدی . بایرلرده ، چایرلرده یاتمق ، یووارلانمق . . کیجه اویورکن کوکبلری وداعلامق ، سلاملامق طبعی تحسسه دوشوریپوردی .

ایکی سودا زده‌نك بوملاقاتی اثناسنده یوز باشی (غاربیه‌ل) اورتایه چیقیور — وای ، کیمدر او ! . . بلوکك چاوشی نوبت زمانی بر آلفته ایله بویله فضاحتده بولونسون . . تکدیر ، توبیخ . . قیزی تحقیر ، ضرب . . بو درجه حقارته چاوش دایانامیور . ضابطنه ال قالدیر . یور . . بو اثناده ماره شال‌ده کلیور ، وقعه‌دن خبردار اولیور . عسکرلکجه بیوك برجنایت دیمك . . (ژان‌قالو) چاوش ایرتسی کونی دیوان حربه نقل ایدلمك او زره دکرمنه حبس اولونیور . حال فنا ، چونکه بویله مسائل عسکریه‌ده دیوان حربك حکمی اکثریتله اعدامدر . ماره‌شال ایسه ایشك اهمیتنه بناءً اوغلنه هیچ مرحمت ایتمیور ، یاخود ایده میور . . یالکز دمیندن تحف براشکه بینه‌رك بو تحصنکاهه کان (بیابوس) دکرمنك قاپوسنده آغلایور . یووارلانیور . نوتجی معهود (روفینه‌للی) دن شسنا کردیی کورمك ایچون تضرعاتد ، بولونیور . فقط

فائده یوق. (ریچا) نك اخباریله جوارده کزینن چنکانه‌لر ماو قعـدن خبر آلیور ، اوصـولجه جق کلیور ، دکرمنی حرکته قوییور ، یلپازه‌لره صـاریله‌رق برر برر ایچری کیرییور ، (ژان قالو) یی قاچیر ییـورلر .. ایشـته کوز ایچون غایة الغـایه لطیف برغدا : دکرمنـك حرکتی ، یلپازه‌نك هر دالنه بر انسـان آصـلمش دال دونه دونه پنجره‌نك حذاسـنه کلنجه ایچری صـیچرایورلر .. ینـه بویله‌جه عودت ایدرك (ژان قالو) یی قورتارییورلر .

دردنجی پرده بر اورمان کوستریور .. همان صحیح دینیله‌جك مرتبـه‌ده قوص قوجـه آغاجلر .. اوتلر .. (روفینه‌للی) بر بلوك عسکر ایله بورالری طولاشـیور . چنکانه‌لری ، فراری‌یی آرایور .

بوصـیره‌ده یوزباشی (غاربیـه‌ل) دن‌ده بعض امور جاسوسانه‌یه ، یعنی فرانسه اردوسنك حرکاتنی ایتالیانلره افشایه‌دائر تعلیمات آلیور . بوایش ایچون بلوکی تفتیشاته کوندرمك ، بوایسسز مشـجره‌ده بر کویلی‌یی بکله‌مك لازم کلیور .. ایشـته بو انتـظار ، (روفینه‌للی) نك شـو حالی اثرك الك مضحـك ، الك کوزل پارچه‌سـیدر . (قوکلن) وار قوت مضحکه بازیسنی کوسـتر ییور . بو صمت وسکونتك قلبنه القا ایتدیکی خوف وخشیتی رعنا

ارائه ایله‌یور . گاه اوکسـو ریـیور ، گاه تتره‌یور ، گاه باغیرییور ، برصدا ایله خلجانه دوشیور ، رنکدن رنکه کیرییور ، برخفیف روزکار ایله پوصله‌یی شـاشیرییور ، نه‌یاپاجغنی بیلمه‌یور . مهـارت صـنعت‌ده بونلره دیرلر . بویله حقائق ابداع ایتملی ، اقوال وحرکاتی احکام روحیه‌یه تطبیق ایله‌ملی . . حیرت ! بواثنـاده آغاچلردن برر برر آدملر اینیورلر . . معهـود چنکانه‌لر . . ینـه حیرت ! ایچلرنده (ژان قالو) . . دهـا تحفی معلم (بیـلبوس) وار . هرایکیسی‌ده اورنکی ، اوقیافتی آلمش ، اورتاده‌کی آغاچدن اولاکوچبـه‌نك آییسی ، (باتیسـت) اینیور . یاواش یاواش (روفینه‌للی) نك یانته کیدییور ، اوطور - ییور. حریفك ذاتاً دهشت سکونتدن اودی پاطلایوردی . بودب مدهشی کوریر کورمز بر فریاددر قوپاریـیور . نه‌ایسه ، چنکانه‌لر کلیورلر . اطرافنی صاریورلر . لکن (ژان قالو) یوقاریدن تکمیل لاقیردیلری ایشیتدی ، اهانت وخیانتی آکلادی . حمیةً غلیانه کلدی . . (روفینه‌للی) یی تضییقه باشلایور ، اسرار جاسـوسانه‌یی آله‌رق باباسـنه ، مملکتنه خدمت ایتمك ، خائنلری میدانه چیقارمق ایسته یور . (روفینه‌للی) تردد ایله‌یور ، جواب ویرمـه‌یور . دیرکن هپ چکیلیوریـیور ، حریفی بلالی (باتیست) ایله

براقيورلر . . آيي قوللي ، قويروغني صاللايه يانكه كلنجه بيچاره خائن خائفده چيغلقلرك بيكي برپارهيه ! . . (قوكلن) ك بوصيرهده آييدن قاچهرق براغاچه طيرمانشي وار . . حقيقةً بوطور صنعت مضحكهنك ذروهسيدر . مجلس تكرار انعقاد ايدييور . (روفينهللي) افشاي سره قائل اوليور . انجق (بيلبوس) ه دييوركه : « بنم يرمده شايد سن اولايدك نهياپاردك ؟ اوده « درت سببه مبني حقيقتي سويلردم . . برنجي سبب . . » ديرديمز (روفينهللي): اوتهكيلره حاجت يوق ، اوتهكيلره حاجت يوق ! . دييه باغيرييور .

الكلام يجر الكلام يا الشئ بالشئ يذكر ، ياخود الحديث شئون . . حاصلي نه ديرسهكز دييكز . . بحث اوزادي . بلكه قارئين كرامه كلال كلير . . اختصار اقتضا ايدييور . بشنجي پرده تعقيبات ، محاربات ، مبارزات ايله باشلايور ، اويله دوام ايديور ، اويله بتيور . (غارييهل) بو اثناده اوريليور . اوليور . (روفينه للي) برمعتاد طريق اهانته صاپيور ، غالبلر طرفنه كچيور . فرانسزلر ايتاليانلري مغلوب ايدييور ، مظفر اوليورلر . بوظفره طرف طرق خدمت ايدن (ژان قالو) چاوش ايله چنكانه قيزي (ريچا) ده مارهشالك امريله ، تكليفيله بربرينه واريور ، مراملرينه سعادتلرينه ايرييورلر .

بواویونی بتـون منقدین اکلنجـه‌لی بولدیلر . فقط ایشته اوقدر . . تیاترودن مقصـد یالکز اکلنجه‌میدر ! بویله اولورسـه طفلانه اولور . اکثریت بویله منـاظره اکلنمك ایچون دکل . عبرت واسـتفاده ایچـون کیدر . کورمدیکم شـیلری کوردم . رقصـلر ، دکرمنلر ، بویله صنعی اورمانلر حاصلی بتون بوتزیینات بنی غشی ایتدی. بر مدت ذوقی اوقشادی . لکن شمدی شویله دوشو - نیـورم نرده بر (اوتللو) ، نرده بر (هاملت) ، حتی نرده بر (محب نسوان) وامثالی، نرده بواویون، دییورم. کوزلرمی قاپایـنجـه فکراً اور منـاظره دالیورم . بربکنی اونوتیـورم . (قوکان) بوسفر بزی سـاده کولدردی . لکن دیکر سفرلر هم کولدیرییور. هم دوشوندیرییوردی. اولا بیلیرکه پارس خلقی شمدی‌یه قدر بونوع منظره‌لرك کونا کونی کورمش، جدیتدن غنا کتیرمشدر . . انکچون زمین زمین بو مزاحی بلکه خوش بولور . نه مـه کرك ، بز هنوز بو حاله کلمه‌دن بزه (قومه‌دی فرانسـه‌ز) ده‌کی ، (اوده ئون) ده‌کی او یونلر کبی فلسـفه لر ، حقیقتـلر مقتضیدر . مطالعاتمزی موافق بولورلر ، تشویق بیوریر- لرسه شمدیدن صوکره صیره‌سی کلدکجه بونلرك‌ده زبده‌سنی تاریخچه‌سنی عرض ایلرز .

احوال خصوصیهٔ ادبایه مراق ، اسبابی ، ادبای خیالیون ، (آلفرەد دوموسه) (ژورژسان) ، (ویقتور هوغو) (سنت بوو) ... خصوصیتلری مخابرەلری ، شهرت آفتدر

فرانسەده زمانه خلقنده ادبای عصرك مخفی ، غیر مخفی ، صمیمی ، غیر صمیمی ، حاصلی بالجمله احوال خصوصیەسنه دائر اویله شدید بر تجسس ، بر مراق وارکه انسانه حیرت ویرییور . (ویقتور هوغو) نه ایدی ، ناصلدی ، نه هوسله ، نه مشربله یاشایوردی ، بوقدرله اکتفا اولونمایور . ایلری کیدیلیور ، تجسسات خسیسەیه دوشولیور . خصوصیتك اك چرکین کوشەلری ، حیات عائلەنك اك مستور کریزلری قاریشدیریلیور ، قاریشدیریلیورده اخلاق وآدابه منافی نشریاته ، قیل وقاللره قدر واریلیور ، ناحق یره اك بیوك شرفلره ، شهرتلره نقیصه ایراث ایدیلیور . بوحالك سببی نەدر ؟ ادبیات قدیمەده هیچ احوال خصوصیەدن بحث یوقدی . (راسین) لر ، (قورنەی) لر اثرلرینه هیچ حس

ذاتیلرینی . حال خصوصیلرینی ، دردلرینی ، دوشونجه‌لرینی قاریشدیرمازلردی ، اون یدنجی عصرك آثار ادبیه سنده شخصیاتدن ، بویولده شخصیاتدن هیچ نشانه یوقدر . اون سکزنجی عصرك اواخرینه طوغری ادبیات خیالیه یوز کوستریور ، بو مسلکك ایلك تخملرینی اکن فیلسوف معروف مشهور « اعترافات » ی ایله ایچنده نه وار نه یوق میدانه دوکیور ، صوکره بتون ادبای خیالیون حاللرندن ، سرکذشتلرندن منظومه‌لر، حکایه‌لر یاپیورلر . بالفرض (لامارتین) ك (کول) عنوانلی شعر کزینی کوچك برسرانجام عاشقانه‌نك محصولیدر . بر وزیر ادیبمز بونظمی تخف برافاده ایله ترکجه‌یه نقل ایتمش . غریبدر : نمونهٔ ادبیاتده کی پارچه‌لرده کورلدیکی اوزره نثراً متانت الفاظه صوك درجه رعایت ایدن بو ذات نظماً سکته‌لره ، اماله‌لره ، زحافلره جواز ویریور . سببی : لسان شعریمزك محدودیتی اولسه کرك . فکرده جودت ، فن ، قدرت اولورسه افادهٔ نظمیه‌مز داراليور ، داراليور .. ناظمی بحضور ایدییور . بو اضطرابی حس ایتمه مك ایچون کچن کون بر مجموعهٔ موقوته ده کی « قوپارمه » لوحهٔ دلاراسنی تصویر ایدن استاد قدر طبعاً علماً بلند اولملی .. بو « قوپارمه » محصول نوزمینی تکامل

اخیر ادیبمزدن سویملی برنمونه کوستریبور . اسلوبده‌کی متانت ، سلاست ، جلادت — فقط هپ کلفتدن ، طنطنه‌دن عاری اولمق اوزره — دوام ایدییور . شایان دقت جهت شوکه معناسنده مزیتی بیوبور . کزیده ، خوش اولمقله برابر بو درجه آز الفاظه اوقدر وفیر ، درین ، بونکله برابر نازك ، لطیف معنی املا ایتمك (قوپارمه) ناظمنك الك صوك مخصوصاتندندر ، شو مطالعه هرنه دنسه قلممك اوجنه کلیوردی . چوقدن بری شعر یمزله تغذی ایتمه‌ین فکر ادبمده شو یکی پارچه ایچه یر طوتدیغی ایچون بوسوزلر فضله‌ده اولسه معذور کوریلیر .

احوال خصوصیه‌سندن محصولات ادبیه وجوده کتیرمك مراقی ساده (لامارتین) ه منحصر دکل ، بتون ادبای خیالیونه خاصدر . (ویقتور هوغو) سفیللره سرکذشتندن پك چوق صحیفه‌لر قوییور . سائرلری هکذا .. فقط (آلفره‌د دوموسه) ایله (ژورژ- سان) ه کلنجه بواصولك ذروه‌سنه وارییور . قارئلریمز بوایکی ادیبی ، شاعری‌ده ، حکایه نویسی‌ده اعلا طانیرلر . اوبرینك شعرلری ، کوچك حکایه‌لری تیاترولری عالمه داستان اولدی .. وا اسفا بزه ترجمه ایدلمدی . ایدلدی

ایسه‌ده پك جزئی ... وقتا كه « كاپر بهار یكسر ، اشیاده عیان اولور تغیر » دیيه باشلایان (یاد ایت) شعر متحسسی (موسه) نك برمنظومه‌سندن سانحه در ، صدادر . (افسوس) ده شو منظومه پك مكمل ترجمه ایدلمش . مطالعه بیورلسون . استادك تنظیری تألیفدن اشاغی قالماز . ینه بویله اوفاق بر ایكی پارچه‌دن باشقه بوادیدن لسانمزده ترجمه یوق كبی ... نه‌مه كرك !.. هپ (موسه) یی طانیرز .. (ژورژسان) ایسه ادبیاتمزه پك بیكانه‌در . مترجملریمز ایچون بوحكایه نویسدن اعلا مأخذ اولاماز ایكن هرنه دن ایسه بوجهته رغبت بیورلمامش .. حال بوكه بویله اولمایيدی بكا قالیرسه (ژورژسان) بزه (اوقتاو فوییه) یی ، (اونه) یی اونوتدیریردی .. چونكه ، بر قادین اولدیغندنميدر ، نه‌در ؟ دها روح استیناسدر ، دها صیجاقدر ، طبعه ، خیاله دها ملایمدر . بونكله برابر بلكه دها مفیددر .

كچنلرده (موسه) ایله (سان) ك معاشقاتندن بالمناسبه بحث ایتدمدی : شاعر هنوز الك یوجه دم شبابنده ایكن عالم ادبیاتده حكایه نویسه راست كلیور . بریكی ده كنج ایسه ده ایكی چوجق صاحبی .. آنجق زوجندن آیری یاشایور . ایكی رفیق ادب درحال ال اله

کوکل کوکله و یرییورلر ، معاشـقه‌یه درین برمعاشـقه‌یه دوشویورلر . سرکذشت عاشقانه‌لرینی ایتالیا کبی طبیعتك برمهد بدایعنـده کچیرمك ایسـته‌یورلر . . (ونديك) ه کیدییورلر .. فقط نه اولیور ، نه اولمایور ، اوراده ایکی معاشق آراسنده بیوك بر منازعه ، بر منافرت قوپیور ، شـاعر مجروح ، بی‌تاب ، مؤلم برصورتده مملکتنه عودت ایدییور . بودرددن بردها افاقت بولمایور .. بوسـایه‌ده اك پارلاق اك حزین سنوحات شعریه‌سنی میدانه قویدقدن صوکره سونیور ، کیدییور . بوبر وقعه‌درکه شبانی عصری اك زیاده اهتزازه دوشوریر ، تا مکتب صیره‌لرنده ورد زبان اولور ، طوریر . شمدی خلق ممکنمی‌که بووقعه‌دن مراقه دوشمه‌سون « عجبا شو سـیاحتده نه اولدی . بو منافرت مهلکه نه دن حصوله کلدی ؟ » دیمه‌سـون . . باخصوص‌که برچوق طرفدن یانغینه کوروکله کیدلدی . . شـاعرك وفاتندن صوکره قاردشی (هی وهو) دییه بر اثر یازی ، احوال مبسوطـه‌نك مسئولیتنی هپ (ژورژ سان) ه یوکلتمك ایسـته‌دی ، بریکی ایسه (هووهی) دییه نفسنی مدافعه ایله‌دی . لکن بونلرله حقیقت بتون بتون اکلاشیلامادی ، عامه‌نك بوبابده هیجانی ، تجسسی سکون بولمادی .. آه ، ایشته آرادن سـنه‌لر کچیورده بو

سکون ینه حاصل اولمایور . بوسائقه ایلهدرکه (موسه) ـ نك ، (ژورژ سـان) ك مخابراتندن کچنلر ده الله کچن پارچه‌لر نشر ایدلدی . شـاعرك عائله واولادی مخالفت ایتدیکی ایچون بونشریاتده پك ایلری کیدیله‌مدی . فقط ینه مراقی بسـلر کوچك بر نتیجـه حصوله کلدی . . مکاتیب سـالفه دن برنده عرض ایتدمدی : ایش یالکز (هو وهی) دن عبـارت دکلمش ، آراده بر ده (زید) وارمش ، شمدی (هو وهی وزید) دییورز .

شاعرله حکایه نویس آراسنده هنوز الفتك ، سیا ـ حتك ایلك دملرنده منازعه قوپیور . . عاشقانه ، مهلك برمنازعه ، یعنی هم معاشـقه ، هم منافرت . . بوحاللره چوق تصادف ایدرسکزکه سائق کاه قصقانجلق . بعضاً ده حسد ، یاباشقه بر حسدر ، ایکی فرد هم سویشیرلر ، هم دیدیکله‌شیرلر . . آیریلیرلرسه مضطرب اولورلر ، برلشیرلرسه ینـه عذاب چکرلر . بوکاده سـبب تخالف فطرتدر . (موسه) ایله (ژورژسان) آراسنده‌کی اختلاف طبایعی ایسه کچنلرده (بورژه) برطبیب معنوی کبی خارق‌العاده بر صورتده تشریح ایله‌یوردی . شـاعر بوسبوتون هوا پرست ، حسنه ، کوکلنه ، آمالنه تابع . . زمان اولور النه قلم آلماز ، آلاماز . . او قـدر دلخون . . چالیشـاماز ،

اویویاماز ، قالقاماز بر درد ، بر درد مجهول ، بردرد بی امان ایله بلاسبب بی‌حضور اولور ، طوریر . برفطرتکه نفسنك مغلوبی ، رقیق ، متهیج ، متردد . بونکله برابر بردها ، بردهای خارق‌العاده . . . حکایه نویسه کلنجه : اصول انتظام ، اطراد ، نفسه قارشی غلبه صوك درجه‌یی بولیور . . هواوهوسنه جانی ایستر‌سه مغلوب اولیور سوییور ، سویشیور . فقط بونکله برابر ایسته‌دیکی دقیقه‌ده چالیشیور ، یازییور .. هم‌ده صحیفه‌لر ، کتابلر یازییور . اوتجلدات بیهوشانه‌یه براهمیت ویرمه‌یور ، حزمی الدن براقمایور . آرقداشی براضطراب مخفی ایله بری طرفده نالان ایکن ماصه نك باشنه کچیور . آسوده آسوده ایشنی کوریور ، ایشته (بورژه) یه کوره منازعهٔ واقعه‌یه سبب حقیقی آنجق بویله اولا بیلیر . . لکن عامه بو دلائل علمیه‌یه قناعت کتیرمیور . براهین فعلیه ایسته‌یور . شو وقوعات اثناسنده‌کی مخابراتی حرفی حرفنه کورمك ، هله آراده‌کی شخص ثالث ، زید کیمدر ؟ بیلمك سوداسنه دوشویور . بوسودا مشروع دکل ، فقط قباحت ادبای خیالیونده‌که خلقه بوفکری تلقین ایتدیلر ... ایشته بوخطالرینك سیئه‌لرینی چکیورلر .. شو فرانسه ، روسیه شنلکلری بیتدکدن صوکره پارس

مطبوعاتی ، ادباسنی خلقنی بو (ژورژ سان ـ موسه)
مسائلی باشدن باشه اشغال ایتدی ، محافل ادبیه ده ،
غزته لرده ، رساله لرده بو یولده مطالعاتدن کچلمز اولدی
دیرسه م اینانکز . چونکه حقیقتدر . آراده بر شخص
ثالث ، بر زید وار دیدك . . بیلیورز . بو زید شاعر
خسته دوشدیکی زمان جلب ایدیلن کنج بر ایتالیان طبیبی
(پاژللو) در . بر طرفدن معاشقی ، رفیق سیاحتی اولوم
دوشکنده بایغین بایغین یاتارکن بری جهتده (ژورژسان)
بو کنج ایتالیان ایله عشق والفته قویولیور ، حتی زمان
زمان بر لحظه کندینه کلن شاعر معاشقه سنی کاه طبیبك
آغوشنده بولیور . بعضاً هر ایکیسنك عینی قدحدن چای
ایچدکلرینی کوریور . فقط نه یاپسون ؟ ضعف ایچنده در ،
بی تاب وتواندر . . سویله یه مز ، حتی ایکله یه مز . ایشته
بوحاللر ، بوخاطره لر (موسه) یی پارسه قاچیرییورلر ،
آغلاتیور ، صیزلاتیور ، نهایت اولدیرییورلر ، چونکه
سودیکنك هر اهانتنه رغماً حالاً عاشق هم ده جاندن
عاشق . . بوکاده الك یانیق دلیل شو ماجرانك تلقین
ایتدیکی « تشرین اول کیجه لری » کبی جهان دکر اشعار
حزن آرادر . بو کشفیات ایله شو تجسس عامه سکون
بولدی . آرتق شو ایکی ادیبك یادحزینلری مستریح قالیر ،

عائله‌لری‌ده ، ورنه‌ده بوولوله‌دن قورتولور صانیرسه‌کز
خطا ایدرسکز .. شمدی میدانه ، زید ، یعنی (پاژللو)
چیقدی . نه بولونماز برفرصت .. باخصوص‌که بوایتالیان
طبیبی هنوز برحیات ایسه . . . همان غزته‌جیلر وندیکه
قوشوشورلر . شمدی طقسان یاشنه واران بواختیاری
برقصرده ، برکوشه‌ده بولورلر .. آمان سویله ، ناصل
اولدی ؟ ناصل (ژورژسان) ایله سویشدیکز ؟ بومحبت
نه قدر دوام ایتدی ؟ اکلات ، اکلات ... فقط حریف
زواللی‌صاغیر .. زور لاقیردی‌ایشیدیور. نه‌ایسه، سوأل
جواب یازی ایله اولور : بوایتالیانه کوره (لاسان)‌لك
حکمی ، خاطره‌سی ، اهمیتی پك آز . . ایکی ، اوچ آی
سورمش برسرکذشتدن عبارت . . (ژورژسان) یاخود
(پاژللو) نك دیدیکی (لاسان) هن جائی مشر بلکی
حسبیله آندن ده بیقیوبرنجه طبیب ده کندینی چکیور .
اویله مهلك اضطرابلره دوشمه‌یور . بوسایه‌ده‌درکه ایشته
طقسان یاشنه قدر یاشایور . اولاد وعیال صاحبی اولیور.
(لاسان) لك وفاتنی ایشتدیکی زمان محزون بیله اولمایور..
بو روایت اوغلندن . مع مافیه ایشته برطاس‌که (ژورژ
سان) بونکله چای ایچمش ، بلکه معهود شرب
مشترکدر . . (پاژللو) ده حکایه نویسلك عاشقانه ،

مفتونانه مکتوبلری وار اما ویرمه‌یور ، آنی‌یه صاقلایور. آنجق بونلر دن ایکی اوچ صحیفـه لق بر اعلان عشـق کوستریبور . . . نه دلارا پارچه . (ژورژسان) هیچ بر حکایه‌سنده ، هیچ برعاشقه بودرجه یانیق سوز سویلتما ـ مش اولسه کرك .. « کوزلسلك ، جبهه‌ك صاف ، چهره‌ك جاذبه‌دار . . فقط قلبك ناصلدر ؟ . محبتمدن خوشنود ـ میسـك ؟. بنی مسعود ایدرمیسـك ؟ نکاه لمعه فشـانك روحکدن برشـعله‌میدر ؟ روحاًده اوقدر کوزلمیسـك ؟ لسانك بکا آشنا دکل .. سن‌ده بنمکنی اکلامایورسك . . نه‌مه کرك . . قلبـلر بزی کوروشیور ، اکلاشـیور یا . . کافی . . » مأانده ، لکن دهـا محرق ، دهـا مهیج بر صورتده بر عشقنامه‌که (پاژللو) یه خطاباًدر . (ژورژ سـان) بالآخره موسیقی شـناساندن مشهور (شوپن) ایله ، بعده (لیچ) ایله ینه اوزون اوزادی‌یه معاشقاتده بولونیـور . . نه یامان قادین : بر طرفـدن عصرك اك کوزللرندن بری ، دیکر جهتـدن بیوك بر حکایه نویس براديب ، حتی برفیلسوف . . چونکه اثرلرنده برفلسـفه وار . بونکله برابر سرکذشت حیاتی‌ده تصویره ، خیاله ، بیانه صیغماز درجه‌ده خارق‌العاده ، غریب . . نه ایسـه شوبحثه فرانسه‌ده صحیفه‌لر ، کتابلر وقف اولوندی . بزده

بو ایکی ستونی حصر ایله‌یورز .. البته چوق کورلمز .
مشاهیر عصردن شو ایکی بیچاره‌نك الڭ مخفی نقطه‌لره وارنجه‌یه قدر خلقدن آلدقلری ضربهٔ تجسسه (ویقتور هوغو) ده‌هدف اولیور. ویقتور هوغوایله منقد مشهور (سنت‌بوو) اوته‌دنبری ایچدکلری بریره کیدر ایکی‌دوست ایکن کونك برنده یکدیکرندن آیریلیورلر . هم‌ده قطعیاً وابدیاً آیریلیور .. بوحاله قارشی همان عمومك تجسسی قاباریور . بونك آلتنده نه اولسه کرك ؟ باخصوص ایشته (سنت‌بوو) کتاب عشق ، دیه بوجهته تماس ایدر غایت معنیدار ایکی حکایه نشر ایله‌یور. دیکر طرفدن شاعرك قرینه‌سیله منقدسویشیرلرمس دیه آلتدن آلته برفیصیلدی پیدا اولیور. مادام (هوغو) کوزللکجه بوعصرك فریده‌لرندن معدوددر . برزماندنبری (ویقتور هوغو) نك مکتوبلرینی ، مخابرات خصوصیه‌سنی خلق بکله‌یوردی . بالخاصه شو مراقی تسکین ایچون بکله‌یوردی ، بلکه بو مکتوبلرك ایچنده (سنت بوو) ه خطاباً یازلمشلری واردرکه ممکندر وقعهٔ معلومه‌یی افشا ایدرلر . بومخابرات ایشته نشر اولوندی . فی‌الحقیقه منقد معروفه کوندرلمش بعض مکاتیبی‌ده محتوی . . آنجق ایسته‌نلدیکی درجه‌ده افشای اسرار ایله‌میور . (ویقتور هوغو) محب قدیمنه

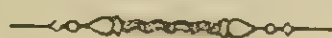
ك. نك برنده بر مكتوب كوندرييور : « بر بريمزدن آيرلملي يز ، بر بريمزي اونوتملي يز . مع مافيه قلبمده‌كي موقعكدن امين اول » دييور ، تظلم ايدييور .. صوك بر مكتوبده ايسه بوسبوتون قطع علاقه‌يه قدر كيديور ..

ايشته بو .. شو مخابره‌لر تجسس عموميه برپارچه تماس ايله‌يور اما كافي دكل ... بوديو بوقدر غدا ايله طويماز ، دها ايستر ، ايستر فقط يوق .. مثلا شو وقعه ايچون وقوع حالي دور ودراز مبين مكتوبلر اولملي .. هوغو يازملي ، زوجه‌سي يازملي .. (سنت بوو) يازملي دپ يازملي .. حال بوكه مكتوبلرك ايچنده نه محرملري ، نه خصوصيلري وار .. زواللي شاعر بونلردن برينك نهايتنده شوسوزلري سويله‌يور : « بومكتوبي غايت محرم طوتيكز ، ايكيمزك آرامزده قالسون .. اسبابي معلومدر »

بوآرزويه نه‌كوزل رعايت اولونيور دكلمي ؟ ايكيمزدن مقصود عجبا برجديد ايله برعتيق ميدركه بواسرار محفوظه كسوهٔ طبعه قدر كيرييور . ادبياتجه شونشرياتك جزئي فوائدي اولسه بيله اخلاقجه خساري آز دكل .. شعرلريني حكايه‌لريني ، اثرلريني ، انتقادلريني اوقويونجه بواصحاب دهايي ذهناً بلند مراتبه رفع ايله‌يورز .. حاللريني ، حقيقتلريني ، ماهيتلريني فوقمزده ، فوق ادراكمزده

كورييورز . فقط صوكره شو بيچاره‌لری برده بویله معنیً عریان ایدیورنجه اکلایورزکه آنلرده بزم کبی ایمش ..

(هوغو)نك مخابراتندن نظر دقته چارپان برنقطه‌ده شوکه شاعر شهرت وشرفنی نه قدر دقت ورقتله بسله‌یور. مدائحنده بولونانلری التفاتنامه‌لرله تسریر ایله‌یور ، معترضلرینه‌دقیقانه جوابلر ویرییور. هیچ برفرصتی الدن قاچیرمیور . بویولده ساعت کبی موازنه ایله ، حساب ایله یورو یور . یورو یورده بر عصرك بالجمله آوازهٔ صیتنی عاقبت نفسنده جمع ایله‌یور .

پارس خاطره‌لری

بش انجمن دانشك اجتماع عمومیسی

پارسـده بش انجمن دانش واردر . بری بیـوك انجمن دانش که بونلرك پیری ، سرفرازی ، روحی اولدیغی ایچون اك بیوك فضلانك ، علمانك ، مشاهیرك مأمنیدر ، دیکر دردی بوکا نسـبةً ایکنجی درجـه‌ده قالیرلر . شوبش انجمن هرسنه بوموسمده متحداً اجتماع ایدرلر . آندن صوکره آیریلیرلر . بواجتماع عمومیده هر بری برهیئته مخصوص اولمق اوزره اعضـادن بش ذات حاله ، زمانه موافق برر نطق ایراد ایلرلر . دون ینـه بر معتاد بواجتماع سـنوی واقع اولدی . خطبا میـاننده بالخاصه ادیب ومنقد معروف (ژول‌له‌متر) داخل ایدی . باخصوص غایتله تجسس عمومی‌یی داعی برمسئله‌دن بحث ایتمك اوزره داخلدی . (ژول له‌متر) عصرك اك دینج ، اك فسیح ، اك کسکین ، اك کنج ، اك پارلاق ذکالرندن بریدر . بوصحیفه‌لرده برقاچ دفعـه تذکاری کچن بومتفکر بلنـد نه‌لر یازمادی ، نه‌لردن بحث ایتمـه‌دی ، نه‌لره

کیریشمه‌دی ، باخصوص موفقیتله کیریشـدی . برزمان (ده‌با) غزته سنده تیاترو منقدی اولدی . بو تنقیداتی ، تفرقه‌لری شـمدی طقوز جلددن مرکب اولمق اوزره کتاب شکلنده منتشردر . ادبیات ، ادب ، علم ، فلسـفه نقطهٔ نظرندن تیـاترو ایچون بوندن کزیده مجله ، رهبر اولماز . فرانسه‌نك مناظرندن ، صحنه‌لرندن بحقٍ استفاده ایتمك بونلری جداً مطـالعه‌دن صوکره اولور . (ژول له‌متر) — معاصرین — عنوان عمومیسی آلتنده ادبای عصره دائر التی جلد انتقـادات نشر ایله‌دی . ماهیت ومقصود مؤاخذه‌یه ، بوفن مشکله‌دائر بوندن جلی دستور خاطریمه کلمه‌یور . (سـنت بوو) ك پازار ایرتسی کونی وار اما — معـاصرین — باشـقه جلوه‌یه ، باشقه فیض تجدده ، باشـقه روح زمانه مالکدر . بو قدرمی یا ؟ بو ذکای وسـیمك اقرانته فوق العـاده رجحانلری ده کوریلیور . بومنقد (سـنت بوو) کبی دائرهٔ تنقیـدده محصور قالمایور ، نه ده (سـارسه‌ی) کبی سـاده تیاترو تنقیداتیله اوغراشمایور . حین حاجتده (سـاردو) کبی بر تیـاترو مؤلفی ، (بورژه) کبی برحکایه نویس ، حتی (پرودوم) کبی برشاعر اولیویرییور . بونکچون الده‌کی آثار برر حجتدر . اوزون اوزادی یه عرض دلائله

حاجت یوق وقتده ... (ژۋل لەمتر) دن ماعدا خطبا
میـاننده (لارومه) ده واردی . (ادبیـات حقیقیه)
درسـلری بو معلمك قدرتنی کوسـتردی . اولکی کون
حجرۀ حقیرانه‌مه کیره‌رك ماسـه‌نك اوزرنده شـو جمعیت
کزین ایچون بر دخول بیاتی بولونجه شـو جاذبه‌لره بناءً
انبساطمه پایان یوقدی . هم بویله واسع بر هیئت فضلایی
کیف مایشـاء تماشا ایتمك هم اویله جهان دکر سوزلر
دیکله‌مك نجه برنعمت ایدی . باخصوص شوایکی نطقدن
برنجیسی « snobs » ترجمه قابل ایسـه — متصـافین —
دیدکلری برکروهه عائد ایدی . ایکنجیسی ده یونانستا-
نده کی (باکوس) تیاترو سـنه تعلق ایدیـوردی .
(snobisme) دینیان بر نوع « تصلف » بو عصرده پك
مبذولدر . وسـعت افکار و آثار بویله اقتضـا ایله‌یور .
یونان تیاتروسی ایسـه کیتدکجه اویانیور . بناءً علیه شـو
موضوعلرك هر ایکیسی ده هوسـکاران علم و ادبی جلب
ایدن ماده‌لردن ایدی . بونکچون درکه دون قوص
قوجه دائره خنجا خنج خلق ایله مالا مالدی .

(سن) نهرینـه همان ناظر ، صول سـاحلده کائن
بیوك بر کاشـانه که (مازارن) سرایی نامنی طاشـیور ،
بتون انجمنلره محل اجتماع اولیور . (مازارن) معلو-

مدر . اصلاً ایتالیان ایسه‌ده قاردینال (ریشلیو) دن صوکره باخصوص اون دردنجی (لوئی) نك زمان صباوتنده فرانسه‌نك رأس اداره‌سنی طنطنه ، ولوله ، دغدغه ایله اشغال ایله‌دی . بوتأسیس ، بوسرای اکا منسوب اولدیغندن حالا نامیله یاد اولونیور . محل اجتماع بیوك ، مزین بردائره‌که قاپولر جامدن اولدیغی ایچون باشقه زینت بولیور . هله حضارك نظافتنه ، سوسنه ، اعضای انجمنك یشیل البسه‌سنه ، اکثریتله بم بیاض قفالرینه انسان عادتا مفتون اولیور . صاغ طرفده بر قادین واردیکه متصل سویله‌نیوردی . صول طرفده‌کی افندی ایسه هیچ سسنی چیقارمایوردی . بویله مجالسده سکوت نجه بحق آلتوندر . چونکه پك چوق کوزه‌لر تقریرك حسن سمعنه مانع اولورلر . بوده بنم نه قدر ضدیمه کیدر . ضدیمه کیتدیکی ایچونده اکثریا باشمه کلیر . جهان بویله‌در .

اولا علوم سیاسیه واخلاقیه انجمنندن بری سوزه باشلادی . کوزل ، مفید ، مختصر سوزلر : « هر نه قدر اصول ، وسائط مختلف ایسه‌ده کافهٔ علوم وفنون بردر ؛ برمقصده خادمدر ... بوحقیقت کوندن کونه تظاهر ایدییور . موضوع فکر وذکانه در ؟ طبیعت دکلمی ؟

طبیعتده ایسه قوا و اشکال ثروت و وسعتله مخالف ایسه بیله اساساً هپ موجودات بر برینه بکزرلر » . دیمك ، بونکچون آیری آیری علوم وفنونه خدمت ایدن شوبش انجمن مجتمعاً بر هدفه منعطف عین هیئتدن عبارت عد اولنه بیلیر . بوندن صوکره خطیب کچن سنه‌کی اجتماعدن بری هر قسمدن متوفالری برر تعداد ایله‌دی . بونلردن (ژول سیمون) ، (لئون صای) هم علوم اخلاقیه وسیاسیه انجمننه ، هم ده بیوك انجمن دانشه داخل ایدیلر . روسیه ایمپراطور وایمپراطوریچه سنك زیارت معلومه سنه دائر بعض الفاظ تبجیلیه ایله نطق ختامه ایردی . بوصرده خاطریمه هرنه دنسه (آلفونس دوده) . نك (ابدی) نامنده‌کی اثری کلدی . معلوم یا انجمن دانش اعضاسنه (ابدیلر) دیرلر . چونکه شکوه وشرفك بومرتبه‌سی انسانه کویا برنوع مزیت ابدیه ویریورمش . هرنه ایسه (دوده) بوحکایه سنده انجمنلرك بویله بر اجتماع سنویسنی تصویر ایله‌یور . حاضرون آره‌سنده بر (غراندوق) بولوندیرییور . اشخاص وقعه‌دن رئیسه همان عینی سوزلری سویله‌تیور . لکن خاتمه‌ده نه کسکین برهجویه میدانه قوییور . بتون بوآلایش ، بودغدغه ، بوتجمع سنتر جهل ، حزم غرور ، نمایش ایچون بر

واسطه‌در دیمك ایسته‌یور ... نجه بعضاً او یله اولسه بیله اکثریا بویله دکل ... چونکه ایشته صنایع نفیسه انجمننك مرخصی (لارومه) که نه کزیده برخطابتده بولوندی . بوذات کوزل برادیب (استاد) برمنقد اولمغله برابر فنون نفیسه مسائلنده ، رسمده ، تیاتروده جداً یکتادر . تتبعات وفیره ، مطالعات عمیقه صاحبیدر . کچن سنه آتنه‌ده (اولیمپیاد او یونلری) اولدی . (لارومه) بونلرده حاضر بولوندی . بوزیارتده‌کی سیاحتنده‌کی تحسساتی او زمان جسته جسته (تان) غزته سنه کوندردی . ایشته شو نطق‌ده بوتهزه ادبیدن برمحصولدر . تیاترو موجدی یونانلیلردر . (باکوس) تیاتروسی ایسه صحنه‌لرك پیری ، پیر ازلیسیدر . چونکه (اشیل) ، (سوفوقل) ، (آریستوفان) ، (اوریپید) کبی اك بیوك ، اك ابدی فاجعه نویسلر اك کوزل اثرلری ، اولمك سونمك بیلمه‌ین اثرلرینی بوساحه‌ده عرض ایله‌دیلر . (سوفوقل) ك (ادیپ رووا) سی درکه (قومه‌دی فرانسه‌ز) ك حالاً بیله اك بلند اك رعنا زینتیدر . اوته‌کیلرده بویله‌در ، زمانی کلیور عرض ایدرز . ایشته (لارومه) بوصحنه‌یه ، بوساحه‌یه ، بوتیاترویه دائر همان یازیم ساعت ایراد مقال ایله‌دی . کچن سنه‌کی سیاحتنده بویری کوردیکی ایچون

ماضی ایله موازنه ایده ایده تعریفـه قویولدی . آندن صوکره اویونجیلر ناصـل ، نه طرفده اوینـارلر . نظار نره ده بولنورلرمش اوزون اوزادی یه بسـط ایتدی . قدیمدن بری ذهاب عمومی یه کوره صحنه شمدی اولدیغی کبی یوکسکده ایمش . (روما) محررلرندن (ویتروو) ده آثارنده بویله یازییورمش . فقط اخیراً آلمانیا علماسندن برذات یونانستانه کیدر . حیرت آرا برجهد ایله قرقدن صـوکره یونان لسـانی ، ادبیـاتی ، تاریخی ، روحنی اوکره نیر ، (آرکه ئولوژی) تحریاتنه باشلار . دیرکن بو ذهاب قدیمی ابطـال ایتمك ایسـتر : خایر ، (باکوس) تیاتروسنده اویونجیلر یوکسکده ، صحنه ده دکل ، اوکده ، موسـیقی یرنده . دوزیرده . — طبـقی بزده کی ظهوری قوللرنده اولدیغی کبی — اوینایورلردی . بومناقشه ایچه اوزامش اوملی که (لارومه) یی بوقدر اشغال ایتدی . فرانسـه نك آتنه ده اللی سـنه دنبری بر مکتبی واردرکه بالخاصه فنون نفیسـه نك بو مملکتده ، بوقسمه تعلق ایدن شعبه سـیله مشغولور . شـومکتبك مدیری بوآلمان عالمنه معـارض چیقار . طرفین خرابه یه کیدر . معـارضه لرینی اوراده یوریتیرلر . فرانسه عالمی مدعاسنی مؤید براهین ایراد ایلر . آلمان عالمی ایسـه بونلری جرح ایده من .

خطیب شو ماجرایی کیف مایشا نقل ایتدکدن صوکره :
« ایشته افندیلر ، بو بر کوچك مظفریتدر . ادبی ،
صلحی اولسه‌ده هرحالده بر مظفریتدر ، بر فرانسه
مظفریتیدر . » دیدی . هرطرفدن آلقیشلر باشلادی ،
هله یانمده‌کی قادین بو فرصتدن استفاده ایله آفرینلری
بربر آرقه‌سنه صالیویرییور . (لارومه) نك بویله
حسیات وطنپروری‌یی اوقشامق عادتیدر . بنم کبی بر
سنه‌دن بری درسلرینی تعقیب ایدنلر بوجهتی بیلیرلر .
فقط شوکوچیجك تیاترو مسئلهٔ سطحیه‌سنده بودرجه
ولوله‌یه لزوم وارمی ؟ ایشته بوکا عقل بسیطم زور
یاتیور . چونکه غالبا بو مسائل علمیه‌نك وسعتنی احاطه
ایده‌میور . بویله برحقیقتی میدانه قویمق ایچون علماً نه
بیوك سرمایه ایستر اکلامایور . اسکی ویکی بالجمله ادبیات
عمومیه‌یی جداً ادراك واقتطاف لزومنی بیله‌میور . نه
ایسه ، خطیب (باکوس) تیاتروسنده‌کی عادات وآدابی‌ده
بیان ایله‌دی . بونلرله فرانسه‌ده‌کی عادات حاضره‌یی
مقایسه ایتدی . زمانك منقدلرینه بدل اوراده حاکملر
وارمش، اویونجیلری درجه‌لرینه‌کوره تقدیر ایدرلرمش.
فقط بعضاً عامه بوتقدیراته قاریشه‌رق حکامك رأینه رغماً
مؤلفلرك مراتبنی ترفیع یاتنزیل ایلرمش ، حتی برکون

(سحابه‌لر) اثرینی تماشادن صوکره (آریستوفان) ك برنجیلکنی حاکملر دن مطالبه‌یه قالقیشمش ، دیرکن (افلاطون) سرد اعتراض ایله بوتیاترو تغلبی نه دیمکدر ؟ حکام مسئوله نك حکمنه ، رأینه بدل غیر موظف بر کروهك سوزلری قائم اولسون ، روامیدر ؟ دییه حدت ایتمش فقط نه مهیب منظره دکلمی ؟ بر طرفدن (آریستوفان) لر دیکر جهتدن (افلاطون) لر حقیقی برساحهٔ عظمت وحشمت ...

(لارومه) یونان خلقنك شوعادتی ، (افلاطون) ك شو اخطارینی ذکر ایتدکدن صوکره « (قونسرواتوار) مدیری هیچ شبهه یوق یونان فیلسوفنك برقولنی تصدیق ایدر » دیدی . حاضرون بوکا کولدیلر . یانمده‌کی قادین ایسه « نه لطیف ، نه خوش » دییه بر دیزی مدایح صرف ایتدی .

(قونسرواتوار) ، پارسده موسیقی ، شرقی ، نطق مکتبیدر. تیاترو اویونجیلری اکثریتله بورادن یتیشیرلر. هرسنه بومکتبك امتحانلرنده خلق هیئت ممیزه‌یه مخالفت ایتمك ایسته‌دیکی ایچون خطیب شوسوزلرله بوکا تلمیحده بولوندی .

یونان تیاتروسیله فرانسه تیاتروسی آراسنده بویله

بر مدت موازنه یوریتەرك (لارومه) برنجینك آثارینی خارق‌العاده بولمغله برابر ایکنجینك اصولنی ، آدابنی ، اویونجیلرینی دها زیاده مدح ایتدی . « (مونەسوللی) قدر (ادیپ رووا) یی کوزل اویناپان اولامادی ، تاریخ بیلمه‌یور . برده یونانستانده اویونجیلر هپ ارککدی ، بونلردن هیچ قادین یوقدی . فرانسز تیاتروسی بو جهتجەده حائز رجحان لطافتدر . بوندن بحق استفاده اولونمق ، بو فرق ایجه نظرلره وضع ایدلمك ایچون (قومەدی فرانسز) ده‌کی ارکانمز قالقملی ، هیئتله (باکوس) تیاتروسنك خرابەسنه کیتملی ، (ادیپ رووا)-لری وسائره‌لری اوراده اویناملی ، کله‌جك سنه آتنه‌ده‌کی فرانسز مکتبنك اللنجی سنهٔ دوریه‌سیدر ، بویولده شنلك ، شادمانی اولمق ملحوظدرکه شوتصور اوصیره‌ده اعلا موقع اجرایه قونابیلیر » سوزلریله نطقنه خاتمه ویردی . (لارومه) دن صوکره (دیەولافوا) سوزه باشلادی . قارئلرمز بلکه بواسمی طانیرلر ، (دیەولافوا) مشهور ، متفنن برسیاحدر . شرقه‌ده ، ازمنهٔ قدیمه‌یه‌ده پك واقفدر . بوطریق علم وکمالده زوجه‌سی‌ده کندندن کری قالماز . ایرانه دائر اك زیاده معلومات ویرن حین حاجتده اك کوزل قلم یوروتن مادام (دیەولافوا) در .

ایشته اوکزده‌کی پنجشنبه کونی (اوده‌ئون) تیاتروسنده (اشیل) ك (ایرانیلر) اویوننه دائر بیان مطالعات ایده‌جکدرکه بو مطالعه‌مزی‌ده ، اویونی‌ده قارئین کرامه برتفصیل عرض ایدرز ، (دبیولافوا) نك بر برادری‌ده وارکه طبیبدر . مادام (دییولافوا) علمنه ، فضائلنه استناداً احراز مساعده ایله‌مش ، ارکك اثوابیله کزییور. بو تبدیل قیافته هرکس ایچون رخصت یوق . دوقتور (دییولافوا) یه کانجه بوذات اوقدر شیق‌که عادتا قادینلر کبی قورسه کییور ، ینکه‌سیله تحف بر تضاد تشکیل ایله‌یور. بونطق بوندن صوکره کان « تاریخ سیارات » ه دائر ایکنجی برنطق عالمانه ، فاضلانه ایسه‌ده اصل مقصدیمزه ، (ژول له‌متر) نك سوزلرینه وقت ، یر قالمایور : متصلف نه‌در ، بیلیورمیسکز ؟ هانی کور کورینه ، خیر وشری بلاتمییز برتقلید ، بر اتباع ، برهوس یوقمی ؟ ایشته بوکا تصلف دییورلر .. شوکلمه‌یه برمعنی بزجه‌ده ویریله‌بیلیر . چونکه نتیجه حدیثی ، اقتداریی بیلمه‌مکه واریر . مثلا شواملا مسئله‌سنی قاله آلکز ... اورتایه شویله بویله تجدد چیقارلدی . (باشقا) لر ، (صوکرا) لر یازلمغه باشلاندی . دیرکن ایش متصلفلرك الـه دوشدی . ترکه بدل (تورك) بیله دنیلدی . بوتحریفاته طوغری بیلیر

بیلمز یوریر بر آلای مجددلر پیدا اولدی‌که بوکاده آنجق تصلف دینـه بیلیر. تصلف یالکز تجدده منحصردر. صانمایکز.. بعض متصلفین ده واردرکه قدما پرستدر. مثلا بونلره الکتریقدن، (ادیسون) دن بحث ایدر - سکز... آدم سن ده، قدیمـدر، قاضی میردندر دیرلر آلدیرماماز لغـه کلیرلر. فقط پارسـك متصلفلری هم چوقدر. هم یاماندر... بالفرض برقاچ سـنه اول بو مملکتده آلمان موسیقیسـنه برمیل، رغبت اویاندی... کومه کومه تصلف اربابی میدانه چیقدی... وارسه بو موسیقی، یوقسه بوموسیقی بیلدکلرندن، آکلادقلرندن‌می حاشا... سوز اولسون، تصلف اولسون..

(ژول له متر) تصـلفی بویله اوزون اوزادی‌یه تعریف ایتدکدن صـوکره متصلفینی عادی اولسـه بیله فائده‌سز کورمیور. برمسـلك، برتجدد اسـاسـاً مقبول ایسه متصلفیندن، بوطرفدارلقدن استفاده ایلر، دکلسه بوقوف طرفدارلرك هیچ حکمی اولمـاز. بویله اصحاب تصلف اولماسـه یدی، بالفرض فرانسـه ادبیاتنده اون یدنجی عصرك قسم اوانده‌کی تصفیٔ لسان، اون‌سکزنجی عصرده‌کی علوم سـیاسیه وطبیعیه‌نك فن ادبله امتزاجی، (روسو) نك مسلك حسی وطبیعیسی، بالآخره مسلك

حقیقی ، نهایت زمانمزده‌کی مسـلك فکری بویله سهولتله فیض آله‌مزدی . چونکه جهانده بالضروره افکار عادیه افکار دقیقه‌یه مقداراً غالبدر . بویله کور کورینه اتباعلر اولماسه بریکی او برینـه غلبه چالاماز . تصلف حقیقتده ذکا ، دهایه بر اطاعتـدر ، کورولتی ایله ، پاطیردی ایله هر نه صورتله اولورسـه اولسون بر اطاعتـدر ، دیمك تصلف نه قدر چوق اولورسه ادبیات اوقدر کار ایدر . بوکا بزدن مثـال بولورز .. دها چوق اولمادی . میدانه برایکی ادیبمز چیقدی . اثر یمزی ، شعریمزی یکی برقالبه صوقدی . متصلفینك همتی اولماسـه‌یدی بوتجدد اوقدر مهاجملره قارشی کولـکه‌ده قالمازمیدی ، اونودلمازمیدی ؟ ادبیات قدیمه ایله جدیده آره‌سنده ـ سن ـ ایله ـ سز ـ بیننده‌کی قدر فرق واردر حکمنی ویرن استاده متصلفلر هپ بر آغزدن : اوت اویله‌در ، (سن) ایله (سز) ، (قیرمزی) ایله (ماوی) ، (اسقارپین) ایله (لاپچین) آراسـنده نه فرق وار ایسـه ادبیات قدیمه وجدیده‌نك فرقلری‌ده بویله در دیه بیلیر بیلمز اتباع ایتمه‌سیدیلر . . مسلکده بر فیض حاصل اولورمیدی ؟ اك غریبی نه‌در ؟ (ژول له متر) تصلفی بویله تعریف ایدییوردی دکلمی ؟ هیچ شبهه یوق ، سـامعین آراسنده پك چوق متصلفین

واردی هله یانمده کی قادین مطلق بونلردن ایدی . لکن بو حالك محسنات عدیده سندن بری ده نفسنی هویتنی ، ماهیتنی بیلمه‌مك ، آکلامامقدر . بیلسه آکلاسه تصلف اولماز .. بو مرضه .. مرض دینه‌مز چونکه ایشته مقبول دکلسه‌ده مضرتسز عد ایدیلیور . هرنه ایسه بو عادت ، بو خصلت کنجلره پك ساریدر . (سفیللر) مترجمی وقتیله برطرز ترجمه اختیار ایله‌دی‌که لسانمزك شیوه‌سنه هیچ توافق ایتمزدی . فقط نتیجه شبابمز بو طرزی دلارا بولورلر ، کوکاره چیقاریرلردی . تصلف هر زمینه کیرییور . . مودا بیله اکثریا بو خصیصه‌نك محصولیدر . متصلفین سایه‌سند اویله قوص قوجه یاقه‌لر چیقدی ، یاپیلدی ، ینه متصلفین سایه سنده اوزون اوزون اتکلر عمومی ، ضروری اولدی . هپ تصلف ، هپ تصلف .. بوکا بناءً درکه دونکی خطیب ادیب تصلفی فلسفه نقطهٔ نظرندن ده آیریجه تتبع ایله پك طبیعی بولدی ، بو بر وهمدر . فقط بشریت وهم ایله یورومیورمی ؟ ترقیات بشریه بتون بویله اولمایورمی ؟ بوفلسفه بر پارچه اوزون اما هرحالده متصلفلری اویله پك خوار کورمه‌ملی .. آنلرك‌ده بوفیض وتجدد عمومیده آز ، چوق بولدقلری وار ، دکلمی ؟

علی کمال بك

پاریس مصاحبه‌لری

اوچنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

اقدام غزته‌سنك پاریس مخابر مخصوصی (علی کمال) بك افندینك مذکور غزته‌ده مندرج اولان مقالات نفیسهٔ متنوعه‌سی کتاب صورتنده دخی باصلمق قارئین عثمانیه‌جه مطلوب وملتزم اولدیغی کرك اوخصوصه دائر آلنان مکاتیبك مطالعه‌سندن، کرك شفاهاً وقوع بولان افاداتدن اکلاشلدیغندن بونلری غزته صحیفه‌لرنده قالمق کبی برضیاعدن محافظهً — اولجه طبع اولنان (ادبیات حقیقیه) ایله (قادین مکتوبلری) مستثنا اولمق اوزره — جلد جلد اوله‌رق آیریجه‌ده تمثیل ایلدك

درسعادت ـ اقدام مطبعه‌سی

١٣١٥

نقش بر آب :

صنایع نفیسه‌یه دائر . .

اوته‌دن بری المـدن کلدیکی ، دیلمك دوندیکی قدر شو صحیفه‌لرده عرض وتصویر ایله‌یورم: بومملکتك صنایع نفیسه‌جه ترقیاتی خارق‌العاده‌در، صنایع نفیسه‌دن مقصودم برپارچه عمومیدر : رسم فن معماری ، فن هیکلتراشی ، موسـیقی ، شعر حتی قسماً ادبیـات بنجه صرف صـنایع نفیسه‌دندر . . بو اقلیمك فوج فوج رساملری ، معمار - لری ، هیکلتراشلری ، شـاعرلری اولیور ؟ . . اوقدرکه بری دیکرندن کوزل . . بر فیض ، برتسابق ، بر تفوقدر کیدییور . . فی‌الحقیقه دارالتدریسـلرك مکملیتی بو یولده باشلیجه برسببدر اما صنایع نفیسه اویله یك بیلدیکمز کبی تعلیمه کلمز . کچن کون بر مجموعهٔ موقوته‌ده برشاعر کنزیمز سرکذشت شاعریتك بودم نوهوسـانه‌سنی اکلاتیـور . عروضی ناصل، نه‌صورتله اوکرندیکنی نقل ایدییوردی..

بو تعلم كه — تعبير جائز ايسه — صرف خدايى نابت . . .
يعنى طاغده يتيشن اوتلر كبى كنديلكندن يتيور . لكن
بو بر حقيقتدر كه شعرامزك ، هله شبان شعرامزك همان
كافه‌سيله واقعدر . . كنجلريمزدن عروض اوقويانلر پك
نادر اولسه كرك . . هم‌ده نره‌ده اوقوملى ، ناصل اوقو-
ملى ، نه‌دن اوقوملى . . قواعد ، ادبيات درسلريمزده
اولدن هيچ بو فصل يوقدى . . يكيدن علاوه اولونديسه
او باشقه . . . ياريم ياكاش برافعله وتفعله مخابر ناچيزك
المدنده كاير . . . بحور عروض ، ولوجزئى اولسون ،
نه‌درلو ذهنمه كليردى ؟ لسانمدن طوروب طوريركن —
زور مور ، نه ايسه — ناصل موزون سوز چيقمغه
باشلادى؟.. شعر ايله اشتغال ايدن رفقا شاهدمدر: اوكجه
بويله همازبى محاباكبى وزنه كسب قدرت ايله‌دكده مضارع ،
متقارب ، وافر ، رمل ديه بحرلرى صوكره‌دن اوكر-
ندك . . مع مافيه اوكرندكده نه‌كاريمز اولدى ، بكا بركره
عربجه تدريس ايدن بر فاضل دانا حيرت ايتدى . .
چونكه درسه باشلاركن عروض عربيى بيلوب بيلمد-
يكمى صورمش ، خاير ، جوابنى المشدى . . لكن ايكى
اوچ درس كچدكدن ، برايكى نمونه كورلدكدن صوكره
باقدى كه الك مشكل بيتلرى تقطيع ايتمك بنجه ايشدن

دكلدی : ولولاالشعر بالعلماً یزری مفاعلتن ، مفاعلتن ، فعولن دیمك اودرجه سهل ایدی . . امام شافعینك شو بیت کزینی نره دن خاطریمه کلدی ! حافظه‌مده باشقه نجه مثاللر وار . . قارئین کرامدن طبع حقیرانه واقف بولو- نمایانلر — شـو آدمه باق ، وزن بیـلمکله تفاخر ایتمـك ایسته‌یور . . — دیرلر . . لکن مقصـدم بویله دکلدر . صافدر . . حتی بوجرئی شـاعرلکله افتخار ایتمك هیـچ خاطریمه کلمه‌دی . . شـمدی ایسـه هیـچ کلمز . چونکه زمین شعری ، ترك ایده‌لی خیلی زمان اولدی. حتی کچن کون بر بحث قارالارکن بر ایکی بیت سـویله‌ملك لازم کلدی‌ده کهنه طبع شـاعرانهم ایجـه یورلدی ، بر آرالق صاچمه‌لادی‌بیله. چونکه وزنی قاریشدیرییور. «بدفطرت بیله عاجزدر » سوزینی موزوندر دیه اورتایه قویمغه قدر واریـوردی . بونکچون « بو فطرت بیله عجز آوردر » دیمك لزومنی آکلامایوردی . زواللی اختیار! حال بوکه دم شبابنده اوزون اوزون منظومه‌لر، تخمیسلر، سویلر- دی‌ده بروتدده بیـله یانیلمازدی . . نه ایسـه ، ایشـته بعضیلری بویله وهبی عروض واقفی اولیورلر.. بعضیلری ایسـه بردرلو بو معرفتی — تعبیرده مبالغه وار — قابل دکل اکتساب ایده‌مه‌یورلر . . آرقداشلرمدن بری جداً

بر فطرت عاشقانه‌یه، شاعرانه‌یه مالکدی . بر حسنه، بر جاذبه‌یه قارشی درحال مست اولوردی . اودرجه رقیق القلب ایدی . . . بیچاره دائما یانار یاقیلیرده : انجذابك کوریلیر نرده بر آفت کورسه‌ك . . کورمه‌ده‌م سن کبی عالمده بلاخواه کوکل . . فریاد خامنی باغرینه نقش ایتمك ایستردی . شعری صوك درجه سوردی . کیده کیده شاعرلکده اوزندی . . فقط نه سویله‌سه، نه یازسه وزندن ساقط ایدی . حتی هانکی شعری آغزینه آلسه دقیق برمهارتله وزنی درحال اسقاط ایدیویریوردی‌که بوصنعت هیچ بریمزك المزدن کلمه‌یوردی .

صنایع نفیسه‌دن بزده برنبذه‌سی‌وارسه اوده شعردر . فن معماری دائرهٔ احاطه‌مه کیرمه‌دیکی ایچون باشقه . . شمدی آکلایورم‌که شعرده نسبتاً مترقی‌یز . . بوشعبهٔ فنون نفاستی من‌القدیم اولدقجه دوشونمش، یوروتمشز . . باقیلر فضولیلر، نفعیلر هله ندیملر، غالبلر، قوجه راغبلر فرانسه‌ده بیله یتشه‌یدیلر، فکر عاجزانه‌مجه ینه مدار مفخرت، اولورلردی . آثارده‌کی تربیه وکوره‌نکدن متولد بعض یولسز، محدود الوانه آلدانمامالی . مؤثرده‌کی قوهٔ دهایه باقملی . . نفعیدن صوکره کیلری ذکر ایدرکن قلمدن (هله) قیدی قایدی ! — ثقیل،

مقبل شوجناس بر آفرین دکریا! ... — چونکه ندیمك طبع شوخانه‌سنی بیلسه‌یدی، اکلاسه‌یدی آوروپا، شو حوپپا! آوروپا! بوکون قلمده بر بر سجعدر! جناسدر کیدییور! . . — نه ایسه شوحوپپا اوروپا مست اولور- دی. « ندیم نامنه برشاعرجهان‌وار، کمند زلفه دوشسون الهی اول عیار » نکته‌لری. لطیفه‌لری بتون دیللری طولاشیردی. غالب دده ایسه بیوك برمجدد، مجدد ادب عدا اولونوردی. چونکه غربده اورتایه بر فکر تجدید قویمق ایچون طرز اسلافی‌اوفاق، ناقص، ناکافی کورمکله ایشه باشلاملی. ذکا، دهاءده بو ابتدایه یاردیم ایدرسه مقصد حاصل اولور. شیخ ایسه: « طرز سالفه تقدم ایتدم، بر باشقه لغت تکلم ایتدم » دیبه سوزه بدأ ایله تا: « این‌دم که زشاعری اثر نیست، سلطان سخن منم دیکر نیست » ه قدر وارییور.. فقط ادعاسندن پارلاق نمونه‌لر ویرییور.. حسن وعشقك طردیه‌لر، نعمت وامثالی کبی اقسامی فکر ادب ایچون برر نور پاره در. حکیم سنائی، شاعر فرزدق بلکه عین مرتبهٔ فکرو ذکاده‌درلر.. فقط بحسب الموقع (مولیه‌ر) کبی برتیاترو یازامازلر، کذا (راسین)، (لامارتین)، شبهه‌یوق، دها بیوك، دها بلیغ، دها نافع شعرا وادبادندرلر اما

« بن اولورسـهم ینه آشـفته اولور خلق جهان ، حسن تعبیر زبان چمن خاکمدن » فخر لطیفنی سویله ین (حسن قلعه) لی ترك قدر بر قصـیده تزیین ایده مزلر . . بتون بو اصحاب دهانك یتلری آلنسه یدی ده فناً معاینه ، موازنه اولونسه یدی فکرمجه آراده پك چوق مشابهت ، مساوات بولونوردی . حکمای حاضره دن (تن) ك شو صحیفه لرده برقاچ دفعه بسـط اولنان اقلیمه . موقعـه ، میانه یه دائر نظریه سندن آیرلاملی . . فضولی درت ، بش عصر اول بغدادده که جکنه بو عصرك اورته سـنده ، فرانسـه ده یتشه یدی . عین ذکا ، عین فطرت ایله یتشـه یدی سـوز وکداز شاعرانه سیله ، غرامیات عاشقانه سیله زمانی ولوله یه ویرن (موسه) یی کولکه ده براقیردی . بریکننك (کدر) عنوانلی شعر حزن آراسنی اوبرینـك « دوست بی پروا ، فلك بی رحم ، دوران بی سـکون ، درد چوق ، همدرد یوق ، دشمن قوی ، طالع زبون » کبی یانیق سـوزلریله مقایسه بیوریکز . بو حقیقت همان اکلاشیلیر .

حاصلی صـنایع نفیسه جه ، یاخود فنون نفیسـه جه یوزیمزی آغارتیر الده بر سرمایه وارسـه اوته دن بری بکنمه دیکمز خیر پالادیغمز شعریمزدر . (شویله ، بویله) رساله سنده کی مباحثات شاعرانه غریب اولسـه بیله دقت

بیورلسون که مخابرلردن بری دیکرینک — حزین — ردیفلی غزلندن بربیتی مدح ایتدکدن صوکره تقریباً « نه اولور ؟ رساملریمزدن بری شونظمك محتوی اولدیغی معنای بلندی کوزلجه تصویر ایلسه‌ده میدانه برلوحه ، برلوحهٔ بدایع قویسه ... » دییور ، بوکا بالآخره « شوقی دستمده‌کی رطل کرانم سویله یور » کبی تصویره دکمز سوزلرده علاوه ایله‌یور اما نه ایسه شویله بویله شاعرك فکرنده شعر ایله رسمك مناسبتی کندیلکندن ناصل اویانیور . . بوکا ایکنجی بز دلیل‌ده یوقاریدن بری کوردیکمز وجه ایله شعریمز ناصل ناقابل تعلم ایسه رسم‌ده ایشته اویله‌در ، مکتبله ، تدریس ایله انسان رسام اولاماز . . بونکچون فطرتك یاردیمی ایستر . فرانسز رساملرندن بری ، اکثریا واقع اولدیغی اوزره ، مشهور برمحرردر ده ! . . فی‌الحقیقه‌بوسنه (رفائللی)نك (شانزه لیزه) مشهرنده دلارا اثرلرینی تماشا ایله‌دك . فقط جریده‌لرده ، رساله‌لرده صحائف لطیفه‌سنی‌ده اوقودق . . . کچنلرده (فیغارو) ده (کوبا) یه سوق اولنان اسپانیا عساکرینك حالنی تصویر ایدییور ، یازیده قلمله فیرچه‌یی بربرینه قارشدیرییوردی . مقاله اوقدر نظر پیرا ایدی . بو هفته‌ده مادام (آدام) ك (نوول ره‌وو) سی فنون

نفیسه یه دائر اوزون بر مطالعه نشر ایله یورکه سطح ذهنمده بونقش برآنی حصوله کتیرن ایشته شومقاله‌در. آمریقالیلر لوازم مدنیه‌نك بوقسمنده یعنی فنون نفیسه‌ده کریدرلر، اوروپایه مغلوبدرلر. مع مافیه بو نقصانی تلافی‌یه جاندن چالیشیورلر. بویولده مکتبلر، مدرسه‌لر، مشهرلر، حاصلی نه لازمسه یاپیورلر. (رافائللی) بونلره شویولده‌جواب ویریبور: «آمریقاده فنون‌نفیسه مکتبلری تأسیس ایتدیکز، اویله‌می؟ بو مکانبده مقصدیکز نه تدریس ایمکدر. اوروپاده بویله مدرسه‌لرده نه تدریس اولونیورسه عینی؛ یعنی: فنون نفیسه... ایمدی، حقیقتی واضحاً، مجملاً سویله‌ملك کرکدر: «فنون نفیسه تدرس اولونماز..» (اوژون‌ده‌لاقرووا) نك بر سوزی واردرکه فرصت دوشدکجه لسانمك اوجنه کلیر. چونکه فنون نفیسه نك تدریسات حاضره‌سنی اختراع ایدنلره وبوبدعتی مسلکنی تعیین‌وعدم تعیین‌ایچون برکنج رسامی، سکز اون سنه اوغراشدیرمق درجه‌سنه واردیرانلره بر جواب مسکتدر: «بررسام صنعتنی یادرحال بیلیر، اوکره نیر یاالی الابد بیلمز، اوکرنه‌مز»..(ده‌لا- قرووا) طوغری سویله‌یور: «برانسان فطرتنده فنون نفیسه‌یه استعداد وارسه بوفطرت مطلق اشتغال ایدر.

نه ارلورسه اولسون بر واسطه بولور ، کندینی کوستریر »
(دهلاقرووا) بوعصرك الك بيوك رساملرندن بريدر .
رسمده مسلك خياليونك موجديدر . (ويقتور هوغو) نك
فيرچه وا ديسنده بر يولداشيدر . . کوزل بر قلمی‌ده
واردرکه خاطره‌لری حالا دقت ولذتله اوقونيور . « فنون
نفيسه تدرس اولونماز » . حقيقی سوز .. (رافائللی) نك
تفسيراتنده برپارچه مبالغه اواسه بيله ينه من‌حيث‌المجموع
اساس طوغريدر . باخصوص شو سطرلردن بو جهت
دها واضح اکلاشيليور : « ١٨٧٠ تاريخنده ايدی .
يکرمی ياشنده ايدم . فنون نفيسه ايله اشتغاله کوکلمده
شديد بر آرزو واردی . بتون صنايع نظر دقتمی جلب
ايدييوردی . مع مافيه اوسنه يه مخصوص صالونك ، ـ
مشهور سنوينك کشادی قريب اولديغی ايچون بر لوحه
يا په رق کليشی کوزل اورايه کوندرمکه قرار ويردم .
او زمانه‌قدر المه هيچ فيرچه آلمامدی . بناءً عليه استفسار
مسئله ايله‌دم . رفقای شبابمدن بری برتياترو مصورينك
اوغلی بکا بر پوصله تنظيم ايتدی . فيرچه بويا ، کاغد ،
حاصلی نه‌لازمسه آلديردی بونلری طوپلادم . اوه‌کيردم .
ايکی اوچ کون ظرفنده بر اورمان کناری تصوير ايدرك
قرق پاره‌لك برچرچيوه‌يه کچيردم . صالونه کوندردم .

نه دیرسکز؟ لوحه مظهر قبول اولدی ! ١٨٧٠ صالوننده
« اورمان کناری » دیه بر موقع بیله اشغال ایله‌دی .
حال بوکه اوزمانه قدر هیچ بر رسم درسی آلمادمدی .
بولوحه ده ایلك محصول دستمدی . ایمدی بو فنی ، بو
معرفتی بکا کیم اوکرتدی ! تکرار ایدرم : صنایع نفیسه
تدرس ایله اولماز . انسانده برشی یاپمغه ، سویلمکه استعداد
وارسه ناصل اولورسه اولسون او مهارت کندینی
کوستریر . »

(رفائللی) نك رسم ایچون سویلدیکی بوسوزلر بالجمله
فنون نفیسه‌یه شاملدر . شاعر اولمق ایچون‌ده اوزون
اوزادی یه بلاغت اوقومغه ، عروض ، بدیع ، بیان
وسائره کورمکه حاجت یوقدر .

مع مافیه شو تفصیلاتدن صنایع نفیسه مکتبلری اولماملی ،
رسم ، شعر ، موسیقی و امثالی تدریس وتدرس ایدلمه‌ملی
فکری اکلاشلمسون . بونوع تدریسات لازمدر . آنجق
اصول حاضرهٔ تعلیم اوروپاده بیله بوکا کافی کورنمیور .
بوفنوندن مقصد نه‌در ؟ اخلاق وافکار عمومیه‌یی تهذیب
وتربیه ایتمکدر ... رساملر ، شاعرلر ، هیکلتراشلر ،
حاصلی فنون نفیسه اربابی بتون برر افکار واخلاق
خواجه‌لریدر . برلوحه‌نك ، برشعرك ، برمحصول نفیسك

فکره درجهٔ نفوذی هیچ برزمان انکار اولونماز .. آنجق شمدی یه قدر صانعین نفائس ناقص بریولده تحصیل صنعت ایلدکاری ایچون نادراً بو خیره مصدر اولیورلر . پك چوق اشعار ، الواح اخلاق خلقی اصلاحدن زیاده افساد ایله‌یور ، (رفائلای) بومخاطیری برر برر تعداد ایتدکدن صوکره چارهٔ اندفاعنی‌ده کوستریور ، یعنی فنون نفیسه‌یی بو شوائبدن تجرید ایله‌مك ، بشریتی بونعمت رقیقه‌دن بحق مستفید قیلمق ناصل اولور ؟ بیلدیرییور . صنعت وطبیعتی بربرینه مزج ایله بردستور یاپیور . نفائسی ، بوخصوصه عائد مکاتبی بتون بو قاعده یه مستنداً ترتیب ایدییور . شو یکرمی اوتوز صحیفه تدقیقات انتقادیه‌یی مطالعه‌دن اول اوروپانك و بالخاصه فرانسه نك فنون نفیسه سنه کورکورینه برحیرت ، برمفتونیت واردی . شمدی بوحس تقدیر زائل اولمادی ، اولاماز ، چونکه حقیقیدر . آنجق بو تنقیدات بکا کوستردی‌که جهانده الك مکمل الك دلارا نه وارسه او بیله نواقصدن عاری ، تماماً کمال ایله منجلی دکل .. هانکی دوحهٔ مکملیتك اولورسه اولسون مطلق فوقی وار . فرانسه‌ده فنون نفیسه خارق‌العاده ، دکلی ؟ شو رسامك ، شو منقدك ، شو ادیبك وصف ایتدیکی صایدیغی قصورلر اکمال ایداسون

بو خارق العادەلك دها تعالی ایدر . اوزمانده یکیدن یکی یه
ینه محتاج اصـلاح نقطەلر کشف اولونور . قدمه قدمه
بر ترقیدر کیدر ، قانون تمدن بویلەدر . باشلیجه مقصودم
(رافائللی) نك شومقالهٔ نفیسەسنی مجملاً واضحاً قارئین
کرامه عرض ایتمکدی . لکن هنوز بو نقطەیه کلەدن ایشته
سطوح مخصصه نقوش ایله طولدی . اوحالده بووظیفەیی
باشقه برفصله براقیرز .

پارس خاطره‌لری

بعض خاطرات صباوت واردرکه انسانك حافظه‌سنده حرفی حرفنه کوکله‌لشـیر ، قالیر . حافظه بونلر ایچـون کیتدکجه انجلا ایدر . طویل البصر اولور . آرادن آجی ، طاتلی سـنه‌لر کچر ، انسان دکیشیر ، جهان دکیشیرده ینه بوصاف ایزلری غائب اولماز : خیلی ... خیلی زمان‌اول ، اوقدرکه بومسـافه بکا عادتا برعصر کبی کورونیور ... برپنجشنبه صباحی بنی اویقودن اویاندیردیلر . کیدیردیلر ، سوسـله‌دیلر .. چونکه هنوز یالکز کینمك المدن کلمه ـ یوردی .. آرقه‌مده یا آچیـق مور ، یاخود قویو ماوی قطیفه‌دن — ایشته‌بوفرق موشکافانه پك‌یادیمه کیرمه‌یور — نه‌ایسه بویله برقات‌اثواب واردی . هله باشمده‌کی قیرمزی فسـله بویندن قولتوغمه معلق مزین ، مذهب ، مطرا جزء کیسه‌سنه هیچ دیه‌جك یوقدی . یاقسمه طاقلمش الماس ایکنه‌لره نه‌دینیردی‌که بونلر متصل پارل پارل پارلا ـ یورلردی . سلیمانیه‌دن ، باب‌مشیخت اتصالندن آرابه‌لره ،

آچيق لاندولره بيندك . . اوتاريخده بونوع كردونه‌لر ، نوادردن ، تجدداتدن ايدى . انجق بوچشيد مراسمه مخصوص ايدى . بز بويله‌جه اوكده . . آرقه‌مزدن فوج فوج خلق... امينجيلرى ، الهيجيلرى ايله (دوه اوغلى) ، (حاجى قادين) مكتبلرينك هيئاتى.. خواجه‌لر ، چوجقلر ، خدمتجيلر ، تلميذلر ... فضله اوله‌رق سيرجيلر ، مارين وعابرين‌ده بونلره التحاق ايله‌يورلردى . غالبا اوزمان عادت بويله ايدى . الهيجيلر برر حلقه تشكيل ايدرك ، امينجيلر ايسه ايكيشر ايكيشر يوربيورلر ، ياندەكان خواجه‌لر ، قالفه‌لرده بونلره نظارت ، مغرورانه نظارت ايديورلردى . فصل فصل ، مناوبةً الهيلر تلاوت اولونيور .. هرطوراق باشنده كوچك بيوك يتمش سكسان آغزدن آمين ندالرى فيرلايوردى. بو آلاى ايله بايزيدى ، فنجانجيلر يوقوشنى ، شورايى ، بورايى هپ طولاشدق.. يولمزده انكورى صوفندن آغير فراجه‌لى ، قالين ياشماقلى خانملر شويله‌جه طوريبور . — (ماشاالله ، قرق بر ماشالله ..) ديه بزى الفيشلايورلردى . تا اوزمان بيله بويله قورى آوازهٔ تحسين سمعمزه خوش انعكاس ايدييوردى . انسان فطرةً مغلوب آلايشدر . . نهايت اوه دوندك . . چوجقلرده مكتبلرينه عودت ايتديلر . .

سلاملغك اوست قاتنده رحله‌لر آلت قاتنده سفره‌لر قورولمشدی . قاردشمله برابر جواجه‌مزك اوكنه ایلك دفعه اولارق دیز چوكدك . بسمله‌دن بدأ ایله قارغه‌جق بورغاجغه قدر فاتحهٔ تحصیل وتعلیمی برر برر كچدكده‌ك.. هیچ یوقدن ینه آفرینلر آلدق . بیچاره پدریمك فرط مسرتله كوزلرندن یاش آقیوردی .. آق صاقالی بنجه باشقه برجاذبهٔ نورانی آلیوردی . حرمله سلاملق آراسنده‌كی فاصله‌ده ناشكیبانه بزی بكله‌ین والده‌مزك همشیره‌لریمزك سویجلرینه ، شوق وشطارتلرینه ایسه پایان یوقدی. اویله فورانله بزی اوپیور ، قوچاقلایورلردی . آرادن یكرمی ایكی ، یكرمی اوچ ، سنه كچدیكی حالده نیچون بوخاطرهٔ صباوت حافظه‌مك اك كزین كوشه‌سنده منقوش قالیور.. نیچون مرور زمان ، زمان بی آمان ایله خاطرمدن نه‌لر ، نه یاد كزیده‌لر ، نه امللر ، نه لطافتلر چیقوردده بوچیقمایور . چونكه بودم صباوت ابوین محبتی، قاردش محبتی ، عائله محبتی كبی حسیات حقیقیه ایله مدغمدر . انسان طریق كمالده نه‌قدر ایلریلرسه بوحسلرك قیمتنی ، مزیت ونجابتنی اودرجه آكلایور . . بونلره او مرتبه شوق‌ایله صاریلیور فی‌الحقیقه شومكتبه باشلانمق خاطره‌سنده فكر مفتونمی اك چوق تلذیذ ایدن نقطه وجود معنویسی بیله

بكا حالاً جهـانده هرموجودیتدن ، حتی موجودیتمدن
دها معزز ، دها قیمتدار بر پیر ستوده سیرك آق صقالی،
وجه روشنی ، دمعـهٔ مسرتلری دکلمیـدر ؟ بو تحسسات
طفلانه‌یه سبب شـودرکه مخابر ناچیزه دون باشـقه درلو
برمکـتبه باشلانمق میسر اولدی ده حافظه‌مك بر طبقه‌سی
شوسائقه ایله ایشـته کندیلکندن تموجه کلدی ! پارسك
مکتب حقوقی اعلادر، متیندر . فقط بومکتبك دروسنی
علوم سـیاسیه مکتبنك تدریسـانیله مزج ایتمـك اعلادن
اعلادر، متینك متینیدر. مخابرات سابقه‌مده بلکه عرض
ایتدم. علوم سیاسیه مکتبی فرانسه‌نك (تن) (له‌ئون سای)
(بوتمی) کبی اك مشهور معـاصرین طرفندن تشـکیل
اولونمش برمدرسه‌سیدرکه استعداده کوره، برایکی سنه‌ده
یا اوچ سـنه‌ده اکمال اولونور . بودارالتـدریس صرف
خصوصی اولمقله برابر ترقیات عصریه‌نك صوك براورنکی
مکاتب عالیه‌نك همان موقفی اولدیغی ایچون باشلانغیجمدن
اعتبـاراً اکمال تحصیلمه قدر بومکتبـه عائد خاطراتمدن ،
مشـهوداتمدن مفیدلرینی شو صحیفه‌لره نقل ایتمـك اخص
آماملدر . خدا توفیق نصیب ایلرسه بکا بوندن بیوك تجلی،
مملکتمزده‌کی مشتاقان معارفه‌ده دها کوزل برتحفه اولماز.
دون تشرین ثانینـك اوچی ایدی . مکتبك قیـودی

آچلمشدی. کیتدم ، علی الاصول کاتبی کوردم ، مقصدیمی سویله‌دم ، بکا مطبوع برکاغد اوزاتدیلر « شوورقه‌یی طولدیریکز . » دیدیلر . اولا عائله اسمی : بزده یوق .. نرده طوغدك ؟ قولای .. هانکی تاریخده طوغدك ؟ ۷ رجب ۱۲۸۵ ی فرنك تاریخنه صوقمق مشکل اما اولدن بوحساب اولمشدی. ولیلرك کیمدر؟ قولای .. مرتبه‌لرك نه‌در ؟ قولای . مکتب حقوقك هانکی سنه‌سنده‌سك ؟ قولای، هپ قولای.. اوچ یوز فرانق اجرتی ده بومعاملات ایله برابر ادا ایدنجه الـه بر قیرمزی کاغد ویردیلر که برطرفی اسممی، نومرومی محتوی، دیکر جهتدن درسلرك عددینی ، اوقاتنی مبین .. بویله‌جه مکتبه قید اولوندقدن صوکره اولا کتابت دائره‌سنك یانندەکی کتبخانه‌یه کیردم، کاغدیمی کوستردم .. اوراجه بر قید یورودلدی .. نه اعلا دائره ، کنیش کنیش ماصه‌لر ، حقه‌لر .. قوجه قوجه کتابلر . نظیف ، باشدن باشه نظیف ، لطیف .. اورتاده بر سکوتدر ، احتشامدر کیدییور . سعی وعمل ایچون بوندن کوزل پناه اولماز . باخصوص شمدی صوغوقلر باشلایور . مزین بر بنانك نا کوشه‌جکنده ، سمادن اینرکن برنجی قاتده اولسه بیله حجرهٔ فقیرانه‌مده آرتق اوطورلماز اولور . آلتی طاش ، اوستی طاش ،

اطرافی طاش ، جابا اوله‌رق آتش‌ده یوق . برودت ایسه قیشك اك ملایم دمنده تحت‌الصفر ... ، مکتبك کتبخانه‌سنی بویله‌جه بر قولاچان ایتدکدن ، اك قیمتدار کتب علمیه‌نك بوخزینه‌ده موجودیتنی کوردکدن صوکره برر برر درسخانه‌لری طولاشدم .. صیره‌لر هیچ مکاتب رسمیه‌نککنه بکزه‌میور ، بیك‌قات دها مزین ، دها مکمل .. درسخانه دکل عادتا برر دائرهٔ سیاسیون ... مکتب حقوقده انسان همان یوکسکجه بریره اوطورمغه ، پالطوسنی ، شمسیه‌سنی هپ قوجاغنه المغه ، بونلرك اوزرینه حقه‌سنی دفترینی قویارق یازی یازمغه ، تقریر ضبط ایتمکه مجبوردر . کوکلده شوق تحصیل اولدقدن صوکره شو حال پریشانده بیله باشقه لذت وار اما تدریسکاهده بویله خارق‌العاده برانتظام تجلی ایدرسه اولذت باشقه لطافت کسب ایدییور . درسخانه لرك بری غایت بیوك . متوفی (لئون سای) اصول مالیه‌سنی بودائرهٔ واسعه‌ده تدریس ایله‌دیکی حالده طلبه‌یه یر بولمق ممکن اولمامش . سامعینك نصفی دیشاریده قاله‌رق برکورلتیدر باشلامش‌ده دها بیوك بردرسخانه بولونجه‌یه قدر بوخواجه بالضروره چکلمش . قدرت علمیه بوکا دیرلر . فقط اسف اولنورکه چوق کچمه دن اولوم آرا یه کیرر ، معلم عزلتکاه ابدیسنه کیرر

بوسفر مشتاقين بتون محروميته دوشر .

برنجی قات ایشته بویله‌جه کتبخانه‌لردن ، درسخانه‌لردن متشکل . . . قاپودن کیررکن پالطولری ، شمسیه‌لری قویمغه ، آصمغه مخصوص ، منتظم بریر اولدیغی ایچون انسان صوربونده‌کی . مکتب حقوقده‌کی کبی بونلری درسخانه‌دن درسخانه‌یه ، درسدن درسه قولتوغنده طاشیمغه مجبور قالمایور .

برنجی قاتك اورتا یرنده برحولی وارکه طلبه‌یه محل تنفسدر . اورتا یرده ایکی هیکل مرکوزکه مکتبك مؤسسلری نامنه‌در . بونلردن بری اوته‌دن بری مزایاسنی تعداد ایده کلدیکمز (هیپولیت تن) درکه ۱۸۲۰ ده طوغمش ، ۱۹۸۲ ده وفات ایدییور . ۱۸۷٤ دن وفاتنه قدر ده مکتبك هیئت اداره سنده داخل بولونیور . . حواینك جبهه‌سنه سیاه صوماکی طاشدن برلوحه کچیرلمش . . . مکتبه هدیه وخیرده بولنان ذواتك اسامیسی بولوحه‌یه منقوشدر . بر کوشه‌ده ایسه کوچك برچرچیوه ایله دری اوزرینه یازلمش ، یازلمش دکل ، ایشلنمش . . چونکه اومرتبه مزین ، برشهادتنامه معلق . . عجبا ایکی سنه صوکره یدمده بویله برمتاع ذی قیمت ، برمفتاح مزیت بولوناجقمی؟ تقدیر ، مع مافیه تقدیره قارشی بزده

عرض تدبيردن كرى قالماز .. لازمهٔ عرفان بويله‌در...
بو شهادتنامه برهوس طفلانه بر ابتلا صانلماسون ..
بعضاً شهادتنامه اولورده جوهر اولماز .. قفا ينه اسكى
حمام، اسكى طاسدر. مقصودم ايكى سنه متمادياً بويله كزيده
براشتغالدن صوكره اله كيرمسى مأمول بهره‌دن دم اور-
مقدر . بوحس مقبولى ايسه هپ اكالارز. طويارز دكلمى ؟
مكتبك ايكنجى قاتنده بيوك بردائرهٔ قرائت واركه يرلى ،
اجنبى الك مشهور غزته‌لرى ، الك معروف مجموعهٔ موقو-
ته‌لرى كونى كوننه، زمانى زماننه محتويدر. پارس مطبوعاتى
شويله طورسون ، لوندره‌نك جنوه‌نك ، بروكسلك ،
ايتاليانك ، برلينك الك بيوك اوراق حوادثى، اورتايه سر-
لمش طوربيور. طلبه ايكى درس آراسنده بونلرى كوزدن
كچيربيورلر . بومطالعه امثالسز برنعمتدر . انجق افراطدن
توقى ايتملى . . انسان هر غزته ، هر مجموعه‌يى اوقومغه
قويولورسه باشقه هيچ بر ايش كوره‌مز، مقصدينه‌ده موفق
اولاماز . . دقتله ، سراپا اوقومق ايچون ايكى غزته ، بر
مجموعهٔ موقوته انتخاب ايتملى . . . متباقيسنه شويله برقوش
باقيشى كوز كزديرملى.. بودائره‌يه كيرنجه خاطريمه درحال
(نوول ره‌وو) نك صوك جزئى كلدى.. بونسخه‌ده صنايع
نفيسه‌يه دائر بر بند مهم واردى . اوچ بچق فرانق ويره-

رك اثری اشترادن ایسه بوراده طویا طویا، زبده وخلاصه آلا آلا اوقومق البته اولا ایدی . بو مطالعه ایکی بچق ساعت سوردی . فقط نه مفرح ، نه دلارا برکه انسانه بوغاز ایچنك اك لطیف کوشه‌لرینی اونوتدیرییور . قابه او قدر مونس کلیور . اك اوست قاتده ایسه مدیر مکتب عائله‌سیله برابر اقامت ایله‌یور .. ایشته بودارالعرفانك ظواهری شوندن عبارتدر. بواطننه، روحنه تدریساتنه کلنجه: بو ده درت شعبه‌یه آیریلیور . . برنجی شعبه : شعبهٔ اداریه ، که اصول ادارهٔ ملکه عائد علومی ، موادی، دروسی محتویدر. ایکنجی شعبه: شعبهٔ اقتصادیه وما لیه‌در . اوچنجی شعبه : شعبهٔ سیاسیه‌در . دردنجی شعبه ، شعبهٔ عمومیه‌در . طلاب شو درت شعبه‌دن برینی انتخابده مختاردر. بوشعباتك دروسی بعضاً مشترك بعضاً متفرقدر. اجانب اکثریتله شعبهٔ سیاسیه‌یه کیردکاری حالده بنجه شعبهٔ عمومیه دها مرجح کورلدی . چونکه دها کوچدر . « فصعب العلا فی الصعب والسهل فی السهل» در . بوندن باشقه توسیع مسلك ایچون دها نافعدر . بر محررك دها ایشنه یارار. شعبهٔ سیاسیه مأمورین خارجیه‌یه قونسلوسلره موافقدر . مع مافیه هپ هوش ، هپ لطیف ، هرجهت هرشعبه دلارا.. ذاتاً درسلر اکثریتله بربرینه قاریشیور.

حتی بونلری یکدیکرینه مزج ایتمك بیله ممکن اولیور . بالجمله شعباتی بر تفصیل بیانه شمدیلك میدانده یوق محلده. انجق شعبهٔ عمومیه‌ده‌کی شو درسلره دقت بیورلسون. بونلر هر سنه باشقه باشقه اولمق اوزره درت قسمه آیریلیور . دروس منتظمه، دروس اختیاریه ، تعدیل وتکریر وسؤال وجواب مذاکره‌لری ، تطبیقات وعملیات مذاکره‌لری . . . بو سنه‌کی دروس منتظمه : اولا قوانین مدنیهٔ بالقیاس.. یعنی هر مملکتك مجله‌مزه معادل قانونلری بربرلریله مقایسه اولونیور . ثانیاً بلچیقا ، اسویچره ، اوستریا ومجارستان المانیا وایتالیا دولتلرینك اصول اداره‌لری . ثالثاً ١٧٨٩ دن زمانمزه قدر اوروپانك تاریخ سیاسیسی.. رابعاً : صوك ایکی عصر ظرفنده‌کی افکار سیاسیونك ، تمایلات عمومیه‌نك تاریخی خامساً : حقوق بین‌الملل . . سادساً : علم اقتصاد . . سابعاً اصول مالیه . . . دروس اختیاریه : اولا عمله قوانینی . . . ثانیاً : وسطی آسیاده مسائل سیاسیه واقتصادیه . . . (سیام ، آنام ، چین ژاپونیا ، قوره حکومتلری) تعدیل وتکریر وسؤال وجواب مذاکره‌لری : اولا تاریخ سیاسی‌یه دائر ، ثانیا تاریخ وعصر حاضر سیاسیاتی ایله حقوق بین‌الملل واصول وضعیهٔ قوانینه دائر . . بونلرك خارجنده درت شعبه یه

مخصوص اولق اوزره دروس متممه که اصول دفتری‌یه دائر مذاکرات و عملیاتدن ، اقتصاد نقطهٔ نظرندن فرا-نسه‌یه متعلق مسائل زراعیه‌دن وسائره‌دن عبارتدر . بو سنه (شعبهٔ عمومیه) یه عائدات تدریسات ایشته بونلردن مرکبدر . سنهٔ آتیه‌ده تبدل ایله‌یور . ایکی سنه ظرفنده ایسه مستقل بر نخبهٔ علمیه تشکیل ایله یور . بونخبه‌یه یا آلمانجه، یاانکلیزجه اولمق اوزره برده لسان اجنبی علاوه ایدیلیور . امتحانلره کیریلیور دروس منتظمه‌دن امتحان ضروریدر . اوبرلری ایچون اختیاریدر . خواجه‌لر ایچون ، درسلرك ماهیتی ایچون تفصیلاتی آتی‌یه برا-قیورم . بونلری برر برر تفهمدن ، تجربه‌دن صوکره عرض ایتمك البته دها موافقدر. بومدرسه تجمل وتکمل ذاتی ایچون بولونماز بر پناهدر . استعداده سعی وغیرت حسن نیت یاور اولورسه بومنبع معرفتدن انسان برفیض بی‌انتها آلیر. برده بونلره اساس‌ده، تربیه وتعلیم صباوت وشباب‌ده یاردیم ایتملی . . علوم ابتدائیه‌یی کورمش فقط ایشه یارار صورتده کورمش اولملی . . مثلا مخابر حقیر، مکتبده وقتیله اوزون اوزا دی‌یه جغرافیا اوقودمدی . حتی‌بوفندن برایکی سنه‌مکافات الدمدی. هیهات؟ شمدی بنده جغرافیاجه اویله بر فقدان وقوف وارکه بوسنه

ساعتلرجه ، (الیزه رقلوس) لـ ، (ویدال لابلاش) لـ
قوجه قوجـه خریطـه‌لری ، کتـابلری بورنمك دیبندن
کچمزسه بر ایکی امتحانده عدم موفقیت محققدر . تحصیل
قدیم بر ایشه یارامادی . چونکه اساساً بیسود بر حافظه
ملعبه‌سـندن عبارت ایدی . امتحانه بش اون کون قاله
کتابی اوکه آلیور ، پاپاغان کبی حرفیاً کور کورینه ذهنمزه
صـوقیور ، برر (ایو ینغستون) ، برر (اسـتانلی)
اولیور ، میدانه چیقیوردق .

پارسده معاونت عمومیه ، نقصانی : تیاترودە انتقادی ، « اصحاب خیر » اویونی ، اخلاق وعادات عمومیه ناصل تصویر وتنقید اولونیور ، معاونت عمومیه‌نك بروجه مفیدی . (ووژ) اصولی ، محسناتی ، معاونت حقیقیه .

ممالك مدنیه‌ده مسائل حاضرهٔ اجتماعیه‌نك اك بیوکی فقر وسفالت ، فقر وسفالتك هیئت بشریه‌یه اچدیغی یاره‌لردر . لوندره ، پارس ، نیورق ، ویانه کبی مدنیت بركانلرنده ، کوریبورز ، ایشیدیبورز کونده یوزلرجه بیچاره‌لر سفیللر یانیور ، قاوریلیور . کول اولیور . وقتیله بو صحیفه‌لرده عرض ایتدمدی . (زولا) صوك حکایه‌سنده ، (دوماده) ده پارسك طبقهٔ سفلای سفالتندن بر پرده قالدیرییور ، مادی ومعنوی اك مدهش معناسیله بزه اچی بر لوحه کوستریبوردی . حریف صباحدن اقشامه قدر طولاشیور . برایش آرایور ، حتی سوقاق سوپوریجیلکنه قائل اولیورده ینه شوامل بسیطنه ایره‌میور ، ینه اچلغك پنچهٔ بی امانندن یاقه‌سنی قورتارامایور . تشکلات حاضرهٔ مدنیه‌دن منبعث بویله

فلاکتلره چاره ساز اولمق ایچون هرطرفده معاونت عمومیه اصولنه مراجعت اولونیور. بویولده رسمی، غیررسمی هیئتلر تشکیل ایدیلیور. پارسده بیوك، رسمی، برمعاونت عمومیه هیئتی واردرکه میلیونلر اوزرینه مؤسسدر، بومقصد ایچون هرسنه ملیونلر صرف ایدلیور، اوتەدن بریدن تومن تومن اعانه آلیور.. حتی کچنلرده چاردن اون بیك لیرا آلدی.. برقاچ کون اول وفات ایدن اعیان رئیس سابقی (شالمل لاقور) ثروتنك کلی برقسمنی بوتأسیسه ترك ایلەدی. بوقدر مساعد بر زمین ایله برابر شو تأسیس خیرك نواقصنه، عجزینه پایان یوق... ینه فوج فوج انسانلر، عائلەلر آچ قالیور، سفالته، اضطرابه، موته دوشیور، ینه اولان اولیور. اولا قصورك بیوکی بوهیئتك رسمیتنده صانیلیوردی. برفقیر خسته دوشدی، معطل، پریشان قالدی دکلمی؟ «معاونت عمومیه» همان امداده یتیشه بیلمك، مریضی درحال برخستەخانەیه قالدیرمق ایچون نەلر، نه معاملهٔ رسمیەلر ایستر.. اولا سفالتکدەیه طبیب کلیر، بیچارەیی معاینه ایدر: «پکی، خستەسك، خستەخانەیه کیرملیسك، براستدعا یاز، دائرەیه مراجعت ایت، فذلکه یاپیلیر، شویله اولور، بویله اولور» حکمنی ویریر. استدعا

ایچون پاره ایستر ، تمغا قانونی موجبنجه اوچ درت غروشلق پول ایستر . حال بوکه حریفده بوقدر اقچه اولایدی ، بلکه خسته دوشمزدی ، بلکه نجهٔ سفالتدن یاقه‌یی قورتاریردی ، برکون دها وقت قازانه‌رق بلکه برایش بولوردی . خسته بومعاملهٔ مشوشه‌یی ایفادن ایسه اولمکی ، دیلنمکی ، — ها ، دیله‌نه‌مز . قانوناً ممنوعدر — سورونمکی دها قولای کورر . شو قوص قوجامان معاونت عمومیه‌دن ، طبیبدن ، خسته‌خانه‌دن ، سائره‌دن هیچ بر استفاده ایده‌مز . حاصلی ، تدقیقات واقعه‌یه کوره معاونت عمومیه‌نك دها نیجه بویله خطیئاتی اولیور . بو خطیئه‌لره دائر انتقاداتك شمدی‌یه قدر حدی ، حسابی یوقدی . فقط هرنه‌دنسه بواعتراضلر هیچ قولاغه کیر - میوردی . غیر رسمی تشکل ایدن هیئات خیریه‌یه ایسه بر نظر ملایمتله باقیلیوردی . فقط ایشته بونکچون تیاترو صحنه‌سنده تجلی ایدن بر انتقاد پارس اهالیسنی نظراً ، فکراً بوبابده همان دکیشدیردی . هرکس معاونت عمومیه‌یه دائر موجود اصولك نقصانندن دها جدی شکایته باشلادی . جمعیات خیریهٔ خصوصیه خیلی هدف استهزا اولدی . بوحالی کوردکدن صوکره (شکسپیر) لر ، (مولیه‌ر) لر کبی الك بیوك تیاترو مؤلفلرینك اخلاق

وافكار عموميه درجهٔ تأثيرينى ذهنم ايسدن ايى ادرا كه باشلايور . كيم بيلير ؟ (اوتللو) نجه قيصقانج قوجه‌لره بر مثال عبرت اولمشدر . (زور طبيب) ايسه پك چوق ساخته اطبايى خيلى قورقوتمش ، دوشونمشدر . (ريانك انجامى) نى كوره‌رك صلاحه ياقلاشان ، ياخود ياقلاشمق ايسته‌ين (تارتوف) لرده نادر اولماملى . . « اصحاب خير » اويونى (لاپورت سن مارتن) ده اخيراً موقع تماشايه قوندى. فكر ترقئ زمانه جداً موافق براثردر. نه فجيعدر، نه مضحكدر ، اخلاق وعادات وقتى الفى الفنه مصور بر لوحه‌در اما نظر امعان ايله باقيليرسه اك مفيد فاجعه ، اك نافع مضحكه‌در . شمدى يه قدر بو يولده كى آثارك موضوعى اكثريتله عشق ايدى . (اوژييه) ، (دوما - فيس) ، (ساردو) كبى اك بيوك محررلر بيله تياتروده بوموضوعدن زور آيرييلورلر . نكته ونخبهٔ فكريه‌لرينى هپ اسرار غرام اوزرينه اوقيورلر . ايشته شو اصحاب خير اويونى كنج بر مؤلفك قلمندن چيقمقله برابر بو اساسه منسوج اولماديغى ايچون عوامه‌ده ، خواصه‌ده باشقه صورتله تأثير ايله‌دى . صاحب اثر مسائل حاضرهٔ اجتماعيه‌دن اك مشكللرينى حادهٔ تدقيقدن كچيرييور ، نظر دقته عرض ايدييور فقط نه صورتله كچيرييور ، ناصل

عرض ایدییور . بیلیورمیسکز ؟ اویله بومسئله‌لری اوزون اوزادی‌یه حل و فصل ایله اوغراشمایور . بونلره نه‌سبب نه نتیجه هیچ آرامیور . حقائق وقائع نه‌در ؟ نه وجه ایله اولیور ؟ کذار ایله‌یور ؟ برمهارت موشکافانه ایله کوزیمزك اوکنه قویور . . مثلا اوسته ایله عمله آراسنده‌کی منازعه اوروپاده برولوله‌در.. فقط بوموقعده اوسته کلمه‌سنی بزده‌کی معنای محدودندن دها شموللی طوتملیدر . . امتیازینی آلارق ، لوازمنی تدارك ایدرك ، برچوق عمله طوته‌رق ، سرمایه قویارق بر معدن اوجاغنی ایشله‌تن آدم اوسته‌در . عمله ، عمله طرافدارلری دییورلرکه: بالفرض شو معدن ایشنده برثمره‌یی ، نتیجه‌یی میدانه قویان سعی و عملدرکه اوده بزه عائددر. سعی و عمل اولماسه سرمایه بش پاره ایتمز سرمایه بیله صرف سعی وعمل محصولیدر . دیمك هرحق سعی وعملکدر . سرمایه دار بویولده چوق کری قالیر . بو سوزلر پك حکمته موافق اولماسه بیله اوسته‌لردن ، کروه مرتینندن بعضیلری بوعمله تظلماتنی دیکله‌مك ، شو ایکی صنف آراسنده‌کی مناسبات حاضره‌یی تعدیل ایله‌مك ایسته‌یورلر. بویولده اصوللر بیله اورتایه قوییورلر . . ایشته اصحاب خیر اویونی بواصوللرك قوفلغنی میدانه چیقارییور ، اوسته

ایله عمله آراسنده‌کی منازعهٔ ازلیه‌نك بویله سطحی تحسسات ایله زائل اولمایه‌جغنی کوستریپور . بویولده تشکل ایتمش برادارە ارائه ایله‌یورکه کیتدکجه اغتشاشه، خرابه دوشیور. اوسته یوز ویردکجه عمله شیماریپور ، عمله شیماردقجه ایشلر کری قالیور ، عاقبت افلاس یوز کوستریپور ، تجارت باتیور. حاصلی بر برلوحه‌که صرف حقائق احوالی عرض ایدییور . فقط زهی غرائب ، نه‌قدر مضحك ، مؤلم ، عبرت آمیز برصورتده عرض ایله‌یور . قارن قارنه ایچنده یشادیغمز حقیقت بویله‌ده ، بویله ایمش‌ده خبریمز یوق . صحنه امدادیمزه کلمه‌سیدی ینه خبریمز اولمازدی بو اویونده بعض صاحبات خیرك تشکیل ایتدیکی بوجمعیتی ، بوجمعیتك افعالنی، آثارینی مصور برلوحه وارکه تماشاسنه طویولماز.. برچوق خانملر خیرانه میل ایدییورلر . . کیمی سوس ایچین ، کیمی قوروم ایچون . . طوپلاندقلری زمان ایسه دردلری ، دوشونجه‌لری بربرلرینه غلبه وادیٔ خیرده بری دیکرندن ایلری کیتمك ایچون درلو مسخره‌لقلر . . مثلا کوزل برخانم برسفیله ، بروبشه [*] الیله برقدح

[*] — (بش) ، (اوباش) ك مفردیدرکه بر پارچه غریب ایسه‌ده (اوباشان) غلط فاخشنی منع ایچون قوللانلسه فنا اولماز .

شراب ويرييور ، قدحی بونكله مصادمه‌ده ايدييور . صحته نوش ايله‌يور . بدبخت حريف بومعامله‌ٔ مشفقه‌يی سرخوشانه اويله تفسير ايله‌يور كه حاضروندن برينه : « هی ، باق ، بوقاره كوزلی خانم استرسه بنم قوجه قاری‌يی همان بوشار، انی اليرم » ديمكه قدر وارييور . . بونازنينلر بويله سفسطه ايله وقت كچيريرلركن بری طرفده نيجه فقرا ، ضعفافندان معاونت سائقه‌سيله آچلقدن اوليور . دها غريبی شواذهان بسيطه‌يه الك زياده سفلای ندامت پيشه مجرمين قديمه شايستهٔ اكرام وشفقت كورونيور . كويا بويله اولونجه فعل خير دها بيوييور . بونك ايچون ناموسكار برفقير بيلدكارندن بربيچاره‌نك اسكيدن حيدود اولديغنی ، بو يولده جزا چكديكنی مشعر دفتر هويتنی استعاره ايدييورده كليور . جمعيت خيريه‌يه بوبرات مزيت ايله عرض وجود ايله‌يه‌رك مظهر معاونت اوليور . ينه عفيف برقيزده وقتيله كويا آلفته‌لكده بولونديغنی اثبات ايچون بويله برواسطه‌يه مراجعت ايله‌يور . . مقصدم اويونی تعريف ايتمك دكلدر . فقط شوتصاوير نظر عبرته چارپمايورمی؟ بوحاللر ، بوحقيقتلر چركين دكلمی؟ بلاهت قوقولری ويرميورمی ؟ حقائق بشريه بوقدر كولونج اولديغی حالده نيچون بويله دوربينلر المزه كچمدكجه كوزيمزه

کیرمه‌یور . ایشته بزی بودقائقه آکاه ایدن تیاترو بر نعمتدر ، برمکتبدر . برفلسفه‌در . بونوع « معاونت عمومیه » نك نواقصی حتی بعضاً محظوری اوته‌دن بری عمومك ، بالخاصه انکلیزلرك دقتنی جلب ایله یور . فی‌الحقیقه بوکون سفالته دوشمش برفقیری بسله ، یارین ینه بسله ، اوبرکون بسلیه‌میه‌جك دکلیسك ؟ . بیچاره‌یی عطالته بناءً برین ضرورته برقات دها مستعد قیلدقدن صوکره ترك ایدییورسك دیمکدرکه فعلکدن خیر یرینه همان شر حصوله کلیور کبی . . معاونت حقیقیه ناصل اولور؟ ضرورت، سفالت برطبقه برحیاتدرکه مخصوصاتی صرف آچلقدن عبارت دکلدر . دها متعدددر. بدمستی، یأس ، عجز عطالت هپ بوزمره‌دندر . آچلغی شویله بویله تلافی ایت ، اوبرلری ، دها مهلکلری قالدقدن صوکره نه حکمی وار ، برچاره بولملی‌که سفالتزده‌یی شوبلالرك جمله‌سندن قورتارسون ، بناءً علیه بودرکه‌دن السون بردرجه دها ترفیع ایله‌سون ، بوزمین پستیده قالدقجه . بوهوای مستکرهی تنفس ایتدکجه بر ارالق قارنی طویسه بیله نجات بولاماز . بالعکس عشرت ، عطالت کبی عوائد سائره‌سنه دها وفرتله میل ایلر . فقط ایشته بوترفیع مرتبه غایت مشکل اولدیغی ایچون پك

چوقلر افعال خیریه‌دن ، خیراتدن ، بونوع تأسیساتدن مأیوس کورونیورلر . « بونلرك دردی برمدت دها اوزاتمقدن باشقه خدمتی اولمایور » دییورلر . حتی بواویون صاحبی بیله غالبا شوفکری طاشیور ، فی‌الحقیقه اثری صرف تصویر وقائعدن عبارت ، محاکمه ومکاشفه‌دن بری ایسه‌ده لوحه‌نك اوته‌سنده ، بریسنده‌کی اوفاق اوفاق ، اینجه اینجه رنکلردن بویله اکلاشیلیور که بوده اوبر تفریطك افراطی ، یاخود افراطك تفریطی دیمکدر . هرحالده ایکی منتها بربرینه تماس ایدییور . (ژول فری) . نك ، رئیس وکلای لاحق (مه‌لین) ك مسقط راسی ، (ووژ) ولایتی (آلزاس لورن) ایله همحدود اولدیغی ایچون فرانسزلرجه پك حائز قیمتدر . بوولایتده برقاچ زمان اول (مه‌لین) ك ریاستی آلتنده خصوصی برمعاونت عمومیه هیئتی تشکل ایتدی‌که افرادی مملکتك برچوق اغنیاسندن ، تجارندن مرکبدر . ووژ اهالیسندن هرهانکی فقیر اولورسه اولسون ایشسزلکه ، سفالته اوغرا اینجه بوهیئتك یامرکزنده‌کی یاپارسده‌کی شعبه‌لرندن برینه مراجعت ایلر . شعبه حریفه هیچ پاره ویرمز . چونکه بالفعل مجربدر ، بویله صدقه انسانده عزت نفسی ، متانتی ، عزمی تقلیل ایله‌یور ، ضعفه ضرورته برقات دها

سبب اولیور. فرانسه‌ده برقاچ سنه‌اول برکیمیاکر واردی: (شه‌ورول) که یوز ایکی یاشنده وفات ایله‌دی . یوزنجی سنهٔ ولادتی تسعید اولونورکن سویله مشـدی . بومدت مدیدهٔ عمرنده آغزینـه شراب نه‌در آلمـامش، حتی بو اجتماع شادمانیده بیله شامپانیا یرینه صو ایچدی . نه ایسه بوذاته بوکون رهباندن بری: « جانم نه‌ایچون هیـچ فقرایه صدقه ویرمیورسـکز ؟ » دیر عالم ایسـه انجیلك احکامنه رعایت ایچون ، کندیکزه یاپلمسنی ایسته‌مه‌دیککز شیئی باشـقه‌سنه یاپمایـکز » جوابنی ویرکه صـورتده بوبر لطیفه‌دن عبارت ایسـه‌ده حقیقتده برحکمتدر . تصدقك حالا وجه معتادینـه کوره مزیتنی بیـلن انسـان موتی صدقه‌یه ترجیـح ایلر . ایشته بوحقیقتی نظر دقته آلارق (ووژ) معاونت عمومیه هیئتی سفیلره صدقه دکل ، ایش ویرییور . جمعیتك تجاردن ، اوسـته‌لردن ، صانعلردن بر چوق ارکانی وار دیدك دکلمی ؟ فقیر ، شـعبه طرفـدن بوصله ایله صیره‌سنه ، ایجابنه کوره بونلردن برینه کوندر- یلیور . کیزلیجه اوتاجره صانعه‌ده خبر ویریلیور . آرتق ایش اولسـه‌ده ، اولماسـه ده بو آدم اوفقیری اشـغال ایله‌یور ، چالیشدیرییور ، بسله‌یور . صوکره بونکچون جمعیتله حسـابلاشیور . دیمك میـدانده براعانه وار اما

سعی و عمل ، منفعت متقابله کسوه‌سنه کیردیکی ایچون هیچ صدقه رنکنی آلمایور ، هیچ عزت نفسه طوقونما-یور . ممالك متمدنه‌ده ازدیاد سفالتك باشلیجه اسبابندن بری‌ده کوی ، ولایت اهالیسنك مرکزه اجتماعی اولدیغی ایچون (ووژ) جمعیتی پارسده یاقالادیغی بولدیغی محتاج همشهریلرینی الك زیاده مملکتلرینه اعاده ایله اوراده یرلشدیرییور . بو اصولك بر نفعی‌ده محتاج حقیقی ایله غیر حقیقینك ، ساعی ایله عاطلك تمیزینه خدمتیدر جمعیته مراجعت ایدن فقیر فی‌الحقیقه حسن نیت صاحبی ، ایش محرومی ایسه بوواسطه ایله مرامنه ایرر . بوسایه‌ده کیت کیده بلکه بوسبوتون ذل سفالتدن قورتولور ، یوق بویله دکل‌ده چالیشمادن پاره قازانمق ، فقرندن استفاده ایله معاونت عمومیه‌یه بار اولمق ایستر ارباب عطالتدن ایسه شوصورتله فویا درحال میدانه چیقار ، چونکه صاحب مراجعت مسئله‌یی تعقیب ایله‌مز ، پوصله‌یی مرجعنه کوتوره‌رك ایش آرامز . ولوشو حرکتلرندن طولایی مسئول اولسه‌لرده انسان بویله‌لرینه آجیور . دون کیجه پاریسنه طوغری بر آرقاداش ایله (نوکسمبوغ) باغچه سنك آرقه طرفندن کلیوردق . رفیقم کلیشی کوزل

برشرقی سویلیوردی ، آرا صیره‌ده برابرجه قهقهه‌لر صالیویریبوردق. بوصیره‌ده یانمزدن برسفیل، کئواپرست، برپارس بدبختی کچدی . . حریف بزی ، انشئه‌مزی ، قهقهه‌مزی شویله سوزدکدن صوکره دیشلرینی غیجیرداته‌رق : « کولکز . . بنم کبی شودقیقه‌ده یاتاجق یر دوشونمه‌یورسکزیا . کولکز کولکز . . صباحدن اقشامه قدر ایت کبی چالیشمغه مقابل اکمك شویله طورسون یاتاق پاره‌سنی زور قازانانلردن دکلسکزیا کولکز کولکز . . » دییه دییه دها برچوق سویله‌نه سویله‌نه کیتدی . کوزلری قارانلقده پارل پارل پارلایوردی . بر کین، برغضبله پارلایوردی. فقرك ثروته کینی، ضرورتك رفاهیته غضبی. بوپارس سفیللری انسانده هم حس نفرت، هم حس مرحمت اویاندیرییورلر. نفرت، چونکه بونلردن اشنع مخلوق اولماز، عشرت ایله کئول ایله، حقد وغلظت ایله اودرجه‌یی بولمشلردرکه وجدانلرنده صاغلام برنقطه همان یوق کبیدر . اك مقدس حسیات بشریه‌دن بی خبردرلر . . برحیدود بیله بعضاً عهدنده وفا کبی اخلاق یارارلقلری کوستریر . . بونلرده شو محاسندن قطره بولونماز . . فقط بوکا مقابل اولاد ، ابوین قتلی کبر اك

شنیع جنابتلره وارنجه‌یه قدر استعداد کورونور . کچن سنه (ایکی ولد) عنوانیله غریب برحکایهٔ فجیعه نشر اولوندی که اخیراً تیاترو یه‌ده تحویل ایدیله‌رك (٣١٢) نجی دفعه اولمق اوزره شمدی حالا (آمبیکو) ده موقع تماشایه قونیور . بو اثر پك چوق نقطه‌لرجه خیالی وهیئت عمومیه‌جه عادی اولمغله برابر پارسك حیات سفالتنه ماهیت سفالتنه تعلق ایله‌ین جهتلرجه خارق‌العاده‌در ، صرف حقیقتدر . بوحقیقت بزه نه‌چرکین لوحه‌لر کوستریور ! بومخلوقات بدبختلك الك زیاده کیننه اوغرایان ضابطه مأمورلریدر . ایشته برمدتدن بری بونلره مخصوص محله‌لرده بومأمورلردن . بر ایکی یاره‌لیور ، اولدیرییور طوریورلر . فی‌الحقیقه مأمور مجروح وظیفه اوغورنده قربان کیتدیکی ایچون اولوم دوشکنده نشانلره ، تقاعد معاشلرینه مظهر اولیور اما چه‌سود ، حیاتلدن کیدییور . . بونکله برابر بوسفیللره ینه مرحمت ایدیلر . چونکه بوافعالك مسئولیتی هپ انلره راجع اولماز . بوقدر آغیر بر بار مذلتله عمره تحمل ایتمك ایچون بو بیچاره‌لر عشرته مجبور اولیورلر . بوعشرت ایسه پیس برکئولدن عبارت اولدیغی ایچون شاربارینی عادتا چیلدیر-

تیور ، اڭ بیوك جنایتلره ، شناعتلره سوق ایله‌یور .
ایشته اخیراً براستادك، برعالمك، برصاحب خیرك دلالتیله،
فریادیله حکومتجه موقع تذکره قونان انحصار کئول
مسئله‌سنك نخبهٔ محسناتی بوفسادك منعی بوزهرك محوی ،
مشروبات کئولیه‌نك شوسیئه‌دن تطهیریدر . . .

پارس خاطره‌لری

وقتندن اول طوغان چوجقلره مخصوص قولوچقه

دون پازار ایدی. یوم تعطیل، یوم تنزه، برپارچه‌ده یوم عطالت برقاچ زماندن بری پازارلری بیوك (بولوار) لری برباشـدن برباشه یایان طولاشمق عادتمدر. انسـان ایچنده بولوندیغی عالمه کیت کیده تمثل ایدییور. پارسـه ایلك ورودمده بویله ازدحاملی یرلر، بوهـای وهو، بو شماتت جانمی صیقاردی شـمدی بونلر اولماسـه جانم صـیقیلیور. کچنلرده برقاچ کون بر صـیفیه‌یه مسـافرته کیتدمدی. بکا بر باغچه‌نك کوشـه‌سنده ایسسز صـداسز بر اوطه ویردیلر. اوح، نه اعلا یر، انسـان راحت راحت یاتار، قالقار اویور، اوقور، پازار ایدی. فقط حقیقت بوتفکره توافق ایتمه‌دی. یاتاغه کیرنجه بوسـکوت وسـکونت اویقومی قاچیردی. سمعم فکرم، کوکلم ارابه کورلتیلری، حیوان پاطیردیلری بویله غمغمه‌لر ایستەیور-لردی. بونلر اولمانجه بردرلو استراحته قویولمایورلردی.

طبقى دكرمنجيلر كبى كه شايد كيجه بردن بره چرخ طورىرده دمدمه كسيليرسه درحال اويانيرير ييورلر ، بو آهنك تكراراً باشلامايجه اويويامييورلر . بونكله برابر پارسك بيوك (بولواولر) نده باشقه بر جاذبه‌ده واركه انسانه مرور زمان ايله تأثير ايليور . بوساحه‌ده دنيانك دورت كوشه‌سندن مخلوقلر كوريلير . انكليزلر ، آلمانلر ، حاصلى اورووپاليلر شويله برطرفه طورسون درلودرلو امريقاليلر ، اوستراليالير ، چينليلر ، ژاپونياليلر برياندن بريانه كچر ، كزر طوريرلر . بيوك (اوپرا) جاده‌سنده‌كى بر چاى مغازه‌سنك چراغى اثوابيله ، علائميله برچينلى ايدى . بواجناس مختلفه‌دن ماعدا تا (اوپرا) دن ، (وودويل)- دن . . . (رەنسانس) ە ، (لاپورت سن مارتن) ە وارنجه‌يه قدر تياترولر ، رنك رنك منظره‌لر ، اكلنجه‌لر ، اعلانلر ، چشيد چشيد ، يكى مواد ، يكى اصول اعلانلر بو جاده‌لرك مخصوصاتندر . مثلا عين رنكده قوص قوجامان شايقه‌لرله ، عين بچمده اوزون پاردوسولرله ، مزين شمسيه‌لرله ايكى افندى ، ايكى شيق موسيو آهسته آهسته يورييورلر ، برقاچ آديم آرقه‌دن ينه طبقى بونلره بكزر ، عين روشده ، عين قيافتده ايكى كشى دها . آرقه‌دن عين منوال اوزره ديكر ايكى فرد ... بو آلايدن

حیرته کلیرسکز . فقط بوندر ؟ دییه دوشونمکزه قالماز بوموسیه‌لردن الا اوکده کیلر براطراد ، بر آهنك ایله شویله برمقام طرتدیریرلر : « بوکیجه (فوللی برژر) ده فوق‌العاده اویونلر وار.. (اسقالا) ده (ایوت کیابر) ، (پولان) . . . » برنجی صیره بوترانه‌یی بیتیریر بیتیرمز ، ایکنجی باشلار ، ایکنجی صوصنجه اوچنجی ترنم ایدر. بودبدبه (فوللی برژر) ، (اسقالا) کبی بعض مناظر شاطره‌نك اعلانی ایچون ایمش . . چونکه بوا کلنجه اشاعه‌لرینه دیوارلر ، غزته‌لر کفایت ایتمه‌یور . . . پارس ارباب ذوقی کیجه‌یی سحرلره قدر بوشوخانه شطارتکا - هلرده کچیردکدن صکره صباحه قارشی یاتاغه کیررلر . تا ایکندی یه طوغری زور اویانیرلر ، غزته وساٸره اوقومغه وقتمی قالیر . . فقط غروب ایله برابر بیوك (بولوار) شویله مخمورانه کزیلیر ، قولاچان ایدیلیر ، بر قهوه‌ده برپارچه آبسنت ایله اشتهاٸینه کتیریلیر ، دره‌دن تپه‌دن مناقشه‌لر ، علمی ، ادبی کلیشی کوزل فقط هپ قوف ، هپ اساسسز مباحثه‌لرله باشده‌کی خمار کیدریلر. نهایت براز (قینا قینا) ایله زواللی معده تصفیه اولونور . . صوکره چوق کچمز یمك ، اکلنجه ، باشلا - یه‌رق صباحلره قدر سورر . . ایشته پارسده بر صنف

مخصوصك حياتی بویله‌در . بو آلافرانغه خراباتیلرك الك پارلاق نمونه‌لری‌ده بیوك (بولوار) لك قهوه‌لرنده قالد- یرملرنده بولونور . بو میانه‌نك مزیناتنـدن بری‌ده یکی اختراعاته مخصوص منظره‌لردر. (تله‌فون) ایله اوپرانك موسیقیسنی ایشتمك ، (فوتوغراف) ایله نطقلر اویونلر ، سـائره‌لر دیکله‌مك آرتق اسـکیلشدی . شـمدی (کینه توسقوب) چیقدی‌که طبقی (فوتوغراف) کبی انسـان بو آلتله هم کوریـور ، هم ایشـیدییور . مثلا ایشـته (سـاردو) نك کچن سـنه (وودویل) ده لاینـقطع اوینانان (مادام‌سان ژن) اویونندن برپرده : اویونجیلری منظره‌یی ، اورته یرده (ره‌ژان) ی عینیله ، کسوه‌لریله ، قیافتلریله سیر ایدییورسـك ، الده بایراق یوریـورلر ، کزیـورلر ، ترنم ایدیـورلر . الك یوجه نغمه‌دن آیاق پاتردیلرینه وارنجه‌یه قدر بتون بوسسلر واضحاً سـمعکه کیرییور. باشقه برصندوقده ایسه کچن قیش (نووو سیرق) صحنه‌سنده ایکی ترك پهلوانك کورشدکارینی کوستریر بر منظره : پهلوانلر اوته‌دن بری کوردیکمز ، بیـلدیکمز وجه ایله چپلاق ، باجاقلرنده برر قیصـبت (کسـوه ، کسوة) وجودلرنده تپه‌دن طیرناغه زیتون یاغی ، طبقی قایش کبی بربدن . . . بونلری بوراده ایکن کوردمدی .

روم ایلیدن ایکی یوماق ایدیلر . بری احمد ، اوبری ده غالبا مصطفی ایدی . شوساحه ده ، بوساحه ده قوت ، مهارت کوستردیلر ، برچوق ایتالیانلری ، انکلیزلری ، فرانسزلری طوپ کبی دویردیلر ، فیرلاتدیلر . جداً مظفریت قازانه رق بومسلکه وقف عمر ایتمش جانبازلرك محسودی اولدیلر.. (کینه توسقوپ)له برابرینه ایجادات اخیره دن (سینه ماتوغراف) وارسه ده مقصدم دیکر بر منظرۀ مهمه دن بحث ایتمك اولدیغی ایچون بو آلته دائر تفصیلاته وقت قالمایور . فرانسه ده هر سنه ۸۵۰۰۰۰ چوجق طوغیور ، بونلردن ۱۳۰۰۰۰ ی وقتدن اول دنیایه کلدکلری ایچون یاشامیورلر ، سونیوریبورلر . اصحاب خیردن دوقتور (لیون) بو محصول ناهنکاملری اضمحلالدن قورتارمق ایچون عادتا بر قولوچغه ایجاد ایتمش . ایشته بواختراع بهین بیوك (بولوار) لردن بر محل مخصوصده اللی سانتیمه انظار عامه یه عرض اولونیور ، طوریور . قوجامان براوطه ایکی طرفه صیره صیره معدندن ، یوکسك ، آیاقلی قفسلر ، قوش قفسلری دیزلمش ، بونلرك اوك طرفلری جامدن . ایچلرنده ایسه صیره سنه کوره آلتی ، یدی ، سکز آیلق چوجقلر وار . مینی مینی قیز ، ارکك آووج قدر نوباوه لر ، متصل اویو-

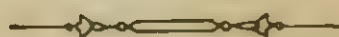
یورلر . زمان زمان سودنه‌لر کلیور ، بویاوروجقلری یووالرندن چیقاریبیور ، امزیریبیورلر . بوقفس ، بویووا ممکن مرتبه رحم مادری آندیریبیور ، خارجدن بربوری ایله ایچری هوا ادخال اولنیور . مدخلده برمیزان الحراره ، برده اوجاق اولدیغی ایچون بوهوا دائما بردرجهٔ حرارتده بولونیورکه بودرجه‌ده نوزادك سننه کوره اوتوز قرق آراسیدر . بومعیشت ، بویووا سایه‌سنده ولو زماننده اول بوجهان فنایه پرواز ایتمش اولسون بومعصوملر حیاتدن نصیبه‌دار اولیورلر ، بووجه ایله طقوز آی اون کونی چیقاردقدن صوکره آرتق آغوش مادرده کیف مایشاء یاشایه بیلیورلر .

برنجی قفسده آلتی آیلق برقیز واردی یاپمّا بربپکه بکزه یوردی ، اوقدر کوچکدی . حیاتدن هیچ نشان ویرمیوردی . انجق بر آرالق النی اوینـاتدی . ایکنجی قفسده یدی آیلق براوغلان یاتیوردی‌که اوبرندن چوق بیوکدی . چونکه اولایدی آیلق ایکن طوغمش ، ثانیاً بر آیدن بری‌ده بویووایه کیرمشدی . بوصبیاندن بری زمانی بولدیغی ایچون اوکون آرتق قولوجقه‌دن چیقار - یلیور ، والده‌سنه تسلیم ایدیلیوردی . بومحافظهٔ حیات اعلا ، چونکه بونوع اطفالك شووجه ایله یوزده ۷۲ ی

شاتدن قورتاریله بیلیور . انجق عجبا بونلر شونقیصه‌دن
دولایی مادام العمر معلول قالیورلرمی ؟ بواطفـال اول
امرده جوجه، بکاپك نحیف ، خفیف کوروندی . بوبر
عذردر امانه ایسه . لکن یاباشـقه دورلو نحـافتلره ،
علتلره‌ده مبتلا اولورلر، بردرلو دورهٔ صباوتی کچه‌مزلرسه
شو امکار بی سود اولمازمی ؟ آه ، بوبر مطالعه‌که انصا ـ
فسزجه ـــنه‌در . ابوت ، امومت نه‌در بیـلمه‌ینلرك ،
طائفـه‌ایانلرك ذهننـه وارد اولور . برپدر برمادر برکره
اولادینی بوکون نیچهٔ هلاکدن قورتارسونده یارین ایچون
ینـه لبریز آمالدر . بوامل ، ولوپایدار اولماسـه‌ده ،
سوندیرمك روامیدر ؟ بوتماشای معصومیت ، شواطفال
نامحسوسم بنده برخاطره اویاندیردی . اوتمزده چوجقلقده
(مامادادی) دیردك (ظرافت) اسمنده برزنجی آشجیمز ـ
واردی، نهایت آزاد ایدلدی ، قوجه‌یه واردی . برمدت
صـوکره ایکی اوغلان بردن طوغوردی ، فقط وقتندن
برایچق آی اول طوغوردی . زواللیلر طوغدقلری کون
صـباحدن اقشـامه دکین غلادیلر ، باغیردیلر . . لکن
کیتدکجه قوتدن دوشدیلر . چاپشـدق چبالادق ، طبیبه
مراجعت ایتدك . برچاره بولامادق . . ابتـدادن ایجه
قوی ایکن صوکره نحیف اولیوردیلر ، عاقبت بری اوکجه

دیکری بش دقیقه صوکره سونیویردی . بوقولوچقه
اصولی اوزمان موجود اولایدی بلکه بونوزادلری قورتا-
رمق ممکن اولوردی . (دوقتور) لیون پارسده بویله‌جه
طوغان فقرا چوجقلرینی طوپلایور ، شوقولوچقه‌لرده
بیوتیور. زمانی کلنجه والده‌لرینه تسلیم ایله‌یور. بومعرض
اطفاله « اثر مادرانه » دییورلر . وقتیله (نیس) ده
تجربه ایدیله‌رك موافق ثمره‌لر الده ایدلمش . . بوسفر
شوتجربه‌لرده حسن نتیجه ویریرسه هر محله‌ده فقرا ایچون
برر بویله محل تأسیس ایدلمك مقرردر . زنکینلره‌ده بو
قولوچقه‌لردن ایجار ایله بر ، یاایکی عدد ویریلیور .
بعض قفسلرده ایکی چوجق بردن واردی . شایان دقت
شوجهت که بونوزادلر قولوچقه‌ده بولوندقجه هیچ
آغلامایورلر ، پك آز قیملدانیورلر ، فقط دیشاری
چیقنجه اطوار حیاتی باشدن اشاغی طاقینیورلر . کچنلرده
پارس انجمن دانش طبیسنده بواختراعه دائر مذاکرات
اولدی، مخترع تبریك ایدلدی. فی‌الحقیقه بیکارجه اطفالی
پنچهٔ موتدن قورتارمق بر ظفر ، بر موفقیت ، برخیردر .
علوم وفنونك بوحسناتنه کوز یومق شبپره مزاج اولمغه
متوقفدرکه « رنجیده اولور دیدهٔ خفاش ضیادن » عتابی
بویله‌لرینه راجعدر . (پاستور) قودوزی ، بوبلایی

انسانیتك باشندن قالدیریر، (رو) قوش پلازیی. بوطاعون معصومینی دفع ایلر، (لیون) ایسه بونلر قدر اولماسه بیله طبیعتك بر نقصاننه امداد ایدر، بوکمالات هپ محاسن علمیه وفنیه‌دندر. ذاتاً (برونتی یر) کبی بعض ادبانك «افلاس علوم» دییه اورتایه قویدقلری ادعا شوبدایعه راجع دکل، معترضلرك مقدار ادبیسی‌ده بوجهتی ایما ایلر. بونلر شونی دیمك ایستەیورلرکه بعض شارلاتانلر علم نامنه درلو درلو محال وعدلرده بولوندیلر. نهایت وعدلرینی ایفا ایده‌مه‌دیلر افلاس ایتدیلر. کیمی حقائق شئونه عالم صفتیله بر معنای غریب ویرییوردی کیمی ینه بوکسوه ایله ماهیت بشری، حکمت آدمیتی اکلاتمق ایستەیوردی. بو مدعیاتك صوکیدرکه قوف چیقدی. یوقسه (پاستور) ك (رو) نك اختراعاتی کبی صرف علمه تعلق ایدن تجلیلری هیچ کیمسه انکار ایله‌میور. ذاتاً «وغایة سعی العالمین ضلال» حکمی‌ده (ضلال) قیدندن مستبان اولدیغی اوزره بریکیلردن زیاده اوبرلرینه راجعدر.

(اوده‌ئون) تیاتروسنده

تاریخچـهٔ مطبوعاتمزده یکی بر خطوه ، برقدمدرکه پارسك الك جدی الك ادبی تیاترولرندن برنده برغزته‌مز ، (اقدام) مز برمأمور ، برمخابر بولندیرییور . (تان) ، (ده‌با) وسـائره منقدلرینـك ، (سـارسه‌ی) لرك ، (فاکه) لرك آره سـنه منقـد حقیرده من غیر حـد قاریشیور . فی‌الحقیقه اوبرلرنده‌کی قدرت علمیه ، وسعت فنیه بریکنده یوق . فقط بوکا مقابل حسـابه صیغمز بر حسن نیت ، بر هوس ، برامل وارکه آز ، چوق تلافیٔ مافات ایده بیلیر . (اوده‌ئون) ایکنجی (تئاتر فرانسه) عد اولنور . اهمیتجه اولمسـه ده رسـمیتجه ، جدیتجه ، فنجه ، ادبجه همان (قومه‌دی فرانسـه‌ز) دن صـوکره کلیر . اکثر مملکتلرجه تیاترولر مکتب ادب ، منبع تربیه عد اولنه‌رق تهذیب افکار عمومیه ایچون بویولده تأسیسانه مجبوریت کوریلیور . ایشـته (اوده‌ئون) ده فرانسـه حکومتنك بویله برتأسیسیدرکه بالخاصه نشر فیوض عرفانه

خادمدر . خلقه برچوق منافعی ، دولته اکثریا کالی مصارفی موجبدر. ایرادی صرفیاتی قورتارمز. تخصیصات رسمیه امداده یتشیر . (اوده‌ئون) — سن — نهرینك صول ساحلنده (قارتیه لاتن) دیدکلری محله‌ٔ طلابك اورته‌سنده مکتبلرك، دارالفنونلرك تا کوبکنده کائندر . بوندن مقصود ارباب تحصیلك بو صحنه‌یی تماشاسنی ممکن مرتبه تسهیلدر . بودیار معرفتك حالی غریبدر . برکره تشرین ثانی کایرده دارالتدریسلر آچیلیر ، درسلر فوج فوج باشلارسه برشاکرد عرفان کزمکه ، اکلنمکه دکل یملك ییمکه ، کوز آچمغه وقت بوله‌ماز . (اوده‌ئون) کبی بورننك دیبنده بر منظره اولمازسه بویولده محاسن ادبیه‌دن‌ده استفاده ایده‌مز . بکا کچن کون رفقادن بعضلری نصل وقت کچیرییورسك دیه صورییورلر . آه . بویرلرده وقت کچیرله‌یور ، بوراده وقت کندیلکندن اوچیور ، آقیور ، قاچیور . قاشله کوز اراسنده کون هفته ، هفته آی ، آی موسم اولیور . . بکا شودقیقه‌ده اویله کلیورکه دون یاز ایدی، حرارت اوتوز درت، اوتوز بش درجه‌یی بولیوردی ، هرکس قیرلره ، صیفیه‌لره قوشوشیوردی . حیرت ، بوکون قیش اولمش ، جهان بومرکز های وهویه بریکمش ، صوغوقلر صفره قدر

وارییور . ایکی کوندر اقدامك مخابرات اسبوعیه‌سنی یازمق ایچون فکرم چیرپینیور ، طورییوردی . فقط ، صباحلین کوز آچادن غزته بیله اوقومادن درس زمانی کلیور . بردرسدن بردرسه کیدرکن صوکره‌ده برپارچه بونلره دائر تتبعه قویولورکن اوکله اولیور . یتك یاریم یاکایش بیتمه‌دن اوکله‌دن صوکره‌یه مخصوص مشاغل عرفان باشلایور . کیجه آرامه ، تنزهه فرصت بولانلرنه موطلی ! . . ماصه‌مك برطبقه‌سنه باقدقجه یوره‌کم جیز ایدییور . جوابسز قالمش مکتوبلر ، سکته‌یه اوغرامش سپارشلر ، هب تقصیرات ، هپ تقصیرات‌که نیجه توبیخاته ، انکساراته میدان ویرییور ، برکت ویرسونکه ایلك فرصتده — العفو عند کرام الناس مبذول — دیه مطنطن براستعفای قصور ایله قورتولمق امیدی هرلحظه الده‌در .
کچن یاز (اوده‌ئون) مدیرلری استعفا ایتدیلر . یرلرینه دیکر ایکی ذات انتخاب اولندی . بونلرك بری (پول ژینستی) که مزیت صاحبی برادیبدر ، وقتیله (ژیل بلاس) ده منقد ایدی . (سنهٔ ادبیه) ده نشر ایله‌دیکه (ژورژ دانیه‌ل) ك (سنهٔ سیاسیه) سنه بر یولداش ، ادبی بر یولداشدر . بریکی برسنه‌لك وقایع ادبیه‌یی بسط ایلر . بوءؤلفك (اون یدنجی لوئی) کبی تیاترویه متعلق

تأليفاتیده وار . ایکنجی مدیر (انطوان) درکه نه تام ، نه ده خارق‌العاده برعرفان صاحبیدر . انجق پارس عالمجه پك معروفدر . برقاچ سنه اول (تئاتر ایبر) ده مدیر ایدی . آز مصرف ، آز کلفت ایله بیوك بیوك مهارتلر کوستردی . صحنهٔ تماشایه نظر پیرا اویونلر قویدی . مشهور اولدی . بوشهرت سائقه‌سیله‌درکه بوسفر (اوده‌ئون) مدیریتنه کچدی . بو ایکی رئیس بنامندن دولانی بوسنه شو تیاتروجه بیوك تجلیات امید اولونیوردی . یکی یکی اثرلر ، معرفتلر ، مزیتلر بکله‌نیوردی . کچن تشرین اولك اوننده ساحه آچلدی . ایلك منظره‌لر املی منتظری بوشه چیقاردی . مناظر موضوعه‌دن (شیللر) ك (دون قارلوس) ی نجه پك قیمتدار برمحصول اولدیغی حالده خوشه کیتمه‌دی . (تئوفیل غوتیه) نك بر حکایه‌سندن استخراج ایدیلن معروف ، موزون بر اویونده ، (قاپتان فراقاس) ده هرنه دنسه موفقیت بولمادی . دیرکن بوصره‌لرده مدیرین آراسنده ایکی کونش برآسمانه صیغمایه‌جغی ایچون ، برمنازعه‌ده قوپدی . (ژنستی) استعفایه قدر واردی . نه ایسه معارف ناظری درحال ایشه قاریشه‌رق بوتهلکه‌نك اوکنی آلدی ، ایکی منازعك آراسنی بولدی . وظائفی تحدید ایله‌دی .

شمدی‌ده پنجشنبه منظره‌لری ، تقریرلری . مصاحبه‌لری باشلادی. اوده‌ئون بروادئ مستحسن وموفقه برپارچه کیره بیلدی . بوسنه شو پنجشنبه منظره‌لری جدی بر اهتمام ادیبانه ایله ترتیب اولوندی . اك کوزل مقررلر ، اك مقبول اثرلر انتخاب ایدلدی . برنجی منظره دون جریان ایتدی . مقرر مادام (دیبولافوا) ایدی ، اویون یونان فاجعه نویسلرندن (آشیل)ك (ایرانیلر) ی ایدی . بوندن ماعدا غایت کزین ، کزیده برموسیقی‌ده واردی . دون اوکله‌دن صوکره آلافرانغه ساعت برده (اوده ئون) خنجا خنج خلق ایله مالا مال ایدی . ایشته بوندن بیوك علامت موفقیت اولماز . پارس تماشا۔ کاهلرنده براثرك مزیتی مشتریلرك عددیله ، وارداتك مقداریله موازنه اولونور . پرده آچلدی ، صحنه محتشم برخرابه عرض ایله‌یوردی . اویونجیلردن مادام (تهسا۔ ندیه) برپری ، برالهه ، الهۀ جمال قیافتیله اورتایه چیقدی ، بیاض براورتویه بورونمشدی ، سیم سیاه صاچلرینی بویندن اشاغی ، طوپوقلرینه دوغری صالیویرمشدی . قوللری باشدن باشه چپلاق ایدی . بوقیافت ساحرانه‌یه برده رنکین بر حسن و آن علاوه ایدك ، برخرابه‌ده بویله بردلربایه تصادف ایتسه‌کز نه‌حاله

کایرسکز ؛ باخصوص اودلربای مهیب بیانه صیغماز بر طلاقتله، بر بلاغتله سزه ابدیت محصولات فکریه‌یه دائر برنطق ایراد ایلر . برنشیدهٔ کزین تلاوت ایدرسه . . مادام (ته ساندیه) منظرهٔ واقعه‌یه برحسن ابتدا اولمق اوزره اعماق ماضیدن ، دوران فنادن ، آثار بقادن باحث برخاطرهٔ بلیغه اوقودی ، سویله‌دی . مفهومك مرتبهٔ بلندینه قرائتك لطافت رنکینی انضمام ایدییور ، انسان عادتا مست ، مست حظوظ ، حظوظ ادب وحکمت اولیور . بودوران بردولابدر ، جهان فانیدر ، هانی اقوام ماضی ؟ هانی ایرانیلر ؟ هانی یونانیلر ، فارسیلر ، لیدیه‌لیلر ! . . اوت ، جهان فانیدر . فقط آثار فکریه بشریتله برابر باقیدر. آرادن اعصار نامعدود کچدی . . ایشته بر (آشیل) ینه بیکلرجه قلوبی شوساحه‌ده هیجانه دوشوریور . بونکله هیچ شبهه یوق ، ماورای ابدیتده اوده هیجانه دوشیور . آلقیشلری طوییور، اثر پایدارانی کوستریور. بوسوزلر هپ اعلا. علوی. لکن بنجه شومنظره‌ده الك شایان دقت اویونجیده‌کی قوهٔ ناطقه ، مزیت فصاحت ، قدرت طلاقتدر . ادبیاتك بوقسمنه ، فن ناطقه‌یه‌درکه بز هیچ اهمیت ویرمه‌یز . . هرپارچه‌یی عین اطراد ایله اوقورز ، قرائتمز سراپا

يكنسق ، جان صيقار صورتده يكنسقدر ، تجويديمزى
بردرلو ادبياتمزه تطبيق ايده‌مه‌دك. ناجى افندى مرحوم
ايچون كوزل شعر اوقوردى ديرلر . فى‌الحقيقه معلمك
قرائتى فنا دكلدى ، كلمه‌لره ، حرفلره حقنى ويريردى .
باخصوص ادبيات فارسيه‌ده خوش بر شيوهٔ عجمانه بيله
آليردى . فقط نجه بونلر مقصده كفايت ايتمز . ناطقهٔ
حقيقيه شودركه مثلا انسان اله اشپر، يا ترز، ياطارق كبى
بر تياترو آلديغى زمان هرنكته‌يى، هرسطرى، هرقسمى
تشخيص، تعيين ايدركدن اوقويا بيلملى ، حروفه ، كلماته
عادتا جان ويرملى . اثرده‌كى مزيت انجق بويله برقرائتله
سامعينه انتقال ايدر . بوجهتى ادبامزك ، قرامزك ،
معلمينمزك تمييز وتدقيقنه ايچه برعرض ايدن اولسه ،
باخصوص مكتبلريمزده اصول قرائت بووجه ايله برفن ،
برفن ناطقه درجه‌سنه رفع ايدلسه كوزل اولمازمى؟ مادام
(ته‌سانديه) بومقالهٔ ابتدائيه‌يى بيتردكدن صوكره پرده
قاپاندى . ايكنجى پرده آچيلنجه اورتايه برماصه قوندى .
چوق كچمدى ماصه‌نك باشنه ستره پانطالون كينمش ، بر
بك ، برشيق بكى چيقدى.. فرنك كوملكى ، بيون باغى،
سياه البسه هپ برنده اما سيماده صاقال ، بيقدن اثر
يوق . حال بوكه ياش باشى برپارچه آشمشه بكزه‌يور .

برقادین . . علمیله ، کمالیله پك چوق ارككلری یازی
یولده براقیر بر قادین . . . مادام (دیبولافوا) . . دانه
دانه ، نازك ، آهنكدار ، زنانه ، فقط ینه متین بر سسله
نه کوزل ادارهٔ لسان ایدییور . بو طلاقت دکمه رجالده
اولماز.. (اشیل) ك بو (ایرانیلر) اویونی نه‌در؟ مقررهٔ
بلیغه بونقطه‌دن سوزه کیرشدی قرون اولانك یونانیلری ،
ایرانیلری معلومدر ، (ماراتون) ، (سالامین) محاربه‌لری ،
مظفریتلری ده مشهوردر . (اشیل) برفاجعه نویس ،
بر ادیب ایدی ، یونانستان قدیمك انجم اربعهٔ ادبندن
بریدی اما زمان زمان محاربده اولیوردی . حاصلی ،
برصاحب سیف وقلمدی . (ماراتون) ده ، (سالامین) ده
بولوندی ، هم ده شجیعانه ، جانسپارانه بولوندی .
برنجیده یاره‌لندی بیله . . ایکنجینك فرداسنده ایسه بو
(ایرانیلر) فاجعه‌سنی یازدی . تاریخ قدیمك بوفصل
معروفی قارئینمزك البته خاطره‌لرنده‌در . (سالامین) ده
ناصل ، (تمستوقل) ك نه درلو حیله‌سیله سرخس ،
یونانیلر محاربه‌یه طوتوشدیلر . « اور ، فقط دیکله ! »
قول مشهورینه قدر البته یادلرینه کلیر . . حیله‌میله اما بر
وطنپرور مملکتنه (ترموپیل) ظفری قدر برشرف
قازاندیردی . ایشته (اشیل) بومحاربه‌دن برفاجعه تشکیل
ایله‌یور . صحنه‌یی یونانستاندن ایرانه ، (سوس) ه نقل

ایله‌یور. ایلك پرده بر دائره کوستریبور، اختیار ایرانیلر بورایه طوپلانارق یونانستانه کیدن سرخس اردوسنه دائر حسبحال ایدییورلر. خیلی زمان اولدی، اردودن خبر یوق. عجبا نه حالده‌در؟ بومشانخ برای محافظه مملکتده قالدیلر. صاچلری، صاقاللری بم بیاض، مناوبةً سویله‌یورلر. بر طرفدن‌ده موسیقی آهنکساز اولیور. بو آهنك سوزلرده‌کی لطافتی بر قات دها آرتیرییور. فکر بشر پك چوق ترقی ایتدی، ادبیات دنیالر قدر ایلریله‌دی دیرسه‌ك خطا ایدرز. (اشیل) ك شوطلوعات کزیده‌سنی زمانك آثار ادبیه‌سنده نادراً بولورز. نته‌کیم معلقاتك پك چوق پارچه‌لرینی هنوز تنظیر ایده‌مدیکمز کبی.. فن ادبمزك نقائصندن بری‌ده برتاریخ ادبیات عمومیه‌مزك فقدانیدر. حال بوکه ادبیات اساساً، املاً، روحاً هردور، هراقلیم ایچون بردر. ترکده، عجمده، عربده، افرنجده نرده اولورسه ذروهٔ کمال ادبه وصل ایچون علی‌الاطلاق، ملی، اجنبی، متأخر، متقدم ادبیات عالمنه وقوف کرکدر.

شو اختیار ایرانیلر بویله حسبحالده ایکن صحنه‌یه (سرخس) ك والده‌سی کلیور. بوقادینه فرنکلر (آطوسا) نامنی ویرییورلر. بز بوکلمه‌یی ناصل تلفظ ایتملی‌یز؟ نه ایسه (آطوسا) ده اردودن، اوغلندن، فقدان خبردن

بحث آچیور . باخصوص دون کیجه قورقونج بررؤیا کوردیکی ایچون بوبخی خلجان واضطرابله یوروتیور . بوفصلده منظره فنا دکل. برطرفدن بوقادین ایله معیتنده‌کی جواری دلارانك حاللری ، طورلری ، دیکر جهتدن اختیارلرك قیافتلری، تلاشلری فکری اوقشایور، بونکله برابر بسله‌یورده. چونکه زمان زمان موسیقی ایله، فصل فصل بواشخاص آراسنده ادیبانه ، شاعرانه ، فیلسوفانه بر مکالمه جریان ایدییور . ذاتاً فاجعه نویس الك زیاده مهارتنی بونلرده کوستریور. یوقسه وقوعات پك سطحی برصورتده جاریدر . شوائنالرده (سرخس) اردوسندن بردمدار ، برساعی کلیور . ایچری کیرییور . اردونك اضمحلالنی خبر ویرییور . بوخبری الیرالماز (آطوسا) برفریاد محرق، درین برفریاد قوپارییور ، باییلیور . نه‌دن صوکره آییلیور . مغلوبیت ناصل اولدی، کیملر اولدی، کیملر صاغ قالدی ؟ برر برر ساعی‌یه نقل ایتدیرییور . بوپارچه‌ده شاعرانه‌در. شعر ایله، موسیقی ایله مالامالدر. حقائقدن عاری اولسه ، افکار زمانه توافق ایتمسه بیله کوزلدر. ایکنجی پرده‌ده (آطوسا) ، جاریه‌لر اختیارلر، سیاهلر ایچنده دارانك قبرینه کیدییورلر، طوپلانیورلر ، چیچکلر آصیورلر ، شراب ، سود ، بال دوکیورلر ، تظلم ایدییورلر . بوملك متوفانك روحانیتندن فلاکتلری

ایچون استمداد ایدییورلر . بو فصلده اختیارلرك فریاد استمدادلری موسیقینك ترنمات حزن آراسنه قاریشیورده قلبی تترهتیور .

نهایت بو نالهلرله، بو چیچکلرله، بو تظلملرله، آیینلرله دارا حرکته کلیور ، اویانیـور ، مزاردن چیقیور . بو اختیارلرهده، قاریسنهده نصیحت، تسلی ویرییور « وقتیله هاتفلر بکا سویلهدیدی. بو نتیجهٔ حزینه، بو عاقبت مؤسفه نجه محققدی » دییور . حاضرون شـو بعث بعدالموتدن مبهوت، لال اولیور. برجواب ویرهمیورلر. صحنه باشدن باشه ظلمت ایچنده ایدی ، دارا ، یاخود خیالت دارا بر میت کبی یردن تورهدی ، طوغرلدی ، بوندن صـوکره غریب برالوداع ایله دارا ینه عزلتکاه ابدیسنه چکلدی، (آطوسا) مبهوت ، متفکر ، مع مافیه برپارچه متسـلی اولدیغی حالده کاشـانهسنه دونیـور . اختیـارلر ایرانك ماضیسنه دائر برحسبحال ماتمه قویولیورلر . بو محاربهدن اولکی حالی اسفله دوشونیورلر : « تایونانسـتانلره قدر کیدرك ، بوغازلری طولدیرهرق ، طبیعتله چارپیشـهرق یوز بیـکلرجه انسـانلری یوق یره هلاك ایتمك نه روا ایدی ؟ دییورلر . بو صیرهده ایچری سرخس کیرییور ، یاپ یالکز اوست باش پارچه پارچه سرسفیل، پریشان ... اختیارلر ایله سرخس آراسـنده یکیدن فلاکته دائر بر

فصل تغلم، وتاهف باشلایور. کوزلردن چشمه کبی یاشلر آقیور، یاقه‌لر ییرتیلیور، بر نوحه‌در. بر فریاددر. بر سوز وکدازدر کیدییور. موسیقی ده بو ماتمه رفاقت ایله‌یور. دیمك ازمنهٔ متقدمه‌ده فاجعه بویله اولیورمش... عصریمزك تمکین وسکونتنه بدل غریبو وحرکت اختیار اولونیورمش... ایشته اویون بوواویلا ایله ختامه ایرییور.

شو خلاصه‌دن مستبان اولدیغی اوزره اثرده تیاترو مهارتی، محاسنی یوق. انجق برقوهٔ ادبیه. برمزیت حسیه وار. محرر قلمنی قلبنه، قاننه باطیرییورمش، بو سطرلری حصوله کتیرن پارمقلرك (ماراتون)، (سالامین) معرکه‌لرنده قاچ اویناتدقلری نظر امعانه اوساعت چارپیور. مادام (دبیو لافوا) بومنظره، بو اثر اوزرینه همان بر ساعت متمادیاً ایراد مقال ایله‌دی. اویونی بویله‌جه شرح ایتدکدن صوکره محاسننی برر برر صایدی، (اشیل) ایچون طرز فاجعه‌نك موجدیدر، دیدی. برالمان معلمی دییورکه: «اساسی برقومك روحنه تعلق، تماس ایلرسه بر فاجعه تأثیراتنی اوزمان کوستریر. حیاتی، قوتی منشأندن آلیر...» بوحکمه کوره (ایرانیلر) نادرالامثال بر فاجعه‌در. یونانستان قدیمك تیاترولری پك فقیرانه ایمش، زمانمزده لااقل

اون بش، یکرمی اویونجی ایله اویناتان بالفرض شو اثر اووقت ایکی اویونجی ایله اوینـانیرمش . مثلا مؤلف (آطوسا) ایله (سرخس) ی صحنه‌ده قارشیلاشدیرمایور. چونکه بوایکی وظیفه‌یی‌ده عینی اویونجی ایفـا ایله‌یور . حال بوکه بو تقابل کله‌یدی خوش بر منظره اولوردی . فرانسزلر بویله موقعده : « C'ètait une scène à faire » دییورلر. (تان) ك تیاترو منقدی (سارسه‌ی) بوافاده‌یی چوق استعمال ایله‌یور . (سـارسه‌ی) ی قارئلریمز بلکه بیـلیرلر ، اثرلریله ، اذکاریله شـو صحیفه‌لری ایچه اشـغال ایدییـور . بومحرر معروف لطیف‌الاطوار ، مزاحکار ، یازمقدن اوصـانماز ، جداً قرق انبـار بر اختیـاردر . هیـچ کتاب نشر ایله‌مز . لایعد ولایحصی غزته‌لره، رساله‌لره مقاله ویرمکله اکتفا ایدر، مقاله‌لرینی قطعیاً طوپلاماز ، طوپلاتماز . اویله اولماسه‌یدی ، ساده اوتوز ایکی سنه‌دن بری هرپازار ایرتـسی منتظماً بلافاصله (تان) ده نشر ایتدیکی ایکی صحیفه تفرقه ایله قاموسلر ، محیطلر تشـکیل ایدردی . حال بوکه بومقدار آثارندن برجزء ، کوچك برجزءدر . پارسـلیلر (سـارسه‌ی) ه عمجه لقبنی ویریرلر . (سارسه‌ی) ك بر عادتی وارمش، یازی یازارکن قدح قدح بیرا ایچرمش . . پارسده برنوع بیرا قدحلری واردرکه همان بر قووایی آندیریرلر. بونلره

تسمیه بالنسد صورتیله (نصف) نامنی ویریرلر . برپازار کونی (سارسه‌ی) اوکنه بویله مشکل، مالی بر (نصف) قویارق تفرقه‌سنی پازارکن (تان) مدیری (آدریین هبرار) ایجری کیرر . منقدلك (C'etait une scène à faire) قول مبذولانه تلمیح ایله(C'etait une Seine à boire) دیر . یعنی (سن) نهری . . جناس فنا دکل . مادام (Seine) (دیولافوا) (ایرانیلر) لك محاسننندن صوکره نقائصنی کوستردی . عالمانه برتنقید یوروتدی . دارانك دیرلمسی وسائره کبی محالاتك اهمیتی یوق . ازمنهٔ قدیمه آثارنده بویله مبالغات اولور . انجق تصوراتده حقائق تاریخیه یه بیوك بیوك ضدیتلر وار . دارانك قبری (سوس) ده دکل (سوس) ه ایکی آیلق برمسافه‌ده کائندر . (آطوسا) اختیارلرك یاننه ناصل چیقیور ؟ ایرانده بویله ملکه‌لر کیمسه‌یه کورونمزدی . حتی مقبرلری بیله انظار ناسدن صاقلانمق ایچوق قات قات دیوارلرله احاطه اولونوردی . بوندن ماعدا فارسیلرده اویله قبره شراب دوکمك وسائره عادتلری یوقدی. هله دارانك نصیحتلری نه‌قدر تحف.. طبقی (آشیل) لك خیالتی (اولیس) ه نه سویله‌یورسه دارانککی‌ده اختیارلره بویله ادارهٔ لسان ایدییور . بوندن ماعدا (اشیل) ه، بو سوزلره کوره ایرانیلر (اپیکور) مسلکنده صانیلیور . حیاته عین محبت ،

اذواقه عين انهماك . . حظوظات شهوانيه عمرك مقصد معلاسيدر ، حيات برمضحكه‌در ، بوندن ممكن مرتبه متلذذ اولملى ، چونكه فردا مجهولدر . . بونلر هپ يونان فلسفه‌لرى‌كه ايرانه هيچ توافق ايتمز . . مع مافيه (اشيل) بوتصانلرى بيله ركدن اختيار ايلدى . قصدى ، املى يونانيلرى شوخاطرۀ ظفر ايله هيجانه، خلجانه ويرمكدى . بواملى ايرمك ايچون حقائقى بيله اياق آلتنه آلمق كبى فداكارلقلردن چكنمه‌دى . يوقسه (اشيل) ك ايرانى ، عادات واحوال فارسيه‌يى بيلديكنه ينه بواثرده نيجه دلائل وار . بو تقريرده ، براويونده بنى مستفيد ، منبسط قيلدى . نه‌كوزل اصول معرفت . بويله اولورسه تياترو برمكتب ادبدر . بومقررۀ بليغه سايه‌سنده (اشيل) ، (ايرانيلر) نه‌در اپچه ذهنمه كيردى . يونان ، فارس احوالنه ، دارالره ، سرخسلره دائر فكرمده مفيد بر اطلاع حصوله كلدى . ازمنۀ متقدمه‌ده‌كى فاجعه نويسلره ، فاجعه‌يه دائر معلوماتم آرتدى ، بالاخره اويونده منظره‌ده بو مصاحبه‌يى برقات دها تفسير ايله‌دى . مخابر حقير ايچون اعلا بركون كچدى . تأسف اولونوركه بو صحبت ونعمت ادبيه‌يى اطرافيله دها زياده بيانه نه قلمده قدرت ، نه‌ده بوصحيفه‌لرده يريوق . . .

عرض تعزيت

بو هفته‌کی مخابراتمه باشلامدن مشکل بر وظیفهٔ تعزیتك ایفاسی اقتضا ایدییور . اوته‌دن بری اقدامی‌ده ، بو مخابر حقیری‌ده ، التفات ومعاونت فاضلانه‌لریله مسرور ومنتدار ایدن مستشرق شهیر ، استاد بی نظیر (باربیه‌ده مینار) ك مخدومی دون وفات ایلدی . هردرلو فضائل علمیه ایله برابر اك بیوك محاسن فطریه‌یی‌ده جامع بولونان بو علامهٔ صاحب کمالاتك بویله آجی ، براولاد آجیسی ایله مصاب اولملری بالجمله محبلرینی ، تلمیذلرینی ، مستفیض عرفانلرینی بالخاصه بزی داغداراسف ایله‌دی . لسانمزك ، ادبیاتمزك ، ملیتمزك شرقمزك غربده باشلیجه مدافعلرندن ، طرافدارلرندن اولدقلرینی مادةً ومعناً اظهار واثبات بیوران فاضل مشارالیهه قارشی بو حسیات تعزیتکارانه‌مزه بالطبع بتون قارئلریمز اشتراك ایدرلر . ادبیات غربیه‌یی (قوللەژ ده‌فرانس) ده ترجمه‌مزی السنهٔ شرقیه مکتبنده جدی برسمی ، براجتهاد ایله تعلیم ونشر ایله‌دکدن ماعدا جلد جلد اثرلر ، آسیا انجمنی کبی عالی تأسیسلر ایله تا

فردوسیلردن ، شهنامه‌لردن ابتداءً زمانمزه قدر نیجه نفائس آثار شرقیه‌یی خزائن مجهولهٔ ماضیه‌دن برر برر اخراج ایله انظار عرفان غربه قدر شناسانه ، عالمانه عرض ایتمك الی‌الابد شایان شکران بر خدمت جیدهٔ کزین دکلیدر ؟ علامهٔ مشارالیه شو واقعهٔ مؤسفه حسبیله هر طرفدن فوج فوج علائم تعزیت وحرمت کوردکلری صیره‌ده شو ندای اسفمزی ایشیتسونلر بزم ایچون وظیفهٔ شکر ومنت بویله ایجاب ایلر . مخدوملری هنوز کنج ایدی . اوت ؛ بقا ممکن دکلدر کرچه کیم دوان فانیده ، فنا اما بلای محضدر وقت جوانیده . شوقدرکه فضلانك مزایای کزیده‌سندن بری ده صبر جمیلدر . بزه تسلی ویرن‌ده بوجهتدر .

هفته مکتوبلری

ترقیات ادبیه ، فرانسه انجمن دانش کبیری . یکی منتخبلر ، (آناطول فرانس) ، (قوستاده بورغار) ، یوم دخوللری . یکی نامزدلر : (فردیناند فابر) (آلبرواندال) ، (هانوتو) یوم انتخابلری ، بونلره دائر افکار وحسیات عمومیه ، مطالعات خصوصیه :

فرانسه‌جه ترقیات ادبیه‌نك اك کوزل مرآتی ، دیدیکمز کبی ، اندام آینه‌سی — بعض احوال شاذه‌دن

صرف نظر اولوندیغی حالده — انجمن دانش کبیردر .
بر شهرت ادبیـه ، بر تجدد ادب ، بر مزیت علمیه کمالنه
قوامنه کلدیکی کلمه‌دیکی بو میزانه باقلی . درحال کورونور .
فی الحقیقه هر نه‌دن‌سه کاه کاه یولسزلقلر اولیور . خصو -
صیاته شخصیاته ذکا ، دهاء قربان ایدیلیور . بونادرانك
حکمی یوقدر . انجمن دانش برقاچ آیدن بری یاز مناسبتیله
همان تعطیلده کبی ایدی . انتخابات ، مذاکرات مهمه بتون
تشرین ثانی یه ، کانون اوله تعلیق اولونمشدی . . اعضادن
پك چوغی سـیاحته چیقمشـلردی . (بورژه) لر ،
(لوتی) لر کوچك ، بیوك (بریتانیا) لری کزییورلر ،
یکی یکی محصـوللر ایچون سرمایه‌لر طوپلایورلردی .
فقط ایشته تشرین ثانی اولدی ، کانون اول یاقلاشدی . .
منتخبلرك قبوللرینـه ، نامزدلرك انتخابلرینـه مباشرت
اقتضا ایتدی . اول امرده اورتاده کچن سنه منتخبلرندن
(آناطول فرانس) وارکه (فردینـانده‌له‌سپس) ك
یرینـه کچیور . . آناطول فرانس نادیده بر ذکادر ،
برقلمدر . آزیازار . کوزل یازار . (غاستون‌ده‌شان) دن
اول (تان) ده « حیات ادبیه » محرری ایدی « ادبیات
حقیقیه‌ده » بو منقد کزیده‌دن بر نمونه کوستردك . (اناطول
فرانس) دکمه ادیبـلری علم وکمالجـه یاری یولده براقیر

بر نادرهٔ عرفاندر . كانون ثانيده انجمن دانشه دخول ايله‌يور. بو يوم دخولده برمعتاد برنطق ايراد ايده‌جكدر. كيدرديكلر ، اكلار بونطقى ، بورسمى شو صحيفه‌لره بر تفيصل كچيريرز . قارئينمز انجمنك بوعادتنى بيليرلر . هر يكى اعضا يوم دخولده سلفنه دائر اولجه ، حكمى بر نطق سويله‌مكه مجبوردر . اعضاى انجمندن برى بوكا جواب ويرير. (اناطول فرانس) درت بش آيدن برى. بونطقى حاضرلامقله مشغول ايدى . تا سويش قانالنه كيتدى ، مصرى كزدى . بحر سفيدى طولاشدى . (فردينان ده‌له‌سپس) ك آثارينى بالذات كوردى . بو خصوصده برفكر عميق ايدندى . فقط اورتاده ، بيوك بر مشكل ، بر (پاناما) وار . (ده‌له‌سپس) سويش ايله ذروهٔ شان وشرفى بولدى ، سنه‌لرجه فرانسه‌نك ، عصرك اك بيوك آدمى عد اولندى ، هرطرفدن تقديس وتكريم ايدلدى . ديركن آرايه (پاناما) كيرنجه بوكاشانهٔ صيت وصفا بردن بره كوچو ويردى . طوزله بوز اولدى. (ده‌له‌سپس) لر (فردينان) دن (ويقتور) ه ، بيوك پدردن حفيده وارنجه‌يه قدر برر سارق . عد اولونيوردى. آرتق بوندن صوكره اسكى شعشعهٔ دهادن، (سويش) دن . خدمات سابقه‌دن كيمسه برذره بيله

کورمدی . شمدی (آناطول فرانس) غایةالغایه دقت ومهارت ایله ، ادبیات ایله ، حکمتله ، مزیتله سلفنك مساویسنی مسکوت عنه کچمکه ، محاسنی ممکن مرتبه آلقیشلامغه مجبوردر . اصول آداب انجمن بویله‌در . مع مافیه ماضیده بوکا مخالف حرکت ایدن ، سلفنی مؤاخذه وتقبیح ایله‌ین اعضا وارسه‌ده اکثریت متوفایه شین کتیره‌جك حرکاتدن مجانبتی سوییور .. طبع حلیمنه، رفق فکرینه کوره (آناطول فرانس) ده بوایکنجی قسمدن اولسه کرکدر . بر ایکی هفته‌یه قدر بو جهتی آکلارز .

*

* *

ایکنجی منتخبه کلنجه (قوستاده بورغار) . . ایشته برذاتکه وادئ ادبده بوزمانه قدر نامعروف ایدی . آثاری ایسه (ساووا) یه دائر برتاریخدن عبارتدر . نه ایچون انتخاب اولوندی ، نه‌یه برچوق ذکالره ، دهالره ترجیح ایدلدی . . بوکا اك برنجی سبب شوکه بو مارکی شو انتخابده (زولا) نك یکانه رقیبی ایدی . . یا انی یابریکنی آلمیدی . انجمن دانش نزاکتی ، حجابی قدرته ، شجاعته ، کستاخانه بر شجاعته ترجیح ایله‌دی . حکایه نویسی رد ایتدی . دییورلرکه بو (قوستاده

بورغار) ارباب اصالتدن برمارکی ایمش... (ساووا) نك
بیوك برخانداننه منسوب اولمغله برابر مکمل بر صالون
آدمی ایمش . . انجمن دانش ایسه بر صالون ، ادبیات
ایچون ، قلم ایچون ، کمال ایچون برصالون ایمش‌که ساده
ارباب تألیفاته دکل، اصحاب لقلقیاته‌ده مأمن اوللی ایمش.
(ایمش) لردن‌ده اکلاشلدیغی اوزره بوسوزلر شایان
وثوق اولاماز . . بری طرفده حریف بیوك بر مرتبهٔ
عرفان کوسترسون، بردورك، برقومك تاریخچهٔ اجتماعی
وطبیعیسندن شایان عبرت برنمونه، برخارقه ابراز ایله‌سون،
بر سعی فوق‌العاده مالکی اولسون ، بر اسلوب متین
حکمت میدانه قویسون... نه‌وار؟ حقیت ادبیه وعلمیه‌دن
آیرلمادیغی ، اوهامی ، قوری اقوالی ، ساخته اطواری
سومه‌دیکی ایچون انجمن دانشك ردینه اوغراسون ،
الك عاجزلردن ، بسیطلردن آشاغی طوتولسون . دها
نحفی یا کنز انجمن دانشك دکل، برچوقلرینك بوبابده‌کی
شدت وحدتلریدر . اوته‌کی نه ایسه اما شو بریکیلرك
بوغریب اوفکه‌سنه اذعان بردرلو معنی ویره‌میور . .
مدنیتك ، مدنیت غربیه‌نك بعض شوائبندن تلویثاتندن،
بز ، شرقیلر بحق شکایت ایدییورز . بر نوع جوش
وخروش فحشیاتدن ، وفرت سفاهات وسیئاتدن بیزار

اولیور . قلباً ، عصمةً زده‌انیورز . . اعلا بو بر خاصـهٔ مقبوله‌که صفـوت فطرتمزه دلالت ایلر . . یکی ینـه بو مدنیت غربیـه عالمندن بر منصف ، برحقکو شـو پرده آلتنـده‌کی رذائلی جمبز کبی بر قلمـله برر برر میـدانه چیقاریر ، غربلیلرك یوزینه فیرلاتیر ، حقائقی یکان یکان میدانه دوکرسـه بو صـاحب خیری بز علی الخصوص تقبیحمی ، یوقسه تقدیرمی ایتملی یز . بر یاره کورلمزسه ، آکلاشلمازسه تداوی اولونماز . . غربك بویاره‌لری قاله آلنماز ، معـاینه اولونمازسه بویله مستور قالیر ، بیور ، کیدر . غریبـدر : بالفرض (نانا) یی اوقـومق مضر اولیـرده کورمك ، هم‌ده چرکین بر صـورتده کورمك مضرتدن عاری عد ایدیلیور . (نانا) یی اله آلمقدن توقی ایدنلر پارس عالم سـفاهتده نیجـه (نانالر) له دوشـوب قالقمقدن چکنمه‌یورلر.. (اوقتاوفوییه) ، (ژورژاونه) حکایه‌لریله قفامزی طولدیریرز . قادین ، ارکك ، قیز ، اوغلان بربرندن زیاده لطافت ومزیت معنویه ایله متخلق انسـانلر ! اوح نه اعلا ، نه اعلا ! . . دیرکن فرانسـه طوپراغنه آیاق باصـارز .. قارشیمزه مطلق بر (بوایو) بر (مولن روژ) حاصـلی بویله بر فحش خانه قاچقینی ، نازنینی کلیر .. درحال (فوییه) نك (سـبیلی) نی تخطر

ایلرز .. قیزی بوعصمتده ، بوخلقتده فرض ایدرز . بر ارککه راست کاسه‌ك آنی‌ده معهود فقیر دلیقانلی صانیرز ... آرتق ضرردن ضرره ، خساردن خساره ، غفلتدن غفلته یوارلانیرز .. کوردیکزمی ؟ مطالعاتمز درد حیاتمزه نه کوزل یاردیم ایلدی . بزه بووادیده نه لطیف رهبرلك ایتدی ؟ .. طبیعیونك آثارنده ملوث جهتلر وارمش ! پکی اما بونلر نه قدر ملوث اولورسه اولسون حقائقك اونده بری دکل ... زمانه‌ده ایسه بوحقیقتلری بیلمه‌یمز ، اکلامایانمز یوق .. اویله ایسه بونلرك تأثیرات مضره سنه قارشی بو نوع مطالعات ایله اول امرده سلاحلانسه‌ق دها کوزل اولمازمی ؟ ای بیلملی‌که برفکر محاکمه وملاحظه‌یه مستعد ایسه بو یولده قرائتلردن پك چوق استفاده ایدر . چونکه بونلر انسانه سیئاتی ساده سیئات دییه کوستریرلر اما قدرت مصورانه‌لریله ، طرز حکیمانه‌لریله برطرفدن فطرتده‌کی میل حسناتی‌ده اهتزازه دوشوریرلر .. پارسك ، فرانسه‌نك معالی ومحاسنی کوردکجه اطرا واعلادن چکنمه‌یورز . فقط مساویسنه تصادف ایدرسه‌ك سکوت ایله‌مه‌ملی‌یز . کچن بازار اقشامی بالتصادف محله‌مزك . اك معروف براکنجه محلنه کیتدمدی . یرلی ، اجنبی آرقداشلریمك پك چوغی بو یرلرك مداوملرندن

ایدیلر. بو محل طرب وصفاده نه‌لر کوردیکمی سویله‌سه‌م، حقیقتیله عنعنه‌سیله سویله‌سه‌م سویله‌یه بیله‌سه‌م، هیچ شبهه یوق، (روغون ماقار) مؤلفنی یاری یولده براقیرم.. قیزلر واردرکه رقص نامنه باجاقلرینی بر مترو هوایه قالدیرییورلردی. ارککلر ایسه بومذلته قارشی صیریتیور، سوینیور، دهانه خلطلرده بولونیورلردی. یالکز بوقدرمی یا، بونلردن ماعدا هرکوشه‌ده حسابه، وجدانه صیغماز ادب وعفت جرائمی کیف مایشاء اجرا اولونیوردی. بوحالات حکومتک مأمورین ضابطه‌نك نظر جوازی آلتنده جریان ایدییوردی، اکثریتله ناظرلر، سیرجیلر، حتی فاعللرده فرانسه‌نك، خارجك شبانی ایدیلر.. بوزواللیلره فکراً باشقه بر تربیهٔ متینه ویریله‌یدی، بویله عالملرك حقائقی نه‌در عواقبی نه درلودر ذهن نوشکفته‌لرینه صوقولایدی بر (نانا)، (بر آسومورا)، (ژرمینی لاسرتو) ایله، بو قیزغین دمیرلرله وجداناً، معناً، ادباً، حکمةً تویلری اورپرتیلیدی. بوچرکابدن معده‌لری بولانیردی.. نجه بر حقیقتدرکه بو چرخ اولوناماز..

شو ایکی رسم قبولدن ماعدا قریباً انجمن دانش ایچون اوچ بیوك انتخاب اولیور. (آلکساندردومافیس)

ایله (لئون سای) ه ، (شاملل لاقور) • برر خلف تعیین ایدیلیور . برنجی ایچون کچن بهارده بیوك مناقشه جریان ایتدی . بوکاده سبب (زولا) ایدی که صوك دورده اون آلتی رأیه قدر چیقدی ، بررأی دها آلایدی ، بوقدر موانعه رغماً ایچری کیربیوردی . بوسفر (زولا) ینه نامزددر . فقط شمدی رقیبی اولکی کبی بروکیل دعاوی دکل ، آسوده مرغوب ، محترم بر حکایه نویسدر ، (فردینان فابر) در . بوذات اك زیاده صنف رهبانه ، مسلك روحانی‌یه دائر اثر یازار . ذاتاً اولجه راهب ایمش ، تبدیل مسلك ایله‌مش . . مع مافیه املاً ، علماً ، قلماً ، معتدلدر . انجمن دانش ایچون عادتا بچلمش خفتاندر . بوکا بناءً (زولا) طرفدارلری بوسفر مأیوس کورونیورلر . مجادله‌یه کیرمه‌مك بیله ایسته‌یورلر . ایکنجی ایچون نامزد یکانه (آلبر واندال) درکه زمانك بیوك برمورخی ، علوم سیاسیه مکتبنك براستاد بنامیدر . آثارنده اك زیاده امور شرقیه وبالخاصه روسیه ایله اوغراشیر . ذاتاً مؤلفاتی تعدد ایتمز . حجت عرفانی کچنلرده نشر ایله‌دیکی ایکی بیوك مجلددرکه برنجی (آلکساندر) ایله بیوك (ناپولیون) ك (تبسیت) ملاقاتنه دائردر . بونوع مورخلر تاریخك (مونوغرافی) دنیان قسم مخصوصنه چالیشیرلر . (له ئون

سای) ده علوم سیاسیه مکتبنده خواجه‌لك ایتدیکی ایچون
بوخیرالخلف انجمن دانشجه یك مصیب کوریلیور .
تاریخ بوصوك دورده بیوك برفیض آلدی . مورخین
جدیده (کیزو) لری ، (تییر) لری بوجهتجه کولکده
براقدی . رفقادن علمك بوشعبهٔ رنکیننه مراق بیورانلر
بالخاصه (سورل) ، (لاویس) ، (رامبو) ، (هانوتو) ،
(واندال) کبی مورخلری اوقوسونلر . کافیدر . بونلرك
هر بری بووادیده بردورك قهرمانیدر . (سورل) بالخاصه
کچن عصرك اواخریله صوك عصرده‌کی فرانسه ایله روسیه
ایله برمسئلهٔ شرقیه ایله اوغراشدی . (لاویس) باشلیجه
آلمانیایی شمدیکی آلمانیایی فرانسه‌یه طانیتدی . (رامبو)
یکی ، اسکی روسیه‌نك برمصور حقیقیسی اولدی (هانوتو)
اون التنجی ، اون یدنجی عصرده‌کی فرانسه‌دن برچوق
حقائق استخراج ایله‌دی . (واندال) ایسه صوك
روسیه‌یی ، امور شرقیه‌یی میدانه دوکدی . بو مؤلفلرك
هر بری شعبه‌لرینه دائر اویله تحقیقات ، تدقیقات یورو-
تدیلرکه شمدی‌یه‌قدر بویله تاریخ یازانلر یوق کبی ایدی .
بالفرض (لاویس) سنه‌لرجه آلمانیاده بولوندی . مادام
(استائل) اووقتك آلمانیاسنی ناصل کشف ایتمش ایسه
(لاویس) ده بو زمانککنی اویله ظاهره چیقاردی .

(واندال) ، هله (رامبو) ایسه، تعبیر معذور کوروسلون ، روسیه نك عادتا بر قوردیدرلر . . (سورل) طول مدت شرقده کزدی . بو مزایای کسبیه‌دن ماعدا بو ذاتلر فطرةً ده خارق العاده‌درلر . هپ کوزل یازییورلر ، باخصوص کوزل سویله‌یورلر . اودرجه نطوق، اوقدر خطیبدرلر . (هانوتو) آنجق بللی ، باشلی بر اثر : بر « قاردینال ریشلیو) میدانه قویمش ایکن ایشته انجمن دانشه خواهشله دعوت ایدیلیور . چونکه بیوك بربهرهٔ سیاسی کوستردی ، بر مزیت خطابت ابراز ایله‌دی . (شارل‌لاقور) ده سیاسیوندن ایدی، رئیس اعیان‌ایدی. بویله سلفه اویله بر خلف هرطرفجه مناسب کورلدی . الده استعداد اولونجه کار کندین کوستریر — (کندینی) دیه‌مم ، چونکه وزن الدن کیدر .. طبقی : حسن اولور کیم سیر ایدرکن اختیار الدن کیدر ، کبی . ینه کچنلرده آرقداشلرمدن بری نقل ایله‌یور . اون اون بش سنه اول (هانوتو) قولتوغنده بر جزؤدان آسوده آسوده (شارن) مکتبنده دوام ایدر کوچك بر خواجه ، بر خواجهٔ تاریخ ایمش که صنفنده آنجق برقاچ طلبه وارمش.. اکلنجه بیلمز، اویون بیلمز. بر کتبخانه‌یه ، برحجره‌سنه ، برده مکتبنه کیدر ، کلیرمش . . کونك برنده بر غزته‌ده

نشر ایله‌دیکی بر مقالهٔ تاریخیه حسبیله پارلایه‌یرمش . خارجیه نظارتنه ، (غامبتا) نك ، (ژول فری) نك معیتنه کیرمش .. دیرکن چوق کچمه‌مش ، بومرتبه‌یی بولمش ، کوندن کونه ده ایلریله‌یور . سن ایسه هنوز قرق راده‌لرنده‌در ،

مصاحبهٔ علميه

« مصاحبهٔ علميه » عنوانى آلتنده قارئين كرامه زمان زمان بويله مقاله‌لر عرض ايده‌جكز.. شو (علميه) وصفى مدعيانه كورلمه‌سون ، بومصاحبه‌لر پارسك الك يوجه تدريساتندن مقتطفدر . شكسته بسته‌در . بلكه‌ده ناقصدر . ناتمامدر .. فقط هر حالده حقيقيدر . نافعدر . كچن سنه ينه بوموسمده (صوربون) دارالفنوننك ادبيات حقيقيه درسلرينى شو صحيفه‌لره نقل ايدركن : « ادبيات نخبهٔ آماملدر » ديدمدى . شمدى ادبياتدن زياده علوم سياسيه واخلاقيه نخبهٔ آماملدر . ادبياتده كوزل . فقط بزمچون الك كوزل بريكيلردر . بنده‌كى شو تحول امل صورتده برعدم ثبات اماره‌سيدر ، فقط حقيقتده اويله دكلدر . مقصد ينه عين مقصددر .. هدف ينه اوهدفدر ، يالكز بونلره دها اول ، دها امين برصورتده وصول ايچون يول دكيشدى . پك چوق نواقصى اولديغى حالده قارئين كرامدن « ادبيات حقيقيه » درسلرينى خوش ، موافق ،

مفید بولانلر اولدی . نجه بو مصاحبۀ علمیه‌لر اودرجه خوش، یعنی بسیط ، سطحی اولماسه بیله دها فائده‌منددر. فکر حقیقت ایچون دها لطیفدر ، دها جاذبه‌داردر . بو مقاله‌لر بر درسه ، بر علمه بر شعبه‌یه انحصار ایتمز . هر تلدن چالار .. آنجق هر مصاحبه یکنسقدر . شبهه یوق ، هر درس ایچون دائما بر مقاله یازه‌بیلمك ممكن اولایدی ، اعلادی .. فقط بوكا نه بنده وقت ، اقتدار ، نه‌ده شو نشریاتده وسعت وار. برزمان مطبوعاتمزدن بری (خوشه چینی) دیه كوزل بر تعبیر ، بر تركیب بولمشدی . بومصاحبات علمیه بر خوشه چینیدر . پارسك دارالفنون ترلالرندن برخوشه چینیدر. اك زیاده مكتبلریمز، طلبه‌مزی دوشوندیریر . ای ، كوتو شو سطرلری قارالاركن بتون بونلره خدمت امیدی ، معاونت شوقی رهبر خامه‌مدر ، تازیانۀ فكر عاطلمدر . قارئملریمك آراسنده بونوع هوسكاران عرفانك وجودینی تصور ایتمك نجه بر مفخرتدر ، بز طلبه ایكن مطبوعاتمز بعض نقطه‌لرده فوائدیمزدن دم اورمقله برابر اكثریاده مضراتمزه خدمت ایله‌یوردی . قولاغمزی بیسود ، بوش ترانه‌لرله طولدیریوردی . غایۀ علوم وفنونی آیینۀ ادراكمزه پك سطحی عكس ایتدیریوردی . غروریمزی ، اوهامزی ،

خیالاتمزی کیف مایشاء اوقشایوردی . اما حقا ثقمزی
هیچ تهذیب ایتمه‌یوردی . برذهن نوشکفته‌یی ، اك زیاده
تحصیل وتکمله محتاج اولدیغی بر دمده ، بیلدیکمز معهود
غزلفروشلغه ، قصیده پردازلغه سوق ایتمك فنالقلرك
اك بیوکیدر . بومالایعنیلره صرف ایدیلن اوقات قیمتدار
هدردر . صحائف مطبوعه‌مز بویله طفلانه شائبه‌لردن
هنوز قورتولمادی ، فقط بز بو سیئه‌نك اك بیوك دردینی
چکدك .. بو آجی‌یی شمدی آکلایورز ، شو ملاحظاتی
کوزدن کچیرنلر امین اولسونلر .. وادیٔ عرفانده ساده
مساعی کفایت ایتمز ، هدفیده کوزل تعیین ایتمك لازمدر .
صباحلره قدر کوز نوری دوکه‌رك ایکی پاره ایتمز ، بر
ایشه یاراماز ، مفید دکل بالکه مضر بش بیت وجوده
کتیرملك برنوهوس ایچون نفس ادب وعرفانه قارشی
برسوء قصددر . چونکه عمرك اك لطیف ، بونکله برابر
اك مشکل ، اك دقیق بردمنی تشکیل ایدن بوایام تحصیلك
وظائفی ، مشاغلی بیوکدر ، وفیردر ، بنابرین تصرفی ده
پك متیقظانه ، عادتا ممسکانه اولملیدر . مطالعاتمده بالکه
اصابت یوقدر . نه‌مه کرك ، بنجه حقیقت بویله‌در . بوحقی
مدافعه‌ده بورجمدر . زمان کیتدکجه ظنمی تأیید ایله‌یور ..
شوحسبحالدن مقصد بومصاحبهٔ علمیه‌لرك روشنی بر

پارچه تعیندر . یعنی بونلر طلابه بر دستور دکل ، حاشا ،
بر خاطره ، بر خاطرهٔ حقشمون اولمق داعیه‌سیله یازیلیور .
مضامین ، اساس ، روح جهانك الك بیوك فضلاسندن ،
فرانسه‌نك مابه الافتخار معلمیندن مقتطف اولدیغی ایچون
سوزلرم امید ایدرمکه مسموع بلکه‌ده مقبول اولور .

*
* *

فرانسه دارالفنونلرنده بر عادت واردر . معلم هفته‌ده
بالفرض بر ساعت درسه حصر ایلر دکلی . ایریجه بر
ساعت ده عین درسه دائر مذاکره‌یه تخصیص ایدر .
بوندن ماعدا بعضاً اوچنجی بر ساعتده طلبه‌یی تقریر
وتألیفه آلیشدیریر .. مثلا انجمن دانش اعضاسندن مورخ
مشهور (آلبر سورل) فرانسه‌نك افاضلندندر ، علوم
سیاسیه مکتبنده (تاریخ سیاسی) معلمیدر . جهان دکر
بر فصاحت ، بر طلاقت ، بر قدرتله یازار ، سویلر ، حقیقی
بر علامه ، بر استاد فضائلنهاددر ، بومدائحی قوری بر
انجذاب علائمی صانمایکز .. فی الحقیقه اوته‌دن بری هر
یرده بویله توصیفات مبذولدر ، فقط بو توصیف حقیقی
آنلره مقیس اولاماز .. چونکه آثاره ، اقواله ، افعاله
مستنددر . بونلری‌ده پیدرپی کوریرز ، (آلبر سورل)
کچن چهارشنبه کونی (تاریخ سیاسی) یه باشلادی ، بر

درس ویردی . بوکون اودرسه دائر برمصاحبه ، بر مذاکره یورتدی که ایشته شو مقاله‌مزه اساس بومادهٔ کزیده‌در . (سورل) ك بوتدریساتی عصر حاضرك تاریخ سیاسیاتندن متشکلدر . ایکی سنه ظرفنده تدریس اولونیور . بر سنه ۱۷۸۹ دن ۱۸۱٤ ده قدر کلیور . سنهٔ تالیه‌ده بو تاریخدن بدأ ایله زمان حاضری بولیور . بوسنه ، حسن تصادف ، قسم اولدن باشلایورز . بو کونکی مذاکراتك موضوعاتی شونلر ایدی :

اولا درسك خطوطی .. یعنی نره‌لردن نه صورتله کچیورز ، هانکی نقاطی تعقیب ایله‌یورز ؟ هانکی نقطه‌لرده چوق طوریورز ؟ حاصلی درسه حاضرلانمق ایچون طلبه‌یه برجدول ، بردستور ، بردمدار ..

ثانیاً نسخ اصلیه واساسیه ... مناقشات ومذاکرات نه وجه ایله جریان ایتدی . اوراق ، وثائق آثار نه‌در ؛ نره‌ده‌در ؟

ثالثاً بوتحصیلی یوروتمك ایچون نه‌صورتله چالیشملیدر . طلبه‌یه اوکرتملیدر . نسخ اصلیه نه صورتله تنقید ، اثرلر نه وجهله تدقیق ایدیلیر بیلدیرمکدر . بواوچ موضوعدن برنجی وایکنجی‌یی بوسنه مذاکراتنده .. اوچنجی‌یی کله‌جك سنه تکمیلرده کوره‌جکز . بوندن ماعدا ینه

بوسنه (بیبلیوغرافی) دیدکاری اصول کتبی‌ده بودرسه تعلق ایدر صورتده کوزدن کچیره‌جکز . (سورل) بو مقدمه‌دن صوکره شو سوزلری سویلدی :

« تفصیلاته کیریشمه‌دن اول سنهٔ آتیه جدولمزه کچیردیکمز « بو درسه ناصل چالیشملیدر ؟ » فصلنه دائر براجمال عرض ایتمك ایسترم . بو بابده خواجه‌یه تعلق ایدن وظیفه اول امرده بالطبع درسنی حاضرلامق ثانیاً سوزلرینی طلبه‌یه دیکلتمکدر . شاکردانه ترتب ایله‌ین وظیفه ایسه اولا دیکله‌مك ، دقتله دیکله‌مك . ثانیاً ضبط تقریر ایله‌مکدر . [*] (نوط) آلمقدر . دیکله‌مك خصوصی الده‌در ، استعداده ، میله تابعدر . ضبط تقریره کلنجه بونکچون بر مهارت ، بر ممارسه ، بر نوع فن ایستر . اولا افکار عمومیه‌یی ، قواعد اساسیه‌یی اخذ

[*] لسانمزه کلمات افرنجیه صوقمق الك برنجی ضدمدر . فقط بعض محررلریمز ، مترجملریمز هیچ بر سببه ، فائده‌یه مستند اولمقسزین ، بو جهتی او قدر سوء استعمال ایله‌دیلر ، ترکجه‌یه الفاظ اجنبیه صوقدیلرکه هرکس بونلرك بزده مقابلنی همان غائب ایتدی ، یا غائب ایتمك اوزره‌در . بنابرین بویله ایکیده برده بزده قوس آچمق ضروریدر . بوسوء استعمالاتده هیچ برفائده یوقدر . بونی (لسان بحثی) دیه برمقاله‌مده اثبات ایتدمدی . تأسف اولونورکه بومقاله کسوهٔ طبعه کیره‌مه‌دی . اوزون اولدیغی ایچون برکوشه‌ده قالدی .

ایله ، اشارت ایله اکتفـا ایتملیدر . اویله تفرعاته یاپیلما-
ملیدر . حرفی حرفنـه تقریری الده ایتمـکه قویولماملی ،
چابالاماملی در . بنده افکار عمومیه آزدر ، اوقدر آزدرکه
بونلر اکثریتله تکرر ایدرلر . تکرر ایتدکجه طلبه کولرلر ،
بربرلرینه قولتوق دورترلر . عامه‌جه زبانزد اولدیغی وجه
ایله : ایشته خواجه ینه (دادا) سنه باشلادی . دیرلر .
مع مافیه شایان دقتدرکه شـاکردان اکثریا امتحانده بو
افکاری . شو (دادا) لری ، اساتمك بلسنکارینی — کمه
یك عامیانه‌در اما طوغریمیدر ؟ بویله‌میدر ؟ — بیلمزلر..
چونکه بونلر مبـذول بولدقلری ایچـون ضبط ایتمزلر ،
دفترلرینه ، خاطره‌لرینه صوقمازلر. حال بوکه بنجه تقریراتمك
اساسی بوماده‌لردر .

ه ضبط تقریر خصوصنده کندی یاغکزله قاوروالکز.
(استه نوغرافی) یه واقف اولسه‌کز بیله شودرسـلرده
بوواسطه‌یه مراجعت ایتمه‌ییکز . چونکه‌چوق وقت غائب
ایدر . آز استفاده ایلرسکز . هله (اسـته نوغرافی) ایله
درسلرمدن ضبط ایدلمش دییـه اوته‌ده بریده صـاتیلان
طاش باصماسیله مطبوع دفترلره هیچ هوس ایله‌مییکز .
بونلر باشـدن اشاغی خطـا ایله مالا مالدر . اکثریتـله
اویدیرمادر . مضر اولور مفید اولماز . برده بودفترلری

يازانلر ، باصانلر حقوقه تجاوز ايله يورلر . نه حق ايله
بلا مساعده درسلريمى غصب ايتمك جرأتنده بولونيورلر ،
بوندن توقى ايدك .. شايد (استنوغرافى) ايله سوزلريمى
ضبط ايتسه‌كز بيله زنهار بو نوع طابعلره ويرمه‌ييكز .
مكتب اعداديده ايكن آفرين آلمق ايچون كوزلجه ضبط
تقرير ايلرديكز .. شمدى بووظيفه‌يى اقبالكز ، تحصيلكز
ايچون ايفا ايده‌جكسكز . كوريورسكز معلمك النده
برخلاصه وار . درسنى بوخلاصه‌يه باقه‌رقدن ويريور .
توسيع ايدييور . ايشته مضبوطاتكز بوپارچه‌دن عبارت
قالسون دها ايلرى كيتمه‌ييكز . وقتم اولسه‌يدى بوقسمى
سزه‌دائما استكتاب ايدردم ... فقط وقتم يوق ... بواجمال
افكار عموميه دن متشكلدركه بالآخره بعض مساعئ دها
علاوه ايديلنجه باشدن اشاغى درسى محتوى اولور .
بنابرين تقريردن آنجق بونقطه‌لرى ضبطه ، كاغده كچيرمكه
اهتمام ايديكز . بونلردن بريني ذكر ايدر ايكن بن دائما
يا : « ايشته برنقطه‌كه بالخاصه نظر دقتكزى جالبدر .. »
ياخود : « بوبرمادهٔ اساسيه‌در ، حفظ ايديكز » كبى قيد
قوللانيرم . درسده‌كى مضبوطات قلميه‌كزى بويله اساسه
حصر ايدرسه‌كز هم دقتكز يورولماز ، هم‌ده وقتكز بول
اولور ، خامه‌كز ، فراخ يورير . بومضبوطاتك

بالآخره توسیعی ایچون برممارسه‌یه محتاجسکزکه اوده برقاچ
نمونه کورمه‌کز ، اوقوماکز یاپماکز ایله حصوله کلیر ..
بویولده الك مفیـد ، الك پارلاق نمونه‌لری . (تن) ایله
(فوستل قولانژ) ده بولورسـکز . . بونلر کتـابلرینی
خارق‌العـاده برصنعتله خلاصـه ایدرلر ، برفهرس مواد
یاپارلر . ذاتاً بوفهرس کتابك قاناوه‌چه‌سیدر، أساسیدر .
طبقی سزك شـو درس ایچون آلاجغکز قیدلر کبیدر .
طبقی المده‌کی خلاصه‌یه اجماله بکزر . بالفرض (تن) ك
آثارندن بربابی اوککزه قویه‌کز ، اوقوییکز . پی‌درپی
خلاصه ایدیکز . صـوکره بو خلاصه‌نی اثرك نهایتنده‌کی
فهرس مـواد ایله تطبیق ایله‌یه‌رك فرقلری کوریکز . بو
یولده ملکه قازانیرسکز . . . بو تجربه‌یی بنم آثارمله ده
یورتمك ایسترسه‌کز (اوروپا وفرانسـه . . .) نامنده‌کی
تألیفمك بوفصله تعلق ایدن اوچنجی جلدینـه مراجعت
ایدیکز. حاصلی بواجمال ، اختصار اصولندن آیرلماییکز.
تفرعاتی ، وقایعی اوزون اوزادی‌یه ضبطه لزوم یوقدر .
بونلری هانکی کتابده اولورسه بولورسکز . . . ذاتاً هر
درسی بالآخره مطالعات ، قرائت ایله توسیعه مجبورسکز.
بونکچون سزه دائما محل مراجعت توصـیه ایلرم . ذاتاً
بوجهت شومذاکره‌مزك برركننی تشکیل ایدییور . مثلا

کله‌جك درسده ١٧٨٩ تاریخلرنده انکلتره‌نك اوروپا دولتلریله مناسباتندن بحث ایده‌جکم . بونکچون خارجدن بعض آثار مطالعه ایتمزسه‌کز درسی نه حفظ ایده بیلیر-سکز ، نه‌ده بحقٍ آکلارسکز . بناءً علیه بودرسله برابر هانکی کتابلری ، باخصوص بوکتابلرك هانکی فصللرینی اوقومکز لازمدر ، بوجهتی بیلمك وظیفه‌کزك برقسم مهمیدر . بوصورتله توشح ایتدکدن صوکره مضبوطا-تکزی ، قیودیکزی کوزدن کچیره‌رك ذهنکزده درسی کوزلجه توسیع ، ترتیب ایله‌یه‌بیلیرسکز . بنجه هر درسی قلمه آلمغه حاجت یوقدر . بوخصوص چوق وقته محتاجدر. انشاده ملکه ایچون ایسه بر ایکی تجربه کفایت ایدر . بناءً علیه بوجهته مراق ایتمه‌یکز ... برده شو وارکه بوایلك درسلری تماماً ضبط ایده‌مزسه‌کز ، حفظ ایله‌یه‌مزسه‌کز، حاضرلایه‌مزسه‌کز، مأیوس اولمایکز ... بوبر الفتدرکه یاواش یاواش حصوله کلیر .. ابتدادن بویله اولور.. چونکه خواجه‌یه بیکانه‌سکز، درسه بیکانه‌سکز.. حاصلی بویولده هنوز برنوع عجمیسکز .. »

نه کوزل مقدمه دکلمی ؟ باخصوص بنجون نه قدر مفید اولدی .

بالاده ذکری کچن (تن) ایله (فوستل قولانژ) ی

قارئلریمز بلکه طانیرلر . . برنجیدن بو صحیفه‌لرده چوق بحث ایتدك . فی‌الحقیقه زمانك علومنه ، فنونه ، ادبیاتنه (تن) قدر نفوذ ایتمش حکما بو دورده آزدر . کذا (فوستل قولانژ) ده مستثنا بر مورخ ، دقیق ، نوادا برحکیمدر . آتیده ، ظن ایدرمکه ، بومصاحبهٔ علمیه‌لرده شو ایکی قطب کمالدن اوزون اوزادی‌یه دم اورورز . (سورل) شووصایایی بتیردکدن صوکره تفصیلات آتیه‌یه کچدی :

« درسمه بوسنه دوامه باشلایان افندیلره بوبحثه متعلق بعض اصطلاحاتی تفسیر ایتمك ایسترم .. مثلا « منابع تاریخیه » (Sources historiques) دیبورز ، نه دیمکدر . « وثائق تاریخیه » (Documents historiques) نه در ؟ نه‌لردن مرکبدر ؟ منابع تاریخیه و ثیقه‌لردن متشکلدر . بوثیقه‌لر ایسه :

اولا : (دیپلوماسی) یه متعلق مخابراتدر . . . (Correspondances diplomatiques) هر دولتك ممالك اجنبیه‌ده وکیللری (reprèsentants) واردرکه دائما مرکزده‌کی خارجیه ناظریله مخابراتده بولنورلر .

ثانیا (قونفرانس)لرك ضبطنامه‌لریدر(Procèsverbaux) کوریبورز ، هردرلو مسائل سیاسیه‌یه دائر بین‌الدول

(قونفرانس) لر اولیور . بونلرك ضبطنامه‌لرینه (پروتو قول) دیرکه تاریخ ایچون ینه کوزل برمنبعدر ، زمان زمان ، ایجابنه کوره بروثیقه‌در .

منابعدن ، وثائقدن باشقه برده خاطرات واردر . ناظرلر ، سفیرلر ، حاصلی اکثریتله (دیپلومات) لر قولدن زیاده فعل آدمیدرلر . برخارجیه ناظرینك اخلاف ایچون خاطرات قیدینه ، دفتر اعمال تحریرینه وقتی اولاماز .. بالکه سفرا بوکا وقت بولابیلسونلر .. هرحالده بویله خاطرات محررین طرفندن یازیلیر . بونلرده نافع نقطه‌لر اولابیلیر . چونکه اوذاتك اصحاب وقوفدن اولمسی ملحوظدر .. یاخود بومصاحبه‌نی سز دیکله‌دکدن صوکره مفید بولورسکز ، قلمه آلیرسکز ، دفتر خاطرا- تکزه قویارسکز . ایشته بتون بو محررات اخلافه قالیر . وثائق تاریخیه دن اولور . شوقدرکه بونلرك بوسبوتون صحت وفوائدینه اعتماد لازم کلمز . بعضاً صرف دوزمه یا خطیئه‌دار ، یا غرضکارانه اولابیلیر . مع مافیه بعضاًده پك طوغری ، پك جدیدرلر . بو جهتلرك تمییزی هر کسك قدرت وفطانتنه کوره‌در . بووثائق یا ال یازیسیله ، ناشنیده اولور . یاخود آثار مطبوعه‌دن بولونور . بو جهتك اهمیتی یوقدر . وثیقه صحیح اولسون ایستر

مطبوع ، ایستر غیر مطبوع بولونسون . مورخ تاریخی
بو نوع وثائق اساسیه‌یه استناداً یازار ، ساده بونلری
مأخذ اتخاذ ایدرسه بویله مساعی‌یه ، آثاره برنجی درجه
آثاری ، برنجی درجه مساعیسی‌درلر . ایکنجی درجه
مساعیسی ایسه اسلافك بویله وثیقه‌لره کوره وجوده
کتیردکلری تألیفاتدن مستنبط ؛ مأخوذ اثرلردر . حالاً
ساده برنجی درجه اوزره چالیشیر مورخ یوق . شمدی
هرایکی جهت مزج اولونور . هرایکی نوع مساعیدن‌ده
استفاده ایدیلیر . مؤلفات ماضیه‌دن بیوك بیوك فوائد
مستنبطدر .

تاریخ یا عمومی‌در ، بشریتك برقصانی ، برقومك
باشدن باشه احوالنی بیان‌ایلر . (بوسسوئه) نك ، تاریخ
عمومیسی کبی یاخود خصوصیدر ، محصوردر . برشخصه ،
بروقعه‌یه متعلقدر (هانوتو) نك (قاردینال ریشلیو) یه
دائر اخیراً نشر ایله‌دیکی اثر کبی .. بوکا (مونوغرافی)
دیرلر . اصول کتبه کلنجه : منابع تاریخیه اولمق اوزره
آثار مطبوعه کفایت ایلر . ناشنیده ، نادیده منبعلره
صوکره هوس ایدرسکز . تحصیلکز ایچون قسم اول
کافیدر . براثرك ، بروثیقه‌نك مطبوعی طوریرکن بر
چوق وقت صرف ایدرك غیر مطبوعنی آرامغه ، تدقیق

ایتمکه هیچ لزوم یوقدر . برماده یه ، بربحثه دائر درلو کتابلره مراجعت ایتملیدر ؛ بوبابده اصول کتبدن ناصل استفاده ایله ملیدر . بونك ایچون الك برنجی رهبر بر خصوصه متعلق کوزل برکتابك مواد اساسیه سیدر . خاتمه ده کی ، یاخود ابتداده کی اجمالیدر . بواجماله کوره برفهرس عمومی یه مراجعت اولونور . مثلا ازمنهٔ متأخره تاریخنه دائر کوزل برفهرس عمومی (علوم سیاسیه) مکتبنك رسالهٔ شهریه سنده برقاچ سنه اول (١٥ کانون ثانی ١٨٩٠) نشراولوندی . مؤرخیندن (غابرییل مونو) نك بویولده براثری ده واردرکه غایت مفیددر. (تراجم احوال) — بالفرض (دیدو) نککی — ده بومقصده خدمت ایلر. هرصاحب ترجمه نك آثاری خاتمهٔ فصلده مجملاً مندرجدر . آلمانیاده بو اصول کتب ایچون مکمل اثرلر وجوده کتیرلدی . بوخصوصاتدن درسه تعلق ایدنلره عائد ایضاحاتی بیاناتی بندن آلیرسکز . »

برنجی مذاکره بوراده بیتدی . فقط مصاحبه بالضروره اوزادی ، کوچك حروفله ده اولسه ایکی ستونی کچدی . . بزده ایسه برظن وارکه مقاله بوحدی تجاوز ایدنجه قارئینه غنا ویریرز . صانیورز . بوحال بنده هیچ واقع اولمایور . کوزل براثر نه قدر اوزون

اولورسه اوقدر خوشمه کیدیور . حتی بیتیویرنجه جانمی صیقیور . برطالب علم ایچون (سورل) ك بوسوزلری ، قلم قاصرمله منقول اولسه بیله ، کوزلدر . مفیددر . بنابرین غنا ویرمه‌ملی ، ویرمزده ؛ اوت ؛ مطالعه‌دن مقصد قوری بر وقت کچیرمك ، اوقونانی آکلامامق ، بویولده فکر یورمامق ایسه او زمان ایکی ستون دکل ، ایکی سطر بیله روح صیقار . یوق ، یوق . سعیك اك مستحسنی ، اك لطیفی شوق ایله ، هیجان ایله لبریزیدرکه غنا نه‌در ، تعب نه‌در بیلمز . بویله اولونجه وجود یورولور ، تابدن دوشر فکر ینه طورمز ، یورور . یورور . معنویاتك مادیاته درجهٔ تفوقنی کوستریر . بو مدافعه اساساً بر پارچه طرفکیرانه یعنی شوفضله ستونلری اوقوتمق ایچون ایسه ده حقیقته موافقدر . نظر دقته اصابت ایلر ، بکا حق ویردیریر .. چونکه عندمده قارئین کرام اودرجه مکرمدرلر ، محقدرلر .

نقش برآب : حکایه نویسلکه دائر

دون پوسته کلمشدی . مطبوعاتمزدن بکا کوندریلنلره شویله برکوز کزدیردم .. باقدم .. باشدن باشه ادبیات ، حکایه ، شعر ، بعضاً ده فلسفه ، یاخود معلومات فنیه ، معلومات ابتدائیهٔ فنیه . . بونلر اعلا . . هرکسك اوقویه بیله‌جکی ماده‌لر . . فقط بو قوجه ساحه‌ده ارباب جدیته غدا اولابیلیر اساسلی مقاله‌لرده بولونمامیلیمی ؟ برکره نظر بیورلسون . اوروپا رسائل موقوته‌سنده نه بیوك مسائل علمیه وار . هرعلمه مخصوص بر رسالهٔ موقوته‌نك وجودی ده جابا ! نیچون بز بویله یاپمایورز ؟ فنیات دیبه غزته ستونلرندن طوپلامه صحائف طفلانه نشرایله‌یورز .. حال بوکه ادبیاتده ایچه ایلری کیدییورز .. بونقصانك سببلری هپمزجه معلومدر . اولا برنجی شق زوردر ، آغیردر ، بیوك اساس ، درین براشتغال ایستر . ایکنجی ایسه دها قولای ، دها سطحی اولمقله برابر بزه مونسدر ، موافقدر . برمحرریمز نه درلو تحصیل کورمش اولورسه

اولسون صقیلنجه النه قلمی آلیر ، خیال ، حافظه صاغ
اولسون برحکایه ، بعضاً کوزل برحکایه یازیویریر . هله
طبعنده استعداد وارسه اوزون بر منظومه بهمه حال
سویلر . فقط عین ذات ممکنمی‌که بالفرض یاعلم حقوقه ،
یاعلم اقتصاده دائر بر مقاله قلمه آلا بیلسون .. مکرکه
بوعلملردن تاابتدادن بری بر بهرهٔ کلی ایدینمش اولسون .
بویله دکلسه طاش چاتلاسه بو یولده اثبات مزیت ایلر بر
صحیفه بیله وجوده کتیره‌مز .. (انحصار کئول) بحثی
بر مدتدن بری فرانسه‌یی ، اوروپایی اشغال ایله‌یور .
هرطرفده عمومیتله مناقشات جریان ایدییور ، طورییور .
بوبابده عالمانه ، واقفانه برصورتده قلم اویناتمیان رساله ،
غزته قالمدیغی حالده صحائف مطبوعاتمزده بو جدیاتدن
انشراح صدره بادی برنبذه کورمدك .. نیچون فرانسه‌نك
ادباسنی ، شعراسنی الك متروك اثرلرینه وارنجه‌یه قدر برر
برر طانیورز ، (موسه) یی ، (ژورژ ســان) ی بلکه
پك چوق فرانسزلردن دها ایی بیلیورز ؟ نه‌دن علماسنی ،
فضلاسنی منسی براقیورز ؟ بریکیلر اوته‌کیلردن اقدمدر .
اوبرلری زینت مثابه‌سنده‌در . آرقه‌مزده اثواب ، اویمزده
اکمك اولمادقدن صوکره رنك رنك بویون باغلری
دوشونمك ، مذهب ماصه‌لر ، مطرا آویزه‌لر تصور ایله‌مك

متانت افکاره دلالت ایتمز . بو مؤاخذه‌لر هپمزه ، فقط هپمزدن زیاده شبابمزه عائددر . بز ، شمدی اوتوزه یاقلاشانلریمز آرتق زور تبدیل استقامت ایدرز. ادبیاتدن، هوائیاتدن، سطحیاتدن قلممزی مشکل ایله چویریرز. بکا اویله کلیور ، نفسمده‌کی بو نوع تجربه‌لر عادتا یأسمه ، فریادیمه باعث اولیور . نه اولوری ، بوندن اون . اون بش سنه اول بنده بوقفا بولونه‌یدی ، ذهنم بر چوق مالایعنی یرینه علوم حقیقیه ایله ، ایلریده ایشه یارار اساسلرله طولایدی !.. حافظه‌کده اوتوز بیك مصراع اولسون ؛ عجمدن ، عربدن ، ترکدن ، بش پاره ایتمز ، ینه اصول مالیه‌یی آکلایامازسك ، فقط ذهنکی باشقه درلو پرورده ایدیدك بویله اولمازدی . هم بو اعتیاد هوا پرستانه انسانه فنا تمایلات ویرییور . جهانه برنظر بی‌قیدانه ایله باقمق ، دائما وهم و خیال ایله اوغراشمق برطبیعت ثانیه اولیور . تاریخ ، جغرافیا هپ تفکره بر شعر کبی کلیورکه بوبرشیئه‌در . فیض حقیقی ایچون بر سیئهٔ مانعه‌در .

بونقیصه اورتادن قالقمازسه مطبوعاتمزده ، مؤلفاتمزده روح قوت اولماز . بالفرض حکایه یازییورز ، همده پك چوق یازییورز . . نه ایچون بووادیده مؤلفین

غربك كعبنه وارامايورز .. روس محررلرندن (تولستو-
ئى) دن ، (تورکه‌نه‌ف) دن فرانسزجه‌دن ، انکلیزجه‌یه
ترجمه اولونمادق کتاب قالمادی . بزده نه‌یه بویله اولمایور.
برده حق‌الانصاف دوشونلسون هانکی حکایه‌مز واردرکه
امثال غربیه‌سیله اوموز اوپوشه بیلسون . حالاً برحکایه
نویس علمه جداً آشنا دکلسه زور قلم یوروتور ، ساده
حافظه ، خیـال پاره ایتمز . فکر جداً مهذب اولملی که ،
اون طقوزنجی عصرك اعتبارینه رغبتنه دکر براثر وجوده
کتیرسـون ، یکی یکی نکتـه‌لر بولسـون ، مزایا کشف
ایتسون ،

*
* *

بو آیك اون بشـندن اعتبـاراً (رووده پاری) ده
اوته‌دن بری شو صحیفه‌لره برچوق آثارینی نقل ایتدیکمز
(مارسـل پره‌وو) نك یکی بر محصـولی نشر اولونمغـه
باشلادی . بو حکایه‌نك عنوانی (بستان مخفی) در . برنجی
پارچه نظر مطالعه‌مدن کچدی . بکا اویله کلدی که مؤلف
بیوك بر بهرهٔ علمی‌یه ملك ایکن خامه‌سنه مسـتثنا برادا
ویرمك ایچـون عادتا اضطراب چکیور . موضوع پك
ساده کورونیور : اورتا حالده برعائله‌دن برقادین ازدوا-
جندن اون اوچ سنه صوکره برکیجه اوطه‌سنده یالکز

قالیور . بر سیاحت حسبیله طشره‌یه کیدن قوجه‌سندن دور بولونیور . کندی کندینه حسبحاله باشلایور . ایشته بو ساده ، بو محدود اساس اوزرینه اوچ یوز اللی ، درت یوز صحیفه بر بنا قورمق کرکدر . آرتق دوشونملی ، بونك ایچون خامه‌ده نه قدر عصاره ، نه مرتبه جوهر بولونملیدر . چونکه بو صحائف متعدده آره‌سنده لزومسز- لری اولورسه بربادر ، املك بر هوا اولور . شو کوچك موضوع بیله محررك طبیعتنی ، میلنی ، ناصل کوستریور ؛ قادین مکتوبلرندن (ژولیتك ازدواجی) ندن کورمدکمی که (مارسل پره‌وو) خامه‌سنی خانم الیله اوینامقدن خوشلانیر ؛ دائما بویله یاپار . بوندن ماعدا ینه بواثرلردن آکلامادقمی که بونکله برابر حسبحال ، دفتر اعمال طریقنی سور . (ژولیتك ازدواجی) بوصورتله یازلمش ، نه قدر دلفریبانه یازلمشدر . قادین مکتوبلرینك ایسه (سیمونه‌نك دفتر اعمالی) (لبلاقلر) کبی الك کوزل پارچه‌لری بومنوال اوزره‌در . ایشته (بستان مخفی) ده باشلیجه شخص وقعه بویله برقادیندر . محل وقعه‌ده براوطه اولیور . اولا قادین نه اولدیغنی نره‌دن کلدیکنی آکلاتیور ، باخصوص فصل صباوتنی بك لطیف بر صورتده آکلاتیور . شو باشلانغجدن بیله مؤلفك قوهٔ

عرفانی درحال تبین ایدییور . سوزلرده مزیت وار . مع مافیه برمنقد مدقق بوسطرلرده بلکه بربوی تکررات بولابیلیر . حکایه نویس باشقه آثارندن صرف ایله‌دیکی دقائق ، نکاتی ینه عین صورتله بو صحیفه‌لرده تکرار ایله‌یور . ذاتاً چیغرده مکرردر . بو بر نقیصه‌درکه (بورژه) لرك (موپاسان) لرك قلملرنده هیچ واقع اولماز . بریکیلر هرایکی اثرده بریکی طرز ایجاد ایدرلر . یکی کوز ، یکی فکر بولورلر . ایشته (مارسل پروو) بوخصوصجه انلردن کری دیمك ایسه‌ده بو نقصانی مزایای سائره ایله بلکه تلافی ایده بیلیر . قادین اوطه‌سنده اوطورییور . کیجه یاریسی اولیور برتخطراتدر ، تفکراتدر کیدییور . یانی باشنده‌کی اوطه‌ده هنوز اون بر یاشنده‌کی قیزجغزی اویویور . (لیلاقلر) خاطره کتیرلسون . تصورلر نه درجه تکرر ایدییور . اوپارچه‌ده ده بویله دکلیدی ؛ چوجق حجرهٔ مجاوره‌ده اویومایورمیدی ؟ نه ایسه بومعصومه‌یه دائرده والده لساننده اولدیغی ایچون مونس حسبحال یورییور . بونقطه‌دن برنکته صیچرایور . آننه‌سنك سوزلرینه باقیلیرسه بواون بر یاشنده‌کی قیز نفع ومادیجه بیوکلرله یاریشه چیقیور ، دها بوسندن پاره . . تشدیدرا ایله پارره دوشونیور . زمانه‌دن بر علامتکه

شمدی یه قدر تصویر اولونمادی . بو تفصیلاتی اوقورکن
ذهنمده بر مراقدر کیدییوردی : شـو محدود ابتدا ایله
محرر بوقوجه حکایه‌یی ناصل اکمال ایده‌بیلیر ؟ باخصوص
بواوطـه‌دن بوکیجـه دن نه درلو بر مخرج بولور .. بز
اولسـه‌ق ، باجـه‌دن پنجره‌دن ایچری مطلق برعاشـق
صوقاردق ، حاضر یاتاق اوطه‌سنده یزده ! .. که کا ! ..
برمعاشقه‌در . برمعانقه‌در . کیدر . کیمسه‌یی بوله‌مازسه‌ق
بو نعمته اوشاغی مسـتغرق ایدردك .. فقط بولوردق .
افندینك بیلدکاری اولور . شو اولور ، بو اولور . هله
بوصورتله سـاده برحسـبحالی ، بعض اون صحیفه دکل ،
بر صحیفـه بیله یوروته‌مزدك . شـو مؤاخذه‌ده برپارچه
ایلری کیدییورم اما بو سـوزلر اوته دن بری مزیت
کوسترمش محررلریمزدن زیاده مخابر عاجز کبی بوواديده
یکی یلتـه‌نلره‌در . (مارسـل پره‌وو) بوکچیـده غایت
ساده ، صاف برقاچاماق بولیور . قادین بر آرالق دولابدن
شـبابنده ، قیزلغنده قارالادیغی روزنامه‌یی چیقارییور .
یانه یاقیـله اوقویور . نه روحپرور سـوزلر ؟ نه رنکین
خاطره‌لر ! برمدتده بونلرله کچیردکدن صوکره بردنبره
کوزینه بر آناختار ایلشیور . وای ، افندی آناختارلری
عجله ایله چکمه‌سـنك اوسـتنده اونوتارق کیتمش .. بو

نقطه‌ده حکایه باشقه رنك آلیور. بو آناختار، بوچکمه، بوحادثه اوزرینه روح شناسانه، دقیقانه برایکی صحیفه وارکه عادتا معنوی برتشریح درسنه بکزه‌یور، بزه بر قلب رقیقی هردرلو الوانیله کوستریبور. بو آناختاره ال سورملیمی، سورمه ملیمی، بو چکمه‌یی آچملیمی، آچمه‌ملی می؟ بومسئله‌نك تصویری تماشایه دکر نهایت چکمه‌جه آچیلیور. فاجعه باشلایور. افندینك اوراقی، اك مخفی، اك محرم اوراقی میدانه چیقیور آجی، آجی حقیقتلر اورتایه دوکولیور. برلحظه اول جهانك اك صالحی ظن اولونان بوزوجك متعدد آلفته‌لری وارمش.. حتی بونلردن برچوجغی بیله اولمش، ایشته ایپك اوجی طوتلدی. آرتق صوکی چوراب سوکوکی کبی کیدییور. مقصد حکایه‌یی خلاصه ایتمك اولمادیغی ایچون بویولده دها زیاده تفصیلاته لزوم یوق. شوصحیفه‌لرده اك زیاده نظر دقتمه چارپان مؤلفده‌کی احوال روحیه‌یه، حقائق نظریه‌یه اطلاع کافی؛ برده وقایعه، زمانه، اموره وقوفدر. بونلر هپ قدرت علمیه ثمره‌لریدر.

مثلا قادین، قیز ایکن رنك رنك آمال بسله‌یور. مکتب صیره‌لرنده بر (ژورژ سان) اولمق سوداسنه دوشیور. پیانودن، موسیقیدن امداد بکله‌یور. فقط

وقتاکه اوله‌نیور ، آسوده حال بر عائله صاحبی اولیور . بوطاتلی امللر برر برر سونیور، سونه‌یور، اونودیلیور، قاله بیله آلنمایور . چوجق بشکی پیانودن زیاده ذهنی اشغال ایله‌یور . هیهات ، احبامدن ، اقربامدن نه قدر بویله کنج قیزلر بیلیرم ..

(استطراد — بوهفته‌کی ثروت فنونده کوزل یازلمش برمقالهٔ ادبیه وارکه برچوق تدقیقات صیره‌سنده شو (کنج) کلمه‌سنی‌ده قاریشدبیور ، برقاعده اورتایه قویمق ایسته‌یور . بوهمته تشکر اولونور . اساممزی باشدن باشه قواعد آلتنه آلمق عادتا بزمچون بر وظیفه‌در . آنجق بویولده بالطبع منطقدن حقیقتدن آیرلاملی یز . صاحب مقاله : « کنج قیز — دیمه‌ملی یز . کنج مذکردر ، مؤنثی تازه‌در . » دیمك ایسته‌یور . بویله‌میدر ؟ بنجه بو جهت مشکوکدر ، حتی عرف استعماله مغایردر . کنج ترکجه برصفتدر، بویله‌در . بعضاً موصوفدن عاری‌اولارق « زواللی کنج !. » دییورز ، مذکرآ کلاشیلیور ، مؤنث آکلاشلمایور . بوخصوص هرلسانده بویله‌در . تذکیر دائما تأنیثه غالبدر . برقادین ایچونده ، برارکك ایچونده « کنج یاشنده وفات ایله‌دی » دینیر . چونکه تازه یاش اولماز . یوق ، مقصد بو صفتلری موصوف اوله‌رق

استعمال ایله‌دیکمز وقت شـو نکته یه رعایت اولونسون دیمك ایسـه بوده محالدر . عامه‌یی بو فرقه آلیشـدیرمق زورجه‌در . بوندن برفائده‌ده ملحوظ دکل .. نه ایچون بوقید ؟ ذاتاً لسـانمز قیود ایچنده ازیلیور . عربجه‌ده ، فرانسزجه‌ده والسـنۀ سائره‌ده اولدیغی کبی بزده اشـیا واوصـاف ایچون مذکر مؤنث وارمی ؟ برده (کنج) ترکجه ، (تازه) فارسیدر ، بنابرین بوتوجیه شوجهتجه‌ده عندیدر . مع مافیه ، تکرار ایدرم ، ترکجه‌مزی روابط ، قواعد آلتنه آلمغه چالشمق هرحالده برسعی مقبولدر .)

صـدده کله‌یم : اوت ، اقربامدن نه‌قـدر بویله کنج قیزلر بیلیرم : قوجه‌یه وارمادن اول ادیبه‌لکه ، موسیقی شناسلغه اوزه‌نیرلر ، استقبال ایچون دورلودورلو کاشانۀ صفا قورارلردی . فقط برکره اوله‌نجه بتـون بوامللر بوشه چیقاردی . باشلیجه غائله : مطبخ ، تجره ، چوجق بزی اولوردی . حقیقت خیاله نسبةً پك بی‌اماندر . بوحکایه‌ده محررك بولدیغی برنکته‌ده کوچیجـك قیزك فطرت نقود پرستیسیدر . حرص وهوس نقد کیده کیده انسانده علو جناب وارسه قیرییور ، دوکیور . زمانه‌نك صبیانی پاره ، ثروت ، رفاهیت دوشونیورلر . اولدن ایسه اطفال بویله تمایلات بیلمزلردی .. مینی مینی دختر آنه‌سیله آزیجق

حسبحاله طالنجه همان فردای ملحوظدن ، ثروتدن ، نقوددن بحث ایله‌یور : — « آننه عجبا برزمان کاملاً زنکین اولا بیلیرمی یز ؟ آتلریمز ، آرابه‌لریمز اولورمی ؟ زنکین ، حقیقی معناسیله زنکین ! بویله قوری ؛ محدود بر ثروت دکل . سز بوفرقی اکلامایورسکز . » بوسوزلر اونبر یاشنده برمعصومه لساننده چیقسون ، باخصوص بویله بر طور استخفافکارانه ایله چیقسون ، ابوینه قارشی چیقسون . انسان بوکا حیرتدن کندینی آلاماز . . مع مافیه تمایلات زمانه‌یی تابشکدن کوسترمك ایچون بوندن حقیقی تصویرده اولاماز .

شو صحیفه‌لرده نظر دقتمه چارپان بر جهتده جهان مدنیتك مخصوصات اخیره‌سندن برتأسیسدر : برادارده‌که قاری ، قوجه آراسنده وقوعه کلن بودرلو معاملات محرمانه‌یه ال اوزاتیور ، دها نه‌لره قاریشیور ! حریف قاریسندن کوچك برشبهه‌ده بولونیور دکلمی ؟ بواداره‌یه مراجعت ایتسون کافیدر . بوشبهه‌سنی حرفی حرفنه ازاله ایلر . بالعکس قادین قوجه‌سندن مشتکی ایسه ینه بوتأسیس امدادینه یتیشیر . . طلاق ایچون واسطه‌لر بولور . آدمجغزی اولمادق فیرلداقلره صوقار ، باصدیریر ، معناً آصدیریر . حاصلی خاطر وخیاله کلمز دولابلر چویریر .

محرر بالمناسبه ایشته بویله برهیئت تصـویر ایله‌یور . شبهه یوق ، بوتصویر برلوحهٔ حقیقیه‌دن مقتبسدر ، اویله اولماسه بودرجه رنکین اولماز . . اداره مأموری اوراق خصو- صیه‌یی ، بواسراری شویله برکوزدن کچیردکدن صـوکره قادینه : « خانم اکلاشلدی . شمدی بزه برجرم ، برجرم مشهود لازمـدر . تا که افنـدی هیـچ بر اعتراضـده بولوناماسون ، مبهوت قالسون . » دییور ، یاتفرعات سائره دها پارلاق دکلیدر ؟ بوتصاویر بوشی بوشنه ، کلیشی کوزل ظن اولونماسون ، بونلرك ضمننده اوروپای مدنینك درین درین انتقادلری وار . بوسطرلر آدمی دوشوندیرییور ، نره‌دن کلیورز : نره‌ده‌یز ، نره‌یه کیدییورز ؟ کوستریبور . ایشته بویله اولورسه حکایه مفید ، مؤثر ، معنیدار اولور . برفن یرینه کچر . فقط بونکچون ، یعنی بویله یازا بیلمك ، بویله یاپا بیـلمك ایچون یوقاریدن بری ذکر ایتـدیکمز وجه ایله بهرهٔ علمی صاحبی اولمق ایستر . ساده برکرم ، برده اصـلی بولابیلمکله اولماز . ایکی غنچه ایله بر بهـار کتیریله‌مز . بردوکون کلین کوکیدنمی عبـارتمیدر بونکله برابر یا اوغنچه‌لر ساخته ، صولوق ، سونوك ، یااوعروس وعریس کور ، طوپال ، یامه ، یالان اولورسـه . . یازیق دکلمی بونوع حکایه‌لری یازمق ایچون صرف اولونان اوقاته .

امکلره . . (بستان مخفی) ده کی لطائفدن بری ده صفحات موضوعه‌دن طوغرودن طوغری یه آکا کچر . . . فقط ذکر ایلدیکم شرح حال یازیسنده اوله میور ، صفحات قری آندیرییور ، عین آهنك عین لطافت ایله برصفحه‌دن اوبرینه کچیور . قادین آناختارلری بولدی ، قوجه‌سیله درونی غیابی مبارزه‌لره باشلادی ، طلاق انتقام ، ایچون چاره‌لر ارادی ، معهود ادارهٔ تفتیشانه کیتدی ، برنجی فصلدن ایکنجی‌یه انتقال نه‌قدر ساده ، ملایم اولدی دکلمی ؟ ایکنجیدن اوچنجی‌یه عین صورت مرور واقعدر . کوچك برتصادف ، بر تصادف که برچوق خاطرات صباوت اویاندیرییور ، اویاندیرییورده اوبر آلامی ، اهانت زوجی ، طلاقی اونوتدیریر کبی اولیور . بونلر هپ اعلا ، هپ کوزل ؟ پکی . . بویله آثار وجوده کتیره بیلمك ایچون نه‌یاپملی ؟ . . نه یاپمیده بوصورتله ادارهٔ خامه ایتملی ؟ . . نه یاپملی ده بو درلو نفائس ، حقائق میدانه قویملی ! . اکتساب عرفان ایله‌ملی ، احتیاجات عصره یارار صورتده صاحب علم اولملی . . یوقسه سوزلریمزده ، یازدقلریمزده اولیاتدن اولور .

هفته مكتوبلری

پارس دارالفنوننك رسم كشادی ، تنظيمات جديده ، فرانسه معارفی ، خادملری ، (لاويس) لر ، (رامبو) لر ، رجال حقيقيه ، خدمات حقيقيه .

كچن هفته‌نك پارسجه الك مهم وقايعدن بری ، بلكه‌ده برنجيسی پارس دارالفنوننك رسم كشاديدر . بودورده نادراً بويله بر احتفال آهنكدار اولدی ، قوجه ، مزين ، مطرا ، اوقدركه ديوارلرندن الك دلارا تصاوير معنيدار انجلا ايدييور ، حالی هيئتی ، صيره‌لری ، فسحتی انظار خارق العاده برلوحه ، برساحه عرض ايله‌يور . حاصلی بويله بر درسخانه . بر دارالفيض الك كوچك بر فرده وارنجه‌يه قدر خنجا خنج خلق ايله طولدی .

بوموفقيتلردن بری ، بلكه‌ده برنجيسی معارف جهتيدر . حكومات متمدنه‌دن يك آزی واردركه بويله نسبةً جزئی بر مدت ظرفنده بوقدر ترقيات عرفان كوستره بيلمش اولسون . . المانيانك درت كوشه‌سندن مشهور (ساوينی)

کبی خواجه‌لر طوپلایوردی که بوغیرت ، بواجتهاد ثمره‌سیله (١٨٦٦) (١٨٧٠) ظفرلرینی الده ایتدی . عین وجه ایله فرانسه‌ده یکرمی بش سنه اول دها حزین بر اضمحلالك فردای مؤثریله بو وادئ عرفانپرستی‌یی طوتدی . مکتبلر آچدی ، متاع معارفه توصیفه صیغماز بررواج ویردی . فرانسه بودجه‌سندن آغیر بر بودجه نادراً کوریلیر . اویله ایکن بوبودجه‌نك اك آغیر قسمی معارفدر . . .

*
* *

بوممالکتك اعاظمندن (ژول فری) ی حیاتنده بیتمز ، توکنمز اعتراضلره هدف اولدی . فرانسه‌یه منتهای شرقده نامحدود ممالك قازاندیردی ، هیچ یوقدن بر مالکانهٔ مستملکات علاوه ایتدی‌ده بالعکس شکرانه بدل کفرانه اوغرادی . دشمنلرنجه بوبر سلاح اولدی : « وای ، چوجقلریمز ، عسکرلریمز ، پاره‌لریمز ، ماللریمز ، بوقطعات مجهوله‌ده سونسون ، نابدید اولسون.. وای.. وای » دییه فریادلر قوپارلدی . (تونکن) بیچاره حریفك قفاسنه کچیرلدی . کذا ینه عین الدن چیقان معارف قانونلری . معارف تأسیساتی کیف مایشاء مواخذه ایدلدی ، لعنتلرله مؤاخذه ایدلدی .. وقتاکه آرادن یك

چوق زمان کچمه‌دی ، صیف عدل وامان ورود ایله‌دی. آرتق مهر حقیقت کوزلره کیردی . کوشه‌دن ، بوجاقدن قوپان بعض کهنه مخـالفتلره باقلمـایه‌رق (ژول فری) تجیل اولونمغـه باشـلادی ، هیئت اعیـانه رئیس تعیین ایدلدی . چه سـود ، خاتمهٔ حیـات‌ده آدمجغزه بوتعالیٔ حقله برابر ، ریاستندن اون یدی کون صوکره کلدی .

(١٨٧٩) ده معارف ناظری ایکن (ژول فری) معیتنده ناظر لاحق اولدیغی حالده فرانسه دارالفنونلری ایچون بعض اصلاحات تصوره آلدی ، بویولده بونکچون برانجمن تشکیل ایتدی ، برتمل آتدی . انجمن دانشلری بر بر دارالفنون هیئتنـه قویدی . صـوکره مرکزده‌کی حقوق ، طب مکتبلرینی دارالفنونك ادبیـات ، علوم قسمنی طوپلادی . جمله‌سندن هیئتك زیر اداره‌سـنده بر دارالفنون تشکیل ایله‌دی ، هرقسمی ایسه بوعمومدن بر شعبه مثابه‌سنه قویدی . بوتشـکیلاتی حصـوله کتیرمك ایچون سنه‌لرجه چابالاندی . چونکه تا بنالرینه وارنجه‌یه بوتأسیسات مادةً ومعناً تجدید اولوندی. بوکون شوتجدد موجبنجه فرانسه‌ده بردکل ، متعدد دارالفنونلر واردر . بونلر شـعبات مختلفه‌یی محتویدر ، مع مافیه مسـتقلدر . باشلی باشنه برهیئته تابعدر. مثلا پارس دارالفنونی حقوق،

طب ، ادبيات ، علوم وسائره شعبه‌لريني استيعاب ايلر . بو اصوللك محسناتی شودركه اولا بتون شعبات بر هيئت عموميه‌نك تحت اداره و نظارتنده‌در. ترقيلری، تعاليلری، تجددلری مشتركدر. امورجه آرالرنده بر تعاون حكمفرمادر . . زمان حاضرك علائم ممتازه‌سندن بری اختصاصدر. بر طبيب ساده طبيب اولمغه چاليشير . هر شيئه ، هر خياله، هر محاله اوزنمز ، مثلا اقوام قديمه‌ده ، بالفرض بر خواجه يتمش ايكی علم ايله اوغراشيردی، جمله‌سندن ده انجق اضعف العباد بر شارلاتان اولا بيليردی . مكركه ابن سينالر ، ابن خلدونلر كبی ازلی دهاتدن بولونسون . بونكله برابر تحصيل حاضر بر طبيبی ساده طب ايله اوغراشديرماز ، يعنی اودرجه محصور بر واديده براقماز . بو فكری دها واضح ، دها مجمل بيان ايتمك ايچون معارف ناظری (رامبو) نك نطقندن شو پارچه‌يی عيناً نقل ايله‌مك مقتضيدر . « دارالفنون حاضر هر شيئی بيلير ، فقط فنا بيلير آدملر ، صاغدن صولدن شهادتنامه‌لر طوپلايان سطحی مقلدلر ، پپاغانلر يتشديرمكله مكلف دكل . مع مافيه ميدانه قويديغی اطبا ، ادبا علمای حقوقده يالكز بو واديده محصور ، محدود قالمازلر ، بر شعبهٔ تحصيل ايله اكتفا ايتمزلر . » (رامبو) شو تجدد اخيرك تا ابتدادن

بری مروجلرندن ، خادملرندن ایدی . بوکون خدمت متمادیه‌سنك ثمراتنی اقتطاف ایله‌یور . هم ده اك کوزل صورتله ، رئیس ، ناظر صفتیله اقتطاف ایله‌یور . حقیقت! زمانمزده علم حقوق طلبه‌سندن بری ساده مکتب حقوق ایله اکتفا ایده‌مز . (صوربون) ه . (لارومه) یه ، (فاکه) یه (ده شانل) ه حاصلی ادبیاته‌ده دوامه مجبور اولور . چونکه بویله اولمازسه محدود قالیر . محررین ومعلمین حاضره آراسنده بعضیلری وارکه هم مکتب حقوقدن ، هم ادبیاتدن مأذوندرلر . مثلا نظار شبان سابقه‌دن (پووان قاره) کبی که اعلا بر وکیل دعاوی ، بیوك بر ادیبدر . هله برقسمی‌ده انحصار کئول مروجی (آغلاو) کبی هم حقوق عالمیدر ، هم طبیبدر . شبهه وارمی‌که بوذاتلر شویله ذواجناحین اولمق سایه‌سنده بین‌الاقران احراز امتیاز ایتمه‌سونلر . (پووان قاره) مجلس مبعوثانده پارمقله کوستریلیر ، هر هیئت وکلایه خواهشله دعوت اولونور . (هانوتو) نك بر قسم داخلیسیدر . طلا بك بوصورتله حاضرلانمسی ، اکتساب فیوضات ایله‌مسی ایچون‌ده ترتیبات جدیده غایةالغایه مساعددر . دارالفنون بر اولدی : طب شعبه‌سنی تعقیب ایدن بر شاکرد بالسهوله علوم جهتنه‌ده اشتراك ایدر .

ادبیات ایله حقوقده بویله‌در . (رامبو) خاتمهٔ نطقنده طوغری بوچوق حقائق صیره‌سنده : « بز ناصل یاپمق ایسترسه‌ك دارالفنون جدید ، هیچ شبهه یوق ، اویله اولور . بزدن مقصد شاکرداندر ، معلمیندر . جهد ایتملی ، مزیت کوسترملی ، بوتأسیساتی ، بوترتیباتی اعلا ایله‌ملی‌یز » سوزلرینی‌ده سویله‌دی .

*
* *

(رامبو) مجلس اعیانه کیرنجه‌یه ، ناظراغه کیدنجه‌یه قدر درالفنونده معلمدی . طلبه ایله اوته‌دن بری طانیشیوردی . انك ایچون بواحتفالده سوکلی آلقیشلره مظهر اولدی . فقط (لاویس) پارسده هیئت تعلیمیه‌نك روحیدر . شاکردان هردرسده کورولتی ایدرلر . بوذاتك درسنه کلنجه برر اطاعت مجسمه اولورلر . شخصده‌کی قدرت علمیه مزیت فطریه افکار شبانه بو مرتبه القای حرمت ایله‌یور . ایشته شو انجمنده سوز بوذاته انتقال ایدنجه باشدن باشه فوج فوج علائم تحسیندر قوپدی . . صوکره اورتالغی درین برسکوت آلدی . بونطق طلبه‌یه خطاباً ایدی . حضار سائره‌یی هیچ قاله المایوردی . حتی « طلبه افندیلر ! » دییه باشلایوردی ، عادتا بردرسه ، عالمانه بر نصیحته بکزه‌یوردی : بوقدر

دبدبه نه ایچون اولیور . تحصیل ایچون دکلمی ؟ تحصیلدن نه درلو استفاده ایتملیدر ، علمی نه صورتله استعمال ایله‌ملیدر ؛ برحاکم قانونی تطبیق ایدرکن نقائصنی کورر ، باخصوص بونلرك تعدیلنی طلب ایدرسه فکر عالمانه صاحبیدر . برمأمور ایفای مأموریت ایلرکن محدودیتدن دیشاری چیقار . مشغولیتنك درجه‌سنی ، کمال نقصانی اکلارسه کذا فکر عالمانه مالکیدر . هرکس دولت مأمورینه کوز دیکمه‌ملیدر ، اوت . فقط نه اولورسه اولسون جمعیت بشریه‌ده هر فرده بویله بر وظیفه ترتب ایلر . . ایشته علمك تحصیلك الك برنجی خدمتی بو وظیفه‌نك تسهیلیدر . (لاویس) دن باشقه دارالفنون مدیریله بلدیه رئیسی ، نهایت رئیس حکومت‌ده بواجتماعده غایت کوزل سوزلر سویله‌دیلر . مقصدم بورسمك تعریفندن زیاده بووسیله ایله فرانسه‌نك معارفندن دم اورمق ، بزمچون استفاده واستفاضه املیله دم اورمقدر . « ، الحکمة ضالة . . . . » امر منیفی بویله مباحثده دائما دیلمك اوجنه کلیر . . ناجی افندی مرحوم بوقول شریفی بر بیتده مألاً ذکر ایله دکدن صوکره : « فارغ نیك وبد اولوب اول . صوکره احذ ایتملی انی نه‌کورل ! » قیدینی قوییور . « نه‌کوزل ! » برپارچه لفظاً قافیه خاطری

ایچون کبی کورونیور اما معنیً طوغربدر . اوت . اولا فارغ نیك وبد اولملی ده صوکره اجانبدن اخذ حکمت ایله‌ملی . . بکا قالیرسه بوخدمتی علمایه ، فضلایه . معلمینه براقملی . . شیقلره دکل . . اون یدنجی عصر میلادیده فرانسزلر آلمانیایی کچیکندی . پروسیا هنوز اویانمغه باشلایوردی ، اوستریا بر چوق اندیشه‌لره دوشویوردی . کوچك حکومتلر ایسه (وستفالیا) معاهده‌سیله صورتده حمایه ، حقیقتده فیضدن محروم ایدلمشلردی . (لیبنچ) لره (شیلار) لره ، (کوته) لره نائلیتدن ، باخصوص (ناپولئون) ضربه‌سیله اویاندقدن صوکره آلمانلر فرانسه‌ده سائره‌ده ، دشمنده ، دوستده نه کوردیلرسه کوزل ، مکمل نه‌کوردیلرسه آلدیلر ، آلدقلرینه دهالرینی ، مزیت قومیه‌لرینی‌ده علاوه ایله‌دیلر بو کونکی حال فوق‌العاده‌یی بولدیلر . شمدی فرانسزلرده اویانمغه ، حقیقتی آکلامغه باشلایورلرده (رن) نهرینك اوبر طرفنده علومدن ، کمالاتدن اله کچیره بیلدکاری نمونه لری درحال تقلید ایله یورلر ، بویولده هیچ تعصب کوسترمه‌یورلر .

تنقیداتم طفره فروشانه اولیورسه‌ده بأس یوق هانکی تنقیدیمز آز چوق بویله دکل . کچن کون مخابراتمدن برنده قلمدن (داغدار اسف ایله‌دی) ترکیبی قاچمش ،

مجموعهٔ معلم : « پیـدای الفت ایله‌دی دینه‌مز . چونکه پیداده معنای مصـدریت یوقدر . کسـب الفت ایله‌دی دیملی » دییور . بوقاعده‌یه کوره داغدار اسف ایله‌دی ، دوچار عذاب ایله‌دی‌ده خطـا اوملی . . . بویله ترکیبلر لاینقطع قلملریمزدن صـدور ایله‌یور . الده حل مشکل ایدن قواعد کتـابمز وارمی ، نه کزر ! حاصـلی اوروپا عربلردن بر چوق حکمیـاتی تاراج ایدرجه‌سـنه آلدی بریکیلر ایسـه بالآخره تعصب ایتدیلر ، بویله یاپامادیلر . ایشته انکچون غرب ایله شرق آراسنده‌کی شوفرق عظیم ترقی وجوده کلدی‌که هرنه‌دینیرسه دینسون بکا پك بیوك عصرلرله اقتحام اولونمایه‌جق درجه‌ده بیوك کورونیور . مدار بحثمز ، یعنی شـودارالفنونلر بر تماشـا اولونور ، دولاشیر تدقیق ایدیلیرسه بوحقیقت آکلاشیلیر .

حیات قیرینتیلری :

کرییه :

اکابردن برینك قیزی ایدی‌که بروقت قومشومزدی. بش التی یاشنده ایکن عادتا چرکین کورونیوردی. یاچوجقدن زیاده جوجه یه بکزه‌یوردی. فقط بیودکجه برپارچه لطیفله‌شدی. اون دردینه، اون بشنه طوغری ینه کوزل دکل ایدی ایسه‌ده خوشدی، بالخصوص طراوت نوجوانیسیله، پنبه تنیله، صیرما صاچیله آز، چوق دلفریب ایدی. همان برباشده اولدیغمز ایچون ارامزده ابتدای صباوتدن بری برمناسبت معصومانه، طفلانه برمناسبت باشلادی:

بابامك براعتیاد کزینی واردی: هرکون علی‌السحر اویقودن قالقار، صلاة صبحی ادا ایچون جواریمزده‌کی جامعه کیدردی، بعضاً بوعبادته بنی‌ده، قارداشلریمی‌ده برابر کوتوریردی. عمریمك بودمی هیچ خاطرمدن چیقماز، حافظه‌مده اوقدر صفوتله منجلیدر، سوقاقلر

تنها، جهان پرسکوت. بز ال اله، سوینه سوینه یوریردك..
بر مردیوندن یوقاری چیقارق جامعك حول فسیحنه
کیردیکمز زمان نسیم باشقه بر جودتله یوزیمزه چارپار،
پیش نظریمزده کی ساخورده آغاجلر بزی باشقه بر
برملایمتله، رفق ایله قارشیلارلر ایدی. قولاغمزه هر
طرفدن برصدای انبساط کلیردی که بونكده منبعی قلبمزده،
قلب عابد وصافمزده ایدی. اوزمان حیاتمز نه‌قدر غل
وغشدن آزاده بولونیوردی! افسوس!. توالیٔ دوران
بوسعادتی ناصل الت اوست ایله‌دی، نه‌پدر قالدی، نه
دادر قالدی. نه‌ده الده بوخاطره‌لری بسلر اثر قالدی..

بعضاً بویله صباح نمازندن صوکره ساعتلرجه ینه
جامعده قالیردق. کیمی عزی، کیمی قاضی میر، کیمی
کلستان اوقوتان معلمین کرامك خلقهٔ تدریساتی برر برر
طولاشیردق. طولاشیردق، چونکه بودرسلردن برنیده
بیله اکلامادیغمز ایچون عین نقطه‌ده قالمقدن صیقیلردق.
بابامزك بودوردن مراقی، مرامی بزی بر آن اول علمه
ایصندیرمق ایدی. نظرنده جامع درسی باشقه علویتی،
باشقه فیوضاتی حائز ایدی. بر کون بو اشتغالات کزیده‌دن
صوکره اوه عودت ایدرکن (کریمه) نك پدرینه،
قومشومزه راست کلدك، قوناغك قاپوسنده آیاقده

طوریبیوردی . بز علی الاصول انك اوپدك ، شوبله كری چكلدك . . پدرمله كورشـمكه باشـلادیلر سـوز جامع درسلرینه ، كلستان تدریساتی دیكله‌دیكمزه انتقال ایدنجه قومشـو كولومسـه‌دی : « حاجی افندی مخـدوم دهـا كوچكدر ، اویله مبـاحثه عقـل ایردیره‌من . چوجغی اقشاملری ، یاصباحلری بر آرالق بزه كوندرده (كریمه) ایله برابر تحفهٔ وهبی اوقوسون ، اوبرلری صوكره . . » دیدی. بوتاریخدن اعتباراً ایكی كونده بر كریمه‌نك قوناغنه یا صـباحاین سـاعت ایكیده یا اقشـام یمكدن صـوكره ، كیدییوردم . . اوزمانه قدر بوكاشـانه خیال طفلانه‌مده بیوك یر توتیوردی . ناصل طوتماسون . . قرق اوطه‌لی بر قوناق . بر طرفـدن بوغاز ایچنـك منتهاسنه ، دیكر جهتدن تا اطه‌لرك آرقه‌سـنه ناظر ایدی . . هله باغچه ، برجهان لطائف برزمین بدایعدی . . لیمونلر ، رنك رنك حوضلر ، آغاچلر ، چیچكلر ، یمشـلر بتون بهجت آرا ایدی ، بوحقـائقه برچوق خیالات ، خرافات‌ده انضمام ایدییـوردی . بعض بیـلمكیـج قادینـلرك روایتنه كوره قومشومزك بستان خارق‌العاده‌سـنده نه‌لردن باشقه صاف مرمردن بر قویو واردی كه قارما قاریشـیق لیرالره ، مجیدیه‌لرله مالا مال ایدی . بودفینه‌دن صاحب مسعودی

زمان زمان آلتون بر باقراجـله پاره چکیور دی . فقط شـو یقینلرده غالبا قویونك دیی کورنمکه باشـلایوردی . چونکه قومشو ارابه‌لرندن ، آتلرندن برایکیسنی صاتدیر- مشدی . شو ماصاللر بوقدرله‌ده قالمایوردی . بز قوناغه کیرنلردن ، چیقـانلردن ، قومشـومزله صـیقی صـیقی کوروشـنلردن اولدیغمز ایچون عمومیتله بوقیل وقاللره ایناننمایوردق . فقط بو نقلیات غریبـه ، بوحکایات کاذبه چوجقلرك سمعنه حقیقتدن خوش کلیوردی . بونکچو- ندرکه تحفهٔ وهبی اوقومق اوره بوکاشـانه‌نك تا قلبنه ، دائرهٔ حرمك اك ایچ طرفنه داخل اولونجه درونمده بر برنشئه طوغدی . (کریمه) نك بکا قارشی حسن قبولی‌ده بوشوقه باشقه ازدیاد ویرییوردی .

قادین برخواجـه ، اوت ، هیچ تعجب ایتمه‌ییکز ، برخواجه خانم ، بزه تحفه‌دن درس کوسترمکه باشلادی . ایلك کونی برنجی صحیفه‌یی حافظه‌مزه صـوقدی . . کلمه کلمه ، حرف حرف وزن ایله ، آهنـك ایله صـوقدی . اولا (حمد بیحـد) ، ثانیـاً (اوکرمفر) ، ثالثاً (مایه) دییـه ازبرله‌یوردق . بواوچ پارچـه‌یی بربرندن آیری ، هم‌ده فنـا آیری ماده‌لر صـانیوردق ، چونکه ازقضـا بر لشـدیره‌جك اولورسـه‌ق خواجه‌مز درحال کوپلره

بڭيور ، باغيريور ، چاغيرييوردی . بر قاچ درس بويله دوام ايتدكدن صوكره بركون بنی بك افنديڭ حضورينه چيقارديلر . برنجی بابی شويله مقطع برصورتده اوقوتديلر . (كريمه) ده حافظه يوقدی . فقط بنده چوقدی . همده پك چوقدی . بوقرائت اسانمده بلا فاصله ، بلا خطا موزون ، مرتب صوكبی يوربيوردی . اما كلمه‌لر آغزمده پارچه پارچه اوليور . سوزده ربط ، معنی ، هيچ بر مزيت قالمايوردی . بودقائقی خواجه‌ده ، حاضرونده بيلمه‌يورلردی . قومشو بك شو موفقيتدن پك نشئه‌دار اولدی : ايرتسی كيجه پدرمله ، سائرلريله برابر اوطوريركن . ينه بنی سلاملغه ايسته‌تدی . . ينه عين درس ، عين فصل ، عين وجه ايله تكرر ايله‌دی . حاضرون حيرت ايچنده ايدی . صودن ازبرجيلكمی بيلديكی ايچون بوحال بابامك تعجبنی موجب اولمادی . فقط هرطرفدن كلن : « حاجی افندی ، بوچوجغی كوزل اوقوت ، ذهنی پك آچيق » كبی اخطارلر غرور ابوتنی اوقشادی .

*

* *

بو افتخار طفلانه برطرفه دورسون ، كيدكيده بز (كريمه) ايله حقيقی بردوست اولدق . صباوتك دوستلغی نه خوشدر . مادی ومعنوی هردرلو شوائبدن عاريدر .

انسان آرقاداشنی سور ، فقط نیچون سور بیلمز ، سوداسندن بر نتیجه ، بر امل بکله‌مز .. سور ، ایشته بوقدر .. سمایی ، انجمی ، مهتابی ناصل سوییورسه اویله سور . تلاقیلرده سوینیر ، افتراقلرده آغلار . بومحبت محض عصمت اولدیغی ایچون آراده جمالده آرانماز . کوزللك ، چرکینلك نه‌در بیلمز ، دوشونامز . بیلدکلر - یمزدن نیجه‌لری واردی که شوقیزدن ، (کریمه) دن بیلك قات لطیف ایدیلر ، حتی بووفرت لطافتله صوکره‌لری بنی چوق دوشوندیردیلر . فقط چوجقلقده هیچ بری بودرجه نظر میلمی جلب ایله‌مه‌دی . حاصلی ، اون ، اون بریاشنه قدر کریمه ایله برابر اوقودق ، برابر یاشادق . حیرت ، بیودکجه آرامزده بوصوغوقلق ، بر آچیقلق پیدا اولیوردی . لکن ینه یکدیککریمزه مونس قالیوردق . چونکه پك چوق خاطرات صباوت ایله بربریمزه باغلی ایدك . ابویمزجه ، بن کریمه .. اعلا برقاری ، قوجه .. ذاتاً قومشو بك بکا چوقدن داماد نظریله باقیوردی ، اویله معامله ایدییوردی ، هرحالمه علاقه‌دار اولیور ، هرایشمه قاریشیوردی . شومکتبه کیتسون ، بوجهته کلسون کبی اخطارلرینه پدرمجه بیوك اهمیت ویریلیوردی . اون دردیمزه طوغری بن لیلی برمکتبه کیرنجه کریمه‌یی

كورمز اولدمـدی ، همان همانده اونوتدمدی . چونکه هوسـاتمده یکی یکی تمایلات پیـدا اولدیدی . بر یاز بز بروسه‌ده ایدك . . قومشو بکك فنا حالده خسته اولدیغنه دائر پدریمه بر مکتوب کلدی . . ایکی کون صوکره همان استانبوله دوندك . . برکیجه پدرم بنی هرنه دنسه خسته‌نك یاننـه کوتوردی . آدجغز معنیـدار معنیـدار بکا باقدن صـوکره باشمی اوقشـادی . بوحال رقتمه طوقوندی . ذاتاً اوصولوق سیما ، اوچوقور کوزلر ، اویاناق ، اوهیئت وهلهٔ اولاده حیرتمی تحریك ایتمشدی . . چوق کچمه‌دی ، کوزلرمـدن یاش بوشـانیویردی . . بنی همان دیشـاری چیقاردیلر ، اوه کتیردیلر . ایکی کون صوکره قومشـو بك ارتحـال ایله‌دی بو اثنـالرده نه اولدی ، بیتدی ، بیلمه‌یورم . آرادن دها اوچ درت آی کچمه‌دی . اویمزده برفیص قوصدر ، برتدارکدر کیدیبیوردی . پدر ، والده معنیدار معنیدار بکا قارشی بر برینه باقیشـیورلردی . بر کون دایمك بویله مخفی برمکالمه‌ده ابویمه خطاباً : « جانم ، اون بش یاشـنده بر چوجق اوله‌ندیربلیرمی ؟ مکتب ، تحصیل نه اولور ! بوسـنده‌کی قاری قوجه‌لردن نٰاصـل برعائله چیقار ؟ بوعادتا برجرمدر ، عاقبتی فنا برحرکتدر ، انصاف ببوریکز » دیدیکنی فقط بابامدن « آدم سن‌ده !

اوقورسه اوقور ، اوقومازسه ایشته مغازه کیتسون کلسون . اه رزقنی ویریرمش » ایله جواب آلدیغنی تصادفاً ایشیتدم . آرتق ایش اکلاشلدی ، بنی اولندیریورلر ، هم ده کریمه ایله اولندیریورلر . اوح ! . اوح . . فنا دکل اوقوجه قوناغه اچ کوکی ، بك ، افندی اولیورز . کریمه‌دن زیاده بو دبدبه املمی اوقشایوردی . مکتب آرقاداشلرمدن برقاچنه بوتشبثدن مغرورانه بحث ایتدم . بونلردن بری ، (مخدوم) بك بوسوزلریمه پك علاقه‌دار کورونیور ، پك قولاق قابارتیوردی . بو چوجق خوشحال ، نازك ، سویملی ایدی . . آرامزده آز چوق بر اعتباری حائزدی . .

*

* *

برپنجشنبه اقشامی اوه عودتمده ابویمی غایت محزون ، متأثر بولدمدی . . پدرمده حدت ، شدت حددن افزون ایدی . بوحالك سببی نه‌در ؟ دییه بر دوشوبجه‌در ، بر تجسسدر بنی آلدی . نهایت اساس مسئله میدانه چیقدی . اوته‌دن بری بکا نامزد ، ازدواجی مقرر ایکن اورتایه بیك درلو شیلر کیره‌زك قومشومز کریمه خانم کچن صالی کونی بی محابا ، (مخدوم) بکه نکاه ایدیلیورمش . بو حادثه اول امرده بنم ایچون ده اوزون بر تأثره بادی

اولدی . . فقط بوحزنم انجق بر عزت نفس اذاسندن منبعثدی . درد عشق ایله ، حرص منال ایله آلوده دکلدی . ایچمده ناحق یره مخدوم بکه برعداوت حصوله کلدی . . اوقدرکه ایرتسی کونی مکتبده بولوشونجه بوکنجه قارشی اظهار انفعالدن کندیمی آلامادم . بوسنده قلوب غایت متحسس اولیور رقیب مظفرم بو اغبراریمی اکلاینجه بکا اوزون برمکتوب یازدی . بو نکاهده بو ازدواجده ، بتون بومعاملاتده هیچ صنعی اولمادیغنی بیلدیریور ، والده سنك جبریله ، اصراریله بو جرمی ایشله دیکنی سویله یور . حتی بونکچون برطرفدن وجداناً بکا قارشی معذب اولمغله برابر دیکر جهتدن قیزی سومه مك ، بواستقبالدن قورقمق دوشونجه سیله اضطراب چکدیکنی علاوه ایله یور . نهایت عفویمی تمنی ایله شاید بواولمازسه شوعقدی بوزمغه ، بوخطایی تعمیره قدر واراجغنی بیلدیریوردی . آه ، بو نامهٔ ندامت اوزمان بکانه لطیف کلدی ، نه درجه درونی بر ابتهاجمه سبب اولدی . هله جرم ، خطا اعترافلری پك خوشمه کیدیوردی . چونکه انسان ایچون دشمننه بیله بویله تسلیم حق ایتدیرمك بر مسرتدر . مغدوریت بعضاً بر فضیلت یرینه کچه بیلیر : « الفضل ماشهدت به الاعداء » ده

لطيفدر . بوشق ايله (مخدوم) ه غايت محبانه ، وفاكارانه برجواب يازدمدى . . اوح ، اى سن لطيف شباب . . باشدن باشه فداكارلقده ، علو جنابده ، سماحتده مسابقه ايله مالا مالسك ، بويولده جهانه طاش چقاريرسك . . .

شووقعه مخدومله آرامزده انبساط اخوته سببيت ويردى ، بربريمزه عادتا محرم اسرار اولدق . . چوجقجغز تاليلهٔ زفافندن بدء ايله بتون وقايع ازدواجنى پى درپى بكا نقل ايدييوردى . حتى ماضيده‌كى مناسباتمزه دائر كريمه‌دن ، زوجه سندن آلا بيلديكى معلوماتى بيله سويله‌مكدن چكنمه‌يوردى . شبهه يوقدى‌كه بنى قائم والده‌سندن ، حتى قاريسندن دها ايلرى طوتيوردى . فقط بعضاً كريمه‌يى اوقدر فصل ايدييوردى‌كه بو سوزلريله بنى دوشونديرييوردى . . دها غريبى شوكه اقشاملرى اكثريا يكى كلينى يالكز براقيوردى ، بر چوق وسيله‌لرله كاه والده‌سنده ، كاه باشقه اقرباسنده قاليوردى . . بركون يانا ياقيله بكا ديدى‌كه « برادر ، الله عشقنه بكا عقل اوكرت ، بوقيز ايلكاريمه طوقونيور ، هيچ خوشمه كيتمه‌يور . قائم والدم بنى آتلره ، آرابه‌لره دكل آلتونلره مستغرق ايتسه نافله . . اوف . . نه‌ياپملى ؟ افتراق وجدانه طوقونيور . فقط هيچ اولمازسه كيجه‌لرى آيرى اوطه‌لرده

یاتمق ممکن دکلی ؟ بوازدواج نه بلا ایمش ! »

*
* *

مخدوم غایت یاقیشقلی ، غایت لطیف برگنج ایدی ، بونکله برابر کریمه‌نك محاسنندن هیچ برینی بیلمه‌یور ، معاینی ایسه تپه‌دن طیرناغه قدر کوریبوردی . روایتنه کوره اقشاملری اوه عودتنده قاریسیله باش باشه قالنجه روح صقندیسندن اولیور ، نه‌یاپاجغنی شاشیرییوردی . چونکه بو تازه وجودلرده هنوز حیات حیوانیه قاپارمامشدی ، اورتاده‌کی فقدان محبت معنویه‌یی تعدیل ایدر برلذت مادیه دها میدان آلمامشدی . بو احوال سائقه‌سیله شو اون بشلك قاری قوجه آراسنده اوچ درت آی طفلانه منازعه‌لردن ، منافسه‌لردن ماعدا بر مناسبت پیدا اولمادی ، ذردنجی آی بیتمه‌مشدی ، برصباح مخدوم کلدی ، مکتبده بنی بولدی . شو سوزلری سویله‌دی : « ایشته برادر ، آرتق هپ اولدی ، بیتدی . اقشام جانمه طاق دیدی ، کریمه ایله بتون بتونه بوزوشدق . بردها اوقوناغه دونرسه‌م بکا لعنت اولسون . . نه قدر مسعود ایمشسك‌که بو مضیقه‌یه دوشمه‌دك . . بو قیز قدر انسانه عذاب روح اولماز . دون ایکندیدن صوکره اوه دوندم ، اوطه‌یه کیردم . درحال قوشه قوشه یانمه کلدی . اولا

« وای بك افندی، ناصل اولدی‌ده بوکون بویله ایرکندن تشریف بیورلدی » کبی صوغوق صوغوق سویله‌ندی ، سسمی چیقارمادم . المه کیف مانفق برکتاب آلارق برکوشه‌یه چکلدم . آرقه‌می‌ده عنادیمه آکا چویردم ، اوده عنادینه یرینی دکیشدیردی . قارشیمه کچدی . بکا برچوق صاچمه صاپان شیلر صوردی . . اوت ، خایردن ، یا برباش حرکتندن باشقه جواب آلامایجه غایت حدیدانه برطور ایله « آیول ، ساده کتاب اوقویاجغکه آزیجق‌ده سوزلریمه جواب ویرسه‌ك آ ، شمدی عالملککمی طوتدی » دیدی . بن‌ده عین شدتله « بکا سنك سوزلرکدن خیر یوق ، کتابدن خیر وار » جوابنی ویردم . . مناقشه اوزادی . نهایت خانم یوزیمه قارشی « وای بك افندی وای . . ماشاالله اوقودیکز اوقودیکزده علامه اولدیکز . انکچون کچن سنه امتحاندن دوندیکز په‌په . . . » دیه ذوقلنمکه قالقیشماسونمی ؟ . . آرتق فس باشمدن فیرلادی . . آغزیمه کلنی سویله‌دم ، برده لسانمدن « وای شاشی کوزلی خانم افندی . . » سوزی قاچیویرنجه باقدمکه قیزك بکزی آتدی ، چکه‌لری کلیدله‌ندی ، کوزلرندن ذاتاً یاش بوشانیوردی . بو انناده قائم والده ایچری کیره‌رك بو حالی کوردی ، همان قوشدی چوجغی

قوجاقلادی ، بکاده غایت آجی برقاچ لاقیردی سویله‌دی ، ذاتاً بورابطه دوام ایده‌مزدی . شو مناسبتله برده‌ا عودت ایتمه‌مك اوزره همان بوقوناغی ترك ایتدم . دون کیجه آغلادم ، صیزلادم ، والده‌می‌ده اقناع ایتدم : بوکون انشته‌م قائم والده‌یه کیدرك نکاحدن ، نفقه‌دن واز کچرلرسه تطلیقه مهیا اولدیغمی تکلیف ایدیبور ، انلرده دونکی تأثیرك تأثیریله بوکا حاضردرلر . . هرحالده بونتیجه ایی اولدی . . »

غریبی شوکه مخدومك طورنده بر فرح واردی . بووقعه‌یی دیکله‌دم ، اوزمان حافظه‌مده طولاشان واصفك : « نه قیرارسك ایکیده برده بم خاطریمی ، کرکل ای طفل زیانکار اویونجاق دکل آ » بیتنی خاطرلادمدی شمدی آکلایورم که بوتخطر غایت معنیدار ایمش . . شوقاری ، قوجه هنوز چوجق ایدیلر . همده زیانکار چوجقلردن ایدیلر . بونلرك النه اویونجاق یرینه نه‌ویردیلر ، ازدواج . . ایشته اوده بویله پارچه اولیویردی . شوافتراق ، شو طلاق اول امرده بنی درونی سوینديردی . عزت نفسمجه بر انتقام یرینه کچدی . فقط بالخاصه بوسببله ، بوسائقه ایله بیچاره کریمه‌نك درددن دردە ، فلاکتدن فلاکته دوشه‌رك نهایت ورم دوشکنه سرلدیکنی کوردم ،

صباوتمزی، ماضی‌یی حزین حزین آندم . وفاتندن بر هفته اول بیچاره قیزجغز استفسار خاطر ایچون کلن آننه‌مك اللرندن بی تاب یاقالامش ، « آه ، خانم تیزه‌جکم ، کاشکی وقتیله اوغلکزه واره ایدم ! بلکه شمدی بویله اولمازدی .. بکا بتون شو بلا ، شو آجی ایلك ازدواجمدن کلدی » دییه هونکور هونکور آغلامش . والدم بو سوزلری نقل ایدنجه بنم‌ده کوزلرمدن یاش بوشانیویردی .

پارس خاطره‌لری

(قولون) قونسری : Concert Colonne

(قونسر) هنوز لسانمزده مقابلی بولونامایان کلمات اجنبیه‌دندر . بو نوع کلمه‌دن بعضیلری محال الترجمه‌در . مثلا تله‌فون کبی . . ذاتاً بونلری ترجمه‌یه چالیشمامق‌ده اولادر . چونکه بویولده منابعمز اولسه اولسه عربی وفارسی دکلمی ! عربلرك ، عجملرك زمان فیضنده ایسه تله‌فون یوقدی . فقط (قونغره) بویله دکل ، (اقونومی) بویله دکل . . . الده مؤتمر ، اقتصاد کبی نیجه سرمایه‌لر وار . (قونسر) ایسه بو ایکی منتهانك اورتاسنده‌در . بو خصوصده سوء استعمالی هیچ تجویز ایتمه‌دیکنی دائما بیان ایده کلن وهله بالمناسبه (سنبله) وسائره‌ده افرنجانه عباره‌لردن ، ترجمه‌لردن شکایت ایله‌ین ناجی افندی مرحوم : (اوجی) عنوانلی منظومهٔ تقلیدیه‌سنده : « ویریکز مشربمجه برقونسر » دییور . نه‌ایسه ، ادبیات ایله اشتغال ایدنلر بیلیرلر که شعرك موسیقی ایله ارتباطی

فوق‌العاده‌در . رسمله‌ده بویله‌در . هله غربده انسان
برکره بواوچ شیدن بریله اوغراشمغه باشلادیمی اوبرینه
صیچراماق محالدر . مخابر حقیر ابتدالری آز ، چوق
شعر ایله ، ادبیات ایله اشتغال ایدردم . فقط برقاچ دفعه
شوصحیفه‌لرده سرد ایتدیکم وجه ایله بواشتغال بنی رسمه
سوق ایتدی . شمدی‌ده موسیقی‌یه سوق ایله‌یور . چونکه
بو رسم اولمایجه محاسن ادبیه‌نك برچوق نکاتی فکرده
مستور قالدیغی کبی موسیقی اولمازسه ادبیاتك ینه برچوق
نکاتی فکرده مستور قالدیغی کبی موسیقی اولمازسه ادبیاتك
ینه برچوق لذائذندن محرومیت یوز کوستریپور . کچن
کون بر مخابرمده (اشیل) ك اخیراً (اوده‌ئون) ده
اوینایان (ایرانیلر) ندن بحث ایتدمدی . . بلکه قارئین
کرام دقت بیوردیلر . بواثرك برقسمنه ، فصل موسیقیسنه
دائر بردرلو بیان مطالعه ایده‌مه‌دم . . فی‌الحقیقه بو آهنکی
دیکله‌مك بکا برنشئه ویردیدی . . اوقدر . فقط ادبیاتده ،
برپارچه‌ده رسمده اولدیغی کبی شو نشاطك اسبابی ، کنهی
نه‌در ، محصولك کوزللکی نه‌جهتدن طیران ایدیپور ،
کشف ایتمك ، یاخود کشفه چالشمق المدن کلمه‌دی .
بویولده‌کی نقصانمك چارهٔ امکانی آرادیغم صیره‌لرده ایدی‌که
پارسده‌کی (مطبوعات اجنبیه) هیئتنك رئیسی (لوئی

ماقون) اعضادن مخابرين سائره ايله برابر بكانده آراصيره (اوپرا) نك ، (شاتله) نك بعض بيوك قونسرلرينه كيده‌رك بوكا دائر غزته‌مده بيان مطالعه ايتمكلكمى تكليف ايله‌دى . بويله بر تكليف لطيف البته رد اولونمساز . باخصوص بوقونسرلر آرامقله بولنماز ، جهانك اك يوجه ، اك دلفريب اهنكلرندندر . هرپازار كونى اوكله‌دن صوكره (شاتله) ده مشاهير موسيقى شناساندن (قولون) ، (شانزه ليزه) ده ايسه ينه مشهورلردن (لامورو) برر قونسر ويريرلركه شوايكى محفل پارسك دكل ، بلكه بتون عالمك اك دلارا طربكده‌لرندندر .

دون (قولون) قونسرنده فرانسه استادلرندن (برليوج) ك غايتله معروف براثرى ترنم اولونيوردى . قارئين كرامدن موسيقى يه واقف اولانلر (هكتور برليوج) ى ده ، بومحصولنى يعنى — (فاوست) ك عذابى — نى ده بندن اى طانيرلر . (هكتور برليوج) اومشاهيردندركه اوته‌دن برى نظر عبرتمى جلب ايلردى . چونكه پارس عالمنده (برليوج) منازعه‌لرى ، مناقشه‌لرى ، حتى معاشقه‌لرى حالا زبانزددر . بوذات استعداد فطرينك هر مانعه رغماً تجليسنه كوزل برمثال اولا بيلير . اوبوينى (برليوج) ى اولا سلك طبابته صوقديلر ، بويولده

صوك درجه اصرار ایله‌دیلر ، تهدید ایتدیلر . چوجق
دیکله‌مه‌دی ، پارسـده مکتب طبیه‌یه دکل (اوپرا) یه
دوام ایله‌دی ، تشریحی ، سائره‌یی برطرفه آته‌رق آهنکله ،
طربله اوغراشـدی . فی‌الحقیقـه بونکچون اقرباسـنك
غضبنه اوغرادی ، حتی معاشـدن ، معیشـتدن محروم
قالدی . (برلیوج) هردرلو موانعه اوغرادی ، آثارینی
هیچ بریره قبول ایتدیره‌مه‌دی ، ایتدیردکارینی ده خالصانه
چالدیره‌مادی . آلتدن آلته نیجه خدعه‌لره هدف اولدی ،
برکت ویرسونکه بواحوالی حس ایدن برصاحب خیر ،
مشهور (پاغانینی) موسیقی شـناسه یکرمی بیـك فرانق
اهدا ایتمك کبی برلطف ایله امداده یتشـدی‌ده بیوك بر
ذکایی ضیاعدن قورتاردی . بعض طربکاهلرده (برلیوج)
دن کورل پارچه‌لر ایشیتدمدی . مثلا شـاعر حزن اثما
(میلووا) نك — عرب آتی — عنوانیله برنظم محتشمی
وار . موسـیقی شـناس بو شـعره نه دلفریب بر آهنك
اویدیرمش . انسـان منظومه‌یی‌ده ، موسیقیسنی‌ده برابر
ایشیدنجه ، باخصوص بنم کبی چول کورمش ، عربستانده
کزمشلردن ایسه عادتا مست حظوظ اولیور ، اویله باشدن
باشه صاف ، آچیق ، بولوطسز برسما ، بورام بورام یانیق ،
قورى برزمین ، هله کحیلانلر ، دوه‌لر ، چادرلر ، بدوی

قیزلری آرایور ، برلحظه بویله برعالمه طالیور . (میلووا)-ده‌کی فطرت شاعرانه ایسه بواحتساسانه باشقه بر لطافت الم ویرییور . الملک‌ده لطافتی اولورمی ؟ دینمه‌سون . . لسانمزه‌ده ترجمه اولونان (سقوط اوراق) جداً مؤلمدر. فقط لطیفدر ، لطیفلک لطیفیدر . (برلیوج) ایسه بو حزن لطافت افزایی ، یاخود بو لطافت حزن آرایی آهنك حزینیله بردرجه دها اعلا ایله‌یور. فقط (فاوست)ك عذابی مؤلفك انفس آثاریدر . محصولات سائره‌سندن بالاتردر . آه ، زمان نه‌بیوك حاكمدر . بوندن اللی سنه اول یعنی (١٨٤٦) ده ینه عین اثر پارسك برصحنه‌سنده ، (اوپرا قومیق) ده عرض اولنیور ، عادتا تزییفه اوغرایور. دون ایسه باشدن باشه آلقیشلاندی ، اویله آلقیشلاندی‌كه (قولون) ده سائر صنعتكاران‌ده بوموفقیتدن مبهوت اولدیلر . (قولون) بر رئیس ماهر موسیقیدركه طاقمنده یوزی متجاوز افراد واردر . بونلرك بر چوغی كمان ، برقسمی آلات سائره‌دن چالارلر . آرتق بویله برهیئتدن نه درلو آهنك اولسه چیقمازمی ؟ باخصوص رأس اداره‌لرنده برصاحب معرفت بولونورسه ، هله موضوع‌ده مدار بحثمز كبی هر جهتی جامع ، یعنی تعبیرمز اوزره تیزدن ، پستدن ، حاصلی هردرلو مقامدن ، هرنوع تلدن

بر محصول جامع الکل اولورسه . . (فااوست) ك عذابی
درت بیوك پارچه‌دن متشکل براثردر ، کفنه‌جه‌ده کوزلدر.
هه بسته‌جه بر خارقه‌در . اوچنجی پارچه‌ده بر شرقی
واردر که شطارت ایچنده یوزییور . بواثر نفیس بعضاً
حزن ایله مالا مال کورونیور . بعضاً مفرح ، طرب
انکیز اولیور . ذاتاً صاغده صولده ارکك ، قادین مغنیلر
وار که زمان زمان هپ بر اغزدن ترنمه باشلایه‌رق بو
آهنکك روشنی تبدیل ایدییورلر. المانیا جداً بوخصوصجه
فرانسه‌یی کولکه‌ده براقیور . قرون اخیره‌نك تشکلیله
مدنیت انقسام ایتدی اویله قرون وسطاده اولدیغی کبی
عمومی ، بین‌الملل قالمادی . قرونمزده ، بالخاصه زمانمزده
برانکلیز مدنیتی ، برفرانسز مدنیتی برالمان مدنیتی وار .
المان مدنیتی کچن عصرك اواخرینه ، بوعصرك ابتدالرینه
طوغری فیض الارق دوریمزده‌کی وجه اقبالی بولونجه
المان مدنیتی ، المان صنایعی ، ادبیاتی ، علومی ، فنونی‌ده
کندینی کوسترمکه باشلادی . موسیقی ایسه بونلرك تاجی
اولدی . چونکه المان موسیقیسنه حالاً جهان غبطه
کشدر . هرسنه موسم مخصوصنده (واغنر) ك مسقط
رأسی ، (بایروت) شهری اکابردن برچون موسیقی
هوسکارلریله طولار . بوندن ماعدا ینه المان بسته‌لری

جهانی طولاشیر ، ایشته فرانسه موسیقی شناسانی آراسنده
بو لطافتی الك اول كشف ایدرك اویله بر مسلكه چالیشان
(هكتوبر ایوج) اولدی . بونك ایچوندركه (واغنر) :
« فرانسه بسته كارلرندن پاره ایچون چالیشمامش ، پاره
ایچون اثر وجوده كتیرمه‌مش برذات وار ایسه اوده
(برلیوج) در » دییور . فی‌الحقیقه (برلیوج) واغنردن
اول كلدی اما (موزار) دن ، (بتهوون) دن درس
فیضی الدی . بو حكمته مبنیدركه آثاری فرانسزلردن
قدح ورد كورنجه اوده كیدییور ، المانلره مراجعت
ایله‌یور ، انلردن استمداد ایدییور . المان مدنیتی ، فرانسز
مدنیتی دییه انقساملر وهلهٔ اولاده ناموافق ظن اولونور ،
مدنیت ایچون بو درجه فرق اولورمی دینیر . بوكا الك
مقنع برمثال شو موسیقی بخشیدر . بوفنه نه قدر بیكانه
اولورسه‌كز اولكز بركره بالفرض (واغنر) ی ، بركره‌ده
(سن سان) ی دیكلاییكز . . آراده نه بیوك فرق
كورورسكز ، طویارسكز . برنجی طربناكدر ، متموجدر ،
متهیجدر ، ولوله ایچنده یورور . ایكنجی خوشدر ، بسیطدر ،
آسوده‌در ، غایت حسیاتی سور ، بومحتبله یك نرمین اولور .
مثلا چارك پارسی زیارتنده ملیت حسیله هیچ المان
بسته كارلرندن اثر ترنم اولونمادی . هپ فرانسز آثارینه

مراجعت ایدلدی . بونکچون آهنکده اویله ولوله ، طنطنه اولمادی . (برلیوج) بوبابده بر استثنادر . مثلا دون ترنم اولونان اثرنده اویله دبدبه نالك پارچه لر وار ـ دی که چین چین اوتیورلردی . طبل ، زیل ، کمان ، فلاوطه هپ بربرینه قاریشیوردی . هله بو صیره (قولون) لك ، رئیسك حالی جداً شایان دقت ایدی . آدمجغز اشارت ، اداره دردیله عادتا پارچه پارچه اولیوردی . قوانی بر آرشون هوایه قالدیرییور ، ایندیرییور ، باشنی حرص ایله لاینقطع صاللایور ، حاصلی قان ترلر ایچنه باطیوردی . اویله یا ، بوندن مشکل وظیفه‌می اولور ؟ بو درجه عصبی حرکات سراپا موزون اولسون ! اویله اولماسه موسیقی لحظه‌ده بوزولور ، بو آهنكك ناظمی (قولون) ایدی . بتون چالغیجیلرك ، مغنیلرك نظرلری لحظه لحظه اکا ، حرکاتنه ، عصبیاتنه معطوف ایدی .

حضاردن بری نقل ایله‌دی : برکون ینه بویله مهیج بر ترنم اثناسنده ایکن حاضروندن برایکی قادین هر نه‌دنسه دیشلری چیقمق ایسترلر ، چیقارکن‌ده بالطبع براز کورلتی ایدرلر . (قولون) بو حالی کورور کورمز الیله کوچك براشارت ویریر ، یوز نغمه کاری‌ده هپ بردن ، ان واحدده صوصدیریر . اورتاده چت قالماز . .

دوشوندیکی معیت رئیسی نه دقتله تعقیب ایله یورمش ؛ بکا (فاوست) ك عذابی باشدن باشه خوش کلدی. فرانسزلرك سودکاری آسوده ، حسی جهتلر طبع سودا پرستمی اوقشایوردی ، المان مخصوصاتنه بکزه ین طرب انکیز طرفلرده محتشم بر عسکری موسیقیسنی ، بر محاربه چالغیسنی ، بر ظفر مارشنی آندیرییور ، ذوقمه طوقونیوردی . کفته ایسه بالخاصه نشاطمه باعث اولدی . هله هله مغنیلردن بری کوزل بر سسله :

Le vilain hiver a fait place au printemps

« شتای مردود نوبهاره تحول ایتدی » دییه بر نشیده اوقودی ، لطائف طبیعتی بر اطرا ایله دی که بیلمم آهنکله مزدوج اولدیغی ایچونمی روحمده موجه لر مسرت موجه لری حصوله کتیردی . بر مغنیه ایسه غرامه دائر بر فصل چیدی ، حضاری عادتا مبهوت ایتدی بو فصلدن صوکره هرکس ککه لیوردی ؛ هرکس نه سویلیه جکنی بیلمه یوردی .

بو موسیقی ایله موسیقیمز آراسنده بیوك بر فرق وار . بزمکی ساده در ، صوك درجه ساده در ، یکنسقدر ، بسیطدر . بوندن متلذذ اولمق ایچون غایة الغایه رقیق ، حساس بر طبعه مالك اولملی ، تأثره وسیله آراملی ، طرقونمادن قیرلملی ...

غربككی ایسه بكا پك عالمانه پك مغلق كورونیور ، قفاده كلی بزه ، بهرهٔ بدایع یوقسه زور اكلاشیلیر . هرحالده موسیقی غدای روح دیدیلرك حقی وار . دوندن بری روحمده بر انبساط ، بر فرح متموجدر . قوجه روح شمدی عادتا رعنا برسفره‌دن هنوز قالقمشده ممنونانه ، مفتخرانه اللرینی اوغوشدیران برشكمپروره بكزه‌یور .

مصاحبهٔ علمیه

مکتبلریمزده ، مطالعاتمزده الك برنجی قصوریمز هانکی نوع کتابلرده ، هانکی مأخذلره مراجعت ایده جکمزی بیلمه‌مکدر . مثلا قرون اخیره ، یاخود عصر حاضر تاریخنی کوزدن کچیرییورز . . بالطبع بونك ایچون خواجه‌نك تقریری کفایت ایتمز . خارجدن باخصوص غربدن ، مؤلفات غربیه‌دن تتبعات ایستر ، فقط هانی دلیلمز ؟ بر دلیل‌که وقوف صاحبی اولسون . بو نوع تألیفاتی ایجه بیلسون . معلممز قاپودن چیقارکن اوده یالان یاکلش اولمق اوزره براثر توصیه ایدرکه یابولامایز ، بولسه‌ق ده املمزه تماماً موافق کوره مه‌یز . چونکه زمانه‌ده بویله آثار اودرجه وسعت ، اهمیت کسب ایتدی‌که هرماده‌یه‌دائر تألیفات عادتا باشقه در. بونقصانمزی ممکن مرتبه کیدرمك ، شوصحیفه‌لرله رفقایه بو یولده برخدمت ناچیزده بولونمق امیدنده‌یم . . کچنلرده سویلدیکم کبی

سوزلرم بو دیارك اك یوجه تدریساتندن مقتطفدر . بناءً علیه نافعدر ،

(آلبر سورل) ینه بوهفتـه تاریخ سیاسی درسـنده بونوع وصایای مهمه‌ده بولوندی ، ١٧٨٩ دن ١٨١٥ ه قدر کچن زمانی بونقطهٔ نظردن مطالعه ایچون شو درس خارجنده هانکی آثاره ونه یولده مراجعت ایله‌ملی .. برر برر کوسترمکه باشلادی . اولا بو یولده برفهرس توصیه ایله‌دی‌که علوم سیاسیه مکتبنك مجموعهٔ مخصوصهٔ شهریه‌سنده نشر اولونمشدر . بوفهرس پك مفید اولمغله برابر شو صفحه‌ده ایشمزه یاراماز . چونکه غایت خصوصی ، پك اوزون ، زیاده‌سـیله دقیق . معلم بو خصوصه متعلق مؤلفاتی ایکی قسمه آییردی . عمومی وخصوصی :

مؤلفات عمومیه : — اول امرده مجامع معاهدات .. بونلرك‌ده برنجیسی (ته‌تو) (Tétot) نك فهرس معاهداتیدر . Répertoire chronologique des traités . که ایکی جلددن متشکلدر . بوکتـابی الده ایتمك شـوعنوان ایله مؤلفك اسمنی اوروپا کتابجیلرندن هانکی برینه اولورسه اولسون یازمق کافیدر . شمدی بواثر نه‌در ؛ نه ایشـه یارار . برنجی جلد زمانمزه قدر اوروپا دولتلری آراسنده نه‌درلو معاهدات منعقد اولمش ایسه تاریخ یعنی chronologie

ترتيبيله مصرحدر . بالفرض (فرانقفورت) معاهده‌سنی
بولمق ایسته‌یورز. تاریخنی بیلیورز (۱۸۷۱) .. همان کتابی
آچار، بوعددی الده ایدر، بونکله معاهده هانکی اثرده،
نره‌ده مندرجدر اکلارز . چونکه بو جلد آنجق بر
بر فهرسدر . معاهدات نره‌لرده‌در ، کوستریر ، فقط
بونلری احتوا ایتمز . معاهده‌نك تاریخی خاطریمزده
یوق .. هانکی دولتلر بیننده منعقد اولدیغی وار . بالفرض
فرانسه ایله آلمانیا آراسنده . . اوزمان ایکنجی جلده
مراجعت ایدرزکه بو فهرس‌ده دول معاهده موجبنجه
معاهداتی محتویدر . (ته‌تو) بوآثرنده بعضاً (مارتنس)-
لرك مجموعهٔ معاهداتنه قارئینی یوللایور . (Martens) لرك
بوآثری کوزلدر :

Recueil des principaux traités de paix depuis 1761.

شوقدرکه (1791-1800) ه قدرکلیر ، قالیر .. صوکره
برقاچ علاوه‌یی محتویدر ، بر فهرسی ده شاملدر اما شو
تنوعه بناءً ایچندن چیمق مشکلدر (ته‌تو) واسطه‌سیله
(مارتنس) لره مراجعت ایتمك دها موافقدر . بر رفیق
ایله بر کون آرامزده (مارتنس) لره دائر بر مناقشه
یوکسلدی .. رفیقم (مارتنس) بر آلماندر دییوردی ..
بن خایر روسدر ، جوابنی ویرییوردم . . چوق کچمه‌دی

اكلادقكه آرقاداشم شو ذكرى كچن (مارتنس) لردن بحث ايديپوردى . چونكه دائما النده بونلرك ـ Guide) diplomatique) نامنده اثرى بولونيوردى ، مخابر حقير ايسه زمانمزده‌كى مشهور حقوق‌دول عالمنى ، روس مؤلفنى اوقويوردم ، آندن دم اوروپوردم .

(مارتنس) لرك آثارى فرانسزجه‌در ، طبعلرى مختلفدر .. كچن سنه بونلردن اوچ مجلد قرق پاره مقابلنده الّه كچدى .. غايت كهنه برطبع امانه حكمى وار .. قرق پاره‌يه صودن اوجوز ..

شو (مارتنس) لرك بيوكى اولدقجه معروفدر . (ويانه) قونغره‌سنده ضبط كاتبى ايدى . اثرينى يكنلرى تعقيب ايتديلر . كتابك علاوه‌لرى‌ده بونلردندر .

مؤلفات خصوصيه — بونكچون ده الك موافق اثر (ده قلر) « Declercs » ك فرانسه مجموعهٔ معاهداتيدر . « Recueil des traités de France » بو اثر آنجق ١٨١٥ دن باشلار ، زمانمزه قدر كلير .. شوقدركه ١٧١٣ دن اعتباراً بالجمله فرانسه معاهداتنه دائر ايضاحات ويرير . ايشته شو معلوماتى الده ايتدكدن صوكره ارتق بز ايچون ١٧٨٩ — ١٨١٥ تاريخ سياسيسنى تحصيل ايدركن اوروپا دولتلرى بيننده منعقد هرهانكى برمعاهده‌يه مراجعت اقتضا ايدرسه

ایتـــون ایشمز قولایدر . همان کتبخانه‌یه کیدرز ، آثار مبسوطـه‌یی بولورز ، مطلوبمزی بالسهوله استحصال ایدرز .

فقط بو تحصیلده مرجع مطـالعه بو قدرله قالماز .. دها نه‌لر وار ، تاریخ زمانك برنجی ، اك مهم فصلی جغرافیا ایله برابر تتبعی ، تدقیقیدر . بویله جغرافیـا ایله ممتزج اولماسه تاریخ ناقصدر. بنابرین اوروپاده (جغرافیا واسطه‌سیله تاریخ) باشلی باشنه بر اصول ، بر فن تشکیل ایله‌یور . تاریخ ایچون آطلاسلر یاپیلور . خریطه‌لر نقش اولونیور . بو علمـك موجدی آلمـانلردر . فرانسزلر صوك دورده بوجهته میل ایله‌دیلر . شوحقیقتی اعتراف ایدن (سورل) در . دها دمیندن درسده : بویله تاریخی خریطه‌لریمز یوقدی . اولا بونلری آلمـانیادن کتیرتمکه مجبور اولدم . بر ایکی سنه اولده شودیوارده کوردکلر- یکزی بالذات یاپدیردم .. دیدی . دیوارده اوچ خریطه واردی ، بری اوروپانك ١٧٨٩ ده‌کی تشکلاتی ، تشکلات تاریخیه‌سنی عیاناً کوستریوردی . دیکری بوقطعه‌نك (١٨١٥) ده‌کی حالنی ، هیئتنی مشعردی . اوچنجیسی‌ده عین شکلی (١٨٨٩) ده ارائه ایله‌یوردی . قارئك ذهننده بوعصرك احوال تاریخیه‌سنی اویاندیریورلردی . حاصلی

بو نوع تأليفات فرانسه ده يكيدر : بونلرك برنجيسى (فريمان) « Frimann » ك « جغرافيا واسطه سيله تاريخ عمومى » سى :

Histoire générale par la gêographie دركه بر ترجمه‌در . (لاويس) ك قلمندن چيقمش بر مدخل ايله برده كوچك بر آطلاسى شاملدر . بومدخل مؤلفك قدرت علميهٔ تاريخيه‌سندن آكلاشلديغى اوزره اعلادن اعلادر . آطلاس ايسه جداً نفيسدر . اولجه ده سويله‌دمدى . (لاويس) فرانسه‌نك اويله آدملرندن اويله استادلرندن ، مورخلرندن ، مؤلفلرندندركه سعيلريله ، مادى ومعنوى اثرلريله بومملكتى بومملكتك معارفنى ، دارالفنونلرينى احيا ايله‌ديلر . آيريجه بر مخابره ايله قارئين كرامه عرض ايتديكمز كچن هفته‌كى صوربون جمعيتى بوحقى برقات دها اظهار ايتدى .

بونقطهٔ نظردن ايكنجى براثرده (هيملى) Himly نك اوروپا دول مركزيه‌سنك تاريخ تشكلات اقليميه‌سيدر :

Histoire de la formaion territoriale des Etats de l' Europe centrale.

دول مركزيه : باچيقا ، هولاندا ، آلمانيا آوستريا دولتلريدر .

(هیملی) اسمی حامی یه بکزدیکی ایچون کتب علمیه اکثریا کوزمه ایلشدکجه نظر دقتمی وعلهٔ اولاده جلب ایدردی . کوکلمدن همان ، آمان بر ترك اولماسون تمنیسی قوپاردی‌که لحظه‌ده سونیویریردی . بوذات پارس دارالفنونك مدیر ثانیسی ، فرانسه‌نك بر استاد بی مدانیسیدر . اوقدرکه (سورل) ، بوقوجه (سورل) بیله نامنی ذکر ایدرکن « استادم » قیدینی‌ده تردیف ایله‌یور . علما بویله اولور . شماتت نه‌در ؟ بیلمز ، شهرت پشنده قوشماز . ساخته اوضاع طاقینمز هویتندن ، مزیتندن زیاده ، باشقه کورنمك هوس باطلنه دوشمز . مع مافیه شان وشرف آیاغنه کلیر .. ابدی برصورتده کلیر .. او برلری کبی دکل .. فرانسه‌ده دها نیجه بویله اکابر وارکه اسملری آنجق کتابلرده ، کتبخانه‌لرده کوریلیور .. مستشرقیندن (شفر) لر ، (باربیه‌ده مینار) لر ، (پاوه‌ده قورنی) لرده بویله‌در . فقط برکره‌ده عوامه مراجعت اولونسون بوافاضلك هیچ برینی طانیماز .. بری طرفده‌کی بش پاره لك برشارلاتانی ، برقوف مبعوثی ایسه قفا پاطلاتیرجه‌سنه آلقشلار ، سور ، تقدیر ایدر طوریر .

(سورل) بوصوك کتابی ده ، مؤلفنی ده شاکردانه بالخاصه توصیه ایله‌دی . بویله نوادر آثاری اوقوییکز ایدینکز

دیدی . فقط الده بر ده آطلاس بولنمق لازمدر . بو وادیده سویله‌دیکمز کبی اك ایلری کیدن آلمانلردر . فرانسزلر اخیراً بو یولده سلوك ایله‌دیلر . جغرافیایه ، تاریخه متعلق مفید خریطه‌لر تنظیمنه باشلادیلر بو نوع آطلاسلردن اك موافقی آلمانیاده (اسپرونر) (Sprunner) ك اثریدر . فرانسزجه‌ده ایسه (ویدال لابلاش) - Vidal Lablache کبی ایله (شرادل) Chradel ککیدر . بوایکنجی اثرك صوك یاپراغی (سورل)ك قلمندن چیقمشدرکه صوك ایکی عصرده‌کی اوروپانی تشکلات مختلفهٔ سیاسیه‌سیله درت فصلده عرض ایله‌یور .

معلم بو بحثه شو سوزلری تردیف ایله‌دی : « محویت کوستره‌جکم دیه استفاده‌کزی تحدید ایتمك ایستمم . . قلممدن چیقان شو خریطه‌یه مراجعت ایتملیسکز ، چوق ایشکزه یارار . باخصوص بعض ایضاحات تاریخیه‌یی ده شاملدر . بویله مطبوع ومصرح اولدیغی ایچون درسك بوخصوصه تعلق ایدن قسمنی مختصر کچرم . اکا کوره طاورانکز » بواطلاسلرك هرایکیسی‌ده مکتبك کتبخانه‌سنده موجوددر . ایسته‌دیکمز دقیقه‌ده کوزومزك اوکنده‌در . برنجیسی پارس طابعلرندن (آرمان قولن) ده ایکنجیسی (هاشت) ده مطبوعدر . بزده بونوع اثر

هیچ خاطریمه کلمه‌یور . شمدی‌یه قدر خریطه‌لریمز بتون جغرافیایه متعلق ایدی . تاریخ نقطهٔ نظرندن بویله تنظیماته هیچ کیریشمه‌دك . . حال بوکه بوبابده نه قدر احتیاجمز واردر . سطحیاتدن آیرلمالی ، اعماقه کوز دیکملی تاکه برمعرفت کوستریله بیلسون ، زمانه‌ده اظهار واکتاب معارف اودرجه کوجلشدی . نه‌ایسه ، ینه استاد مصاحبه‌سنده دوام ایله‌سون : « شمدی موضوع تدریساتمزه کله‌لم : بوموضوع اوروپانك (دیپلوماسی) تاریخی ١٧٨٩ : ١٨٨٩ Histoire diplomatique de l'Europe دیسورز ، بوتسمیه طوغری دکلدر ، اساسه توافق ایتمز . . چونکه موضوع حقیقیمز اوروپا دولتلرینك بو مدت ظرفنده‌کی تاریخ سیاسیانیدر . بز یالکز اوروپا دیپلوماتلرینك آراسنده جریان ایتمش معاملاتدن ، مذاکراتدن بحث ایتمیه‌جکزکه برنجی عنوان ایله اکتفا اولونسون هردولتك تاریخ سیاسیاتندن مقصدیمزه موافق برنخبه استحصال ایله‌یه جکز . . انجق شو سرلوحه سزی ، دقتکزی جالبدر . بویله اولورسه دها قولایدر ، فکریکزه دها موافقدر . امتحانلریکزه یارار ، صانیرسکز ، بودرسه قوشارسکز . بزده ، غریبدر ؛ طلبه علم ایچون دکل امتحان ایچون چالیشیر . . نه اوکرەنیرسه امتحان ایچون ،

خلاصه ، اجمال ، توسیع هپ امتحان سـؤاللری نه‌در !
احاطه‌لرینی ساده بونقطه‌لره تحدید ایلرلر . . تحف دکلمی !
امتحـانلرده اسـئله‌م اکثریتـله عین تکرراتدن عبارت
اولدیغی حالده بونلری اولدن استفسار ایدنلر . . بیلنلر
ینه اکثریا جوابدن عاجز قالیرلر . . ایشته امتحان ایچون
چالیشانلر بویله تهی دست اولور .

نه‌ایسـه ، بزده بویولده تدریسـات تاریخیه یکیدر .
کچن‌سنه (بورژوا) شمدیکی معارف ناظری (رامبو) نك
یرینه بومکتبده اون سکزنجی عصرك تاریخ سـیاسیسنی
اوقوتدی ، پك مکمل اوقوتدی . (فلاسان) «Flassan» ك
تاریخ عمومیسی :

histoire générale et raisonnée de la diplomatie française 1809-12.

واردرکه غایت نافعدر ، اون سـکزنجی عصرلردن
باحثدر . ممـالك اجنبیه‌یه کوندریلن سـفرای جدیده‌یه
مأموریتـلرینه دائر تعلیمات محرره ویریلیردی . ایشـته
(فلاسان) اثرینی بوکبی منابعدن اقتباس ایله‌مشدر .

ینه بونوع آثاردن اولمق اوزره (بیلفلد) «Bielfeld» ك
اوروپاده تأسیسات سـیاسیه « Institutions politiques
de l'Europe. » عنوانلی کتابی واردرکه بودوره متعلقدر .

تاریخك شو فصلنه دائر تتبعاته قویولونجه باقدم‌که مختلف مملکتلردن برچوق افراط عادات و آداب دولیه خصو- صنده عین افکاری بسله‌یورلر . بوکا سبب نه‌در ؟ وقتیله — مشهور منقد ادب — (سنت بوو) ده مورخ (سه‌یوس) ك ممالك اجنبیه‌ده فرانسه تهذیباتی :

La culture française à l'étranger.

نامنده‌کی اثری ایچون بعض تفصیلات کوردمدی . بونك اوزرینه مراق ایتدم . شو کتابه مراجعت ایله‌دم . بونده (بیلفلد) ك بر تاریخ سیاسیاتندن بحث اولونیوردی . بو تاریخ نهایت الده کچدی : « اوروپا دولتلری ؛ داخلده، خارجده عادت سیاسیه‌لری » مندرجات بوندن عبارت ایدی نه‌کورسه‌م ایی ؟ مکر فرانسه‌یه ، اجانبه یاپیلان معلومات سالفه هپ بو آدمدن ، بو اثردن مأخوذ دکلمی ایمش . . ممالك مختلفه‌دن ، افراد مختلفه بو خصوصده عین افکاری حائز بولونیورلردی . چونکه بونلری بتون (بیلفلد) دن آلدیلر . بو مؤلف اودورك یکانه استاد سیاسیاتی ایدی »

شو صره‌ده کوچك بر استطراده مساعده بیورلسون . نه صورتله چالیشدقلرینی ، شو بهرهٔ خارق‌العاده‌یی نه وجه ایله احراز ایله‌دکلرینی بویله افاضلك لسانندن ایشتمك بر

نعمت دکلیدر ! بو حال انسانه باشقه شوق ویرییور .
(سورل) بعده تفصیلات آتیه‌یه کچدی :

« شمدی‌یه قدر ذکر اولنان آثار ١٧٨٩ تاریخندن ، یعنی درسمزك ابتداسندن مقدمکی دوره متعلق ایدی . شمدیدن صوکره بیان ایده‌جکمز اثرلر ایسه بو فصلدن قسماً مقدمدر ، قسماً مؤخردر . اولا (فاویه) «Favier» نك : Considérations sur la politique des Etats de l'Europe اوروپا دولتلرینك سیاستنه دائر محاکمات نامنده‌کی اثری کایر . (فاویه) بعض تقصیراتنه مبنی بالضروره مأموریتدن چکلدی . تعلیمات سیاسیه دییه بر کتاب تألیف ایله‌دی . بوذات فرانسه‌نك آوستریا و پروسیا ایله اتفاقنه شدیداً طرفدار ایدی . بوندن طولایی فرقهٔ مخالفه‌نك النده بر آلت اولدی . یازدیغی قیدلر اورتا بر محرر ، (سوله‌وی) طرفندن جمع ایدلدی . بالآخره قونت (سیکور) بونلری نشر ایله‌دی . بومعلومات تاریخ سیاسیات ایچون غایت نافعدر . اهمیتی حائزدر . بو اثرده فصلمزدن مقدمدر . بودور ایچون کوزل بر مرجع‌ده کچنلرده سزه توصیه ایله‌دیکم (دارست) « Dareste » ك فرانسه تاریخ عمومیسیدرکه اون ایکی جلددن مرکبدر زمانمزه قدر کایر . بوندن صوکره بتم هنوز درت جلدی نشر اولنان

اثر اخیره مراجعت ایتملیسکز . ١٧٨٩ دن اعتباراً (اوروپا وفرانسه . . .) اول امرده اون سنه‌لك تدریسات نتیجه‌سنده ایکنجی ، اوچنجی ، دردنجی جلدلری یازدم ، صوکره بونلردن افکار عمومیه ایدینه‌رك جلد اولی قسمه آلدم . بوجلد برمدخلدر . برمؤلف تاریخ یازارکن قلمی ایکی صورتله یوروتور . یاوقایعی بر طرفه براقیر ساده قواعد عمومیه بیان ایلر ، اوزمان تاریخ دکل . ادبیات اولور . یاخودساده وقعه‌لرله اکتفا ایدر . عمومی قاعده‌لر استخراج ایله‌مز . بعضاً هرایکی جهتی‌ده مزج ایلر . . . برنجی جلدده‌کی قواعد عمومیه بتون اوبر جلدلرده‌کی وقایعدن مستخرجدر ، مستنبطدر .

(لاویس — رامبو) نك تاریخ عمومیسندن سکزنجی جلد اخیراً نشر اولوندی که بواثر صرف زمانمزه تقابل ایلر ١٧٨٩ — ١٧٩٩ بوندن ماعدا ایشته سزه اوفاق ، کزیده براثر دها . . مؤلف ، (ژولیان) « Jullian » بر مکتب اعدادی معلمی‌که (فوستل تولانژ) لك طلبه‌سندندر . کتابك عنوانی : اون سکزنجی عصرك مورخلرندن منتخبات » :

Extraits des historiens de 18 me siécles

باشنده مؤلفك مورخلره دائر بر مدخلی وار .

اوح . . زمانه‌ده مکتب شاکردانی نه‌قدر مسعود ! . بزه بویله کتابلردن اوقومق میسر اولمادی . بویله کتابلردن که شو خواجه‌لغمزده بیله شوق ایله اوقویورز . بومدخل بر تجدددر . منتخبات ایسه جداً مزیتشناسانه‌در. بواوفاق مجلدی مطلق نظر مطالعه‌دن کچیریکز . . .

*
* *

ایشته بو مصاحبهٔ نافعه بویله ختامه ایردی . شو تفصیلاتدن امید ایدرم‌که قارئینمزك پك چوغی مستفید اولور . انسان هرعلمده بویله بر رهبر مطالعه ایدینمکه مجبوردر . . شو صوك کتابلر آز چوق نظر تدقیقمدن کچدی . . (دارست) ك تاریخ عمومیسندن بر جلدی اوقودم آمان یاربی . . جهانده نه اثرلر وارمش . . بوتاریخ بوندن یکرمی سنه اول نشر اولونمش . . . بویله نفائسدن ، (تیه‌ر) لردن ، (کیزو) لردن ، (مینیه) لردن (میشله) لردن تحصیل یوروته‌رك بوذروهٔ عال‌العال کمالی بولدیغی حالده (سورل) کوچك فقط کزیده بر کتاب ایچون صباوتمده نه یه المه کیرمه‌دی دیه یانییور ، یاقیلیور . . . زمانه‌نك چوجقلرینه غبطه ایدییور . . (دارست) ك تاریخی بر پرلانطه‌درکه صفوت ، وضوح لطافت ایچنده یوزییور . شودقیقه‌ده فرانسه تاریخنك

حافظه‌مده الك كوزل تجلی ایدن قسمی ۱۷۷۰ دن ۱۷۸۹ ه
قدر مرور ایدن دوردر . (تورغو) لر ، (مالزرب) لر ،
(نكير) لر حرفی حرفنه املار یله ، اساسلریله ذهنمده
مرسمدر . . چونكه (دارست) كچن هفته نظر مطالعه‌
مدن كچدی . . آسوده ، آهسته بر صورتده كچدی . بر
آب خوشجریان كبی رونقلی كچدی . شاعرلریمزكده
خاطری قالماسون ، رفتار موزون جانانی آكدیرجه‌سنه
آهنك لطافتله كچدی . . (سورل) ك تألیفی ایسه ایشته
كوزیمك اوكنده طوریور . . آه ، فقط نه محرومیتدر .
نه بوكون نه یارین ، بلكه نه‌ده بوهفته بونعمتدن استفاده
میسر دكل . . بوصحائف كزیده‌یی اوقومغه وقت یوق . .
براذا كه طبقی یونان اساطیرنده‌كی (تانتال) اشكنجه‌سنی
آندیرییور . .

(لاویس — رامبو) نك تاریخ عمومیسنه كلنجه
صوك جلدك چیقدیغنی طویار طویماز حجرهٔ حقیرانه‌مك
همان آلت قاتنده‌كی (آرمان قولن) كتابخانه‌سنه كندیمی
آتدم ، بوعادتمی سورم : پاره‌می بیله سوینه سوینه كتابه
ویریرم . بركتابه تملك نجه باشقه برصفادر . وقتیله علم
اخلاقك تملك بحثنده شو خاصهٔ فطریه‌یی برنبذه سرد
ایتدمدی : برچوجغه برمتاعی ، برنسنه‌یی عاریة ویریكز .

فی‌الحقیقه اومعصومی بر پارچه سـویندیریرسکز . . عین شیئی عین مخلوق، عاریة دکل بوسبوتون بخش ایدرسه‌کز بوسونج بیك قات دها سورکای اولور . دیمك ذوق تملك فطرتده مکنوزدر . بوبر هوس طفلانه ظن اولونماسون چونکه بیوکلرده دها زیاده‌در .

(لاویس — رامبو) تاریخ عمومیسی طبقی بیـوك (آنسـیقلوبه‌دی) کبی برهیئت ممتـازهٔ علمیه‌نك قلمندن چیقیور ، هربحثی بر صـاحب اختصـاص یازییور . مثلا فرانسه تاریخنك (١٧٨٩ دن ١٨٩٣) ، قدر کچن فصلنی اك زیاده (صـوربون) معلملرندن (اولار) بیـلیرکه عمرینی ، اشـتغالنی بودور تاریخی‌یه حصر ایلمشـدر . درسلری ، یازیلری بوتون بو خصوصه عائددر . ایشـته شوصوك جلدك بوقسمی (اولار) کـدر . (روسـیه‌یه ، دولت علیه) یه تعلق ایدن جهاتنی (رامبو) قلمه الیور . سائرلری‌ده بوکا مقیسدر . محصول طوقوز اون قلمدن حصوله کلمه براثر تعاوندر . تاریخ ادبیاتنی (امیل فاکه) تاریخ اقتصادینی علوم سیاسیه مکتبی معلملرندن (آرنونه) بسـط ایدییور . حاصلی باشـدن باشه قاعدهٔ اختصـاصه رعایت اولونیورکه زمانه‌ده بو اصـول بیـوك ، مفید بر دستوردر .

هفته مکتوبلری

(سارابرنار) کیمدر ، نه‌در ، نه‌اولدی ؟ برعید شادمانی، اولا (غراند اوتل) ده ؛ (ساردو) ، نطق . . صوکره (ره‌نه‌سسانس) تیاتروسنده : (فه‌در) اویونی ، شاعرلر ، منظره‌لر ، شعرلر .. برشعشعهٔ بی‌مثال ..

بوهفته‌نك پارس عالمنجه روح شئوناتی، زبدة‌الوقایعی، نخبهٔ مساری ، (سارابرنار) ، بو صنعتکار دلارا ، بو سحارهٔ ذوفنون ، بوپریٔ معرفت ، حاصلی هردرلو مدلول محاسن و بدایعیله بوقادین اولدی . (سارابرنار) کیمدر ، تعریفه لزوم وارمی ؟ تا (نیاغارا) شلاله‌لرندن (بلغراد) بندلرینه ، اوعمانلردن بو قطره‌لره وارنجه‌یه قدر فطرتك بوموهبهٔ مجسمه‌سنی بیلمه‌ین ، تقدیرایتمه‌ین، سومه‌ین هیچ اولمازسه آرامزده البته یوق، اوت، یوق: اهل‌دل بربرینی بیلمه‌مك انصاف دکل . . . نه‌حاجت ، انکلیزجه ، اسپانیولجه ، فرانسزجه ، آلمانجه ، حاصلی هانکی بر مجموعهٔ اشعاری اولورسه اولسون ، آچیکز

« ســارابرنار » عنوان كزيني التنـده پارلاق ، لطيف ، صيره‌سنه‌كوره يانيق جاذبه‌دار برپارچه‌يه تصادف ايلرسكز. سوزيمه دليل ايسترسه‌كز (بونلر ودر) ه مراجعت ايله ييكز ، مدعامك ترجمه‌ده‌كي ثبوتني سوه سوه كوريكز .

بوشهرت نره‌دن كليور؟ بوقادينده نه‌مزيت وار ؟ .. ايشـته بيوك بيوك مسـئله‌لر : تياترو بروادئ عرفان ، برساحهٔ كمال ايسه بوقادين الك‌رعنا دلاوريدر. بومكتبك دوريمزده الك بيوك اسـتاد كمالاتي اودر . (سارا برنار) اولماييدي فرانسه‌ده تياترو بوذروهٔ عال‌العالي بولامازدي، (نيورق) لري حتى (ويانه) لري ، (استانبول) لري، (پترسبورغ) لري بويله هيجانه دوشـوره‌مزدي . كچن كون بوفوارهٔ مهـارت كندي قلميله برجريدهٔ ادبيه‌ده يازييوردي : (قانادا) ده خلق مهيـج برتماشادن‌صوكره شوقه ، غليـانه كله‌رك نه‌درلو اظهار مسرت ايليه‌جكني بيلمه‌مش ، صنعتكارك كردونهٔ ظفريني سـوينه سـوينه چكمش .. دها بوكا ممـاثل نه مظفريتلر، نه موفقيتلر كه بتـون فرانســه شرفني ، لواى هنريني اعلا ايله ختمـه بوليورمش ... بوشعشـعه‌لر ، بوتعـاليلر البته صرف حسن وجمال اثري ، تأثيري اولماسه كرك .. چونكه‌اولا (ســارابرنار) اوقدر كوزل دكل ، حتى عادي برنظرله

باقیلیرسه هیچ کوزل بیله دکل .. هله شمدی سنی اللی التمش اراسنده که بونقطه‌برقادین ایچون نه‌اولورسه‌اولسون، درجهٔ زوالدر .. فقط هنر، کمال انسانه برشباب نامتناهی ویرییور .. بوکون صحنهٔ تماشایه عطف نظر ایدیکز : بوجهان آرا (لادام او قاملیا) حالا اوکنجلك ، حالا اوجاذبه ایچنده یوزییور . سنه‌لرك تأثیر وتضییق کرانی عادتا کوله کوله استخفاف ایدییور .

فقط وا اسفا بوبرقانون طبیعیدر ، ازلیدر : دست مشیت زواله نه رتبه کمال ایله اولورسه اولسون مقاومت محالدر ، کونك برنده بومغلوبیت (سارابرنار) ایچون بیله محققدر . فی‌الحقیقه قوجه دلبر دلارا حالا شو مجادله‌ده بلندانه دوام ایله‌یور، کوندن کونه معرض‌تجلیده یکی یکی علائم قوت وشباب کوستریور : ایکی آیدر هر کیجه‌متمادیاً، حتی بعضاً کوندوزلری‌ده (لادام‌اوقاملیا)یی اوینادی ، بیکلرجه خلقی کولرکن آغلاتدی ، آغلاتیرکن کولدیردی : هرحالده دوشوندیردی، طاشندیردی.. اندن صوکره‌ده شواثنالرده افکار ادبیه‌یی الك زیاده‌اشغال ایدن جهانقدر اما بدبخت برشاعرك ، برادیبك ، آدیله ، صانیله (موسه) نك : (لورانزاقیلیو) سنی ، بومشکل، مشکل اولدیغی ایچون مکمل ، معجز او یوننی اوینادی،

نوين ، رنكين، كزين برادا ايله اوينـادى . اوقدركه بو
تماشـادن صوكره زيارت تبريكيهسـنه كلن انجمن دانش
اعضاسندن پير نزا كتسمير (دوق دومال) ه اوطورمق
تكليف ايتدىده : « مادام ، هرنهقدر اختيار ايسـهمده
بر دهايه قارشى آياقده طورا بيليرم » جواب تقدير پاشنى
آلدى . حاصلى تياترويى ، اويونجيلغى ، بوصنعتى ، بوفنى
برمرتبهٔ خارقالعادهيه چيقاردى . فوج فوج كوكللرى
تسخير ايلهدى ، وجدانلرى تلذيذ ايتدى . لكن فردا ،
فرداى زوال ، زوال طبيعى ياقلاشيور ، بو آجى حقيقتى
هركس بيليور ، حتى ايكى كره ايكى درت ايدردن دهـا
طوغرى بيليور . چونكه صحنهٔ تماشالرده بعضاً ايكى كره
ايكى بش ايديـور . بونك ايچون پارسـك اديبلرى ،
بالخاصه تياترو مؤلفلرى دوشونديلر نهياپسونلرده بوخارقهٔ
معرفته قارشى قبلالزوال منت وشكرانلرينى بحقٍ اعلان
ايتسـونلر ؟ .. نهـايت شو موفقيات متواليه صيرهسـنده
(سـارابرنار) ك شرفنه برعيد شـادمانى اجرا ايتمكه ،
بويولده نطقلر اوقومغه، شعرلر سويلهمكه قرار ويرديلر.

*
* *

باشده مؤلف شهير (سـاردو) اولمق اوزره كچن
چهارشنبه كونى التى يوز كشى (غرانداوتل) ده ، اوچ

بیـوك سفره باشـنده طوپلاندیلر . . بونلرك ایچنـده (فرانسـووا قوپه) ، (لودیویق هالهوی) کبی انجمن دانش اعضاسندن اعاظمده واردی . (ساردو) ، هیچ شبهه یوق ، تیاترو خصوصنده دورك اك بیوك مؤلفیدر . مجموعهٔ ابوالضیاده‌کی معروف برنامهٔ تنقیدده بومحرره برپارچه اشاغی برنظرله باقیلیورسه‌ده بلکه اوزمان اویله ایدی ، فقط شمدی بوقلمدن چیقان بدیعه‌لر فرانسـه تماشاکاهلرینك اك ادرا کیرا تزیناتندندر .

(ســارا برنار) له قول قوله ایچری کیردکدن ، یان یانه یمك یدکدن صـوکره (ســاردو) شو اوفاق نطقی سویلر : « خانملر ، افندیلر .. بوکون برعید شادمانی ایله تکریمه چالیشـدیغمز داهیهٔ معززه‌نك ، صنعتکار مبجلك کمالیله اطرای شرف وشانی ، بوخدمت مفتخره ، بندن زیاده ، شاعرلره دوشیور ، برازدن بوجهتی کورورسکز .. نیجه‌اویونلرك مبدع حقیقیسی بوصاحبهٔ کمالدرکه‌تیاترونك ، بواقلیمك مالکهٔ ذی قدرتیدر . بوخصـوصجه لاینقطع بتون عالمك تقدیرکاهیدر ، ستایشنز اریدر . اوزاقدن بویله مزایا ایچنـده پارلایان بوخارقه‌نی برده بز مسعودلر کبی خصوصیت ، صمیمیت عالمنده طانیملی . نه‌علوی برمادر مشفقدر ، نه‌شفقت ، نه‌خیر ، نه‌لطافت منبعیدر بیلملی‌که

بحق مزایای جهانقدرینه اکتساب وقوف اولونسون ..
ایشـته بووالدهٔ کزیده‌یه ، بوعائله‌ٔ کزیده‌درکه سورکلی
برسـعادت ، اوزون برسـلامت تمنی ایلرز . قدحمی هم
او بیوك ، هم بولطیف ، مشفق (سارا) نك صحتنه رفع
ایدییورم »

بونطقی همان عینیله نقل ایتدم . . چونکه صنعتکارك
مرتبهٔ بلندینی تمـاماً تصویر ایله‌یور . (سارا برنار) بو
سـوزلرله اودرجه رقته کلیرکه « محبانم ، منتدار ومتهیج
برقلب‌ایله سزه : تشکر ! تشکر ! تشکر ! دیرم » جمله‌سنی
انجق‌سویله‌یه بیله‌رك ایکی‌اللریکی کوکسنه قویدقدن‌صوکره
مدعوینـه طوغری اوزانیر . یعنی « قلبم ، بتـون قلبم
سزکـدر » دیمك ایسـتر . آرتق بونك اوزرینـه هرکس
مستغرق هیجان اولور، قادینلر عادتا کوزیاشی دوکرلر..
(ساردو) بیله فوران احتساسات ایله آغلار . موسیقی
(سارا) نك شرفنه شـاعر مشهور (آرمان‌سیلوستر) ك
تنظیم ایله‌دیکی مارشی چالمغه باشلار .

سـاعت اوچ بچقه طوغری هیئت اورادن قالقار ،
(رەنسانس) تیـاتروسنه طوغریلیر . . بو آلایده کیملر
یوق کیمـلر ؟ (یووان قاره) ، (ژوزف ریناـق) کبی
مبعوثلر ، (مەزییر ، هـالەوی ، سـاردو) کبی انجمن

دانش کبیر ارکانی ، مشاهیردن (ژول له متر) لر ، (سارسه‌ی) لر ، (ده‌تای) لر . . حاصلی کورولمکه شایشته برهیئت کزیده . . فرنکلرك دیدیکی کبی بتون پارس . .

*
* *

ساعت دردی چاریك کیجه (رەنسانس) تیاتروسنده پرده آچیلیر . (سارا برنار) معروف (فه‌در) اویونیله میدانه چیقار . بواویون اون یدنجی عصرك ، بلکه‌ده بتون فرانسه‌نك الك بیوك تیاترو ، فاجعه مؤلفی (راسین) دندر . روایات ادبیه‌دندرکه بر کون (وولتر) : « طبقی فاجعه نویس (قورنی) ، یاپدیغی کبی (راسین) ك آثارینه‌ده صحیفه صحیفه حاشیهٔ انتقادیه یازسه‌ك آ» دیرلر . قوجه فیلسوف : « اوح . بوکلفته نه‌حاجت وار . بوبابده‌کی فکریمی اکلامق ایسته‌یورسه‌کز (راسین) دن هرصحیفه‌نك التنه (خارق‌العاده !) سوزینی بنچون یازیکز » جوابنی ویریر . حقیقت (راسین) دائما ، یکتا بر شاعردر . بر مؤلفدر . آثاری اکثریتله یونان فاجعه نویسانندن مأخوذدر . فقط (وولتر) ك دیدیکی کبی هپ خارق‌العاده‌در . بو اثرلردن (فه‌در) اویونی یونانك انجم اربعهٔ ادبنه‌دن (اوریپید) ك بر محصولندن مقتبسدر .

(ســارابرنار) ك تجلياتندن . ظفرلرندن بری (فەدر) اولدیغی ایچون بوعیده بومنظرەدن اوچنجی پارچه مناسب کورلدی . برنده بونکار معرفت سویلەنیور ، ایکلەیور ، فریاد ایدییور ، لعنت اوقیور . بو آراق ایســه برطور احتشامکارانه ایله کوکسنی آچەرق :

« ایشته قلبم . اور خنجریکی اورایه اور » دییور ، ایشــته اوزمان حضاری برغلیــاندر ، بر بکادر آلیــور ، بویله بر ایکی او یوندن صــوکره پرده آچلدی . منظره ، بوســفر ، بر منظرۀ غرا ایدی . ایکی ســتون یشــیل یاپراقلر اراسنده (سارا) ینه (فەدر) اثوابیله جیچکدن بر قولتوغه اوطورمشدی . آرقەسنده بیاض ، قیرمزی قاملیــالردن اورلمش بر حواله واردی‌که سمای صــافنه ، بوورد لطیفه خوش برزمین اولیوردی . آیاق اوجنده ، یانی باشنده باشلرنده کلدن تاجلر برلباس طراوت ایچنده قادینلر اوطوریــور ، اکا قارشی کولومســەیورلردی . صــاغنده ایسه بو عید ایچون نشــیدەلر حاضرلایان بش شاعر دیزیلی ایدیلر . برطرفدەده برکنج بولنیوردی .

اولا کنج سوزه باشــلادی ، کوزل نکتەلر صرف ایتدی . خاتمەده ایســه : « سز (لادام اوقاملیــا) یی اوینــارکن پریلره غبطه ویریر برســحر ایله شــاعرك :

شبابت سیما وشبابت قلب حضور وسعادتك ایکی نشانهٔ توأمیدر، حقیقتنی نظرلرده تجلی ایتدیرییورسکز بز شباب فانی یز . هیهات ! شباب ابدی سزسکز . دهاء بویله تمیز ایدر . ایشته ، مادام چیچکلر ، اتك اتك چیچکلر . . بزدن سزه انجق بوقدر بر تقدمه اولا بیلیر . » دیدی ، خوش دکلمی ؛ بوندن صوکره بش شاعردن برنجیسی ، (فرانسووا قوپه) شعرینی اوقودی . اوح ! نه کوزل پارچه ، همده برخاطرهٔ لطیفه‌یی حاکی ! شاعرك « روحم ایشته نیسان . . » دیه بر نظمی وارمش . . بونی بیلمم تاقاچ سنه اول (سارا برنار) اوقومش . . (قوپه) بویاد کزینی تذکار ایله قلبنی ، روحنی اوقشایه‌رق مخاطبه‌سنه : « خاطرلایورمیسك ؟ » دییور . طبقی (لامارتین) ك معروف (کول) منظومه‌سنده اولدیغی کبی . خاطرلایور- میسك ، صوکره‌ده « ماضی‌سنك خاطره‌کی متألم ایده‌مز . چونکه ، سنکجون ، ای دلارای جمال باکمال ، ای پیرایهٔ کمال باجمال ، دائما نیساندر » بیتیله نظمنه خاتمه ویرییور . شاعر نشیده‌سنی بیتیرنجه یاقلاشیور ، ممدوحه- سنك اللرینی اوپمك ایسته‌یور ، اونهال معرفت ایسه یاناقلرینی اوزاتیور .

بعده (ادمون هاراقور) (هه‌ره دییا) برده اخیراً

انجمن دانشـه اعضـا انتخاب اولونان (آندره توریه) منظومه‌لرینی قرائت ایله‌یورلر . . فقط اك بیوك موفقیتی صوك شـاعرك ، (روسـتان) ك شـعری قازانیور . . بو محصول اوقدر رنـکین ایدی‌که (سارا برنار) ی عشق وجمال ایچنده منجلی برالهۀ معرفت صورتنده کوستریبو- ردی بودور مادیاتده ، بوعصر مادیاتده ناصل برخارقه ، بر استثنا اولدیغنی شـاعرانه تصـویر ایله‌یوردی . نهایت « بعضاً دکلمی (سارا) ، اوینارکن حس ایدییورسـك‌که (شکسپیر) ك دوداقلری پارماقلرکده‌کی یوزوکلردن بوسه چین اولیور » دییوردی .

ایشته بوعید شادمانی بویله چیچکلر ، شعرلر ، ظفرلر ایچنده ختامه ایرییور . دنیانك هرطرفندن (سارابرنار) ه تبریکلر ، هدیه‌لر ، تاجلر کلیور . فرانسه حکومتندن‌ده بر نشان بکله‌نیوردی . هرنه‌دنسـه بوخصوص کانون ثانی‌یه قالدی .

کچنلرده بر (اتنوغرافیا) درسنده معلم روسیه‌ده‌کی موسویلردن ، بونلره متعلق قانونلردن بحث ایله‌یوردی . بوممملکتده بوموسوی قیز تیاترویه اویونجی بیله اولاماز- مش . . دیمك عصرك ایکی بیـوك اویونجیسی ، بویولده ایکی داهیسی (راشـل) ، (سـارا برنار) بو حوالیده

دنیایه کله‌یدیلر مزیتلرینی اورتایه قویامایه‌جقلردی، هیهات ادبی تجلیلرندن محروم براقه‌جقلردی . چونکه هر ایکیسی‌ده مات موسویه‌دندر . خاطرات شبابی کچن کون (ژورنال) ده اوزون اوزادی‌یه نقل ایلرکن (سارا) بوجهتی هیچ قاله آلمایور . برده شایان دقت شوکه بتون بودبدبه ، بوشعشعه ، بوعید اثناسنده هیچ صنعتکارك سنندن بحث اولونمایور . زهی مخلوق مسعودکه مادام العمر کنج کورونیور . اویله عد ایدیلیور .

نقش بر آب : شعره دائر

بونقش بر آب ، اخيراً بيوك بركشمكشه دوشن بر فرانسز شاعرينه ، (آلفره‌د دوموسه) يه ، دولاييسيله من جهةٍ شعره دائردر . اوچه‌ده عرض ايلديكمز وجه ايله (موسه) پارس مطبوعاتنى اوچ آيدر سراپا اشغال ايله‌دى : چارك پارسى زيارتنده فرانسز تياتروسيله (ورساى) سراينده بعض مناظر عرض اولوندى ايدى‌يا . بو نلردن باشليجه‌لرى (موسه) نك آثارندن ايدى . . ايشته بو آتش اورادن باشلادى . . اولا شاعرك (ژورژ سان) ايله معاشقاتى اوزون اوزادى‌يه شرح اولوندى ، اك مخفى نقطه‌لر ديديك ديديك ايدلدى ، كوردك . . صوكره بو شاعر ناكامه دائر برسورى مكتوبلر ، اثرلر ميدان انتشاره قوندى ، اك معروف صحائف ادبيه‌ده (موسه) دن مباحث مودا اولدى . اك بيوك تياترولر بيله (موسه) دن آثار ايله طولدى ، بوزمره‌دندركه شمدى (ره‌نسانس) تياتروسنده (سارا برنار) بيوك بر

موفقیتله (لورانزاقسیو) اویونی اوینایور ، طوریبور .
بوصیره‌ده بیوك برمسئله چیقدی : (موسه) شاعرمیدر ؛
نه‌درجه‌ده برشاعردر ؛ شعری نه‌در ؛ بوجهتی بتون
ادبادن صوردیلر . برایکی استثنادن صرف نظر اکثریتله
بوسؤاله نه جواب النسه بکنیرسکز ! (موسه) شاعر
دكل ، اولسه اولسه برتیاترو مؤلفیدر . یاخودکه درجهٔ
ثانیه‌ده ، یعنی شویله بویله برشاعردر . آمان ، بوحکمه
سبب نه‌در ؟ (موسه) شاعر عد اولونمازسه بو مرتبه‌یی
کیم احراز ایده بیلیر ؟ بز شمدی‌یه قدر فرانسزلرك بو
عصرده انجق اوچ بیوك شاعری وار صانیوردق :
(هوغو ، لامارتین ، موسه) حتی بومثلث مبجلك صوك
ضلعنی اوبرلرندن دها رنکین ، دها موزون بولیوردق . .
چونکه (یادایت) لر ، سائره‌لر شویله طورسون ، بالخاصه
« کیجه‌لر » ، بوبی امان پارچه‌لر ، بوقلب پاره‌لری ، بو
دموع خونین درونمزی اوموللاز بر هیجانه دوشوریبو -
ردی ، حالاده دوشوریبور .

اوحالده ادبای زمانك شو حکم اخیری نه‌دن ایلری
کلیور ؟ بوسببی آرارکن شعره تعلق ایدر بر نقطهٔ مهمه
کوزمه‌ایلیشدی‌که‌بومسئله‌برزمان مطبوعاتمزی‌ده‌ا بجه‌اشغال
ایله‌دیکی ایچون شوصحیفه‌لرده برنبذه نقش اولونمغه دکر :

ایضاح مرام املیله اولا شعرادن (قاتول مندس) ك بوبابده‌کی حکمنی مختصراً بسط ایله‌یه‌یم : « براثری پایدار ایتمك ایچون صفت (بزم ایچون اك واسع شمولیله لفظ) کفایت ایتمز . چونکه الهـام ، روح ، دها ، (بزه کوره ینه اك دقیق ، اك بلند مدلولیله معنی) ده ایستر . فقط اساساً پك آز ، ظن اولندیغندن زیاده آز تغیره اوغرایان صفت ، لفظ ، بوخاصهٔ ابدیه وعمومیه اولمایخجه هیـچ بر اثر الی‌الابد بقـا بولاماز . . (آلفره‌د دوموسـه) بخجه بوقانونی طانیمامق خطاسنده بولوندی . »

بوندن صوکره (قاتول مندس) بوسوزلرینی تفسیره کیریشیور . فیوضـات الهـامیه وروحانیه‌جه ، معنـاجه « کیجـه‌لر » ناظمنـك نه‌درجـه بلند مرتبـه اولدیغنی سویله‌یور . بوجهتی من قبل الفطره تمیزینه عطف ایله‌یور ، بعده لفظاً ، صفةً ، صورةً مسامحه‌کارلغنی ، سرد ایله‌یور ، بو شائبه‌یی عطالتنه ، حوپپالغنه ، حایلازلغنه ویریـور . طوغری سوز ، طوغری مطالعه‌که بخجه بر حقیقت احرا-یی‌ده شامل کورونیور : قوهٔ الهامیه ، فیوضـات معنویه دهاء ثمره‌سیدر . ثروت ، صفت ، تجلیات لفظیه استعداد محصـولیدر . یعنی اوبری نسـبةً زیاده وهبیدر ، بریکی اکثریتله کسبیدر .

*
* *

ایشته مسئله واضحاً اورتایه قوندی : تامعهود فساد غوغاسندن بری بزی اشغال ایدن لفظ ومعنی یاطیردیسندن عبارت ایمش . . لفظجه مسامحاتنك قربانی اولارق بوکون (آلفرد دوموسه) سریر بلند شاعریتندن بردرجه آشاغی اینیور . برکت ویرسون که الده اهمیت ویرمه‌یه‌رك میدانه قویدیغی تیاترو مؤلفاتی وار . بوتألیفاتدرکه شاعره مرتبهٔ دهاسنی محافظه ایتدیرییور .

هنوز مکتب صیره‌لرنده ایکن ترجمان حقیقت ، جریدهٔ حوادث ستونلری برچوق رفقاکبی بنی‌ده هوس شعره مبتلا قیلدی . . فوائدی مضراتنه دکمه‌ین بوکهنه ابتلایی عبرةً للسائرین تفسیر ایتمك مقصودمدر . نه ایسه ، اله شکسته بسته بر قلم آلمق ، غزته‌لره زور بلا اثر قبول ایتدیره بیلمك واوده اولامازسه برقاچ بویولده اقران ایله بر مجموعهٔ موقوته نشر ایله‌مك دردی باشمه کلدیکی زمان مطبوعاتمزی بولفظ ومعنی ولوله‌لری قاپلایوردی . استاد اکرمله شاکردانه معنویوندن ، ناجی ایله تلمیذلری لفظیوندن ایدیلر . معلمك بویله اولمغه حقی واردی ، چونکه الهامی پك آز ، صفتی ، بویولده علمی چوقدی . . کوچك برخطای لفظیده بولونمازدی . . چونکه عربی ، فارسی ، ترکی قواعدینه غایةالغایه ، حتی لزومندن زیاده

آشنا ایدی . . شـولزومندن زیاده قیدی ، وهلهٔ اولاده غریب کورونور . برترك ، بنجه ، عربی وفارسی قواعدینه پك دالارسـه خوش ، سربست ، سرین ترجه یازاماز . چـونکه الك طوغری ، الك لطیف تراکیب وعبـارات ترکیه‌ده دیکر ایکی لسـانه قیاس ایله خطالر وهم ایدر : (انتقاد) یرینه (تنقید) دیمکدن قورقار ، حتی بوکلمه‌یی عربجه‌ده بولامادیغی ایچون آغزه آلمامق ایستر ، اسلامیت ، کبی مصـادر مضـاعفه‌یه متحیر قالیر » خارقه نما ، حزن آلوده ، ترکیبلرینی خطیئه‌دار بولور ، هله (خطیئه‌دار) . قورشون آتار . نه دیمکدر ، نه‌باربارالقدر ، خطا باشقه ، خطیئه ینه باشقه‌در ، دییه باغریر . مزعج برمشکلپسند ، عادی برمحرر ، بابایغی برکاتب اولور . ناجی افندی له‌الحمد بودرجـه‌یه کیتمزدی ، بویله‌لره مقیس اولمازدی . حتی بوبابده‌کی انتقاداتنده اکثریا معقول ایدی . عادی مسامحه‌لری قاله آلدیرمایه‌جق درجـه‌ده‌کی بیـوکلکنی تسـلیم ایتمـه‌مکده غیر محقدی حال بوکه علی‌العـاده مسـامحات ادبایه دائما حرمت کوستریردی . بونکچون راغب پاشایه دائر بر اثر بیله حاضرلایوردی . . بومناقشه امثالی کبی افراط وتفریطه دوکولدی . تلامیذ استادلری‌ده بویوله سوروکله‌دیلر .

آرتق بر کره قفالر قیزدقدن صوکره ایش صرف شخصیات یولنی طوتدی . حقیقت عناده فدا اولوندی . حاصلی بومناقشه‌دن هیچ بر حقیقت ظاهر اولمادی .

*
* *

برکون پارسده آچیلان (موسه) مباحثانی بزه بوحقیقتی بحق کوستریر ، الفاظشکنلریمزه بر نمونهٔ عبرت اولور : باقیکز بومبحثده ادبادن (پول هرویو) نه دییور : — بوادیب مشهور برحکایه نویسدر ، بر تیاترو مؤلفیدر ، کچن سنه بو صحیفه‌لرده خلاصه ایله‌دیکمز « قیصقاجلر » اثریله بیوك موفقیت قازاندی ، بوسنه ایسه قانون بشر دییه یکی براثر حاضرلایور » —

« اون یدی یاشنده ایکن (موسه) نك پك مفتونی ایدم . اوزمان هنوز ادبیاتك کافهٔ جوانبنی طانیمادن بجه الك بیوك شاعر غرام (موسه) ایدی. فقط ، بالآخره بوادیبی بلکه اون کره اوقودم.. طوغریسنی سویله‌یه‌یمی؟ اوقودقجه مفتونیت قدیمه‌م زائل اولدی . چونکه اثرده بیوك بیوك شوائب لفظیه‌یه تصادف ایله‌دم . انك ایچون بنجه بوشاعری (ویقتور هوغو) لر ، (لامارتین) لرله هممرتبه عد ایله‌مك جائز دکل . حتی (شارل بودله‌ر) ی ، (له‌قونت ده‌لیل) ی بیله اکا ترجیح

ایلرم . . بریکیلرده برصنعت غرا ، برظرف دلار آوار .
برده (موسه) نك بعض تشبیهاتی هیچ خرشمه کیتمز . .
مثلا بر منظومه‌سنده برقادینك بوینی قاره ، رونق ثلجه
بکزتیور . برکردن نسا که انسانده برحس حار محبت
اویاندیریر . ناصل بویله موتی آندیریر صوغوق برلونه ،
برماده‌یه قیاس اولونور . بوتشبیه پك بارددر . . »

نه‌شدتلی حکم دکلمی ؟ لکن ادبادن (ره‌نه‌مزرووا)
بوخصوصده دها ایلری کیدییور . (موسه) نك اشعارینی
بربری آردینه دیزلمش ، فنا دیزلمش برسوری کلمات بیسود
دیه توصیف ایله‌یور . لکن تیاترولرینی عیوقه چیقارییور .
بو حاله سبب نه‌در ؟ شاعرك الفاظه عدم دقتیدر .
دوشونملی ، میدانه اوقدر بدیع ، رنکین پارچه‌لر بیله
قویدقدن صوکره ینه بو دقتسزلك بودرجه موجب تقبیح
اولیور قوجه بر شهرت ادبیه‌یی ییقیور . بواعتراضاتده
مبالغه اولسه کرك ، بلکه شوادیبلر برنوع افراطه ، وهمه
دوشیورلر . عصرك تمایلات مفرطه‌سنه قاپیلیورلر . نه
اولورسه اولسون لفظه . کلمه‌لرك مطابقنه قافیه‌لره دقت
ایتمه‌مك (موسه) ایچون برشائبه یرینه کچیور . بوده بزه
بالخاصه شبان شعرامزه برمثال عبرتدر . بونلر امین
اولسونلرکه اوفاق بر خطای لفظی الك کوزل بر بیتی

كورله‌تیر . . كورمیورمی‌یز ؟ بردختر دلارا اعضاسندن برنده‌كی اوفاق برقصور ایله حسنی غائب ایدییوریبور.

قدمادن واصفك اشعارنده بعضاً كوزل مضمونلره تصادف اولونیور . . مثلا بالخاصه شرقیلرده ، مسدسلرده خوش پارچه‌لر بولونیور فقط بونلرك چوغنی شائبهٔ لفظیه رخنه‌دار ایله‌یور . اوقدركه : « نه قیرارسك ایكیده برده بنم خاطریمی . كوكل ای طفل زیانكار اویونجاق دكل آ » كبی سكتهٔ خطایه پك چوق اوغرامادن اوقونا بیلیرلری اندردر . « اولما سوقاق سوپوركه‌سی قادین ، قادیجق اول » نقراتی ایسه آغزه آلنمایور . حال بوكه فطرت شاعرانه جهتیله واصف قدمانك بر چوغنه فائقدر .

مع مافیه بو معائب لفظیه‌نك سیئاتی ساده شعره حصر ایتمه‌ملی . . نثریمزی‌ده نظر دقته آلملی . . . فی الحقیقه قواعد عثمانیه كمالیله تقرر ایتمه دیكی ایچون بحق طوغری یازی یازمق بزده كوچدر ، حتی محالدر . لكن اورتاده برحد وار . كچنلرده برمقاله‌مده سهواً « كاشانهٔ نفیسه » دینلمشدی جانم صیقلدی ، كذا اخیراً ینه بویله‌جه « اوروپای مدنی » دینلمشدی ، بوكاده جانم صیقلدی . . بوخطالر بنجه معروف اولدیغی ایچون بوصیقندی حصوله

كليور . . حتى حب صحت وسلامتده كوكلم دها ايلرى كيتمك ايستهيور . (معنىً ، جزء ، بدء) يازمغه اوزهنيورم ، فقط بردرلو موفق اولهميورم . . هركس (معناً ، جزؤ ، بدأ) خطالرينه آليشمش ، بوالفتك اوكنه كچلمهيور . حاصلى ، كوچك ، بيوك بتون ادبامز ايجه دوشونسونلر : بوكون چالا قلم يازييورلر ، « غيب ايتدم ، اهل مراق ، هر آدملر » دييور ، قواعدى چيكنهيورلر . يارين بونلرله معاتب اولسهلر نركدر . ظرف ومظروف بر برندن متين اولملىكه اثر الى الابد قيمتدن دوشمهسون حتى كوچك ، ياكليش تمايلات زمانهدن اويله اكلاشيليوركه لفظ معنادن زياده خوشه كيدييور ، نظرى ، فكرى دها چابوق اهتزازه دوشورييور .

پارسده مخابر اجنبیه هیئتی

کچن کیجه پارسده‌کی بالجمله مخابرین اجنبیه (غراند-اوتل) ده بیوك بر ضیافتده اجتماع ایتدیلر . اقدام نامنه دعوت ایله‌دكلری ایچون مخابر حقیرده بو اجتماعه كیتدمدی . نه هیئت ! بر معرض عمومی‌یه بكزییور . آقین آقین مخابرلر اسویچره‌دن ، اسوچدن ، اسپانیادن ، انكلتره‌دن ، بروكسلدن ، لهستاندن ، روسیه‌دن ، ایلك دفعه اوله‌رق بو عاجزده ممالك عثمانیه‌دن . . . ترك اولدیغمی آكلار آكلاماز روسیه‌دن (نوووستی) مخابری یانمه صوقولدی . . اوزون اوزادی كورشدك . . متفقاً زمان زمان شرقی مدح ایله‌دك . . غربی برچوق نقطه‌لرجه مؤاخذه ایتدك . . ادبیات شرقیه ، هله روس ادبیاتی مدار بحثمز اولیوردی . لسانمك اوجنه متصل (تولستوئی) كلیوردی . (حرب وصلح) اثرینه دائر شویله بسط مطالعه ایله دمدی : « بو بر حكایه دكل . . بر تاریخ ، رعنا ، جلی ، عالی بر تاریخ ، اوقدركه برعصری بسط ایله‌یور اما بتون اعصاری

کوستریيور . برملتدن دم اوریيور اما بالجمله مللی تشریح ایدییور . محول دهاء بویله اولورکه سراپا قدرت فکریه ایله ، فسحت احاطه ایله ، فیوضات ایله مشحوندر . (تولستوئی) ده اك چوق خوشمه کیدن برقومك حیاتنه ویردیکی روح ، معنادر . برلجۀ بشریه‌نك قعرینه طالارق آووج آووج ، اتك اتك دیشاری چیقاردیغی درر حکمدر.. بوکزیده اثرلرده برفلسفه وارکه هنوز بکردر. بالفرض کنجلرده (زولا ، دوما ، موپاسان) ایچون فرانسزجه اوله‌رق نشرایلدیکی رساله‌ده سعیه ، سرقته ، سائره‌یه دائر اویله ملاحظات حکمیه سرد ایله‌یورکه بونلر صورتده غریب کورینورسه‌ده حقیقتده غایت‌معنیداردر ، حکیمانه‌در .

نه ایسه ، بو (تولستوئی) چوق اوزادی ، برپارچه‌ده (نورکه نف) دن ، بهار صولرندن ، سائره دن دم اوردق . مخاطم براز متعجبانه : « روس ادبیاتی فرانسز-جه‌دن‌می اوقودیکز ، ترکلرده آثار اجنبیه‌یه بوقدر مراق وارمی ؟ » دیدی . فقط بوکا قارشی « روسیه افکار ادبیه‌سنده بنده‌کی بومیلی ایلك اوکجه اویاندیران برترجمه تألیفدر » جوابی آنجه دها زیاده حیرته دوشدی . . . تفسیر مسئله ایتمك ایچون مستشرقۀ فاضله کلنار خانم

افنديدن ، مشار اليهانك تأليفي اولان (روس ادبياتي)
ندن بحث ايتمك لازم كلدي . . بو حقائق (نوووستي)
مخابرنجه بوسبوتون مجهول ايمش . روسيه‌جه ادبيهٔ
عرفانك اعلا تركجه يازديغني بيلمه‌يور ايمش . . هله
بزده‌كي ترقياتك بو مرتبه‌سني هيچ اميد ايتمه‌يورمش . .
اندن صوكره روسيه‌يه ، هله (تولستوئي) يه دائر بكا
اوزون اوزادي‌يه معلومات ويردي كه بونلري عرض
وتفصيله بالطبع شو صحيفه‌لر كفايت ايتمز . .

*

* *

بو جمعيت ، منسوب اولدقلري غزته‌لره مخابرين
اجنبيه‌نك كوزلجه خدمت ايده بيلمسي ايچون پارسده
نه ياپمالري لازم كله‌جكني اول امرده موقع مذاكره‌يه
قويدي . . پارس ارباب مطبوعاتنك مظهر بولوندقلري
مساعدات هنوز مخابرين اجنبيه‌يه ويرلمه‌يور . بر پارسلي
غزته‌جي هر دائره‌يه ، هر تياترويه ، هر يره بلا پروا
كيرييور . چيقيور ، اعلا معلومات ، حوادث آليور .
بر جريدهٔ اجنبيه مخابري ايسه بونلردن دائما محروم
قاليور . كچن فرانسز ، روس شنلكلري اثناسنده
(قومه‌دي فرانسه‌ز) ، (اوپرا) ، (شانزه‌ايزه) ،
(ورساي) مناظر ومراسمنده مخابرين اجنبيه‌دن همان

کیمسـه یوقدی . بوجهتله برقاچ آی اول غزته‌جیلردن مرکب اولمق اوزره (بودا پشته) ده تشکل ایله‌ین جمعیت مخصوصـه‌ده بومسـئله موقع بحثـه قوندی . قریبـاً (استقهولم) ده جمعی مقرر بولونان محررین قونغره‌سنده دخی مدار مناقشـه اولاسـه کرکدر . جرائد اجنبیه‌نك بوجهتجه محافظهٔ حقوقی لازمدر . شـوقدرکه مخابرلرده وظیفه‌لرنده مسامحه کوسـترمه‌ملیدر . مخابر وارکه هیچ برغزته‌یه منتسب دکل . . هفته‌ده برمقاله بیله یازمایور . مخابرلکی برسوس ، برآلت نفع اولمق اوزره طاقینیور . بویله‌لرینی ایچمزه آلمقـدن احتراز ایتملی‌یز . برتیـاترو ، برتماشا کوروروسه‌ك ، برجمعیته دعوت‌اولونورسه‌ق اکا دائر درحال غزته‌مزه بر مقـاله یوللاملی‌یز . بو مقـاله‌یی‌ده هیئت اداره‌یه کوسترملی‌یز .

دها بونوع بعض مناقشاتدن صوکره ممالك عثمانیه‌ده‌کی غزته‌لره ، بالخاصه اقدامه دائر مخـابر عاجزدن معلومات ایسته‌دیلر . . تحف دکلمی ؟ هرولایتده رسمی برغزته‌مز اولدیغی هیـچ بیـلمه یورلر مش که بوندن عادتا تعجبـه دوشدیلر . بو اصولك تاریخ وضـعنی صـوردیلر . هله بوتاریخك قدمنی آکلار آکلاماز شاشیردیلر . . غزته‌یی بزه‌چون تأسیسات جدیده‌دن صانیورلرمش . .

(اقدام) ك حجماً بيوكلكى ، مندرجاتنجه اهميتى ايله برابر اون پارەيه صاتلمسنه حيرت ايتديلر . . مع مافيه اون بيلك نسخه فروختنى آز بولديلر .

بوندن صوكره رئيس هيئت (لوئى ماقون) غزته - جيلكك فضائلنه دائر بعض اقوالى مفيده سرد ايلەدى . متانت اخلاقه ، صفوت افكاره اك زياده بو مسلكده احتياج واردر . برغزتەجى قلميله خدمت ايدر ، مضرتده ايدر . انكچون يازى يازاركن منافع خسيسهٔ ذاتيەيى دكل ، بالخاصه وظائف انسانيەيى كوز اوكنه آلمليدر . دوريمزده بو يولده اك كوزل ، اك پارلاق ، اك نجيب بر نمونه كچنلرده وفات ايدن (ژول سيمون) ايدى . هيچ بر فرد بو پير ستوده ضمير قدر شو مسلكه شان وشرف ويرەمەدى ، سكز ياشندن سكسان ياشنه قدر (ژول سيمون) قلمى الدن براقمەدى . غزتەجيلكى حين حاجتده هر مسلكه ترجيح ايلەدى . بوكون هپمز اومبارك ذاتك تلاميذ عرفانىيز . اوآثر مستحسنه مقتفى اولمغله مفتخرز . برايكى سنه اول بو هيئتك ينه بويله بر اجتماعنه (ژول سيمون) رياست ايله‌يورمشكه بو خاطره حاضروندن بر چوغنه موجب تأثر اولدى . مسلكمزك مزاياى عديدەسندن برىده هانكى خدمته ، هانكى مأموريته

هانکی رتبه‌یه اولورسه اولسون یول آچه بیلمکدر . استادلریمزدن برینك ، (ژول قلارتی) نك دیدیکی کبی : « غزته‌جیلر بر محرری هر مرتبه‌یه ایصال ایدر ، انجق ایچنده چیقا بیلملیدر . » بومیانه‌ده مشهور (سارسه‌ی) ك نامی‌ده لسان تبجیله آلندی . چونکه بوذاتده شوطریقت ایچون صاف بر حرص ، بر ابتلا وار . ایسته‌یورکه وفاتنده سنك مزارینه ساده « غزته‌جی » وصفی یازلسون . بو نکچوندرکه دائما صرف جریده‌لر مقاله یازییور ، باشقه هیچ بریره یازمایور ، هیچ کتابه ، مؤلفلکه هوس ایله‌میور .

*
* *

بوسوزلر اوزون اوزادی‌یه آلقیشلره مظهر اولدی .. بو اجتماعی بر ضیافت ، نفیس بر یمك تعقیب ایله‌دی . یمکدن صوکره لطیف بر قونسر ویرلدی : اولا پارسك اك مشهور مغنیلرندن (Yon Lug) یون لوغ اوچ شرقی سویله‌دی‌که هر طرفدن مسرتله تلقی اولندی . صوکره موسیقی شناساندن معلمه‌لردن (Céci e Bautry) مادموازل (سه سیل بوتری) اوچ درت فصل ماندولن چالارق هپمزی مست حظوظ ایتدی . ماندولن ، کیتاره بر درجه‌یه قدر عوده ، برپارچه‌جقده قانونه بکزه‌دکاری

ایچون بزه ، شرقیلره خوش کلیر . . . فقط بویله هنوز یکرمی یکرمی بش یاشلرنده‌کی بر دختر «بهارپروردن بوچانی‌نی دیکله‌مکده باشقه صفا وار . ماندولین مملکتمزده دخی یاییلسه عودك ، قانونك یری طوتسه فنا اولماز . بریکیلر پك یکنسقدر . ایشته بویله خارق‌العاده موسیقی شناسلر ، باخصوص موسیقی شناس مادموازللر یتشدیرمکه خدمت ایدن پارسك (قونسرواتووار) ی ، بوتأسیس کزین فرانسه معارف نظارتنك صرف ایتدیکی اتك اتك پاره فکرمجه بجادر . نهایت ، معروف براستاد تغنی : (Montoya) مونتو یا اك کوزل کفته‌لرندن ، بسته‌لرندن بر قاچنی انشاد ایله‌دی . بونلر اللرده دائر ، مطبوع اولدیغی ایچون بروجه آتی اسملرینی ذکر ایله‌یورز . قارئیندن بو صنعته مراق بیورانلرك بلکه شو تذکار خوشنه کیدر :

برنجی شرقی : La Berceuse bleue یعنی ماوی صالنجاق ایدی که بسته جهده ، کفته جهده روحی اوقشایوردی . . بحر محیطك طالغه‌لری ، ماوی طالغه‌لری آراسنده عشق وهوا یوزندن قعر نابودیٔ غرامه صاللانه صاللانه سوینه سوینه کیدر ایکی سودازده‌یی تصویر ایله‌یوردی . ایکنجی پارچه ایسه : (یلپازه) اسمنده بر

لطيفهٔ شاعرانه ایدی . اوچنجی كفته‌ده ! (عشق محال) عنوان معنیدارینی حائزدی‌كه بوده مزاج انكیز ایدی .

ایشته پارسده‌كی مطبوعات اجنبیه خادملری كچن كیجه‌یی بویله شوق واستفاده ایله كچیردیلر . بوسایه‌ده قلملرینی بیله دیلر ، غزته‌لرینه دها كوزل خدمت ایتمكه حاضرلا - ندیلر . . واسفا ، بو ذواتك همان جمله‌سی صرف غزته‌جی ایدیلر ، باشقه بر مشغولیته مالك دكللردی . بوندن ماعدا هر بری‌ده ، اوتوز ، یكرمی ، لااقل اون سنه‌دن بری پارسده بولونیورلردی ، اوروپایی باشدن اشاغی طانیورلردی . . بومخابر ناچیز ایسه بومحسناتك هیچ برینه مالك اولمادقدن ماعدا مبتدی بر طالب عرفاندر . نه‌ایسه ، بلكه سنه‌لر كچرسه بزده اومرتبه‌یی بولورز ، اقدامی بو میانه‌ده دها كوزل عرض ایدرز .

حیات قرنتیلری : نیچون ؟ نه‌دن ؟

پارسده (بوزمارشه) مغازه‌لرینک قربنده (لاینه‌ن) خسته‌خانه‌سنده بوندن خیلی . . خیلی زمان اول بر کیجه یکرمی یا یکرمی بش یاشنده برقادین وفات ایله‌دی که وفاتندن برایکی کون مقدم دنیایه ایکی قیز چوجغی کتیرمشـدی . لخوسه‌نك خسته‌لغنه اطبادن کیمی ورم دیدیلر ، کیمی باشقه برقولب طاقدیلر . چوجقلر ، ایتـامخانه‌یه کوندرلدی . اوراده بیودلدی . برینك آدینی (نیچون ؟) ، اوبرینککنی (نه‌دن ؟) قویدیلر . بوایکی معصومه حقیقةً یتیمك یتیمی ایدیلر . والده‌لری ولایتلردن برنده اولدقجه بللی باشلی بر عائله‌دن ایکن برچوق فلاکت ، ضیـاع نتیجه‌سـنده همان بیکس قالمش ، نهایت اقرباسندن ، اوزاقجه اقرباسندن بر حریفك رشـتهٔ اغفالیله پارسـه دوشمشدی . . حریف بوقیزجغزله برابر اچه برمدت یاشار . نهایت یولداشنك کبه قالدیغنی اکلاینجه — قادینلریمزك دیدیکی کبی — سرده قدم باصار . قادین صاغه باش اورور ، صوله باش اورور ،

خدمتجیلکه قدر ایتر . سـفالتدن سفالته کچر . . نهایت بوقدر آجیلره تحمل ایده‌مز . — چونکه بویله نازین بر خلقت شویله طورسون : « انسان قره طاغ اولسه کتیرمز بوکا طـاقت » — خسـته اولور . خسـته‌خانه‌یه کیرر . . چوق کچمز وضع حملندن بر قاچ کون صوکره ترك حیات ایدر .

ایشته ایتامخانه‌کی (نیچون ؟ نه‌دن ؟) بویله حزین ، سونوك بر نهالك غنچه‌لری ایدی . اوت ، فقط بوغنچه‌لر نه‌قدر بر برینه بکزه‌یوردی ، بومشابهتدن ایسه نه خوش بر لطافت طیران ایدیـیوردی . اینکی نوزاد بر بشـیکده بیویورلردی . غریبی سـاده برابر بیـومك دکل ، عادتا نفس بنفس برابر یاشایورلردی . بری کولسـه اوبری‌ده کولیوردی . دیرکن هرایکیسی‌ده بردن نادراً اغلایور - لردی . چونکه بو مینی مینی فلکزده‌لرك ناصیهٔ توأمنده هنوز او زماندن : او مظلومم که فریاده لرك جرأت یوق اسانمده . . تظلم ساکتی اوقونیوردی . دها غریبی شوکه یاتاقده (نیچون) صاغ طرفه دونجه درحال (نه‌دن) ده اویله یاپیوردی . برابر اویانمق ، برابر اویومق ، حاصـلی برابر وظائف حیـاتیه‌یی ایفا ایتمك ایسـه امور دائمه‌دن ایدی . فی الحقیقـه چوجقلر بیـودکجه بواتحـاد فطرت

آزاليردی ، لكن ينه مشابهت ماديه ومعنويه از چوق باقی قاليوردی . قالدیقجه دهـا تظاهر ايله يوردی اوقدر كه ايتـامخانه آدمـلری بوايكی مخـلوقی بربرندن تميز ايچون مشكلات چكيورلردی‌ده اكثريا بوكلفتی اختيا ايله ميور - لردی . ايكی اسمی بربرينه قارشـديره‌رق (نيچون نه‌دن اشاغی ، نيچون نه‌دن يوقاری) ديـيورلر ، كويا بر فرددن بحث ايدييورلردی .

بو ايكيزلر درت بش ياشـنه قـدر بو دارالايتـامده ياشاديلر . فقط شوفطرت غريبه‌لری ، شوحال شاطرلری ، هله درين بر لطافتلری حسـبيله مرفهاً ياشـاديلر . بعض كبار عائله‌لری بوزمينی سير وزيارته كلدكجه شوغريبه‌لری كوريـورلر ، مبهوت اوليورلر ، درحال معاونتـلرينه شـتاب ايله يورلردی . آه ، بونلرك ايچنده نه قدر قيصير زوجه‌لره مال ومنال ايچنده زوجه‌لر واردی كه بويله ايكی محصـول عمره مالكيت ايچون اك رنكين زينت جهـانی فدايه حاضرديلر . بودفينهٔ مجسـمه‌يی حزينه‌لره ترجيح ايدييـورلردی . حتی بونلردن بعضـيلری تحف تصورلره بيله طاليورلردی . شـو معصـومه‌لری آلارق اوزونجه بر سـياحته چيقمق ، صوكره عودتده اشـه ، دوسته ، قونو قومشـويه قارشی بونلره والديت ادعاسنه

قالقیشمق ایستەیورلردی . فقط قوجەلریله استشارەدن صوکره بوتصوردن یانا یاقیله واز کچیورلردی . « بویله ایکی پرلانطەیی وجوده کتیرن نه مسعود بروالده ایمش .. رومادەکی مشهور (غراکوس) لرك آننەلری قدر بختیار ایمش . » دییورلر . فقط اومادر ناکاملك جهانده اك بیوك برفلاکتزده اولدیغنی ، اویله اولارق اولدیکنی هیچ حسابه قاتمیورلردی .

*
* *

« نیچون ، نەدن » آزیجق بیوینجه ، سرپیلنجه ، آجیلنجه ایتامخانەنك عادتا کلی ، زینتی اولدیلر . یتیمەلر پازار کونلری کزمکه صف صف چیقارکن بوتوأم دلارا اك باشـه قویولیوردی ، قویولیوردی‌ده مارین وعابرین ایچون برنقطهٔ انجذاب اولیوردی .

بوتمیز ، بولطافت سایەسندەدرکه شومعصومەلر بیوك برمروته نائل اولدیلر . . بردار تربیەیه ، برمدرسەیه مجاناً قبول ایدلدیلر . میدانه ایکی دختر دلارا ، هربری بردفینهٔ اجمالی محتوی ایکی دختر دلارا چیقدی‌که حسنلرینه انضمام ایدن سعی وشطارتلری ایله بو اقلیمی‌ده یاواش ، یاواش تسخیر ایتدیلر . . کوزل اوقودیلر . کوزل یازدیلر . بری رسمی سوییوردی ، اوبری هیکلتراشلغه اوزەنیو -

ردی . فقط مدیرهٔ مکتب شو تمایلاته ممانعت ایله‌یوردی .
چونکه بو بیچاره‌لر نه قدر دلغریب اولورلرسه اولسونلر
برقصوره مالك ایدیلر : فقیر ایدیلر . انکیچون اویله
رسم کبی ، هیکلتراشلق کبی مسالك عالیه‌یه اوزه‌نه‌مزلردی .
اولسه ، اولسه برر معلمه اولورلردی . مع مافیه میلان
فطرته ممانعت نه‌مشکلدر . شو ممنوعیته رغماً (نیچون)
فرصت بولدقچه رسملر ، لوحه‌لر یاپیوردی که خواجه‌لرینی
بهته دوشوریوردی . برکره (نه‌دن) ك تصویرینی نقش
ایله‌مشدی . مکتب خلقی شاشیردیلر ؛ قالدیلر . بریکی ده
اوبرینك الچیدن طبق بوموفقیتله بر هیکلی یاپمشدی . .
اك عربی شو ایدی که بوتصویردن ، بوهیکلدن هانکیسی
کیمك ایدی ، (نیچون) کمی ؟ (نه‌دن) کمی ؟ بیلنمه‌یوردی . چونکی حالا ایکی قاردش بربرینه اوقدر مشابه
ایدیلر . حتی بو مشابهت برسوری قاریشیقلقلره میدان
ویردیکی ایچون مدیرهٔ مکتب مجبور اولمش ، بیوکك
قولاغنه فیروزه‌دن ، کوچککنه ایسه عقیقدن بر چفت
کوپه طاقمشدی . کوچك ، بیوك دییورز ، بوده عندی
بر توجیهدر . فی‌الحقیقه بومخلوقدن بری بر ساعت اول
دنیایه کلمشدی . فقط بوهانکیسیدی ؟ کیم بیلیر ؟ اونودلدی ، کیتدی . خسته‌خانه‌ده هرکون بویله تومن تومن

چوجق طوغيور . مأمورلرك بو دقت خاطرينه بيله كلمز . . .

(نجّ ن) ك تننده ، كوكسنده كل شكلنده برقرمزى لكه واردى . بونكچون اكا بيوك دنيلدى . يوقسه هر ايكى قامتده عين طولده ، عين استقامتده ايدى . بعضاً مناوبةً برى برپارچه ضعيفلايور ، ديكرى سميزله‌يوردى اما چوق كچمه‌يور ، درحال بونسبت توازن ايله‌يوردى .

ايكى قاردش كوچكدن برى برابر ، بر ياناقده ياتمق عادتنى آلمشلردى . بيوديلر ، غنچه ايكن بركل ، قطره برلجه ، برلجهٔ لطافت ، بر آفت ، بر قيامت اولديلر . ينه بو عادتدن واز كچمه‌ديلر . بيوينجه ينه بوالفتى ترك ايده‌مه‌ديلر . اويقو كوزلرى استيلا ايدر ايتمز قوللر ، سينه‌لر درحال بربرلرينه التصاق ايله‌يورلردى . اوزمان ، ايشته اوزمان نظرده پك املپيرا برلوحهٔ لطائف حصوله كليوردى . بياضلر ايچنده بويله وضعيت عصمت ، بر طور شفقت آلنجه باشقه برمعنئ صفا كسب ايله‌يوردى .

فى‌الحقيقه هركورن بو ايكى وجود معزز ايچون بر غبطه واشتياق حس ايديييوردى . چونكه بونلر دائما برابر چيقيورلر ؛ دائما برابر كيرييورلر ، مشاغل عاديهٔ بيتيه‌دن صرف نظر هيچ بر برندن آيرلمايورلردى .

بونكچوندركه بری نه كورمش ایسه اوبری ده جهاندن اوقدر برحصه عینیه آلمشدی . هرایكیسی عینی سوقاقلردن كچمشلر ، عین زمینارده كزمشلر ، عین مناظری تماشا ایتمشلردی . . هر شیئی بردن خاطرلایورلردی . هر نكته یی برابر بیلنور ، برابر اونوتیورلردی . بری نه اوقومش ، بلكه ده نه یازمش ایسه اوبری ده عینیله اوقدر اوقومش ، یازمشدی . (نیچون) ده كیمه ، نه یه محبت ، مجلوبیت پیدا اولورسه (نه دن) ده عین احتساسات حصوله كلیوردی . مع مافیه بتون بوحسیات ایكی قاردشك یكدیكرینه قارشی بسلدیكی غرامك اوكنده سونیوریریو- ردی ، طوكیوریریوردی . بوحكمته مبنیدركه شو حیات مشتركه دوام ایله دكجه بوایكی قلبده باشقه هیچ بر شكوفهٔ محبت آچمادی ، هیچ بر نسیم سودا اسمه دی ، هیچ بر كنجه ، نه قدر متمایل ، نه درجه مفتون كورونورسه كورونسون ، میلان پیدا اولمادی . . .

*
* *

یاش یكرمی یی بولدی .. غوائل زمان یوز كوستردی . آرتق ولو بویله دكمه دن قوپار كلغنجه لردن اولسه لر بیله بو نازنینلره درد معیشته یاش باشه چاربیشمق زمانی كلدی . ینه شوعصمتلرینه ، شوحسبحاللرینه ، شوكماللرینه

دعا ایتسونلرکه انکله بوبووادیٔ صعب‌المرورده نسبةً ملایم بریول بولدیلر . . . هربری آیری آیری بیوك بر عائله‌یه معلمه اولارق کیردیلر . فقط بوافتراق ابتدادن نه مرتبه سوزشلی اولدی . ایکی قاردش بر برندن نه کریه‌لرله ، نه‌هیجانلرله آیرلدیلر ، آغلادیلر ، اوپوشدیلر ، صیزلادیلر ، کویاکه بوفرقت ابدی ایدی . کویاکه ایکی ساعتدن عبارت بر مسافه ، بربعد نامتناهی ایدی . هله هرایکیسی ایچونده ایلك لیلهٔ هجران پك حزین ، پك المناك اولدی . قوللر ، سینه‌لر لاینقطع یکرمی سنه‌دن بری برلحظه غائب ایتمه‌دکاری مقابللرینی آرایورلردی .
نه ایسه . بلای احتیاج انسانه هرتحملی ویرر ، برکت ویرسونکه الفت ، اعتیاد چوق کچمز ، امداده یتشیر ، یاره‌یی قاپوقلاتیر . باخصوص‌که (نیچون . نه‌دن) بر درجه‌یه قدر خوش برمیانه‌یه ، برر عائله‌یه دوشمشلردی . خانه‌ده معلمه دکل ، بر خانم حکمنی سورییورلردی . وظیفه‌یه ، عصمته ابتلالری هرکسك نظر ستایشنی جلب ایله‌یوردی . فقط اوزادجه ، باخصوص آراده سیاحت ، صیفیه مناسبتیله ایکی اوچ آی بر برندن لاینقطع غیبوبت وقوعه کلدکجه مفتونیت متقابلهٔ قدیمه آزالیوردی ، خفیفله‌شیوردی . مع مافیه اوته‌دن بری بو لطیف غدایه

آليشان شوايكى رقيق خارجدن ينه اوچشيد برمه ، بر سوز آرايوردى .

همشيره‌سنك فرقت وغيبوبتى ايله بوجوع معنوى‌يه دوشه‌رك شوغدالرى آراديغى صيره‌ده ايدى‌كه (نچون) معلمه اولارق خانه‌سنه كيرديكى عائله‌نك بيوك اوغلنه خوش ، دلارا ، باخصوص معصوم كورنمكه باشلادى .. بودقت ، ورقت قيزكده ذوقنه كيتدى .. معصومانه ابتدا ايدن بوانسيت ، بوالفت دها كوزل خاتمه بولدى . كنج متانت اخلاق ، عصمت افكار كوستردى ، آراده‌كى مخالفلره ، شرائط نقيلهٔ اجتماعيه‌يه باقمادى . معشوقهٔ قلبنى زوجه‌لكه قبول ايله‌دى . كوكلنجه ، املنجه برعائله تشكيل ايتدى .. يكرمى بش ياشنده بر زوج ! يكرمى اوچنده بر زوجه ! هرايكيسى‌ده نجيب ! نظيف ! پاك ! .. بوندن ماعدا ازدواجك ايكنجى ، اوچنجى آينده بر محصول حيات اميدى‌ده كوروندى ! .. اوح ! .. اوح ! .. اتك اتك سعادت ! صف صف چيچك ! . اويله اما هر بهارك برصرصر كرانى وار . بو مرتبه اعلان شادمانى‌يه هنوز زمين مساعد دكل .

(نچون) بويله سعد وسرور ايچنده يووارلانيركن (نه‌دن) ده عين لذاتى ، كوچك برفرقتدن ، ازدواجدن

صرف نظر اولوندیغی حالده همان عین وجه ایله طانیور-
دی . بولوندیغی قوناغـه بر گنج ، (لهئون) کلیور ،
گیدییوردی که خانمك اوزاقدن اوزاغه اقرباسندن ، بیوك
وزنگین برعائلهدن ایدی . دها ایلك کورشده (نهدن) ،
گوز دیکدی . (لهئون) هیکلتراش ، گوزل بر هیکلتراش
ایدی که بو مزیت (نهدن) ایچون بر هـدف مجلوبیت
اولدی . . خلاصه چوق گچمهدی ، بومعارفهیی بردرین
سودا تعقیب ایلهدی . معلمه طالبهسنی گزمکه گوتوردکجه
(لهئون) ك بیت المساعیسنه اوغرایوردی . . یاواش
یاواش بو محبت قیزشـدی ، بر غرام درجهسنی بولدی .
فقط بوایکی عاشـقه ، اوبرلری کبی ، دگل زمان برپارچه
روی سخت گوسـتردی . ایش میدانه چیقنجه معلمهیه
قوناقدن یول ویردیلر . (لهئون) ایسـه ابوینی اپجـه
تضییقه صوقدیلر . نفقهدن ، معاشدن محروم براقدیلر .
ابتدالری بو آلامه ایکی سودازده گرزل مقاومت ایتدیلر ،
باش باشه ویردیلر . چالیشـدیلر . برینك ایشنی اوبری
اکمال ایدییـوردی . معیشت شـوبله بویله یورییودی .
(نیچون) ده آلتدن آلته همشیرهسنه امداد ایلهیوردی .
هیکلتراشـك آرقاداشـلرندن بری (نهدن) ه مفتـون
اولمشدی ، (لهئون) یوق ایکن قیزه دائمـا اعلان عشق

ایلەیور ، دائماده جواب رد آلیوردی .

حاصلی شو بیکس قیز بوضرورت ایچنده بیله مسعود ایدی ، ازدواج ، عائله امید ایلەیوردی . هله حمانی حس ایلدکجه سوینیوردی . بوصرەلرده یاز مناسبتیله برقاچ کون پدرینی ، والدەسنی کورمك ، بووسیله ایله بلکه برطریق مصالحەده بولمق ، (نەدن) ی کلین اولارق قبول ایتدیر-مك اوزره (لەئون) صیفیەیه کیتدی . اوراده نەاولدی ، نه بیتدی بیلمز ! اون بش کون صوکره رفیقهٔ فلاکتنه بر وداعنامه کوندردی . آرتق پارسه دونمەیەجکنی ، بو حیاته دوام ایدەمەیەجکنی بیلدیردی ، بویله بر اعتذار نامه ایله برابر بیك فرانقده خرجلق کوندردی . قیز بوضربهٔ اهانتی یریمز صارصلدی ، بیهوش اولدی ، موازنهٔ ادراکنی غائب ایتدی . . بو شاشقینلق اثناسنده اوکنه چیقان ایکنجی بر سودازدەنك قوجاغنه بالضروره دوشدی . . ذاتاً زوجی ، قائم پدری بحسب الشرف برنجی وقعه اوزرینه (نیچون) ی همشیرەسیله کوروشمکدن همان منع ایتمك ایستەیورلردی . بوایکنجی سرکذشت یوز کوسترنجه بوسبوتون بو مطلوبلرینی یرینه کتیردیلر . ایکی روحی ، ایکی وجودده برروحی بربرندن آییردیلر . آییرمغه موفق اولدیلر . . خاطرەلر طرفیندن سیلنمکه

باشلادی . . ایکیزلردن بری او برینی آکماز اولدی . . فقط هرایکیسیده هرنه‌دنسه حیاتدن ، صحتدن ، شطارتدن دوشدیلر ، اسکی طراوت وصباحتلرینی ، شطارت وملاحتلرینی آیری آیری غائب ایتدیلر .

توامیتك صوك علائمندن اولاق اوزره (نیچون ، نه‌دن) همان عین فصلده حامل قالمشلردی . . آرتق آیلردن بری بر برلرینی کورمه‌یورلردی . کورسه‌لرده طانیامازلردی ، اوقدر صارارمشلر ، صولمشلردی . زنکین اولدیغی ایچون (نیچون) ناز ونعم ایچنده یاشایور ، درلو درلو اطبا ایله ، اصول ایله تداوی اولونیوردی . فقیر (نه‌دن) ایسه بونلرك هیچ برینی بولامایوردی . مع مافیه نه اولورسه اولسون نتیجه بر ایدی . . ایکی قاردش عین درد ایله ، عین صورتله ، بر مرض موروث ایله طبقی والده‌لری کبی سونیورلردی . .

بری (شانزه‌لیزه) ده بیوك برقوناقده بر اوغلان چوجغی طوغوردقدن صوکره اولدی . . او بری ده عین کون ، بلکه عین ساعت ظرفنده ، فقط (شفقت) خسته‌خانه‌سنه برتیز چوجغی دنیایه کتیره‌رك ترك حیات ایله‌دی . .

(نیچون) ك تابوتی (پرلاشه‌ز) مزارلغنه اوکله‌دن

صوكره بر آلای ، بر جم غفیر ، بر احتشام ایله کوتوریلیرکن برایکی ساعت اولی عین مقبره‌یه (نه‌دن) ی دفن ایدن خسته‌خانه مأمورلری عودت ایله‌یورلردی . . شمدی بو ایکی مزار باطناً همان بر روح مشترکی احتوا ایتدکاری حالده ظاهراً اوقدر یکدیکرینه بیکانه طوریه‌یورلرکه ! . . برینك اوزرنده قوجه بر هیکل ، مزین بر طاش ، کومه کومه دمت وار ، زیارتنه فوج فوج ، زمان زمان قادینلر ، ارککلر شتاب ایله‌یور . . اوبری ایچون ایسه نه طاش وار ! نه‌زینت ، نه‌دمت وار ، نه‌ده زیارتجی وار . .

پارس خاطره‌لری : انجمن دانش کبیرده

آناطول فرانس

١

دون ٢٤ کانون اول ١٨٩٦ ایدی . (آناطول فرانس)لك انجمن دانش کبیره رسم دخولی واقع اولدی . بو برحادثهٔ ادبیه‌که ، موضوعی ، ماهیتی اعتباریله صحیفه‌لر طولدیرمغه دکر، بویله برمقاله‌ده بحق بسط اولونابیلیرمی؟ بو هیئت فضلاده برعادت واردر : یکی کیرن اعضا یوم دخولده سلفنه دائر اوزون برنطق ایراد ایلر . اعضای قدیمه‌دن بری ایسه ینه اکا اویله اوزون برجواب ویریر. بو ایکی نطق عادتا برر حجت ادبیه‌درکه بر فاضلك ، بر علامه نك ، بر ادیبك روحنی ، مزیتنی ، مآلنی موبمو شارحدر. مثلا بوسفر (آناطول فرانس) بزه (سویش) قانالنك بانیسنی ، مشهور (فردینان ده‌لسپس) ی باشدن باشه تصویر ایله‌دی . چونکه اکا خلف اولیوردی . اعضای انجمندن (غره آر) ایسه مقابلهٔ واقعه سنده

(آناطول فرانس) نه‌در ؟ نه فیلسوفدر ؟ كوستردی . طبیعی بو مقالات اكثریا مدایحدن عبارت اولور . فقط بومدیحه‌لر اوقدر دكرله ، اساس ایله ، تدقیق ایله صرف ایدیلیركه انسان مداهنه‌دن ذلدن ، عادیلكدن عاری كورونور . ایكی بیوك قفاسی قارشی‌یه قویمق ، بونلردن بریسنی بر دهای فنایابه ، برلمعهٔ ماضی‌یه دائر سویله‌تمك ، اوزون اوزادی‌یه سویله‌تمك : اوبرینه‌ده بو سوزلرك قائلی ایچون بسط مطالعه ایتدیرمك خوش برممارسهٔ علمیه ، لطیف برمسامرهٔ ادبیه دكلمی ؟ بوندن حاضر بولنمق هر هوسكار ادبك ذوقنه كیتمزمی ؟ ایشته بوساحه‌دن بعید بولونان قارئلریمزی شوذوقدن برنبذه اولسون حصه‌دار ایتمك املیله بوسطرلری قارالایورز :

اولا ، بلكه آراده موضوعمزی ، یاخود موضوعلریمزی مفصلا طانیمایانلر واردر . شو اوچ ذاتی برپارچه تفسیر ایتسه‌ك فنا اولماز : (فردینان دوله سپس) سویش قانالنی آچان فرانسزدركه بواثر عظیمه نه درلو موفق اولدی ؟ (آناطول فرانس) ك نطقنی آتیده شرح ایدركن كوریرز . (١٨٠٥) ه طوغدی ، (١٨٩٤) ده اولدی . قانالك كشادی (١٨٦٩) ده ختامه ایردی . . وقتیله احمد مدحت افندی حضرتلرینك نشر ایله‌دكلری

(قرق انبار) مجموعهٔ موقوته‌سنده بورسم کشاده ، (ده‌له سپس) ه دائر اوزون بر مقاله واردی ، اویله خاطریمه کلیور . بو مجموعه غالبا ١٢٨٩ ، ١٢٩٠ تاریخلرینه طوغری چیقیوردی .. فقط محتویات مهمه ونافعه نقطهٔ نظرندن بوکونکی رسائل موقوته‌مزله فراخ فراخ مسابقه‌یه کیریشه بیلیر . ش . سامی بکك (هفته) لری‌ده بویله‌در .

(فردینان ده‌لسپس) بو موفقیت غراسنك شوق بی انتهاسیله ایکنجی بر تشبث عظیمه جرأت ایله‌دی . (٨٧٨) ده آمریقانك اورتاسندن یارمغه ، ایکی بحرمحیطی بربرلرینه برلشدیرمکه ، (پاناما) قانالنی آچمغه ابتدار ایتدی . فقط بودفعه ، دوشدی ، فنا دوشدی ، سقوطیله بر چوق عائله‌لرك ثروتی ، حصه سنداتی یعنی اقبال و سعادتی ده سوندیردیکی ایچون (١٨٩٠) ده محکمه‌لره سوروکلندی ، اوغلی (شارل) ایله برابر محکومیته ، اوغرادی . او وقت نظرده مهیب فقط حزن انکیز بر منظره پیدا اولدی . یکرمی سنه‌دن‌اول « بیوك فرانسز » خادم‌انسانیت عداولنان برذات‌جانی درکه‌سنه ایندیرلدی . برکت و یرسون که شیخوخت ، عته ، موت امداده یتشدی ده (شارل) کبی (فردینان) حبسخانه‌یه ،

جزادن جزایه اوغرامدی ، کوشهٔ نکبت وانزواسنه ترك اولوندی . شو (پاناما) ضربه‌سنه هدف اولانلر ایچنده (ایفل) ده واردی‌که بونکچون وقتك غزته‌لرندن بری صورتده فراح انکیز ، حقیقتـده پك معنیدار بر لطیفـه یاپمشدی : جهانده اك بیوك صیچرایش نه‌در ؟

— (ایفل) قله‌سندن (پاناما) قانالنه صیچرامقدر . ایشته (ده له سپس) ده سو یشدن (پاناما) یه ، اعلادن اسفله ، غایهٔ شهرتدن خاتمهٔ ذلته آتلامشدی .

*
* *

(فردینان ده‌له سپس) فردای اقبالنده (١٨٧٤) ده انجمن دانشه معززاً مکرماً داخل اولمش حتی یوم دخولده (ارنست ره نان) طرفندن استقبال ایدلمشدی . ایشته (آناطول فرانس) دون بو وراثتی طوپلایور . بویله بر ذاته خلف اولیوردی‌که برمعتـاد سـلفنه دائر برنطق ، آدابه ، نزاکته ، اصول باقیلیرسه مادحانه بر نطق ایراد ایتمکه مجبور ایدی . فقط نه یاپسون ؟ اورتاده (پاناما) وار ، بوبلاوار . ممدوحنی شولکه‌دن نه صورتله قورتار- سون ؟ بووظیفه فکر محدود اصحابی ایچون مشکل اولسه بیله شو ادیب ایچون قولایدی . (آناطول فرانس) دن بر قاچ مقاله‌مده بحث ایتدمدی . مفتونیت درجه‌سـنده

ستایشکارانه بحث ایتدمدی . حتی بلکه بعضلری شو بحثمی برپارچه مفرطانه بولدیلر . اویله ایسه آلداندیلر . چونکه محرر حقیر املجه ، حالجه نه درلو کمالات قلمیه تصور ایده بیلدمسه هپ شو صاحب قلمده بولدمدی . اولا : انسان برمکتبه ، برطرزه ، بروادی‌یه ، برمسلکه اسیر ، باغلی قالماملی ، هرتارلایی دولاشمالی ، هرصاپدن ، دالدن خوشه چین اوللی .. صیره‌سنه کوره مسلك قدیمه ، بعضاً ده مسلك خیاله ، بعض کره ده مسلك حقیقی‌یه ، مسلك طبیعی‌یه میل ایتملی ، حاصل نه طرفده کوزل کوریر ، حق بولورسه اوطرفه قوشملی .. چونکه حسن وحقیقت بومسلکلدن برینه انحصار ایتمز ، هربرنده آز ، چوق موجودر . بویله سربست ، صاف ، آچیق برسلکه بلا پروا سبیل کمال دینه بیلیر .

بوتوجیهه اعتراض بیورلماسون : بزده بالفرض بر ادیبمز طرز قدیمك بتون فضائلنی جامع بولونسه فضولی قدر فاضل اولسه ، بر قاچ لسانده فاضلانه یازسه ، چیزسه ، نفعی کبی فارسی‌یه آشنا بولونسه ، عزمیلره طاش چیقارسه آندن صوکره ده غربی ، السنهٔ غربی ، ادبیات غربی رعنا طانیسه ، جامع الکل اولسه فنامیدر ؟ اوت ، بیلیرم ، بر فرده بو قدر کمالات میسر دکلدر .

فقط اولمازسه درجهٔ تیسرده بو مکملیته نیچون اوزونمه‌ملی .. نیچون غربه صاپلانه‌رق شرقدن استفادەیه التفات ایتمه‌ملی ؟

ایشته (آناطول فرانس) بویله بر سبیل کمال سالکلرندندر . املی ، هدفی ، نخبهٔ هوساتی حسندر ، حقدر . بونلره نرده راست کلیرسه اورایه قوشار ، بونکچون کاه (زولا) ایله برابر اولور . کاه (ویقتور هوغو) یه میل ایلر . کاهده (راسین) ی سور . حتی الک کستاخانه ادارهٔ خامه ایدنلرله صیره‌سنه کوره اتفاقدن چکنمز . بونکچون اسلوبنده ، افکارنده ، مأننده ، آمالنده بتون بو مسلکلرك محاسنندن ایزلر ، نشانه‌لر واردر . طرز بیانی طبقی بر (فلوبر) قلمندن چیقیورمش کبی استادانه‌در ، تراشیده‌در ، پارلاقدر . سوەسوه اوقونور ، اوقونورکن سکته‌یه ، نقصانه اوغرانماز . فکرنده ایسه (ویقتور هوغو) نك عظمتی ، جودت خیالی زمین زمین مکشوفدر . (لامارتین) کبی حسیاتی زمان زمان غلیانده‌در . حاصلی ، بتون بو مزایادن کوزلجه نصیبه‌دار اولمق نعمتیله‌درکه نه یاپسه ، نه یازسه کوزل دوشر . حکایه‌لری فکری ، خیالی حسی رقت و اهمیتله اوقشار ، مقاله‌لری ، تنقیدلری خوشه کیدر ، انسانه

تأثير ايدر . اك ساده ، اك بسيط بر وقعه‌يی ، برموضوعی بو صاحب قلمه ويريكز ، باقكز ، نه شكلله نه شكل دلارايه صوقار . نه ياپار ، آرايه نه علاوه ايدر بيلنمز ، كورلمز ، حس اولونماز . فقط اثر لطيف اولور ، كزين اولور . شاعرلريمزك (سحر) ايله چوق اوغراشملرينی ، لاينقطع : « سوز بولوب مسحور عشق ايتدم جلال ساحری * بولدی ناجی شهرت سحر مبينم ازدياد » كبی فخريه‌لرينی پك بی معنی صانمامالی . برخامه ايچون سحره مالكيت اك بيوك فضيلتدر . ايشته (آناطول فرانس) ك قلمی سحر انكيزدر . بويله اولماسه عادی بر وقعه‌يی ، بر حادثه‌يی ، برهيچی بر امل ، بر پرلانطه مرتبه‌سنه اصعاد ايده‌مز .

بوقوت نره‌دن كليور ؟ ينه تفصيلات آتيه‌دن ايجه آكلارز . بوكون فرانسه‌نك برقطب عرفانی درجه‌سنه ايرن ، اوتوز آلتی مليون خلقك قرق فاضلندن بری عد اولونان بوذاتك پدری بركتابجی ايمش . فقط اويله (هاشت) لر ، (شارپانتيه) لر ، (قوان) لر كبی قوص قوجه بركتابجی دكل (وولتر) ريختمنده اوفاق برصحاف ايمش ، كتب مستعمله آليش ويريشيله اوغراشيرمش .. پاريسی كورنلر بيايرلركه (وولتر) ريختمی ، (مالاكه)

ریختمی، حاصلی (سن) نهرینك بوطرفلری بوكنارلری بزم صحافلر چارشوسنه بكزرلر. برجهتده سركیلر، كتاب، رسم آثار عتیقه وساٸره سركیلری ، دیكر جهتده ایسه كتابجی دكانلری ... (آناطول فرانس) باباسنك دكاننده تا كندیسنی بیلدیكی دقیقه‌دن اعتباراً رافلری آلت اوست ایتمكه باشلامش ، بو صورتله مطالعه‌یه تحریات فكریه‌یه دها كوچككدن بر ذوق مخصوص ایدنمش ، بوسایه‌ده بیوردكجه تدقیقاتی یورته یورته بوكون عادتا بر كنز معلومات اولمش ، نه‌یی النه آلسه علمندن محفوظاتندن برچوق دقائق ایله توشیح ایله‌یور ، هیچ برفنه بیكانه بولونمایور، هیچ بر كمالدن عجز كوسترمیور . بو حكایه نویس ، بر ادیب اولمقدن زیاده برمورخه ، مدقق برمورخه بكزه‌یور . بالفرض كچن كون (سارا برنار) ك بیوك بر موفقیتله (ره نسانس) تیاتروسنده او بنایه كلدیكی (لورانزاقسیو) اویوننه ، (آلفره‌د دوموسه) نك بو اثرینه داٸر بر مجموعهٔ موقوته ده ، (رووده پاری) ده اوفاق بر مقاله نشر ایله‌دی . قوۀ تتبعیه‌نك بومرتبه‌سنه حیرت ایتمه‌مك محالدر. (لورانزاقسیو) كیمدر ، نه‌در ؟ شاعر بو فكری ، بو موضوعی نه صورتله ایدیندی‌ده بو محصولی وجوده كتیردی ؟ بوقدر بلیغ موجز لطیف

انجمنك معتـادى اوزره اولا (آناطول فرانس) نطقنى يازدى ، (غره آر) ه ويردى . اوده اكا باقه‌رق جوابنى حاضرلادى . برنجى نطق ايچون خلق آره‌سنده اولجه برقيـل وقال اولدى (فردينـان ده‌له‌سپس) ك عليهنده ايمش ديندى . فقط بالآخره ينه برمعتاد اعضادن (غره آر) ، (ووكوئه) (سورل) دن مركب بر هيئت رسم دخولدن برقاچ كون اول بونطقى استماع ايتـدكدن صـوكره ، (ووكوئه) نك يكى اعضـايه : « حقيقت ، سوزلريكزده برنجابت شجيعه وار » ديديكى اكلاشيلنجه روايت كاذبه‌نك اوكى آلندى . افكار عموميـه (پاناما) دعوا سـندن برى (ده‌له‌سپس) لرك عليهنـده ايدى . (آناطول فرانس) سـلفنى كيف مايشـاء مدح ايدرك ، حتى معهود لكه‌دن بيله تصفيه ايله‌يه‌رك بوافكاره بوسبو-تون قارشى كيتمش اولدى‌كه برحركت برشجاعت ، بر نجابت عد اولونمغه شـايسته‌در . اك زياده بوموأخذه‌دن قورقان مادام (فردينـان ده‌له‌سپس) ايله چوجقـلرى ايدى . بوبيچاره‌لر اقبال ماضيدن صوكره شوصوك دورده اك بيوك آجيـلرى كورديلر . هيـچ اولمازسـه بوانجمن دانش ساحه‌سنده بابالرينك ، جدلرينك رئيس عائله‌لرينك مدايحنى ، برنوع احياى خاطره‌سنى ، معناً امحاى آلامنى

کوره‌رك ، ایشیده‌رك تشفیهٔ صدر ایله‌مك ایسته‌یورلردی ، بونکچون اورایه کلمشلردی . هیجان ایله خطیبلری دیکله‌یورلردی . مقصدلرینه ایردیلر ، املارینه موفق اولدیلر . (فردینان دولسپس) نامی اك بیوك تجیلات ایله ، تکریمات ایله تذکار ایدلدی .

رئیس حکومتك زوجه‌سیله کریمه‌سی (لوسی‌فور) ده بو اجتماعده حاضر ایدیلر .. تااوزاقده‌کی لطیف بردختری حاضرون بربرینه کوسته‌ریورلر ، (آناطول فرانس) ك قیزی دییورلردی . شودقیقه‌ده بوقبه‌نك آلتنده طوپلانان وجودلرده‌کی قلبلر هپ خوش برآهنك ایله ، هیچ شبهه یوق ، اهتزاز ایدییورلردی ، نجبه اولاد ، عائله ، پدر محبتلری غلیانه کلیوردی . فقط ایشته مقاله بیتدی . حالا موضوعمزی ختم ایده‌مه‌دك . فصلی ایکی‌یه آیرمقدن باشقه چاره یوق ...

۲

بو موضوعه دائر برنجی مقالەمده المدن کلدیکی مرتبه مفید برمدخل یاپدمدی . بوایکنجیده ایسه ینه بقدرالاستطاعه نطقلری خلاصه ایلەمك ، خلاصەلری تفسیر ایتمك املمدر :

(آناطول فرانس) تحف برصورتده سوزه کیر - یشیور ، اولا بلا تکلف ، بلا تصنف ، طامدن طوشر کبی اعضای انجمنه : « افندیلر اول امرده سزه تشکر ایدەجکم » دییور . دنیانك الك شهر تکیری » دییه توصیف ایلەدیکی بو هیئت میاننده قبول اولوندیغی ایچون اوزون اوزادی یه حسبحال قویولمایور ، قویولمق ایستەمیور . انجق بوانتخابك سببنی آراشدیرییور ؟ نیچون اویله فعال برذاته بویله خیالپرست ، متفکر برحلف ویرلدی ؟ چونکه عصرك الك بیوك صاحب عزمی ، الك درین فعالنی صرف کتابلر اراسنده ، تخیلات ایچنده بیوومش بر فکر ایله موازنه ایتمك خوشدر ، نافعدر .

بوندن صوكره ممدوحك ترجمهٔ حالی كلیور . آبا واجداد هپ مأمورین سیاسیه‌دن ایمش . كیمی قونسلوسی؛ كیمی سفیر ایمش ، هر بری سیاحت وسیاست ایچنده بیومش . . بوفقره‌یی (غره‌آر) نقل ایدییور . (فرد - یناند) ك عمجه‌لرندن بری ایلك دفعه اوله‌رق آسیایی برباشدن برباشه دور ایتمش، آیلرجه بحر احمر سواحلنده قالمش، واپور بكله‌مش، برسنه سبیریا اوولرینی طولاشمش، كاروان آرامش . دیمك بو حرص هوس سیاحت (ده‌له سپس) عائله‌سنده فطری ایمش .

(فردینان ده‌لپس) یكرمی یاشنده (لیزبون) ه قونسلوس شاكردی اولیور . بش سنه صوكره اسكندریه‌یه كوندریلیور : « افندیلر ، شو نقطه‌ده كوچك بر وقعه كوزه چارپاركه (پلوتارق) ك طرز تحریرینی تعقیب ایدن بو ترجمه نویس درحال نظر دقته آلیر ، اشارت ایدر . چونكه بر فطرتك خواصنی محتویدر . بر حیاتك میلاننی ، علائمنی مشعردر »

بووقعه نه‌ایمش . . اسكندریه‌یه ایمه‌دن اول (فرد - ینان) طورسیناده قاراتنه بكله‌مكه مجبور اولمش كه بوده شباب متحركنه بالطبع كران كلمش . . فقط آمری ، یعنی فرانسه قونسلوسی بوثقاتی ازاله ایچون كنج مأموره

بر چوق کتابلر یوللامش‌که بونلرك ایچنده مهندس (له‌پر) ك ، بحر سفیدك بحر احمره الصاقنه دائر بر اثری وارمش . بو اثر (بوناپارت) ك امریله تدقیقات حقیقیه‌یه استناداً یازلمش . سیاح شاب شو کتابی حرص وهوسله اوقودقدن صوکره برخیاله ، براملە طالمش . بوقانالی آچمق سوداسنه دوشمش .

بعده (آناطول فرانس) مصره دائر بر چوق معلومات ویرییور ، باخصوص شومعلوماتی موضوعنه ، مقصدینه یارار برنقطهٔ نظردن ویرییور . (دله‌سپس) ك پدری ایله محمد علی پاشا آراسنده ناقواله‌دن مناسبت وارمش . اولا ، بوندن استفاده ایله‌یور . سعید پاشا ایله (فردینان) آراسنده چوجقلقدن بر الفت ابتدا ایدییور .

بو حقائقی (آناطول فرانس) برر برر مصردن طوپلامش . . فقط بویله قوری قوری‌یه دکل ، بر چوق لطائف ایله توشیخ ایدرك نقل ایله‌یور . بونقلیاته نه مناسبت وار دینمه‌سون . مورخلکك اك بیوك فضیلتی وقایعك بربرینه ارتباطنی کشف ایله‌مك بونلرك آراسنده‌کی خط ملتصق ومتمادی‌یی بولمقدر . (سویش) قانالی سعید پاشا دورنده آچیلیور ، پاشا بوکا اوزمان « قانالمز » نامنی

ویرییور . ذاتاً (فردینـان) بالآخره بو خدیوك رأس اداره‌یه کچدیکنی کورونجه مصره کلیور ، بوایشته توسل ایلیور .

(ده‌له سپس) اسکندریه‌ده‌کی بو ایلك مأموریتندن صوکره اسپانیایه کچیور . خوشکور ، خوش صحبت الطف الاطوار اولدیغی ایچون تا قرالیچه‌دن باشلیجه مأمورینه قـدر (مادرید) ده هرکسـك توجهنی جلب ایله‌یور . ینه تحف بروقعه : برصباح قرالیچه‌نك معیتندن مادموازل (اوژه‌نی مونتیژو) کلیور ، (ده‌له سـپس) ه برر جاده بولونور ، اعدامه محکوم ایدیلن یکرمی ضـابطك عفوینه وساطت ایتمسنی طلب ایله‌یور . (فردینان) مهـارتی ، سیاستی ایله بوکا موفق اولیور . بو (اوژه‌نی مونتیژو) بالآخره کیم اولسه بکنرسکز ؟ . . اوچنجی (ناپوئون) ك قاریسی ایمپراطوریچه (اوژه‌نی) . . (ناپولئون) ایمپرا - طورلغنه صعودندن بر ایکی سنه صوکره بوکلبرك جمالك ، هردرلو مزایاسیله بواسـپانیا دلبرینك ، بوجنوب آفتنك تأثیر جهانسوزینه دایانامادی . ید ازدواجنی طلب ایتدی ، سـوه سـوه آلدی ذاتاً (اوژه‌نی) ایله (ده‌له لپس) آراسنده اوزاقدن اوزاغه برقرابتده وار اما شوخوش تصادف بالآخره تشبث عظیمنده ، سویش مفتحنه چوق

یاردیم ایدیور ... طالع نه مسعودانه رفتار ایله یوریيور، دكلمی؟ حریف اسكندریه‌ده سعید پاشانك توجهنی، دوستلغنی، (مادرید) ده ایمپراطوریچه (اوژه‌نی) نك منتنی، همتنی قازانیور.

*
* *

رومه‌ده‌كی اوفاق برموفقیتسزلكنه مبنی (فردینان ده له سپس) ١٨٤٩ ده، قرق یدی یاشنده، ذروهٔ كمالنده سلك سیاستدن چكلمكه مجبور اولیور. اووقت بوسبوتون، سنه‌لردن، تا طورسینا قارانتنه‌سندن بری فكرینی اشغال ایدن تشبث عظیمه وقف امل ایله‌یور. بویولده تدقیقاتده بولونیور. موجز براثروجوده كتیریيور، برچوق لایحه‌لر، تصورلر كوزدن كچیریيور، مهندسلرله بونكچون اوزون اوزادی‌یه استشاره ایدییور، خریطه‌لر یاپیور. بز (ده‌له سپس) ی مهندس عد ایدردك. حتی غالبا (قرق انبار) ده‌كی مقاله‌ده بویله دییوردی. فقط بو ذات هیچ بویله دكلمش، حتی (اناطول فرانس) بو جهتی، یعنی (فردینان) ك هندسه اربابندن اولماسنی صویشده‌كی موفقیتی ایچون بر سائق فرض ایله‌یور، بو نقطه‌ده كوچك برفلسفه ایلری سوریيور. طبان طبانه علمه ملاصق اولورسه انسان بودرلو پارلاق فقط كستاخانه

افعاله جرأت ایدەمز . احترازه ، احتیاطه چوق رعایت ایلر ، حرکاتنی چوق تقیید ایدر ، دیمك ایستەیور . بجهده اساس هپ عزمدن ، همتدن عبارتدر . (همة الرجال تقلع الجبال) حقیقتی ایچون (سرقرآن) مؤلف مشهوری ، « سویش جدولنی کورسون ایدنلر شبهه » دییور .

بو جدولك فکر کشادی اسکیدر . تامصر فرعونلرندن (رامزەس) ه قدر چیقار . حتی روایته باقیلیرسه اوزمان آچلمش بیله . ایرانیلر مصره کویا بو طریق ایله کیرییورلر . دارا بیله بوکا چالیشیور . فقط بونلر ماصال اولسەده تاریخه کوره (آقسیوم) انهزامندن صوکره (قلەئو پاترا) دوننماسنی بویله بر مجرادن قاچیرییور . روما ایمپراطورلری‌ده ینه بو جدولی استعمال ایدییورلر ، حتی (تراژان) نهری دیه یاد ایلەیورلر . نهایت عباسیلر زماننده اسباب حربیه‌یه مبنی طولدیریلیور . (بوناپارت) بالآخره بو جدولی تکراراً کشاده هوسنه دوشیور . بالاده کوردك ، بونکچون ، بر خریطه بر لایحه بیله یاپدیرییور .

تاریخلریمزه باقیلیرسه سویش جدولنك برنجی کشادی غیر واقعدر . فقط حقیقت بو صوك کشفه موافق اولسه کرکدر . شوقدرکه ایلك قنال طبیعی بویله بیوك ، بویله

مكمل دكلدی ، كوچك بر نهردن ، بر مجرادن عبارت ایدی .

بوعزم ایله ، بوفكر ایله ، بوتصور ایله یاشاركن بر كون (دەله سپس) النه غزتەیی آلیور ، باقیوركه سعید پاشا خدیو اولمش ، اوچ آی صوكره مصره یوللانیور . معیت خدیویده نیل وادیلرینی فرسخ فرسخ طولاشیور ، تا سودانه قدر كیدییور . تشبثه ، املنه اساس قورمغه باشلایور . چالیشیور ، چابالیور ، آقین آقین مشكلاتی ، محالاتی افتحام ایلەیور ، كاه پارسه ، كاه لوندرەیه ، كاه درسعادتله قوشیور ، هرطرفه باش اورییور . اوچنجی (ناپولئون) دن ، (اوژەنی) ده بیوك معاونت كورییور . بو فصلی خطیب غایت كوزله بسط ایلەیور . هر درلو دقائقیله سیاسیاتیله ، نكاتیله ، انكلرەسیله ، فرانسەسیله ، غوامضیله كوستریور ، بونلری مفصلاً بیانه تأسف ایدرزكه حجمز مساعده ایتمەیور .

سویش قانالی كشاد اولوندی . بومجرای معظمدن برنهر مصنع مدنیتدن ایلك مرور ایدن قوجه بروابورك اك بیوك احتشامی ، اك رعنا لطافتی صباحت وقدرت وملاحتی ایله پارل پارل پارلایان ایمپراطوریچه (اوژەنی) ایدی . . بو ظفرك اك لطیف ثمرەلرینی اقتطاف ده

(فردیناند ده لسپس) ایله اوغلی (شارل) ایدی . زمان بو سعادتلری هپ آلت اوست ایله‌دی . بو مظفرلرك هر بریی بر کوشهٔ ادباره بی انصافانه آتدی . سویشك تمتعاتنی (پاناما) سوندیردی . بو خصوصی آناطول فرانس قلم دقیقه دانیله شویله بسط ایله‌یور :

« افندیلر ، کره‌مزی مدنیت بشریه‌نك احتیاجاتنه کوره قلب وتشکیل ایتمك آرزوسنه دوشن مزیت عظیمه اصحابی افکار واشیانك سطح ارضده تمامیٔ آهنك تداولنی تأمین ایچون سویش جدولنی آچدقدن صوکره وسطی آمریقادن برشهراه بحری کشاد ایدرك ایکی محیطی بربرینه الصاق ایتمك املنی بسله‌دیلر . »

(لیپنیچ) خریطهٔ عالمی تماشا ایدرکن بو فکری ایدینمشدی . (کوته) ایسه (١٨٢٠) ده بویله برامر عظیمك اخلافدن بر داهی‌یه میسر اولاجغنی المان عالمی (هومبولد) ه یازدقدن صوکره شو سطرلری ده قارالایوردی : بو ایکی محیطك بر برینه الصاقی لابددر . وبر کون وقوعه کلیرده .. بو اثر عظیمی کورمك ، اوزمانه قدر یاشامق ایسترم . فقط ممکن دکلکه . . . حتی بکا سویشك کشادینی بیله کورمك نصیب اولمایه‌جقدر ، بو ایکی فعل حیرت آرایی تماشا ایده بیلمك ایچون یاریم عصر دها عمره

مالك اولمق ایستر .»

(کوته) نك بو سوزلری سویله‌دیکی تاریخدن اعتباراً یاریم عصر کچمه‌یور ، سویش آچیلور . (پانامانك) آچلمسنه ایسه رمق قالیور . (١٨٧٠) ده برچوق فرانسز مهندسلری ، جغرافیا عالملری ، (ویس) لر ، (رەقلو) لر طوپلانیورلر . (دەلەسپس) ی ده بو اجتماعه دعوت ایله‌یورلر . (پاناما) یه قرار ویریورلر . شو صورتله مسئولیت تخفف ایله‌یور . مع مافیه (دەلەسپس) شهرت جهان آراسنه ، عزمنه ، متانتنه ، دهاسنه استناداً بوکاده هر مشکله رغماً موفق اولوردی . فقط معینی یوقدی . بالعکس عین موقعده بیوك دشمنلری ، حاسدلری واردی . حکومات مجتمعه‌ده اولانجه مخالفتیله اوکنه چیقدی . عزمنه مانع اولدی قباحت کیمکدر . بونکچون سویش مفتتحنی بویله تذلیل ایتمك روامیدر ، انصافمیدر !

*
* *

بو تاریخچه‌یی بو محاکمه‌یی ، بو برائتنامه‌یی یاپدقدن صوکره (آناطول فرانس) سمت ادبه کچیور . (١٨٨٤) ده (فردینان دەلەسپس) ك انجمن دانشه صورت قبولنی بسط ایله‌یور : بو رسم قبولی ایفا ایدن (ارنست رەنان) دن ستایشکارانه بحث ایله‌یور . چونکه (رەنان) ی جاندن

سـويـيور . بوفيلسـوفه خلف اولهرق شـو ميـانهيه كيرديكى حالده كچنده وفات ايدن (شـالمل لاقور) يوم دخولنده سلفنى ايجه خيرپالامشدى ، (آناطول فرانس) بوتجاوزك انتقامنى المق ايستهيور .

(ويقتور هوغو) اووقت خاتمـهٔ حيـاتنده ايدى ، برقاچ زمان اولى (دهلهسپس) ه « سز اويله امور عظما ايله كاشناتى ولهه دوشوربيورسكزكه بونلر حرب دكل » يعنى شـمدى‌يه قدر بو درلو ظفرلر ، عظمتلر محاربه‌ده اولوردى » ديـيوردى .

او زماندن برى سـونن انجمن اعضـاسندن الك پارلاقلرينى : يعنى ، تن پاسـتور ، رهنان ، الكسـاندر دومالرى لسان تجبيل ايله ذكر ايله‌دكدن صوكره خطيب (رهنان) ك (دهله سپس) ه جواباً ايراد ايتديكى نطقى وصفه كيريشـيور : « نه حيرت آرا برنطق ! افنديلر . نه مرتبه افكار قدسـيه وموتسـه ايله موزون ومفرح بر صورتده موشح ، باشدن باشه موشح سوزلر » ديـيور .

بعده اوزون اوزادى‌يه (رهنان) ك ماهيتنى تفسيره قويوليوركه بونكله عادتا (شـالمل لاقور) ك تجـاوزاتنه جواب ويريـيور . (رهنان) لطيف ايدى ، خوشـكو ، خوش صحبت ايدى . اوداسـنه جان ويريردى ، الفتنـه

دوام ایدنلر خاطرلارلرکه مجلس لطافت ایچنده یوزردی.
بالاده‌کی نطقنده (ده‌له‌سپس) ، خطاباً : « سزی کوردکجه
متصل خاطریمه شوکلیر : نه اولور ، متفقاً ، مشترکاً بر
ایشه تشبث ایله‌سه‌یدك . . » دیدی . بعضیلری مراق
ایدرلر ، بوایش نه‌دیر دییه فیلسوفدن صورارلر ، لطیف،
برجواب آلیرلر .

هر حالده بویله برمحصول خارق‌العاده اولوردی .
ایکی مغزکه بری قوای فکریه ، دیکری آثار فعلیه ایله
مالا مالدر .

نهایت (آناطول فرانس) ، (ده‌له‌سپس) ك خاتمهٔ
عمرینی ، زوالنی ، فلاکتنی ، آجیلرینی بر قاچ سوزله پك
حزین برصورتده کوستره‌رك نطقنه خاتمه ویرییور .

(غره آر) ك جوابی ده اهمیتدن عاری دکل ،
باخصوص ، خوش اما ایشته بومقاله‌مزده ختامه ایردی.
بو مباحث کلال کتیرمزسه اوخلاصه‌یی اوچنجی بر
فصلده عرض ایلرز !

مصاحبهٔ علمیه

صوك دوره قدر فرانسزلرده آلمانیایه ، انکلتره‌یه ، حاصلی بتون اجنبیلره قارشی نظر باشقه ایدی ، سطحی ایدی. مثلا بونلردن کندیلرینه خوش ، موافق کورینلری تدقیق ایدییورلر ، اوقویورلر ، آکلایورلر ، بویله اولمایانلری قاله بیله آلمایورلر، یاخود فنا قاله آلیورلردی. فقط بوحالك برچوق مضراتنی کورن ، تجربه ایدن فضلا دیدیلرکه : «یوق ، بوغفلتدر . تربیه باشقه‌در : تعلم باشقه‌در ، بز بالفرض مؤلفات اجنبیه‌نی درس تربیه ایدیمك ، وطنپرورلکده ، سائره‌ده تکمل ایله‌مك ایچون دکل، تزیید عرفان، توسیع معلومات قصدیله اوقوملی‌یز . رقیبلریمزی حال حقیقتلریله ، ماهیت واقعه‌لریله بیلملی‌یز ، املمزه ، آرزومزه کوره تحریفه چالیشمامالی‌یز . . بر انکلیزی انکلیز ، بر آلمانی آلمان نقطهٔ نظرندن بیش تدقیق وعبرته آلملی‌یز . . ساده نقصانلرینه دکل ، کماللرینه، فیضلرینه‌ده علاقه دار اوللی‌یز . . ولوکه بو خصوص

بزمچون حزين، آغر اولسون اوبرلرندن زياده بريكيلرينه ميل، مراق ايتمليز . . »

ايشته بو فكر جيدك توسع ايله‌ديكي صيره‌لرده بر طرفدن فرانسه مطبوعاتنده بالخاصه انكلتره وهله آلمانيايه دائر آثار چوغالدى، ديكر جهتدن مكتبلرده بوكا متعلق دروس مخصوصه كورندى . وادئ ترقيده خارق العاده بر سرعت كوسترن علوم سياسيه مكتبي‌ده بو يولده بر چوق تأسيسات مهمه‌دن ماعدا بو سنه : « بوصوك ايكى عصر ظرفنده‌كى آلمان ترقيات وتقلبات فكريه‌سنه » دائر بر درس آچدى ، بونكچون صرف بو خصوصه وقف مساعى قيلمش بر استاد عرفان بولدى . .

بو معلم ، (له‌وى برول) اوچ درت هفته‌در عصر حاضر ابتداسندن اعتباراً تكامل نقطهٔ نظرندن بزه آلمانيايى آكلاتمغه باشلادى . هر فصلك تمايلاتنى، مشاهيرينى، (نيبور) لرى ، (هاله‌ر) لرى ، (ساوينى) لرى امللريله، سعيلريله ، مسلكلريله برر برر كوستردى . صوك جلسه‌ده آلمانيا مورخلرينى اله آلدى . . بومبحثده آلمانيانك شعبات علومدن تاريخده‌كى ترقيات فكريه‌سى ايچون كوچك بر مدخل ياپدى . . بزه غايت نافع كورونن شو بحثى ديلمزك

دونديكي قدر بو صحيفه‌لره بر معتاد نقل ايتمك املنه دوشدك :

« اون طوقوزنجى عصرده آلمانيانك حادثات مهمهٔ اساسيه‌سندن بريده هر شيئى ، هر عامى تاريخ نقطهٔ نظرندن تتبع ايله‌مكدر . علم لغات ديديكمز (فيلولوژى) تدقيقاتى بتون تاريخ ايله اولمغه باشلادى . تدقيق وتحصيل اديانده ايسه تاريخه مراجعت ايدلدى . صنايع نفيسه‌نك تاريخى تعميق اولندى . بوندن ماعدا ساده مسالك اقتصاديه ايچون دكل ، فقط شرائط اقتصاديه بحثنده بيله تاريخ بر دستور اولدى . شرائط اقتصاديه ايله مسالك اقتصاديه آراسنده فرق واردر . مثلا اون سكزنجى عصرك ايكنجى فصلنده تأسس ايله‌يه‌رك (فيزيـوقرات) نامنى آلان (تورغو) لرك ، (ميرابو) لرك — مشهور (ميرابو) نك پدرى — امل وفكر اقتصاديلرى برمسلكدر ، برمسلك اقتصاديدر . فقط ينه اودورده بالفرض عمله‌نك ، صنايعك حالى ، زراعك ، زراعتك روشى برشريطه‌در ، شريطهٔ اقتصاديه‌در

ينه بو عصر ايچنده‌دركه — شو جمله اكثريتله يازديغمز كبى قورى قورى يه ، زور زورينه معروف تكريرلرى تقليد ايچون دكل، فقط بالضروره، بالمناسبه‌در،

— المانياده قرون اولى ، قرون وسطى ، قرون اخيره تاريخلريله بالخاصه تاريخ مدنيت بيوك بر فيض وفوران بولدى . حتى تكامل اصولى‌ده بتون علومده ، فنونده ، فلسفه‌ده ، ادبياتده بر دستور اولدى . بوصوك تجدد يالكز المانيايه مخصوص عد ايديله‌مز ، ممالك سائره‌يه ، هله انكلتره‌يه‌ده متعلقدر . (داروين) لر (سپنسر) لر هپ معروفمزدر . فقط آلمانياده بوترقيدن محروم قالمادى .

بوندن ماعدا بعض بيوك آلمان مورخلرى ادبياتى ، اسلوبى تاريخه‌ده صوقديلر . . آثار تاريخيه لطافتله ، مهارتله . صنعتله يازلمغه باشلادى . بونلردن (رانكه) لر ، (سيبل) لر ، (درايچه) لر مشاهير محررينده‌نده معدوددرلر . آلمان خلقى پك چوق كتاب ، باخصوص مجامع موقوته اوقور . بوصحيفه‌لر مباحث مفيدۀ تاريخيه ايله طولدى . الك شايان دقت شو جهتدركه بو دورده مورخلر معاملات سياسيه جداً تأثير نفوذ ايتديلر . اولا افكار عموميه‌نك صورت جريانده حصه‌دار اولديلر . مثلا آلمانلغك تشكلنه بيوك ياردیم ايتديلر . .

ثانياً ١٨٣٠ دن (١٨٤٨) ه قدر بالذات رأس اموررده بولنديلر ثالثاً (پروسيا) نك افكار اتحاديه‌سنه كاه معارض واكثريا موافق اولديلر ، جداً خدمت

ومعاونت ایله‌دیلر . ایشته آلمانیاده فیوضات تاریخیه بو درجه‌یی بولدی ، حالاده بویله‌در . بوکون دارالفنونلره بر عطف نظر ایدلسه کوریلیرکه درسلرك اوچ ربعی تاریخه متعلقدر »

*
* *

بو تجلیاته سبب نه‌در ، اون سکزنجی عصرده المانیاجه تاریخ بویله مترقی کوروتمیور . . حتی بللی باشلی مورخده بولونمیور . فقط بو عصرك اواخرینه طوغری مشهور . (شیللر) — فلمنك استقلالی — کبی بر ایکی اثر تاریخی یازییور . بوندن ماعدا تاریخ معلملکی ایدییور ، تاریخ درسی ویرییور . (دون قارلوس) کبی اثر ادبیلرینی ده تاریخدن آلیور . کذا (هردر) بر معنای تاریخی میدانه قویور : مثلا اوزمانه قدر آلمانلر (انجیل) ی فرانسزلر کبی بر نظر عمومی ایله کورییور ، بحق اکلامیورلردی . لکن ادوار تاریخیه‌یی بوقاری طوغری چیقیکز ، اودورده بر چوبان حالنه ، حسیاتنه کیره‌رك اویله بو مطالعه‌یه قویولکز اوزمان برنکته ، بر حکمت آکلارسکز ، بومنبعدن بر فیض ، بر لذت آلیرسکز . . بر بو فکره هنوز بر دستور تاریخی نامنی ویره‌مه‌یز . فقط هرحالده بو بر معنای تاریخیدر . »

(ادبیات حقیقیه) ده (له قونت دهلیل) فصلنه مراجعت بیورلسون . بوشاعر (راسین) ی ، (ویقتور هوغو) یی بر اثری یازارکن بو معنای تاریخی‌یه دقت ایتمه‌مکله مؤاخذه ایله‌یور . مثلا برنجی ایچون : « بیوك (اسکندر) ی عادتا برزمان جهانکیری کبی سویله‌تیور . اوفکرده ، اوحسیاتده کوستریور . . چونکه بوتألیفی قلمی اله آلدیغی زمان مؤلف دورنده ، عصرنده قالیور . موضوعك هنکامنه چیقمایور کیرمیور ، یاخود چیقامایور ، کیره‌میور . . » دییور .

« (شیللر) تاریخی اصول قدیمه اوزره یازایوردی ، عادتا (مونتسکیو) یه بکزه‌یوردی . ینه بودورك اعاظمندن (له‌سینغ) ازمنهٔ قدیمه‌یه دائر اپیجه اثرلر نشر ایله‌مشدی » (ادبیات حقیقیه) ده (له‌قونت ده‌لیل) فصلنده . بر آلمان قیزبله مکالمه‌مزده ، (له‌سینغ) دن‌ده بر نبذه بحث ایتدك . . فقط اصل دستور تاریخی بونلردن صوکره میدانه چیقدی ، تاریخ بالجمله علوم ایچون برفرع ، برمحور عد اولوندی . (ساوینی) نیبور) کبی علمای حقوق تاریخی مقصدلرینه ، مسلکلرینه معین ایدینديلر . . بو دستور ، بوقاعده نه‌در ، ناصل میدانه چیقدی ؟ آلمان

مورخلرینی بروجه آتی برر برر کوزدن کچیرنجه بوجهتی کوریو، آکلارز:

*
* *

بو نلردن وقوعات صیره سیله برنجیسی (نیبور) - nibuhr - درکه (١٧٧٦) ده غالبا (قوپنهاغ) شهرنده دنیایه کلدی . . عن اصلی دانیمارقه‌لیدر . مملکتنده کوزلجه تحصیل کوردکدن صوکره اکمال معلومات ایچون (کیل) ه کیتدی . بالآخره دانیمارقه مالیه ناظری (شیملمان) ه کاتب اولدی . بعده انکلتره‌یه کیدرك بو اقلیمده اقامتی اثناسنده روما تاریخنی بالمناسبه مطالعه وتتبعه قویولدی . (١٨٠٤) ده (دانیمارقه) یه عودتله بانقه مدیری اولدی . (١٨٠٦) ده مشهور (اشتاین) طرفندن (برلین) ه دعوت اولوندی . »

بو (اشتاین) نه بیوك آدمدر ! بوکونکی شو قوص قوجه ، شو قاب قوی (پروسیانك الك عالی بانیلرندن بری وبلکه حق تقدم جهتیله برنجیسی بوذاتدر . الك اوفاق کوبلره وارنجه‌یه قدر مکتبلر آچمغه ، تعمیم عرفان ایله‌مکه چالیشدی . شمدی آکلاشیلیورکه بوفکر صورتده غریب ایسه‌ده حقیقتده عالی ایمش . . ذاتاً اوزمان بتون پروسیا ، آلمانیا افاضلی بومطالعه‌ده ایمش ، بوکا عازم

اولمش . . (اشتاين) مقصد مقدسنی حصوله کتیرمك ایچون دکل یالکز (پروسیا) ده بتون آلمانیاده ، بتون اوروپاده نه‌قدر آلمان عالمی وار (برلین) ه طوپلادی . (نیبور) لر ، (ساوینیی) لر هپ بوزمرهٔ کزیده‌دندر .

« (نیبور) بونك اوزرینه (برلین) دارالفنوننه تاریخ معلمی تعیین اولندی مملکتنه خدمت ایتمکه باشلادی . تدریساتی (روما) تاریخنه دائر ایدی . بونك ایچون کوزل بر روما تاریخی یازدی . بو کتاب ، حالا اللرده متداول بر اثر نفیسدر . (ساقس) ك (پروسیا) یه الحاقنی مصیب ، محق کوسترمك ایچون‌ده بر خاطره نشر ایله‌دی . بعده (رومایه) سفیر اولدی . برقاچ سنه‌ده اوراده قالدقدن صوکره (١٨٢٢) ده (بون) دارالفنوننده تکراراً تاریخ تعلیمنه باشلادی . (١٨٣١) ده فرانسه وقایعندن دولایی مأیوساً ، منکوباً وفات ایله‌دی.

کوریبورزکه عمری ، مسلکی مستثنا بر روشه تابع اولدی . . یوقاریدن اشاغی کلدی . . اوجه اصول مالیه ایله ، امور حکومتله ، دولت آدملغیله اوغراشدی ، . صوکره تاریخ معلملکنه ، مورخلکنه کچدی .

(نیبور) بو اثرینك ، یعنی (روما) تاریخنك مقدمه‌سنده :

اولا — مملکتنه ، حکمدارینه قارشی حسیات صداقتکاریسندن بحث ایله‌یور . .

ثانیاً — اوروپاده حصوله کلن وقایع عظما سائقه‌سیله تتبعات وتفهمات تاریخیه‌یه قویولدیغنی بیان ایدییور . بوندن اولکی بحثمزده فرانسه وقوعاتنك آلمانیاده تقابلات فکریه‌یه میدان ویردیکنی سویله‌دکدی . ایشته بوده اوقولمزه بردلیلدر . (پروسیا) برمستثنا ، حزین حال کچیرییور . بوکا قارشی اکابر فعلا عاجز قالیورلر . وادیٔ فکره صاپیورلر . (ناپولئون) ه مغلوب اولونجه استقبال ایچون قوی بر (پروسیا) حاضرلامقدن باشقه وظیفه بولامایورلر ، کوره‌میورلر . هربرنده (پروسیا) یی قورتارمق ، اعلا ایتمك حس شدیدی کیف مایشاء میدان آلیور .

*
* *

بوائره ، (شوروما) تاریخنه دائر اوزون اوزادی‌یه مطالعاته کیریشمه‌یز . (روما) مؤلفلرندن (تیت لیو) لك بعض فقراتی بی اساس اولدیغنی (نیبور) بیلدیرییور ، فقط بوحقیقت تاریخیه‌یی اندن اول برفرانسز مورخی ، (بوفور) میدانه قویمشدی . شو قدرکه (نیبور) لك دستور تاریخیسی پك نافعدر . بودستور شویله‌در :

اولا — نسخ اصلیه‌یی غایة‌الغایه ، درینده‌ن درینه تدقیق وتنقید ایله‌مك لازمدر . بو کون بوبر بداهت علمیه‌در . برمؤلف بویولده تاریخ یازمازسه مورخ نامنه کسب لیاقت ایده‌مز . حال بوکه اوزمان بویله دکلدی ، نسخ اصلیه‌یی تنقیده هیچ رغبت اولونمایوردی ، کلیشی کوزل نقلیاته وانتخابات ایله اکتفا اولونیوردی . . »

اوروپاده بوکون بداهت درجه‌سنه کلن ، تاریخ کبی ادبیاته‌ده ، السنه‌یه‌ده ، حاصلی هرفنه ، هرعلمه تطبیق اولونان بوقاعده‌یه بزده رعایت ایله‌ملی‌یز . وقتیله (مؤتمر مستشرقین) مقاله‌سنده ذکر ایله‌دکدی . فاضل فضائلپیرا (باربیه‌ده مینار) ك سویله‌دیکی وجه ایله مؤلفات اسلامیه مأخذلری کلیشی کوزل ، حتی خطالریله برابر بلا تدقیق نقله میالدر . حال بوکه اثرك سلامتی ، قیمتی باشلیجه بو اساسه مستنددر . انکچون بوشائبه بتون مساعئ لاحقه‌یه ایراث سکته ایلر . فرانسه مورخینی ایچنده نجبه بووادیده الك ایلری کیدنلردن بری (سورن) درکه اون التنجی (لوئی) یه متعلق برمکتوبك ماهیتنی نه صورتله میدانه چیقاردیغنی برمصاحبه‌مزده برتفصیل اکلاتمشدق .

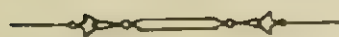
ثانیاً — هرمورخ بر متبحر اولملیدر . بالجمله علومه از ، چوق آشنا بولونمایدر ، برمحیطه ، برقطبه بکزه‌ملیدر .

مع مافیه هر متبحر مورخ اولاماز . تاریخ یازمق ایچون ساده مأخذ بیلمك ، آلمق ، نقل ایتمك کفایت ایتمز ، قریحهدن علاواتده دخی بولونملیدر ، وقوعاتی محاکمه ایلهملیدر ، بسط افکار ایتملیدر .

بو جهت آلمان مؤلفلرنده بالخاصه واقعدر . بونلردن برمورخ اصلا حکایه ایله ، نقل ایله اکتفا ایتمز . اثرنده کندندن برحصهٔ انشائیهده بولوندیریر ، محصوانه برچاشنیٔ ذاتی ویریر . چونکه : « اثر یازار کشی سرمایهٔ کمالی قدر » بویله اولماسهیدی ، بردوره دائر برمورخ برکتاب وجوده کتیردکدن صوکره آرتق اودور ایچون باشقهلرینه اکمك قالمازدی ، حال بوکه بالفرض اون سکزنجی عصرك اواخری ، ناپولئون وسائره دوری ایچون هر ملتدن برچوق مورخین اثر وجوده کتیردیلر . بونلر عین وقعهدن باحث اولمقله برابر بتون باشقه رنکده ، باشقه مزیتده ، باشقه روشدهدر . چونکه هرمؤلفك اثرنده کندندن ، قریحهسندن بر پارچه واردرکه تألیفك روحنی تشکیل ایلر .

ثالثاً — تاریخی معاصریندن ایمش کبی یازملیدر . تاریخ عادتا ذی حیات اولملیدر . مطالعی جلب ایتملی ، سوه سوه اوقونملیدر . بونکچون اك برنجی مزیت ده

حسن اسلوب ، قوۀ قلمیه صاحبی اولمقدر . ایشته
(نیبور) لـ اورتایه قویدیغی دستور تاریخی بویله‌در .
قائین کرام بو دستوره استناداً مطالعۀ تاریخیه‌لرینی
یوروتیرلرسه بزده پك چوق نقائصه تصادف ایدرلر .
عمومیتله بر حکم ویرمك لازم ایسه بو دستوره مطابق
اولمق اوزره یازلمش المزده پك آز آثار واردر . بو آثار
نادره ایسه اوچنجیدن ، برنجیدن آز حصه‌دار ،
ایکنجیدن اکثریتله بسبتون محرومدرلر .

(اوده‌ئون) تیاتروسنده

اوریپید : آپولونید .

(اوده‌ئون) ده بوسنه اوچنجی مصاحبه (آپولونید) ه دائردی . مباحثه‌یی یوروتن‌ده اوته‌دن بری بو صحیفه‌لرده مزایاسنی ذکر ایده کلدیکمز منقد معروف (ژول‌له‌متر) ایدی . (آپولونید) شعرای متأخریندن (قونت‌ده‌لیل) ك برمحصول تقلیدیسیدرکه اساسی (اوریپیدك) ك (ایون) عنوانلی فاجعه‌سندن مأخوذدر ، ملخصدر . (له قونت ده‌لیل) عصر حاضر اشعارنده برمجدددرکه مسلکنی (ادبیات حقیقیه) درسلرنده ممکن مرتبه عرض ایله‌دك . .

بوندن اولکی مقاله‌مده ادبیات غربیه‌نك الك برنجی مادر عرفانی یونان ادبیاتیدر دیمك ایسته‌دمدی . . بوكا برهان‌ده شودرکه فرانسه‌نك الك بیوك ادیبلری همان الك کوزل اثرلرینی ، یاخود الك کوزل اثرلرندن بر قسمنی یونان آثارندن استفاضه صورتیله وجوده کتیردیلر .

(فنه‌لون) ك (تله‌ماق) ى كوزمزك اوكنده‌در . فقط بوكتاب لسانمزه نه‌حزين بربيان ايله نقل اولونمش .. كوياكه مترجم كيمسه استفاده ايتمه‌سون دييه اثرينى محكم بركليد آلتنه آلمش .. تشبيه ثقيل دكلسه ، بوسوزلر دمير لبلبى‌يه بكزرلر .. نه‌يينر ، نه‌چيكنه‌نير ، نه‌اكلاشيلير .. لكن دها آكلاشلمايان برجهت وارسه مكاتب رشديه‌مزده وطولاييسيله مكاتب اجنبيه‌ده بو ترجمهٔ غريبه‌نك هنوز تركجه‌يه باشلامش اطفال ايچون قرائت كتابى اولارق طول مدت ، بلكه حالاده استعمال ايدلمسيدر .. انسان بركره (فنه‌لون) ك بوصاف ، بوساده ، بوآسوده بيانى ، بركره‌ده يوسف كامل پاشانك اومغلق ، اوصرپ ، اومشكل افاده‌سنى كوزدن كچيرنجه طايانامیور ، برپارچه‌ده اكول ايسه ، اوطوز ، اوآجى طوز . اوقايا طوزى نره‌ده ؟ بوشكر ؟ بوكابشكر ، بوبادم شكرى نره‌ده ؟ ديمكدن كنديني آلامايور. يكرمى اوتوز سنه‌دن برى اصول ترجمه‌ده‌كى وجه نقلبمز ادبياتمزك صفحات دورينه بر نمونه ، اوفاق ، پارلاق بر نمونه‌در : (تله‌ماق) دن صوكره (مه‌پريزون) كليور . بوده اوبرينك شوائبندن خالى قالمايور . مجموعهٔ ابوالضياده (مه‌پريزون) ه دائر كوچك برتنقيد اوقودمدى كه بوسيئهٔ لفظ پرستى‌نى آچيقجه كوستريیوردى . بالآخره غريبدر ،

(فضائل اخلاقیه) ده عین خطایه دوشیور . بومترجمین عظام اومغلق ، اومشکل طرز بیانه بر مذرت اولارق موضوعك عظمتی ، فلسفه‌سنی ، علویتنی کوستریورلر : (تله‌ماق) ك سنوحات شاعرانه‌سنی باشقه بر بیان ایله ، بر بیان ساده ایله عرض ایتمك ، بحق عرض ایتمك قابل اولورمیدی؟ هله (سیلوییوپلیقو) نك اوحسبحال وجدانسوزینی ، اوتلهفات کوناکونی آچیق ، آسوده برطرز افاده ایله ناصل افهام ایده بیلملی ایدی ؟ (روصو) نك نطق حکمت انکیزی‌ده بویله دکلیدر ؟ بومعذرت شایان دقتدر . فقط حقیقی اولدیغی ایچون دکل . حالا ترجمه‌لریمزده بوقاعدهٔ غریبه‌یه رعایت اولونه کلدیکندن دولایی شایان دقتدر. بجه بوبر بروهمدر ، هپمزه بالجمله مترجملریمزه عارض اولمش بروهمدر ، یالکز بیوك بر محرریمز وارکه بوشائبه‌دن منزهدر ، انجق اوده بویله آثار علویهٔ ادبیه ترجمه‌سنه کیریشمه‌یور ، یاخودکه ترجمه‌لرنده اسلوب عالی‌یه رغبت ایتمه‌یور . . شو اوچ ترجمه‌دن اك زیاده احتساساتمه خوش کلنی ، (سیلوییوپلیقو) یی اله آلیرسه‌ق کوریرزکه اصلك لطافتنی ، رقتنی جاذبه‌لرینی ترجمه عادتا تاراج ایتمش . . اوقدرکه بوایکی وجهی بر قاناوه‌چه ایشنك یوزیله ترسنه بیله تشبیه ایده‌مه‌یز . بر

جملهٔ افرنجیه‌یی حقیقی مؤداسیله، شیرین اداسیله ترجمه‌مزه نقل ایده‌مه‌یجه همان عربی، فارسی، مغلق مبهم برچوق کلمه‌لره، ترکیبلره مراجعت ایله‌یورز. میدانه غریب غریب افاده‌لر قویورز. نقصان واقعی بو قوری بویا ایله ستر ایدییورز. اساساً ینه اوحقیقی مؤدا، ینه اوشرین ادا یوق بعضاً بوواسطهٔ اغلاق وابهامی تألیفاتمزده، بالخاصه تألیفات شعریه‌مزده دخی قوللانیورز.. چونکه فکر یوق، اساس یوق، روح یوق. شو قصوریمزی بونکله اورتیورز. کچنلرده بر ادیب خلوقمز ثروت فنونده بوجهتی بالخاصه شبان ادبا وشعرامزك یوزینه پك نازك برصورتده اوریویوردی. هله نثر وشعر جدیدیمزك یکی بردالی وارکه بتون نهفته، ناشنیده کلمه‌لرله، ترکیبلرله مستوردر. فقط بوسترك برسببی، اسلوبه تراشیده، نادیده بر ادا ویرمك اولسه بیله بر عاتیده زنهار فقدان افکار اولماسون... بکا اویله کلیور... او کوزل، اومطرا کلمه‌لر کوزمده عادتا بر غاز، بویاما بر غاز کبی توتیور، اکثریا اوقدر قوف اولیور. افاده آچیق، بیان ساده، سوز ترکجه اولورسه بوفویا درحال میدانه چیقار.

*
* *

ایشته (تله‌ماق) یونان ادبیاتنده مأخوذ براثر اولدیغی کبی (راسین) ك لچن هفته (سارا برنار) بختنده برنبذه شرح ایله‌دیکمز (فه‌در) لری ، (آندرو ماق) لری‌ده بویله‌در . (له‌قونت ده‌ایل) ده بویله یاپیور . . (آپولونید) ی منظوماً وجوده کتیرییور . اویونی تعریفه کیریشمه‌دن، مصاحبه‌یی تفصیل ایتمه‌دن اول برمعتاد مباحثه یعنی (ژوله‌متر) یه دائر بر قاچ سوز سویله‌مك ایسترم . . بوذات فرانسه ادباسنك اك صاحب نفوذلرندن ، اك مرعی الخاطرلرندن ، عادتا شجعانندندر. بوواديده مستثنا برموقع اشغال ایدن کلك تنقیدیله همان هرکسی قورقوتور ، علمیه ، معلوماتیله ، شعریله ، نثریله ، حکایه‌سیله ، تیاتروسیله ، حاصلی هرطرزده ، هرچیغرده ، هرمسلکده کمالیله تمیز ایلر . انکچون دائما بی‌محابا ره نارفته‌یه کیتمك ایستر . . خامه‌سنی الده بر عصا ، قوری برعصا ، برآلت مدافعه عدایلر . مقالاتنده بتون افکار غریبه سرد ایدر فقط بونلری بویله برقدرت ، برفلسفه ، برنفوذ ایله‌سرد ایدرکه غرابتلرینی انسانه‌زور زورینه‌قبول ایتدیریر. مثلا لچن کون (فیغ رو) ده اخیراً وفات ایدن معروف برصاحبهٔ خیره دائر بر بند نشر ایله‌دی . هرسنه فقرایه‌میلیونلرجه صدقه ویرن بو زنکین قادینی شوحیرا -

تنده، شو حسناتنده‌عادی برهمنوعندن، بر اورتا حالليدن بوزمينده دها اشاغی طوتدی . نه‌یاپدی ایسه ناصل یاپدی ایسه یاپدی ، بریکنك صدقاتی ، جزئی صدقاتی اوبرینك میلیونلرجه خیراتندن دها فداکارانه ، دها عالیجنابانه ، دها بلند اولدیغنی اثبات ایله‌دی . صوکره : « اکا مشعشع جنازه آلایلری حاضرلایورسکز ، سوقاقلر نذار ایدییورسکز ، هیکللر دیکمك ایسته‌یورسکز . بوکا ایسه هیچ ، هیچ اندر هیچ . . اویله‌می : » دیدی دها غریبی شو بندینه : « زنکینلری تشجیع ایچون » عنوان مستهزیانه‌سنی ویردی .

بوسفرکی (اوده‌ئون) مصاحبه‌سنده‌ده عین مسلکی تعقیب ایله‌دی . ظن عمومی‌یه رغماً (اوریپید) ی‌ده ، (ایبون) ی‌ده کوکلره چیقاردی . (له‌قونت ده‌ليل) ایله (آپولونید) ی‌ده عادتا باطیردی‌که بوجهت مطبوعاتجه برمناقشه‌یه بیله میدان ویردی .

(ژول له‌متر) اولا (اوریپید) ك ترجمهٔ حالنی تقریباً شویله خلاصه ایله‌دی : (اوریپید) ك حیات ومماتی نظر پیرا اولدی ، یعنی غریب کچدی . بوفاجعه نویس (سالامین) یوم ظفرنده طوغدی . برنجی ، ایکنجی مصاحبه‌لرده کوردك . (اشیل) بو محاربه‌ده

عسکر اولارق بولونمش ، حتی (ایرانیلر) ی بوندن چیقارمشدی . (سوفوقل) ایسه اووقت هنوز شبابنه کیرییوردی . (اوریپید) ك پدری برمفلس قدیم ایمش که (بعوثیه) دن آتنه‌یه هجرت ایتمش ، والده‌سی ایسه بر صاتیجی ایمش . . هرموسمده اوته بری صاتارمش . فاجعه نویس اولمادن اول ، (اوریپید) پهلوان اولمش ، رسام اولمش ، فیلسوف اولمش . زمانجه الك مشکوك تیاترو مؤلفی ایدی . انجق بش دفعه مکافات قازاندی . یعنی ۹۲ اثرندن ۸۷ سی دوشدی . ایکی دفعه اوله‌ندی . بتون بو سببلره مبنی عجیب الاطوار ، عبوس الاخلاق ایدی . غایت نسوانکریز کورونیوردی . بلکه قادینلری وقتیله فضله سودیکی ایچون بالآخره بو افراطه دوشمشدی . عاقبتی مهلك ، حزین اولدی . اولا هیچ آدم یوزی کورمه‌مك ایچون آتینه جوارنده برمغاره‌یه التجا ایتدی . صوکره بر چوق حسدلر ، عداوتلر تحریك ایله‌دی . نهایت بر کون قیرده کزرکن کوپکلر اوزرینه آتیلدیلر ، فاجعه نویسی پارچه پارچه ایتدیلر . »

بو ترجمهٔ حالده بر پارچه مبالغه ، ماصال اولسه بیله رنك عمومی ، هیئت عمومیه طوغری کورینیور . (ژول له‌متر) اسکی یونانیلر ایچنده (اوریپید) ی الك

زیاده سوییور . چونکه بر فکر متجسس ، زمانه کوره
بر فکر مترقی صاحبی بولیور . (اوریپید) مشهور
(آناقساغور) ك تلمیذی ، (سقراط) ك محبی ایدی .
نسبةً صاف کوزل برفلسفه‌یه مالکدی . تیاترولری جالب
دقتدر . فاجعه نقطهٔ نظرندن (سوفوقل) دن اشاغی
اولسه ، اوقدر فکریه کوسترمسه بیله برنجی دفعه اوله‌رق
صحنهٔ تماشایه غرامیات عشقی صوقان ، ینه ایلك دفعه
اولارق وادیٔ خیاله صاپان (اوریپید) درکه لطیف بر
فیلسوف ، شاطر برادیبدر . فاجعه‌یه لون استهزا
قاریشدیریر ، بوبر احتیاطسزلق اولسه‌ده بومخالطه
اکثریا لذیذ دوشیور . (اوریپید) اك آچیق مادیاتدن
اك خفی حسیاته کچر ، صفوت ایله شهرتی بربرینه مزج
ایلر . هم ملحد ، هم متدیندر . آلهه‌لرینی انکار ایدر
وسور . بویولده‌کی اساطیری استهزایه آلیر . فقط حسن
وطراوتلرینی ، تصورنده‌کی تصویر مطرالرینی تقدیس
قیلار . . فاجعه‌لرینی اك سربست ، اك متنوع ، اك
موزون برصورتده یازار . بوصیره‌ده هرده‌دن اوریر ،
هرتلدن ، هر هوادن چالار ، تیاتروجه همان (آلفره‌د -
ده‌موسه) یه بکزر . بونکچون حیاتنده مظهر اعتبار
اولمادی . حاصلی (اوریپید) یونان فاجعه نویسلرینه

داثر پیدا ایله‌دیکمز فکره توافق ایتمز برمؤلفدر .

ایشته موضوعمزك ادباً ماهیتی بوندن عبارتدر . شمدی (آپولونید) ی ، یاخود (ایون) ی خلاصه ایتملی یز . یونان فاجعه‌لرنده بر اصول وار : اویون اوینامادن اول اعضای وقعه‌دن بری روح ماجرایی خلاصه ایله‌یور . یعنی اثر نه در ؟ سرکذشت نه در ؟ ابتدادن سویله‌یور . حال بوکه فرانسز تیاترولرنده مقصد اصلی نتیجه‌یی مجهول براقه‌رق ، اوکجه‌دن سزدیرمه‌یه‌رك حاضرونده برمراق اویاندیرمقدر . بواثرده اساس ماده شویله‌در :

« آتنه پرنسسلرندن (قره‌ئوس) ی (آپولون) اغفال ایدییور ، بوندن برارکك چوجق دنیایه کلیورکه معبود بوچوجغی آلارق (دلف) معبدینه کوتورییور ، اوراده کیزلیجه بیوتدیرییور . بعده (قره‌ئوس) معهود (ژوپیتر) ك لایعد ولایحصی ولدلرندن بریله ، (اقسو - لاس) ایله اوله‌نیور . بوازدواجدن ذریت اولمایجه زوج کیدییور ، (دلف) هاتفنه مراجعت ایله‌یور ، (ایون) ی کویا وقتیله اوراده براقدیغی بر چوجق دییه بولیورکه حقیقتده قاریسنك ولد زناسیدر . »

(ژول له‌متر) نك دیدیکی کبی (اوریپید) بووقعه‌یی

برچوق استهزالرله ، فجیعه‌لرله مزج ایله‌یه‌رك شـوائرینی، میـدانه کتیریـیـور . برنجی پرده اچیلیور ، (دلف) معبدی کورونیور . منظره جداً دلارا . یونان نفاستنی ، یونان مدنیتنی ، یونان لطـافتنی آندیرییور ، بیوك ، بلند آثار معمـاریه ، چیچکلر ، صـولر ، دفنـه‌لر نظری تزین ایله‌یور . (ایـون) النـده اوق ، یای معبـدك قاپوسـنده طولاشـیور ، کللرله ، قوشـلرله ، آغاجلرله شاعرانه کوروشـیور . ایشته بونقطه‌ده (اوریپید) قوهٔ شعریه‌سنی ، صفوت روحیه‌سنی کوستریـیور . (ایون) ی تصویر ایدن اویونجی ایسه برکنج قیافتنه کیرمش برقادین اولدیغی ایچون لوحه دها پارلاق دوشیور ، بیلمم نه‌دندر ، قادینلرده قوهٔ انشـادیه دها لطیف اولیور . بواثنالرده (اقسولاس) قاریسیله ، معیتی خلقیله اورایه کلیور . قادینلر معبده کیره‌میور . حریف کیریـیور . مقصـودینی هاتفه عرض ایدییور . « ایلك اوکه چیقان فرد اوغلکـدر » دییه (آپولون) دن جواب آلیور . قاپودن چیقـارکن (ایون) ه راست کلیور . « وای ، اوغلم ، کل قوجاغمه ، سنك باباکم » دیور . چوجق مسـتریحانه « ا کله‌نیور ـ میسکز ؟ » . . جوابنی ویرییور . نه ایسه بویله برچوق مناقشه‌دن صوکره اولاد پدرینی طانیور .

برنجنده (اوریپید) ك قدرت مستهزیانه‌سنی، استهزای فیلسوفانه‌سنی کوریبورز . (آپولون) ولدزناسنی اغفال ایتدیکی قادینك یعنی (قره‌ئوس) ك قوجه‌سنه یوکله‌تیور. بویله برخیر ایشله‌مك ، بیوکلك صاتمق ایستیور . بر پدر محرومه کیفه ماااتفق بر چوجق ، بر والده‌یه اوغلنی ویرییور ، فقط حیله ایله ویرییور . کندی ده فعل غیر مشروعنك صیقندیسندن قورتولیور . بابا ایله اوغل آراسنده‌کی شوایلك مکالمه‌یی (اوریپید) ك فکرینه کوره (ژول له‌متر) اوزون اوزادی‌یه نقل ایله‌یور . شطارت فکریه ایله مالاً مال برصحیفه . نهایت چوجق ! « دیمك وقتیله سز بورایه کلدیکز . . کیف حالیله برکیجه قیزلرك پشینه دوشدیکز : حاصلی بنی دنیایه کتیردیکز : » دییور. حریفده شویله بویله بوخطاسنی اعتراف ایدییور .

(ایون) باباسیله برابر آتنه‌یه کیتمکدن صیقلیور ، خلق بکا برپیچ ؛ براجنبی نظریله باقار دیه صیقیلیور ، فقط (اقسونوس) ك اصرارینه ، ابرامنه مبنی عاقبت راضی اولیور . بوندن صوکره فاجعه یوز کوستریور .

قوجه‌سنك بو صورتله اولاده مالکیتنه (قره‌ئوس) قیصقانیور ، قیصقانجلغك انتقامنی چوجقدن آلمق ایسته‌یور . براختیاری آلت ایدرك (ایون) ی اتلافه

تشبث ایله‌یور . بو ولد زنا (دلف) ده‌کی آرقاداشلرینه برضیافت وداع ویریرکن ، عیش ونوشده ایکن اواختیار کلیور ، چوجغك قدحنه برشی قوییور . فقط بوصره‌ده هرنه‌دنسه حاضروندن بری اوغورسز برسوز سویله‌یور ، (ایه‌ون) وهمه دوشیور . النده‌کی قدحی یره دوکیور - یی‌ور . دیرکن بر کوکرجین کلیور . دوکولن صویی ایچر ایچمز درحال چرپنه چرپنه اولیورییور . اختیاری یاقالایورلر ، تضییق ایدییورلر . حقیقتی سویله تیورلر . صوکره (قره‌ئوس) ی تعقیب وتأدیبه کیدییورلر . . بوایکنجی پرده نفاست ولطافت ایچنده یوزییور . اولا فکر خوش ، فاجعه فنا دکل . . .

بر قادین انتقامی ، برحسد اثری تصویر ایله‌یور . ثانیاً ضیافت جداً دلفریب ، قدحلر ، بزم نوشا نوش ، بوصره‌ده کوزل کوزل سوزلر انسانی اکلندیرییور . بوده (اوریپید) ك قوهٔ خیالیه‌سنه بر دلیلدر . صحنه‌ده لطیف لطیف ، بیاض بیاض الدن اله قونا حمامه‌لر کورمك ایسه نظری اوقشایور . بو مزایای فکریه‌یه ضمیمه اولمق اوزره (له‌قونت‌ده‌لیل) ك الك تراشیده ، الك پارلاق ، الك متین معمولات قدسیه‌یه بکزین اشعار آهنکداری‌ده آرایه کیرییور ، ساده شوپارچهٔ بیوك بر

اویونه بدل اولیور . ذاتاً (آپولونیـد) اوقدر تحریفـه اوغرامش ، (ایبون) دن اودرجه آیرلمش که بوایکنجی منظره‌دن بشقه شایان دقت جهتی قالمامش ..

اوچنجی پرده بر معبد کوستریور . (قره‌ئوس) انتقامدن ، تادیبـدن ، جزدان قورقارق بو معبده التجا ایتمش ، (ایبـون) ده النـده سـلاح قاپونك اوکنـده بکله‌یور . بوراده بر نبـذه مطالعـات فیلسـوفانه وار . (ژول له‌متر) طوغری کشـف ایتمش .. (اوریپید) هم ملحد ، هم متدین کورونیـور . ایلك فصـلده بر چوق تحسسات مذهبیه‌یه قویولان (ایبـون) بوسـفر عصـیان ، الحـاد آثاری کوستریور : « بو معبودلرك یاپدیغی نه‌در ، هم مجرملری ، هم معصـوملری حمـایه ایدرلر . » دییور . بوکشمکش اثناسنده الهه کلیورلر . » (ایبون) ه برسـپت کتیریـیور : « چوجق ، براق بو قادینی ، شوسپتی آل ، آچ ، ایچنده‌کی علامتلرله والده‌کی آرا » دییـور ، کیدییـور . فقط (قره‌ئوس) اوته‌دن بوسـپتی کوریر ، کورمز « اولادم » دییـه آتیـلیور . بوبغچه‌نك ایچنده نه وار ؟ نه‌یوق برر برر سـویله‌یور .. حقیقت میدانه چیقیور . قادین آز قالدی اوغلنی زهرله‌یورمش ، اوغلی‌ده آز قالدی آننه‌سنی اولدیرییورمش..

فقط (ایيو) ن ینه فکر مستهزیانه‌سنه صاپیور، (آپولون) دن اولدیغنه اینانمامق ایسته‌یور . «بك چوق قادینلر شرکت خطالرینی بویله بیـوکلره اسـتاد ایله تخفیف ایتمك املنه دوشرلر» دییور . بوصره‌ده (آپولون) دن مرخصاً کوچك بر آلهـه کلیور . ماوقعی باشـدن اشـاغی نقل ایدییـور . حتی صیقلماسـه (آپولون) بالذات کله‌رك بو ایضاحاتی ویره‌جکدی، دیمکه‌قدر وارییور . بو ایضاحات شودرکه (ایيون) فی‌الحقیقه (قره‌ئوس) ك (آپولون) دن قاپدیغی چوجقدرکه مخصوصاً (دلف) معبدنده بومعبودك زیر نظرۀ حمایه‌سـنده بیـودی . فقط بوحقائقی اورتایه دوکمه‌ملی تاکه (اقسوتوس) وهمیله قالسون، (ایيون) ی کندی چوجغی صانسون . بونکله اویون ختامه ایرییور. شو خلاصه نه‌قدر ناقص اولسـه‌ده (اوریپید) ك بالاده (ژول‌له‌متر) دن نقـلا شرح ایله‌دیکمز ماهیت حقیقیـهٔ ادبیـه سنی کوسـتر میورمی ؟ نه (اشـیل) ده ، یعنی (ایرایلر) اویوننده ، نه‌ده (سـوفوقل) ده ، (فیلو - قتت) ده بویله فکر استهزا ، معبودلری استخفاف ، الحاد کورمه‌دك ، صرف فاجعه ، باشدن باشه فاجعه کوردك . . . بوندن ماعدا عشق ، حرص شـهوانی قوقولری‌ده هیـچ طویمـادق . (اوریپید) بو خواصی ، بو حسیاتی بتون

بر برینه مزج ایله‌یور . بونکچوندرکه اثری زماننده مظهر اعتبار اولمادی . فقط ینه بونکچوندرکه شمدی مقبوله کچیور ، اك بیوك منقدلرك تقدیرینی جلب ایله‌یور.

مباحث متبحریمز خاتمه‌یه طوغری بودور قدیم ایله دور حاضر آراسنده برمقایسه یاپدی . (سالامین) یوم ظفرنده (اشیل) ۳۵ ، (سوفوقل) ایسه ۱۵ یاشنده ایدی . (اوریپید) ده هنوز دنیایه کلیوردی . دیمك شواوچ شاعر معاصردرلر . (اشیل) ایله (اوریپید) اراسنده نه‌قدر اختلاف وارسه (ساردو) ایله (دونه‌ی) بیننده‌کی یاش فرقی‌ده اوقدردر . (ساردو) برقاچ دفعه سویله‌دك . حالا تیاترو مؤلفلرینك پیریدر . (دونه‌ی) ایسه بویولده کنج بر محرردر . شومقایسه ایله مصاحبه کونه دیمك ایسته‌دی ؟ بو ایکی معاصریمزدن بری (اشیل) ه ، اوبری (اوریپید) ه بکزرمی دیه‌جکدی . آکلاشیلامادی . یونان تیاتروسنده (ایرانیلر) دن (ایبون) ه قدر قرق سنه‌ده وقوعه کلن تبدل فرانسه‌ده (قورنه) ی دن (دومافیس) ه قدر ایکی عصر ظرفنده واقع اولدی . بونکله شو اکلاشیلیورکه یونان دهاسی دها سرعتله خارق‌العاده بر سرعتله فیض بولیورمش . کذا قدرتی مرتبه‌سنده سطحیت وصافیت کوسترن مورخ

مشهور (هردوت) ايله ملاحظه واعتنادن ، دقت وانتقادن هيچ آيرلمايان (توسيديد) لك آراسنده‌كى فرق اون درت سنه‌دن عبارت اولديغى كبى عصريمزده (كيزو) (اوكوستن تيه‌رى) بيننده دخى بويله‌در . (كيزو) معلومدر ، حقيقةً (هردوت) ه بكزر ، (تيه‌رى) ايسه بر مدقق ، برمتبصردركه (توسيديد) ى آنديرر . ينه بو قبيلدن اولمق اوزره بر عصردن دها آز بر مدت ظرفنده (قسه‌نوفون) دن ، (پارمنيد) دن (فلاطون) ه ، (ارسطو) يه قدر بتون يونان فلسفه‌سى قوهٔ تكمليه‌سنى ، انجلاسنى ، اقبالنى كوستردى . بوكوچيجك قوم حقيقةً برخارقهٔ تاريخيه ايدى . فقط (ژول له‌متر) ده‌كى اخاطهٔ انتقاديه‌يه دقت بيوريليورمى ؟ ادبيات ، تاريخ ، فلسفه حاصلى هيچ بر جهت بو نظر دوربيندن قورتولمايور . ظاهرده مختصر ، موجز كورونن شو اوفاق مقايسه‌لر باطناً براطلاع كلى‌يه ، بروسعت ذكايه دالدرلر .

بواديبى قارئلريمزه مادةً عرض ايده‌يم . . اسمرجه ، سرد برسيما ، كنيش برجبهه ، زاويهٔ وجهيه غايت آچيق ، صاقال يوق . . صاچ ، بيق هنوز قيراتى . : نظرلردن شدت فيشقيرييور . ياخود بكا اويله كلدى . . هر حالده سراپا فعال ، قوى منتظم بروجودكه اطوار مردانه‌سيله‌ده

بوش اولمادیغنی کوستریبور ، یاش ایسه قرق ایله قرق بش آرالرنده کورونیور .

خاتمه‌ده مباحث حدیدانه برطرز آلدی. شوسوزلری سویله‌دی :

« خانملر ، افندیلر . کچن هفته ینه بوراده عین مصاحبه‌یی یوروتدکدن صوکره غزته‌لردن برنده شو سطرلری اوقودم که بونلری یازان ، ظن ایدرم بنمله دوستدر :

« دون (اوده‌ئون) ده صحنهٔ تماشایه قونان (له‌قونت دەلیل)ك (آپولونید) ی (ژول له‌متر) نك مصاحبه‌سنه رغماً بیوك برموفقیته مظهر اولدی . (له‌متر) برشاعر جهانپسند ایچون ، (له‌قونت ده‌لیل) ایچون اویله مطالعه یورتدی که بوکا قارشی حیرته دوشمکدن کندیمزی آلامادق . مع مافیه بلکه قولاقلریمزه آلداندق . بو سوزلری بردها تکرار ایتملرینی منقددن رجا ایلرز . »

« بوسوزلری عینیله بروجه آتی تکرار ایدییورم ، بلکه شو اعتراض واقع اولماییدی ، بو هفته براز تعدیل ایلردم . (له‌قونت ده‌لیل) ك شاعرلکنه دائر فکریمی باشقه یرده ، یتمش ، سکسان صحیفه ایله عرض ایتدم : بوراده اوخصوصی بحثه قاتمایورم .

« (آپولونید) ایچون سزه برشی سویله‌میه‌جکم ، انجق شو جهت محققکه) له‌قونت ده‌لیل (اییون) ی بواثریله عادتا قوروتیور ، وقتیله‌ده ینه بویله‌جه (اورستی) یی قوروتمشدی . بوشاعر ، نجیب فقط محدود بر بدیعه‌نك ، بر نخبهٔ آمالك اسیریدر . استهزانك دشمنیدر . آثارنده تحسساتندن نبذه بولوندیرماز ، آرایه هیچ شخصنی صوقماز ، (اوریپید) ك فاجعه‌سنی (سوفوقل) نککنه دوندیردی ، حتی دها ایلری کوتوردی . بناء علیه محصول بام باشقه اولدی ، فی‌الحقیقه ینه برقیمته مالکدر . فقط نه اولور ایسه اولسون ایشده (اوریپید) لك قالمادی »

بونك اوزرینه مصاحبه ختامه ایردی . اویون باشلادی‌که تفصیلاتنی بروجه بالا کوستردك . انسانده قدرت عرفان اولدقدن صوکره هیچ براعتراضدن قورقماز . (ژول له‌متر) نك صوك بیاناتی هر صفدن بورام بورام آلقیشلر قوپاردی .

نقش بر آب : ادبیاته دائر

پارس رسائل موقوته‌سندن بری، (مرکورده فرانس) بوهفته ینه تحف برملعبهٔ ادبیه اورتایه قویدی . بومجموعه برصحیفهٔ شباندرکه بتون کنج محررلره، کنج قارئلره مالکدر . بونلر ایسه باشـدن باشه افکار عجیبه، اقوال غریبه سرد ایتمکدن لذت آلیرلر . بو صورتله کویا فوق‌العاده‌لك ، خارقه پرورلك عرض ایدرلر : کچن سنه (الکساندر دومافیس) وفات ایتدیکی وقت (مرکورده فرانس) قارئلرینه برر برر صوردی : (لادام اوقاملیا) مؤلفنك هویت ومزیت ادبیه‌سنه دائر رأی طوپلادی . بو آرایی کورنلر کولمکدن بایلدی. بتون رأی صاحبلری بالاتفاق شوقوجه محرری باطیر ییورلردی . هیچ مثابه‌سنده عد ایدییورلردی . کیمی : « الکساندر دوما الکساندر دوما دیه قولاقلر طولدیران حریف هنوز ادبیاته نه‌در بیلمز، تیاترودن هیچ‌ا کلاماز براعجوبه‌در» کیمی‌ده : « بو آدمك اك زیاده بیکانه اولدیغی ، ادراك

ایده‌مدیکی برنکته‌وارسه اوده ادبیات بالخاصه تیاترودر » حکمنی ویرییور ، اك غریبی شو حاکملر نتیجه‌ده متفقاً محکومی اوقومادقلرینی ، طانیمادقلرینی ، حتی اوقومق ، طانیمق‌ده ایسته‌مدکلرینی بیان ایله‌یورلردی . هرنه ایسه شوملعبهٔ ادبیه طفلانه ، غافلانه اولمغله برابر پارس شباب ادبنك برنوع طبقه‌سنی ، بردرلو تمایلنی کوستریر ، بناء علیه شایان عبرتدر . بومجموعه بوسفر دها تحف بربحث یوروتیور ، معلوم یا ، کچنلرده وفات ایدن ادبای طبیعیوندن (ادمون ده‌غونقور) بیوك برثروت براقدی . بونکله اون اعضادن مرکب برانجمن دانش تشکیلنی وصیت ایتدی . (غونقور) انجمننه اعضا اولا بیلمك ایچون برنجی شرط بیوك انجمن دانشدن اولمامق ، ایکنجی شرط ایسه انتخاب ایدیله‌بیلمکدر . ایلك منتخبلری ، برنجی هیئتی بانیٔ انجمن وصیتنامه‌سنده تعیین ایله‌یور . بونلردن (فلوبر) ، روس حکایه‌نویس شهیری (تورکه‌نف) کبی بعضیلری (غونقور) دن اول وفات ایدییورلر ، بنابرین بوتوجیهات زمان زمان برچوق تغیراته اوغرا-دقدن صوکره نهایت انجمن سکز اعضادن عبارت اولمق ودیکر ایکی اعضانك انتخابی شو سکزه محول بولونمق اوزره شویله تقرر ایدییور : آلفونس دوده ، له‌ئون

هه‌نيق ، كوستاوژفرووا ، رونى برادرلر ، اوقتاوميربو ، هورويسمان ، پول مارغريت ..

بوسكز ذات صرف اديب حكايه نويسدرلر . (آلفونس دوده) يى قارئلر يمز هب طانيرلر ، (له‌ئون هه‌نيق) ايسه وقتيله (زولا) نك آرقاداشلرندن ايدى . (مه‌دان) كيجه‌لرى ، دييه (روغون‌ماقار) مؤلفى ايله بالاتفاق برتعاون اقلام بيله تشكيل ايتمشلردى كه متوفى (موپاسان) ـ حباب ذهن ـ اثر مشهوريله بوهيئتك بر ركن مخصوصى ايدى . (مه‌دان) ـ زولا ـ نك صيفيه‌سيدر . (مه‌دان) جيلر بش كشيدن مركب ، مسلكاً متفق ايكن معروف (ارض) حكايه‌سنك انتشارندن صوكره تفرقه‌يه دوشديلر ، علناً (زولا) نك عليهنه يوروديلر . (غونقور) ك انجمننده ابتدالرى (نانا) محررى ده داخلدى . فقط بيوك انجمن دانشه نامزد اولمغله باشلانجه طى ايدلدى .

شوسكزدن ايكنجيسى : (كوستاوژفرووا) صاحب مزيت برمنقد ، برمدققدر . بالخاصه انتقادات تصويريه‌يه دائر قلم يوروتور ، مع‌مافيه كوزل حكايه‌لر ، مقاله‌لرده يازار . اخيراً معهود (بلانكى) ايچون بيوك بركتاب نشر ايله‌دى كه مطالعات ادبيه‌نك افكار اجتماعيه ايله

امتزاجنی کوستریر براثر کزیندر . (رونی) برادرلر ایسه جداً زمین حکایه ده یکی برچیغیر آچدیلر . نه اسلوب ، نه شطارت ! . . هر کلمه دن کزیده برفکر طیران ایله یور . محررین متفکرین میاننده بوایکی قاردش بیوك برموقع اشغال ایدییورلر . . حکایه لری بتون مختصردر ، اوفاق اوفاقدر . فقط هپ لطیف ، هپ دلفریبدر . (اوقتاومیربو) ماهر ، ممتاز براسلوب صاحبی ، معروف برمقاله نویسدر . (هوویسمان) حکایه لریله مشهوردر . (مه دان) ارکاننندن ایدی . (پول مارغریت) ی ایسه وقتیله شو صحیفه لرده برتفصیل عرض ایله دك . . شمدی برادری (ویقتور مارغریت) ایله مشترکاً یازی یازمغه باشلادی .

*
* *

شو تشریحات بزمچون برپارچه زائد ، برازده افرنجانه کورونسه بیله مقصدم بوممکلتك تمایلات ادبیه سندن برحصهٔ عبرت و استفاده چیقارمقدر ، معذور طوتیلیر . بوحساباته کوره بیوك انجمن دانش ایله (غونقور) انجمنی اجتماع ایدنجه اعضانك عددی اللی یه وارییور . فقط (مرکورده فرانس) ایسته یورکه بومقدار ینه قرقدن عبارت قالسون ، قارئلرندن صورییور :

بو سؤاله فوج فوج ، غریب غریب اوچ یوزی

متجاوز جواب کلیور . بو اجوبه‌دن آکلاشلدیغنه کوره شو ادیبلرك انجمن دانشه بکنمه‌دکلری ، عادی بولدقلری اون اعضـادن بری (ده فریسینه) در . بز اجنبی ایکن بیلیورزکه (ده‌فریسینه) نطوق برخطیبدر . کتاب شکلنده اخیراً نشر اولنان نطقلری اویله مسائل جدیده‌یی محتویدرکه فوائد حقیقیـه نقطـهٔ نظرندن بش اون جلد حکایه‌یه ، ادبیـاته دکر . . بوندن ماعدا ینه عین ذاتك (فلسـفهٔ علوم) دییه بر تألیف جلیلی واردر . بونلره آثار نظریله باقامق شوکنجلرك فکرینی ادبیات صوك درجه کورلتدیکی ایچوندر . ادبیات سطحیاتدن عبارتدر ، سطحیاته الفت ، ابتـلا ایسـه یالکز بزده دکل بویله اك مترقی ، اك متمدن مملکتلرده بیله واقعدر .

ایشته بوادیبلر (فلسـفهٔ علوم) کبی قوجه بر برهان ذکایی هیچه عد ایدییورلر وکوچك بربازیچهٔ فکره خیاله صیغماز برقیمت ویرییورلر . (ده‌فریسـینه) یی انجمن دانشـدن چیقـارمق ، یرینـه بر حکایه فروشی قویمق ایسـته‌یورلر . بو نقطـهٔ عبرتدرکه بکا شـو سـطرلری یازدیرییور . ایکنجی بکنمدکلری : (بورودانژن) بیوك برمورخدر . (لوئی فیلیب) دورینه دائر یازدیغی تاریخیله بوعصرك تنویر ماهیتنه بحق خدمت ایتدی . شو اثردن

لحن كون بالمناسبه كوچك بر فصل اوقوركن فكراً تعريفه كلمز تلذذلره دوشـدمدى . بوصيره‌ده قارئلريمزه تاريخ مطالعه‌سى ايچون كوچك بر تجربه‌مى عرض ايليه‌يم : بو يولده‌كى مطالعاتمى اويله بالفرض قرون اخيره تاريخنى اله آله‌رق (١٦٠٠) دن بدأ ايله برى طرفه طوغرى يوروتميورم . بويله اولورسـه حقائق الوقائع فكره بحق ترسم ايتمه‌يور . برتقرير ، بردرس ، برمباحثه ويا سائره مناسـبتيله المه بر وقعهٔ تاريخيه دوشـيور دكلمى ؟ بووقعه‌يه دائر تدقيق وتتبعه قويوليورم . صـوكره هپ بومركز اطرافنده دور ايتمك ، بومحوردن آيرلمامق اوزره وقايع وقايع اوسـتونه ييغيورم . تتبعـاتم بر طرفدن برچوق ادوار تاريخيه‌يى استيعاب ايله‌يور . ديكر جهتدن بوتفرعات ذهنمده ايجه بر طوتمش براصـله مربود اولديغى ايچون فكرمدن قولايقيله قاچامايور ، چيقامايور .

ايشـته بو نوع مطالعات ايچون (توروودانژن) كبى مورخلر جهان دكر برقيمتى حائزدرلر . حريف عمرينى بردورك برقاچ سـنه‌نك تاريخنه وقف ايله‌يور . اويله اما اوقطره ايله انسان عادتا برعمانه واقف اوليور . شـبان ادبا شـوهمتى بر درلو آكلامايورلرده بوقـدر مسـاعئ مشكوره‌يى برقاچ سطر تقلبات ادبيه‌دن دهادون طوتيورلر .

(دوقده‌برونی) ده بوقبیلدندر . انصاف ایتملی . . هیچ اولمازسه بوذاتك (ره‌وو دوموند) ه سنه‌لردن بری یازدیغی مقالات حکمیه‌یه واجتماعیه وسیاسیه‌یی اوقوملی . کچن یاز بوذات عین صحیفه‌ده (یکرمی بش سنه صوکره) عنوانیله بر مقالهٔ سیاسیه نشر ایله‌مشدی . بر فرانسز کنجی ایچون بوندن مفید ، بوندن شایان عبرت بر مقاله اولمازدی . هیهات ، شباب ادب بو نوع آثار جدیه‌یه بر نظر استحفاف ایله باقمقدن بر لحظه کری قالمایور .

*
* *

بر کره‌ده بو کنجلرك شواللی اعضادن الك زیاده تقدیر ایتدکلری اون کشی‌یه توجیه نظر بیورلسون :

« هه‌ره دییا ، آناطول فرانس ، اوقتاو میربو ، رونی ، بورژه ، ژفرووا ، هوویسمان ؛ دوده ، ژول له‌متر ، پییرلوتی »

بونلردن برایکیسی قسماً استثنا ایدلدیکی حالده متباقیسی صرف ادیبدر ، حکایه نویسدر ، ادیباتچیدر . آمان یاربی ، یابز خارجدن اولدیغمز ایچون حقیقتی کوره‌مه‌یورز ، یاخود بوچوجقلر فنا حالده آلدانیورلر . دمیندن (قامیل روس) کبی قوص قوجه دعوی وکیللرینی اخراجدن چکنمه‌دیلر . هله (غاستون بو واسیه) ، (غره آر)

کبی پارسك معارفنی ، دارالفنونلرینی احیا ایتمش ، فرانسزجه‌یه باشقه بر قوت ، باشقه برمزیت ویرمش معلمین کرامی هیچبا هیچ عد ایله‌دیلر . چونکه علم حقوق ، ولو نخبهٔ ادراك وعرفان اولسه‌ده ، جانلرینی صیقار ، چونکه تتبعات لسانیه ، تجرات لغویه طرز قاعده شکنانه‌لرینه اصلا توافق ایله‌مز . فقط بر منصف اورتایه چیقسه‌ده « آزیانکارلر ، ایشته بکنمدیککز (غره آر) ك کچن کون انجمن دانشده ایراد ایله‌دیکی برنطق ، ممکنسه بش سطرینه برنظیره سویله‌ییکز » دیسه نه‌یاپارلر ؟ شبهه یوق‌که لال اولورلر .

حاصلی ، دمیندن بویله یاپدیلر ، شمدی‌ده مقبوللر صیره‌سنده بتون جدی ذکالری ، حقیقی دهالری اونوتیورلر . تفکرات بشریه‌نك اك عالی جلوه‌لرینی اظهار ایدن (ره‌نان) لری (تن) لری کوزل اولمقله برابر بسیط برنوع لعبیات فکریه ایله اوغراشان (رونی) لردن آشاغی طوتیورلر . آه ، بیلمه‌یورلر یاخود بیله‌میورلر بیلملك‌ده ایسته‌میورلرکه شو ایکی فیلسوف بوعصرك مرتبهٔ فکریه نقطهٔ نظرندن خارق‌العاده برتعالیسنه سبب اولدیلر . بشریت ایچون برزمین افکار حاضرلادیلر . یکرمنجی عصر بك چوق حکایه نویسلری ، شاعرلری ،

ادیبلری اونوتور ، اوقوماز اولور . فقط (تن) کبی بر حکیمك حکمیاتندن دستورلر ، هیئت اجتماعیه ایچون دستورلر یاپار .

ینه بوادبای شبانك نظر نسیان ایله کوردکارندن بری (آلبرسورل) درکه شوصحیفه‌لرده اوزن اوزادی‌یه عرض ایله‌دیکمز وجه ایله بوممالکتك وجه کمالی آغارتان معلمین بنامدن بریدر . هیچ شبهه یوقکه بواحکامی ویرن ادیبچکارك هیچ بری بواستادك رحلهٔ تدریسنده برساعت اولسون بولونه‌دی ، بونکله برابر خارق‌العاده بر تتبع ، بر عرفان . بر مزیت ایله یازدیغی اثرلری‌ده ، حتی قسماً اولسون ، اوقومادی . بویله اولماسه‌یدی ، یعنی اوفم کمالاتدن نه‌پارلاق نه‌یامان کهرلر دوکیلیور کورسه‌یدیلر ، ایشیتسه‌یدیلر بویله غافلانه حکملره جسارت ایده‌مزلردی .

ینه بوزمره‌دن مشهور (لاویس) ده هیچ قاله آلنمایور . حال بوکه بکا بویولده بر انتخاب تکلیف اولنسه‌یدی ایلك رأیم طوغریدن طوغری‌یه بوایکی ذاته کیدردی .

هیچ بر خواجه ، هیچ برمورخ (سورل) قدر نظرهٔ حرمت ومفتونیتمی جلب ایله‌مدی . یابو فضلاده‌کی طرز بیان ، اسلوب نه‌قدر مشعشدر مکملدر . حاصلی ادبیات سطحیاتدن عبارتدر . شبابك تا ارکندن مسلك

تحریره دوکولن ، هیچ بر بهره ، سرمایه ایدینمه‌دن اکمال تحصیل ایله‌مه‌دن النه قلمی آلان قسمی ایسه سطحی، صوك درجه سطحیدر. ذاتاً بو کروه ادبادن ایشه یارار غنجه‌لر نادراً یتیشیر . . بونلر اکثریتله قهوه‌لرده ، میخانه‌ده، طربخانه‌لرده اکمال انفاس ادب ایدرلر. چونکه جدی کنجلر بو صیره‌ده شومالایعنیلرله اوغراشه‌جقلرینه، بویله ابلهانه حکملرله خلقی کولدیره‌جکلرینه بالعکس دارالفنونلرده ، (لاویس) لرك (سورل) لرك ، رحلهٔ تدریسلرنده دیرسك چوریتیر حاضرلانیر طوریرلر ، یا بو بیچاره‌لر انظار اجانبده اك بکنمدکلری اضادن برینك کوچك براثری (مرکورده فرانس) ك بش اون سنه‌لکنه مرجح اولدیغنی بیلسه‌لرنه دیرلر ، نه‌دیه‌جکلر ؟ برمعتاد اجنبیلری غفلت ، بلاهتله اتهام ایدرلر .

پارس خاطره‌لری : انجمن دانش کبیرده

آناطول فرانس

٣

بو بحث بر پارچه اوزادی . فقط برنجی نطق ایکی مقاله‌ده خلاصه ، بعض نقطه‌لرجه‌ده تفسیر ایتدکدن صوکره بوایکنجی نطق یوز اوستی براقغه کوکلم قائل اولمایور . اوزمان اوبر مساعی‌ده ناقص قالیر . باقکز (غره‌آر) جوابنه نه کوزل باشلایور : « آلکساندر دوما زاده برکون بکا اوطور شطارت انکیزیله شویله دییوردی : « بویله بزی برر برر زیارت ایده‌جکلر ینه ایستردم که نامزدلر ، انتخابدن بر آی اول ، هپ بردن براجتماعمزه کلسونلر ، بزه هویتلرندن بحث ایله‌سونلر . بویله بر امتحانده پدرم وقتیله خارق‌العاده برمهارت کوستره بیلیردی ، زمانمزده ایسه بیله‌مه‌یورم ، سزدن زیاده سهولتله ، سعادتله بوتجربه‌یی ایفا ایدر کیم واردر ؟ هویتکزی حکایه‌ده یکتاسکز . »

حقیقت ، (آناطول فرانس) بو یله‌در . آثارنده اکثریا روحنی شرح ایلر . فقط بونکله بزی صیقماز ، بالعکس محظوظ ایدر . بریرده : « بن وار وسعتمله روحمك وار قوتیله پارسلی‌یم ، پارسك قالدیرملرینی یکان یکان طانیرم ، بتون طاشلرینی تقدیس ایدرم » دییور . فقط پارس درلو درلودر . مثلا شاعر معروف (برانژه) ده پارسك مفتونلرندن ، حیرتزده‌لرندندر . بوتون شرقیلرنده بوشهر دلارایی وصف ایلر . فقط انکچون پارسدن مقصود (پاسی) محله‌سیدر ، هپ اومحله‌دن بحث ایلر ، (پارس) نامنی ، لطائفنی ، مزایاسنی هپ اومحله‌یه ویریر.

ناجی افندی مرحومك « صوصکز قوشجغزلرم صوصکز » دییه باشلایان (آوجی) نظمی بوشاعردن مقتبسدر . بوعصرك ابتدالرینه طوغری (برانژه) بر چوق مهیج شرقیلر شعری سیاسیاته بیله صوقدی . ذاتاً صباوتندن بری افراطی سوردی . تاصغرسننده نصرانیته ، نصرانیتك عادات وآیننه قارشی مبالاتسزلق ، رعایتسزلك اظهار ایله‌دی . برکون هوایی بولوطلر قاپلار ، بر فورطنه در پارلار . مینی مینی (برانژه) سوقاق قاپوسنك اوکنده طوربیورمش ، آننه‌سی براحتیاط ، برسبب تحفظ اولمق اوزره چوجغك یاننه بر کاسه آب

مقدس كتيرير ، قويار ديركن بر ييلديرمدر كلير . جواره دوشر كوچيجك (برانژه) بايبلير . آييلديغى زمان ايسه والده‌سنه ايلك سوزى شو اولور : « سنك آب مقدسك نه ايشه يارار ؟ »

ينه صوك دورك داهيه‌لرندن مادام (استائل) ايسه آثارنده متصل پارسك (بان) سوقاغنى وردزبان ايدر. انكچونده پارس بوسوقاقدن عبارتدر . بوقادیندن برقاچ مصاحبه‌مزده اوزون اوزادى دم اوردق . زمانك بيوك بر مورخى كچن عصرك دهـاتى تعداد ايدركن روسيه ايمپراطوريچه‌لرندن ايكنجى (قاترين) ايله مادام (استا ـ ئل) ى‌ده ذكر ايله‌يور . حتى بوبريكنى هردرلو خطادن، لكه‌دن منزه كوستريور . بوادبيهٔ ذاة‌الكمالك آثارندن بالخاصـه آلمانيا ايله فرانسـه‌يه عائد پارچه‌لرى اوقوملى ، اوقوملى‌ده وقوعات ايله تطبيق ايله‌ملى ، صـوكره‌ده ولو برمغز نازكدن صـدور ايتمش اولسـون ، بومحاكمه‌يه بو اجتهاده ، بوقوهٔ عرفانه شاشملى . .

فرانسزلرك (ديغره‌سيون) ديدكلرى برطرز تحرير واردركه بالخاصه علمانك خوشـنه كيتمز ، فقط بكا پك مونس كلير . بو طرزده محرر طبقى بر مرغ بهـار كبى دالدن ، داله ، آغاجدن آغاجه ، زميندن زمينه صيچرار.

ادبیاتدن تاریخه، تاریخدن دیکر بر علمه، برفنه کچر طورير . کچنلرده انکلیزجه‌دن مترجم بر المانیا تاریخی المه دوشدی که سراپا شو اصول اوزره یازلمشدی . مورخ بالغرض پروسیایی اکلاتیرکن مشهور باش وکیل (اشتاین) ی ذکر ایتدیمی ، درحال بو صاحب سیاسته نقل کلام ایله‌یور ، انکله صحیفه‌لر طولدیرییور . صوکره ایکی سطر آره‌سنده برماده‌دن طولایی (وستفالیا) معاهده‌سنی قاله آلنجه (ریشلیو) نك بومحصول مهارت سیاسیه‌سنی دور ودراز تفصیله قویولیور ، حاصلی بویله چوراب سوکوکی کبی فصلدن فصله ، ایپدن ایپه فیرلایور . بوطرز تحریرك بكانه قدر مونس کلدیکنی تنزلاً یازدقلریمی اوقویانلر بیلیرلر . . بلکه بعض کتب جدیده‌ده بواصول موافق کورلمه‌سون . فقط غزته ستونلری کبی هروادی‌یه، هرمسلکه کشاده ، آماده زمینلرده بویله یازیلیر ، مناسب دوشر ، قارئینی اکلندیریر . ذاتاً شو مقاله‌ده بیله ابتدادن بری برمعتاد بویله یاپمش ، (آناطول فرانس) دن، (غره آر) دن یعنی موضوعلریمزدن (بر انژه) لره (استائل) لره صیچرامش ، بوزرومیه قدر کلمش ایکن بوسفر دها ایلری کیده‌جکم ، برقاچ سطر یوقاریده‌کی « ادبیهٔ ذاةالکمال » ترکیبنی طوتارق لسانمزه ، قواعد

لسانیه‌مزه آتلایه‌جغز . بوقاعده‌لری مدار بحث ایتمك بر نوع کستاخلق عد اولونماز . . باخصوص بوواديده‌که عمومیدر . یعنی برطریق عامدر ، قواعد کتابلریمزده بولونمادقدن ، بونلره مخالف اولمادقدن صوکره لسانمزه عائد هر درلو قاعده‌یی ایسته‌دیکمز کبی پیش تتبع وتنقیده آلا بیلیرز . یوق بوقاعده اوته‌دن بری موضوع ، کتبمزده مندرج ایسه اوزمان رعایته مجبورز . مثلا ترکیب اضافی ، ترکیب وصفی وسائره قواعدی کبی . . بری چیقسه‌ده بوموضوعاتی تحریفه قالقیشسه کستاخلق ایتمش اولور .

*
* *

(ادیبهٔ ذاة الکمال) ترکیبنده ایکی قاعده وارکه هیچ برکتابمزده مصرح دکل . . اولا برقادینه لسانمزده نه‌زمان ادیب ، نه‌زمان ادیبه دییه‌جکز ؟ دائما ادیبه دیه‌مه‌یز اووقت : بوقادین ادیبه‌در ذکیه‌در ، دیمکه مجبور اولورز . ترکجه قواعدینه ، شیوه‌سنه هیچ اهمیت ویرمه‌مك ، لسانمزی بر عربی بوزوندیسندن عبارت عد ایتمك ایسته‌ینلر بویله یاپارلر . مثلا بونلردن بری برکون قوجه راغب پاشایه برقادینی مدح ایدرکن : « افندم ، ادیبه‌در ، ذکیه‌در ، فاضله‌در ، شاطره‌در » دیه سویله‌نمکه

قویولمش ، پاشا ایسه بولایتناهی تأنیثلردن بیزار اولارق : « های هـای ، جواجه افندی ، هـای هـایه » جواب مسکتنی ویرمش . ترکیب ترکجه ، یعنی قاعدهٔ ترکیه اوزره اولورسـه مطـابقت آرانمایه جغی ایچون بوقادین ادیبه‌در دیمك لازم کلیر . بوصفتی اسم مقـامنده قوللانیرسه‌ق ، موصوفی آرادن قالدیریرسـه‌ق بر مؤنثدن بحث ایدرکن (بوادیبه ، ادیبه‌لر ، بوشاعره ، شاعره‌لر) دیمکه مجبورز . فقط بو قاعده پك چوق نقطه‌لرده مشکل التطبیق اولمقله برابر ادبامزجه مرعی طوتولمایور . ایشته معلمدن ، اك بیوك قاعده شـناسمزدن برمثال : « یدنجی عصر هجری رجالنده واکا بر اهل تصـوفدن بولنان حضرت شیخ عمر بن الفارض ام دنیانك بیوتدیکی اولادك اك عزیزلرندن ودریتیم ، بنی کریم افنـدمزی بر زمان امزیرمش اولان جناب حلیمه‌نك (منسوبه) اولدیغی بنی سـعد قبیله‌سی منسوبلرندندر . » نیچون (منسـوبه اولدیغی) دینیور ؟ اوحالده ادیبـه‌در ، فاضـله‌در ، هـای هایه‌در دیملی ؟ حال بوکه ناجی افندی بوکا قائل اولمـاز . حاصـلی نتیجه : « جناب حلیمه فلان قبیله‌یه منسوبدر » ، « جناب حلیمهٔ معصـومه » ، « بومعصـومه » دیملیدر . چونکه برنجیده ترکیب ترکجه‌در ، مطابقته لزوم یوقدر ، ایکنجیده ترکیب

ترکجه اولمامقله برابر طرفین عربیدر . یعنی مطابقت واجبدر ، اوچنجیده ایسه صفت اسم مقامنده قوللانیلور ، تأنیث علامتی قونابیلیر .

(ذات الکمال) جهتنه کلنجه : عربك (ذو) اداتی حقنده‌کی قاعدهٔ معروفه‌سنه بزده رعایت ایده‌جکمی‌یز ؟ یعنی مرفوع ، منصوب ومجرور کوزه‌ته‌رك (ذو ، ذا ، ذی) دیه‌جکمی‌یز ؟ خایر ، لسانمزده بوتصرف محالدر . بواوج وجهدن انجق (ذی) یی آلیر ، هرزمان قوللانیرز . ینه ناجیدن : « بصیرتمند اولان روح ، ذی بصر اولان جسددن هرحالده اشرف اولمغله » مثالنده اولدیغی کبی . فقط (ذو) نك برده مؤنثی ، (ذات) ی وار (ادیبهٔ ذی الکمال) دیرسه‌ك مطابقت واقع اولمایور . حال بوکه ترکیب قاعدهٔ ترکیه اوزره اولمامقله برابر طرفین عربی اولدیغی ایچون مطابقت مشروطدر . بناء علیه (ادیبهٔ ذات الکمال) دیملی‌یز . بویله اولماسه‌یدی (بوادیبه ذی کمالدر) یاخود (بودلبر ذی کمال) دیه بیلیردك ، بوقاعده‌لری برپارچه قاریشیق اسم فاعل بولانلرك حقی واردر . مع مافیه هرلسانك قواعدی مشکلدر . آلمانجه‌نك فرانسزجه‌نك صرفلری ، نحولری ایچون بیك درلو مشکلات چکیورز . اك غربی مکتبلریمزده (غرامر) ی

انجق اوچ درت سنه‌ده بتیره بیلیورزده قواعد عثمانیه‌یی ایکی اوچ آیده دور ایدییوریپورز . چونکه انجنده قاعده یوق‌که . . . قواعدیمز موجود ، فقط هنوز موضوع دکل شو عرض ایتدیکمز ایکی قاعده مغلق ، مبهم اولابیلیر . فقط مسئله ایجه معاینه ایدلسه عجبا شو اغلاق وابهامدن برحقیقت میدانه چیقاریله‌مزمی ؟ بزجه : های هایه ، بیك کره های هایه ! . .

*
* *

(غره آر) اولامرده (آناطول فرانس)ك صباوتی شرح وتصویر ایله‌یور . بوجهتی بوندن اولکی مقاله‌لریمزده کوستردك ، بوچوجق برکتاب اوقورکن کوچك برتصویر کورسه ، دقیق برکلمه‌یه ایلشسه بیك درلو خیالاته طالارمش . شوفقراتی دیکله‌یکز :

« برکون انجنده‌کی برتصویری دقتله تماشایه قویولدیغکز ایچون خواجه‌کز کتابکزیییرتمشدی . بوکا نه قدر قیزدیکز ، برکره‌ده ینه مکتبده اوکله یمکنده ایدیکز . موسم تشرین ثانی ، هوا فنا ، یمك ضعیف ، طعامخانه صوغوق ایدی . یمك یمیور ؛ ایجه سیلنمه‌مش طاباغکزه باقیور ، طورییوردیکز . اوزمان هنوز مکتبلرده برعادت مسعوده واردی . یمکده یوکسك سسله براثر ، برپارچه

قرائت اولونیوردی . برده طاباقلرك شاقردیسی آراسنده (قله ئوپاترا) نك آدینی ایشیدیکز . (پلوتارق) دن مأخوذ، مترجم برپارچه اوقوندیغنی اکلادیکز . « قرالیچه اوزمان (انطوان) ك حضورینه چیقیوردی . فقط برسنده ایدی‌که بوفصل حیاتده قادینلر شطارت فکریه‌یی، لطافت وجهیه‌یی مزج ایدرلر . حسن وجمال هردرلو تزییناتدن دها بلنددر ، دها قویدر . » اندن‌صوکره درلو درلو روائح طیبه‌نك ، نعم سائره‌نك توصیفی کلیوردی . . اوقت ، دیدیککز کبی ، برخیالات منعمه کوزلریکزی لبریز ایله دی . قان شـقاقلریکزده اوزون اوزادی یه ضربه ساز اولیوردی اویله ضربه‌لرکه شان وشرفك حسن و آنك تأثیریله متحوجدرلر ! براستغراق عمیقه دوشدیکز ... »

(آناطول فرانس) اوقودیغی کتابلردن بویله متأثر اولیوردی . صباوتی بوصورتله پرورده ایتدی . بوسایه‌ده بیوك برسرمایهٔ عرفانه مظهر اولدی . (غره آر) بو تربیه‌نك وجوده کتیردیکی فکری ممکن مرتبه ماهرانه شرح ایله‌دکدن صوکره شوحکمی ویرییور :

« بواحتساسات صمیمیه قوتیله‌درکه سزهم برشاعر، هم بر مورخ اولدیکز . آثاریکزده عیاناً کوریلیورکه شاعر مورخه مشعله ساز اولیور . مورخ شـاعری

طوتیور ، وقایه ایدییور . بتون یازدقلریکزده ، کوچك بیوك حکایه‌لرده ، انتقادات ادبیه‌ده ، فلسفه‌ده استعدا ـ دیکزك بو تجلیسی رونموندر . »

« وادیٔ تنقیده کچ کیردیکز . فقط حیاتکزك اك فعال سنه‌لرینی بوزمین اشغال ایله‌دی . فن مؤاخذه‌ده برایز ، براثر براقدیکز . اوتوز سنه اول (ویلمن) ایله (ده‌ساسی) آره‌سنده جریان ایدن بر مکالمه‌ده حاضردم: موضوع بحث منقد (سنت بوو) ایدی . (پازار ایرتسی مصاحبه‌لری) عالم ادبی اشغال ایله‌یوردی . ایکی مباحث ، بربرندن شدید اولدقلری ایچون بر درلو اولاشامیورلر ـ دی. بحث قیزیشیوردی . (ویلمن) منقد (سنت بوو) ه شو قصوری بولیور ایدی : « تنقیداتی یك داللی ، یك قانادلیدر . هرطرفه قوشار ، اوچار ، هیچ برشیئه ارتباط ایتمز ؛ اله آووجه کیرمز . بو آدم اصلا اونده بولونماز ، قطعیاً برنده اوطورماز. » (ساسی) ایسه : « فقط انتقاد ادبی ایشته بویله اولور . حقیقتده بو فن انسان ایچون نفسندن خارجه انعطاف ایده بیلمکدر . » جوابنی ویردی .

هیچ کیمسه خاطریمه کلمه‌یورکه بوقاعده‌یی سزدن ای آکلامش ، تطبیق ایتمش اولسون . سزه کوره بز

هر شیئی کندی نقطهٔ نظریمزدن کوریـورز . بر کتاب انجق بر مر آتدر که نقش مخصـوصمز اورایه منعطف اولور . بونکچوندرکه برکتابك نه‌قدر نسخه‌لری وارسه اوقدرده قارئینی واردر . هرکس ایسته‌دیکنی اوقودیغنده بولور . »

(آناطول فرانس) تیاترونی سـومه‌یور ، چونکه بوتماشای ذی حیات ایله خیالاتنه سد چکیلیور . بومحرر ایچون برکتابی اوقومق ، باخصوص اوقودقدن صوکره اکا دائر واسع بر تخیله طالمق لذائذ فکریه‌نك اك لطیفی عد اولونیور . سـنه‌لرجه بویله یاپمش ، حتی النه قلم بیله آلمامش . . حیاتنك اك مسود دمنی بواثنالرده بولیور . بوکا اولجـه عرض ایله‌دیکمز وجـه ایله صرف حسـن وجمالی رهبر اتخاذ ایدینمش برمسلك مستحسن‌ده یاردیم ایدنجه میدانه برمحرر ، براديب چیقیور .

فرانسـه‌ده اون یدنجی عصرك نخبـهٔ آمالی بدرقهٔ افکاری فضیلت . اون سکزنجی عصرککی عقل ایدی . عصریمزککی ایسـه ابتدادن حسـیات اولدی . بالاخره (بالزاق) لر ، (فلوبر) لر ، (تن) لر کبی حقیقیون بوتهاجمات حسیه‌نك نقائصنی کوره‌رك طبیعته دوندیلر ، طبیعیتی اورتایه قویدیلر . فقط بو اصـول ده نه‌قـدر

بوزولدی ، نەدرجـه افراطـه اوغرادی . اوقـدرکه وارلغندن چیقدی . بنابرین هرکس بو اضطرابی حس ایدرك تعدیلنه برچاره ، براملی ، بربدیعه آرامغه باشلادی. بونلردن بری ، بلکه برنجیسی (آناطـول فرانس) اولدیکه درد واقعه دوایی ذوق سلیم ایله فکر سالمده بولدی. انتقاداتندن برنده شویله سویله‌یوردی : « حکایهٔ طبیعیه علم اوزرینـه مؤسسدر ، دییـورلر . بویله ادعا ایدییورلر . حقیقتده ایسه علم صرف طوغریدن عبار - تدرکه بونقطه‌ده اکا مخالفدر . فن ایسـه کون دیمکدرکه انکله هیچ برمناسبتی حائز دکل . . بونوع حکایه نافله یره علمـدن فنه فندن علمه باش اوریـور ، طوریـور . هرایکیسنجه‌ده مدخولدر. چونکه نه‌مفیددر نه‌ده کوزل.. حیاتی ظلال نشاط آورایله املا ایتمه‌سـه‌یدی فن بودرجه مشاقه ، کلفته ، مزاحمه دکرمیدی ؟ »

(آناطول فرانس) ك بوهجومی نه لطیف ، نه‌ده نافع اثر میدانه قویامادقلری حالده « طبیعیوندنز ، طبیعی‌یز » دیـیه قولاقلری طولدیران بعض حکایه نویسان ایچوندر . عجبـا منقد ، (زولا) یی بونلردن عد ایدییـورمی ؟ پك چوق نقطه‌لرجه خیر ، فقط بعض جهتلرجـه‌ده اوت . . مع مافیه بلکه بو ایکنجی خصوصـده بر پارچـه افراطه

صاپیور یاخود که بعض افکار مقرره‌یه زیاده رعایت کوستریبور .

ایشته کچن هفته انجمن دانشه کیرن بو فرانسز ادبینك ماهیتنی المزدن کلدیکی مرتبه عرض ایله‌دك . . بو معروضاتدن بزمچون برفائده چیقارمق ممکن ایسه اوده شویله اولا بیلیر که شوذ کانك توسعنی دوشونیرز ، پیش امعانه آلیرز ، بوندن مقدار یمزه کوره مستفید اولورز . هر مسلکدن نقاط نفیسه‌یی آلملی . آری کبی هر کوزل چیچکه قونملی ، حسن وجمالدن باشقه رهبر آرامامل . بو اصولی موافق بولمایانلر بیله شو سائقه ایله فکراً محاکمه‌یه قویولورلر ، ینه قازانیرلر . موافق بولانلر ایسه مسئله‌یی دها زیاده تعمیق ایچون بو مؤلفی اوقوملی ، نجه اولا (حیات ادبیه) لرینی اوقوملی . بو کلیات درت جلدن عبارتدر که فرانسه‌ده بش آلتی سنه‌نك ماهیت فکریه‌سنی اك مشهور آثاردن استدلال ایله شرح ایلر . بونلری اوقودقدن صوکره‌ده برر دستور ایدینمکه چالشملی ، بویله یاپمغه ، بویله یازمغه ، باخصوص بویله دوشونمکه آلیشملی .

اقتصاد اقدام

١

کچن سنه پارسده خصوصی بر مکتب تأسیس اولوندی. آدینه «علوم اجتماعیه مکتبی» دینلدی. اجرت تدریسیه طلبهٔ علوم ایچون سنوی اون فرانقدن عبارت ایدی. بودرجه اوجوز معارفه کیم طالب اولماز؟ مخابر حقیرده بودارالعرفانك علم اقتصاد درسلرینی تعقیب ایتدمدی. معلمی اك واضح، اك صاحب وقوف اقتصادیوندن بری ایدی. بودرسلر بکا پك مفید کوروندی. مملکتمز ایچون ایشه یارار علومدن بریده علم اقتصاد در. عجبا شو بحثی بو صحیفه‌لرده آهسته آهسته یوروته‌مزمی یز؟ انسان برکره بو مسائل اقتصادیه‌یی ادراك ایدرسه غایت جاذبه‌دار بولیور. سوزلریمزده، موضوعمزده ممکن مرتبه وضوح کوزتمك ایچون الدن کلنی یاپارز. برماده ایچون بحق تفصیلاته وسعتمز یتمز، یریمز قالمازسه (علم ثروت ملل) ه مراجعت ایلرز. بو مجلهٔ جمیله‌لسانمزده

بو علم ایچون اول و آخردر . شوقدرکه بو (اقتصاد اقدام)
کبی مباحث ایله توسیع ، تفسیر اولونورسه بر درجه دها
کسب قیمت ایلر ، انتشار ایدر . مکتبلره منحصر قالماز .

*

* *

برنجی درس : علم اقتصاد وشئونات وقایع

١ اقتصادیونك سوء اشتهادی — کیمیا ، سیمیا — علم
اقتصاد وشئونات ووقایع — ٢ اقتصاد بر علمدر — ٣
(غورنه‌ی) دستوری نتیجهٔ تجربه‌در — ٤ اصول ، قاعده
— (باستیا) — ٥ (مالتوس) قانونی وشئونات ووقایع —
فرانسه‌ده وحکومات مجتمعه‌ده تزاید ثروت ونفوس — ٦ .
ارضك ایرادینه دائر (ریقاردو) قانونی — بو قانونك وقایع
ایله تکذیبی .

١ — اقتصادیونك سوء اشتهاری صوك درجه‌ده‌در .
بوکون هرهانکی بر مجلس عمومیده اولورسه اولسون
بونلردن بردلیل کتیرمك استخفافی موجبدر . فقط بو
اعتیاد قدیمدر . کچن عصرك اواخرنده بر طرفدن قوانین
وافکار اقتصادیه پی‌درپی موقع تطبیقه وضع اولونیوردی ،
دیکر جهتدن ینه اقتصادیون استهزایه آلنیوردی .
حقیقی ارباب اقتصاد ایچون بو تجاوزاتك اهمیتی یوقدر .
وقتیله کیمیا کرلرده سیمیا کرلره قارشی بویله اولمادیلرمی ؟
حالا بیله طلسم طاشی آرامغله اوغراشانلر علم کیمیایی .

حقیر کورمه‌یورلرمی ؟ مواد اجتماعیه‌ده دخی بویله طلسم تحری ایدنلر چوقدر . اقتصادیون بونلره دییورلر که : « اویله طلسم فلان بیلمه‌یز ، لحظه‌ده جهانی برسعادتکاهه دوندیره‌مه‌یز ، بوادعاده دکلز »

٢ — اقتصادیونه اسناد اولونان قصورلرك بری وقایعه ، شئوناته اهمیت ویرمه‌ملریدر . برطرفدن بواسناد عادی ورد زبان ایدیلیر ، دیکرجهتدن اقتصاد برعلم دکلدر ، دینیر . (بونامی پریس) (اوقسفورد) دارالفنوننده اقتصادی اللی‌سنه تدریس ایتدکدن‌صوکره خاتمهٔ حیاتنده بوتدریساتك اساساً اهمیتی اولمادیغنی بیان ایدییور . تحف محویتکه قوجه‌برعمرك بوش‌یره کچدیکنی ادعادن‌عبارتدر . نجه حقیقت بویله دکلدر . اقتصاد برعلمدر . چونکه (هوقسلی) لك دیدیکی کبی : « هرنوع معلومات حقیقیه علمدر . وهر ملاحظهٔ صحیحه ایسه ملاحظهٔ علمیه‌دندر . ملاحظه‌دن مقصودم تعقل ، محاکمه یعنی فرانسزجه (ره‌زونمان) در . »

٣ — حقوق مکتبنده تدریسات صره‌سنده بیان ایدلدی‌که علم اقتصاد وقایعه اهمیت ویرمه‌دی و (لسه‌فر ، لسه‌پاسه) دستوری یعنی سربستیٔ اعمال وسربستیٔ مبادلات قاعده‌لری بردستور هوائی ، عادی یعنی

(آمپیریق) در . بوصوك تعبیری لسانمزده شویله ایضاح ایده‌بیلیرز : مثلا باشکز آغریر . بابر طبیبه مراجعت ایدرسکز حریف سزی ایجه معاینه ایلر بو آغری نره‌دن کلیور : معده‌دن‌می ، دماغدن‌می فنه کوره آز چوق آراشدیریر ، سزه بردوا ویریر . یاخود بویله یاپماز . دردیکزی یا آننه کزه ، یاقادین ننه‌کزه آچارسکز . اوزواللی‌ده تالیموندن ، قهوه‌دن شکریانیغنه قدر باشکزه کلیشی کوزل برچوق علاجلر قویار . بوایکنجی تداوی (آمپیریق) درکه اکثریا فائده یرینه مضرت حاصل ایدر . پك چوق اطبا بویله‌درلر . بویله قوجه قاری واری اجرای طبابت ایدرلر . ایشته بعضلری‌ده (لسه‌فر ، لسه‌پاسه) قاعده‌سنی بونوع بر دستور عد ایله‌یورلر ، حال‌بوکه حقیقت برعکسدر . بوقاعده ، بودستور مجربدر ، محققدر .

بونك واضعی (غورنه‌ی) درکه بوکشفنی میدانه قویدیغی وقت فابریقه‌لر مفتشی ایدی . شو درت کلمه‌یی تلفظ ایتمشیدی ! « سربستیٔ اعمال ، سربستیٔ مبادلات » بوندن بسیط . فقط بوندن معنیدار بر دستور اولماز .

٤ — فی‌الحقیقه اقتصادیون بالآخره بوقاعده‌یی چوق توسیع ایتدیلر . (باستیا) — آهنك اقتصادنده بوکا

لزومندن زیاده وسعت ویردی . (باستیا) اثبات ایتمك ایستەدیکه بوجهان صفاده هرواقع هر ماوقع رعنا ، اعلادر ، هرطرفده ازلی بر آهنك اقتصاد واردر .

بوادعا (پول وویرژینی) مؤلفنك (آهنك طبیعت) نی وادیٔ اقتصاده تطبیقدن عبارت ایدی .

بو نقطهٔ نظر بکا خوش کلمز . حتی مسلمدرکه (باستیا) نك شو قاعدەلرنده اولجه فکرده تقرر ایتمش برفلسفه ، برظن قوقولری وار . حال بوکه بزمادیاتدن ، شؤناتدن ، حقائقدن آیرلمامليیز ، اویله تحسسات وتفکرات فلسفیەیه صاپمامليیز .

کذا ینه ایکی بیوك قانون علم اقتصادك اساسی عد اولوندی . حقیقتده ایسه بوقانونلر اقتصاد نقطهٔ نظرندن موثوق دکللردی ، ناقص ایدیلر .

ه — اولا (مالتوس) قانونی : شوجهت محققدرکه هرنەقدر (مالتوس) بوقانونی برچوق وقایعی تدقیق ایله میدانه قویمش ایسەده (مالتوس) قانونی وقوعات ایله مجروحدر ، منقوضدر .

(مالتوس) قانونی شوایکی نقطەده خلاصه اولونا بیلیر :

« برمملکتده اهالی ، نفوس حرب ، خستەلك کبی

برمانع ایله سکته‌یه اوغرامازسه هریکرمی بش سنه‌ده برتضاعف ایلر ودوردن دوره برتناسب هندسی ایله آرتار . »

مواد معیشت ، اسباب انفاقیه ایسه صنایعه الك مساعد احوالده بیله ایتسه اینجق برتناسب عادی ایله تزاید ایده بیلیر « مثلا ارضك حالاً نفوسی برملیاردن عبارت اولسون ، بنی بشر شونسبت ایله تضاعف ایلر : ١,٢,٤,٨,١٦,٣٢,٦٤,١٢٨,٢٥٦ حال بوكه موادمعیشت، مواد انفاقیه شویله بیور : ١,٢,٣,٤,٥,٦,٧,٨,٩ . بالاده عرض ایتدیكمز یكرمی بش سنه نسبتنه كوره ایكی عصر نهایتنده اهالینك مواد انفاقیه‌یه نسبتی (٢٥٦) نك (٩) ه واوچ عصر ختامنده ایسه (٤,٠٩٦) نك (١٣) ه نسبتی كبی اولور . ایكی بیك سنه صوكره بوفرق حسابه صیغماز . بردرجه‌یه كلیر . . . »

وقوعات ، شؤنات ، وقایع اثبات ایله‌دی‌كه (مالتوس) قانونی غیر صحیحدر . اوت ، اقوام وحشیه‌ده نفوس مواد انفاقیه‌یه نسبةً پك زیاده چوغالسه كركدر . بونكچون المزده حقیقی جداول یوق . نه‌قدر قوهٔ استحصالیه‌لری وار ، بیلمه‌یورز . انجق بو قوملر واسع اراضی‌یه مالكدرلر، نفوسه‌ده قلیلدرلر . بوجهتی بیلیورزكه بوده

قانون مسروده برنوع تضاد دیمکدر. چونکه (مالتوس) ه کوره اراضی وسعتی عائب ایتملی ، نفوس بالعکس چوغالملی ایدی . مدنیات حاضره مزده ایسه (مالتوس) قانونی وقایع ایله صورت قطعیه‌ده جرح اولوندی .

اسباب انفاقیه دیدیکمز بتون اسباب اشتزادن مرکبدر . مثلا سز دمیر حصوله کتیریبورسکز دکلمی ؟ اکر بودمیر ایله اکمك الده ایده بیلیرسه‌کز طبیعیدرکه بالذات اکمك استحصال ایدییورسکز ، دیمکدر . بونکته‌یه دقت بیوراسون . بنابرین اکر ثروت نفوسدن اهالیدن دها زیاده سرعتله ترقی ایدییورسه بوبر دلیلدرکه (مالتوس) قانونی موجود دکلدر . اویله‌یا ، ثروت اسباب انفاقیه‌نك هیئت عمومیه‌سندن ، یکوننندن عبارت اولیور . بویکون مقدار نفوسدن دها سرعتله مترقی ایسه اوجانم (مالتوس) قانونی نره‌ده قالیر ! اوقانونکه نظریاتجه حقیقةً دلفریب ! فقط وادیٔ اقتصادده بویله نظریه‌لرك حکمی یوق . ایش وقایعده‌در ، فعلیاتده‌در ، عملیاتده‌در . بوقانونك فعلاً ، مادةً عدم حقیقتنه مثال اولارق اله بالفرض حکومات مجتمعه‌یی آلکز . بو مملکتده تزاید نفوسه تولداتدن باشقه مهاجرت کبی برسبب ، سائق دها وارکه شو جهت بوقانونه یاردمجی اولمق لازم کلیر .

حکومات مجتمعه

سنه	نفوس	دولار حسابیله ثروت
١٨٥٠	٢٣,١٩١,٠٠٠	٧,١٣٥,٠٠٠,٠٠٠
١٨٨٠	٥٠,١٥٥,٠٠٠	٤٩,٦٤٢,٠٠٠,٠٠٠
١٨٩٠	٦٢,٦٢٢,٠٠٠	٦٥,٠٣٥,٠٠٠,٠٠٠

ایشته وقوعاتدن ، شؤناتدن ، حقائقدن اخراج اولونان شوجدولدن عیاناً مستبان اولیورکه ثروتك یعنی اسباب انفاقیه‌نك تزایدی اهالینککنه نسبةً التی دفعه دها زیاده‌در . بونسبت فرانسه‌یه تطبیق اولونورسه ینه عین نتیجه دها پارلاق صورتده حصوله کلیر . شمدی (مالتوس) قانونی ایله بو وقایعی ، بو حقائقی قارشی قارشی‌یه قوییکز . بو قانوندن اثر قالیرمی ؟ المانیادن ، انکلتره‌دن‌ده بودرجه واضح دلیللر ، مثاللر کثیره بیلیرز . دیمك ثروت نفوسدن دها زیاده سرعتله چوغالیور . استحصالاتك تناسب عادی ، اهالینك ایسه تناسب هندسی ایله آرتدیغی صحیح دکلدر . عصریمزده کیفیت برعکسدر (مالتوس) قانونی آلت اوست ایدییور . بوقانون بر جودت فکریه‌دن نشانه ویردیکی ایچون بکا ابتدادن بری خوش کلیوردی ، حالاده اویله کلیور . فقط حقائقه تطبیق ایدیلنجه نیچون بویله بوش چیقیور؟

بونك بعض اسبابی كتب اقتصادیه‌ده كوستریلیور . (مالتوس) تدقیقاتنده بعضا اصابت ایتمه‌یور . مثلا ترقیات زراعیه وصناعیه‌یی بحق نظر محاكمه‌دن كچیره‌میور . حال‌بوكه عصریمز ماكنه‌لریله ، بخارلریله ، شمندوفرلریله بو جهتجه خارقه‌لر كوستردی . بویولده دها زیاده ایضاحات آرایانلر (پول له رووابولیو) نك مجلهٔ كبیره‌سنه مراجعت ایتسونلر .

٦ — (ریقاردو) نك ایراد ارضه دائر قانونی وقایعه قارشی عین وضعیتده‌در ، یعنی غیر صحیحدر .

بوقانونده شویله‌در : (ریقاردو) اول امرده شو فرضیاتی میدانه قویيوركه ایلك آدم الك كوزل ارضی سچمش ، آلمشدر . مثلا فرض ایدككه برقطعه كشف ایدی ، یاخاق اولوندی . اورایه برنجی دفعه اولارق سز آیاق باصدیكز . بالطبع اوككزده‌كی اراضیدن الك كوزلنی سچر ، آلیرسكز . دیمك (ریقاردو) طوغری سویله‌یور . خایر . نظریاتجه ، فرضیاتجه بویله اولسه بیله فعلاً ، وقعهً بویله دكل . بز شمدی ایلك آدملر نه ایدیلر ، نه‌دن عبارت ایدیلر ، بالقیاس ، بیلیورز . حتی (ریقاردو) نك زماننده بیله سواح مشهوره‌دن (قوق) ، (بوغنویل) مدنیات ابتدائیه‌نك ماهیتنی كوسترمشلردی . بوسیاحلرك

تدقيقاتنه ، تجاربنه اهميت ويرمه‌يه‌رك ، (ريقاردو) عينيله (روسو) نك ظنی کبی بر آدم ابتدای امرده بر قطعه‌یه کیرمش ؟ انده الك کوزل اراضی‌يی انتخاب ایله‌مش فرض ایله‌یور ، اندن صوکره کلنلر ایسه ایکنجی نوع ارضلری ، اوچنجی درجه‌ده‌کیلر ایسه اوچنجی نوع یرلری وقس علیه‌البواقی انتخابه مضطر قالمشلر ، دیه فرضیاتی یوروتیور . بونکته‌ده ایراده دائر نظریاتی شواساس اوزرینه قورییور : برنجی کلنلر طرفندن اول امرده اشغال اولونان اراضینك مصارف زرعیه‌سیله ایکنجی ، اوچنجی ودردنجیلرك عين نوع مصرفلری آره‌سنده‌کی فرق ارضك ایرادینی تشکیل ایلر . ایلك دفعه اوله‌رق اشغال ایدیلن اراضینك ایرادیله بالاخره پی‌درپی اشغال ایدیلن ارضلرك ایرادی آراسنده‌کی اختلاف کیتدکجه بیوردیمکدر : یکی ، بویله اولسون ، نه اهمیتی وار ؟ دینه‌مز (ريقاردو) بوقانونی حسن نیته مبنی میدانه قویمش . فقط حق ملکیتی ، باخصوص اراضیده‌کی حق ملکیتی طانیمامق ایسته‌ینلر بوندن ، بو قاعده‌دن مقصد مضمرلری ایچون برسلاح ایدینیورلر . ایشته ارضده ، تارلاده برایراد وارکه نه سرمایه‌دن ، نه سعیدن ، نه‌ده هیچ بر امکدن ، حقدن متولد دکل . . شومهلك قانون

سیئه‌سیله کندیلکندن متحصلدر ، اوحالده زید ، یاعمرو نه صلاحیتله بویله برایراده مالکیت ادعاسنده بولونیورلر ؟ . آرتق بوندن آقین آقین مسالك ومنازعات اجتماعیه میدانه چیقیور .

فقط بوفرضیاتده ، بوقاعده‌ده بیوك بر نقصان ، بر قصور وار . ایلك اشغال ایدن ، ایلك اشغال ایدنلر دییور ، طوریبورر . اکر وقوعات بووجه ایله کذران ایتدی ایسه برنجی متصرفك احفادی شمدی کوزه چارپملیدر . چونکه نفوس بر نسبت کلیه ایله تضاعف ایله‌دی ، (ریقاردو) نظریاتی صحیح اولدیغی حالده کیتدکجه الك آز محصول ویرن یرلر بیله اشغال ایدلدی ، اوحالده برنجی ارضك ایرادی حسابه صیغماز بر صورتده چوغالدی دیمکدر . بونك متصرف مسعودینی برطرفده بولملی یزکه ایراد معظمیله ، بویله خارق‌العاده بر ارضیله بزی حیران ایتملی . . .

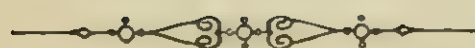
حال بوکه حقیقتده بو درلو ایراد ویریر هیچ بر ارض یوق ، کیمسه بو اقلیمی کشف ایده‌مز ، چونکه اساساً مفقوددر . بونظریه ، بوقاعده حقائق الوقایع ایله مقایسه اولونورسه شونتیجه الده ایدیلیرکه بوفرضیاتی اورتایه قویان خارق‌العاده برذکادر ، محاکمات فکریه‌یه

غايت ميالدر ، مستعددر . فقط ماديانه : شئونه ، تدقيقات فعليه‌يه درجهٔ كفايه‌ده اهميت ويرمه‌يور .

بالعكس ، خاصةً حكومات مجتمعه‌ده (قاره‌ى) طرفندن بوخصوصه دائر يوروديلن تدقيقات (ريقار-دو) نك نظرياتنى نقض ايله‌يور . مستملكات اتخاذ ايديلن بتون ممالكده اصلا ابتداى امرده اك محصولدار اراضى اشغال اولونمادى . زيرا اراضئ منبته‌نك قوهٔ انباتيه‌سندن وهلهٔ اولاده انسان استفاده ايده‌مز . بويله يرلرده خدايى نابت اورمانلر ، اوتلر واردركه اولا اورتادن قالديرلمليدر ، اك محصولدار ارضلر (آلوديون) ارضلر-يدركه ايصتمه ، حما ايله مالا مالدر . انكللرله طولودر . حيوانات وحشيه‌يه ، زواحفه ، سائر موانعه مقردر . انسان ايلك نظرده بونلردن مباعدت ايدر .

حكومات مجتمعه‌ده ، هندستانده حاصلى مستملكات اتخاذ ايديلن هرطرفده كورلدى‌كه ايلك كلنلر تپه‌لرى ، اك آز منبت يرلرى اشغال ايله‌يورلر ، چونكه بورالرى چابوق اكمك ، بيچمك ممكندر . انسان بويرلرده اك آز اقدام ايله ، اك آز جهد ايله ياشار ، محصول وجوده كتيرير . زنكين ، اك محصولدار اراضى ايسه بالآخره

یعنی وسـائط قویهٔ اعمالیـه ، آلات ، ادوات ، سرمایه‌لر الده ایدلدکدن ، عملیـات لازمهٔ تطهیریه ویا تخریبه ایفا قیلنه‌رق بویرلر قابل اسـتفاده برحاله قوندقدن صـوکره اشغال اولوندی .

هفته مکتوبلری

تجدد سال ، بر تفلسف . — ییل باشی هدیه‌لری ، اویونجاقلر ، چیچکلر ، غراملر . — سال جدید مطبوعاتی ، ادبیات ، حکایه ، تاریخ ، سیاسیات نقطهٔ نظرندن سنهٔ سابقه ...

بو کون ، بو هفته پارس عالمنه بر کوز کزدیرسه‌ك فنا اولماز . . بر سنهٔ جدیده‌یه کیردك . . بر ثانیه‌ده ، بر لحظه‌ده ، آن واحدده حیاتك بیوك بر کچیدندن دها کچدك .. اوت ، بر سنه عمر بشرده بر فصل عظیمدر . بر سنه‌ده نه‌لر اولماز ، نه‌لر اولماز .. طالع جبهه‌دن جبهه‌یه دونر ، درلو درلو چین جبین کوستریر .. اوح ، بعضاً کولر ، کولومسر .. فقط پك آز ، آزدن آز .. حاصلی بعضیلری ایچون برسنه برعصر یرینه کچر ، بعض بیچاره‌لرده بر کون کبی کلیر ، ایشته بر فلسفه‌که حالا حل اولونمادی . . زمان آهسته آهسته مرور ایدرسه‌می کوزلدر ، خوشدر ، یوقسه بردن بره حیزله ، سرعتله کچیویریرسه‌می لطیفدر ؟ .. بنجه هرایکی صورت احواله ،

استعداده تابعدر . سرعت لطيفدر ، فقط آراده فورطنه اولماملى . . آهسته يورومك خوشدر ، لكن بطائت منزله‌سنه دوشمه‌ملى .. زماندن ، ثقلت زماندن تداوى ايچون انسانه الك برنجى علاج سعى‌در . سعى اونسيم نوينه بكزه‌يوركه مرور ايامى باشدن اشاغى اورتيور ، پنبه ، نارين ، شوخ بر تول كبى اورتيور ، عادتا بر كلين كبى تلله‌يور ، پوللايور ، بزه خوش ، مطرا ، دلارا قيليور. (تولستوئى) ، بولجهٔ غرابت ذكا ، بومحيط عجيب افكار نه‌ديرسه ديسون ، سعى اخلاقه مضر كورسون ، « برساعى‌يه باقيكز ، العياذبالله ، او غرور نه‌در؟ اوعظمت نه‌در ؟ سعييله جهانى تذليل ايتمك ايستر ، برفقيره ، بر سفيله خوار بر نظر تحقير عطف ايدر . او يله كه نكاه خشينله : « بنى كورسه‌ك آ ، بكا باقسه‌ك آ .. به‌حريف ، بنم كبى چاليش ، چاليش‌ده فقروسفالتدن قورتولسه‌ك آ.. آه بن ، بن ! . » معناسنى اطرافه صاچار . » ديه بر قورقونج آواز ايله باغيرسون ، حاصلى نه‌ياپارسه ياپسون.. بز بونوع فلاسفه‌يى هنوز آكلايامايز ، هنوز لطافت سعيدن آيرلمايز .. بوفطرت بزده ارثيدر ، جبليدر . بشريت بوخصلت ايله توأمدر . نه حاجت ! نفسكزه مراجعت ايديكز . . موازنهٔ عقليه‌كزى ، املكزى ،

عرفانکزی الدن قاچیرمادیکزسه کیجه‌لری یاباغه کیررکن مطلق بیلیر بیلمز ، مختصر ، مفصل (فرانقان) کبی برمعاینهٔ وجدانیه‌ده بولونورسکز ، بولونورسکزده نتیجه‌ده‌یا « اوح ! .. بوکونده سراپا مساعی ایله کچدی ، چالیشدق . ساعتلرجه طورمادق ، چالیشدق .. حیات حقیقةً فنادکل » دیرسکز دیمه‌سه‌کز بیله‌دیرکبی اولورسکز ، اوحسله ، اوشطارتله یاتار ، اویله‌جه وارلغك الك قوف ، الك قابا ، لکن الك آسوده ، بلکه‌ده الك مزین بردمنه ، دم اذعانفریب نومه کیررسکز ، یاخود : « اوت ! بوکونده بوش بوشنه کچدی . هیچ برایش کورمه‌دك نه‌در بوحال ، بوحالکه حیاتی سراپا اضطراب ایله طولدیرییور » دییه برفلسفهٔ مضطربانه‌یه قویولورسکز .. دردیکزك کویاسببنی بولامازسکز ، بیله‌مزسکز قولاغکزه غیبدن : « بدبخت ! نه ایچون چالیشمادك ، نیچون لذائذ سعی ایله شیریمذاق اولمادك ، بوکالالك ، بوملالك ایشته آنك ایچوندر » کبی برسس یا صدا کایر اما دیکله‌مزسکز ، دیکله‌سه‌کزده اکلامازسکز . چونکه اضطرابکز سزی اوحاله قویارکه شاعرك « اوماهیلر که دریا ایچره‌در دریایی بیلمزلر » وصف حزیننه تماميله موصوف اولورسکز .. سعی بیوکدر ، « لیس للانسان ... » تجیلی قدر بیوکدر .

بشریتك اك صاف ، اك علوی برمزیتیدر . شـو حقائق مبتذل اما طوغر یدر . بعضـاً بو یله برمعـاینهٔ وجدانیه برسنه‌دن او برسنه‌یه کچرکن‌ده اولیور، اوزمان دهادرین، دها سوزشناك اولیور . حاصلی برسنه سعیدن ، لطائف سعیدن، انم سعیدن محرومیتله کچدیسه بوخسار دهازیاده، اوچ یوز آلتمش آتی کره دهـا زیاده حزن ایله کوزه چارپار. پارسك بیوك جاده‌لرنده قوص قوجامان برساعت وارکه سنه‌نك تبدلنی‌ده کوستریبور . طقسان آلتیدن طقسان یدی‌یه کچیور . دیکرسنه باشلارکن کیجه یاریسی تصادفاً بو سـاعتك اوکنده بولوندم ، اوزمان ، ایشـته اوزمان برآن غیر منقسمده بتون شو ملاحظات، بومعاینه وارحزنیله ذهنمدن برسرعت برقانه ایله کچدی . . سنه بوساعی ، یوق بوسعیپرست حقیر ایچون رعنا اولمادی . اوقدر حسن نیتمه، احترازیمه، احتیاطمه رغماً کونلریمك، هفته‌لریمك حتی آیلریمك چوغی زهراب هوائیـات ایله تلخ اولدی .

*
* *

کچن هفته بیـل باشی اولدیغی پارسـده نه قدر بللی ایدی ! سـوقاقلرده برهای وهودر کیدییـور . مارین وعابرینك چهره‌لرنده برسـکونت ، فقط اکثریا قولتوـ قلرنده کوچك ، بیوك برپاکت واردی . هدیه‌لر ، فوج

فوج هدیه‌لر . . چوجقلر ایچون ، بیوکلر ایچون ، خانملر ایچون هدیه‌لر . بیوك مغازه‌لر ، بوغرا ئخانه‌لر ، بومحشرلر بو یولده امتعه ایله طولدی . اویونجاقلر ، تومن تومن ، آقین آقین اویونجاقلر . بوواديده چشید چشید اختراعات ، ایشته بر شمندوفر ، بر لوقوموتیف که یولی بخاری ، هرشیئی وار . . اعلا یوریيور ، کوزل بر اویونجاق . فقط او نه در ؟ یاری یولده عینیله بر قضایه اوغرامش کبی دوریلیور . واغونلرك بر ایکیسی پارچه لانیيور . اویونجاق اساساً بو صورتله ترتیب اولنمش . . مقصد چوجغه شمندوفرده قضانه صورتله اولیور ؟ ناصل اولیور ؟ کوسترمکدر . ذاتاً قیریق دوکوك بالسهوله طوپلانیيور . اویونجاق اسکی حالنی ینه بولیور . بونلر چوجقلر ایچون بیوکلر ، خانملر ایچون چیچك : منکشه ، کل ، زنباق . کانون ثانیده چیچك ، زنباق ، کل ، منکشه ، لطیف دکلمی ؟ . باخصوص بونلرك یوزده التمشی عشق ایله ، غرام ایله مطرا اولورسه . . پارس صنایعك الك روحپرور ، الك مزین ، بونکله برابر متین برکوشه‌سنی عرض ایدن خارق‌العاده ، حیرت آرا دمتلر ، سپتلر ، دمت دمت ، سپت سپت ، چیچکلر برطرفه طورسون ، چونکه بونلرده اولطافت ، اوروائح ایله برابر برده کای

برثروت ، برغنا قوقولری وارکه مشام صفوت وسادکی‌یه
یك خـوش کلمز . لکن بری طرفـده بر کنج ، هنوز
یکرمیسنی بیتیرمش بر کنج . . سیاجه صولوق ، بکنزجه
اوچوق اولدیغی ایچـون بر پارچـه‌ده خزان یاپراغنی
آندیران ، اویله طوران ، اویله تتره‌ین ، برده ، شتایه ،
حاصلی مزاحم زمانه ، زمان بی‌امانه ، آتی دینیلان مجهوله ،
معمایه قارشی تتره‌ین برکنج الندە اوفاق بر اکلیل . . .
کلدن ، منکشه‌دن ، یاسمندن براکلیل . . اکلیل شکلنده
بردمت ، یاخود دمت شکلنده براکلیل کیدییور ، هرحاله
رغماً کیدییور ، یورییور . معشوقه‌سنی ، حزنیله ، قلبیله ،
آمالیله تماماً همحال معشوقه‌سنی بولیور ، تقدمه‌سنی عرض
ایدییور . . لسان حالیله‌ده شوقیریق دوکوك سـوزلری
صاچیور : « روحم ، عمرم ، املم ، بوهدیهٔ ناچیزی قبول
ایت ، قبول ایت‌که جهانك اك بلند ذوقنی ، الذ اذواقنی
صیرما صـاچلریکه ابتلاده ، الا کوزلریکه پرسـتشده ،
محبتکه ، غرامکه وقف حیاتده بولمش بربیچاره‌دندر . . .
بز فقیرز ، هرایکیمزده باشقه باشقه صورتله پریشـانز . .
فقط نه‌مزه کرك ! بوکون بربریمزی سوییور ، هردرلو
آلاممزی سودامزله تعدیل ایدییورز نحیفز ، ضعیفز . .
اوقدرکه ، آه بوضعف ، بونحافت آرامزه برکون بلکه

ابدی برسد چکر . . لکن شودم سعادتده بویله سیاه دوشونجه‌لره نه‌لزوم وار . . . اوح ، اوح . . دوشونجه آرایورسه‌ق ایشته چیچکلر ، کللر ، منکشه‌لر . . مع مافیه شکوفهٔ جمالك قارشمده پارلار ، طوریرکن بونلره عطف لحاظهٔ تفکره زمان یوق . . مکرکه بولطافتلر هپ سندن نشان اولسون : ای نوردیدم ، ای ملك . . . کوردم بوکون برخوش چیچك . . . طوردم ، دیدم ویرسه کرك . . . چیچك سندن نشان . . . نه‌سویله‌یورم ؟ ناصل سویله‌نیورم ؟ بیلمه‌یورم ، هیچ بیلمه‌یورم . . . بربیلدیکم وارسه اوده سنی سودیکمدر . بهارلردن ، بدیعه‌لردن ، چیچکلردن زیاده سودیکمدر ، عمرم ، املم ، روحم کبی سودیکمدر . . . دکلمی ؟ . . »

بوحسبحال‌مونسدن، بوسوزش لطیفدن‌صوکره ایکی سودازده تعطیلدن استفاده ایله قول قوله ، سینه سینه‌یه، قلب قلبه مشجره‌لری ، مسیره‌لری ، اك آسوده ، اك هجری یرلری طولاشیرلر . . ایشته پارسك سوقاقلرینی باشدن باشه اشغال ایدن ، طولدیران بتون شوبیل باشی هدیه‌لری ، چیچکلری ایچندن بنی اك زیاده دوشوندیرن شوکنج سودازه‌نك دمتی ، بونظر پیرا ، بووجدانسوز ، بومعنیدار دمتی اولدی .

*
* *

سنه باشی مطبوعاتده فیض تجدد ویردی . غزته‌لرده شـایان دقت مقـاله‌لر اوقوندی ، بونلردن (غولووا) تحف بر اصول بولدی . مشاهیردن هر برینه مسلکلرینه کوره سـنهٔ ماضیه‌یه دائر سـوأللر صـوردی . مثلا (زولا) یه : « ادبیات نقطهٔ نظرندن سال سابقی ناصل کوردیکز ! » دیدی . (روغون ماقار) مؤلفی بو آغیر سوألی خفیف برجواب ایله کچشدیرییور . برسنه ظرفنده انتشار ایدن آثاری اوقومق محالدر . فقط هیئت عمو- میه‌سـیله سـنه ادباً فنا کچمه‌مش اولسـه کرك . . اویله آکلاشـیلیور . برطرفـدن (روما) نشر اولوندی‌که هرنه دینیرسـه دینسـون بلندانه ، مدققانه ، فاضـلانه ، متبحرانه براثردر ، بر حکایه‌در . بودور بالخاصـه حکایه جهتیله پارلاقدر . (قومه‌دی فرانسه‌ز) مدیری (ژول قلارتی) ده ینـه بومـدت ظرفنـده ، ینـه بوزمینده (پریشانتو) دییه بر اثر نشر ایله‌دی‌که تیاترو عالمنی تیاترو اویونجیلرینی بزه بالجمله حقـاً ثقیله کوسترییور . شـاعر (قوپه) — مجرم — حکایه‌سیله شعردن فلسفه‌یه ، فلسفهٔ اجتماعیه‌یه صیچرادی ، فرانسه‌یی اك چوق دوشوندیرن برمسئله‌یی تتبعدن کچیردی . پارسده کومه کومه چوجقلر وارکه اون بش ، اون التی یاشنده زندانلری بویلایورلر .

يكرمى يه وارمادن مدهش برحيدود اوليورلر . كچن كون محكمه لردن برى بونلردن يكرميسنى بردن محكوم ايديپوردى . (قوپه) شو فلاكتك برقسم كلىٔ مسئوليتنى حكامه عطف ايتمك ايستهيور . اولاد غير مشروعهنك تكثرينىده بوخصوصده بر سائق اولارق كوستريور . ينه بوزمانك محصوللرندن (پول پورژه) نك (بر سركذشت فجيع) ى واركه بو هفته تياترويه تحويل اولوندى . (ژيمناز) ده اوينانيور . بوحكايهدن كچن ياز برمكتوبمده اوزون اوزادىيه بحث ايتدمدى . ايكى آرقاداش ، ايكى جاندن ، جكردن آرقاداش آراسندهكى اخوت حقيقيه ايله رقابت عاشقانهنك مجادلهسنى كورمك ، باخصوص بويله دقيق ، موشكافه ، خوش برقلمله مصور كورمك ايستهينلر بو اثرى اوقومليدر . غريبدر ، بوكوزل حكايه تياترويه تحويل اولونجه بودرجه احتشامه ، تزييناته رغماً مظهر اعتبار اولمادى . بوخصوصى تياترويه دائر بر (نقش برآب) ده شرح ايلرز .

ينه بوسنهنك حكايهلرندن (بستان مخفى) وار . (مارسل پرهوو) نك بواثرندن كچنلرده بر نبذه دم اوردمدى . بستان مخفى برقادينك سرائر وجدانى ديمك اوليور . نهقدر عفيف اولورسه اولسون زوجهنك

نه‌لری ، نه اسراری واردرکه قوجه‌سندن کیزلیدر ، ناچار کیزلیدر . فرانسه مورخلری ایچنده اك چوق قدرت تاریخیه دکل ، فقط اك زیاده مزیت قلبیه کوسترن (میشله) « عشق » عنوانلی کتابده دییورکه : برقادین ، برزوجه بعضاً وجدانی ، املی خلافنده ناچار برعشقه مبتلا اولور ، برارككی سورسه ، سومك فلاکتنه دوشرسه بوآفتدن قورتولمق ایچون قوجه‌سنك قوجاغنه آتلملی ، آغلایه آغلایه اعتراف حسیات ایله‌ملی .

(مارسل پره‌وو) ایسه (بستان مخفی) ده برقادینه باشقه درلو احتساسات ویرییور ، بتون بوکوشه‌لری اسراره غرق ایلیور : « بونلر قابل دکل افشا اولونماز ، هله برقوجه‌یه هیچ افشا اولونماز » دییور . حاصلی بو حکایه نویس نسوانی بر جهتدن غایت معصوم ، اودرجه‌ده‌که برخطا ایشله‌سه بیله غیر مسئول کوسترییور ، قباحتی فطرته ، جمعیته عطف ایله‌یور . دیکر طرفدن اخلاقاً لطافت ، نحافت ، ضعف ایچنده عرض ایله‌یور : « ایلك اسن صر صر اغفال وافساده همان قاپیلیرلر ، هرنه اولورسه اولسون قاپلمغه مهیا درلر . » دیمك ایسته‌یور... ارککلر ایچون خوش برفلسفه اما قادینلردن

برچوغنك ، بالخاصه رجاله هرخصوصجه طاش چيقارمق ايسته‌ينلرك بلكه اعتراضنه اوغرار . . .

حكايه ، ادبيات جهتى بويله . . تاريخ نقطهٔ نظرندن ايسه اخيراً انجمن دانشه اعضا انتخاب اولونان (آلبر واندال) اوفاق برمطالعه يوروتيور : سنهٔ تاريخيه‌نك اك كوزل محصولى (هانوتو) نك (قاردينال‌ده رشليو) اثريدركه تدقيقات وانتقادات حقيقيه‌يه مستندر . مورخلر زمانمزده بوجهته پك اهميت ويرديلر : هيچ عصريمزك تاريخنى يازمق ايسته‌ين يوق . هپ عصر سابقه ، اعصار قديمه‌يه ميل ايديليور چونكه بوعصرك وقائعنه متعلق منابعى ، مأخذلرى تدقيق ، معاينه ايتمك مشكل اندر مشكلدر . بونلرك حد وحسابى يوقدر . بومشكلاتك آلتندن قولاى قولاى قالقمق ممكن اولماديغى ايچون مورخلر ، بيوك مورخلر بو عصرك تاريخنه دائر قلم يوروتمه‌يورلر .

سنهٔ سياسيه‌يى ايسه (دوق ده برولى) محاكمه ايله‌يور . طبيعى بوفصلده فرانسه ايچون وقعهٔ اساسيه چارك پارسه زيارتى ، روسيه وفرانسه اتفاقى اوليور . (دوق ده برولى) داخلاً فكر سياسيسى مستملكاته پك داغلمامق ، (ماداغاسقار) ايله ، (تونكن) ايله امثالى ايله اوغراشمق ،

قوای عسکریه‌یی اوروپاده، مرکزدن آییرمامق، داغیتمامق، حاصلی (آلساس لورن) ی دوشونمکدر . ایشته سنه باشنی، شوفاتحهٔ، سال جدیدی پارس بویله کچیردی . کچن هفته پارس عالمی بویله ایدی .

مطنطن برجنازه آلایی ، کوچك (پیرو) ، برقومك اخلاقنه ادبیاتك تأثری ، (هوغو) لر ، (میشله‌لر) ، پارس حلقی ، تخریبات کئول ، برخاطرهٔ ادبیه ،

بوهفته پارسده مطنطن برجنازه آلایی اولدی . تابوت چیچکلر ، دمتلر ایچنده ایدی . ارکك ، قادین ، کبار ، فقیر برجم غفیر طرفندن تعقیب اولونیوردی . هرکسه ، هرطرفه بوآلای ایچون دعوتنامه‌لر کیتدی . هرجهتدن ، مبعوثلر ، مرخصلر کلدی . بتون بوآلای ، بودبدبه مینی مینی بر چوجق ، فقیر ، بیکس ، بدبخت برچوجق ، پارسلیلرك دیدیکی کبی ، کوچك (پییر) ایچوندی .

(پییر) بر بویاجینك اوغلی ایدی . حریف بوایکی بچق یاشنده‌کی معصومی کونلرجه اشکنجه‌یه صوقدقدن صوکره بر کیجه (وانو) سوقاغنده بر قالدیرمك اوستنه پاره‌لر ، بره‌لر ایچنده براقیویردی . چوجق صباحی بولمادی ، اولدی ، ضابطه‌جه تحقیقاتدی صوکره حقیقت حال میدانه چیقارق جریده‌لرله اشاعه اولونجه هرقلبدن

بر ندای مرحمت ، بو خائن پدره قارشی هر آغزدن بر لعنتدر قوپدی . بویله برمجرمه کورك ، اعـدام جزالرای خفیف کوریلیوردی ، آغیر آغیر بند قانونی آرانیوردی . بوجهت محکمه‌جه تعقیب اولونا طورسون ، بری طرفده (پییر) ك ، بوکوچیجـك میتك اطرافنه بیـوك بیـوك حاکملردن ، افنـدیلردن مرکب هیئتـلر طوپلاندیلر . بومغـدور ، بومعصـوم ایچون یاپاجقلرینی بیـلمه‌دیلر . هیهات، اومینی مینی وجود جریحه‌داری موت قوروتمش، دوداقلرینی صولدیرمش ، ایش ایشدن کچمشدی . انجق متوفانك روحنی ، روحنی شـاد ایتمك ایچون شرقیلر ، الهیلر تنـظیم ایتـدیلر ، فلاکتنی ، چکدکارینی اوزون اوزادی‌یه شرح ایله‌دیلر ، اولاد محبتنی کوکاره اعلا ایله ایله برابر بو مهلك بابایی یرك دیبنـه باطیردیلر ، نهـایت مظلومه شومطنطن جنازه آلاینی حاضرلادیلر .

بر آیدن بری پارسده نشر اولنان جرائد ، رسائل موقوته‌یه عطف نظر بیورلسـون ، هپ چوجقـلره ، چوجقلرك تبجلنه ، تکریمنه ، محبت پدرانه‌نك قدسیتنه دائر بنـدلر ، مقـاله‌لر کوریلیر . (پییر) ك پدری کبی خونه بر استثنا عد ایدیلیر . ففط نجه حقیقیت بویله دکل . .

اوت ، علم ایله ، کالات ایله تربیـهٔ افکار ایدنلر ،

بوبولده آز ، چوق بر غدای معنوی ایله تهذیب اخلاق ایله‌ینلر شو وقعهٔ فجیعه‌دن صوك درجه متأثر اولدیلر . فرانسه خلقنده حسیات ایچون، تحسسات ایچون براستعداد وفیر وارکه بویله فرصتلر ، محرکلر ، ساحهٔ تجلیلر بولونجه بر آلو کبی قاباریبویرییور .

کاه (دهبا) غزه‌ته‌سنده ، اکثریا (رهووده دوموند)ده مقاله‌لر ، انتقادلر نشر ایدن کنج، کزیده برمنقد، (رهنه. دومیق) کچن سنه برمباحثه‌ده محررین طبیعیونی شدتله مؤاخذه ایدرکن برقومك اخلاقنه ادبیاتك صور تأثیرندن بحث ایله‌یور ، « بوتأثیرات انجق یکرمی ، اوتوز سنه‌ده یوز کوستریر . بوکون جمعیتمزده (ویقتور هوغو) نك ، (میشله) نك ، (بالزاق) ك تأثیرلرینی دقتله آراسه‌ق زمان زمان بولورز ، (غونقورلر) ك نفوذینی‌ده عصر آتینك ایلك ربعندن صوکره مشاهده ایدرز » دییوردی .

بوسوز صرف حقیقت ایمش ، ایشته شمدی پارسك برصنف خلقنده مشاهده ایلدیکمز شو اولاد محبتی ، شو صوك درجه ، مرحمت حسی ، بوتحسسات مفرطانه ، بوکوز یاشلری هپ (ویقتور هوغو) نك ، هپ (میشله) نك القا آتیدر . عصرك بواك بیوك شاعری دکلیدرکه « وقتاکه چوجق کورونور . . . » کبی باشدن

باشه رفق واطافتله مالی بر چوق بدایع شعریه‌دن ماعدا تا (سفیللردن) اك اوفاق بر پارچه‌یه ، (کوچك پول) حکایه‌سنه قدر ، اولاد ، عمومیتله چوجق محبتنی بر مرتبهٔ گزیده‌یه اعلا ایله‌دی . (کوچـك پول) طبقی بو کون حقیقتنی کوردیکمز بو (کوچك پییر) کبی بر سرگذشت حزینه‌در . ینه (ویقتور هوغو) درکه شفقته ، مرحمته ، بشریتك بو احتسـاس لطیفنه رنك رنك اشـعار و آثار علویه‌سیله باشقه بر تجلی ویردی . بوکون ، هیچ شبهه یوق ، برچوق خلقده بو درلو حسـیاتی اویاندیران بو اثرلردر . مثلا هانکی قلب صـاحبی زنکین واردکه — شفقت — منظومه‌سنی اوقودقدن صـوکره النی جبنه صوقماسون ، معاونتنه شتاب ایچون فقرا آراماسون .

عصریمزده سـفیله‌لر ایچون بیـوك بر حس ترحم اویاندی . تا (لادام اوقاملیا) لردن (نانا) لره ، (آننا - قاره‌نین) لره وارنجه‌یه قدر شوبدبختلره هرکس آجیمغه باشلادی . ایشته بو احتساسك‌ده مبدعی ینه (سفیللر) ده‌کی (فانتین) کبی تصاویری ایله (هوغو) اولدی ، بو فکر مشفق (بر سـفیله‌نك حسبحالی) ایله ادبیـاتمزه قدر یاییلدی .

(هوغو) بویله ، فقط (میشله) ، بو مورخ لطیف

بواحتساسات مشفقانه يى باشقه واديدن دها زياده اعلا ايله‌دى . (ميشله) قدر خلقت لطيفه اصحابى مؤلف ، محرر آزدر . يازدقلرينى اوقودقجه بو آدمك طبيعتى بكا صرف رفق وملايمتله ، رحم وشفقتله مال كورونيور . اوقدركه بوذات كين وغضب نه‌در ، بيلمه‌يور . ابناى نوعى ايچون بى انتها برميل ، برمحبت بسله‌يور ، تاريخنى اوقوديكزسه البته كورديكز ، هرفرقه ، هر ملت ، هر قوم ايچون فكر خير خواهى كوستربيور ، فقط ملتنى ، مليتنى جانى كبى سوييور . ذاتاً بومحبتده برنوع نجابت حسيه‌دن متولددر . (ميشله) بالخاصه معصومين خلائقه ، ضعفايه علاقه‌دار اولور . (چوجق) عنوانيله يازديغى كبى كتابده لطائف صبابى هردرلو مزياسيله شرح ايله‌يور ، جهانك الك بيوك اقبالى ، نشاطى صباوتده ، بوسعادتده اولديغنى دلائل واضحه ولطيفه ايله اورتايه قوييور . بوندن صوكره (عشق) نامنده‌كى اثرنده قادينلرى مدافعه ايدييور ، كورييورليا ، هپ آثار مرحمت ، هپ آثار شفقت . . . عشق ، صباوت ، سعادت . . . فقط (ميشله) بوقدرله قالمايور ، محبتنى حيوانلره ، بالخاصه حيوانلرك الك ضعيفلرينه قدر تشميل ايله‌يور . (بوجك) ديبه بركتات يازييور . بونده زواحفه ميلندن ، ترحمندن دم اورييور .

برزاحفه‌یی ضعیف ، نحیف ، هرطرفدن مردود ، هر جهتجه منفور ، بونکچون پك شایان مرحمت ، پك سویملی بولیور ، (چوجق ، عشق ، بوجك) هر بری اوچر یوز ، دردر یوز ، صحیفه‌دن مشکل برر اثر نفیس درکه سوه سوه اوقونورلر . هله اسلوب کزین‌که صوك تألیفده موضوعك محقریتنه رغماً تعالی ایله‌دکجه ایله‌یور . (میشله) بیوك برمورخ ، برفیلسوف ، بلکه‌ده برشاعر اولمقله برابر اسلوب نقطهٔ نظرندن ده بوعصرك الك ممتازلرندن بریدر .

(غونقور) لرك (روزنامه) سنده (میشله) یه کوچك بر زیارتلرینك تصویر حقیقیسی وارکه مورخی داخلاً ماهیتیله ، هویتیله کوستریبور : عین علم وتواضع ، عین رفق وملایمت ، حاصلی عینی (میشله) ...

*
* *

ایشته بوکون پارس خلقنده کوچیجك برمعصوم ، بر مغدور ، برچوجق ایچون کوردیکمز شو فوران ترحم (هوغو) ، (میشله) لرك آثارندن ، ادبیاتندن ، تأثیراتندن برنشانه اولسه کرك . بویله اولورسه غایهٔ ادبیات آکلاشیلیور . بویله اولورسه ادبك برقومه فوائدی نه‌در ، کوریلیور . بونقطهٔ نظردن ، بالخاصه بووادیٔ

معصومانه‌دن بیوك برادیمز ، بر استادیمز برایکی خوش تفکر میدانه قویدی . بونلر یك شخصی اولمقله برابر لطیفدرلر ، انسانده احتساسات نجیبه اویاندیریرلر . بونوع خیره مصروف اولمادقدن صوکره امکلر هبایه کیتمزمی؟ افسوس یکی ، اسکی ادبیاتمزده قاچ اثر واردرکه بویله برفیض ، برفیض ابدی‌یه مظهریت امیدنده بولونا بیلیرلر؟

بودیارده برصنف خلق ، یعنی شوکالات آز ، چوق ، یقیندن ، اوزاقدن پرورده‌لری ، لطیف اطیف پدرلر ، آننه‌لر ، قاردشلر بودرلو هیجان وخلجان مشفقانه‌یه دوشه دورسونلر ، برصنف دیکرمسلك مکروهنده ، میل مستکرهنده حالا ثبات ایدییور ، حالا یوارلانیور . دون (سن) محکمه‌سنده یکرمی‌یی متجاوز سرسری چوجقلرك محاکمه‌لری اولدی ، بونلردن اون طوقوزی عائله‌لرندن قبول ایدلمدکلری ایچون حبسخانه‌لره ، مستملکانه کوندرلدی . . ایشته ینه عین اقلیملك والده‌لری‌که اوز چوجقلرینی باشلرندن آتیورلر ، ایتیورلر ، بویله برلوحه‌یی بوهفته بر (نقش برآب) مزده مدار بحث ایله‌دیکمز (ایکی چوجق) اویوننده سیر ایتملی : آننه ، بابا ، ایکی مدهش کئولپرست . قادین ارککدن زیاده ایچیور ، هر ایکیسی‌ده شراب فیچیسنه بکزه‌یورلر ، شیشیورلر ، اویله

پارلایورلر . چوجقلرینی سرقتــه ، حیدودلغه سوق
ایله‌یورلر . شاید بوش عودت ایدرلرسه دوکیورلر ،
تپه‌له‌یورلر . بونلردن بری خسته اولیور . الندہ برشیشه
باق یاغی کلیور ، قاری مستکره ، اوعیاش قاری بو
شیشه‌یی اوزاقدن کوریر کورمز شراب صانیور، قاوریپور،
دیکیور بوغازی یانجه حرصندن ، حدتندن چوجغی ضربه
قویولیور .

کوچك (پییر) لك جنازه‌سنی ، فلاکتی دوناتانلر ،
اعزاز ایدنلر حقیقی اولدیغی کبی شولوحه‌ده حقیقیدر .
برنجیلر آثار ادبیه ایله فیض بوله‌رق اوکمالاته ایرمشلر
ایسه ایکنجیلرده زهر کئول ایله بومذلته دوشمشلردر .
اوبرلرنده اولاد ، اطفال محبتی ، بونهال عصمت ولطافت
رنك رنك غنجه‌لر دوکه طورسون ، بریکیلر ده کین
وغضبدن ، حیوانیتدن ، بهیمیتدن ماعدا برخاصه قالمایور .
فقط حیوانلرده دها چوق مزیت وار . بعض حیوانانك
یاورولرینه ارتباطی ، انجذابی ضرب مثلدر . مخابر
حقیر وقعهٔ آتیه‌یی کوزومله کوردم : برزمان الله اوجوز
بربدل ایله کوزل برعرب قیصراغی کچدی ایدی‌که جنسك
جنسی ایدی . یانه یاقلاشنجه ، اوزرینه بیننجه بنی
طانیردی ، سوردی . برسنه بهارده لطیف بر یاوری

وجوده كتيردى . . ايكيمزده سوينديك ، ايكيمزده نوزادى نه درلو تعزيز ايده‌جكمزى بيلمه‌دك . . ايلرجه آرقه‌مزده طاشيدق . . يعنى بز دائما اوكدن يوريوردق . او آرقه‌دن ، قوشه قوشه ، اوينايه اوينايه كليور ، بعضاً ده اوكمزه صيچرايه صيچرايه كچيوردى ، بركره شوقدر شوخ ، لطيف مخلوق آزدر . آت مراقليلرى بولطافتى اكلارلر . بركون اوشاق غفلتندن قيصراغى ياوروسيله برابر بيوك برمطبخك ياننده برچاييره باغلار ، زواللى طاى برمعتاد شديد برقوقو آلير آلماز خسته اولور ، اولور . كره‌لر ، بو لطيف ، بو رقيق مخلوقلر اودرجه نازكدركه بوده لطافتلرينه برضميمه‌در . ياورو اولدكدن صوكره آنه‌يى كورمليدى . صباحلره قدر كيشنه‌يور ، آغلايوردى . انجق بملمه برابر اولونجه برپارچه تسلى بوليوردى ، بوماتمك ايلك كونلرى بكا اويله كلدى كه حيوانجغزك كوزلرندن ياش آقيوردى . آجى دملرمدن برى‌ده بركيجه ياتاغمده اويقوسزلقله برياندن بريانه يووارلانير طوريركن بو قيصراغك صباحه قدر ديشاريدن ، اوزاقدن ، فقط حزين حزين كلن كيشنه‌ملرينى ايشيتمك اولدى . حسيات بعضاً بنده بومرتبه كسكين بروجه آلير .

حاصلى شوذكرى كچن كيئولپرست ، بى رحم وبى

مروت آنالر ، بابالر حيوانلردن دها آشاغيدر . بويله‌جه بشريتده عرفان ، صفوت ، مزيت اوزرينه مؤسس اولمق كنديلكندن يكى يكى طبقه‌لر حصوله كليور ، جمعيت حاضره ده بونلرك پك جلى مثاللرى واركه شو كوچك (پيير) ك فلاكت حزن انكيزى كبى وقايع ايله درحال تظاهر ايدييور ، كوزلره چارپايور . .

* *
*

بالاده (كره) لفظى كچدى بوكا دائر ياديمه اوفاق بر خاطرۀ ادبيه كليور . . معلوميا ، (كرّه) تشديد را ايله عربجه كوچوك طاى معناسنه‌در . بيلديكمز (كره) ، يووارلاق ايسه تشديد ايله دكل . . وقتيله شبان شعرامزدن برى بر مجموعۀ موقوته‌ده اوزون اوزون بر توحيد نشر ايله‌مشدى كه معنى كزين اولمقله برابر لفظاً سراپا خطا آلود ايدى . برچوق اماله‌لرى ، زحافلرى ، حشولرى ، غلطلرى محتوى ايدى ، حتى بالا لتزام محترى ايدى . چونكه صاحب منظومه شعرده نقائص لفظيه‌يه جواز ويرنلردن ، هم ده زياده‌سيله جواز ويرنلردن ايدى .

المده بر مجموعۀ موقوته واردى . فقط سرمايه يوقدى . كيجه‌لرجه مساعى‌يه مقابل طبع خامه‌دن بربرباد غزل ، برقورى ، بوش منظومه ياچيقيور ، پاچيقميوردى . بو

توحید بر قصوری کورور کورمز مال بولمش مغربی‌یه
دوندم . . باشدن اشاغی تنقید ایله‌دم . ذاتاً اودورده
منقدلك پك قولایدی ، ترجماندن ، سعادتدن ، استادلردن
کوردك ایدی — (واپوردل) یورومز ، الفاله نونه مد
ویریلیور ، مد ویردی کیمی الفـله نونه . . بوامالـه‌یی ،
اوزحافی عشقیٔ عسکری ، یاختام عجمی کوردی‌ده کولدی
— کبی حقائق علویه‌دن عبارت ایدی . شوانتقاد عاجزی‌یه
آرقاداشلرده قلم قاریشدیردیلر ، قوص قوجه برصحیفه
اولدی . . هپ بویله عادیلکلردن ، عینی تکرلمه‌لردن ،
برچوق تکرارلردن مرکبدی .

نه‌مه کرك ، بیوك برتأثیر حصوله کتیردی‌یا ، کافی . .
برطرفدن صاحب توحید اوزون برجواب ایله بکا هجوم
ایتدی ، بعض خط الرنده اصرار ایله‌دی . . اك غریبی
مقابله بالمثل اولمق اوزره اشعار طفلانه‌مدن بر چوغنی
تنقیده آلدی . بتون بوولوله علیهمده اولمقله برابر طبع
نوهوسانه‌مه ، حرص متشاعرانه‌مه خوش کلیوردی .
ناجی افندی ایله طرافدارلری بنی عادتا آلقیشلایورلر ،
تشجیع ایدییور ، انتقاداتمی پك محق ، پك مصیب ،
حتی پك فاضلانه بولیورلردی . اوزمان بویله توجیهات
بول ایدی .

ناظم توحیدك شویله بر مصرعی واردی : « هم هر بریسنده كره‌لر وار » بوراده (كره) كلمه‌سنی یووارلاق معناسنه اولدیغی ایچون بلا تشدید قوللانلمق لازم كلیردی. بو قصوره مبنی مصرع انتقادیمه اوغرایوردی . معلم بر محاوره‌مزده تنقیدیمك بونقطه‌سندن بحث ایله :

— (كره) ، بیلیرسكز ، كوچك طای معناسنه‌در ، یازیكزده بوجهته بر تلمیح یاپسه ایدیكز خوش اولوردی . دیدی ، (كره) نك بومعناسنی بیلمه‌دیكمی جواباً سویله دمسه‌ده قوجه رند عالی قدر كمال نزاكتندن حالا « یوق ، مطلق بیلیردیكز ، فقط خاطریكزه كلمه‌مش » دییه اصرار ایدییور ، بنی بكا رغماً اسكات ایله‌یوردی . بوذات اشعارنده نه‌قدر متفاخر ، هله بعض آثارنده نه درجه متجاوز ایسه محاوراتنده ، مكالماتنده اومرتبه نازك ، حلیم ، محویتپرست ایدی . بو تضاد نره‌دن كلیور ؟

(هم هر بریسنده كره‌لر وار) مصرعنده شمدی ایكنجی بر قصور كوزیمه ایلیشیور . (هر بریسنده) خطا اولسه كرك . (هر برنده) دیملیدر . (سی) فضله‌در . طبقی الك بیوك بر ادیبمزك قول معروفی وجه ایله بعض جاریه‌لرك (خانمیسی) دیدكلری كبی . یالكز بویولده بر خطامز واركه غلط مشهور اولمش ، لغت فصیحه‌یه غلبه

چالمشـدر ، اوده (هپـی) در . اوقدرکه پك طوغری اوله‌رق (هپ) دیین بعض روم ایلی خلقنی ناحق یره موآخذه ایدییـورز . فقط (هپـمز) دینـلری هپمز بردن تعییب ایله‌یورز . بو فقـدان منطق نه‌در ؟ حقیقت بویله ایکن ادبامز ناصـل : غواص بحار منطق اولدق ، منطق منطق ، طق طق دییه بیلیورلر . . لسـان بحثی ، لسانمزك بحثی بنی ، هله بوصیره‌لرده پك اشغال ایله‌یور .

مصاحبهٔ علمیه

کچن مصاحبه‌مزده بر نبذه مدار بحث ایلدك ، آلمانیایی آلمانیا ایدن تاریخ اولدی ، مورخلر اولدی . عصر سابقده‌کی آلمانیایه باقیلسون ، برده بوکونکنه عطف نظر ایداسون . انسان آراده‌کی فرق عظیمه حیران اولور . مزایاسنی شو صحیفه‌لرده برقاچ کره ذکر ایله‌دیکمز پروسیا باش وکیلی (اشتاین) بو اثر عظیمك اك برنجی بانیلرندندر . بونکچون شوقوجه باش وکیلی اك زیاده مورخلرك ، تاریخك معاونتنه مراجعت ایله‌دی . اولا قرون وسطی تاریخی اله آلندی . طقوزنجی عصر ، اونجی عصر بیوك بیوك قلملرك همتیله اك اوفاق مزایاسنه قدر اورتایه قوندی ، کیت کیده ادوار سائره‌یه کچلدی . نشریات تاریخیه ایچون قرق جمعیت تأسیس اولوندی . فوج فوج مورخلر یتیشدی . بونلرك پیری ، همان اك بیوکی (رانکه) در . بو مورخك آثاری بوکون اللی جلدی بولور .

اوروپا مکتبلرنده کوزل بر عادت وار : هر فصل ، هر درس ، هر ماده ، هر مقاله ایچون بر ترتیبه رعایت اولونیور. کچن کون مستشرق کالاتپرور موسیو (شفر) لك مخدوملری (قریستیان شفر) علوم سیاسیه مکتبنده تاریخ سیاسیاته دائر بزه برمصاحبه یوروتیورلردی . برمذاکره ده بولونیورلردی . بعضیلریمزه سؤاللر صوریورلردی . اولا بریمزه ١٧٨٩ ده کی انکلتره‌یی سؤال ایتدیلر . شاکرد کیف ما اتفق جوابه باشلادی . فقط معلم همان بواستعجالك اوکنی آلدی : « یوق ، بویله اولماز .. بر ترتیب یاپیکز .. انکلتره‌یی نه وجهله بزه اکلاته جقسکز ، تقریریکزی قاچ فصله آییره جقسکز ؟ اول امرده برر برر سویله‌ییکز ، بونلری بکا قید ایتدیریکز. بعده بوترتیب موجبنجه بحثکزی یوروتیکز » دیدی » صوکره (١) انکلتره‌نك جغرافیاجه احوالی ، (٢) حکومتی ، بوحکومتك سیاسةً تمایلاتی ، (٣) دول اجنبیه ایله مناسباتی ... الی آخره دیبه برجدول یاپلدی . تقریر بوکا کوره یورودی . حتی حین حاجتده بوفصولدن هر بری بویله ایکنجی برتقسیمه اوغرادی . شاکرد ایچون ده سهولت ، خواجه ایچون ده سهولت حصوله کلدی . ممارسه ، مذاکره بحق اولدی . شمدی بزده

بو يله يازملی يز . (رانكه) دن بحث ايدييورز ، دكلمی ؟ بومورخك اولا ترجمهٔ حالنی ، ثانيا دستور تاريخيسنی ، ثالثاً فلسفه سنی ، رابعاً ده ممكن اولورسه آثارينی خلاصة الخلاصه وصف و ايضاح ايده جكمزی بيلديرملی يز .. تا كه يازيمزی تعقيبده قارئين كرامه‌ده ، بزه‌ده قولايلق واقع اولسون .

*
* *

(رانكه) — ١٧٩٥ — ده (ويهه) ده طوغيور . پدری دعوی وكيلی ايمش . ابوينندن ديندارانه بر تربيه كورمش . ذاتاً عائله‌سنده حسيات دينيه وفير ايمش . بر اثرنده احتساسات صباوتنی حكايه ايدييور : (ايينا) انهزامندن عودت ايدن پروسيا عسكرلرينی كورمش ، هيچ متأثير اولمامش . ذاتاً خواجه‌لرندن هيچ بری بوتأثيری طويمامش . بوخاطره شايان دقتدر . چونكه حسيات مليه‌نك بو دورده‌كی درجهٔ فقدانتی كوستربيور . فقط يواش يواش ، (١٨٠٨ — ١٨١٥) شمالی آلمانيا برنوع هيجانه دوشونجه (رانكه) ده اويانمغه باشلايور . بوجهتجه اوچنجی (ناپولئون) ده برنجی‌يه تماميله برخلف بولنيور . بريكی آلمانيايی ايقاظ ايتدی ، اوياندير‌دی . اوبری بواثری اكمال ايدرك شمديكی درجه‌يه كتيردی .

(١٨١٥) محاربه‌لرنده (رانكه) عسكره كيرميور ، سلاحه صارلمايور . بوندن ماعدا مورخلك ايچونده اوايله براستعداد ، بر ميل كوسترميور . (فرانقفورت) ده بر مكتبه خواجه اوليور ، آلتى سنه اوراده قاليور . تدريساتى بورحله‌ده ادبيات قديمه‌دن عبارت ايدى . هفته‌ده ساده يونان ادبياتى ايچون يكرمى بش ساعت درس ويردى . بويونان مؤلفلرينى اوقويه اوقويه مورخ اولدى . روايتنه كوره نه اوكرندى ايسه عمرينك بو فصلنده اوكرندى . مورخين قديمه‌دن بالخاصه (توسيديد) بديعهٔ آماليدر . بوروايت ، هيچ شبهه يوق ، طوغريدر . هفته‌ده يكرمى بش ساعت درس ويرن وظيفه شناس بر خواجه ، ازيجق كوزينى ، ذكاسنى آچارسه بيوك بيوك استفاده‌لر ايدر . وقتيله برمكتب عاليده ايكن اصول ماليه خواجه‌مز اوچ درلو اصول تحصيل كوستريپوردى : بونلردن برنجيسى ، اك بسيطى ، اك خفيفى كتابدن اوقومقدر ، اوكرنمكدر . ايكنجيسى معلمك تقريرلرينى ضبط ايدرك بالآخره قلمه آلمقدر ، بويله اوكرنمكدر . اوچنجيسى‌ده اصول تدريسدر ، درس ويره ويره ، تقرير ايده ايده اكمال كمال ايله‌مكدر . . بو اوچنجى صورت مخابر حقيركده چوق امداديمه يتشدى . برزمان برمكتب

اعداديده يكرمى درت، يكرمى بش ساعت درسم واردى. بر نقش بر آيده سويله‌دمدى‌يا، عمريمك، مساعيمك الك كوزل دورى بو خواجه‌لك زمانى ايدى. مع مافيه اومساعى نه‌قصير، نه‌محدود، اوعمر نه ساده، نه‌سونوكدى! ارتق «شاعرك ديديكى كبى»: وار قياس ايت وسعت دريای رحمت نيدوكن..

لچن كون (ژول‌له‌متر) نك مصاحبه‌سنده بر قطره، ذاتاً شو (اوده‌ئون) مذاكره‌لرنده بورام بورام كوستر- ديكمز وجه ايله يونان ادبياتى، يونان اثارى بشريتك بر خزينة‌الغيب عرفانى اولدى. كمالات عصريه‌مزدن نه‌يه، نه‌درلو فكره، نه‌چشيد اثره ال اوزاتسه‌كز مطلق كوكنى آتنه ساحه‌لرنده بولورسكز يونان تياترولرى زمانك منقدلرينى، صحنه‌لرينى، تماشاكرانى حالا اشغال ايله‌يور. يونان تاريخلرى ايسه ايشته بويله (رانكه) لر، بويله قطبلر يتشديريور.

(رانكه) بوملازمتدن صوكره مورخلكه بسمله كش ابتدا اوليور اولا اون بشنجى، اون آلتنجى عصره دائر اثر يازييور. ازمنهٔ قديمه‌يى تدقيق وتتبعدن صوكره ١٤، ١٥، ١٦ نجى عصرلره كيرييور. (١٣٠٨) دن، بيوك بر اثر اديبدن، يعنى (دانته) نك مضحكهٔ الهيه-

سندن باشلار . (١٦١٠) ده ، دردنجی (هانری) نك ، وفاتیله بیتر ، بوفصلده علوم ، فنون ، ادبیات ، حاصلی بتون کمالات برفیض ترقی یه مظهر اولیور . ادبیات قدیمه نه‌در ؟ ماهیتیله ، اطرافیله آکلاشیلیور . بوخوش تفهمله ادبیات حاضره وجوده کتیریلیور . اصول طبعك اختراعی فکره کیف مایشاء برجولان ویرییور ، (اسقولاستیك) دیدکلری قرون وسطی یاوه‌لرینی عدم آباده صوقیور . برچوق نسخ قدیمه الده ایدیلیور ، تحرجدی براساس آلیور . هله صنایع نفیسه ، بالخاصه رسم ، هیکلتراشلق بروجه طبیعی ، بر طرز دلارا بولیور . بو عصرك لوحه‌لری ، تصویرلری ، هیکللری بوکون بیله اك آثار قیمتدار آثار مصنوعه‌دندر . مشهور انکلیز فیلسوفی (باقون) یکی بر دستور فلسفه اورتایه قوییور ، علوم حاضره‌یه همان بر تمل آتیور ، شعبات سائرهٔ علمیه‌ده بویله ایلریله‌یور . طب ، تشریح یکی یکی تعالیلر کوستریور . (غالیله) ، (قوپرنیق) انظار امعانی ماورای ارضه قدر توجیه ایدییورلر ، ماهیت حقیقیهٔ عالمی کشف ایله‌یورلر . نهایت (قریستوف قولومب) — سفینهٔ نوحدن طوپراق تحریسنه کیدن کوکرجین کبی — برجدیده قونیور ، جهانه برجهان دها علاوه ایدییور . دوشونملی‌که بوکون

آمریقـاده اراضینك آرشـونی قاچـه‌در ؟ آه ، اراضی دوشونیورز . یا (فرانقلن) لر ، یا (واشـینغتون) لر ، (ادیسون) لر . . فوج فوج ذکالر ، دهالر ، خارقه‌لر . . تله‌فونلر ، فوتوغرافلر ، حاصـلی تومن تومن بدیعه‌لر ، نعمتلر . .

دها بوفصلك آرانیرسـه پك چوق محاسنی ، کمالاتی کوریلیر . فقط شمدیلك بوقدر یتر .

*

* *

(رانکه) ـ Ranke ـ بوایلك اثری اوزرینه برلین دارالفنونتـه تاریخ معـلمی تعیـین اولونور . بر آره‌لق (ویانه) یه برسـیاحتده بولونور . بیوك بر مسـاعده‌یه مظهر اولور : اوسـتریا حزینهٔ اوراقنی نظر معـاینه‌دن کچیریر . بوصـورتله برچوق حقائق تاریخیه الده ایدرکه شو جهت پك شایان دقتدر . صوکره (وندیك) خزینهٔ اوراقنی معاینه ایلر . ایتالیایی باشدن اشـاغی بیش تتبع وتدقیقه آلیر . ظاهرده سطحی کورونن شوتفصیلاته دقت بیـورملی . . . چونکه دسـتورینی ، فلسـفه‌سنی تدقیق ایدرکن کوروورز. بوسـیاحتلر مورخك حیات کمالاتنده بیوك نقطه‌لر اشـغال ایله‌یور . بعده (رانکه) آلمانیایه ، (برلین) ه عودت ایدییور . قرق سـنه متمادیا اورادە

قالیور . علمیله ، فضایله ، کمالیله پروسیایه پك چوق تأثیر نفوذ ایدییور. سکسان یاشنده برتاریخ عالم یازمغه باشلایور. (رانکه) نك عمرینی اوچ دوره تقسیم ایده بیلیرز: مورخ دور اولده بوسبوتون تاریخك فلسفه جهتنه قویو لیور . دور ثانیده منابعله ، داقائقله ، تدقیقات وتتبعات ایله اوغراشیور . دور ثالثده وار قرهٔ عرفانی طوپلایور ، اك بیوك ، اك صوك ، اك مهیکل اثرینی وجوده کتیرییور.

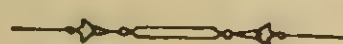
(رانکه) انکلیزحکایه نویسانندن (والتراسقوت) ك پك مفتونیدر ، غایت حیرانیدر . (والتراسقوت) کچن عصرك اواخرینه طوغری یتشمش اعاظمدندر که شاعرلکله اورتایه چیقیور ، بیویور ، فقط کید کیده حکایه نویسلکده قرار بولیور ، بویله برحکایه نویسه هر قومك ، باخصوص بزم پك احتیاجمز وار . بوداهی اویله سطحی ، بسیط حکایه دکل عادتا بوکسوه ایله بللی باشلی تاریخ یازییور . بوحکایه‌لرك هر بری باشدن باشه برچوق مزایایی محتوی برر دفینه تاریخیه‌در . (رانکه) نك‌ده حکایه نویسه مفتونیتی شونکته‌دن ایلری کلیور .

حکایات تاریخیه اوللری پك معتبر ایمش . . چونکه خلق بوواسطه ایله عادتا اکتساب عرفان ایله‌یورمش . بالآخره مکتبلرك ، مطبوعات سائره‌نك تکثری غربده

بوجهته حاجت براقمایور . مطالعـات عاجزانه‌مدن اولمق اوزره خاطریمه (آلکساندر دوما) دن (قراليچه مارغو) کلیور . بو ایکی جلد حکایه فرانسه تاریخندن طوقوزنجی (شـارل) ایله دردنجی (شـارل) دورینی ، هله (سن بارتله‌می) فجیعه‌سنی برچوق نکاتیله ، دقائقیله ذهنمه نقش ایله‌دی . بالآخره (اوده‌ئون) تیاتروسـنده طوقوزنجی (شارل) ه، همان عین موضوعه دائر (ژوزف شه‌نیه) نك براویونی‌ده کوردمـدی . آرتق بوفصـل تاریخی بالجمله عنعنه‌سـیله ذهنمه کیردی . فی‌الحقیقـه بومعلوماتده ، بو اطلاعاتده پك چوق حشـویات وار . مثلا (قراليچـه مارغو) نك بعض صحیفه‌لری صرف ماصـالدن عبارت ، فقط بویله اولمازسـه اثر حکایه اولماز ، بوقدر قولایلقله اوقونماز بوسـبوتون تاریخ اولور . (ژوزف شه‌نیه) نك طوقوزنجی (شارل) نده ، بومنظوم تیاتروسـنده ایسه اوقدر حشویوق . . مع مافیه اودرجه لطافت یوق . ذاتاً انسان تیاترویه ایسـته‌دیکنی صـوقاماز ، بووادیده غایت مدقق ، ، محترز اولور . کوزه‌لکدن ، زوائددن ، فضله تفصیلاتدن چکینیر . کچن کون فرانسـه منقدلرندن بری بوخصوصه ، یعنی تیاترو ایله کتاب آراسنده‌کی شـوفرقه کوزل برسبب بولیور. برکتاب اوقورکن جانکز صیقیلیرصه

قاپایه‌ویریرسکز ، اوقومازسکز ، برطرفه آتارسکز . بنابرین مؤلف لافزنلك ایتمشسه بیله بوندن بك ضرر کورمزسکز . . حال بوکه برتیاترویی تماشا ایدرکن بویله یاپامازسکز . تماشایی تعویق ایده‌مزسکز ، خاتمه‌یه طوغری بالضروره ایلریلرسکز ، یوریرسکز ، یاری یولده طوراماز ، دیکله‌نه‌مزسکز . بویله بر چوق زوائده مبنیدرکه بعض تیاترو آثاری سیرجیلری قیزدیریر ، دلکیر ایدر . شوبحث قلمك اوجنه کلدی . چونکه منقدك دقیق بر صورتده میدانه قویدیغی شوفرق (قرالیچه‌مارغو) ایله (طوقوزنجی شارل) آراسنده پك ظاهردر . بوصوك اثرك ایکنجی برقصوری‌ده منظوم اولمسیدر . موزون تیاترو یازا بیلمك ایچون بویله ایکنجی درجه‌ده دکل ، فقط (راسین) لر ، (مولیه‌ر) لر ، (هوغو) لر کبی برنجی درجه‌ده برشاعر اولملیدر . باخصوص (قومه‌دی فرانسه‌ز) ه اثر قبول ایتدیره بیلملیدر ، چونکه باشقه صحنه‌لرده بولطافت انشاد یوق ، بیتلر بویله انسجام ، بویله نظام ، نظام تام ایله تلفظ اولونمایور ، اولوناما یور ، بزه (آلکساندر دوما) دن زیاده (والتراسقوت) طرزنده یازلمش حکایات تاریخیه کرکدر . تاکه اطلاعات علمیه‌مز عین سعی ایله فلسفهٔ ده توسع ایله‌سون . . ابتدای شبابمده (لطائف روایات) دن

بر قاچنی سوه سوه اوقودمدی ، چونکه برنخبهٔ تاریخیه ایله آز ، چوق موشح بولدمدی ، مثلا بونلردن بری یکیچریلردن ، بوعالمدن ، بوحیاتدن بر پارچه ، برلوحه کوستریبوردی . شو اساس بهین ترقیات حاضره‌یه کوره توسیع ایدیلیرسه بویولده تجارب جدیده‌یه برنمونه اولا- بیلیر . حکایه وادیسنه دوکولمك ایسته‌ین شبان ادبامز نیچون بوطریقی ده‌نه‌میورلر ، نه‌دن (والتراسقوت) ی اوقومایورلر ، تقلید ایتمه‌یورلر ؟ اوکجه بویله نویسلر یتشدیرملی‌یزکه صوکره (رانکه) کبی مورخلریمز وجوده کلسون ، اوت وجوده کلسون . . شو آلمان مورخلری بوهفته بنی چوق دوشوندیردی . حریفلرده نه وسعت ، نه‌قدرت نه‌احاطه وارمش . . نه درین تفکرلر میدانه قوییورلر ، نه‌یامان چاره‌لر ، واسطه‌لر ، فکرلر بولیورلر ، بتون بوعصر ظرفنده آلمانیانك هرجهتجه اقبالنه مسعودانه موفقانه چالیشیورلر ، بوعلمك اك عمیق نقطه‌لرینی کشف ایله‌یورلر . . شومقاله کوچك برمدخلدن عبارتدر . آتید (رانکه) نك دستورینی ، فلسفه‌سنی ، تلامیذینی واضح کورونجه بو حقائقی حیرتله آکلار ، حیرتله تصدیق ایدرز .

3 1761 06981571 0